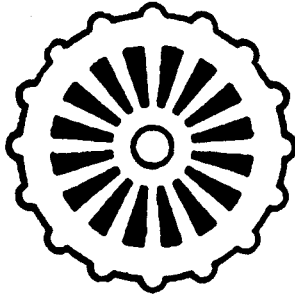

බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා: 11

සුත්‍රාන්ත පිටකයෙහි

02 වන ග්‍රන්ථය

දීඝනිකාය

දව්නිය භාගය

මහවග්ගිය

ලඬකා බෞද්ධ මණ්ඩලයේ ආරාධනාවෙන්

අගගමභාපණ්ඩිත

බලන්ගොඩ ආනන්ද මෙත්‍රෙය මහානායක

සච්චරයන් වහන්සේ

විසින් කරන ලද සිංහල පරිවර්තනයන් සමුපෙකයි

මු: ව: 2557

මු: ව: 2013

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 11

The Second Book in the
Suttanta-Pitaka

2

DĪGHA-NIKĀYA (II)

With the Sinhala translation by

**The Venerable Aggamahāpandita
Balangoda Ānanda Maitreya Mahā Nāyaka Thera**

Published by

Dharma Chakka Child Foundation

Rerukana Road, Veedagama, Bandaragama -12530, Sri Lanka

Tel: +94 38 2291771, Fax: +94 38 2291253, website: [http:// www.samadhi-buddha.org/](http://www.samadhi-buddha.org/)

Co-published, printed and donated by

The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation

11F, 55 Hang Chow South Rd. Section 1, Taipei, Taiwan, R.O.C.

Tel: +886 2 23951198, Fax: +886 2 23913415

Email: overseas@budaedu.org; Website: [http:// www.budaedu.org/](http://www.budaedu.org/)

B.E. 2557

C.E. 2013

සම්බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලාව නැවත මුද්‍රණය කිරීම.

බුදු රජාණන් වහන්සේගේ ඉගැන්වීම හැඳින්වීම සඳහා අනාදීමත් කාලයක සිට විවිධ යෙදුම් යොදා ගෙන ඇත. ධම්ම, ධම්ම-විනය, බුද්ධ වචන, පාවචන බුද්ධානුසාසන ආදිය මින් සමහරකි. දුමිම - විනය වැනි යෙදුම් බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින්ම යොදාගෙන ඇත. මේ ධම්ම විනය අඩංගු වී ඇත්තේ ත්‍රිපිටකයෙනි. පිටක යන්න කුඩය, භාජනය යන අරුත්වල පාලි හා සංස්කෘත යන භාෂාවන් හි යෙදේ. සංස්කෘත භාෂාවෙන් ත්‍රිපිටක නැතහොත් පාලි භාෂාවෙන් තෙපිටක යන්නෙන් අදහස් කෙරෙන්නේ එවන් පිටක තුනකින් සමන්විත එකතුවකි. පාලි ත්‍රිපිටකය බුදු රජාණන් වහන්සේ ගේ ඉගැන්වීම් අඩංගු පැරණිතම මූලාශ්‍රය වශයෙන් ථේරවාද සම්ප්‍රදාය මගින් පිළිගනු ලැබේ.

විරාගත ථේරවාද සම්ප්‍රදාය වන්නේ ත්‍රිපිටකය බුද්ධ පරිනිර්වාණයෙන් තෙමසක් ගතවුණු පසුව මහා කස්සප මහා රහතන් වහන්සේගේ ප්‍රධානත්වයෙන් අපරාගඉත්‍ර මහරජතුමන්ගේ ප්‍රධාන දායකත්වයෙන් රජගහ නුවර වේහාර පර්වත අසබඩ සප්තපර්ණී ගුහාවෙහි පන්සියයක් මහරහතන් වහන්සේගේ සහභාගිත්වයෙන් පැවැත්වුණු ප්‍රථම ධර්ම සංගායනාවේ දී සජ්ඣායනය කොට අනුමත කෙරුණු බවය. මෙම ත්‍රිපිටකය සමන්විත වන්නේ විනය පිටකය, සුත්ත පිටකය හා අභිධම්ම පිටකය යන පිටකතුයෙනි.

මෙසේ ප්‍රථම සංගායනාවේදී ඊට සහභාගී වුණු මහා රහතන් පන්සියයක් දෙනා වහන්සේලා විසින්ම ඒකමගිකව පිළිගනු ලැබුණු ත්‍රිපිටකය එතැන් පටන් රහතන් වහන්සේලා කණ්ඩායම් මගින් මුඛ පරම්පරාවෙන් පවත්වාගෙන එනු ලැබුණු අතර, ඉන් වසර සියයකට පසු කාලාශෝක රජු දවස විශාලා මහනුවර පැවැත්වුණු දෙවන ධර්ම සංගායනාවේ දී හා ඉන් අනතුරුව ධර්මාශෝක රජු සමයේ දී පාටලී පුත්‍ර නගරයේ දී පැවැත්වුණු තුන්වන සංගායනාවේ දී ද සජ්ඣායනය කොට අනුමත කරනු ලැබිණි.

මිහිඳු මහා රහතන් වහන්සේ ප්‍රමුඛව ධර්ම දූතයන් වහන්සේලා විසින් ශ්‍රී ලංකාවට ගෙන එනු ලැබුනේ මෙලෙස සංගීති තුනකදී සජ්ඣායනය කරනු ලැබ, අනුමත කෙරුණු ත්‍රිපිටකයය. ශ්‍රී ලංකාවේ දී ද අඛණ්ඩව මුඛ පරම්පරාවෙන් පවත්වාගෙන එනු ලැබුණු සම්මා සම්බුද්ධ දේශනාව අඩංගු ත්‍රිපිටකය ක්‍රි.පූ. පළමුවන සියවසේ අගභාගයේ දී පමණ වළගම්බා රජු දවස මාතලේ අළුවිහාරයේ දී ගුන්ථාරූඪ කෙරුණු බව වංස කථාවල දැක්වේ. දැනට භාවිතයේ පවතින පාලි ත්‍රිපිටකයට පාදක වී ඇත්තේ මෙලෙස මහා සංඝරත්නය විසින් ජීවිත පූජාවෙන් ඇප කැපවී නිර්මලව සුරක්ෂිත කොට ගෙන ආ මේ ත්‍රිපිටකයය.

ත්‍රිපිටකයේ විනය පිටකයට මහා විභංග හා නික්ෂුණී විභංග යන දෙකොටස අඩංගු සුත්ත විභංගය ද, මහා වග්ග හා චුල්ලවග්ග යන දෙකොටස අඩංගු ඛන්දකයන් ද පරිවාර නම් කොටස ද ඇතුළත් ය. විනය පිටකයේ ගොනු කොට ඇත්තේ නික්ෂු-නික්ෂුණී වර්ධාව සකසා ගැනීමට අදාල නීති මාලාවන්ය.

ධර්මය අතින් ඉතා වැදගත් වන්නේ සූත්‍ර පිටකයය. මෙයට දීඝනිකාය, මජ්ඣිමනිකාය, අංගුත්තර නිකාය සහ බුද්දක නිකාය අයත් ය.

සුත්ත පිටකයේ අඩංගු ධර්මයේ සාරය ඉතා ක්‍රමවත්ව ඉදිරිපත් කරමින්, විශ්ලේෂණය කොට අර්ථකථන ඉදිරිපත් කෙරෙන්නේ අභිධර්ම පිටකයෙනි. ඊට ධම්මසංගීති, විභංග, ධාතු කථා, පුන්ගලපඤ්ඤත්ති, කථාවත්ථු, යමක, පට්ඨාන යන ග්‍රන්ථ හත ඇතුළත් ය.

මෙම සම්පූර්ණ ත්‍රිපිටකය අද අපට ඉතිරිව ඇත්තේ පුරාණයේ වැඩි විසූ මහා සංඝරත්නය අප්‍රතිහත ධේර්මයෙන් හා ඉමහත් කැපවීමෙන් එය සුරක්ෂිත කොටගෙන, ඉමහත් වෙහෙස දරා පුස්තකාල පොත්වල

ලේඛන ගතකොට පුවලිත කිරීමේ හේතුවෙනි. විනයධර - ධර්මධර පුරාණ මහා සංඝයා වහන්සේලා අනුව යමින් වත්මන් මහා සංඝපීතෘවරයන් වහන්සේලා ද ත්‍රිපිටකය ආරක්ෂා කොට පුවලිත කිරීමේ කාර්යභාරයට උරුන් හේතුවෙන් ත්‍රිපිටකයෙහි පාලි පෙළ හා එහි සිංහල අනුවාද සකස් කොට පළ කිරීමට අවස්ථාව උදාවීම ධර්මලැදි සැමගේම භාග්‍යයක් බව අමුතුවෙන් කිවයුතු හැක. බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා නම් ශීර්ෂය යටතේ ශ්‍රී ලංකා රජය මගින් මුද්‍රණය කොට පළ කරන්නට යෙදුණු සිංහල අනුවාදය සහිත මෙම ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලාව පිටපත් අවසන් වී දැන් බොහෝ කලක් ගත වී ඇත.

මෙම ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ ලබා ගැනීමට ඉමහත් ආශාවෙන් විශාල පිරිසක් සිටින බව අපට දැනගන්නට ලැබුණි. ත්‍රිපිටකය විරාත් කාලයක් පවත්වාගෙන යාමට කටයුතු යෙදීමත්, දහම් ලැදි සැඟහැවත් ගිහි පැවිදි දෙපිරිසගේම ධර්මාවබෝධය සහ ධර්මසංවේගය සඳහා ත්‍රිපිටකය පුවලිත කොට සුලභ කිරීමත් වර්තමාන මහා සංඝයාවහන්සේ මත අභිවාච්‍යයෙන් ම පැවරෙන භාරදුර වගකීමකි. වත්මන් සමාජය දෙස බලන විට මෙවන් කර්තව්‍යයක අවශ්‍යතාව වඩා ඉස්මතු වී පෙනෙන බව කානටත් පැහැදිලි වනු ඇත.

නොයෙකුත් විද්වත් බෞද්ධ පිරිස් සමඟ කතා බහ කිරීමේදී අපට ඒත්තු ගියේ මෙම අවශ්‍යතාව සපුරාලීමට ගතයුතු ඉතා ඵලදායී ක්‍රියාමාර්ගය නම්, දැනට ලබා ගැනීමට නොහැකි බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලාව නැවත මුද්‍රණාද්වාරයෙන් පළ කිරීම බවයි. මෙම අභි විශාල කර්තව්‍යය සඳහා මාගේ කාරුණික ඉල්ලීම අනුව තායිවානයේ එක්සත් සමූහ බෞද්ධ අධ්‍යාපන පදනම ඉදිරිපත් වීම සැඟහැවත් සිංහල පාඨකයින්ගේ මහත් භාග්‍යයක් බව අපේ හැඟීමයි.

මෙම ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ උනන්දුවෙන් පරිශීලනය කිරීම මගින් ධර්මඥානය වර්ධනය කර ගැනීමට මෙන්ම ධාර්මික ජීවිත සකසා ගැනීමට ද සැඟහැවත් ඔබ සැම උත්සුක වනු ඇතැයි සිතමි.

නෙරැවන් සභණ්ඩ.

බෝදාගම වන්දිම නායක ස්ථවිර

තායිවානයේ ප්‍රධාන සංඝනායක කාශීපේ ශ්‍රී රතනභේති ථේරවාදී බෞද්ධ මධ්‍යස්ථානාධිපති බණ්ඩාරගම ශ්‍රී ලංකා ධර්මචක්‍ර ළමා පදනමේ නිර්මාතෘ රක්ෂිලාන ශ්‍රී විජකාරාම විහාර වාසී

ශ්‍රී ලංකා ධර්මචක්‍ර ළමා පදනම,
විද්‍යාගම,
බණ්ඩාරගම.

- 2557 -
2013

බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව නැවත මුද්‍රණය කොට නොමිලේ

බෙදා හැරීමේ මහා පුණ්‍ය කර්මය

ශ්‍රී ලංකා පාර්ලිමේන්තුවේ කථානායක
වී.ජ.මු ලොකුබණ්ඩාර මැතිතුමාගේ ඉල්ලීම පරිදි
තායිවානයේ ප්‍රධාන සංඝනායක

**ආචාර්ය බෝදාගම චන්දිම නාහිමියන්ගේ අනුශාසනා පරිදි
තායිවානයේ එක්සත් සමූහ බෞද්ධ අධ්‍යාපන පදනම**

මගින් බුද්ධ වර්ෂ 2549 (ක්‍රි. ව. 2005) දී ආරම්භ කරන ලදී.

මෙම මහා පුණ්‍ය කර්මයේ දී ඉත සිතින් කටයුතු කළ පහත සඳහන් මහා සංඝරත්නය හා
ලපකාරක පිංචතුන් විශේෂයෙන් සිහිපත් කරමු.

- * පූජ්‍ය අත්තුඩාවේ ඤාණානන්ද නාහිමි
- * පූජ්‍ය කන්ඩක්කුලමේ ධම්මඛත්ති නාහිමි
- * ආචාර්ය පූජ්‍ය පල්ලේවෙල සාරද හිමි
- * ශාස්ත්‍රවේදී පූජ්‍ය කුමුක්වැවේ පඤ්ඤාඛත්ති හිමි
- * දර්ශනපති පූජ්‍ය කරගනලල්පත සුගතනන්ද හිමි
- * ශාස්ත්‍රපති පූජ්‍ය නාගොඩ අමරවංශ නාහිමි
- * ශාස්ත්‍රපති පූජ්‍ය මධ්‍යත ධම්මසාර නාහිමි
- * පූජ්‍ය ඛබරැන්දේ ධම්මසිරි හිමි
- * පූජ්‍ය පානදුරේ පසන්න හිමි
- * මිලිනා සුමතිපාල මැතිණිය
- * ජගත් සුමතිපාල මැතිතුමා
- * ආචාර්ය ප්‍රණීත් අබේසුන්දර මහත්මා
- * ද්‍රෝස්තර අරුණ රබෙල් මහත්මා
- * සුපීත් මොහොට්ටි මහත්මා
- * රංජිත් අමරසිංහ මහත්මා
- * ගාමිණී කාරියවසම් මහත්මා
- * අධිනීතිඥ චන්ද්‍රදාස සුරියාරච්චි මහත්මා
- * ආචාර්ය සෙනරත් විජේසුන්දර මහත්මා
- * මහාචාර්ය චන්ද්‍ර වික්‍රමගමගේ මහතා
- * සිරිසේන හේරත් මැතිතුමා
- * විල්ප්‍රති අබේවර්ධන මැතිතුමා

සියලු දෙනාට රන්තනුයේ ආශීර්වාදයෙන් ධර්මානුකූලව ආලෝකය ප්‍රාප්ති කරමු.

සුභානන්ත පිටකෙ

දීඝනිකායො

මහාවග්ගො

සුත්තානන්ත පිටකයෙහි

දීඝනිකාය

මහාවග්ගිය

**“කථාගතපසුවේදීතො භිකඛවෙ ධම්මවිනයො විවචො විරොචති,
නො පටිච්ඡනෙනා.”**

**“මහණෙනි, කථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙශනා කරණ ලද ධර්මය
හා විනය විවෘත වූයේ බබලයි. වැසුණේ නො ම බබලයි.”**

(අභිභුක්ඛරනිකාය, තිකතිපාත - භරණ්ඩුවගහ, 9 සූත්‍රය)

ප මු න
CONTENTS

සංස්කාරක නිවේදනය	...	...	...	...	xxi
ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය	...	...	...	...	xxiii
සංඥාපනය	...	...	...	...	xxv
සංකේත නිරූපණය	...	...	...	...	xxvii
පාළිගෝඨිය	...	...	...	...	xxix
විෂය සූචිය	...	...	...	...	xxxi
පෙළ හා පරිවර්තනය	...	...	...	...	2-564
භාෂාදිපාද සූචි	...	...	...	...	567
ස්ථාන හා පුද්ගල සංඥා සූචි	...	...	...	...	571
විශේෂ පදනුක්කමණිකා	...	...	...	...	579

සංස්කාරක නිවේදනය

සුත්‍රාන්ත පිටකයට අයත් ආගමග්‍රන්ථයන් අතුරෙහි පළමු වැන්න වූ දීඝනිකායෙහි ද්විතීය භාගය වන මහාවර්ගය බුද්ධජයන්තී ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ-මාලායෙහි අටවැනි ග්‍රන්ථය වෙයි.

ලඬිකා බෞද්ධ මණ්ඩලය විසින් ආරාධිත වූ සබරගමු සද්ධම්මවංසික නිකායාන්තර්ගත රාස්සාගල විභාරගණයෙහි, මහානායක ධුරිණ අග්ගමහා-පණ්ඩිත බළන්ගොඩ ආනන්දමෙත්‍රෙය ස්වාමීන්ද්‍රයෝ දික්සති පෙළ සිංහල භාෂායෙන් සපුරා පරිවර්තන කළහ. එහි ප්‍රථම භාගය වූ ශීලස්කන්ධ වර්ගය 1962 දී මුද්‍රිත වී ඇත.

ශ්‍රී ලඬිකා විද්‍යාදාය විශ්වවිද්‍යාලයෙහි උපකුලපති ව සිටි සමස්ත ලඬිකා අමරපුර මහානිකායෙහි මහානායක ධුරය ද දැරූ ආනන්ද මෙමෙත්‍රෙය මහානායක ස්ථවිරපාදයන් වහන්සේ භාෂාන්තරයෙහි හා සමයාන්තර-යෙහි ද බුද්ධි විශදතා ඇති කෙනෙකි. ඔබ මේ ද්විතීය භාගයෙහි අනුවාදය ද මැනැවින් සිදු කොට ඇත. දුර්බොධාර්ථ ඇති ඇතැම් ධර්මපදයන් සඳහා අර්ථකථාගත විවරණ ද වරහන් කළ දක්වමින් ධර්මව්‍යාඛ්‍යානය නිපදවා ඇති සැට් ද, ඒ සඳහා ඔබට හුරු වූ සුගම භාෂාස්වරූපය මැනැවින් හසුරුවා ඇති සැට් ද, සුධීන්ගේ පැසැසීමට ලක් වෙති සිතමි හ.

මුද්‍රණකායතීය ඉක්මනින් නිමවාලීම සඳහා ත්‍රිපිටක මණ්ඩලයේ ස්ථවිරවරුන්ගේ සහාය ඇති වූ අප දු හට මහත් පරිශ්‍රමයක් දරන්නට සිදුවූ බව ද කියැ යුතු ය.

තවද ශ්‍රී ලඬිකාජනරජයේ ගරු අග්‍රාමාත්‍ය උත්තමාවගේ අනුග්‍රහය ද ගරු සංස්කෘතික ඇමැතිතුමා ප්‍රමුඛ බද්ධිකාරීන්ගේ උදෙසාගය ද විශේෂ-යෙන් සංස්කෘතික සහකාර අධ්‍යක්ෂ සෝමපාල ජයවර්ධන මහතාණන්ගේ ක්‍රියාශීලිභාවයද කෘතඥතා පූර්වක වූ සඳහන් කරමිහ.

දෙහිවල කිසර මුද්‍රණාලයාධිකාරීන් ඇතුළු මේ සද්ධර්ම ප්‍රකාශනයෙහි සහාය වූ හැම පින්වත්හු මැ මේ හේතුවෙන් සුබභාගී වෙත්වා' යි ආශංසනය කරමිහ.

මේ වගට:

ශාසනෝදයකාරී,
ලබුගම ලඬිකානන්ද ස්ථවිර
ත්‍රිපිටකමණ්ඩලයේ ප්‍රධාන සම්පාදක.

1976 නොවැම්බර් 10 දින,
ත්‍රිපිටක කායතීලය,
මහානායක වාරිකාරාමය,
115, විජේරාම මාවත,
කොළඹ. 7.

ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය

උපදේශක:

අභ්‍යමහාපණ්ඩිත බ්‍රහ්මන්ගොඩ ආනන්දමෙත්‍රෙය මහානායක මහා සථවීරපාදයන් වහන්සේ.

සභාපති:

අනුරාධපුර බුද්ධග්‍රාවක ධර්මපියසේන (හික්කුච්ඤා විද්‍යාලයෙහි) අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයාණන්, කෝදිගොඩ ශ්‍රී ඥානාලෝක දක්ෂිණ ලඛ්‍යායෙහි ප්‍රධාන සභකනායක සථවීරයන් වහන්සේ.

ප්‍රධාන සම්පාදක:

මොල්ලිගොඩ, ප්‍රච්චනොදය පිරිවෙන්හි උපප්‍රධානාචාර්ය, ත්‍රිපිටක වාග්ඤ්චර, ලබුගම ශ්‍රී ලඛ්‍යානන්ද-කෝට්ටේ ශ්‍රී කල්‍යාණී සාමග්‍රීධර මහා සභකසභායෙහි අනුනායක සථවීරයන් වහන්සේ.

සම්පාදක:

ශාස්ත්‍රපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත, රද්දල්ලේ සිරි පඤ්ඤාලෝක - ශ්‍රී කල්‍යාණී සාමග්‍රීධර මහාසභකසභායෙහි අනුනායක සථවීරයන් වහන්සේ.

ශාස්ත්‍රපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත, වේඩරුවේ සිරි අනෝමදස්සී බටහිර දිශායෙහි ප්‍රධාන සභකනායක සථවීරයන් වහන්සේ.

හිඟුලේ - මාකඩවර විහාරාධිපති රාජකීය පණ්ඩිත, කරහමපිටිගොඩ සිරි සුමනසාර සථවීරයන් වහන්සේ.

කොළඹ, නිඹිරිගස්සායේ අශෝකාරාමාධිපති, රාජකීය පණ්ඩිත, කරදන පඤ්ඤාලඛකාර නායක සථවීරයන් වහන්සේ.

ලේඛකාධිකාරී:

කොළඹ, බෞද්ධාලෝක මාවතෙහි බෞද්ධාලෝක විහාරාධිපති, පණ්ඩිත, දෙරගමුවේ සිරි ධම්මපාල - කොළඹ පළාතේ ප්‍රධාන සභකනායක සථවීරයන් වහන්සේ.

සංඥාපනය

දීඝනිකාය හෙවත් දීඝාගමය වනාහි සංගීතියට නැඟු ථෙරවාද ත්‍රිපිටකයෙන් සුත්‍ර පිටකයෙහි පළමුවන පොතය. මෙය පිළිබඳව විශේෂයෙන් කිය යුතු දෑ මෙහි මුද්‍රිත වූ පළමු වන කාණ්ඩයෙහි (සීලක්ඛන්ධ වග්ගයෙහි) මුල ම සඳහන් ව ඇත.

එහි සීලක්ඛන්ධවග්ගයේ සුත්‍රවල අදහස සැකෙවින් දැක්විණ. මේ දීඝනිකායයේ දෙවෙනි භාගය යැ. මෙහි එන සුත්‍රයන් ගේ සංක්ෂේප අදහස් පහත දැක්වේ.

1. මහාපදන සුත්‍රයෙහි —

විපස්සි බුදුරජුන් පටන් කොට පහළ වූ අප බුදුරජුන් ආතුළු සත් බුදුවරුන් ගේ වර්ත දැක්වේ.

2. මහානිදන සුත්‍රයෙහි —

පටිච්චසමුප්පාදය සවිස්තර ව දැක්වේ.

3. මහාපරිනිර්වාණ සුත්‍රයෙහි —

බුදුරජුන් පිරිනිවන් පාත්‍ර පිණිස කුසිනාරාවට වැඩි ගමන ද ඒ අතර දෙසූ ධර්ම ද දැක්වෙත්.

4. මහා සුදර්ශන සුත්‍රයෙහි —

බුදුරජුන් කුසිනාරා නුවර උපවත්තන සල්වෙනෙහි යමා සල් රුක් අතර පැනැවුණු යහනෙහි වැඩිහිඳ කුසිනාරාපුරයේ ඉතා පෙර මහාසුදර්ශන නම් සක්විති රජ සමයෙහි පැවැති ශ්‍රී විභූතිය ද පසු කලා ඒ සියල්ල පිරිහී ගිය සැටි ද වදාරා ලොව සියල්ලෙහි අනිත්‍යතාව ද ශ්‍රාවකයන් ආත්ම ද්වීප ව විසිය යුතු බව ද වදාළ නියා දැක්වේ.

5. ජනවසභ සුත්‍රයෙහි —

කලුරිය කළ ඇතැම් ශ්‍රාවකයන්ගේ පරලෝභනිය බුදුරජුන් පැවැසීම ද, කලුරිය කළ බිම්සර රජ ජනවසභ නම් සිවුමහරජයෙහි දෙවියකු ව ඉපි ද සිට බුදුරජුන් දක්නට අවුත් දෙවලෙ වැ දෙවියන් තුනුරුවන් කෙරෙහි ඇති භක්තිය ද, සනත් කුමාර බඹුහු බුදුරජුන් ගෙන් අසා දන ගත් සජන සමාධි පරිෂ්කාර ධර්ම දෙවියනට පැවැසූ අයුරු ද දැක්වෙත්.

6. මහාගොවීන්ද සුත්‍රයෙහි —

පන්සිළු දෙවපුත් අවුත් තවතිසාහි දේවසභාවක පැවැති කථාවක් පැවැසීම දැක්වේ. මෙහි සක්දෙවිඳු බුදුගුණ අටක් පැවැසීම, සනත්කුමාර බඹඟු බුදුරජුන් බොහෝ පෙර ජෝතිපාල නම් මාණවක ව ඉපිද මහාගොවීන්ද නමින් ප්‍රසිද්ධ ව රජුන් සදෙනකුට ගුරු තන්හි සිට අනුශාසනා කොට ඔවුනට සුගති ගමනට මග පෙන්වූ සැවි පැවැසීම, ඔහුගේ කථාව ඇසූ බුදුරජුන් පන්සිළුහට මහාගොවීන්දානුශාසනය නොයඹාණික නොවන බව ද මේ අර් අටහිමගම දුක්නසන මග බව පැවැසීම යන මෙතෙක් දැ දැක්වේ.

7. මහාසමය සුත්‍රයෙහි —

කිඹුල්වත් නුවර අසල මහවෙනෙහි වැඩහුන් බුදුරජුන් හා මහා සංඝයා දක්නට රැස්වූ දෙවබඹුන් මුළුව ගැන සඳහන් වේ. ඔවුන් ගේ නම් වැල ද දැක්වේ.

8. සක්කපඤ්ඤ සුත්‍රයෙහි —

පන්සිළුහු බුදුරජුන් ඉදිරියෙහි ගී ගැයිම හා වැයිම, සක්දෙව පැමිණ ප්‍රශ්න විචාරීම, සක්දෙව සෝවාන් වීම දැක්වේ.

9. මහාසතිපට්ඨාන සුත්‍රයෙහි —

ඤර සතිපට්ඨාන භාවනා විස්තර වේ.

10. පායාසිරාජඤ්ඤ සුත්‍රයෙහි —

කුමරකසුප් මහතෙරුන් ද පායාසිරාජඤ්ඤයා ද අතර පරලොචක් ඇතිනැතිබව පිළිබඳ ව පැවැති ධර්ම සංවාදය දැක්වේ.

මෙසේ දීඝනිකායයේ මේ මහාවර්ගය සුත්‍ර දහයෙකින් පරිමිතය.

මෙය සකස් කිරීමෙහි දී මෙම ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථපරිවර්තක මණ්ඩලයෙහි සභාපතිවූ පණ්ඩිත කෝදගොඩ ඤාණාලෝකප්‍රධානසංඝනායකස්ථවිරයන් වහන්සේගේ ද සම්පාදක වූ පණ්ඩිත ලබුගම ලංකානන්ද නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ ද ශොධාපත්‍ර බැලීම හා ග්‍රන්ථ සුවිස සකස් කිරීමෙහි ත්‍රිපිටක සංස්කාරක මණ්ඩලයේ සෙසු මහතෙරවරුන් කිහිප නම ගේ ද සහයෝගය ලද බව ස්තූතිපෙරටුව සඳහන් කරමිහ.

මෙයට,
බලුන්ගොඩ ආනන්දමොත්‍රෙය ස්ථවිර.

මහරගම
වටයවත්ත පාර,
ශ්‍රී වන්දුගේබරාරාමය.
1976.11.04.

සංකේත නිරූපණය

- සී. සිංහල පුස්තකාල පිටපත
- සීචු. සිංහල මුද්‍රිත දීඝනිකාය
- මජසං. බුරුම ජට්ඨසංගීති-සොධිත දීඝනිකාය
- සයා. සයාම තාය් අක්ෂර මුද්‍රිත දීඝනිකාය
- කා. කාමබොජ අක්ෂර මුද්‍රිත පොත.
- PTS. Text Society Edition.

THE PALI ALPHABET

IN SINHALA CHARACTERS

VOWELS

අ a ආ a ඉ i ඊ i උ u ඌ u එ e ඔ o

CONSONANTS

ක ka	ඛ kha	ග ga	ඝ gha	ඞ ga	ච cha	ඡ cha	ඣ cha
ඵ pa	භ pha	ඨ pha	ඩ da	ඪ da	ණ ka	ඬ ka	ත ba
ථ ta	ඵ tha	ඳ da	ඳ dha	ඤ ja	ඤ ja	ඞ ga	ඞ ga
ඨ pa	ඵ pha	ඞ ba	ඞ bha	ඞ ga	ඞ ga	ඞ ga	ඞ ga
ය ya	ර ra	ල la	ව va	ස sa	හ ha	ළ la	ං m
ක ka	ක ක් ka	කි ki	කි ක් ki	කු ku	කු ක් ku	කෙ ke	කෙ ක් ke
ඛ kha	ඛ ක් kha	ඛි khi	ඛි ක් khi	ඛු khu	ඛු ක් khu	ඛෙ khe	ඛෙ ක් khe
ග ga	ග ග් ga	ගි gi	ගි ක් gi	ගු gu	ගු ක් gu	ගෙ ge	ගෙ ක් ge

CONJUNCT - CONSONANTS

කක kka	ඤඤ ඞ ඞ ga	ඉ tra	එඵ mpha
කඛ kkh	ඤඤ ඞ ඞ ga	ඉ dda	ඔ mba
කය kya	ඤඤ ඞ ඞ ga	ඉ ddha	ඔ mbha
කි kri	ඤඤ ඞ ඞ ga	ඉ dra	ඔ mma
කඵ kva	ඤඤ ඞ ඞ ga	ඉ, ඵ dva	ඔ mbha
කභ kha	ඤඤ ඞ ඞ ga	ඔ ddhva	ය, ය ya
කච khva	ඤඤ ඞ ඞ ga	ඤ nta	ය ya
කග gga	ඤඤ ඞ ඞ ga	ඤ ntha	ල la
කඝ ggha	ඤඤ ඞ ඞ ga	ඤ nda	ල ya
කඞ gka	ඤඤ ඞ ඞ ga	ඤ ndha	ල ha
ඉ gr	ඤඤ ඞ ඞ ga	ඤ nna	ඵ wha
ඛි kh	ඤඤ ඞ ඞ ga	ඤ nha	ය ssa
ඛඵ khva	ඤඤ ඞ ඞ ga	ඤ ppa	ය sma
ඛග khga	ඤඤ ඞ ඞ ga	ඤ ppha	ය sva
ඛච khva	ඤඤ ඞ ඞ ga	ඤ bba	ඵ hma
ඛග khgha	ඤඤ ඞ ඞ ga	ඤ bbha	ඵ hva
ඵ ca	ඤඤ ඞ ඞ ga	ඉ bra	ල ha
ඵ cha	ඤඤ ඞ ඞ ga	ඵ va	ල pa
ඵ ja	ඤඤ ඞ ඞ ga		
ඵ jha	ඤඤ ඞ ඞ ga		

විෂය සූචිය

1.	මහාපදන සූත්‍රය	...	...	...	...	2 – 79
2.	මහානිදන සූත්‍රය	...	...	...	...	80 – 109
3.	මහාපරිනිබ්බාන සූත්‍රය	...	...	...	...	110 – 265
4.	මහාසුදස්සන සූත්‍රය	...	...	...	...	266 – 305
5.	ජනවසභ සූත්‍රය	...	...	...	...	306 – 333
6.	මහාගොච්ඡද සූත්‍රය	...	...	...	...	334 – 381
7.	මහාසමය සූත්‍රය	...	...	...	...	382 – 395
8.	සක්කපඤභ සූත්‍රය	...	...	...	...	396 – 435
9.	මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රය	...	...	...	...	436 – 503
10.	පායාසිරාජඤ්ඤ සූත්‍රය...	...	...	...	...	504 – 565

සුභනන්දපීචකේ

දීඨිනිකායො

(දුතියො භාගො)

වහාවග්ගො

සුභානන්තපිටකේ දීඨිතිකායෝ

(දුතියො භාගො)

මහාවගෙගා

නමො තස්ස භගවතො අරහතො
සමමා සමබ්බස්ස

1.

මහාපදනසුභානං.

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවස්ථියං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ කරෙරිකුටිකායං. අථ ඛො සඞ්භුලානං භික්ඛුනං පච්ඡාභතං පිණ්ඩපාතපටිකකන්නානං කරෙරිමණ්ඩලමාලෙ සනතිසිත්තානං සනතිපතිතානං පුබ්බන්තිවාසපටිසංයුතා ධම්මී කථා උදපාදි: ‘ඉතිපි පුබ්බන්තිවාසො, ඉතිපි පුබ්බන්තිවාසො’ති.

2. අපෙසාසි ඛො භගවා දීඨියාය සොනධාතුයා විසුඤ්ඤාය අතිකකන්ත මානුසිකාය¹ තෙසං භික්ඛුනං ඉමං කථාසලාපං. අථ ඛො භගවා උට්ඨායාසනා යෙන කරෙරිමණ්ඩලමාලො තෙනුපසඬකම්, උපසඬකම්ඤ්ඤා පඤ්ඤාතෙ ආසනෙ තිසිදි. භිසජ්ඣ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙහි: “කායනු”ඤ්ඤා භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සනතිසිත්තා? කා ව පන වො අනතරාකථා විප්පකතා?”ති.

3. එවං වුතෙත තෙ භික්ඛු භගවතං එතදවොචු: “ඉධ භතෙත අමභාකං පච්ඡාභතං පිණ්ඩපාතපටිකකන්නානං කරෙරිමණ්ඩලමාලෙ සනතිසිත්තානං සනතිපතිතානං පුබ්බන්තිවාසපටිසංයුතා ධම්මී කථා උදපාදි: ‘ඉතිපි පුබ්බන්තිවාසො, ඉතිපි පුබ්බන්තිවාසො’ති. අයං ඛො නො භතෙත අනතරා කථා විප්පකතා. අථ භගවා අනුප්පතෙතා”ති.

1. ඉති PTS

2. මානුසකාය-සිච්ච

සුත්‍රාන්තපිටකයෙහි

දික් ස ගී ය

(ද්විතීය භාගය)

මහාවග්ගිය

ඒ භාග්‍යවත් අහිත් සමාක් සමබ්බදධියන් වහන්සේට
නමස්කාර වේවා

1.

මහාපදන සුත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර ගිසා ජෙනවන නම් වූ අනේපිඬුසිටුහුගේ අරමිති කරෙරි-කුටිකායෙහි (ලුණුවරණ රූක අසල කරන ලද කිළියෙහි) වැඩ වසන සේක. එ කල්හි පිණ්ඩපාතයෙන් පෙරළා පැමිණ (බත්කිස කොට නැගී සිට) කරෙරිමණ්ඩලමාලයෙහි (යටකී කරෙරිමණ්ඩපය අසලැ ගිමිදන ශාලායෙහි) එක් වැ හුන් එක් රැස් වූ බොහෝ භික්ෂූන් අතර 'පෙර වුසු කදපිළිවෙළ මෙසේත් වේ. පෙර වුසු කද පිළිවෙළ මෙසේත් වේ' යැ යි පූර්වනිවාසප්‍රතිසංයුක්ත වූ දහැමි කතාවෙක් පහළ විය.

2. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මිනිසුන්ගේ ඇසුම්ඉම ඉක්මැ අසනුවට සමත් වූ පිරිසිදු දිවකනින් ඒ මහණුන්ගේ මේ කථාසංලාපය අසා වදළ සේක. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හුනාස්තෙන් නැගී කරෙරිමණ්ඩලමාලය කරා එළැඹී සේක. එළැඹී පනවා තුබුණු අස්තෙහි වැඩහුන් සේක. වැඩහිඳ ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණුන් බණවා, 'මහණෙනි, දැන් තෙපි කවර නම් කතාවෙකින් මෙහි හුන්නහු ද? තොපගේ කවර නම් අතුරු කතාවෙක් අඩාල වී ද?' යි අසා වදළ සේක.

3. මෙසේ වදළ කල්හි මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට "වහන්ස, පසුබත්හි පිණ්ඩපාතයෙන් පෙරළා ආ, මෙහි කරෙරිමණ්ඩලමාලයෙහි එක්වැහුන් එක් රැස් වූ අප අතර 'පූර්වනිවාසය මෙසේත් වේ, පූර්වනි-වාසය මෙසේත් වේ' යැ යි පූර්වනිවාසප්‍රතිසංයුක්ත දහැමි කතාවෙක් උපත. වහන්ස, අපගේ මේ අතුරු කතාව අඩාල විය. එකලැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි සේකැ" යි මෙ බස් පැවැසූහ.

4. “ඉච්ඡය්‍යාථ නො තුමෙහ භික්ඛවෙ පුබ්බෙතිවාසපට්ඨසංයුතං ධම්මං කථං සොතු”න්ති.

“එතස්ස භගවා කාලො, එතස්ස සුගත කාලො, යං භගවා පුබ්බෙ-
ත්තිවාසපට්ඨසංයුතං ධම්මං කථං කරෙය්‍ය. භගවතො සුච්චා භික්ඛු
ධාරෙසසන්ති”ති. “තෙන භි භික්ඛවෙ සුඤ්ඤාථ, සාධුකං මනසි කරොථ,
භාසිසාමි”ති. “ඵවමහනෙහ”ති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසෙසාසුං,
භගවා එතදවොච:

5. ඉතො සො භික්ඛවෙ එකනවුතොකපෙප්පා¹ යං විපසයි භගවා අරහං
සමමාසමිච්ඡදො ලොකෙ උදපාදි. ඉතො සො භික්ඛවෙ එකතිංසොකපෙප්පා²
යං සිඛි භගවා අරහං සමමාසමිච්ඡදො ලොකෙ උදපාදි. තස්මිංකෙඤ්ඤව
ඛො භික්ඛවෙ එකතිංසෙ කපෙප වෙසසහු භගවා අරහං සමමාසමිච්ඡදො
ලොකෙ උදපාදි. ඉමස්මිංකෙඤ්ඤව ඛො භික්ඛවෙ හද්දකපෙප කකුසන්ධො
භගවා අරහං සමමාසමිච්ඡදො ලොකෙ උදපාදි. ඉමස්මිංකෙඤ්ඤව ඛො
භික්ඛවෙ හද්දකපෙප කොණාගමනො භගවා අරහං සමමාසමිච්ඡදො
ලොකෙ උදපාදි. ඉමස්මිංකෙඤ්ඤව ඛො භික්ඛවෙ හද්දකපෙප කසසපො භගවා
අරහං සමමාසමිච්ඡදො ලොකෙ උදපාදි. ඉමස්මිංකෙඤ්ඤව ඛො භික්ඛවෙ
හද්දකපෙප අහං එතරහි අරහං සමමාසමිච්ඡදො ලොකෙ උපපන්නො.

6. විපසයි භික්ඛවෙ භගවා අරහං සමමාසමිච්ඡදො ඛත්තියො ජාතියා
අහොසි, ඛත්තියකුලෙ උදපාදි. සිඛි භික්ඛවෙ භගවා අරහං සමමාසමිච්ඡදො
ඛත්තියො ජාතියා අහොසි, ඛත්තියකුලෙ උදපාදි. වෙසසහු භික්ඛවෙ
භගවා අරහං සමමාසමිච්ඡදො ඛත්තියො ජාතියා අහොසි, ඛත්තියකුලෙ
උදපාදි. කකුසන්ධො භික්ඛවෙ භගවා අරහං සමමාසමිච්ඡදො බ්‍රාහ්මණො
ජාතියා අහොසි, බ්‍රාහ්මණකුලෙ උදපාදි. කොණාගමනො භික්ඛවෙ භගවා
අරහං සමමාසමිච්ඡදො බ්‍රාහ්මණො ජාතියා අහොසි, බ්‍රාහ්මණකුලෙ උදපාදි.
කසසපො භික්ඛවෙ භගවා අරහං සමමාසමිච්ඡදො බ්‍රාහ්මණො ජාතියා
අහොසි, බ්‍රාහ්මණකුලෙ උදපාදි. අහං භික්ඛවෙ එතරහි අරහං සමමා-
සමිච්ඡදො ඛත්තියො ජාතියා අහොසි, ඛත්තියකුලෙ උපපන්නො.

7. විපසයි භික්ඛවෙ භගවා අරහං සමමාසමිච්ඡදො කොණ්ඩකෙඤ්ඤ
ගොතෙත්තා අහොසි. සිඛි භික්ඛවෙ භගවා අරහං සමමාසමිච්ඡදො
කොණ්ඩකෙඤ්ඤ ගොතෙත්තා අහොසි. වෙසසහු භික්ඛවෙ භගවා අරහං
සමමාසමිච්ඡදො කොණ්ඩකෙඤ්ඤ ගොතෙත්තා අහොසි. කකුසන්ධො භික්ඛවෙ
භගවා අරහං සමමාසමිච්ඡදො කසසපො ගොතෙත්තා අහොසි.

1. එකනවුත්තපෙප - ම ජ සං,
2. එකතිංසෙ කපෙප - ම ජ සං,

4. “මහණෙනි, තෙපි පෙර වුසු කදපිළිවෙළ පිළිබඳ වූ දහම්කතාවක් අසන්නට කැමැත්තහු ද?”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පුළුවන් සේක.

“වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙර වුසු කදපිළිවෙළ පිළිබඳ වූ දහම් කතාවක් කරන සේක යන යමෙක් ඇද්ද, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එයට මේ කාලය ය. සුගතයන් වහන්ස, එයට මේ කාලය ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතින් අසා මහණහු සිත්හි ලා දරන්නාහ”යි භික්ෂුහු කීහ. “මහණෙනි, එසේ වී නම්, අසවු. මොනොවට මෙනෙහි කරවු; කියන්නෙමි” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක “එසේ යැ වහන්සැ” යි ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ (මතු දක්වෙන) ධර්මකථාව වදළ සේක.

5. මහණෙනි, යම් කලෙක අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ විපස්සි හඟවත්හු ලොවැ පහළ වූහු නම්, ඒ මෙයින් පෙර එක්අනුවන කප ය. මහණෙනි, යම් කලෙක අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ සිඛි හඟවත්හු ලොවැ පහළ වූහු නම්, ඒ මෙයින් යටු එක්තිස්වන කප ය. මහණෙනි, ඒ එක් තිස්වන කපෙහි ම අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ වෙස්සභු හඟවත්හු ලොවැ පහළ වූහ. මහණෙනි, මෙ බදුරුකප්හි ම අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ කකුසන්ධ හඟවත්හු ලොවැ පහළ වූහ. මහණෙනි, මෙ බදුරුකප්හි ම අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ කොණාගමන හඟවත්හු ලොවැ පහළ වූහ. මහණෙනි, මෙ බදුරුකප්හි ම අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප හඟවත්හු ලොවැ පහළ වූහ. මහණෙනි, මෙ බදුරුකප්හි ම අර්හත් වූ සමාක්සම්බුද්ධ වූ මම් මෙ සමයෙහි ලොවැ පහළ වීම්.

6. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ විපස්සි හඟවත්හු ජාතියෙන් ක්ෂත්‍රිය වූහ, කැත්තුලෙහි උපන්හ. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ සිඛි හඟවත්හු ජාතියෙන් ක්ෂත්‍රිය වූහ, කැත්තුලෙහි උපන්හ. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ වෙස්සභු හඟවත්හු ජාතියෙන් ක්ෂත්‍රිය වූහ, කැත්තුලෙහි උපන්හ. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ කකුසන්ධ හඟවත්හු ජාතියෙන් බ්‍රාහ්මණ වූහ, බවුණුකුලයෙහි උපන්හ. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ කොණාගමන හඟවත්හු ජාතියෙන් බ්‍රාහ්මණ වූහ, බවුණුකුලෙහි උපන්හ. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප හඟවත්හු ජාතියෙන් බ්‍රාහ්මණ වූහ, බවුණුකුලෙහි උපන්හ. මහණෙනි, මෙ කලැ අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ මම් ජාතියෙන් ක්ෂත්‍රිය වීම්, කැත්තුලෙහි උපන්මි.

7. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ විපස්සි හඟවත්හු ගොත්‍රයෙන් කෞණ්ඩියා වූහ. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ සිඛි හඟවත්හු ගොත්‍රයෙන් කෞණ්ඩියා වූහ. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ වෙස්සභු හඟවත්හු ගොත්‍රයෙන් කෞණ්ඩියා වූහ. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ කකුසන්ධ හඟවත්හු ගොත්‍රයෙන් කාශ්‍යප වූහ.

කොණාගමනො භික්ඛවෙ, හගවා අරහං සමමාසමබ්බද්ධො කසසපො ගොතෙනන අහොසි. කසසපො භික්ඛවෙ, හගවා අරහං සමමාසමබ්බද්ධො කසසපො ගොතෙනන අහොසි. අහං භික්ඛවෙ, එතරහි අරහං සමමාසමබ්බද්ධො ගොතමො ගොතෙනන¹.

8. විපසයිස භික්ඛවෙ හගවතො අරහතො සමමාසමබ්බද්ධස්ස අසිති² වසසහසසානි ආයුපමාණං අහොසි. සිඛිස්ස භික්ඛවෙ හගවතො අරහතො සමමා සමබ්බද්ධස්ස සත්තතිවසසහසසානි ආයුපමාණං අහොසි. වෙස්සභුස්ස භික්ඛවෙ, හගවතො අරහතො සමමාසමබ්බද්ධස්ස සවසීවසසහසසානි ආයුපමාණං අහොසි. කකුසන්ධස්ස භික්ඛවෙ, හගවතො අරහතො සමමාසමබ්බද්ධස්ස වත්තාලීස³වසසහසසානි ආයුපමාණං අහොසි. කොණාගමනස්ස භික්ඛවෙ, හගවතො අරහතො සමමාසමබ්බද්ධස්ස තිසවසසහසසානි ආයුපමාණං අහොසි. කසසපස්ස භික්ඛවෙ, හගවතො අරහතො සමමාසමබ්බද්ධස්ස විසති⁴වසසහසසානි ආයුපමාණං අහොසි. මස්සං භික්ඛවෙ, එතරහි අපපකං ආයුපමාණං පරිත්තං උහුකං යො විරං ජීවති යො වසසහතං අපපං වා භියොතා.

9. විපසයි භික්ඛවෙ, හගවා අරහං සමමාසමබ්බද්ධො පාටලියා මූලෙ අභිසමබ්බද්ධො. සිඛී භික්ඛවෙ, හගවා අරහං සමමාසමබ්බද්ධො පුණ්ඩරීකස්ස මූලෙ අභිසමබ්බද්ධො. වෙස්සභු භික්ඛවෙ, හගවා අරහං සමමාසමබ්බද්ධො සාලස්ස මූලෙ අභිසමබ්බද්ධො. කකුසන්ධො භික්ඛවෙ, හගවා අරහං සමමාසමබ්බද්ධො සිරිසස්ස මූලෙ අභිසමබ්බද්ධො. කොණාගමනො භික්ඛවෙ, හගවා අරහං සමමාසමබ්බද්ධො උදුම්බරස්ස මූලෙ අභිසමබ්බද්ධො. කස්සපො භික්ඛවෙ, හගවා අරහං සමමාසමබ්බද්ධො නිග්‍රොධස්ස මූලෙ අභිසමබ්බද්ධො. අහං භික්ඛවෙ, එතරහි අරහං සමමාසමබ්බද්ධො අස්සඤ්ඤා මූලෙ අභිසමබ්බද්ධො.

10. විපසයිස්ස භික්ඛවෙ, හගවතො අරහතො සමමාසමබ්බද්ධස්ස ඛණ්ඩ තිස්සං නාම සාවකයුගං අහොසි අග්ගං හද්දයුගං. සිඛිස්ස භික්ඛවෙ, හගවතො අරහතො සමමාසමබ්බද්ධස්ස අභිභුසමභවං නාම සාවකයුගං අහොසි අග්ගං හද්දයුගං. වෙස්සභුස්ස භික්ඛවෙ, හගවතො අරහතො සමමාසමබ්බද්ධස්ස සොණුකතරං නාම සාවකයුගං අහොසි අග්ගං හද්දයුගං. කකුසන්ධස්ස භික්ඛවෙ, හගවතො අරහතො සමමාසමබ්බද්ධස්ස විධුරසඤ්ඤීවං නාම සාවකයුගං අහොසි අග්ගං හද්දයුගං. කොණාගමනස්ස භික්ඛවෙ, හගවතො අරහතො සමමාසමබ්බද්ධස්ස භියොතාසුත්තතරං නාම සාවකයුගං අහොසි අග්ගං හද්දයුගං. කසසපස්ස භික්ඛවෙ, හගවතො අරහතො සමමාසමබ්බද්ධස්ස තිසසභාරදොජං නාම සාවකයුගං අහොසි අග්ගං හද්දයුගං. මස්සං භික්ඛවෙ, එතරහි අරහතො සමමාසමබ්බද්ධස්ස සාරිපුත්තමොගගලලානං නාම සාවකයුගං හොති අග්ගං හද්දයුගං.

1. ගොතමො ගොතෙනන අහොසි. සි මු සාහ
2. අසිති, PTS. 3. වත්තාලීසං ම ජ සං, PTS. 4. විසති. PTS.

මහණෙනි, අර්හත් සමාසක්සම්බුද්ධ වූ කොණාගමන භගවත්හු ගොත්‍රයෙන් කාශ්‍යප වූහ. මහණෙනි, අර්හත් සමාසක්සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප භගවත්හු ගොත්‍රයෙන් කාශ්‍යප වූහ. මහණෙනි, මේ සමයෙහි අර්හත් සමාසක් සම්බුද්ධ වූ මම ගොත්‍රයෙන් ගෞතම වෙමි.

8. මහණෙනි, අර්හත් සමාසක්සම්බුද්ධ වූ විපස්සී භාග්‍යවතුන්ගේ ආයුෂ්ප්‍රමාණය හවුරුදු අසූදහසෙක් විය. මහණෙනි, අර්හත් සමාසක් සම්බුද්ධ වූ සිඛී භාග්‍යවතුන්ගේ ආයුෂ්ප්‍රමාණය හවුරුදු සැත්තැදහසෙක්විය. මහණෙනි, අර්හත් සමාසක්සම්බුද්ධවූ චෙස්සභු භාග්‍යවතුන්ගේ ආයුෂ්ප්‍රමාණය හවුරුදු සැදහසෙක් විය. මහණෙනි, අර්හත් සමාසක්සම්බුද්ධවූ කකුසන්ධ භාග්‍යවතුන්ගේ ආයුෂ්ප්‍රමාණය හවුරුදු සතළිස් දහසෙක් විය. මහණෙනි, අර්හත් සමාසක්සම්බුද්ධ වූ කොණාගමන භාග්‍යවතුන්ගේ ආයුෂ්ප්‍රමාණය හවුරුදු තිස්දහසෙක් විය. මහණෙනි, අර්හත් සමාසක්සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන්ගේ ආයුෂ්ප්‍රමාණය හවුරුදු විසිදහසෙක් විය. මහණෙනි, මේ කලා මාගේ ආයුෂ්ප්‍රමාණය අල්ප ය, ස්වල්පය, ලඝු ය. යමෙක් (මේ සමයෙහි) බොහෝ කල් ජීවත් වන්නේ නම් හෙ තෙම හවුරුදු සියක් හෝ ස්වල්පයක් වැඩියෙන් හෝ ජීවත් වන්නේ ය.

9. මහණෙනි, අර්හත් සමාසක්සම්බුද්ධ වූ විපස්සී භාග්‍යවත්හු පළොල් රුකක් මුලා සත්‍යාවබෝධය කළහ. මහණෙනි, අර්හත් සමාසක්සම්බුද්ධ වූ සිඛී භාග්‍යවත්හු හෙළඹරුකක් මුලා සත්‍යාවබෝධය කළහ. මහණෙනි, අර්හත් සමාසක්සම්බුද්ධ වූ චෙස්සභු භාග්‍යවත්හු සල්ලුකක් මුලා සත්‍යාව බෝධය කළහ. මහණෙනි, අර්හත් සමාසක්සම්බුද්ධ වූ කකුසන්ධ භාග්‍යවත්හු මහරි රුකක් මුලා සත්‍යාවබෝධය කළහ. මහණෙනි, අර්හත් සමාසක්සම්බුද්ධ වූ කොණාගමන භාග්‍යවත්හු දිඹුල්ලුකක් මුලා සත්‍යාවබෝධය කළහ. මහණෙනි, අර්හත් සමාසක්සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප භාග්‍යවත්හු තුගරුකක් මුලා සත්‍යාවබෝධය කළහ. මහණෙනි, මේ කලා අර්හත් සමාසක්සම්බුද්ධ වූ මම ඇසතු රුකක් මුලා සත්‍යාවබෝධය කෙළෙමි.

10. මහණෙනි, අර්හත් සමාසක්සම්බුද්ධ වූ විපස්සී භාග්‍යවතුන්හට බණ්ඩය තිස්ස යැ යි හදුයුගල වූ අක්සවුයුචලෙක් විය. මහණෙනි, අර්හත් වූ සමාසක්සම්බුද්ධ වූ සිඛී භාග්‍යවතුන්හට අභිභු ය සම්භව යැ යි හදුයුගල වූ අක්සවුයුචලෙක් විය. මහණෙනි, අර්හත් සමාසක්සම්බුද්ධ වූ චෙස්සභු භාග්‍යවතුන්හට සොණ ය උත්තර යැ යි හදුයුගල වූ අක්සවුයුචලෙක් විය. මහණෙනි, අර්හත් සමාසක්සම්බුද්ධ වූ කකුසන්ධ භාග්‍යවතුන්හට විඬුර ය සඤ්ජීව යැ යි හදුයුගල වූ අක්සවුයුචලෙක් විය. මහණෙනි, අර්හත් සමාසක්සම්බුද්ධ වූ කොණාගමන භාග්‍යවතුන්හට භියොසාස ය උත්තර යැ යි හදුයුගල වූ අක්සවුයුචලෙක් විය. මහණෙනි, අර්හත් සමාසක්සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන්හට තිස්ස ය භාරද්වාප යැ යි හදුයුගල වූ අක්සවුයුචලෙක් විය. මහණෙනි, මේ කලා අර්හත් සමාසක් සම්බුද්ධ වූ මාහට හදුයුගල වූ සැරියුක් ය මුගලන් යැ යි අක්සවුයුචලෙක් වෙයි.

11. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ විපස්සි භාග්‍යවතුන්ගේ ශ්‍රාවක සන්තිපාත තුනෙක් විය: එක් ශ්‍රාවකසන්තිපාතයෙක් මහණුන් එක් ලක්ෂ අටසැටදහසෙක් විය. එක් ශ්‍රාවකසන්තිපාතයෙක් මහණුන් ලක්ෂයෙක් විය. එක් ශ්‍රාවකසන්තිපාතයෙක් මහණුන් අසූදහසෙක් විය. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ විපස්සි භාග්‍යවතුන්ගේ හැම දෙනා ම රහතුන් වූ සච්චන් පිළිබඳ මේ සන්තිපාතයෝ තිදෙනෙක් වූහ. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ සිඛි භාග්‍යවතුන්ගේ ශ්‍රාවකසන්තිපාත තුනෙක් විය: එකෙක් මහණුන් ලක්ෂයක් වූ ශ්‍රාවකසන්තිපාතයෙක් විය. එකෙක් මහණුන් අසූදහසක් වූ ශ්‍රාවකසන්තිපාතයෙක් විය. එකෙක් මහණුන් සැත්තැදහසක් වූ ශ්‍රාවකසන්තිපාතයෙක් විය. අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ සිඛි භාග්‍යවතුන්හට හැම දෙනා ම රහතුන් වූ සච්චන් පිළිබඳ මේ තුන් සන්තිපාත කෙනෙක් වූහ. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ චෙස්සභූ භාග්‍යවතුන්හට තුන් ශ්‍රාවකසන්තිපාත කෙනෙක් වූහ: එකෙක් මහණුන් අසූදහසක් වූ ශ්‍රාවකසන්තිපාතයෙක් විය. එකෙක් භික්ෂූන් සැත්තැ දහසක් වූ ශ්‍රාවකසන්තිපාතයෙක් විය. එකෙක් මහණුන් සැටදහසක් වූ ශ්‍රාවකසන්තිපාතයෙක් විය. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ චෙස්සභූ භාග්‍යවතුන්ගේ සියල්ලන් ම රහතුන් වූ සච්චන් සම්බන්ධ මේ තුන් සන්තිපාත කෙනෙක් වූහ. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ කකුසන්ධ භාග්‍යවතුන්ගේ මහණුන් සතළිස්දහසක් වූ එක් ශ්‍රාවකසන්තිපාතයෙක් විය. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ කකුසන්ධ භාග්‍යවතුන්ගේ හැම දෙනා ම රහතුන් වූ සච්චන් සම්බන්ධ මේ එක් සන්තිපාතයෙක් විය. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ කොනාගමන භාග්‍යවතුන්ගේ මහණුන් තිස්දහසක් වූ එක් ශ්‍රාවකසන්තිපාතයෙක් විය. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ කොණාගමන භාග්‍යවතුන්හට හැම දෙනා ම රහතුන් වූ සච්චන්ගේ මේ එක් සන්තිපාතයෙක් විය. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන්හට මහණුන් විසි දහසක් වූ එක් ශ්‍රාවකසන්තිපාතයෙක් විය. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන්හට හැම දෙනා ම රහතුන් වූ සච්චන්ගේ මේ එක් සන්තිපාතයෙක් විය. මහණෙනි, මෙ සමයෙහි අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ මා හට මහණුන් එක්දහස් දෙසිය පණසක් වූ එක් ශ්‍රාවකසන්තිපාතයෙක් විය. මහණෙනි, මාහට හැම දෙනා ම රහතුන් වූ සච්චන් සම්බන්ධ මේ එක් සන්තිපාතයෙක් විය.

12. මහණෙනි, අර්හත් වූ සමාක්සම්බුද්ධ වූ විපස්සි භාග්‍යවත්තට අශෝක නම් මහණෙක් උපස්ථායක, අග්‍රොපස්ථායක විය. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ සිඛි භාග්‍යවත්තට බෙමඞ්කර නම් මහණෙක් උපස්ථායක, අග්‍රොපස්ථායක විය. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ චෙස්සභූ භාග්‍යවත්තට උපශාන්ත නම් මහණෙක් උපස්ථායක, අග්‍රොපස්ථායක විය. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ කකුසන්ධ නම් භාග්‍යවත්තට බුද්ධිජ නම් මහණෙක් උපස්ථායක, අග්‍රොපස්ථායක විය.

කොණාගමනස්ස භික්ඛවෙ භගවතො අරහතො සමමාසමච්චුදාසස්ස සොඤ්ජො නාම භික්ඛු උපට්ඨාකො අහොසි අගගුපට්ඨාකො. කසපස්ස භික්ඛවෙ භගවතො අරහතො සමමාසමච්චුදාසස්ස සබ්බමීතෙතා නාම භික්ඛු උපට්ඨාකො අහොසි අගගුපට්ඨාකො. මඤ්ඤං භික්ඛවෙ එතරභි අරහතො සමමාසමච්චුදාසස්ස අනාඤ්ඤ භික්ඛු උපට්ඨාකො හොති අගගුපට්ඨාකො.¹

13. වීජස්සිස්ස භික්ඛවෙ භගවතො අරහතො සමමාසමච්චුදාසස්ස බන්ධුමා නාම රාජා පිතා අහොසි. බන්ධුමතී නාම දෙවී මාතා අහොසි ජනෙනති.² බන්ධුමස්ස රඤ්ඤො බන්ධුමතී නාම නගරං රාජධානි අහොසි. සිඛිස්ස භික්ඛවෙ භගවතො අරහතො සමමාසමච්චුදාසස්ස අරුණො නාම රාජා පිතා අහොසි. පභාවතී නාම දෙවී මාතා අහොසි ජනෙනති. අරුණස්ස රඤ්ඤො අරුණවතී නාම නගරං රාජධානි අහොසි. වෙසසභුස්ස භික්ඛවෙ භගවතො අරහතො සමමාසමච්චුදාසස්ස සුපපතීතො³ නාම රාජා පිතා අහොසි. යසවතී නාම දෙවී මාතා අහොසි ජනෙනති. සුපපතීතස්ස රඤ්ඤො අනොමිං නාම නගරං රාජධානි අහොසි. කකුසකිස්ස භික්ඛවෙ භගවතො අරහතො සමමාසමච්චුදාසස්ස අභිද්දෙතො නාම බ්‍රාහ්මණො පිතා අහොසි. වීසාබා නාම බ්‍රාහ්මණී මාතා අහොසි ජනෙනති. තෙන බො පන භික්ඛවෙ සමයෙන බෙමො නාම රාජා අහොසි. බෙමස්ස රඤ්ඤො බෙමවතී නාම නගරං රාජධානි අහොසි. කොණාගමනස්ස භික්ඛවෙ භගවතො අරහතො සමමාසමච්චුදාසස්ස යඤ්ඤදෙතො නාම බ්‍රාහ්මණො පිතා අහොසි. උතතරා නාම බ්‍රාහ්මණී මාතා අහොසි ජනෙනති. තෙන බො පන භික්ඛවෙ සමයෙන සොහො නාම රාජා අහොසි. සොහස්ස රඤ්ඤො සොහාවතී නාම නගරං රාජධානි අහොසි. කසපස්ස භික්ඛවෙ භගවතො අරහතො සමමාසමච්චුදාසස්ස බ්‍රහ්මදෙතො නාම බ්‍රාහ්මණො පිතා අහොසි. ධනවතී නාම බ්‍රාහ්මණී මාතා අහොසි. ජනෙනති. තෙන බො පන භික්ඛවෙ සමයෙන කීකී නාම⁴ රාජා අහොසි. කීකීස්ස රඤ්ඤො බාරාණසී නාම නගරං රාජධානි අහොසි. මඤ්ඤං භික්ඛවෙ එතරභි අරහතො සමමාසමච්චුදාසස්ස සුදෙධාදෙතො රාජා පිතා අහොසි, මායාදෙවී මාතා ජනෙනති. කපිලවත්ථු නාම නගරං රාජධානි⁵ තී.

ඉදමචොච භගවා, ඉදං වඤ්ඤා සුගතො උච්චායාසනා විහාරං පාවිසී.

14. අථ බො තෙසං භික්ඛුනං අචිරපකකතඤ්ඤා භගවතො අයමන්තරා කථා උදපාදි: “අච්ඡරියං ආච්චියො තථාගතස්ස මභිද්ධිකතා මහානුභාවතා, යත්‍ර භී නාම තථාගතො අතීතෙ බුද්ධෙ පරිනිබ්බුතෙ ජිනතපපඤ්චෙ ජිනතවට්ඨමෙ පරියාදිතතවචෙච සබ්බදුක්ඛවීතිවකෙත ජාතිතොපි අනුසසරිස්සති, නාමතොපි අනුසසරිස්සති,

1. උපට්ඨාකො අහොසි සිච්චු. 2. ජනෙනති - ඝාතා 3. සුපපති කො - ම ජ ඝං, 4. කී-කී තාම - ඝාතා.

මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සමිබුද්ධ වූ කොණාගමන භාග්‍යවත්තට සොක්ථිජ නම් මහණෙක් උපස්ථායක, අග්‍රොපස්ථායක විය. මහණෙනි, අර්හත් සමාක් සමිබුද්ධ වූ කාග්‍යප නම් භාග්‍යවත්තට සර්වමිත්‍ර නම් මහණෙක් උපස්ථායක, අග්‍රොපස්ථායක විය. මහණෙනි, මෙ සමයෙහි අර්හත් සමාක්සමිබුද්ධ වූ මට ආනන්ද නම් මහණ උපස්ථායක, අග්‍රොපස්ථායක වෙයි.

13. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සමිබුද්ධ විපස්සී භාග්‍යවත්තට බන්ධුමත් නම් රජ පිය වී ය, බන්ධුමතී නම් දෙවී විජාත මාතෘ වූය. බන්ධුමතී නම් නුවර බන්ධුමත් රජුගේ රජදහන් විය. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සමිබුද්ධ වූ සිඛි භාග්‍යවත්තට අරුණ නම් රජ පිය වී ය, ප්‍රභාදතී නම් දෙවී වැදූ මව වූ ය අරුණමතී නම් නුවර අරුණ රජුගේ රජදහන් විය. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සමිබුද්ධ වෙස්සභූ භාග්‍යවත්තට සුප්‍රතීත නම් රජ පිය වී ය. යශෝවතී නම් දෙවී වැදූ මවු වූ ය. අනෝම නම් නුවර සුප්‍රතීත රජුගේ රජදහන් විය. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සමිබුද්ධ වූ කකුසන්ධි නම් භාග්‍යවත්තට අග්ගිදත්ත නම් බමුණු පිය විය, විශාඛා නම් බැමිණි වැදූ මවු වූ ය. මහණෙනි, එසමයෙහි ක්ෂේම නම් රජෙක් විය. ක්ෂේමමතී නුවර රජුගේ රජදහන් විය. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සමිබුද්ධ වූ කොණාගමන නම් භාග්‍යවත්තට යඤ්ඤදත්ත නම් බමුණු පිය වී ය, උත්තරා නම් බැමිණි වැදූ මවු වූ ය. එසමයෙහි මහණෙනි, ශෝභ නම් රජෙක් විය. ශෝභාදතී නම් නුවර ශෝභ රජුගේ රජදහන් විය. මහණෙනි, අර්හත් සමාක්සමිබුද්ධ වූ කාග්‍යප භාග්‍යවත්තට බ්‍රහ්මදත්ත නම් බමුණු පිය විය. ධනවතී නම් බැමිණි වැදූ මවු වූ ය. මහණෙනි, එ සමයෙහි කිකී නම් රජෙක් විය. බරණැස් නම් නුවර කිකී රජුගේ රජදහන් විය. මහණෙනි, මෙ සමයෙහි රහත් වූ සම්මාසම්බුදු වූ මාහට සුදෙවුන් රජ පිය වී ය. මායාදෙවී වැදූ මවු වූ ය. “කිඞ්ච්චත් නම් නුවර රජදහන් වෙයි.”

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. මෙය වදාරා සුගතයන් වහන්සේ හුනස්නෙන් නැඟී වෙහෙරට පිවිසි සේක.

14. ඉක්ඛිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්ම වැඩි නොබෝ වේලායෙහි මේ අතුරු කථාව උපත: “ඇවැත්නි, යම්බඳු වූ තථාගතයන් වහන්සේ ‘ඒ භාග්‍යවත්ත මෙබඳු ජාතියෙහි උපන්නෝ වූහ යි ද, මෙබඳු නම් ඇත්තෝ මෙබඳු ගොත් ඇත්තෝ මෙබඳු සිල් ඇත්තෝ මෙබඳු දහම් ඇත්තෝ මෙබඳු ප්‍රඥා ඇත්තෝ මෙබඳු විහරණ ඇත්තෝ මෙබඳු විමුක්ති ඇත්තෝ වූහ’ යි පිරිනිවියා වූ, සිදැලු තෘෂ්ණාමානදෘෂ්ටිප්‍රසඤ්ච ඇති, සිදැලු කම්මට ඇති, හැම ලෙසින් ක්ෂීණ කළ කම්මට ඇති, සියලු විපාකවට්ට දුක ඉක්ම ඉකුත් බුදුවරුන් ජාති විසින් සිහි කළ සේක ද, නම් විසින් සිහි කළ සේකද,

ගොතතොපි අනුසාරිසසති, ආයුසමාණතොපි අනුසාරිසසති, සාවකයුගතොපි අනුසාරිසසති, සාවකසනිපාතතොපි අනුසාරිසසති: 'එවංඡචා තෙ භගවනො අහෙසුං ඉතිපි, එවංනාමා එවංගොතො එවංසීලා එවංධම්මා එවංඡඤ්ඤා එවංචිභාරී එවංචිමුක්ඛා තෙ භගවනො අහෙසුං ඉතිපිති. කිංඤ්ඤා ඛො ආවුසො තථාගතසෙච නු ඛො එසා ධම්මධාතු සුප්පට්ඨිධා, යසසා ධම්මධාතුයා සුප්පට්ඨිධානො තථාගතො අතීතෙ බුද්ධෙ පරිනිබ්බුතෙ ඡිත්තපපඤ්චෙ ඡිත්තවට්ඨමෙ පරියාදිත්තවට්ඨෙ සම්බද්ධසම්චිතිවනො ඡාතිතොපි අනුසාරති, නාමතොපි අනුසාරති, ගොතතොපි අනුසාරති, ආයුසමාණතොපි අනුසාරති, සාවකයුගතො පි අනුසාරති, සාවකසනිපාතතො පි අනුසාරති: 'එවං ඡචා තෙ භගවනො අහෙසුං ඉතිපි, එවංනාමා එවංගොතො එවංසීලා එවංධම්මා එවංඡඤ්ඤා එවංචිභාරී එවංචිමුක්ඛා තෙ භගවනො අහෙසුං ඉතිපිති', උදහු දෙවතා තථාගතසෙ එතමසං ආරොචෙසුං යෙන තථාගතො අතීතෙ බුද්ධෙ පරිනිබ්බුතෙ ඡිත්තපපඤ්චෙ ඡිත්තවට්ඨමෙ පරියාදිත්තවට්ඨෙ සම්බද්ධසම්චිතිවනො ඡාතිතොපි අනුසාරති, නාමතොපි අනුසාරති, ආයුසමාණතොපි අනුසාරති, සාවකයුගතොපි අනුසාරති, සාවකසනිපාතතොපි අනුසාරති: 'එවං ඡචා තෙ භගවනො අහෙසුං ඉතිපි, එවංනාමා එවංගොතො එවංසීලා එවංධම්මා එවංඡඤ්ඤා එවංචිභාරී එවංචිමුක්ඛා තෙ භගවනො අහෙසුං ඉතිපිති' අයඤ්ච භිදං තෙසං භික්ඛුනං අත්තරාකථා වීථකතා භොති.

15. අප ඛො භගවා සායනභසමයං ඡන්දිලානා වුට්ඨිතො යෙන, කරෙරිමණ්ඛලලාලො තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්චා පඤ්ඤාතො ආසනෙ නිසීදි. කිසඡ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙහි: 'කායනු'ඤ්ච භික්ඛවෙ එතරහි කථාය සනිසිත්තා? කා ව පන වො අත්තරා කථා වීථකතා?' ති. එවං වුක්ඛො තෙ භික්ඛු භගවනො එතදවොචු: 'ඉධ භනෙහ අමහාකං අවීරපකකනසෙ භගවතො අයමත්තරා කථා උදපාදි:

ගොත් විසින් සිහි කළ සේක් ද, ආයු පමණ විසින් සිහි කළ සේක්ද, ශ්‍රාවකයුග විසින් සිහි කළ සේක් ද, ශ්‍රාවක සන්තිපාත විසින් සිහි කළ සේක් ද, ඒ තථාගතයන් වහන්සේගේ එසා මහත් සෘද්ධි ඇති නියාව, එසා මහත් අනුභාව ඇති නියාව ආශ්වයානී ය, අද්භූත ය. ඇවැත්නි, කීමෙක් ද? යම් ධර්මධාතුවක් (යම් සියල්ල දක්නා නුවණක්) මොනොවට පිළිවිදි බැවින් තථාගතයන් වහන්සේ 'ඒ භාග්‍යවත්හු මෙ බඳු ජාතියෙහි උපන්හ යි ද, මෙබඳු නමැත්තෝ මෙබඳු ගොත් ඇත්තෝ මෙබඳු ප්‍රඥා ඇත්තෝ මෙබඳු විහරණ ඇත්තෝ මෙබඳු විමුක්ති ඇත්තෝ වූහ'යි ද පිරිනිව්‍යාවූ, සිදැලූ ප්‍රපඤ්ච ඇති, සිදැලූ කම්චට ඇති, හැම ලෙසින් ක්ෂීණ කළ කම්චට ඇති, සියලු විවාචටදුක් ඉක්මි ඉකුත් බුදුවරුන් ජාති විසින්, නම් විසින්, ගොත් විසින්, ආයු පමණ විසින්, ශ්‍රාවකයුග විසින්, ශ්‍රාවකසන්තිපාත විසින් සිහි කළ සේක් නම්, ඒ ධර්මධාතුව තථාගතයන් වහන්සේ විසින් ම පිළිවිදුනා ලද ද? නැත හොත් යමෙකින් තථාගතයන්, වහන්සේ 'ඒ භගවත්හු මෙබඳුජාති ඇත්තෝ මෙ බඳු නම් ඇත්තෝ මෙබඳු ගොත් ඇත්තෝ මෙබඳු සිල්ඇත්තෝ මෙබඳු දහම් ඇත්තෝ මෙබඳු ප්‍රඥා ඇත්තෝ මෙබඳු විහරණ ඇත්තෝ මෙබඳු විමුක්ති ඇත්තෝ වූහ'යි සිදැලූ ප්‍රපඤ්ච ඇති, සිදැලූ කම්චට ඇති, හැම ලෙසින් ක්ෂීණ කළ කම්චට ඇති, සියලු විවාචට දුක් ඉක්මි, ඉකුත් බුදුවරුන් ජාති විසින් නම් විසින් ගොත් විසින් ආයුපමණ විසින් ශ්‍රාවකයුග විසින් ශ්‍රාවකසන්තිපාත විසින් සිහි කළ සේක් නම්, මෙ කරුණ දෙවතා කෙනෙක් තථාගතයන් වහන්සේට සැල කළෝ ද?'යි ඒ මහණුන්ගේ මේ අතුරු කථාවෙක් අඩාළ වූයේ වෙයි.

15. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් වෙලෙහි සමවතින් නැගී සිට කරෙරිමණ්ඩලමාළයට වැඩි සේක. වැඩ ප්‍රඥප්ත ආසනයෙහි හුන් සේක. වැඩ හිඳ මහණුන් බණවා, "මහණෙනි, තෙපි දැන් එක් ව කවර නම් කථාවෙකින් හුන්නහු ද? තොපගේ කවර නම් කථාවෙක් අඩාළ වී ද?"යි අසා වදළ සේක. මෙසේ වදළ කල ඒ මහණහු "වහන්ස, භාග්‍යවතුන්වහන්සේ නික්මූ වැඩි නොබෝ කල්හි අපගේ මෙසේ වූ අතුරු කථාවෙක් උපත:

'අවජරියං ආවුසො අබ්භුතං ආවුසො තථාගතස්ස මභිද්ධිකතා මහානුභාවතා, යත්‍ර හි නාම තථාගතො අනිතෙ බුද්ධෙ පරිනිබ්බුතෙ ඡිත්තපපඤ්ච ඡිත්ත වටුමෙ පරියාදිත්තවට්ඨෙ සබ්බදුක්ඛචීතිවතෙත ජාතිතොපි අනුසාරිස්සති, නාමතොපි අනුසාරිස්සති, ගොතතොපි අනුසාරිස්සති, ආයුප්පමාණතොපි අනුසාරිස්සති, සාවකයුගතොපි අනුසාරිස්සති, සාවකසන්තිපාතතොපි අනුසාරිස්සති: 'එවංජච්චා තෙ භගවතො අභෙසුං ඉතිපි, එවංනාමා, එවංගොතො, එවංසීලා, එවංධමො, එවංපඤ්ඤා, එවංචිහාරී, එවංචිමුක්ඛා තෙ භගවතො අභෙසුං ඉතිපිති. කිත්තං ඛො ආවුසො තථාගතස්සෙව නු ඛො එසා ධම්මධාතු සුප්පට්චීදධා යස්සා ධම්මධාතුයා සුප්පට්චීදධා තථාගතො අනිතෙ බුද්ධෙ පරිනිබ්බුතෙ ඡිත්තපපඤ්චෙ ඡිත්තවටුමෙ පරියාදිත්තවට්ඨෙ සබ්බදුක්ඛචීතිවතෙත ජාතිතොපි අනුසාරති, නාමතොපි අනුසාරති, ගොතතොපි අනුසාරති, ආයුප්පමාණතොපි අනුසාරති, සාවකයුගතොපි අනුසාරති, සාවකසන්තිපාතතොපි අනුසාරති: එවංජච්චා තෙ භගවතො අභෙසුං ඉතිපි, එවංනාමා, එවංගොතො, එවංසීලා, එවංධමො, එවංපඤ්ඤා, එවංචිහාරී, එවංචිමුක්ඛා තෙ භගවතො අභෙසුං ඉතිපිති? උදුහු දෙවතා තථාගතස්ස එතමඤ්චං ආරොචෙසුං යෙන තථාගතො අනිතෙ බුද්ධෙ පරිනිබ්බුතෙ ඡිත්තපපඤ්චෙ ඡිත්තවටුමෙ පරියාදිත්තවට්ඨෙ සබ්බදුක්ඛචීතිවතෙත ජාතිතොපි අනුසාරති, නාමතොපි අනුසාරති, ගොතතොපි අනුසාරති, ආයුප්පමාණතොපි අනුසාරති, සාවකයුගතොපි අනුසාරති, සාවකසන්තිපාතතොපි අනුසාරති: 'එවංජච්චා තෙ භගවතො අභෙසුං ඉතිපි, එවංනාමා, එවංගොතො, එවංසීලා, එවංධමො, එවංපඤ්ඤා, එවංචිහාරී, එවංචිමුක්ඛා තෙ භගවතො අභෙසුං ඉතිපිති? අයං ඛො නො භනෙත අන්තරාකථා චිප්පකතා හොති. අථ භගවා අනුප්පකො'ති.

16. "තථාගතස්සෙවෙසා භික්ඛවෙ ධම්මධාතු සුප්පට්චීදධා යස්සා ධම්මධාතුයා සුප්පට්චීදධා තථාගතො අනිතෙ බුද්ධෙ පරිනිබ්බුතෙ ඡිත්තපපඤ්ච ඡිත්තවටුමෙ පරියාදිත්තවට්ඨෙ සබ්බදුක්ඛචීතිවතෙත ජාතිතොපි අනුසාරති, නාමතොපි අනුසාරති, ගොතතොපි අනුසාරති, ආයුප්පමාණතොපි අනුසාරති, සාවකයුගතොපි අනුසාරති, සාවකසන්තිපාතතොපි අනුසාරති: එවංජච්චා තෙ භගවතො අභෙසුං ඉතිපි, එවංනාමා, එවංගොතො, එවංසීලා, එවංධමො, එවංපඤ්ඤා, එවංචිහාරී, එවංචිමුක්ඛා තෙ භගවතො අභෙසුං ඉතිපි'ති. දෙවතා පි තථාගතස්ස එතමඤ්චං ආරොචෙසුං එවංජච්චා තෙ භගවතො අභෙසුං ඉතිපි, එවංනාමා, එවංගොතො, එවංසීලා, එවංධමො, එවංපඤ්ඤා, එවංචිහාරී, එවංචිමුක්ඛා තෙ භගවතො අභෙසුං ඉතිපි'ති. ඉච්චෙය්‍යාථ නො තුමෙහ භික්ඛවෙ භියොතාසොචිත්තාය පුබ්බන්තිවාසපට්ඨොස්සුත්තං ධම්මං කථං සොතුහති?'"

ඇවැත්නි, යම්බඳු වූ තර්කයන් වහන්සේ “ඒ භාග්‍යවත්හු මෙබඳු ජාතියෙහි උපන්හ, මෙබඳු ගොත් ඇතියෝ, මෙබඳු සිල් ඇතියෝ, මෙබඳු දහම් ඇතියෝ, මෙබඳු ප්‍රඥා ඇතියෝ, මෙබඳු විභරණ ඇතියෝ, මෙබඳු විමුක්ති ඇතියෝ වූහ’යි පිරිනිව්, සිදැලූ ප්‍රපඤ්ච ඇති, සිදැලූ කම්චට ඇති, හැම ලෙසින් ක්ෂීණ කළ කම්චට ඇති, සියලු විපාකවට දුක ඉක්මි, ඉකුත් බුදුවරුන් ජාති විසින් නම් විසින් ගොත් විසින් ආයුප්‍රමාණ විසින් ශ්‍රාවකයුග විසින් ශ්‍රාවකසන්තිපාත විසින් සිහි කළ සේක් ද, ඒ තර්කයන් වහන්සේගේ එසේ වූ මහත් සාද්ධි ඇති නියාව, මහත් අනුභාව ඇති නියාව ආශ්වයාඪ ය, අද්භූතය. ඇවැත්නි, කිම? යම් ධර්මධාතුවක් මොනොවට පිළිවිදි බැවින් තර්කයන් වහන්සේ, ඒ භාග්‍යවත්හු මෙබඳු දූයෙහි උපන්හයි, මෙබඳු නමැත්තෝ මෙබඳු ගොතැත්තෝ, මෙබඳු සිල් ඇත්තෝ, මෙබඳු දහමැත්තෝ, මෙබඳු පැණැත්තෝ, මෙබඳු විභරණ ඇත්තෝ, මෙබඳු විමුක්ති ඇත්තෝ වූහ’යි පිරිනිව්, සිදැලූ ප්‍රපඤ්ච ඇති, සිදැලූ කම්චටැති, හැම ලෙසින් ක්ෂීණ කළ කම්චටැති, සියලු විපාකවටට දුක ඉක්මි, ඉකුත් බුදුවරුන් දැ නම් ගොත් විසින්, ආයුප්‍රමාණ විසින්, ශ්‍රාවකයුග විසින්, ශ්‍රාවකසන්තිපාත විසින් සිහි කළ සේක් නම්, ඒ ධර්මධාතුව තර්කයන් වහන්සේ විසින් ම පිළිවිදුනා ලද ද? නැතහොත් යමෙකින් තර්කයන්වහන්සේ ඒ භාග්‍යවත්හු ‘මෙබඳු ජාති නාම ගොත්‍ර ශීල ධර්ම ප්‍රඥා විභරණ විමුක්ති ඇත්තෝ වූහ’යි සිදැලූ ප්‍රපඤ්ච ඇති, සිදැලූ කම්චට ඇති, ඇම ලෙසින් ක්ෂීණ කළ කම්චට ඇති, සියලු විපාකවටට දුක ඉක්මි, අතීත බුදුවරුන් ජාති නාම ගොත්‍ර ආයුෂ් ප්‍රමාණ ශ්‍රාවකයුග ශ්‍රාවක සන්තිපාත විසින් සිහිකරන සේක් නම්, මෙකරුණ දෙවතා කෙනෙක් තර්කයන් වහන්සේට සැළ කළාහු ද?’යි අපගේ මේ අතුරු කථාව අඩාළ විය. එ කලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙහි වැඩවදුළ සේකැ’යි ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැළ කළහ.

16. “මහණෙනි, යම් ධර්මධාතුවක් පිළිවිදි බැවින් තර්කයෝ ‘ඒ භාග්‍යවත්හු මෙබඳු ජාති නාම ගොත්‍ර ශීල ධර්ම ප්‍රඥා විභරණ විමුක්ති ඇත්තෝ වූහ’යි සිදැලූ ප්‍රපඤ්ච ඇති, සිදැලූ කම්චට ඇති, හැම ලෙසින් ක්ෂීණ කළ කම්චට ඇති සියලු විපාකවටට දුක ඉක්මි, අතීත බුදුවරුන් ජාති නාම ගොත්‍ර ආයුෂ්ප්‍රමාණ ශ්‍රාවකයුග ශ්‍රාවකසන්තිපාත විසින් සිහි කරන්නාහු නම්, ඒ ධර්මධාතුව තර්කයන් විසින් මොනොවට ම පිළිවිදුනා ලද්දේ ය. මේ කරුණ දෙවතාවෝ ද තර්කයනට සැළ කළහ. මහණෙනි, තෙපි වඩාලාත් පෙරැවුසු කදපිළිවෙළ පිළිබඳ වූ ධර්ම කථාව අසන්නට කැමැත්තහු දැ?’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අසා වදළ සේක.

17. “එතස්ස හගවා කාලො, එතස්ස සුගත කාලො. යං හගවා භියොනා-
සොමනනාය පුබ්බෙතිවාසපච්චසංයුතං ධම්මං. කථං කරොශ්‍ය හගවතො
සුඤ්ඤා භික්ඛු ධාරෙසසන්ති”ති. “තෙන භි භික්ඛවෙ සුඤ්ඤාථ, සාධුකං
මනසි කරොථ, භාසිසාමී”ති. ‘එවංහතෙක’ති ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො
පච්චසෙසාසුං. හගවා එතදවොච:

18. “ඉතො සො භික්ඛවෙ එකනවුතො කප්පො¹. යං විපස්සී
හගවා අරහංසමමාසමුද්ධො ලොකෙ උදපාදී. විපස්සී භික්ඛවෙ හගවා
අරහං සමමාසමුද්ධො ඛත්තියො ජාතියා අහොසි, ඛත්තියකුලෙ උදපාදී.
විපස්සී භික්ඛවෙ හගවා අරහං සමමාසමුද්ධො කොණ්ඩකෙසු භොගෙතන
අහොසි. විපස්සී භික්ඛවෙ හගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස
අසීතිවසසහසානි ආයුප්පමාණං අහොසි. විපස්සී භික්ඛවෙ හගවා
අරහං සමමාසමුද්ධො පාටලියා මුලෙ අභිසමුද්ධො. විපස්සී භික්ඛවෙ
හගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස ඛණ්ඩිත්තං නාම සාවකයුගං
අහොසි අහං හද්දයුගං. විපස්සී භික්ඛවෙ හගවතො අරහතො
සමමාසමුද්ධස්ස තයො සාවකානං සන්තිපාතා අහෙසුං: එකො
සාවකානං සන්තිපාතො අහොසි අවිච්චිකඤ්ඤාසහසං. එකො
සාවකානං සන්තිපාතො අහොසි භික්ඛුසහසං. එකො සාවකානං
සන්තිපාතො අහොසි අසීතිකඤ්ඤාසහසානි. විපස්සී භික්ඛවෙ
හගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස ඉමෙ තයො සාවකානං සන්ති-
පාතා අහෙසුං සබ්බසං යෙව ඛිණ්ණාසවානං. විපස්සී භික්ඛවෙ
හගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස අසොකො නාම භික්ඛු උච්චා-
කො අහොසි අගගුඋච්චාකො. විපස්සී භික්ඛවෙ හගවතො අරහතො
සමමාසමුද්ධස්ස බන්ධුමා නාම රාජා පිතා අහොසි. බන්ධුමති නාම
දෙවී මාතා අහොසි ජනෙත්ති. බන්ධුමස්ස රකෙසු බන්ධුමති නාම
නගරං රාජධානි අහොසි.

19. අථ ඛො භික්ඛවෙ විපස්සී ඛොධිසකො තුසිතා කායා චච්ඤා
සකො සමපජානො මාඤ්ඤාමි. අයමෙඤ්ඤා ධම්මතා.

20. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ යද ඛොධිසකො තුසිතා කායා චච්ඤා
මාඤ්ඤාමි. ඛකමති, අථ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුභමකෙ,
සසමණ්ඩ්‍රාහමණියා පජාය සදෙවමනුසාය අප්පමාණො උළාරො² ඔහාසො
පාතුභවති අතිකකමෙච දෙවානං දෙවානුභාවං. යා පි තා ලොකනන්ධකා
අසා අසංවුතා අනධකාරා අනධකාරතිමිසා, යඤ්චිමෙ වර්ජමසුරියා
එවංමභිඤ්ඤා එවංමහානුභවා ආභාය නානුභොන්ති, තඤ්ච අප්පමාණො
උළාරො ඔහාසො පාතුභවති අතිකකමෙච දෙවානං දෙවානුභාවා. -

1. එකනවුත්තප්ප-ම ජ සං,
2. ඔළාරො - සතා

17. “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වඩාලාත් පෙරවුසු කදපිළිවෙළ පිළිබඳ දහම් කතාව කරන සේක යන යමෙක් ඇද්ද, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එයට මේ කාලය වෙයි. සුගතයන් වහන්ස, එයට මේ කාලය වෙයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතින් අසා හික්මුණු සිතැ ලා දරන්නාහ”යි ඒ මහණහු කීහ. “මහණෙනි, එසේ වී නම් අසවු, මොනොවට මෙනෙහි කරවු, කියන්නෙමි”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක. ‘එසේ යැ වහන්සැ’යි කියා ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වුහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක:

18. මහණෙනි, යම් කලෙක රහත් වූ සම්මාසම්බුදු වූ විපස්සී භාග්‍යවත්තු ලොවැ පහළ වූහු නම්, ඒ මෙයින් එක්අනු වන කප ය. මහණෙනි, රහත් සම්මාසම්බුදු වූ විපස්සී භාග්‍යවත්තු ජාතියෙන් ක්ෂත්‍රිය වූහ, ක්ෂත්‍රිය-කුලයෙහි උපන්හ. මහණෙනි, රහත් වූ සම්මාසම්බුදු වූ විපස්සී භාග්‍යවත්තු ගොත්‍රයෙන් කෙණ්ණිකය වූහ. මහණෙනි, රහත් වූ සම්මාසම්බුදු වූ විපස්සී භාග්‍යවත්තට හවුරුදු අසුදහසෙක් ආයුෂ්ප්‍රමාණය විය. මහණෙනි, රහත් වූ සම්මාසම්බුදු වූ විපස්සී භාග්‍යවත්තු පළොල්රුකක් මුලැ සත්‍යාවබෝධය කළහ. මහණෙනි, රහත් වූ සම්මාසම්බුදු වූ විපස්සී භාග්‍යවත්තට බණ්ඩය තිස්ස යැ යි නම් වූ හදුයුග වූ සවුයුචලෙක් විය. මහණෙනි, රහත් වූ සම්මාසම්බුදු වූ විපස්සී භාග්‍යවත්තට ශ්‍රාවකයන්ගේ රැස්වීම් තුනෙක් විය: එයින් එක් ශ්‍රාවකසන්නිපාතයෙක් අටසැට ලක්ෂයක් හික්මුන්ගෙන් යුක්ත විය. එක් ශ්‍රාවකසන්නිපාතයෙක් හික්මුන් ලක්ෂයෙක් විය. එක් ශ්‍රාවකසන්නිපාතයෙක් හික්මුන් අසු දහසෙක් විය. මහණෙනි, රහත් වූ සම්මාසම්බුදු වූ විපස්සී භාග්‍යවත්තට හැම දෙනාම ක්ෂීණාශ්‍රව වූ සච්චන්ගේ මේ තුන් සන්නිපාත කෙනෙක් වූහ. මහණෙනි, රහත් වූ සම්මාසම්බුදු වූ විපස්සී භාග්‍යවත්තට අශොක නම් මහණෙක් අග්‍රොපස්ථායක වූ උච්ඡු විය. මහණෙනි, රහත් වූ සම්මාසම්බුදු වූ විපස්සී භාග්‍යවත්තට බන්ධුමත් නම් රජෙක් පිතෘ විය, බන්ධුමත් නම් දේවියක් වැදූ මව වූ ය. බන්ධුමත් නම් තුවර බන්ධුමත් රජහුගේ රජදහන විය.

19. මහණෙනි, එකල්හි විපස්සී බෝසත්තු තුසී දෙවනකායෙන් සැව සිහි ඇත්තේ තුවණැත්තේ මවුකුසට බටුයේ ය. මේ මෙහි ධර්මතා යි (සච්චාවය යි).

20. මහණෙනි, මේ ධර්මතා යැ: යම් කලෙක බෝසත්තු තුසී දෙවනකායෙන් සැව මව කුස පිළිසිඳ ගන්නාහු නම්, එ කලැ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත ලොවිහි, මහණබමුණන් සහිත සත්වප්‍රජායෙහි, දෙවියන්ගේ දෙවානුභාවය ඉක්මැ අපමණ වූ මහත් එළියෙක් පහළ වෙයි. තිති විවැරුණු, නො හැවුරුණු (යචින් පිහිටක් නැති), ඇස් අඳුරු කරන ගනඳුර ඇති යම් ලෝඤාදීරි නිරයෝ වෙත් ද, මේසා මහඉඳුහු ඇති මේසා මහ තෙදුති සඳ හිරුහු ඒ යම් තැනෙක සිය එළියෙන් අඳුරු දුරැලන්නට නොහැකි වෙත් ද, එහි පවා දෙවියන්ගේ දෙවිඑළිය ඉක්මැ ම අපමණ වූ මහත් එළියෙක් පහළ වෙයි:-

යෙ පි තඡ ඝනා උපපන්නා,¹ තෙ පි තෙතොභාසෙන අඤ්ඤාමඤ්ඤාං සඤ්ඤානන්ති 'අඤ්ඤා පි කිර භො සන්ති ඝනා ඉධුපපන්නා'ති. අයඤ්ඤා දසසහසී ලොකධාතු සංකමපති සමපකමපති සමපවෙධති. අපමාණො ච උළාරො ඔභාසො ලොකෙ පාතුභවති අතිකකමෙව දෙව්‍යානං දෙව්‍යානුභාවං. අයමෙඤ්ඤා ධම්මතා.

21. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ, යද්ධ ඛොධිසනෙතා මාතුකුච්ඡං ඔකකනෙතා හොති, වග්ගාරො නං දෙවපුත්තා වතුඤ්ඤා² රක්ඛාය උපගච්ඡන්ති: 'මා නං ඛොධිසනං වා ඛොධිසනමාතරං වා මනුසෙසා වා අමනුසෙසා වා කොච්ච වා විභෙයෙසී'ති. අයමෙඤ්ඤා ධම්මතා.

22. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ, යද්ධ ඛොධිසනෙතා මාතුකුච්ඡං ඔකකනෙතා හොති, පකතියා පිලවති ඛොධිසනමාතා හොති විරතා පාණාතිපාතා, විරතා අදින්නාදනා, විරතා කාමෙසු මිච්ඡාචාරා, විරතා මුසාවාද, විරතා සුරාමෙරයමජ්ජපමාදධ්මානා. අයමෙඤ්ඤා ධම්මතා.

23. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ, යද්ධ ඛොධිසනෙතා මාතුකුච්ඡං ඔකකනෙතා හොති, න ඛොධිසනමාතු පුරිසෙසු මානසං උපපජ්ජති කාමගුණුපසංභිතං. අනතිකමනීයා ච ඛොධිසනමාතා හොති කෙනච්ච පුරිසෙන රක්ඛ- වීතෙනා. අයමෙඤ්ඤා ධම්මතා.

24. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ, යද්ධ ඛොධිසනෙතා මාතුකුච්ඡං ඔකකනෙතා හොති, ලාභීනී ඛොධිසනමාතා හොති පඤ්ඤානං කාමගුණානං. සා පඤ්ඤාති කාමගුණෙහි සමපජිතා සමධිගීභූතා පරිවාරෙති. අයමෙඤ්ඤා ධම්මතා.

25. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ, යද්ධ ඛොධිසනෙතා මාතුකුච්ඡං ඔකකනෙතා හොති, න ඛොධිසනමාතු කොච්චදෙව ආබ්‍යාධො උපපජ්ජති. සුඛීනී ඛොධිසනමාතා හොති අකිලනකායා. ඛොධිසනඤ්ඤා ඛොධිසනමාතා තිරොකුච්ඡගතං පසති සබ්බඛපවචං අභීනිජ්ජියං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ මණි වෙඵරියො සුභො ජාතිමා අච්චංසො සුපරි- කමමකතො අවෙජා විපසනෙතා සබ්බාකාරසමපනෙතා, තත්‍ර යං සුඤ්ඤා ආචුතං නීලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඔදනං වා පඤ්ඤාසුඤ්ඤා වා, තමෙනා වතඤ්ඤා පුරිසො හතෙඤ්ඤා කිරිඤ්ඤා පච්චවෙකෙඤ්ඤා: අයං ඛො මණි වෙඵරියො සුභො ජාතිමා අච්චංසො සුපරිකමමකතො අවෙජා විපසනෙතා සබ්බාකාර සමපනෙතා, තත්‍රිදං සුඤ්ඤා ආචුතං නීලං වා පිතං වා ලොභිතං වා ඔදනං වා පඤ්ඤාසුඤ්ඤා වා'ති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යද්ධ ඛොධිසනෙතා මාතුකුච්ඡං ඔකකනෙතා හොති, න ඛොධිසනමාතු කොච්චදෙව ආබ්‍යාධො උපපජ්ජති. සුඛීනී ඛොධිසනමාතා හොති අකිලනකායා. ඛොධිසනඤ්ඤා ඛොධිසනමාතා තිරොකුච්ඡගතං පසති සබ්බඛපවචං ඛිනිං අභීනිජ්ජියං, අයමෙඤ්ඤා ධම්මතා:

1. උපපන්නා - ම ඡ සං, ස්‍යා ප්‍ර් 2. වතුඤ්ඤා ම ඡ සං. වාතුඤ්ඤා - ස්‍යා

එහි යම් සත් කෙනෙක් උපන්තෝ ද, ඔහ ද ඒ එළියෙන් 'හවන්ති, මෙහි උපන් අන් සත් කෙනෙක් ඇත්හ' යි උනුන් හැඳින ගනිත්. මේ දසදහස් ලෝද ද භාත්පයින් සැලෙයි, වෙසෙසින් සැලෙයි, වෙවුලයි. දෙවියන්ගේ දෙවොනුභාවය ඉක්මැ ම අප්‍රමාණ වූ විපුල ආලෝකයෙක් ලොවැ පහළ වෙයි. මේ මෙහි ධර්මතා යි.

21. මහණෙනි, මේ ධර්මතා යි: යම් විටෙක බෝසත්හු මව කුසට බටුවෝ වෙද්ද, එකලැ සිවුදෙනෙක් දෙවසුන්කු (සිවු වරම්රජුහු) 'ඒ බෝසතුන් හෝ බෝසත්මව හෝ කිසි මිනිසෙක් හෝ නොමිනිසෙක් හෝ නො පෙළාව'යි සතර දිගැ රකවළට වෙත පැමිණෙත්. මෙහි මේ ධර්මතායි.

22. මහණෙනි, මේ ධර්මතා යි: යම් විටෙක බෝසත් තෙම මව කුසට බටුවේ වෙ ද, එකල්හි පියෙවියෙන් ම සිල්වත් වූ බෝසත්මව පණ්ඩායෙන් වැළැකුණි වෙයි. අධිනාදනින් වැළැකුණි වෙයි, කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් වැළැකුණි වෙයි, මුසවායෙන් වැළැකුණි වෙයි, මදට පමාවට කරුණු වූ රහමෙරින් වැළැකුණි වෙයි. මේ මෙහි ධර්මතා යි.

23. මහණෙනි, මේ ධර්මතා යි: යම් විටෙක බෝසත් තෙම මව කුසට බටුවේ වෙ ද, එ තැන් පටන් කොට බෝසත්මවට පිරිමින් කෙරෙහි කාමගුණනිඃශ්‍රිත වූ සිතෙක් නො පහළ වේ. රාගයෙන් රත් වූ සිතැති කිසිදු පුරුෂයක්හු විසින් බෝසත් මව ඉක්මියැ හැකි නො වේ. මෙහි මේ ධර්මතා යි.

24. මහණෙනි, මේ ධර්මතා යි: යම් විටෙක බෝසත් තෙම මව කුසට බටුවේ වෙ ද, එතැන් පටන් කොට බෝසත්මව පස්කම්සුව ලබන්නී වෙයි. ඔ පස්කම් ගුණයෙන් සමර්පිත ව සංයුක්ත ව ඉඳුරන් හසුරුවයි. මේ මෙහි ධර්මතා යි.

25. මහණෙනි, මේ ධර්මතා යි: යම් විටෙක බෝසත් තෙම මව කුසැ පිළිසිද ගත්තේ වෙ ද, එතැන් පටන් කොට බෝසත්මවට කිසි ම ආබාධයෙක් නො උපදී. බෝසත්මව සුවැත්තී ක්ලාන්ත නොවූ කයැත්තී වෙයි. බෝසත්මව සිය කුසකුළැ වූ බෝසත්හු සියලු අභපසභ ඇත්තහු, නොපිරිහුණු ඉඳුරන් ඇත්තහු දකී. මේ මෙහි ධර්මතා යි.

මහණෙනි, යම්සේ ශොභන වූ, ජාතිමත් වූ, අටැස් වූ, මොනොවට පිරියම් කළ, පිරිසිදු, වෙසෙසින් පහන්, හැම අයුරින් පිරිසුන් වෙරළමිණෙක් වෙ ද, එහි කිල්වන් හෝ රන්වන් හෝ ලෙහෙවන් හෝ සුදුවන් හෝ පඬුවන් හෝ හුයෙක් අවුනන ලද්දේ වෙ ද, එය ඇස්ඇති පුරුෂයෙක් අතෙහි කොට 'මේ වෙරළමිණ හොබනේ ය, ජාතිමත් ය, අටැස් ය, මොනොවට පිරියම් කරන ලද්දේ ය, පිරිසිදු ය, වෙසෙසින් පහන් ය, හැම සැටියෙන් පිරිසුන් ය. මෙහි මේ හිල්වන් හෝ රන්වන් හෝ ලෙහෙ වන් හෝ සුදුවන් හෝ පඬුවන් හෝ හුයෙක් අවුනන ලද්දේ වෙ යැ'යි සලකා බලන්නේ ද, එසේ ම මහණෙනි, යම් කලෙක බෝසත්හු මවකුසැ පිළිසිද ගත්තෝ වෙත්ද, එකලැ බෝසත්මවට කිසිදු ආබාධයෙක් නො උපදී. බෝසත්මව අක්ලාන්ත කය ඇත්තී සුවපත් වෙයි. බෝසත් මව සිය කුසකුළැ වූ බෝසතුන් සියලු අභපසභ ඇතියවුන් නොපිරිහුණු ඉඳුරන් ඇතියවුන් දකී. මේ මෙහි ධර්මතා යි.

26. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ. සත්තාභජාතෙ බොධිසතෙක බොධිසත්තමාතා කාලං කරොති, තුසිතං, කායං උප පජ්ජති. අයමෙඤ්ඤා ධම්මතා.

27. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ. යථා අඤ්ඤා ඉත්ථිකා නව වා දස වා මාසෙ ගඛං කුළීනා පරිහරිතා විජායන්ති, න හෙවං බොධිසතං බොධිසත්තමාතා විජායති. දසෙව මාසාහි බොධිසතං බොධිසත්තමාතා කුළීනා පරිහරිතා විජායති. අමෙඤ්ඤා ධම්මතා.

28. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ. යථා අඤ්ඤා ඉත්ථිකා හිසින්නා වා නිපන්නා වා විජායන්ති, න හෙවං බොධිසතං බොධිසත්තමාතා විජායති. සීතා'ව බොධිසතං බොධිසත්තමාතා විජායති. අයමෙඤ්ඤා ධම්මතා.

29. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ. යද් බොධිසතො මාතුකුච්ඡිමා හික්ඛමති, දෙවා පඨමං පතිගණනන්ති, පච්ඡා මනුසසා. අයමෙඤ්ඤා ධම්මතා.

30. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ. යද් බොධිසතො මාතුකුච්ඡිමා නික්ඛමති, අපපතො'ව බොධිසතො පඨවිං හොති. වතකාරො නා දෙවපුත්තා පටිග්ගහෙතො මාතු පුරතො ධම්මතා. 'අත්තමනා දෙවි හොති මහෙසකො. තෙ පුත්තො උපපත්තො'ති, අයමෙඤ්ඤා ධම්මතා.

31. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ. යද් බොධිසතො මාතුකුච්ඡිමා හික්ඛමති, විසදෙ'ව නික්ඛමති අමකඛිතො උදෙදනා' අමකඛිතො සෙමෙහන අමකඛිතො රුහිරෙන, අමකඛිතො කෙනචි අසුචිනා, සුදෙධා විසදෙ.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ මණිරතනං කාසිකෙ වසෙ භික්ඛිතං නෙව මණිරතනං කාසිකං වසං මකෙති, නාපි කාසිකං වසං මණිරතනං මකෙති - තං කිසස හෙතු: උභිතතං සුද්ධතො. එවමෙව බො භික්ඛවෙ යද් බොධිසතො මාතුකුච්ඡිමා නික්ඛමති, විසදෙ'ව නික්ඛමති, අමකඛිතො උදෙදන අමකඛිතො සෙමෙහන අමකඛිතො රුහිරෙන අමකඛිතො කෙනචි අසුචිනා, සුදෙධා විසදෙ, අයමෙඤ්ඤා ධම්මතා.

32. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ. යද් බොධිසතො මාතුකුච්ඡිමා හික්ඛමති, දෙව උදකසස ධාරා' අත්තලිකො පාතුභවන්ති: එතා සීතසස එතා උණසස, යෙන බොධිසත්තස උදකකිවං කරොන්ති මාතුච්ඡි. අයමෙඤ්ඤා ධම්මතා.

1. උදෙන - ම ඡ සං
2. උදකධාරා - පිච්ච.

3. මාතු ච - පිච්ච. ම ඡ සං සායා

26. මහණෙනි, මේ ධර්මතා යි: බෝසත්හු උපන් සත්දවසැ බෝසත්-
මව කල්ලිය කෙරෙයි. (කල්ලිය කොට) තුසිදෙව්ලොවැ උපදී. මේ මෙහි
ධර්මතා යි.

27. මහණෙනි, මේ ධර්මතා යි: යම්සේ අන් ස්ත්‍රීහු නව මසක් හෝ
දසමසක් කුසින් ගබ රැක වදන් ද, බෝසත්මව එසේ බෝසතුන් නො ම
ප්‍රසූත කෙරෙයි. බෝසත්මව පුරා දස මසක් ම බෝසතුන් කුසින් උසුලා
ප්‍රසූත කෙරෙයි. මේ මෙහි ධර්මතා යි.

28. මහණෙනි, මේ ධර්මතා යි: යම්සේ අන් ස්ත්‍රීහු හිඳ හෝ වැදහෙව
වදන් ද, බෝසත්මව බෝසතුන් එසේ ප්‍රසූත නො කරයි. බෝසත් මව
පිටියා ම බෝසතුන් ප්‍රසූත කෙරෙයි. මේ මෙහි ධර්මතා යි.

29. මහණෙනි මේ ධර්මතා යි: යම් විටෙක බෝසත්හු මව කුසින්
බිහි වෙත්ද, එවිට පළමුවෙන් දෙවියෝ ද පසු ව මිනිස්සු ද ඔබ පිළිගනිත්.
මේ මෙහි ධර්මතා යි.

30. මහණෙනි, මේ ධර්මතා යි: යම් විටෙක බෝසත්හු මව කුසින්
හික්මෙත් ද, එකල්හි බෝසත්හු පොළොවට නො පැමිණියෝ ම වෙති.
(නොපැමිණියැදී ම) සතර දෙවපුත් කෙනෙක් ඔබ පිළිගෙන, 'දේවිනි,
සතුටු වන්න, ඔබට මහායශස්ක පුතෙක් උපනැ'යි කියා මව ඉදිරියෙහි
තබත්. මේ මෙහි ධර්මතායි.

31. මහණෙනි, මේ ධර්මතා යි: යම් විටෙක බෝසත්හු මව කුසින්
හික්මෙත් ද, විශද වෑ ම, දියෙන් නොවැකුණෝ, සෙමින් නොවැකුණෝ,
ලෙයින් නොවැකුණෝ, කිසිදු අඟුටියෙකින් නොවැකුණෝ පිරිසිදු වෑ
හිර්මල වෑ නික්මෙති.

මහණෙනි, කසි සඵලෙක තබන ලද මිණිරුවනෙක් වෙ නම් එය
කසිසඵව නො වකා ද (කසිසඵලෙහි නො තැවැරේ ද) කසිසඵලක් මිණි-
රුවන නො වකා ද (කසිසඵව මිණිරුවනෙහි නො තැවරේ ද)—ඒ කවර
හෙයින්? ඒ දෙක ම පිරිසුදු බැවිනි. මහණෙනි, එසේ ම යම් විටෙක
බෝසත්හු මව කුසින් නික්මෙත් ද, විශද වෑ ම, දියෙන් නොවැකුණෝම,
සෙමින් නොවැකුණෝම, ලෙයින් නොවැකුණෝම, කිසි දු අඟුටියෙකින්
නොවැකුණෝම, පිරිසිදුවෑම හිර්මල වෑම නික්මෙත්. මේ මෙහි ධර්මතා යි.

32. මහණෙනි මේ ධර්මතා යි: යම් විටෙක බෝසත්හු මව කුසින්
හික්මෙත්ද, එකල්හි යමෙකින් බෝසතුන්ගේත් මවගේත් දියකිස කෙරෙත්
ද, එසේ වූ එකක් උණුදිය වූත් එකක් සිහිල් දිය වූත් දියදහර දෙකෙක් අහසින්
පහළ වෙයි. මේ මෙහි ධර්මතා යි.

33. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ. සම්පතිජාතො බොධිසත්තො සමෙභි පාදෙභි පතිට්ඨතිට්ඨා උත්තරාභිවුට්ඨො¹ සත්ත පදවිතිභාරො² භවජති සෙතමභි ජතො අනුභි රමානො³, සබ්බා ච දිසා අනුච්චොකෙති⁴, ආසභිඤ්ච වාචමහාසති: “අග්ගො’භමඤ්ච ලොකස්ස, ජෙට්ඨො’භමඤ්ච ලොකස්ස, ඥෙට්ඨො’භමඤ්ච ලොකස්ස, අයමභතිමා ජාති, නඤ්චි’දුති පුනඛහවො”ති. අයමෙඤ්ච ධම්මතා.

34. ධම්මතා එසා භික්ඛවෙ. යද් බොධිසත්තො මාතුකුච්ඡමහා භික්ඛමති, අථ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුභමකෙ, සසභමණ්ඩ්‍රාහමණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය අපපමාණො උළාරො ඔභාසො පාතුභවති අතික්කමෙච දෙවානං දෙවානුභාවං. යා’පි තා ලොකනතරිකා අසා අසංවුතා අනධකාරා අනධකාරතිමියා, යඤ්චිමෙ වඤ්චිමසුරියා එවම්මහානුභවා ආභාය නානුභොනති, තඤ්චි අපපමාණො උළාරො ඔභාසො පාතු භවති අතික්කමෙච දෙවානං දෙවානුභාවං. යෙ’පි තඤ්ච සත්තා උපපන්නා, තෙ’පි තෙතොභාසෙන අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ජානනති: “අඤ්ඤං’පි කීර හො සන්ති සත්තා ඉධුපපන්නා”ති. අයඤ්ච දසසහස්සී ලොකධාතු සංකමපති සමපකමපති සමපවෙධති. අපමාණො ච උළාරො ඔභාසො ලොකෙ පාතුභවති අතික්කමෙච දෙවානං දෙවානුභාවං. අයමෙඤ්ච ධම්මතා.

35. ජාතෙ බො පන භික්ඛවෙ විපස්සිමභි කුමාරෙ ඛක්ඛුමතො රඤ්ඤං පටිච්චෙදෙසු: ‘පුත්තො තෙ දෙව ජාතො; තං දෙවො පසකතු’ති. අද්දසා බො භික්ඛවෙ ඛක්ඛමා රාජා විපස්සිං කුමාරං, දිස්වා නෙමිතො ඩ්‍රාහමිණෙ ආමන්තාපෙඤ්ච එතදෙවොච:-

‘පසකතු භොතො නෙමිතො ඩ්‍රාහමණා කුමාරනභි.’ අද්දසංඤ්ච බො භික්ඛවෙ නෙමිතො ඩ්‍රාහමණා විපස්සිං කුමාරං දිස්වා ඛක්ඛමං⁵ රාජානං එතදෙවොචු: ‘අත්තමනො දෙව හොභි. මහෙසකෙධා තෙ දෙව පුත්තො උපපන්නො. ලාභා තෙ මහාරාජ, සුලඤ්ඤං තෙ මහාරාජ, යස්ස තෙ කුලෙ එවරුපො පුත්තො උපපන්නො.’

36. “අයං භි දෙව කුමාරො අභිකංසමහාපුරිසලකඛණෙභි සමන්තාගතො යෙභි සමන්තාගතස්ස මහාපුරිසස්ස දෙච භතියො භවන්ති අනඤ්ඤං -සචෙ අභාරං අඤ්ඤාවසති, රාජා හොති වක්කවතති ධම්මකො ධම්මරාජා වාතුරභොතො විජිතාවි ජනපදඤ්චාචරියපපතො සත්තරතනා සමන්තාගතො. තස්සිමාති සත්ත රතනාති භවන්ති: සෙයංඤ්ච:-

1. උත්තරොභිවුට්ඨො, සා, 3. අනුධාරිසමානෙ, ම ජ සං.
2. පදවිතිභාරෙන, ම ජ සං. 4. විලොකෙති, ෆෘ
5. අද්දසංඤ, ම ජ සං. 6. ඛක්ඛුමතො, ම ජ සං.

33. මහණෙනි, මේ ධර්මතා යි: උපන් නොබෝ වෙලෙහි ම දෙව-
සේසත් දරුණු ලබන් ම බෝසත්තෙම සම පියෙන් පොළොවැ පිහිටා උතුරු
දෙසට මුහුණ ලා සත් පියවරක් යෙකි. හැම දිගුන් අනුව බලති. “මම
ලොවට අග්‍ර වෙමි. මම ලොවට දෙවු වෙමි. මම ලොවට සෙට වෙමි.
මේ අන්තිම ඉපැත්ම ය. දන් මට මතු භවයෙක් නැතැ”යි උතුම් බස්
පවසන්. මේ මෙහි ධර්මතා යි.

34. මහණෙනි, මේ ධර්මතා යි: යම් විටෙක බෝසත්හු මව කුසින්
තික්මෙන් ද, එකල්හි දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත ලොවෙහි,
මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත සත්මුළුයෙහි දෙවියන්ගේ
දෙවානුභාවය ඉක්මැ ම පමණ කට නොහැකි මහත් ඵලියෙක් පහළ
වෙයි. (රුක් ඇ කිසිවෙක) ගැටුම් නැති, කිසිවෙකින් නොවැසුණු, අඳුරු
වූ, ගනඳුරු ඇති, මේ සා මහත් ඉඳුහ ඇති මහත් තෙද ඇති මේ සද-
හිරුන් සිය ඵලියෙන් බබුලුවනු නොහැකි යම් ලෝඥාදිරි නිරයෝ වෙත්
ද, එහි දු දෙවියන්ගේ දෙවානුභාවය ඉක්මැ ම අපමණ වූ මහත් ඵලියෙක්
පහළ වෙයි. එහි යම් සත් කෙනෙක් උපන්තාහු නම් ඔහු ද ඒ ඵලියෙන්
භවත්ති, මෙහි උපන් අන් සත්හු ද ඇතැ”යි උතුන් හැඳින ගනිත්. මේ
දසදහසක් ලෝද ද සැලෙයි, වෙසෙසින් සැලෙයි, වෙවුලයි. දෙවානුභාවය
ඉක්මැ ම අපමණ වූ ම මහත් ඵලියෙක් ලොවැ පහළ වෙයි. මේ මෙහි
ධර්මතා යි.

35. මහණෙනි, විපස්සී කුමරුන් උපන් කල්හි ‘දෙවයිනි, ඔබට
පුතෙක් උපන. දේවයන් වහන්සේ ඔහු දකින සේක් වා’යි බන්ධුමත්
රජුට දන්වූහ. මහණෙනි, බන්ධුමත් රජ විපස්සී කුමරුන් දුටුයේ ම ය.
දක නිමිත්තපායක බමුණන් කැඳවා

“භවත් නෛමිත්තිකමුභ්මණයෝ කුමාරයා දකිත්ව”යි මෙ බස් පැවැ-
සී ය: නෛමිත්තික මුභ්මණයෝ විපස්සී කුමරහු දුටුවාහු ම ය. දක
බන්ධුමත් රජුට ‘දෙවයිනි, සතුටු වග්න, ඔබට මහත් යශස් ඇති පුතෙක්
උපන. මහරජුනි, යම්බඳු ඔබගේ කුලයෙහි මෙබඳු පුතෙක් උපන්නේ ද,
ඒ ඔබට ලාභ ය. මහරජුනි, ඒ ඔබ විසින් ලබන ලද මනා ලාභයෙකි.

36. “දෙවයිනි, යමෙකින් සමන්විත මහපුරිස්භට නිෂ්ඨා (නිෂ්පත්ති)
දෙකෙක් ම වෙ ද, අන් නිෂ්ඨාවෙක් නැද්ද, මේ කුමර එසේ වූ දෙකිස්
මහපුරිස්භටකුණින් සමන්විත ය. ඉදින් මෙ තෙම ගිහිගෙහි වෙසේ නම්,
සිටුසමුදුර හිමි ශ්‍යාමපාලී පොළොවට අධිපති, දිනු යුද ඇති, දනවිහි
තහවුරුබවට පැමිණි, සත්රුවනින් සමන්විත, දහැම වූ ධර්මරාජ වූ
සක්විත්තෙක් වෙයි.

වකකරතනං හසීරතනං අසසරතනං මණිරතනං ඉසීරතනං ගහපතීරතනං පරිනායකරතනමෙව සත්තමං. පරොසහසං ඛො පනසස පුඤ්ඤා භවන්ති සුරා වීරඛකරුපා පරසෙනපමඤ්ඤා. සො ඉමං පයච්චිං සාගරපරියන්තං අදණෙධන අසසෝන ධමෙමන අභිච්චිය අජ්ඣාවසති. සචෙ ඛො පන අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති, අරහං හොති සමමාසමුද්දො ලොකෙ විවක්ඛජ්ජෙ.

37. කතමෙහි වායං දෙව කුමාරො ආතතිංසමභාපුරිසලකඛණෙහි සමනකාගතො යෙහි සමනකාගතසං මහාපුරිසසං දෙව ගතියො භවන්ති අනඤ්ඤා-සචෙ අගාරං අජ්ඣාවසති, රාජා හොති වකකවන්ති ධමෙකො ධම්මරාජා වාතුරන්තො විජීතාචී ජනපදසාවරියපසන්තො සත්තරතන-සමනකාගතො, තසසිමානි සත්ත රතනානි භවන්ති: සෙයාපීදං-වකක-රතනං හසීරතනං අසසරතනං මණිරතනං ඉසීරතනං ගහපතීරතනං පරිනායකරතනමෙව සත්තමං. පරොසහසං ඛො පනසස පුඤ්ඤා භවන්ති සුරා වීරඛකරුපා පරසෙනපමඤ්ඤා. සො ඉමං පයච්චිං සාගරපරියන්තං අදණෙධන අසසෝන ධමෙමන අභිච්චිය අජ්ඣාවසති. සචෙ ඛො පන අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති, අරහං හොති සමමාසමුද්දො ලොකෙ විවක්ඛජ්ජෙ.

අයං හි දෙව කුමාරො සුප්පතිට්ඨිතපාදෙ, යමපායං දෙව කුමාරො සුප්පතිට්ඨිතපාදෙ, ඉදම්මෙසං මහාපුරිසසං මහාපුරිසලකඛණං භවති.

ඉමසං දෙව කුමාරසං හෙට්ඨාපාදතලෙසු වකකානි ජාතානි සහසාරානි සනෙමිකානි සනාහිකානි සබ්බාකාරපරිපුරාණි. යමෙ දෙව ඉමසං කුමාරසං හෙට්ඨාපාදතලෙසු වකකානි ජාතානි සහසාරානි සනෙමිකානි සනාහිකානි සබ්බාකාරපරිපුරාණි, ඉදම්මෙසං මහාපුරිසසං මහාපුරිසලකඛණං භවති.

අයං හි දෙව කුමාරො ආයතපණ්ණි. (යමපායං දෙව කුමාරො ආයතපණ්ණි ඉදම්මෙසං මහාපුරිසසං මහාපුරිසලකඛණං භවති.*)

- අයං හි දෙව කුමාරො දීඝඛගුලී. -ප-
- අයං හි දෙව කුමාරො මුදුතඵණ්ණපාදෙ. -ප-
- අයං හි දෙව කුමාරො ජාලහස්පාදෙ. -ප-
- අයං හි දෙව කුමාරො උසංඛිඛපාදෙ. -ප-
- අයං හි දෙව කුමාරො ඵණ්ණජමෙකා. -ප-

* පාඨො'හං පොත්තෙසු න දීඝසති. එතාපි අඤ්ඤාසුපි ආනෙසු 'පො' ඉති ව සිහල පොත්තෙසු න දීඝසති.

චක්‍රරත්නය, භස්තිරත්නය, අශ්වරත්නය, මණිරත්නය, ස්ත්‍රිරත්නය, ගෘහපතිරත්නය, සත්වනු පරිණායකරත්නය යන මේ සත්රුවන් කෙනෙක් ඔහුට වෙත්. ඔහුට ඉර වූ වියභිප්‍රකෘතික (වියභිමය) වූ සතුරු සෙන් මැඩලනුයෙහි සමත් වූ දහසකට වැඩි පුත්තු වෙත්. හේ සයුර හිමි කොටැති මේ පොළොව දංඛෙන් තොර වැ සැතින් තොර වැ දැහැමින් දිනා එහි අධිපති ව වෙසෙයි. ඉදින් ගිහි ගෙන් නික්මැ පැවිදි වදි නම් ලොවැ බැහැර කරන ලද කෙලෙස් සෙවෙති ඇති රහත් සම්මාසම්බුදුවරයෙක් වෙයි.

37. යමෙකින් සමන්විත මහ පුරිස්භට නිෂ්ඨා දෙකෙක් ම වෙ ද, අන් නිෂ්ඨාවෙක් නැද්ද- ඉදින් ගිහි ගෙහි වෙසේ නම්, සිවුසමුදුර හිමි කොටැති පොළොවට අධිපති, දිනු යුද ඇති, දනවුහි තහවුරුබවට පැමිණි, සත්රුවනින් සමන්විත, දැහැමි වූ දහමරජ වූ සක්විත්තෙක් වෙ ද, යමකුහට චක්‍රරත්නය, භස්තිරත්නය, අශ්වරත්නය, මණිරත්නය, ස්ත්‍රිරත්නය, ගෘහපතිරත්නය, සත්වනු පරිණායකරත්නය යන මේ සත් රුවන් කෙනෙක් වෙත් ද, යමකුට අහිත වූ වියභිප්‍රකෘතික වූ, සතුරු සෙන් මැඩ ලනුයෙහි සමත් වූ දහසකට වැඩි පුත්තු වෙත් ද, යමෙකින් සමන්විතයෙක් සයුර හිමි කොටැති මේ පොළොව දංඛෙන් සැතින් තොර වැ දැහැමින් දිනා එහි අධිපති වැ වෙසේ ද, ඉදින් ගිහි ගෙන් නික්මැ පැවිදි වදි නම් ලොවැ බැහැර කළ කෙලෙස් සෙවෙති ඇති රහත් සම්මාසම්බුදුවරයෙක් වෙ ද, ඒ කවර දෙතිස් මහපුරිස්ථලකුණින් මෙ කුමර සමන්විත වෙ ද යත්:

දෙවයිනි, මෙ කුමර සුපිහිටි පා (එක පැහැර බිම පහස්නා පතුල්) ඇත්තේ ය. දෙවයිනි, මෙකුමර සුපිහිටි පා ඇත්තේ ය යන යමෙක් ඇද්ද, මෙ ද මේ මහපුරිස්ථග්‍රහේ මහපුරිස් ථලකුණෙක් වෙයි.

දෙවයිනි, මෙ කුමරහුගේ යැටි පතුල්හි දහසක් අර ඇති, නිම්වලලු සහිත, නැබ සහිත, හැම සැටියෙන් පිරිපුන් වක්‍රයෝ හටගත්තහු වෙත්. දෙවයිනි, මෙ කුමරුගේ යැටි පතුල්හි දහසක් අර ඇති, නිම්වලලු සහිත, නැබ සහිත, හැම අයුරින් පිරිපුන් වක්‍රයෝ හටගත්තහු වෙත් ද, මේත් මේ මහපුරිස්ථග්‍රහේ මහපුරිස්ථලකුණෙක් වේ.

දෙවයිනි, මෙ කුමර (පිරිපුන්) දික් විඵම ඇත්තේ ය. දෙවයිනි, මෙ කුමර දික් විඵම ඇතියේ වෙද, මෙද මේ මහපුරිස්ථග්‍රහේ මහපුරිස් ථලකුණෙක් වෙයි.

- දෙවයිනි, මෙ කුමර (මුලින් දළ අගිග් සිහින්) දික් ඇහිලි ඇත්තේ ය.
- දෙවයිනි, මෙ කුමර මොළොක් තුරුණු අත් පා ඇතියේ ය...
- දෙවයිනි, මෙ කුමර (අත සතර ඇහිලි පය පස් ඇහිලි එකප්‍රමාණ වැ ඇති බැවින් ජාල කවුළුවක්) බඳු අත් පා ඇත්තේ ය...
- දෙවයිනි, මෙ කුමර උස් (නැහී පිහිටි) බොලට ඇත්තේ ය...
- දෙවයිනි, මෙ කුමර ඒණිමුවන්ගේ බඳු කොඬා ඇත්තේ ය...

අයං හි දෙව කුමාරො ධීතකො'ව අනොනවනො උහොති පාණි-
තලෙති ජහසුකානි පරිමහති' පරිමජ්ඣි. -පෙ-

අයං හි දෙව කුමාරො කොසොභිතවිසුභො. -පෙ-

අයං හි දෙව කුමාරො සුවණණවණණ කඤ්චනසනනිහතවො,
-පෙ-

අයං හි දෙව කුමාරො සුබ්බමච්ඡථි. සුබ්බමත්තා ජවියා රජොජලලං
කායෙ න උපලිප්පති. 3 -පෙ-

අයං හි දෙව කුමාරො එකෙකලොමො, එකෙකානි ලොමානී ලොම.
කුපෙසු ජාතානි. -පෙ-

අයං හි දෙව කුමාරො උඤ්ඤලොමො. උඤ්ඤානි ලොමානී
ජාතානි නිලානි අඤ්ඤනවණණානි කුණ්ඩලාවතානි දකඛිණාවත-
කජාතානි. -පෙ-

අයං හි දෙව කුමාරො ට්‍රිභවුජ්ජගනො. -පෙ-

අයං හි දෙව කුමාරො සතකුසුඤ්ඤො. -පෙ-

අයං හි දෙව කුමාරො සිහසුබ්බධිකායො -පෙ-

අයං හි දෙව කුමාරො විතතතරංසො. -පෙ-

අයං හි දෙව කුමාරො නිශ්‍රොධපරිමණ්ඩලො යාවතකවිසක කායො
තාවතකවිසක බ්‍යාමො, යාවතකවිසක බ්‍යාමො තාවතකවිසක කායො. -පෙ-

අයං හි දෙව කුමාරො සම්චතතකඛො. -පෙ-

අයං හි දෙව කුමාරො රසනසග්ගි. -පෙ-

අයං හි දෙව කුමාරො සිහහනු - පෙ -

අයං හි දෙව කුමාරො වත්තාලීසදනො - පෙ -

අයං හි දෙව කුමාරො සමදනො - පෙ -

අයං හි දෙව කුමාරො අච්චර⁴ දනො - පෙ -

අයං හි දෙව කුමාරො සුසුකකදො - පෙ -

---

1. පරාමසනී, ම ජ සං
2. කොසොපහතවකිඤ්ඤො - මහාවජ්ජගතී, - කොසගතවකිඤ්ඤො - මහායාතපාඨ,
3. උපලිප්පති, ම ජ සං
4. අච්චර (සී වු.)

දෙවසිනි, මෙ කුමර තෙම සිටියේ ම නො නැමී දෙ අත්ලෙන් දෙදන ස්පර්ශ කෙරෙයි, පිරිමදී...

දෙවසිනි, මේ කුමර කොඟයෙහි අවහිත වස්ත්‍රභ්‍රමණ (අංගජාතය) ඇත්තේ ය...

දෙවසිනි, මෙ කුමර රන්වන් ය. කසුන්කදක් බදු පහන් සිව් පැහැ ඇත්තේ ය...

දෙවසිනි, මෙ කුමර සියුම් සිවිය ඇත්තේ ය. සිවිය සියුම් බැවින් දුලි හෝ දැලි ඇහැ නො ඇලෙයි.

දෙවසිනි, මෙ කුමර එකෙකී ලොම් ඇත්තේ ය. ලොමකුපයන්හි (එක් එක් ලොමකුපයෙක) එකෙකී ලොම් හටගත්තේ ය.

දෙවසිනි, මෙ කුමර උඩුඅග් ලොම් ඇත්තේය. (මුඛගේ සිරුර) නිල්වූ අඳුන්වන් ලොම්හු කොඩොල් අයුරින් කරකැවී දක්මිණාවර්තක ව ඇත...

දෙවසිනි, මෙ කුමර බ්‍රහ්මයාගේ සෙයින් ඤාපු වූ ගාත්‍ර ඇත්තේ ය...

දෙවසිනි, මෙ කුමර උස් ව පිරුණු මස් ඇති බැවින් (දෙඅත්පිට දෙපාපිට දෙඋර කද යන) සත් තන්හි උත්සන්න(පිරිපුන්) මාංශ ඇත්තේය.

දෙවසිනි, මෙ කුමර සිංහයාගේ පෙරඩකය බදු පිරිපුන් සිරුර ඇත්තේය...

දෙවසිනි, මෙ කුමර චිත වූ (පිරිපුන්) අන්තරාංස (පිටු දෙ අංසයන් අතර මැදකොටස) ඇත්තේ ය....

දෙවසිනි, මේ කුමර සම වූ කද හා සම වූ අකු ඇති (අශම්චිතරින් සම වූ) නුගරුකක් සෙයින් පරිමණ්ඩල වෙයි. මුඛගේ කය යම් පමණ ද, බඹයත් එපමණ ම වෙයි. බඹය යම් පමණ ද, කයත් එපමණ ම වේ.

දෙවසිනි, මෙ කුමර සම වට කදට ඇත්තේ ය...

දෙවසිනි, මෙ කුමර රසග්‍රාසාග්‍රය. (රසයන්ගෙන් ග්‍රාසයෙහි - රසවිදීමෙහි උර්ධවාග්‍ර වූ රසනහර ඇත්තේ ය).

දෙවසිනි, මෙ කුමර සිංහයාගේ අධස්තාත් හනුව සෙයින් පිරිපුන් හනු ඇත්තේ ය...

දෙවසිනි, මෙ කුමර නොඅඩු සතළිස් දත් ඇත්තේ ය...

දෙවසිනි, මෙ කුමර සම වූ දත් ඇත්තේ ය...

දෙවසිනි, මෙ කුමර විවරරහිත දත් ඇත්තේ ය...

දෙවසිනි, මෙ කුමර ඉතා සුදු (දිලියෙන පැහැ ඇති) දත් ඇත්තේ ය...

අයං හි දෙව කුමාරො පහුතජ්චෙතො - පෙ -

අයං හි දෙව කුමාරො බ්‍රහ්මසකරො කරච්ඡිකභාණී - පෙ -

අයං හි දෙව කුමාරො අභිනීලනෙතො - පෙ -

අයං හි දෙව කුමාරො ගොපබ්‍රුමො. (යමපායං දෙව කුමාරො ගොපබ්‍රුමො, ඉදම්පිමසං මහාපුරිසසං මහාපුරිසලකඤ්ඤං භවති.)

ඉමසං දෙව කුමාරසං උණ්ණො හමුකන්තරෙ ජාතා ඔදනා මුදුතුල-සභනිතා. යමපිමසං දෙව කුමාරසං උණ්ණො හමුකන්තරෙ ජාතා ඔදනා මුදුතුලසභනිතා, ඉදම්පිමසං මහාපුරිසසං මහාපුරිසලකඤ්ඤං භවති.

අයං හි දෙව කුමාරො උණ්ණිසසීසො. යමපායං දෙව කුමාරො උණ්ණිසසීසො, ඉදම්පිමසං මහාපුරිසසං මහාපුරිසලකඤ්ඤං භවති.

38. ඉමෙහි ඛො අයං දෙව කුමාරො දානතිංසමහාපුරිසලකඤ්ඤෙහි සමන්තාගතො යෙහි සමන්තාගතසං මහාපුරිසසං දෙවෙව ගතියො භවන්ති අනඤ්ඤා, සචෙ අභාරං අජ්ඣාචසති, රාජා භොති වකකචතඨී ධම්මිකො ධම්මරාජා වාතුරතො විජීතාචී ජනපදස්ථාවරියපපතො සකතරතනසමන්තාගතො. තසසිමානි සකතරතනානි භවන්ති: සෙයාපීද-වකකරතනං හජ්ජිරතනං අසසරතනං මණිරතනං ඉජ්ජිරතනං ගහපතිරතනං පරිනායකරතනමෙව සකතමං. පරොසභසං ඛො පනසං පුත්තා භවන්තී සුරා වීරඛරුපා පරසෙනපමද්දනා. සො ඉමං පඨවිං සාගරපරියතං අදණ්ණඛන අසජෙත ධම්මෙතා¹ අභිවිජීය අජ්ඣාචසති. සචෙ ඛො පන අභාරසමා අනභාරියං පබ්බජති, අරහං භොති සමමාසමුද්දො ලොකෙ වීචතචජදෙ²ති.

39. අථ ඛො භික්ඛවෙ බඤ්චමා රාජා නෙමිනෙත බ්‍රාහ්මණෙ අභතෙහි වජෙහි අච්ඡාදපෙජා සබ්බකාමෙහි සන්තපෙසයි. අථ ඛො භික්ඛවෙ බඤ්චමා රාජා විපසයිසං කුමාරසං ධාතියො උපට්ඨාපෙසයි. අඤ්ඤා සුදං පායෙහතී.³ අඤ්ඤා නභාපෙහතී. අඤ්ඤා ධාරෙතතී. අඤ්ඤා අභිකත පරිහරහතී. ජාතසං ඛො පන භික්ඛවෙ විපසයිසං කුමාරසං සෙතචජතං ධාරිඨීස්ථ දිවා වෙව රතතිඤ්ච 'මා නං සිතං වා උණ්ණං වා තිණං වා රජො වා උසකාවො වා බාධිස්ථා'ති. ජාතො ඛො පන භික්ඛවෙ විපසයි කුමාරො බහුනො ජනසං පියො අභොසි මනාපො. සෙයාපාපි භික්ඛවෙ උප්පල-වා පදුමං වා පුණ්ඩරිකං වා බහුනො ජනසං පියං මනාපං, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ විපසයි කුමාරො බහුනො ජනසං පියො අභොසි මනාපො. ස්වාසසුදං අභිකතනෙව අභිකං පරිහරියති.

1. ධම්මෙත සමෙත, සා. 2. වීරං පායෙහතී, සිමු.

දෙවයිනි, මෙ කුමර මොළොක් දික්පුළුල් දිව ඇත්තේ ය. . . .

දෙවයිනි, මෙ කුමර බුන්මයාගේ ස්වර බදු විභූද්ධස්වර ඇත්තේ ය. කුරුවිකෙවිල්ලන්ගේ බදු මිහිරි හඬින් බණන සුලු ය. . . .

දෙවයිනි, මෙ කුමර නිල් වුවමනා තන්හි ඉතා පිරිසිදු නිල් පැහැ ඇස් ඇත්තේ ය. . . . .

දෙවයිනි, මෙ කුමර එකෙණෙහි උපන් වස්සක්හුගේ බදු මොළොක් හිනිදු නිල් සියුම් ඇස් පියුම් ඇත්තේ ය. .

දෙවයිනි, මෙ කුමරුගේ දෙබැම අතර වූ සුදු වූ මොළොක් පුලුන් රොදක් බදු වූ උරුණාරොමය වෙයි. දෙවයිනි, මෙ කුමරහු දෙබැම අතර සුදු මොළොක් පුලුන් පොදක් බදු උරුණාරොමයෙක් ඇද්ද, මේද මෙ මහපුරිස්සුගේ මහපුරිස්ලකුණෙක් වෙයි.

දෙවයිනි, මෙ කුමර නළල්පටින් වෙළන ලද හිසක් සෙයින් පිරිපුන්, නොහොත් නළල්පට සෙයින් හැමතන්හි පිරිමඩුලු වූ හිස ඇත්තේ ය. මේ ද මෙ මහපුරිස්සුගේ මහපුරිස්ලකුණෙක් වෙයි.

38. දෙවයිනි, යමෙකින් සමන්විත මහාපුරිස්සක්හට දෙගතියෙක් ම වේ ද, අන් ගතියෙක් නැද්ද — ඉදින් ගිහිගෙහි වෙසේ නම් සිවු සමුදුර හිමි කොටැති පොළොවට හිමි වූ, දිනු යුදුනි, දනවුහි තහවුරු බවට පැමිණි, සත්ථවතින් සමන්විත, දෑහැමි වූ දහමිරප වූ සක්චිත්තෙක් වේ ද, යමක්හට වකුරත්නය හස්තිරත්නය අශ්වරත්නය මණිරත්නය ස්ත්රිරත්නය ගෘහපති රත්නය සත්වනු පරිණායකරත්නය යන මෙසත් රුවන් කෙනෙක් වෙත් ද යමක් හට අහිත වූ වියභිප්‍රකෘතික වූ, සතුරු සෙන් මැඩ ලනුයෙහි සමත්වූ දහසකට වැඩි පුත්තු වෙත් ද, හේ සයුර හිමි කොටැති මේ පොළොව දණ්ඩෙන් සැතීන් තොර වැ දෑහැමින් දිනා එහි අධිපති වැ වෙසේ ද, ඉදින් ගිහිගෙන් නික්මැ පැවිදි වදි නම් ලොවැ බැහැර කළ කෙලෙස් සෙවෙනි ඇති රහත් සම්මාසම්බුදුවරයෙක් වේ ද, එසේ වූ දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණෙන් මෙ කුමර සමන්වාගත වේ'' (යැ යි කීහ).

39. මහණෙනි, එකල්හි බන්ධුමත් රජතෙම නොමිත්තික බමුණන් කරළයෙන් පුදු සියලු කැමැති දැයින් සන්තර්පිත කෙළේ ය. මහණෙනි, ඉක්බිති බන්ධුමත් රජ තෙම විපස්සි කුමරහට කිරිමවුන් එළැඹැවී ය. ඔවුන් අතුරෙහි ඇතැම් කිරිමවුහු කිරි පොවත්. ඇතැම්හු නාවත්, ඇතැම්හු උසුලාගෙන සිටිත්, ඇතැම්හු ඇකයෙන් පරිහරණය කරත්. මහණෙනි, උපන් කෙණෙහි ම විපස්සි කුමරහට 'ශීතයෙක් හෝ උණුසුමෙක් හෝ තෘණ හෝ දූලි හෝ මොහු නො පෙළොවා' යි සේසතෙක් දරන ලද්දේ ය. මහණෙනි, උපන් කෙණෙහි ම විපස්සි කුමර තෙම බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය ද මනාප ද වී ය. මහණෙනි, යමසේ උපුල්මලෙක් හෝ පියුම්මලෙක් හෝ සුදුනෙළුම් මලෙක් හෝ බොහෝ දෙනාට ප්‍රියත් මනාපත් වේ ද, එසේ ම විපස්සි කුමර තෙම බොහෝ දෙනාට ප්‍රිය විය, මනාප විය. හෙ තෙම වූ කලී එක් කිරිමවකගේ ඇකයෙන් අන් කිරිමවකගේ ඇකයට පමුණුවනු ලැබේ.

40. ජාතො ඛො පන භික්ඛවෙ විපසී කුමාරො මඤ්ඤසරො ව¹ අභොසි වග්ගසසරො ව මධුරසසරො ව² සෙයාථාපි භික්ඛවෙ භිමවනෙන පබ්බතෙ කරවිකා නාම සකුණජාති මඤ්ඤසරො ව වග්ගසසරො ව මධුරසසරො ව පෙමනීයසසරො ව, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ විපසී කුමාරො මඤ්ඤසරො ව අභොසි වග්ගසසරො ව මධුරසසරො ව පෙමනීයසසරො ව. ජාතසංඛො පන භික්ඛවෙ විපසීසංඝ කුමාරසංඝ කම්මවිපාකජං දිබ්බං වක්ඛු පාතුරභොසි, යෙන සුදුං³ සමනනා යොජනං පසංඝි දිවා වෙව රක්ඝඤ්ඤි. ජාතො ඛො පන භික්ඛවෙ විපසී කුමාරො අනිමිසනෙතා පෙඤ්ඤිති, සෙයාථාපි දෙවා තාච්ඡිංසා. ‘අනිමිසනෙතා කුමාරො පෙඤ්ඤිති’ ති ඛො භික්ඛවෙ විපසීසංඝ කුමාරසංඝ ‘විපසී, විපසී’ තෙව සමඤ්ඤ උදපාදි.

41. අථ ඛො භික්ඛවෙ බඤ්ඤිමා රාජා අඤ්ඤකරණො⁴ තිසිංහනා විපසීං කුමාරං අඛෙක තිසිදුපෙඤ්ඤා අඤ්ඤ අනුසාසති. තත්ථ සුදුං භික්ඛවෙ විපසී කුමාරො පිතු අඛෙක නිසිංහනා විවෙයා විවෙයා අඤ්ඤ පනායති ඤ්ඤෙත. ‘විවෙයා විවෙයා කුමාරො අඤ්ඤ පනායති ඤ්ඤෙතා’ ති ඛො භික්ඛවෙ විපසීසංඝ කුමාරසංඝ භියොයාසොමනනාය ‘විපසී, විපසී’ තෙව සමඤ්ඤ උදපාදි.

42. අථ ඛො භික්ඛවෙ බඤ්ඤිමා රාජා විපසීසංඝ කුමාරසංඝ තයො පාසාදෙ කාරාපෙසි, එකං වසීකං එකං භෙමනනිකං එකං ගිමනිකං. පඤ්ඤිකාමිගුණානි උපට්ඨාපෙසි. තත්ථ සුදුං භික්ඛවෙ විපසී කුමාරො වසීකෙ පාසාදෙ වසීකෙ වග්ගාතො මාසෙ⁵ නිපපුරිසෙහි තුරියෙහි පරිවාරියමානො හ භෙට්ඨාපාසාදං ඔරොහති.

(පට්මකභාණවාරො^{*})

1. මුහම්ඤ්ඤසරො මඤ්ඤසරොව, ම ඡ සං
 2. වග්ගමධුරසසරො ව, ෪෦෩
 3. යෙන දුර, භා. ෪
 4. අච්චකරණ, භා. ෪
 5. වසීකෙ පාසාදෙ වග්ගාතො මාසෙ, මඡ සං
 * ජාතිකඉඤ්ඤා නිට්ඨිතං, ෪෦෩

40. මහණෙනි, විපස්සී කුමාර තෙම උපන්නේ ම නොරළ කටහඬැතියේ ද විසත් කට හඬැතියේ ද මිහිරි කටහඬැතියේ ද ඇලුම් කටයුතු කටහඬැතියේ ද විය. මහණෙනි, යම්සේ හිමවූපව්වෙහි නොරළහඬ ඇත්තාවූ ද විසත් හඬ ඇත්තාවූ ද මිහිරි හඬ ඇත්තාවූ ද ඇලුම් කටයුතු හඬ ඇත්තාවූ ද කුරුවකෙවිලි නම්. ලිහිණිවගෙක් ඇත් ද, මහණෙනි, එසේ ම, විපස්සී කුමාර තෙම නොරළ කටහඬැතියේ ද, විසත් කටහඬ ඇතියේ ද, මිහිරි කටහඬැතියේ ද, ඇලුම් කටයුතු කටහඬැතියේ ද වී ය. මහණෙනි, උපන්නාවූ ම විපස්සී කුමරහට- යමෙකින් දහවලුන් රැන් භාත්පසැ යොදුනක් මානය දක්ක හැකි ද, එසේ වූ කර්මවිපාකර දිවැස පහළ විය. මහණෙනි, උපන්නාවූ ම විපස්සී කුමර තවතිසාවැසි දෙවියන් සේ ඇසිපිය නො හෙලනුයේ බලයි. මහණෙනි, 'මෙ කුමර ඇසිපිය නො හෙලනුයේ බලා' යැ යි විපස්සී කුමරහට විපස්සී, විපස්සී යැ යි සංඥාව (නම) උපන.

41. මහණෙනි, එකල්හි බන්ධුමත් රජ විනිශ්චයසභායෙහි හුන්නේ, විපස්සී කුමරහු ඇකයෙහි හිඳුවා ගෙන අර්ථානුශාසනය කෙරෙයි. මහණෙනි, විපස්සී කුමර එහි පියා ඇකයෙහි හුන්නේ විමස විමසා නායයෙන් යුක්ති ලෙස අරුත් (දනී, දකී,) පවත්වයි. 'කුමර තෙම නායයෙන් (යුක්ති ලෙස) විමස විමසා (දනී, දකී,) අරුත් පවත්වා යැ යි කියා ම විපස්සී කුමරහට වඩාලාත් විපස්සී, විපස්සී යැ යි කියා ම සංඥාව උපන.

42. මහණෙනි, ඉක්බිති බන්ධුමත් රජ විපස්සී කුමරහට වැසි සෙමෙහි වසනුවට සුදුසු එකක් ද, හිමත් සෙමෙහි වසනුවට සුදුසු එකක් ද, ගිමත් සෙමෙහි වසනුවට සුදුසු එකක් දැ යි ප්‍රාසාද තුනක් කැරැවී ය. පස් කම් ගුණ එළැඹැවී ය. මහණෙනි, විපස්සී කුමර තෙම වැසිසමයට සුදුසු පහයෙහි වැසි සාර මසැ පිරිමින් නැති තුරුඋචාරණින් (පුරුෂරහිත තුයෙභාවකරණයෙන් හෙවත් තුර්ගභාණ්ඩ ගත් ස්ත්‍රීන් විසින් ම) උවටන් කරනු ලබනුයේ යට පහයට නො බසී.

(පළමු බණවර ය)

43. අපං ඛො භික්ඛවෙ විපස්සී කුමාරො බහුතං වසසානං බහුතං වසසසකානං බහුතං වසසසහසකානං අවචයෙන සාරථී ආමනෙතයි: 'යොජෙහි සමම සාරථී හද්දති හද්දති යානාති. උයානාහුමිං ගච්ඡාම සුහුමිං දසකායා'ති. 'එවං දෙවා'ති ඛො භික්ඛවෙ සාරථී විපස්සීසස කුමාරසස පටිසසුඤ්ඤා හද්දති හද්දති යානාති යොජෙඤ්ඤා¹ විපස්සීසස කුමාරසස පටිවෙදෙයි: සුඤ්ඤාති ඛො තෙ දෙව හද්දති හද්දති යානාති. යසස'ද්දති කාලං මඤ්ඤායි'ති.

44. අපං ඛො භික්ඛවෙ විපස්සී කුමාරො හද්දං² යානං අභිරුහිඤ්ඤා හද්දෙහි හද්දෙහි යානෙහි උයානාහුමිං නියායායි. අද්දසා ඛො භික්ඛවෙ විපස්සී කුමාරො උයානාහුමිං නියානෙතා³ පුරිසං ජිණ්ණං ගොපානයිවඛං භොග්ගං⁴ දණ්ඩපරායණං පවෙධමානං ගච්ඡන්තං ආකුරං ගතයොධිනා දිසවා සාරථී ආමනෙතයි: අයමපන සමම සාරථී පුරිසො කිඞ්කතො? කෙසා'පි'සස න යථා අඤ්ඤාසං, කායො'පි'සස න යථා අඤ්ඤාසනාති'. 'එසො ඛො දෙව ජිණ්ණො නාමා'ති. 'කිමපනෙසො සමම සාරථී ජිණ්ණො නාමා?'ති. 'එසො ඛො දෙව ජිණ්ණො නාම: න'ද්දති තෙන විරං ජීවිතඛං හවිසසති'ති. 'කිමපන සමම සාරථී අහමි ජරාධමෙමා ජරං අනාතිතා?'ති. 'ඤ්ඤා දෙව මයඤ්ඤාසා සබ්බෙ ජරාධමෙමා ජරං අනාතිතා'ති. 'තෙන හි සමම සාරථී අලංකුතස් උයානාහුමියා. ඉතො'ව අනෙකපුරං පවචනියායාහි'ති. එවං දෙවා'ති ඛො භික්ඛවෙ සාරථී විපස්සීසස කුමාරසස පටිසසුඤ්ඤා තතො'ව අනෙකපුරං පවචනියායායි. තත්ථ සුදං භික්ඛවෙ විපස්සී කුමාරො අනෙකපුරගතො⁵ දුකඛී දුමමනො පජ්ඣායති: 'ධිරඤ්ඤා කිර හො ජාති නාම, යත්ථ හි නාම ජාතසස ජරා පඤ්ඤායිසසති'ති.

45. අපං ඛො භික්ඛවෙ ඛණ්ඩා රාජා සාරථී ආමනොපෙඤ්ඤා එතදවොච: 'කච්චි සමම සාරථී කුමාරො උයානාහුමියා අභිරමිඤ්ඤා? කච්චි සමම සාරථී කුමාරො උයානාහුමියා අකතමනො අභොයි?'ති. 'න ඛො දෙව කුමාරො උයානාහුමියා අභිරමිඤ්ඤා. න ඛො දෙව කුමාරො උයානාහුමියා අකතමනො අභොයි'ති. 'කිමපන සමම සාරථී අද්දස කුමාරො උයානාහුමිං නියානෙතා?'ති.

1. යොජාපෙඤ්ඤා PTS.
 2. හද්දං හද්දං, මජ්. ඩුච්ඡ
 3. නියානෙතා PTS
 4. භග්ගං, සා
 5. අනෙකපුරං ගතො, මජ්.

43. එකල්හි මහණෙනි, විපස්සී කුමර තෙම බොහෝ හවුරුදු ගණනක්, බොහෝ හවුරුදු සිය ගණනක්, බොහෝ හවුරුදු දහස් ගණනක් ඇවෑමෙන් රියැදුරා බණවා, 'යහළු සැරිය, මනාප මනාප යානයන් යොදව (පිළියෙල කරව), මනාප බිම් පෙදෙසක්වූ උයන්බිම දක්නට යමු' කීය. මහණෙනි, රියැදුරු තෙම 'දෙවයිනි එසේ යැ'යි කියා විපස්සී කුමරහට පිළිවදන් දී, මනාප මනාප යානයන් යොදා, 'දෙවයිනි, ඔබට මනාප මනාප යානයෝ යොදන ලදහ. යම් ගමනකට කලැයි සිතන සේක් නම් (දැන් ඒ ගමන අරඹනු වටී ය) යි සැල කෙළේ ය.

44. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී කුමර හදු වූ යානයක් නැග හදු වූ හදු වූ යානයන්ගෙන් උපලක්ෂිත වූ උයන්බිම බලා ගික්මියේ ය. මහණෙනි, විපස්සී කුමර තෙම උයන් බලා යන්නේ, ගොනැස්සක් මෙන් වක් වූ, තුන් කුඳු ගැසුණු, සැරයැටිය පිළිසරණ කොටැති, දෙවුලමින් යන, ජරාතුර වූ, ඉක්මුණු යොවුන් ඇති, ජරපත් මිනිසක්හු දිවි. දැක රියැදුරා අමතා, "යහළු සැරිය, මෙතෙම කුමක් කරනු ලැබූයෙක් ද? මොහුගේ භිසකෙස් ද සෙස්සන්ගේ බදු නො වෙයි. මොහුගේ කය සෙස්සන්ගේ බදු නො වේ යැ"යි කී ය. "දෙවයිනි, මෙ තෙම ජීර්ණ (ජරපත්තේ) නමැ"යි රියැදුරු කී ය. "යහළු සැරිය, මේ ජීර්ණ නම් කිමැ?"යි කුමර පුළුවන. "දෙවයිනි, ඔහු විසින් බොහෝ කල් ජීවත් විය නො හැක්කේ ය, මෙසේ වූ තැනැත්තෝ ජීර්ණ නම් වේ" යැ යි රියැදුරු කී ය. "කිම, යහළු සැරිය, මමත් දිරන සුලුයෙමි, දිරුම නො ඉක්මියෙමි වෙමි ද?" යි කුමර පුළුවන. "දෙවයිනි, ඔබ අප ද හැම දෙන මෝ දිරන සුල්ලමහ, දිරුම නො ඉක්මියමහ"යි රියැදුරු කී ය. යහළු සැරිය, එසේ වී නම් දැන් අද උයන්බිමෙන් කම් නැත. මේ තැනින් ම ඇතොවුරට පෙරළා නික්ම යව"යි කුමර කී ය. මහණෙනි, 'එසේ යැ, දෙවයිනි'යි රියැදුරු තෙම විපස්සී කුමරහට පිළි වදන් දී එතැනින් ම ඇතොවුර කරා පෙරළා නික්මියේ ය. මහණෙනි, එහි විපස්සී කුමර ඇතොවුරට ගියේ (හුදෙකලා වූ හිඳ) දුක් ඇතියේ දෙමනස් ඇතියේ, 'හවත්නි, යම් ඉපැත්මක් ඇති කලැ එසේ උපන්නහුට ජරාව පැනෙන්නේ ද, එසේ වූ ඒ ඉපැත්මට ගිනිද වේ වා'යි සිතිවිලි සිතයි.

45. මහණෙනි, එ එල්හි බන්ධුමත් රජ තෙම රියැදුරා කැඳවා, "කිමෙක් ද යහළු සැරියැ, කුමර තෙම උයන්බිමැ ඇලුණේ ද? කිමෙක් ද යහළු සැරිය, කුමර උයන් බිමෙහි සතුටු වූයේ ද?"යි ඇසීය. "දෙවයිනි, කුමර තෙම උයන්බිමැ නො මැ ඇලුණේ ය. දෙවයිනි, කුමර තෙම උයන් බිමෙහි නො මැ සතුටු වූයේ යැ" යි රියැදුරු කී ය. "යහළු සැරිය, කුමර උයන්බිම කරා නික්මැ යනුයේ කුමක් නම් දිවි ද?"යි රජ පුළුවන.

“අද්දසා ඛො දෙව, කුමාරො උය්‍යානභුමිං නිය්‍යන්තො පුරිසං ජිණ්ණං ගොපානපිට්ඨිකං භොග්ගං දණ්ඩපරායණං පච්චෙදානං ගච්ඡන්තො ආතුරං ගතයොබ්බන්තං. දිස්වා මං එතදචොච: අයමපන සමම සාරථි, පුරිසො කිඞ්කතො? කෙසාපිසස න යථා අඤ්ඤාසං, කායො පිසස න යථා අඤ්ඤාසන්තී.” ‘එසො ඛො දෙව, ජිණ්ණො නාමා තී. “කිමපන සො සමම සාරථි, ජිණ්ණො නාමා?” තී. ‘එසො ඛො දෙව, ජිණ්ණො නාම. නද්දති තෙන විරං ජීවිතබ්බං හවිසසති’ තී. “කිමපන සමම සාරථි, අභඤ්චි ජරාධම්මො ජරං අනතීතො?” තී. ‘කිඤ්ච දෙව මයඤ්චම්හා සබ්බෙ ජරාධම්මො ජරං අනතීතා තී. “තෙන හි සමම සාරථි, අලඤ්ඤා උය්‍යානභුමියා. ඉතොව අනෙතපුරං පච්චන්තියාහි” තී. ‘එවං දෙවා තී ඛො අභං දෙව, විපසයිසස කුමාරසස පටිසසුඤ්ඤා නතොව අනෙතපුරං පච්චන්තියාහි. සො ඛො කුමාරො අනෙතපුරගතො දුක්ඛි දුමමතො පජ්ඣායති: ‘ධිරඤ්ච කිර භො ජාති නාම, යත්‍ර හි නාම ජාතසස ජරා පඤ්ඤායිසසති’ තී.

46. අථ ඛො භික්ඛවෙ, බන්ධුමසස රඤ්ඤා එතදභොයි: මාභෙව ඛො විපසයි කුමාරො න රජං කාරෙයි. මාභෙව විපසයි කුමාරො අභාරපමා අනභාරියං පබ්බජී. මාභෙව නෙමිඤ්ඤානං බ්‍රාහ්මණානං සච්චං අසස චචන්තහී. අථ ඛො භික්ඛවෙ, බන්ධුමා රාජා විපසයිසස කුමාරසස භියොයා-සොමඤ්ඤා පඤ්චකාමගුණානි උපට්ඨාපෙයි යථා විපසයි කුමාරො න අභාරපමා අනභාරියං පබ්බජෙය්‍ය, යථා නෙමිඤ්ඤානං බ්‍රාහ්මණානං මිච්ඡා අසස චචන්තහී. තත්‍ර සුදං භික්ඛවෙ, විපසයි කුමාරො පඤ්චි කාමගුණෙහි සමපටිතො සමධිගීභුතො පරිචාරෙති.

47. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපසයි කුමාරො බහුන්තං චසානං බහුන්තං චසසන්තානං බහුන්තං චසසසාසන්තානං අච්චයෙන සාරථි. ආමනෙහයි: යොජෙහි සමම සාරථි, හද්දති හද්දති යානානි උය්‍යානභුමිං ගච්ඡාම සුභුමිං දසසන්තායා’ තී. ‘එවං දෙවා තී ඛො භික්ඛවෙ, සාරථි විපසයිසස කුමාරසස පටිසසුඤ්ඤා හද්දානි හද්දානි යානානි යොජෙඤ්ඤා විපසයිසස කුමාරසස පටිචෙදෙයි: යුක්ඤ්ඤානි ඛො තෙ දෙව, හද්දති හද්දති යානානි, යසස දනිකාලං මඤ්ඤායි’ තී.

48. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපසයි කුමාරො හද්දං යානං අභිරුහිඤ්ඤා හද්දෙහි හද්දෙහි යානෙහි උය්‍යානභුමිං නිය්‍යාහි. අද්දසා ඛො භික්ඛවෙ, විපසයි කුමාරො උය්‍යානභුමිං නිය්‍යන්තො පුරිසං ආබාධිකං දුක්ඛිතං බාලහිලානං සතෙ මුක්ඤ්ඤාපෙස පළිපන්තං සෙමානං අඤ්ඤාහි චුච්චාපිරමානං අඤ්ඤාහි සංචෙසිරමානං. දිස්වා සාරථි. ආමනෙහයි: අයමපන, සමම සාරථි, පුරිසො කිඞ්කතෙ? අකඛිනිපිසස න යථා අඤ්ඤාසං, සරොපිසස න යථා අරඤ්ඤාසන්තී. එසො ඛො දෙව, බ්‍රාහ්මිණො නාමා’ තී. “කිමපන සො සමම සාරථි, බ්‍රාහ්මිණො නාමා?” තී ‘එසො ඛො දෙව, බ්‍රාහ්මිණො නාම, අපෙචනාම තමහා ආබාධා චුච්චෙහෙය්‍යා’ තී:-

“දෙවයිනි, කුමරතෙම උයන්බිම කරා ගික්මැ යනුයේ ගොනැස්සක් මෙන් වක් වූ, තුන් කුදු ගැසුණු, සැරයැවිය පිළිසරණ කොටැති, වෙවුලමින් යන, ජරාතුර වූ, ගිය යොවුන් ඇති, ජීර්ණ මිනිසක්හු දිවි ය. දැක මා අමතා ‘යහළු සැරිය, මේ මිනිස් තෙම කුමක් කරනු ලැබුයෙක් ද? මොහුගේ හිසකෙස් ද සෙස්සන්ගේ මෙන් නො වෙයි. මොහුගේ කය ද සෙස්සන්ගේ මෙන් නො වේ’ යැ යි කී ය. ‘දෙවයිනි, මේ මෙම ජීර්ණ නම් වේ’ යැ යි කීමි. ‘යහළු සැරිය, ජීර්ණ නම් කීමැ’යි හේ පුළුවන. ‘දැන් ඔහු විසින් බොහෝ කලක් ජීවත් විය හැකි නො වන්නේ ය. මේ ජීර්ණ නමැ’යි කීමි. ‘කිම යහළු සැරිය, මමත් දිරණ සුල්ලෙම ද? දිරුම නො ඉක්මියෙම ද? යි කුමර ඇයි. ‘දෙවයිනි, මුඛත් අපිත් සැම දෙන ම දිරන සුල්ලෙමහ. ජරාව නො ඉක්මියමහ’යි මම කීමි. ‘එසේ වී නම් යහළු සැරිය, අද දැන් උයන්බිමෙන් කම් නැත. මෙයින් ම ඇතොවුර කරා යව’යි ඔබ කීහ. ‘එසේ ය, දෙවයිනි’ යි කියා මම විපස්සී කුමාරයනට පිළිවදන් දී, එයින් ම පෙරළා ඇතොවුරට ගියෙමි. දෙවයිනි, ඇතොවුරට ගිය එ කුමරාණෝ දුක් දෙමනස් ඇත්තෝ, යමෙකින් උපන්නහුට ජරාව පැණෙන්නේ ද, හවත්ති, ඒ ඉපැත්ම නින්දවට භාජන වේ වා’යි සිතිවිලි සිතන්නාහ” යි රියැදුරු කී යැ.

46. මහණෙනි, එකලැ බන්ධුමත් රජහට “විපස්සී කුමර රජය නො ම නො කරවා වා. විපස්සී කුමර තෙම ගිහි ගෙන් ගික්මැ පැවිදි නො වේවා. බමුණන්ගේ බස් සබා නො වේවා” යි මෙ සිත විය. මහණෙනි, ඉක්බිති බන්ධුමත් රජ විපස්සී කුමර යම්සේ රජය කරවන්නේ ද, විපස්සී කුමර යම්සේ ගිහි ගෙන් ගික්මැ පැවිදි නො වන්නේ ද, යම්සේ නොමිත්තික බ්‍රාහ්මණයන්ගේ බස් නො සබා වන්නේ ද, එසේ වඩාලාත් පස්කම් ගුණ එළැවී යැ. මහණෙනි, එකලැ විපස්සී කුමර පස් කම්ගුණයෙන් සමර්පිත වැ සමන්විත වැ ඉදුරන් පිණවා ලයි.

47. මහණෙනි, එකල්හි විපස්සී කුමර බොහෝ හවුරුදු ගණනෙක, බොහෝ අවුරුදු සිය ගණනෙක, බොහෝ හවුරුදු දහස්ගණනෙක ඇවෑමෙන් රියැදුරු බණවා යහළු ‘සැරිය, උතුම් උතුම් යානයන් යොදවා. ප්‍රියභූමිවූ උයන්බිම දක්නට යම්හයි කීය. මහණෙනි, ‘එසේ යැ දෙවයිනි’ යි කියා රියැදුරු තෙම විපස්සී කුමරුනට පිළිවදන් දී උතුම් උතුම් යානයන් යොදා ‘දෙවයිනි, උතුම් යාන යොදන ලද, යම් ගමනකට කල් යැ යි සිතන්නහු නම්, දැන් එයට සුදුසු යැ’ යි කීය.

48. මහණෙනි, එකල්හි විපස්සී කුමර උතුම් යානයක් නැග උතුම් උතුම් යානයන්ගෙන් උපලක්ෂිත ව උයන්බිම බලා ගික්මිණ. මහණෙනි, විපස්සී කුමර තෙම උයන්බිම යනුයේ ගිලන් වූ දුකට පත්, දැඩි සේ ගිලන් වූ, සිය මලමුණෙහි ගැලී හෝනා, අනුන් විසින් නගා සිටුවනු ලබන, අනුන් විසින් හොඳින් ලබන පුරුෂයකු දිවි ය. දැක, රියැදුරු බණවා, ‘යහළු සැරිය, මේ මිනිස් තෙම කුමක් කරනු ලැබුයේ ද? මොහුගේ ඇස් ද සෙස්සන් ගේ මෙන් නො වේ. මොහුගේ කටහඬ ද සෙස්සන් ගේ මෙන් නො වේ යැ’යි කී ය. ‘දෙවයිනි, මේ වූකලී ලෙඩින් පෙළුණේ’ යි හේ පිළිවදන් දින. ‘යහළු සැරිය, මේ ලෙඩින් පෙළුණේ යනු කීමැ?’ යි කුමර පුළුවන ‘දෙවයිනි, මේ ලෙඩින් පෙළුණේ නම් වේ. මෙ තෙම ඒ ලෙඩින් නැඟී සිටුනේ නම් මැනැවැ’යි (පැකියැ යුත්තෙකු) රියැදුරු කීය.

“කිමපන සමම සාරථී, අභමපි ඛ්‍යාධිධමෙමො ඛ්‍යාධිං අනතීතො?” තී.
 “නිඤ්ඤි දෙව මයඤ්ඤිමහා සබ්බෙ ඛ්‍යාධිධමමො ඛ්‍යාධිං අනතීතා” තී.
 “තෙන හි සමම සාරථී, අලංකාරජ උය්‍යානභුමියා. ඉතො’ව අනෙතපුරං පච්චනිය්‍යාහී” තී. ‘එවං දෙවා’ තී ඛො භික්ඛවෙ, සාරථී විපසීසං කුමාරං පටිසුඤ්ඤා තතො’ව අනෙතපුරං පච්චනිය්‍යාහී. තත්‍ර සුදං භික්ඛවෙ විපසී කුමාරො අනෙතපුරගතො දුක්ඛී දුමමතො පජ්ඣායති: “ධිරස්සු කිර හො ජාති නාම, යත්‍ර හි නාම ජාතං ජරා පඤ්ඤාසීසාති, ඛ්‍යාධි පඤ්ඤාසීසාති” තී

49. අථ ඛො භික්ඛවෙ, ඛ්‍යාධිමා රාජා සාරථී. ආමනනාපෙඤ්ඤා ඵතදවොච: “කච්චි සමම සාරථී, කුමාරො උය්‍යානභුමියා අභිරමීඤ්ඤා? කච්චි සමම සාරථී, කුමාරො උය්‍යානභුමියා අනතමතො අහොසී?” තී. “න ඛො දෙව, කුමාරො උය්‍යානභුමියා අනතමතො අහොසී” තී. කිමපන සමම සාරථී, අද්දස කුමාරො උය්‍යානභුමිං, නිය්‍යතො?” තී.

50. “අද්දසා ඛො දෙව, කුමාරො උය්‍යානභුමිං නිය්‍යතො පුරිසං ආබාධිකං දුක්ඛිතං බාලහගිලානං සකෙ මුහුත්තකරිසෙ පළිපත්තං සෙමානං අඤ්ඤාහි දුට්ඨාපීයමානං අඤ්ඤාහි සංවෙසීයමානං, දිස්වා මං ඵතදවොච: අයමපන සමම සාරථී, පුරිසො කිංකරො? අකච්චිපි’සං න යථා අඤ්ඤාසං, සරො පි’සං න යථා අඤ්ඤාසන්ති. “එසො ඛො දෙව, ඛ්‍යාධිතො නාමා” තී. “කිමපනෙස සමම සාරථී ඛ්‍යාධිතො නාමා?” තී. “එසො ඛො දෙව, ඛ්‍යාධිතො නාම අපෙච නාම තමහා ආබාධා දුට්ඨාහෙය්‍යා” තී. “කිමපන සමම සාරථී, අභමපි ඛ්‍යාධිධමෙමො ඛ්‍යාධිං අනතීතො?” තී. “නිඤ්ඤි දෙව, මයඤ්ඤිමහා සබ්බෙ ඛ්‍යාධිධමමො ඛ්‍යාධිං අනතීතා” තී. “තෙන හි සමම සාරථී, අලං දනර්ජ උය්‍යානභුමියා ඉතො’ව අනෙතපුරං පච්චනිය්‍යාහී” තී. ‘එවං දෙවා’ තී ඛො අහං දෙව, විපසීසං කුමාරං පටිසුඤ්ඤා තතො’ව අනෙතපුරං පච්චනිය්‍යාහී. සො ඛො දෙව, කුමාරො අනෙතපුරගතො දුක්ඛී දුමමතො පජ්ඣායති: “ධිරස්සු කිර හො ජාති නාම, යත්‍ර හි නාම ජාතං ජරා පඤ්ඤාසීසාති, ඛ්‍යාධි පඤ්ඤාසීසාති” තී.

51. අථ ඛො භික්ඛවෙ, ඛ්‍යාධිමං රඤ්ඤා ඵතදහොසී: මා හෙව ඛො විපසී කුමාරො න රජං කාරෙසී. මා හෙව ඛො විපසී කුමාරො අභාරස්මා අනභාරිසං පබ්බජී. මා හෙව නෙමිත්තානං බ්‍රාහ්මණානං සච්චං අසං වචනන්ති.

“යහළු සැරිය, කීමෙක් ද, මමත් ලෙඩින් පෙළෙන සුළු වෙමි ද? ලෙඩ නො ඉක්මියෙමි වෙමි ද?” යි කුමර පුළුවන. “දෙවයිනි, මුඛත් අපිත් යන හැම දෙන මෝ ලෙඩින් පෙළෙන සුල්ලෙමිහ, ලෙඩ නො ඉක්මියමිහ” යි රියැදුරු කිය. “එසේ නම් යහළු සැරිය, අද දැන් උයන් බීමෙන් කම් නැත. මෙ තැනින් ම ඇතොවුරට පෙරළා නික්මෙව” යි කුමර කී ය. ‘එසේ යැ දෙවයිනි’ යි කියා රියැදුරු තෙම විපස්සී කුමරහට පිළිවදන් දී එතැනින් ම ඇතොවුර බලා ගික්මුණේ ය. මහණෙනි, එහි විපස්සී කුමර තෙම දුක් ඇති යේ, දෙමනස් ඇතියේ “හවත්නි, යම් ඉපැත්මෙකින් උපන්නහුට ජරාවෙක් පැණෙන්නේ නම්, ව්‍යාධියෙක් පැණෙන්නේ නම්, ඒ ඉපැත්ම නින්දවට භාජන වේවා” යි සිතිවිලි සිතයි.

49. මහණෙනි, ඉක්බිති බන්ධුමත් රජ තෙම රියැදුරා කැඳවා, ‘යහළු සැරිය, කීමෙක් ද, කුමර තෙම උයන්බීමැ ඇලුණේ ද? කීමෙක් ද, යහළු සැරිය, කුමර උයන් බීම සතුටු වී ද?’ යි පුළුවන. “දෙවයිනි, කුමරුවාණෝ උයන්බීමැ නො ම ඇලුණහ. දෙදයිනි, කුමරුවාණෝ උයන්බීමැ නො ම සතුටු වුහ” යි රියැදුරු කී ය. “යහළු සැරිය, කුමර උයන්බීමට යනුයේ කුමක් දිවි ද?” යි රජ පුළුවන.

50. “දෙවයිනි, කුමරුවාණෝ උයන් බීම වඩිනුවෝ දුකට පත් දැයි ගිලන් වූ සිය මලමුත්‍රයහි ගැලී හෝනා අනුන් විසින් නහා සිටුවනු ලබන අනුන් විසින් හිඳුවනු ලබන ලෙඩින් පෙළුණු මිනිසක්හු දුටහ. දැක, මා බණවා ‘යහළු සැරිය, මේ මිනිස් තෙම කුමක් කරනු ලැබුයේ ද? මොහුගේ ඇසුරු සෙස්සන්ගේ සේනො වෙයි, මොහුගේ කටහඬ ද සෙස්සන්ගේ මෙන් නොවේ යැ’ යි කිවුය. ‘දෙවයිනි, මේ වූකලී ලෙඩින් පෙළුණේ නමැ’ යි මම කිමි. ‘යහළු සැරිය, මේ ලෙඩින් පෙළුණේ නම් කිමැ?’ යි කුමරාණෝ පුළුවන්හ. ‘මෙ තෙම ඒ ලෙසින් නැගී සිටුවෝ නම් ඉතා යෙහෙකැ’ යි පැතියැ යුතු වූ රොගියෙක් නමැ’ යි කිමි. ‘කීමෙක් ද, යහළු සැරිය, මමත් ලෙඩින් පෙළෙන සුල්ලෙමි ද? ලෙඩ නො ඉක්මියෙමි ද?’ යි කුමරාණෝ පුළුවන්හ. “දෙවයිනි, මුඛත් අපිත් යන හැම දෙන ම ව්‍යාධිය ස්වභාව කොට ඇත්තමිහ, ව්‍යාධිය නො ඉක්මියමිහ” යි මම කිමි. “එසේ නම් යහළු සැරිය, අද දැන් උයන්බීමෙන් කම් නැත. මෙ තැනින් ම ඇතොවුර බලා නික්මැ යා” යි කුමරාණෝ කිහ. “දෙදයිනි, මම ද එසේ යැ, දෙවයිනි, කියා විපස්සී කුමාරයනට පිළිවදන් දී එ තැනින් ම ඇතොවුර බලා ගික්මියෙමි. දෙවයිනි, ඇතොවුර වන් ඒ කුමරාණෝ දුක් ඇත්තෝ දෙමනස් ඇත්තෝ ‘යම් ඉපැද්මෙකින් උපන්නහුට ජරාව පැණෙන්නේ නම්, ව්‍යාධිය පැණෙන්නේ නම් ඒ ඉපැද්ම නින්දවට භාජන වේවා’ යි සිතිවිලි සිතත්” යැයි රියැදුරු කී ය.

51. මහණෙනි, එකල බන්ධුමත් රජහට “විපස්සී කුමර රජය නො ම නො කරවා, විපස්සී කුමර හිගිගෙන් ගික්මැ පැවිදි නො වේ වා, නොමිත්තික ධ්‍රැහ්මණයන්ගේ බස සත්‍ය නො වේ වා” යි මේ සිත විය.

52. අථ ඛො භික්ඛවෙ, ඛෙඤ්ඤා රාජා - විපසයිසා කුමාරසා භියෙභාසොමඤ්ඤාය පඤ්ඤා කාමගුණානි උපවිධිපෙසී, යථා විපසී කුමාරො රජං කාරෙය්‍ය, යථා විපසී කුමාරො න අභාරෙය්‍යා අනභාරීයං පඛිච්චෙය්‍ය, යථා නෙමිඤ්ඤානං බ්‍රාහ්මණානං මිච්ඡා අසා වචනන්ති. තත්‍ර සුදං භික්ඛවෙ, විපසී කුමාරො පඤ්ඤානි කාමගුණෙහි සමපටිතො සමධිගිභුතො පරිවාරෙති.

53. අථ ඛො භික්ඛවෙ, උපසායී කුමාරො ඛෙඤ්ඤානං වසානං ඛෙඤ්ඤානං වසාසනානං ඛෙඤ්ඤානං වසාසහසානං අවචයෙන සාරථිං ආමනෙතසී: “යොජෙහි සමම සාරථි, හඤ්ඤානි හඤ්ඤානි යානානි, උය්‍යානභුමිං ගච්ඡාම සුභුමිං දසසනායා”ති. ‘එවං දෙවා’ති ඛො භික්ඛවෙ, සාරථි විපසයිසා කුමාරසා පටිසුසාදා හඤ්ඤානි හඤ්ඤානි යානානි යොජෙදා විපසයිසා කුමාරසා පටිවෙදෙසී: “සුඤ්ඤානි ඛො තෙ දෙව, හඤ්ඤානි හඤ්ඤානි යානානි යසාද්දති කාලං මඤ්ඤෙසී”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපසී කුමාරො හඤ්ඤායානං අභිරුහිදා හඤ්ඤානි හඤ්ඤානි යානෙහි උය්‍යානභුමිං නියායසී.

54. අඤ්ඤා ඛො භික්ඛවෙ, විපසී කුමාරො උය්‍යානභුමිං නියානෙතො මහාජනකායං සන්තිපතිතං නානාරක්ඛානඤ්ඤා දුසානං විලාභං කසිරමානං, දීඝවා සාරථිං ආමනෙතසී; “කිංඤ්ඤා ඛො සො සමම සාරථි, මහාජනකායො සන්තිපතිතො, නානාරක්ඛානඤ්ඤා දුසානං විලාභං කසිරති?”ති. “එසො ඛො දෙව, කාලකතො නාමා”ති. “තෙන භි සමම සාරථි, යෙන සො කාලකතො තෙන රථං පෙසෙහී”ති. ‘එවං දෙවා’ති ඛො භික්ඛවෙ, සාරථි විපසයිසා කුමාරසා පටිසුසාදා යෙන සො කාලකතො තෙන රථං පෙසෙසී.

55. අඤ්ඤා ඛො භික්ඛවෙ, විපසී කුමාරො පෙනං කාලකතං දීඝවා සාරථිං ආමනෙතසී: “කිමපනායං සමම සාරථි, කාලකතො නාමා?”ති. “එසො ඛො දෙව කාලකතො නාම. න’ද්දති තං දකඛිනති මාතා වා පිතා වා අඤ්ඤා වා ඤ්ඤානිසාලොභිතා. සො’පි න දකඛිසසති මාතරං වා පිතරං වා අඤ්ඤා වා ඤ්ඤානිසාලොභිතෙ”ති. කිමපන සමම සාරථි, අහමපි මරණං ධමමො මරණං අනතීතො? මමපි න දකඛිනති දෙවො වා දෙවී වා අඤ්ඤා වා ඤ්ඤානිසාලොභිතා? අහමපි න දකඛිසසාමි දෙවං වා දෙවී වා අඤ්ඤා වා ඤ්ඤානිසාලොභිතෙ?”ති.

52. මහණෙනි, එකල්හි බන්ධුමත් රජ තෙම යම්සේ විපස්සී කුමරු රජය කරවන්නේ ද, විපස්සී කුමරු හිඟිගෙය හැර පැවිදි නො වන්නේ ද, යම් සේ නිමිති කී බමුණන්ගේ බස බොරු වන්නේ ද, එසේ විපස්සී කුමරහට වඩාලාත් පස්කම්ගුණ එළැවී යැ. මහණෙනි, එහි විපස්සී කුමර තෙම පස්කම්ගුණයෙන් සමර්පිත වැ සමන්විත වැ ඉඳුරන් හසුරුවයි.

53. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී කුමර තෙම බොහෝ හවුරුදු ගණනක්, බොහෝ හවුරුදු සියගණනක්, බොහෝ හවුරුදු දහස්ගණනක් ඇවැමෙන් රියැදුරු බණවා, “යහළු සැරිය, උතුම් යානයන් යොදවා සුභුම් වූ උයන්බිම දක්නට යමිහ”යි කී ය. මහණෙනි, ‘එසේ යැ, දෙවයිනි’යි කියා රියැදුරු තෙම විපස්සී කුමරහට පිළිවදන් දී උතුම් උතුම් යානයන් යොදා, “දෙවයිනි, මුඛට උතුම් උතුම් යාන යොදන ලද. යම් ගමනකට කල් යැ යි සිතත් නම් දෑන් එයට සුදුසු යැ”යි සැළ කෙළේ ය. මහණෙනි, එකල්හි විපස්සී කුමර තෙම උතුම් යානයක් නැග උතුම් උතුම් යානයන්ගෙන් උපලක්ෂිත වැ උයන්බිම බලා නික්මියේ ය.

54. මහණෙනි, විපස්සී කුමර උයන්බිම බලා යන්නේ එක්රැස් වැ නන්වැදැරුම් රතුචතින් සිව්ගෙයක් කරන මහ ජනමුළුවක් දිවී. දක රියැදුරා අමතා “යහළු සැරිය, මහ ජනමුළුවෙක් රැස් වැ නන්වැදැරුම් රත්වතින් සිව්ගෙයක් කුමට කෙරෙයි ද?”යි විචාළේ ය. “දෙවයිනි, මෙහි මේ (මිනිසෙක්) කලුරිය කෙළේ නම් වේ ”යැයි රියැදුරු කී ය. “යහළු සැරිය, එසේ නම් ඒ කලුරිය කළහු වෙතට රිය පදුව”යි කුමර කීය. ‘එසේය දෙවයිනි’ යි විපස්සී කුමරහට පිළිවදන් දී රියැදුරු තෙම ඒ කලුරිය කළහු වෙත රිය පැදවී ය.

55. මහණෙනි, විපස්සී කුමර තෙම ඉවත් වූ සිත් සතන් ඇති කලුරිය කළහු දිවී. දක රියැදුරු බණවා “යහළු සැරිය, මේ කලුරිය කෙළේ යනු කීමැ?”යි පුළුවන. “දෙවයිනි, දෑන් මව හෝ පියා හෝ අන් සහලේ නෑ කෙනෙක් හෝ ඔහු නො දක්නාහ. හේ ද මව හෝ පියා හෝ අන් සහලේ නෑයන් හෝ නො දක්නේ ය. මෙසේ වූ තැනැත්තේ කලුරිය කෙළේ නම් වේ යැ”යි රියැදුරු කී ය. “කීමෙක් ද යහළු සැරිය, මමත් මැරෙන සුල්ලෙම් ද? මරණය නො ඉක්මියෙම් ද? පිය රජ හෝ මාතෘ දෙවී හෝ අන් සහලේ නෑයෝ හෝ මා නො දක්නාහු ද? මමත් පියරජු හෝ මාතෘදෙවිය හෝ අන් සහලේ නෑයන් හෝ නො දක්නෙම් ද?”යි කුමර පුළුවන.

“උඤ්ච දෙව, මයඤ්චමහා සබ්බ මරණධම්මා මරණං අනත්තං. තමපි න දකඛිනති දෙවො වා දෙවී වා අඤ්ඤා වා ඤාතිසාලොභිතා. උඤ්ච න දකඛිසසසි දෙවං වා දෙවීං වා අඤ්ඤා වා ඤාතිසාලොභිතෙ”ති. “තෙනහි සමම සාරථී, අලඤ්ඤාජ් උය්‍යානභුමියා, ඉතො’ව අනෙකපුරං පච්චනීය්‍යාහී”ති. ‘එවං දෙවා’ති ඛො භික්ඛවෙ, සාරථී විපසසිසස කුමාරසස පට්ඨසුඤ්චා, තතො’ව අනෙකපුරං පච්චනීය්‍යාසී. තත්‍ර සුදං භික්ඛවෙ, විපසසි කුමාරො අනෙකපුරගතො දුක්ඛී දුම්මනො පජ්ඣායති “ධිරඤ්ච කිර හො ජාති නාම, යත්‍ර හි නාම ජාතසස ජරා පඤ්ඤාසිසසති, බ්‍යාධි පඤ්ඤාසිසසති, මරණං පඤ්ඤාසිසසති”ති.

56. අථ ඛො භික්ඛවෙ, බඤ්චමා රාජා සාරථීං ආමනනාපෙඤ්චා එතදවොච: “කඛි සමම සාරථී, කුමාරො උය්‍යානභුමියා අභිරමිඤ්ච? කඛි සමමසාරථී, කුමාරො උය්‍යානභුමියා අභිරමනො අහොසී?ති” “න ඛො දෙව කුමාරො උය්‍යානභුමියා අභිරමිඤ්ච, න ඛො දෙව කුමාරො උය්‍යානභුමියා අභිරමනො අහොසී”ති. “කිමපන සමම සාරථී, අඤ්ඤා කුමාරො උය්‍යානභුමීං නිය්‍යතෙතා?”ති.

57. “අඤ්ඤා ඛො දෙව, කුමාරො උය්‍යානභුමීං භිය්‍යානෙතා මහාජනකායං සන්තිපතිතං නානාරත්තනඤ්ච දුසසානං විලාතං කඨිරමානං, දිස්වා මං එතදවොච: “කිනත්‍ර ඛො සො සමම සාරථී, මහාජනකායො සන්තිපතිතො, නානාරත්තනඤ්ච දුසසානං විලාතං කඨිරති?”ති. ‘එසො ඛො දෙව, කාලකතො නාමා’ති. ‘තෙන හි සමම සාරථී, යෙන සො කාලකතො තෙන රථං පෙසෙහී’ති. ‘එවං දෙවා’ති ඛො අහං දෙව, විපසසිසස කුමාරසස පට්ඨසුඤ්චා යෙන සො කාලකතො තෙන රථං පෙසෙසීං. අඤ්ඤා ඛො දෙව, කුමාරො පෙන කාලකතං. දිස්වා මං එතදවොච; ‘කිමපනායං සමම සාරථී, කාලකතො නාමා?’ති. ‘එසො ඛො දෙව, කාලකතො නාම, න’දනී තං දකඛිනති මාතා වා උතා වා අඤ්ඤා වා ඤාතිසාලොභිතා. සො’පි න දකඛිසසති මාතරං වා පිතරං වා අඤ්ඤා වා ඤාතිසාලොභිතෙ’ති. ‘කිමපන සමම සාරථී, අහමපි මරණධම්මො මරණං අනත්තො? මමපි න දකඛිනති දෙවො වා දෙවී වා අඤ්ඤා වා ඤාතිසාලොභිතා? අහමපි න දකඛිසසාමී දෙවං වා දෙවීං වා අඤ්ඤා වා ඤාතිසාලොභිතෙ?’ති. ‘උඤ්ච දෙව, මයඤ්චමහා සබ්බ මරණධම්මො මරණං අනත්තං. තමපි න දකඛිනති දෙවො වා දෙවී වා අඤ්ඤා වා ඤාතිසාලොභිතා. උඤ්ච න දකඛිසසසි දෙවං වා දෙවීං වා අඤ්ඤා වා ඤාතිසාලොභිතෙ’ති.’

“දෙවයිනි, මුඛ ද අපි ද යන හැම දෙනා ම මැරෙන සුල්ලමහ, මරණය නො ඉක්මියම්හ. පියරජාණෝ හෝ මාතෘ දේවී හෝ අන් සහලේනූයෝ හෝ මුඛත් නො දක්නාහ. මුඛ ද පියරජාණන් හෝ මාතෘ දේවිය හෝ අන් සහලේ නූයන් හෝ නො දකිති’ යි රියැදුරු කී ය. ‘යහළු සැරිය, එසේ නම් අද උයන්බිමෙන් කම් නැත, මේ තැනින් ම ඇතොවුර බලා ගික්වෙව’යි කුමර කී ය. මහණෙනි, රියැදුරු තෙම ‘එසේ ය, දෙවයිනි’ යි කියා විපස්සී කුමර හට පිළිවදන් දී එ තැනින් ම ඇතොවුර බලා නික්මිණ. මහණෙනි, විපස්සී කුමර එහි ඇතොවුරට ගියේ, දුක් ඇතියේ, දෙමනස් ඇතියේ, ‘භවත්ති, යම් ඉපැද්මෙකින් උපන්නාහට ජරාව පැණෙන්නේ ද, ව්‍යාධිය පැණෙන්නේ ද, මරණය පැණෙන්නේ ද, එසේ වූ ඒ ඉපැද්ම නින්දවට භාජන වේ වා’ යි කී ය.

56. මහණෙනි, එ කල්හි බන්ධුමත් රජ රියැදුරු කැඳවා ‘යහළු සැරිය, කිම, කුමර තෙම උයන්බිම ඇලුණේ ද? යහළු සැරිය, කිම, කුමර තෙම උයන්බිම කෙරෙහි සතුටු වී ද?’ යි පුළුවන. ‘දෙවයිනි, කුමාරයාණෝ උයන්බිම නො ම ඇලුණහ. දෙවයිනි, කුමාරයාණෝ උයන්බිම කෙරෙහි නො ම සතුටු වූහ’ යි රියැදුරු කී ය. ‘යහළු සැරිය, කුමර උයන්බිම යනුයේ කුමක් දුටු ද?’ යි රජ පුළුවන.

57. ‘දෙවයිනි, කුමාරාණෝ උයන්බිම යනුවෙන් රැස් වූ රත් පෑ වතින් සිව්කාවක් කරන මහජන මුළුවක් දුටු. දැක මා අමතා ‘යහළු සැරිය, කවර හෙයින් එ මහජනමුළුවෙක් රැස් වූයේ වේ ද, නන් රත්පෑ වතින් සිව්ගෙයකුත් කෙරේ ද?’ යි විචාළේ ය. ‘දෙවයිනි, මේ තෙමේ කලුරිය කෙළේ නම් වේ’ යැ යි මම් කිමි. ‘එසේ වී නම්, යහළු සැරිය, ඒ කලුරිය කළහු හොත් තැනට රිය පදව’ යි කුමාරාණෝ කීහ. ‘එසේ යැ දෙවයිනි’ යි මම් විපස්සී කුමාරාණන්ට පිළිවදන් දී ඒ කලුරිය කළාහු වෙත රථය ගෙන ගියෙමි. දෙවයිනි, කුමාරාණෝ සිත්සතන් ඉවත් ව ගිය කලුරිය කළහු දුටුහ. දැක ‘යහළු සැරිය, මේ කලුරිය කෙළේ යනු කිම ද?’ යි මා විචාළේ ය. ‘දෙවයිනි, දැන් ඔහු මාපියෝ හෝ අන් සහලේ නූයෝ හෝ නො දක්නාහ. උහ ද මව හෝ පියා හෝ අන් සහලේ නූයන් හෝ නො දක්නේය. මේ කලුරිය කෙළේ නම් වේ’ යැ යි මම් කිමි. ‘යහළු සැරිය, කිම, මමත් මැරෙන සුල්ලෙම් ද, මරණය නො ඉක්මියෙම් ද? මාත් පිය රජාණෝ හෝ මාතෘ දේවී හෝ අන් සහලේ නූයෝ හෝ නො දක්නාහු ද? මමත් පිය රජාණන් හෝ මාතෘදේවිය හෝ අන් සහලේ නූයන් හෝ නො දැක්ක හෙමි ද?’ යි කුමාරාණෝ මා පුළුවන් හ. ‘දෙවයිනි, මුඛත් අපිත් යන හැම දෙනාම මැරෙන සුල්ලමහ, මරණය නො ඉක්මියම්හ. පිය රජාණෝ හෝ මාතෘ දේවී හෝ අන් සහලේ නූයෝ හෝ මුඛත් නො දක්නාහ, මුඛ ද පියරජාණන් හෝ මාතෘ දේවිය හෝ අන් සහලේ නූයන් හෝ දක්ක නො හෙති’ යි මම් කිමි.

‘තෙන හි සඉම සාරථි අලංකාරා උයානාහුමියා. ඉතො’ව අනෙතපුරං පච්චන්දියාහි’ති. ‘එවං දෙවා’ති ඛො අහං දෙව, විපසිසා කුමාරසා පටිසුඤ්ඤා තාතා’ව අනෙතපුරං පච්චන්දියාහි. සො ඛො දෙව, කුමාරො අනෙතපුරගතො දුක්ඛී දුල්ලො නො පජ්ඣායති: ‘ධිරජු කිර හො ජාති නාම යත්‍ර හි නාම ජාතසස ජරා පඤ්ඤාසිසති, ඛායා පඤ්ඤාසිසති, මරණං පඤ්ඤාසිසති’ති.

58. අථ ඛො හිකඛවෙ, බන්ධුමසා රඤ්ඤො එතදභොසි: “මාහෙව ඛො විපසි කුමාරො න රජං කාරෙසි. මාහෙව විපසි කුමාරො අභාරසා අනභාරියං පබ්බජී. මාහෙව ඛො නෙමිඤ්ඤානං බ්‍රාහ්මණානං සච්චං අසා වචනාති.” අථ ඛො හිකඛවෙ, බන්ධුමා රාජා විපසිසා කුමාරසා හියොයොමධ්‍යාය පඤ්ඤා කාමගුණාහි උපට්ඨපෙසි, යථා විපසි කුමාරො රජං කාරෙයා, යථා විපසි කුමාරො න අභාරසා අනභාරියං පබ්බජෙයා, යථා නෙමිඤ්ඤානං බ්‍රාහ්මණානං මිච්ඡා අසා වචනාති. තත්‍ර සුදං හිකඛවෙ විපසි කුමාරො පඤ්ඤාහි කාමගුණෙහි සමපපිතො සමධිගීහුතො පරිවාරෙති.

59. අථ ඛො හිකඛවෙ, විපසි කුමාරො බහුඤ්ඤා වසානං බහුඤ්ඤා වසානං බහුඤ්ඤා වසානං අච්චයෙන සාරථි. ආමනෙතසි: “යොජෙහි සමම සාරථි, හද්දහි හද්දහි යානාති, උයානාහුමි. ගච්ඡාම සුභුමි දසසනායා”ති. ‘එවං දෙවා’ති ඛො හිකඛවෙ, සාරථි විපසිසා කුමාරසා පටිසුඤ්ඤා හද්දහි හද්දහි යානාති යොජෙතා විපසිසා කුමාරසා පටිච්චෙදෙසි: “සුඤ්ඤානි ඛො තෙ දෙව, හද්දහි හද්දහි යානාති, යසාද්දහි කාලං මඤ්ඤාසි”ති. අථ ඛො හිකඛවෙ, විපසි කුමාරො හද්දං යානං අභිරුහිතා හද්දෙහි හද්දෙහි යානෙහි උයානාහුමි නියාසි.

60. අද්දසා ඛො හිකඛවෙ, විපසි කුමාරො උයානාහුමි නියානො පුරියං හඤ්ඤං පබ්බජිතං කාසාවචසනං දිසා සාරථි. ආමනෙතසි: “අයමපන සමම සාරථි, පුරියො කිඛකතො? සීසමි’සා න යථා අඤ්ඤාසං, වජාහි පි’සා න යථා අඤ්ඤාස”ති. “එසො ඛො දෙව, පබ්බජිතො නාමා”ති. කිමපනෙසො සමම සාරථි, පබ්බජිතො නාමා?”ති. “එසො ඛො දෙව පබ්බජිතො නාම: ‘සාධු ධම්මචරියා, සාධු සමචරියා, සාධු කුසලකිරියා, සාධු පුඤ්ඤාකිරියා, සාධු අභිභිසා, සාධු භුතානුකම්පා”ති. “සාධු ඛො සො සමම සාරථි, පබ්බජිතො නාම. සාධු සමම සාරථි, ධම්මචරියා, සාධු සමචරියා, සාධු කුසලකිරියා, සාධු පුඤ්ඤාකිරියා, සාධු අභිභිසා, සාධු භුතානුකම්පා. තෙන හි සඉම සාරථි, යෙන සො පබ්බජිතො තෙන රථං පෙසෙහි”ති.

'යහළු සැරිය, එසේ වී නම් අද උයන් බිමෙන් කම් නැත. මේ තැනින් ම ඇතොවුර බලා හික්මෙව' යි කුමරාණෝ කීහ. දෙවයිනි, මම 'එසේ ය, දෙවයිනි' යි කියා විපස්සී කුමරාණනට පිළිවදන් දී, එ තැනින් ම ඇතොවුර බලා හික්මිණිමි. දෙවයිනි, ඒ කුමරාණෝ ඇතොවුර වන්නෝ දුක් ඇත්තෝ, දෙමනස් ඇත්තෝ, 'හවත්නි, යම් ඉපැද්දමෙකින් උපන්නාහට ජරාව පැණෙන්නේ නම්, ව්‍යාධිය පැනෙන්නේ නම්, මරණය පැනෙන්නේ නම්, ඒ ඉපැත්ම හින්දර්භ වේ වා' යි සිතිවිලි සිතත්'' යැ යි රියැදුරු සැළ කෙළේ ය.

58. මහණෙනි, එකල්හි බන්ධුමත් රජහට 'විපස්සී කුමර රජය නො ම නො කරවා වා, විපස්සී කුමර ගිහි ගෙන් නික්මැ පැවිද්දට නො ම වදී වා, හිමිත්තපායක බමුණන් බස් සබා නො වේ වා'' යි මේ සිත වී ය. මහණෙනි, ඉක්බිති බන්ධුමත් රජ තෙම, යම්සේ විපස්සී කුමර රජය කරවනු කැමැති වන්නේ ද, යම්සේ විපස්සී කුමර ගිහිගෙන් නික්මැ නො ම පැවිදී වන්නේ ද, යම්සේ හිමිත්තපායක බමුණන් බස් බොරු වන්නේ ද, එසේ විපස්සී කුමරහට වඩාලාත් පස්කම්ගුණ එළැවී ය. මහණෙනි, විපස්සී කුමාර තෙම එහි පස්කම්ගුණයෙන් සමර්පිත වැ සමත්විත වැ ඉදුරන් හසුරුවයි.

59. මහණෙනි, එකල්හි විපස්සී කුමර තෙම බොහෝ හවුරුදු ගණනක් බොහෝ හවුරුදු සිය ගණනක් බොහෝ හවුරුදු දහස් ගණනක් ඇවැමෙන් රියැදුරු අමතා, 'යහළු සැරිය, උතුම් උතුම් යාන යොදව, සුභුමියු උයන් බිම දක්නා පිණිස යම්හ' යි කීය. මහණෙනි, 'දෙවයිනි, එසේ යැ' යි කියා රියැදුරු තෙම විපස්සී කුමරහට පිළිවදන් දී උතුම් උතුම් යාන යොද 'දෙවයිනි, මුඛට උතුම් උතුම් යාන යොදන ලද. යම් ගමනකට කල් සිතත් නම් දැන් ඒ කාලය පැමිණියේ යැ' යි දැන්වී ය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී කුමාර තෙම උතුම් යානයක් අරා උතුම් උතුම් යානයන්ගෙන් උපලක්ෂිත වැ උයන්බිම බලා හික්මිණ.

60. මහණෙනි, විපස්සී කුමාර තෙම උයන්බිම බලා හික්ම යනුයේ, හිසමුඩු, පැවිදී වූ, කසාවත් සන් පුරිසක්භු දුටුයේ ය. දැක, රියැදුරා අමතා, 'යහළු සැරිය, මේ මිනිස් තෙම කුමක් කරනු ලැබූයෙක් ද? මොහු හිස ද සෙස්සන්ගේ මෙන් නො වේ, වස්ත්‍ර ද සෙස්සන්ගේ මෙන් නො වේ' යැ යි කී ය. "දෙවයිනි, පැවිද්ද නම් මෙ තෙමේ" යි රියැදුරු කී ය. "යහළු සැරිය, මේ පැවිද්ද නම් කිමැ?" යි කුමර පුළුවන. "දෙවයිනි, මෙ තෙම 'දහම් පුරනු මැනැවැ' යි, කෙලෙසුන් සංභිදුවනු මැනැවැ යි, කුසල් කරනු මැනැවැ යි, පින් කරනු මැනැවැයි, අවිභිංසාව මැනැවැ යි, සත්ත්වානුකම්පාව මැනැවැ යි සිතා එය පුරනු පිණිස පැවිදී වූයේ නම් වේ" යැ යි රියැදුරු කී ය. "යහළු සැරිය, ඒ පැවිද්ද නම් මැනැව, යහළු සැරිය, ධර්මවයභාව මැනැව. ශමවයභාව මැනැව. කුශල ක්‍රියාවමැනැව. පුණ්‍යක්‍රියාව මැනැව. අවිභිංසාව මැනැව. සත්ත්වානුකම්පාව මැනැව. යහළු සැරිය, එසේ නම් ඒ පැවිද්ද වෙතට රිය පදුව" යි කුමර කී ය.

‘එවං දෙවා’ති ඛො භික්ඛවෙ, සාරථී වීපසීසං කුමාරස්ස පටිසසුඤ්ඤා යෙන සො පබ්බජිතො තෙන රථං පෙසෙයි. අථ ඛො භික්ඛවෙ, වීපසී කුමාරො තං පබ්බජිතං එතදවොච: “නම්පන සමම, කිඤ්ඤතො? පියමෙ තෙ න යථා අඤ්ඤාසං, වජ්ඣානි’පි තෙ න යථා අඤ්ඤාසනති?” “අහං ඛො දෙව, පබ්බජිතො නාමා”ති, “කිං පන නිං සමම, පබ්බජිතො නාමා?”ති. “අහං ඛො දෙව පබ්බජිතො නාම, ‘සාධු ධම්මචරියා, සාධු සම්මචරියා, සාධු කුසලකිරියා, සාධු පුඤ්ඤකිරියා, සාධු අවිභිංසා, සාධු භුතානුකම්පා ති. ‘සාධු ඛො නිං සමම, පබ්බජිතො නාම, සාධු ධම්මචරියා, සාධු සම්මචරියා, සාධු කුසලකිරියා, සාධු පුඤ්ඤකිරියා, සාධු අවිභිංසා, සාධු භුතානුකම්පාති’”

61. අථ ඛො භික්ඛවෙ, වීපසී කුමාරො සාරථීං ආමනෙතයි: “තෙන භි සමම සාරථී, රථං ආදය ඉතො’ව අනෙතපුරං පච්චනියාහි. අහං පන ඉධෙව කෙසමසසුං ඔභාරෙඤ්ඤා කාසායානි වජ්ඣානි අච්ඡාදෙඤ්ඤා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො”ති. ‘එවං දෙවා’ති ඛො භික්ඛවෙ සාරථී, වීපසීසං කුමාරස්ස පටිසසුඤ්ඤා රථං ආදය තතො’ව අනෙතපුරං පච්චනියාසී.

62. වීපසී පන භික්ඛවෙ, කුමාරො තතො’ව කෙසමසසුං ඔභාරෙඤ්ඤා කාසායානි වජ්ඣානි අච්ඡාදෙඤ්ඤා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජි. අපෙසාසි ඛො භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මචරියා රාජධානියා මහාජනකායො චතුරාසීතිපාණ්ඩ්‍යසාහසානි “වීපසී කීර කුමාරො කෙසමසසුං ඔභාරෙඤ්ඤා කාසායානි වජ්ඣානි අච්ඡාදෙඤ්ඤා අභාරස්මා අනගාරියං පමජිතො”ති. සුඤ්ඤාන තෙසං එතදහොසී “න භි නුත සො ඔරකො ධම්මචරියො, න සා ඔරකා¹ පබ්බජ්ජා, යත් වීපසී කුමාරො කෙසමසසුං ඔභාරෙඤ්ඤා කාසායානි වජ්ඣානි අච්ඡාදෙඤ්ඤා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො. වීපසී’පි² නාම කුමාරො කෙසමසසුං ඔභාරෙඤ්ඤා කාසායානි වජ්ඣානි අච්ඡාදෙඤ්ඤා අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිසති කීම්ඛගපන මයනති?” අථ ඛො සො භික්ඛවෙ මහාජනකායො චතුරාසීතිපාණ්ඩ්‍යසාහසානි කෙසමසසුං ඔභාරෙඤ්ඤා කාසායානි වජ්ඣානි අච්ඡාදෙඤ්ඤා වීපසීං ඛොධිසතො අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතං අනුපබ්බජිංසු. තාය සුදං භික්ඛවෙ, පරිසාය පරිවුතො වීපසී ඛොධිසතො ගාමනිගමජනපදරාජධානීසු වාරිකං වරති.

63. අථ ඛො භික්ඛවෙ වීපසීසං ඛොධිසතොස්ස රහොගතස්ස පටිසලලීනස්ස එවං චෙතසො පරිචිතකොකා උදපාදි: න ඛො මෙතං පතිරුපං යො’හං ආකීචණ්ණො විහරාමී, යනනුනාහං එකො ගණ්ඨො චූපකට්ඨො විහරෙයානති’. අථ ඛො භික්ඛවෙ වීපසී ඛොධිසතො අපරෙත සමයෙන එකො ගණ්ඨො චූපකට්ඨො විහාසී. අඤ්ඤානෙච තානි චතුරාසීතිපබ්බජිතසහසානි අගමංසු, අඤ්ඤාන වීපසී ඛොධිසතො.

1. ඔරිකා-pas.
2. වීපසී භි-මජ්ජං

මහණෙනි, රියැදුරු තෙම 'දෙවයිනි, එසේ යැ' යි කියා විපස්සී කුමරහට පිළිවදන් දී, ඒ පැවිද්ද වෙතට රිය පැදවී ය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී කුමාර තෙම ඒ පැවිද්ද බණවා, "යහඵ, මුඛ කුමක් කරනු ලැබුවෝ ද? මුඛ භිස ද සෙස්සන්ගේ මෙන් නො වේ. මුඛ හන් පෙරෙව් වත් ද සෙස්සන්ගේ මෙන් නො වේ" යැ යි කී ය. "දෙවයිනි, මම පැවිදි නම් වෙමි" යි හේ කී ය. "යහඵ, හවත් කවර හෙයින් පැවිදි නම් වෙයි හෝ?" යි කුමර පුළුවන. "දෙවයිනි, මම 'ධර්මවයඨාව මැනැව, ශමවයඨාව මැනැව, කුශල ක්‍රියාව මැනැව, පුණ්‍යක්‍රියාව මැනැව, අභිභිංසාව මැනැව, සත්වානුකම්පාව මැනැවැ' යි පැවිදි වූයෙමි" යි හේ කී ය. "යහඵ, මුඛ 'ධර්මවයඨාව මැනැවැ යි, ශමවයඨාව මැනැවැ යි, කුශලක්‍රියාව මැනැවැ යි, පුණ්‍යක්‍රියාව මැනැවැ යි, අභිභිංසාව මැනැවැ යි, සත්වානුකම්පාව මැනැවැ' යි පැවිදි වූ සේ යහපතැ" යි විපස්සී කුමර කී ය.

61. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී කුමාර තෙම රියැදුරා බණවා "එසේ නම් යහඵ සැරිය, රිය ගෙන මෙ තැනින් ම ඇතොවුර බලා යා. මම මෙහි ම කෙහෙ රවුළු බහවා කසාවත් හැඳ ගිහි ගෙන් පැවිදි වදනෙමි" යි කී ය. මහණෙනි, 'එසේ ය, දෙවයිනි' යි කියා රියැදුරු තෙම විපස්සී කුමරහට පිළිවදන් දී රිය ගෙන එ තැනින් ම ඇතොවුර බලා හික්මියේ ය.

62. විපස්සී කුමර එහිදී ම කෙහෙ රවුළු බහවා කසාවත් හැඳ ගිහි ගෙන් පැවිද්දට වන. මහණෙනි, බන්ධුමතී රජදහන්හි සුවාසුදහසක් පමණ වූ මහජනමුළුව 'විපස්සී කුමරාණෝ කෙහෙ රවුළු බහවා කසාවත් හැඳ ගිහිගෙන් පැවිදි වන්හ' යි ඇයි. ඇයිමෙන් ඔවුනට "යමෙක විපස්සී කුමරාණෝ කෙහෙරවුළු බහවා කසාවත් හැඳ ගිහි ගෙන් නික්මැ පැවිදි වන්හු නම්, ඒ දහම්විනය ඇති සස්න සුලු එකෙක් නො වේ ම ය. ඒ පැවිද්ද සුලු නො වේ ම ය. විපස්සී කුමරාණෝත් කෙහෙරවුළු බහවා කසාවත් හැඳ ගිහි ගෙන් හික්මැ පැවිදි වූහු නම්, අප ගැන කියනු ම කිමැ?" යි මේ සිත් වී ය. මහණෙනි, ඉක්බිති සුවාසුදහසක් පමණ වූ ඒ මහජනමුළුව කෙහෙරවුළු බහවා කසාවත් හැඳ ගිහිගෙන් පැවිදි වන් විපස්සී බෝසතු අනුව පැවිදි වූහ. මහණෙනි, විපස්සී බෝසත් තෙම ඒ පිරිස විසින් පිරිවරන ලදු ව ගමනියම්ගමිදනවුරජදහන්හි සැරි සරයි.

63. මහණෙනි, එ කල්හි හුදෙකලා වූ චිත්තවිවේකයෙන් යුක්තවූ විපස්සී බෝසත්හට "යම්බදු වූ මම ගණයා විසින් පිරිවරන ලදු ව වෙසෙමි ද, එය මට නො සුදුසු ය. මම එකලා වැ, ගණයා කෙරෙන් වෙන් වැ, වෙසෙමි නම් මැනැවැ" යි මෙසේ චිත්තසංකල්පනාවෙක් උපන. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසත් තෙම පසු කලෙක එකලා වැ ගණයාගෙන් වෙන් වැ විසී ය. ඒ සුවාසුදහසක් පැවිද්දෝ අන් දෙසට ම ගියහ, විපස්සී බෝසත් අන් දෙසෙක ගියේ ය.

64. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සීසං ඛොධිස්සත්තං වාසුපග්ගසං රහො-
ග්ගසං පටිසලීනසං එවං වෙතංසො පටිවිතංකො උදපාදී: “කිච්ඡං
වතායං ලොකො ආපනො, ජායති ව ජීයති මීයති ව වචති ව උපපජ්ජති
ව. අථ ව පතිමසං දුක්ඛසං නිසරණං නපපජානාති ජරාමරණසං.
කුදස්ස නාම ඉමසං දුක්ඛසං නිසරණං පඤ්ඤාධිසංති ජරාමරණසං? ති.

65. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සීසං ඛොධිස්සත්තං එතදහොසී: “කිමිති
නු ඛො සති ජරාමරණං හොති, කිමපච්චයා ජරාමරණං නති. අථ ඛො
භික්ඛවෙ, විපස්සීසං ඛොධිස්සත්තං යොනිසොමනසිකාරා අහු පඤ්ඤාය
අභිසමයො “ජාතියා ඛො සති ජරාමරණං හොති, ජාතිපච්චයා ජරා-
මරණං” නති.

66. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සීසං ඛොධිස්සත්තං එතදහොසී: “කිමිති නු
ඛො සති ජාතී හොති කිමපච්චයා ජාතී” ති අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සීසං
ඛොධිස්සත්තං යොනිසොමනසිකාරා අහු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “භවෙ
ඛො සති ජාතී හොති, භව පච්චයා ජාතී” ති.

67. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සීසං ඛොධිස්සත්තං එතදහොසී: “කිමිති නු
ඛො සති භවො හොති කිමපච්චයා භවො” ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සීසං
ඛොධිස්සත්තං යොනිසොමනසිකාරා අහු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “උපාදනො
ඛො සති භවො හොති, උපාදනපච්චයා භවො” ති.

68. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සීසං ඛොධිස්සත්තං එතදහොසී: “කිමිති නු
ඛො සති උපාදනං හොති කිමපච්චයා උපාදනනති.” අථ ඛො භික්ඛවෙ,
විපස්සීසං ඛොධිස්සත්තං යොනිසොමනසිකාරා අහු පඤ්ඤාය අභිසමයො:
“තණ්හාය ඛො සති උපාදනං හොති, තණ්හාපච්චයා උපාදනනති.”

69. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සීසං ඛොධිස්සත්තං එතදහොසී: “කිමිති නු
ඛො සති තණ්හා හොති, කිමපච්චයා තණ්හා” ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ,
විපස්සීසං ඛොධිස්සත්තං යොනිසොමනසිකාරා අහු පඤ්ඤාය අභිසමයො:
“වෙදනාය ඛො සති තණ්හා හොති, වෙදනාපච්චයා තණ්හා” ති.

70. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සීසං ඛොධිස්සත්තං එතදහොසී: “කිමිති නු
ඛො සති වෙදනා හොති, කිමපච්චයා වෙදනා” ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ,
විපස්සීසං ඛොධිස්සත්තං යොනිසොමනසිකාරා අහු පඤ්ඤාය අභිසමයො:
“එසෙසං ඛො සති වෙදනා හොති, එසෙසපච්චයා වෙදනා” ති.

71. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සීසං ඛොධිස්සත්තං එතදහොසී: “කිමිති නු
ඛො සති එසෙසා හොති, කිමපච්චයා එසෙසා” ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ,
විපස්සීසං ඛොධිස්සත්තං යොනිසොමනසිකාරා අහු පඤ්ඤාය අභිසමයො:
“සලායතනො ඛො සති එසෙසා හොති, සලායතනපච්චයා එසෙසා” ති.

64. මහණෙනි, එ කල්හි එකලා වැ විත්තවිවෙකයෙන් යුක්ත වැ (බෝමැඩු) උක්ඛයක් විසීමට පැමිණි විපස්සී බෝසත්හට “බෙදයෙක, මේ ලොවැසි තෙම දුකට පැමිණියේ ය. හේ උපදනේ ද දිරනුයේ ද මියෙනුයේ ද වෙයි. එසේ චූත වනුයේ ද යලි උපදනේද වේ. එතෙකුදු චූචත් මේ දුඃඛයාගේ, මේ ජරාමරණ දෙකේ නිඃසරණය නො දනියි. කවිට දුක නම් මේ දුකේ නිඃසරණය පැණෙන්නේ ද” යි මෙසේ විත්තසංකල්පයක් පහළ විය.

65. මහණෙනි, එ කල්හි විපස්සී බෝසත්හට “කුමක් ඇති කලා ජරාමරණ වේ ද කීමෙක පසයෙන් ජරාමරණ වේ ද” යි මේ සිත විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසත්හට “ජාතිය ඇති කලා ජරාමරණ වේ. ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වේ” යැ යි උපායමනස්කාරයෙන් ප්‍රඥ්හිසමය විය, අවබෝධ වියයි සේ යි.

66. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසත්හට “කුමක් ඇති කල්හි ජාතිය වේ ද කීමෙක පසයෙන් ජාතිය වේ ද” යි මේ සිත විය. එකල්හි විපස්සී බෝසත්හට හවය ඇති කල්හි ජාතිය වේ. හවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ” යැ යි යොනිසොමනස්කාරයෙන් ප්‍රඥ්හිසමය විය.

67. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසත්හට “කුමක් ඇති කල්හි හවය වේ ද, කීමෙක ප්‍රත්‍යයයෙන් හවය වේ ද” යි මේ සිත විය. මහණෙනි, එකල්හි විපස්සී බෝසත්හට “උපාදනය ඇති කල්හි හවය වේ. උපාදනප්‍රත්‍යයයෙන් හවය වේ” යැ යි යොනිසොමනස්කාරයෙන් ප්‍රඥ්හිසමය විය.

68. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසත්හට “කුමක් ඇති කල්හි උපාදනය වේ ද, කීමෙක ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදනය වේ ද” යි මේ සිත විය. මහණෙනි, එ කල්හි විපස්සී බෝසත්හට “තෘෂ්ණාව ඇති කල්හි උපාදනය වේ. තෘෂ්ණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදනය වේ” යැ යි යොනිසොමනස්කාරයෙන් ප්‍රඥ්හිසමය විය.

69. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් විපස්සී බෝසත්හට “කුමක් ඇති කල්හි තෘෂ්ණාව වේ ද, කීමෙක ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂ්ණාව වේ ද” යි මේ සිත විය. මහණෙනි, එකල්හි විපස්සී බෝසත්හට “වෙදනාව ඇති කල්හි තෘෂ්ණාව වේ. වෙදනාප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂ්ණාව වේ” යැ යි යොනිසොමනස්කාරයෙන් ප්‍රඥ්හිසමය විය.

70. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසත්හට “කුමක් ඇති කල්හි වෙදනාව වේ ද, කීමෙක ප්‍රත්‍යයයෙන් වෙදනාව වේ ද” යි මේ සිත විය. මහණෙනි, එ කල්හි විපස්සී බෝසත්හට “ස්පර්ශය ඇති කල්හි වෙදනාව වේ. ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වෙදනාව වේ” යැ යි යොනිසොමනස්කාරයෙන් ප්‍රඥ්හිසමය විය.

71. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් විපස්සී බෝසත්හට, “කුමක් ඇති කල්හි ස්පර්ශය වේ ද, කීමෙක ප්‍රත්‍යයයෙන් ස්පර්ශය වේ ද” යි මේ සිත විය. මහණෙනි, එ කල්හි විපස්සී බෝසත්හට “භව්‍යතනය ඇති කල්හි ස්පර්ශය වේ. භව්‍යතනප්‍රත්‍යයයෙන් ස්පර්ශය වේ” යැ යි යොනිසොමනස්කාරයෙන් ප්‍රඥ්හිසමය විය.

72. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සිස්ස බොධිසත්තස්ස එතදභොසි: “කිම්හි නු ඛො සති සලායතනං භොති, කිම්පච්චයා සලායතනනති” අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සිස්ස බොධිසත්තස්ස යොනිසොමනසිකාරා අහු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “නාමරූපෙ ඛො සති සලායතනං භොති, නාමරූපපච්චයා සලායතනනති.”

73. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සිස්ස බොධිසත්තස්ස එතදභොසි: “කිම්හි නු ඛො සති නාමරූපං භොති, කිම්පච්චයා නාමරූපනති” අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සිස්ස බොධිසත්තස්ස යොනිසොමනසිකාරා අහු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “විඤ්ඤාණෙ ඛො සති නාමරූපං භොති, විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපනති.”

74. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සිස්ස බොධිසත්තස්ස එතදභොසි: කිම්හි නු ඛො සති විඤ්ඤාණං භොති, කිම්පච්චයා විඤ්ඤාණනති” අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සිස්ස බොධිසත්තස්ස යොනිසොමනසිකාරා අහු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “නාමරූපෙ ඛො සති විඤ්ඤාණං භොති, නාමරූපපච්චයා විඤ්ඤාණනති.”

75. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සිස්ස බොධිසත්තස්ස එතදභොසි: “පච්චුද-වත්තති ඛො ඉදං විඤ්ඤාණං, නාමරූපභ්නා නාපරං ගච්ඡති. එත්තාවතා ජායෙථ වා ජීයෙථ වා වචෙථ වා උපපජෙථ වා, යදිදං නාමරූපපච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං, නාමරූපපච්චයා සලායතනං, සලායතනපච්චයා එඝසා, එසසපච්චයා වෙදනා, වෙදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හා පච්චයා උපාදනං, උපාදනපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසසුපායසා සම්භවනති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො භොති”ති.

76. ‘සමුදයො, සමුදයො’ති ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සිස්ස බොධිසත්තස්ස පුබ්බෙ අනත්තසුතෙසු ධම්මෙසු වක්ඛං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදි.

77. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සිස්ස බොධිසත්තස්ස එතදභොසි: “කිම්හි නු ඛො අසති ජරාමරණං න භොති, කිස්ස හිරොධා ජරාමරණහිරොධො”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සිස්ස බොධිසත්තස්ස යොනිසොමනසිකාරා අහු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “ජාතියා ඛො අසති ජරාමරණං න භොති, ජාති-තිරොධා ජරාමරණහිරොධො”ති.

78. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සිස්ස බොධිසත්තස්ස එතදභොසි: “කිම්හි නු ඛො අසති ජාති න භොති, කිස්ස හිරොධා ජාතිහිරොධො” ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සිස්ස බොධිසත්තස්ස යොනිසොමනසිකාරා අහු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “භවෙ ඛො අසති ජාති න භොති, භවහිරොධා ජාතිහිරොධො”ති.

72. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් විපස්සී බෝසත්හට “කුමක් ඇති කල්හි ඡායාසතනය වේ ද, කීමෙක ප්‍රත්‍යයයෙන් ඡායාසතනය වේ ද” යි මේ සිත විය. මහණෙනි, එ කල්හි විපස්සී බෝසත්හට “නාමරූපය ඇති කල්හි ඡායාසතනය වේ. නාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් ඡායාසතනය වේ” යැ යි යොනිසොමනස්කාරයෙන් ප්‍රඥාභිසමය විය.

73. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් විපස්සී බෝසත්හට “කුමක් ඇති කල්හි නාමරූපය වේ ද, කීමෙක ප්‍රත්‍යයයෙන් නාමරූපය වේ ද” යි මේ සිත විය. මහණෙනි, එ කල්හි විපස්සී බෝසත්හට “විඤානය ඇති කල්හි නාමරූපය වේ. විඤානප්‍රත්‍යයයෙන් නාමරූපය වේ” යැ යි යොනිසොමනස්කාරයෙන් ප්‍රඥාභිසමය විය.

74. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් විපස්සී බෝසත්හට “කුමක් ඇති කල්හි විඤානය වේ ද කීමෙක ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤානය වේ ද” යි මේ සිත විය. මහණෙනි, එකල්හි විපස්සී බෝසත්හට “නාමරූපය ඇති කල්හි විඤානය වේ. නාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් විඤානය වේ” යැ යි යොනිසොමනස්කාරයෙන් ප්‍රඥාභිසමය විය.

75. මහණෙනි, එ කල්හි විපස්සී බෝසත්හට “මේ විඤානය පෙරළා නවතී ම ය. නාමරූපදෙකින් බැහැරට නොයෙයි. මෙතෙකින් උපදනේ හෝ දිරනුයේ හෝ මියෙනුයේ හෝ චූත වන්නේ හෝ නැවැත උපදිනුයේ හෝ වේ. එ නම්: නාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් විඤානය වේ, විඤානප්‍රත්‍යයයෙන් නාමරූපය වේ, නාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් ඡායාසතනය වේ, ඡායාසතනප්‍රත්‍යයයෙන් ස්පර්ශය වේ, ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වේ, වේදනාප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂ්ණාව වේ, තෘෂ්ණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදානය වේ, උපාදානප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ, භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ. ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ ද ශොකපරිදේව දුක් දෙමනස් උපායාසයෝ ද පහළ වෙත්. මෙසේ මේ සියලු දුක් රැසේ ඉපැදීම වේ” යි මේ සිත විය.

76. මහණෙනි, විපස්සී බෝසත්හට ‘ඉපැත්ම, ඉපැත්ම’ යැ යි පෙර නො ඇසූ ධර්මවිෂයයෙහි ඇස පහළ විය, නුවණ පහළ විය, ප්‍රඥාව පහළ විය, විද්‍යාව පහළ විය, ආලෝකය පහළ විය.

77. මහණෙනි, එ කල්හි විපස්සී බෝසත්හට “කුමක් නැති කල්හි ජරාමරණ නො වේ ද, කීමෙක නිරොධයෙන් ජරාමරණනිරොධය වේ ද” යි මේ සිත විය. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් විපස්සී බෝසත්හට “ජාතිය නැති කලැ ජරාමරණය නො වේ. ජාතීනිරොධයෙන් ජරාමරණනිරොධය වේ යැ” යි යොනිසොමනස්කාරයෙන් ප්‍රඥාභිසමය විය.

78. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් විපස්සී බෝසත්හට “කුමක් නැති කලැ ජාතිය නො වේ ද, කීමෙක නිරොධයෙන් ජාතීනිරොධය වේ ද” යි මේ සිත විය. මහණෙනි, එ කල්හි විපස්සී බෝසත්හට “භවය නැති කලැ ජාතිය නො වේ. භවනිරොධයෙන් ජාතීනිරොධය වේ” යැ යි යොනිසොමනස්කාරයෙන් ප්‍රඥාභිසමය විය.

79. අප්ඵ ඛො භික්ඛවෙ විපසයිසං ඛොධිසත්තං ඵතදහොසි: “කිම්හි භු ඛො අසති භවො න හොති, කිසං නිරොධා භවතිරොධො”ති අප්ඵ ඛො භික්ඛවෙ විපසයිසං ඛොධිසත්තං යොනිසොමනසිකාරා අහු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “උපාදනෙ ඛො අසති භවො න හොති, උපාදනනිරොධා භවතිරොධො”ති.

80. අප්ඵ ඛො භික්ඛවෙ විපසයිසං ඛොධිසත්තං ඵතදහොසි: “කිම්හි භු ඛො අසති උපාදනං න හොති, කිසං නිරොධා උපාදනනිරොධො”ති. අප්ඵ ඛො භික්ඛවෙ විපසයිසං ඛොධිසත්තං යොනිසොමනසිකාරා අහු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “තණ්හාය ඛො අසති උපාදනං න හොති, තණ්හානිරොධා උපාදනනිරොධො”ති.

81. අප්ඵ ඛො භික්ඛවෙ විපසයිසං ඛොධිසත්තං ඵතදහොසි: “කිම්හි භු ඛො අසති තණ්හා න හොති, කිසං නිරොධා තණ්හානිරොධො”ති. අප්ඵ ඛො භික්ඛවෙ විපසයිසං ඛොධිසත්තං යොනිසොමනසිකාරා අහු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “වෙදනාය ඛො අසති තණ්හා න හොති, වෙදනානිරොධා තණ්හානිරොධො”ති.

82. අප්ඵ ඛො භික්ඛවෙ විපසයිසං ඛොධිසත්තං ඵතදහොසි: “කිම්හි භු ඛො අසති වෙදනා න හොති, කිසං නිරොධා වෙදනානිරොධො”ති. අප්ඵ ඛො භික්ඛවෙ විපසයිසං ඛොධිසත්තං යොනිසොමනසිකාරා අහු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “ඵසෙසා ඛො අසති වෙදනා න හොති, ඵසෙසනිරොධා වෙදනානිරොධො”ති.

83. අප්ඵ ඛො භික්ඛවෙ විපසයිසං ඛොධිසත්තං ඵතදහොසි: “කිම්හි භු ඛො අසති ඵසෙසා න හොති, කිසං නිරොධා ඵසෙසනිරොධො”ති. අප්ඵ ඛො භික්ඛවෙ විපසයිසං ඛොධිසත්තං යොනිසොමනසිකාරා අහු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “සලායතනෙ ඛො අසති ඵසෙසා න හොති, සලායතනනිරොධා ඵසෙසනිරොධො”ති.

84. අප්ඵ ඛො භික්ඛවෙ විපසයිසං ඛොධිසත්තං ඵතදහොසි: “කිම්හි භු ඛො අසති සලායතනං න හොති, කිසං නිරොධා සලායතනනිරොධො?”ති. අප්ඵ ඛො භික්ඛවෙ විපසයිසං ඛොධිසත්තං යොනිසොමනසිකාරා අහු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “නාමරූපෙ ඛො අසති සලායතනං න හොති, නාමරූපනිරොධා සලායතනනිරොධො”ති.

79. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් විපස්සී බෝසත්හට “කුමක් නැති කලා භවය නො වේ ද, කීමෙක තිරොධයෙන් භවතිරොධය වේ ද” යි මේ සිත විය. මහණෙනි, එකලා විපස්සී බෝසත්හට “උපාදානය නැති කලා භවය නො වේ. උපාදානතිරොධයෙන් භවතිරොධය වේ” යැ යි යොනිසොමනස්කාරයෙන් ප්‍රඥාභිසමය විය.

80. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් විපස්සී බෝසත්හට “කුමක් නැති කලා උපාදානය නො වේ ද, කීමෙක තිරොධයෙන් උපාදානතිරොධය වේ ද” යි මේ සිත විය. මහණෙනි, එකලා විපස්සී බෝසත්හට “තෘෂ්ණාව නැති කල්හි උපාදානය නො වේ, තෘෂ්ණාතිරොධයෙන් උපාදානතිරොධය වේ” යැ යි යොනිසොමනස්කාරයෙන් ප්‍රඥාභිසමය විය.

81. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් විපස්සී බෝසත්හට “කුමක් නැති කලා තෘෂ්ණාව නො වේ ද, කීමෙක තිරොධයෙන් තෘෂ්ණාතිරොධය වේ ද” යි මේ සිත විය. මහණෙනි, එකලා විපස්සී බෝසත්හට “වේදනාව නැති කලා තෘෂ්ණාව නො වේ. වේදනාතිරොධයෙන් තෘෂ්ණාතිරොධය වේ” යැ යි යොනිසොමනස්කාරයෙන් ප්‍රඥාභිසමය විය.

82. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් විපස්සී බෝසත්හට “කුමක් නැති කලා වේදනාව නො වේ ද, කීමෙක තිරොධයෙන් වේදනාතිරොධය වේ ද” යි මේ සිත විය. “මහණෙනි, එකලා විපස්සී බෝසත්හට “ස්පර්ශය නැති කලා වේදනාව නො වේ. ස්පර්ශතිරොධයෙන් වේදනාතිරොධය වේ” යැ යි යොනිසොමනස්කාරයෙන් ප්‍රඥාභිසමය විය.

83. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් විපස්සී බෝසත්හට “කුමක් නැති කලා ස්පර්ශය නො වේ ද, කීමෙක තිරොධයෙන් ස්පර්ශතිරොධය වේ ද” යි මේ සිත විය. මහණෙනි, එකලා විපස්සී බෝසත්හට “අධ්‍යායනනය නැති කලා ස්පර්ශය නො වේ. අධ්‍යායනනතිරොධයෙන් ස්පර්ශතිරොධය වේ” යැ යි යොනිසොමනස්කාරයෙන් ප්‍රඥාභිසමය විය.

84. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් විපස්සී බෝසත්හට ‘කුමක් නම් නැති කලා අධ්‍යායනන නො වේ ද? කීමෙක තිරොධයෙන් අධ්‍යායනනතිරොධය වේ ද?’ යි මේ සිත විය. මහණෙනි, එකලා විපස්සී බෝසත්හට “නාමරූප නැති කලා අධ්‍යායනන නො වේ. නාමරූපතිරොධයෙන් අධ්‍යායනන තිරොධය වේ” යැ යි යොනිසොමනස්කාරයෙන් ප්‍රඥාභිසමය විය.

85. අථ ඛො භික්ඛවෙ විපස්සිස්ස බොධිසත්තස්ස එතදභොසි: “කිම්භි නු ඛො අසති නාමරූපං න භොති, කිස්ස නිරොධා නාමරූපනිරොධො?” ති අථ ඛො භික්ඛවෙ විපස්සිස්ස බොධිසත්තස්ස යොනිසො මනසිකාරා අහු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “විඤ්ඤාණෙ ඛො අසති නාමරූපං න භොති, විඤ්ඤාණනිරොධා නාමරූපනිරොධො” ති.

86. අථ ඛො භික්ඛවෙ විපස්සිස්ස බොධිසත්තස්ස එතදභොසි: ‘කිම්භි නු ඛො අසති විඤ්ඤාණං න භොති, කිස්ස නිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො?’ ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ විපස්සිස්ස බොධිසත්තස්ස යොනිසො මනසිකාරා අහු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “නාමරූපෙ ඛො අසති විඤ්ඤාණං න භොති. නාමරූපනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො” ති.

87. අථ ඛො භික්ඛවෙ විපස්සිස්ස බොධිසත්තස්ස එතදභොසි: “අධිගතො ඛො මහායං¹ මග්ගො සම්බොධායං²: යදිදං නාමරූපනිරොධාය විඤ්ඤාණනිරොධො’ විඤ්ඤාණනිරොධා නාමරූපනිරොධො, නාමරූපනිරොධා සලයානනනිරොධො, සලයානනනිරොධා එස්සනිරොධො, එස්සනිරොධා වෙදනානිරොධො, වෙදනානිරොධා තණ්හානිරොධො, තණ්හානිරොධා උපාදනනිරොධො, උපාදනනිරොධා භවනිරොධො, භවනිරොධා ජාතිනිරොධො, ජාතිනිරොධා ජරාමරණංයොකපට්ඨෙවදුක්ඛදෙමනසුපායාසා නිරුජ්ඣනති. එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො භොති” ති. “නිරොධො, නිරොධො” ති ඛො භික්ඛවෙ විපස්සිස්ස බොධිසත්තස්ස පුබ්බෙ අනාගාමිනසු ධම්මෙසු වක්ඛුං උදපාදි, ඤ්ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදි:

88. අථ ඛො භික්ඛවෙ විපස්සි බොධිසත්තො අපරෙතා සමයෙන පඤ්චස්සපාදනක්ඛන්ධසු උදයබ්බයානුපස්සී විහාසී: “ඉති රූපං, ඉති රූපස්ස සමුදයො, ඉති රූපස්ස අත්ඛගමො. ඉති වෙදනා, ඉති වෙදනාය සමුදයො, ඉති වෙදනාය අත්ඛගමො. ඉති සඤ්ඤා, ඉති සඤ්ඤාය සමුදයො, ඉති සඤ්ඤාය අත්ඛගමො. ඉති සංඛාරා, ඉති සංඛාරානා සමුදයො, ඉති සංඛාරානා අත්ඛගමො. ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො, ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ඛගමො” ති. තස්ස පඤ්චස්ස උපාදනක්ඛන්ධසු උදයබ්බයානුපස්සිතො විහරතො න විරසෙව අනුපාදය ආසවෙහි විතං විමුච්චි” ති.

දුතියං භාණවාරං නිට්ඨිතං

1. මෙ අයං විපස්සනාමග්ගො FRS
2. මොධාය සා:

85. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් විපස්සී බෝසත්හට “කුමක් නම් නැති කලා නාමරූප නො වේ ද? කීමෙක ගිරොධයෙන් නාමරූපනිරොධය වේ ද?” යි මේ සිත විය. මහණෙනි, එකල්හි විපස්සී බෝසත්හට “විඤානය නැති කලා නාමරූපය නො වේ. විඤානනිරොධයෙන් නාමරූපනිරොධය වේ යැ” යි යොනිසොමනස්කාරයෙන් ප්‍රඥාභිසමය විය.

86. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් විපස්සී බෝසත්හට “කුමක් නම් නැති කලා විඤානය නො වේ ද? කීමෙක ගිරොධයෙන් විඤානනිරොධය වේ ද?” යි මේ සිත විය. මහණෙනි, එ කලා විපස්සී බෝසත්හට ‘නාමරූපය නැති කලා විඤානය නො වේ. නාමරූපනිරොධයෙන් විඤානනිරොධය වේ’ යැ යි යොනිසොමනස්කාරයෙන් ප්‍රඥාභිසමය විය.

87. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් විපස්සී බෝසත්හට “නාමරූප නිරොධයෙන් විඤානනිරොධය වේ. විඤානනිරොධයෙන් නාමරූපනිරොධය වේ. නාමරූපනිරොධයෙන් ඡායාතනනිරොධය වේ. ඡායාතනනිරොධයෙන් ස්පර්ශනිරොධය වේ. ස්පර්ශනිරොධයෙන් වේදනානිරොධය වේ. වේදනානිරොධයෙන් තෘෂ්ණානිරොධය වේ. තෘෂ්ණානිරොධයෙන් උපාදානනිරොධය වේ. උපාදානනිරොධයෙන් භවනිරොධය වේ. භවනිරොධයෙන් ජාතීනිරොධය වේ. ජාතීනිරොධයෙන් ජරාමරණ සොක පරිදෙව දුක් දෙමනස් උපායාස යන මොහු නිරුද්ධ වෙත්. මෙසේ මේ සියලු දුක් රැසේ නිරොධය වේ” යැ යි මේ සිත විය. මහණෙනි, විපස්සී බෝසත්හට ‘නිරොධය, නිරොධයැ’ යි ම පෙර නො ඇසූ දහමිහි ඇස උපන, නුවණ උපන, ප්‍රඥාව උපන, විද්‍යාව උපන, ආලෝකය උපන.

88. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් විපස්සී බෝසත් තෙම පසු කලෙක “රූපය මෙසේ ය, රූපසමුදය මෙසේ ය, රූපනිරොධය මෙසේ ය. වේදනාව මෙසේ ය, වේදනාසමුදය මෙසේ ය, වේදනානිරොධය මෙසේ ය. සංඤාව මෙසේ ය, සංඤාසමුදය මෙසේ ය, සංඤානිරොධය මෙසේ ය. සංස්කාරයෝ මෙසේ ය, සංස්කාරසමුදය මෙසේ ය, සංස්කාරනිරොධය මෙසේ ය. විඤානය මෙසේ ය, විඤානසමුදය මෙසේ ය, විඤානනිරොධය මෙසේ යැ” යි උපාදානස්කන්ධ පසෙහි ඉපැත්මත් නැස්මත් අනුව බලන සුලු ව විසී ය. උපාදානස්කන්ධ පසෙහි උදය වායය අනුව බලන සුලු ව වසන එ බෝසත්හුගේ සිත නොබෝ කලෙකින් ම උපාදාන රහිත වූ ආසුචයන් කෙරෙන් මිදුණේ ය.

දෙවෙනි බණවර නිමිසේ ය.

89. අථ ඛො භික්ඛවෙ වීජසයිසස හගවතො අරහතො සමමාසමිච්ඡාදාසස එතදහොයි: “යනුනාහං ධම්මං දෙසෙය්‍ය”න්ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ වීජසයිසස හගවතො අරහතො සමමාසමිච්ඡාදාසස එතදහොයි: “අධිගතො ඛො මහායං ධම්මො ගම්භීරො දුද්දසො දුරනුබොධො සනෙතො පණිතො අතකකාවචරො නිපුණො පණ්ඩිතවෙදනීයො. ආලයාරාමා ඛො පනායං පජා ආලයරතා ආලයසමිච්ඡිදිතා. ආලයාරාමාය ඛො පන පජාය ආලයරතාය ආලයසමිච්ඡිදිතාය දුද්දසං ඉදං යානං යදිදං ඉදපචච්චයතාපට්ච්චසමුප්පාදෙ. ඉදම් ඛො යානං දුද්දසං යදිදං සබ්බ සම්බාරසමථො සබ්බපට්ඨිපට්ඨිනිසසග්ගො තණ්හකකියො වීරාගො නිරොධො නිබ්බානං අහඤ්ච ව ඛො පන ධම්මං දෙසෙය්‍යං, පරෙ ව මෙ න ආජානෙය්‍යං සො මමසස කීලමථො, සා මමසස වීහෙසා තී, අපිසසුදා¹ භික්ඛවෙ වීජසයි. හගවතං අරහතං සමමාසමිච්ඡාදාසස ඉමා අනච්ඡරියා භාරායො පටිභංසු පුබ්බ අසුතපුබ්බා:

“කීවෙජන මෙ අධිගතං හලං’දනී. පකාසිතුං,
 රාගදෙසපරෙතෙහි නායං ධම්මො සුසමිච්ඡධො.
 පට්ඨොතගාමී. නිපුණං ගම්භීරං දුද්දසං අණුං,
 රාගරතතා න දකඛිනති තමොකකිජෙධන ආචුතා”ති.

ඉතිහ භික්ඛවෙ වීජසයිසස හගවතො අරහතො සමමාසමිච්ඡාදාසස පටිසංචිකිතො අපෙපාසසුකකතාය විතං නම්, නො ධම්මදෙසනාය.

90. අථ ඛො භික්ඛවෙ අඤ්ඤතරසස මහාබ්‍රහ්මිනො වීජසයිසස හගවතො අරහතො සමමාසමිච්ඡාදාසස වෙතසා වෙතොපට්ඨිතකකමඤ්ඤය එතදහොයි: “නසසති වත හොලොකො, විනසසති වත හොලොකො, යත්‍ර හි නාම වීජසයිසස හගවතො අරහතො සමමාසමිච්ඡාදාසස අපෙපාසසුකකතාය විතං නමති නො ධම්මදෙසනායා”ති. අථ ඛො සො භික්ඛවෙ මහාබ්‍රහ්මා සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජනං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජෙය්‍ය, එවමෙව බ්‍රහ්මලොකෙ අනතරහිතො වීජසයිසස හගවතො අරහතො සමමාසමිච්ඡාදාසස පුරතො පාතුරහොයි.

91. අථ ඛො සො භික්ඛවෙ මහාබ්‍රහ්මා එකංසං උතතරාසඛහං කරිඨා දකඛිණං ජාතූමණ්ඩලං පුච්චියං නිහන්ඨා,² යෙන වීජසයි හගවා අරහං සමමාසමිච්ඡාදාසස තෙනඤ්ජරිං පනාමෙඨා වීජසයි. හගවතං අරහතං සමමාසමිච්ඡාදාසස එතදවොච: “දෙසෙතු හනෙත හගවා ධම්මං, දෙසෙතු සුගතො ධම්මං සන්ති³ සත්තා අපරජකභජාතිකා. අසසචනතා ධම්මසස පරිභායන්ති. හවීසසන්ති ධම්මසස අඤ්ඤතාරො”ති.

1. අපිසසු PTS. මජ්ඣං. 3. සතඨිධ - සා,
 2. නිදහනෙතා - සා,

89. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් හඟවත් අර්හත් විපස්සී සම්මාසම්බුදු රජුට මම දහම් දෙසන්නෙමි නම් මනා ම නු' යි මේ සිත විය. මහණෙනි, එ කල්හි හඟවත් අර්හත් විපස්සී සම්මාසම්බුදු රජහට 'මා විසින් අවබෝධ කරන ලද මේ ධර්මය ගැඹුරු ය, දුකසේ දැක්ක යුතු ය, දුකසේ අවබෝධ කටයුතු ය, ශාන්තය, ප්‍රණීත ය, තර්කයෙන් බැස ගත නො හැක්කේ ය, සියුම් නුවණැත්තවුන් විසින් දැන ගත යුතු ය. මේ සත්වුළුව ආලය සංඛ්‍යාත කාමඥණ තෘෂ්ණාවන්ගෙන් සතුටු වන්නේ ය, ආලයයන්හි ඇලුණේ ය, ආලයයන්හි ප්‍රමුදිත ය. ආලයයන්ගෙන් සතුටුවන, ආලයයන්හි ඇලුණ, ආලයයන්හි දැඩි සේ මුදිත වූ සත්වුළුව විසින් ඉදම්ප්‍රත්‍යයතා ප්‍රතීත්‍යසමුත්පාද නම් වූ යමෙක් ඇද්ද, ඒ මේ කාරණය දක්නට දුෂ්කර ය. සර්වසංස්කාරශමථය, සර්වොපධිප්‍රතිනි:සර්ගය, තෘෂ්ණාක්ෂයය, විරාගය, තිරොධය, තිර්වාණයැ යි කියන ලද යම් මේ දහමෙක් වේ ද, මේ කාරණය ද දැක්ම දුෂ්කර ය. ඉදින් මම දහම් දෙසීම නම්, අන්හුත් මගේ ඒ දහම් දැන නො ගන්නාහු නම්, එය මා කයට ක්ලමථයෙක් වන්නේ ය. මා කයට වෙහෙසෙක් වන්නේ යැ' යි මේ සිත විය. මහණෙනි, එපමණක් නො ව වැලිද හඟවත් අර්හත් විපස්සී සම්මාසම්බුදුරජුට පෙර නො ඇසුවීරු, සිතත් සිතත් ආශ්වයානි එළවන මේ ගාරාවෝ ද වැටහුණහ:

“මා විසින් දුකසේ අවබෝධ කරන ලද ධර්මය ප්‍රකාශ කරන්නට දැන් නො සුදුසු ය. (දැන් එය පැවැසීමෙන් වන වැඩෙක් නැත) මෙය රාගද්වේෂාදී කෙලෙසුන්ගෙන් මැඩුණවුන් විසින් සුවසේ අවබෝධ කට හැකි නො වේ. උඩුහොයට යන (නිත්‍යසංඤාදියට විරුද්ධ අනිත්‍ය සංඤාදි වශයෙන් පැවැති) නිපුණ වූ ගැඹුරු වූ දුකසේ දැක්ක යුතු වූ අණු (සුක්ෂම) වූ මේ ධර්මය රාගයෙන් රත් වූ අවිද්‍යාරාගියෙන් ඇවුරුණු සත්වයෝ නො දක්නාහ.”

මහණෙනි, මෙසේ නුවණින් සලකන හඟවත් අර්හත් විපස්සී සම්මාසම්බුදුන්ගේ සිත මන්දෙන්සාහි බවට නැමුණේ ය, දහම් දෙසුමට නො නැමුණේ ය.

90. මහණෙනි, එ කල්හි හඟවත් අර්හත් විපස්සී සම්මාසම්බුදුන්ගේ චිත්තසංකල්පනාව සිය සිතීන් දැනගැන්මෙන් එක්තරා මහබලිකුහට “හවත්නි, යම් ලොවෙක හඟවත් අර්හත් විපස්සී සම්මාසම්බුදුන්ගේ සිත මන්දෙන්සාහ බවට නැමේ ද, දහම් දෙසුමට නො නැමේ ද, ඒ ලොකය නැසේම ය. හවත්නි, ඒ ලොකය එකානතයෙන් වැනැසේම ය” යි මේ සිත විය. මහණෙනි, එකෙණෙහි ඒ මහබලි තෙම ඥාතීමත් පුරුෂයෙක් යම් සේ හැකුලු අත දිගු කරන්නේ ද, දිගු කළ අත හෝ හකුලන්නේ ද, එ සෙයින් ම බලිලොවැ අතුරුදහන් වූයේ හඟවත් අර්හත් විපස්සී සම්මාසම්බුදුන් ඉදිරියෙහි පහළ විය.

91. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් ඒ මහබලි තෙම උතුරුසහ එකස් කොට දකුණු දණමඩල බිමැ හැන හඟවත් අර්හත් විපස්සී සම්මාසම්බුදුන් දෙසට ඇදීලී නමා වැඳ ‘වහන්ස, හඟවත්හු දහම් දෙසත් වා. සුගත්හු දහම් දෙසත් වා. අල්පරජස්කස්වහාව (පැණැස්හි අල්ප වූ රාගාදී රජස්) ඇති සත්හු ඇත්හ. ඔහු දහම් නො අසන බැවින් පිරිහෙති. දහම් දැන හෙන්නෝ වන්නාහ’ යි ඔබට මේ බස් කී ය.

92. අථ ඛො භික්ඛවො වීජසසී හගවා අරහං සමමාසමුච්ඡෙදො තං මහාබ්‍රහ්මානං එතදවොච: “මඤ්චපි ඛො බ්‍රහ්මෙ, එතදහොසි: “යනනු- නාහං ධම්මං දෙසෙය්‍යා’නති. තස්ස මඤ්චං බ්‍රහ්මෙ, එතදහොසි: ‘අධිගතො ඛො මහායං ධම්මො ගමහීරො දුද්දසො දුරනුබොධො සනෙතා පභිතො අතකකාවචරො නිජුණං පණ්ඩිතවෙදනීයො. ආලයාරාමා ඛො පනායං පඡා ආලයරතා ආලයසමුද්දිතා. ආලයාරාමාය ඛො පන පඡාය ආලයරතාය ආලයසමුද්දිතාය දුද්දසං ඉදං යානං යදිදං ඉදපචච්ච යතා පට්චම්බසමුප්පාදෙ ඉදම්පි ඛො යානං දුද්දසං යදිදං සබ්බසම්ඛාරසමථො සබ්බුපට්චම්බසමුප්පාදො තණ්හකඛයො වීරාගො නිරොධො නිබ්බානං අනඤ්චච ඛො පන ධම්මං දෙසෙය්‍යාං, පරෙ ච මෙ න ආඡානෙය්‍යං, සො මමස්ස කීලමථො, සා මමස්ස වීහෙසා’ති. අපිසසුදං මං බ්‍රහ්මෙ ඉමා අනච්ඡිරියා ගාථායො පට්ඨංසු පුබ්බෙ අස්සතපුබ්බා:

“කිවෙජන මෙ අධිගතං හලඤ්චි පකාසිතුං,
රාගදෙසපරෙතෙහි නායං ධම්මො සුසමබ්බො.
පට්ටොසාතගාමීං නිජුණං ගමහීරං දුද්දසං අණුං
රාගරතා න දකඛිනතී තමොකඛජෙධන ආවුතා’ති

ඉතීහ මෙ බ්‍රහ්මෙ පට්ටොසංචිකඛිතො අපොසසුක්ඛතාය විතං නම්,
නො ධම්මදෙසනායා’ති.

දුතියම්පි ඛො භික්ඛවො සො මහාබ්‍රහ්මා -පෙ- තතියම්පි ඛො භික්ඛවො සො මහාබ්‍රහ්මා වීජසසීං හගවන්තං අරහන්තං සමමාසමුච්ඡෙදං එතදවොච: “දෙසෙතු හනෙත හගවා ධම්මං, දෙසෙතු සුගතො ධම්මං, සනති සත්තා අපපරජකඛඡාතීකා. අසඤ්චානා ධම්මස්ස පට්ඨායන්ති. හවීසසන්ති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරො’ති.

93. අථ ඛො භික්ඛවො වීජසසී හගවා අරහං සමමාසමුච්ඡෙදො බ්‍රහ්මිනො ච අපේකසනං වීදිනා සතෙහසු ච කාරුඤ්ඤතං පට්චම්බ බුද්ධචකචුනා ලොකං වොලොකෙසි. අද්දසා ඛො භික්ඛවො වීජසසී හගවා අරහං සමමාසමුච්ඡෙදො බුද්ධචකචුනා ලොකං වොලොකෙතොතො සතෙහ අපපරජකෙඛ මහාරජකෙඛ තිකඛිඤ්චියෙ මුද්දිඤ්චියෙ ස්වාකාරෙ චොකාරෙ සුච්ඤ්ඤපයෙ දුච්ඤ්ඤපයෙ අපොකචෙච්ච පරලොකචඡ්ඡ්චහසදසසාවීනො වීහරන්ත, අපොකචෙච්ච න පරලොකචඡ්ඡ්චහසදසසාවීනො වීහරන්ත

1. නමොකඛකඛනෙ ආවුතා ම ඡ සං.

92. මහණෙනි, එ කල්හි හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුහු ඒ මහබ්බිභූ බණවා, “බ්‍රහ්මය, මට ද ඉදින් මම දහම් දෙසන්නෙමි මනා මැ නු” යි මේ සිත විය. “බ්‍රහ්මය, ඒ මට ‘මා විසින් අවබෝධ කරන ලද මේ ධර්මය වූ කලී ගැඹුරු ය, දුකසේ දැක්ක යුතු ය, දුකසේ අනුබෝධ කටයුතු ය, ශාන්ත ය, ප්‍රණීත ය, තර්කයෙන් බැස ගත නො හැකි ය, සියුම් ය, පණ්ඩිතයන් විසින් දත යුතු ය. මේ සත්වප්‍රජාව ආලයාරාමය, (පස්කම්මගුණයෙහි බැඳුණේ ය) ආලයරත ය (පස්කම්මගුණයෙහි ඇලුණේ ය) ආලයසම්මුදිත ය (පස්කම්මගුණයෙහි සතුටු වූයේ ය). ආලයාරාම වූ ආලයරත වූ ආලයසම්මුදිත වූ සත්වප්‍රජාව විසින් ඉදම්ප්‍රත්‍යයතා ප්‍රතීනාසමුත්පාද සංඛ්‍යාත මේ කාරණය දුකසේ දැක්ක යුතු ය. සියලු සංස්කාරයන්ගේ සංසිද්ධි, සියලු උපධීන්ගේ දුරු ලීම, තෘෂ්ණාක්ෂයය, විරාගය, නිරෝධය, ශීර්වාණය යන මේ කරුණ ද දුකසේ දැක්ක යුතු ය. මමත් දහම් දෙසන්නෙමි නම්, අන්හු මා දෙසන දහම් දැන නො ගන්නාහු නම්, එය මට ක්ලාන්තයෙකි. එය මට වෙහෙසෙකි” යි මේ සිත විය. තව ද බ්‍රහ්මය, පෙර නොඇසුවීරු, සිතත් සිතත් ආශ්වයෑය එලවන මේ ගාථාවෝ මට වැටහුණාහ.

“මා විසින් දුකසේ අවබෝධ කරන ලද ධර්මය ප්‍රකාශ කරන්නට දැන් නො සුදුසු ය. රාගද්වේෂාදි කෙලෙසුන්ගෙන් මැඩුණුවන් විසින් මේ ධර්මය සුවසේ අවබෝධ කට හැකි නො වේ. උඩුහොයට (නිවන් කරා) යන සුලු, නිපුණ වූ, ගැඹුරු වූ දුකසේ දැක්ක යුතු වූ, සියුම් වූ මේ ධර්මය රාගයෙන් රත්වූ මොහදුරුයියින් ඇවුරුණාහු නො දක්නාහ.”

බ්‍රහ්මය, මෙසේ සලකන මගේ සිත අල්පොත්සුක බවට නැමුණේ ය, දහම් දෙසීමට නො නැමුණේ යැ” යි (විපස්සි බුදුහු වදළහ).

මහණෙනි, දෙවෙනි වර ද ඒ මහාබ්‍රහ්ම තෙම ... මහණෙනි, තෙවෙනි වර ද ඒ මහාබ්‍රහ්ම තෙම හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදු රජුනට “වහන්ස, හඟවත් තෙමේ දහම් දෙසා වා. සුගත තෙමේ දහම් දෙසා වා. (පැණැස්ති)මද කෙලෙස් රජස් ඇති සත්තු ඇත්හ. දහම් නො අසන බැවින් ඔහු පිරිහෙත්. දහම් දත හෙන්නෝ ඇතිවන්නාහ” යි මෙ බස් කිවු ය.

93. මහණෙනි, එකලා හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුහු බ්‍රහ්මගේ අයදනා ද ලැබ, සතුන් කෙරෙහි කරුණාව ද නිසා බුදු ඇසින් ලොව බැලූහ. මහණෙනි, හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුහු බුදුඇසින් ලොව බලනුවෝ අල්ප කෙලෙස් රජස් ඇතියන් ද, බොහෝ කෙලෙස් රජස් ඇතියන් ද, තියුණු (සදුහැ ඇ) ඉදුරන් ඇතියන්, ද, මාදු වූ (සැදුහැ ඇ) ඉදුරන් ඇතියන් ද, (සැදුහැ ඇ) මනා අයුරු ඇතියන් ද, නොමනා අයුරු ඇතියන් ද, සුවසේ අභවනු හැකියන් ද, දුකසේ අභවනු හැකියන් ද, පරලොචත් වරදත් හය වශයෙන් දක්නාසුලු වැ වසන ඇතැම් පුගුලන් ද, පරලොචත් වරදත් හයවශයෙන් නො දක්නාසුලු ව වසන ඇතැම් පුගුලන් ද යි මෙසේ නානාච්ඛ වූ සත්වයන් දුටුහ.

සෙය්‍යථාපි නාම උප්පලිනියං වා පද්‍යමිනියං වා පුණ්ඛරිකිනියං වා අප්පෙකච්චානි උප්පලානි වා පද්‍යමානි වා පුණ්ඛරිකානි වා උදකෙ ජානානි උදකෙ සංවද්ධානි උදකානුග්ගතානි අනෙතානිච්චග්ගපොසිනි, අප්පෙකච්චානි උප්පලානි වා පද්‍යමානි වා පුණ්ඛරිකානි වා උදකෙන ජනානි උදකෙ සංවද්ධානි සමොදකං ධීතානි, අප්පෙකච්චානි උප්පලානි වා පද්‍යමානි වා පුණ්ඛරිකානි වා උදකෙ ජානානි උදකෙ සංවද්ධානි උදකා අච්චුග්ගමම තිට්ඨනානි අනුපලිකානි උදකෙන, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ විපසයි හගවා අරහං සමමාසමච්චුද්ධා චූද්ධවනච්චුනා ලොකං වොලොකෙතෙතො අද්දස සකෙත අප්පරජකෙඛ මහාරජකෙඛ තිකඛිඤ්ඤියෙ මුදිඤ්ඤියෙ ස්වාකාරෙ ආකාරෙ සුවිඤ්ඤපයෙ දුවිඤ්ඤපයෙ, අප්පෙකච්චෙව පරලොකච්චජ්ඣය-දසසාවිනො විහරතෙත, අප්පෙකච්චෙව න පරලොකච්චජ්ඣයදසසාවිනො විහරතෙත.

94. අථ ඛො සො භික්ඛවෙ මහාච්චමා විපසයිස හගවතො අරහතො සමමාසමච්චුද්ධස්ස චෙතසා චෙතොපරිචිතකකමඤ්ඤය විපසයි. හගවතං අරහතං සමමාසමච්චුද්ධං ගාථාභි අජ්ඣභාසි:

“සෙලෙ යථා පබ්බතමුද්ධනිවසීතො
යථාපි පසෙත ජනතං සමනතතො,
තථුපමං ධම්මමයං සුමෙධ
පාසාදමාරුඤ්ඤ සමනතච්චකච්චු,
සොකාවතිණ්ණං ජනතමපෙතසොකො
අචෙකඛඤ්ඤ ජාතිජරාභිභූතං.
උචෙධ්භි වීර විජිතසඛගාම සඤ්චාහ අණන විචර ලොකෙ
දෙසඤ්ඤ! හගවා ධම්මං අඤ්ඤාතාරො හවිසසනති”ති.

95. අථ ඛො භික්ඛවෙ විපසයි හගවා අරහං සමමාසමච්චුද්ධා නං මහාච්චමානං ගාථාය අජ්ඣභාසි:

“අපාරුතා තෙසං අමතස්ස ආරා
යෙ සොතවතො පමුඤ්චනතු සද්ධං
විභිංසසඤ්ඤි පඤ්ඤං න භාසිං
ධම්මං පණිතං මනුජෙසු චුභෙම”ති.

අථ ඛො සො භික්ඛවෙ මහාච්චමා “කතාවකාසො ඛො’මහි විපසයිනා හගවතා අරහතා සමමාසමච්චුද්ධන ධම්මදෙසනායා”ති විපසයි. හගවතං අරහතං සමමාසමච්චුද්ධං අභිවාදෙතො පදකඛිණං කතො තඤ්චෙවනතරධාසී.

1. දෙසෙතු PTS.

යම්සේ උපුල්විලෙක හෝ රත්පියුම්විලෙක හෝ හෙළපියුම්විලෙක හෝ ඇතැම් උපුල්හු හෝ රත්පියුම්හු හෝ හෙළපියුම්හු හෝ දියෙහි උපන්තාහු දියෙහි වැඩුණාහු දියෙන් නො නැගුණාහු දිය තුළ ම රිලී වැඩෙන්නාහු වෙත් ද, ඇතැම් උපුල්හු හෝ රත්පියුම්හු හෝ හෙළ පියුම්හු හෝ දියෙහි උපන්තාහු දියෙහි වැඩුණාහු (දිය මතුපිට) දිය හා සම වැ සිටියාහු වෙත් ද, ඇතැම් උපුල්හු හෝ රත්පියුම්හු හෝ හෙළ පියුම්හු හෝ දියෙහි උපන්තාහු දියෙහි වැඩුණාහු දියෙන් උඩට නැගුණාහු දියෙන් නො තැවරී සිටිත් ද, මහණෙනි, එසේ ම හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුහු බුදු ඇසින් ලොව බලනුවෝ අල්පරජස්ක සත්වයන් ද, මහාරජස්ක සත්වයන් ද, කියුණු ඉදුරන් ඇති සත්වයන් ද, මොළොක් ඉදුරන් ඇති සත්වයන් ද, මනා අයුරු ඇති සත්වයන් ද, නොමනා අයුරු ඇති සත්වයන් ද, සුව සේ ඇඟවිය හැකි සත්වයන් ද, දුක සේ ඇඟවිය හැකි සත්වයන් ද, පරලොචත් වරදත් හය විසින් දක්නා සුලු ව වසන ඇතැම් සත්වයන් ද, පරලොචත් වරදත් හය විසින් නොදක්නා සුලු ව වසන ඇතැම් සත්වයන් ද දුටුහ.

94. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් ඒ මහාබ්‍රහ්ම තෙම තම සිතීන් හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුන්ගේ විත්තසංකල්පනාව දැන ඔබට ගාථායෙන් කී ය:

“සෙල්මුවා පව්වක් මතැ සිටියෙක් භාත්පස සිටින දනමුළුව යම්සේ දක්නේ ද, සොදුරු නුවණ ඇති සමතැසියාණන් වහන්ස, පහ වූ ශොක ඇති ඔබ ඒ සෙල්පව්ව බදු වූ (ලොවුතුරා) දහම්මුවා පහය අරා, ශොකයට බටුවාවූ ජාතිජරායෙන් මැඩුණු දනමුළුව බලාවදුළ මැනැව. දිනූ මරයුද ඇති ණයනැති සාර්ථවාහයන් වහන්ස, නැගී සිටිනු මැනැව. ලොවැ සැරිසරනු මැනැව. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, දහම් දෙසන්නැ. දහම් දැනා ගන්නෝ ඇති වන්නාහ.”

95. මහණෙනි, එකලැ හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුහු ඒ මහාබ්‍රහ්මයාට ගාථායෙන් මෙසේ වදළහ:

“බ්‍රහ්මය, කන් ඇති යම් කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔහු සැදහැ මුදත් වා (ශ්‍රද්ධාව යොමු කොට තබන්වා) ඔවුනට අමාදෙර හරන ලදී. නො දන හෙන්නවුනට දහම් දෙසීම වෙහෙස පමණෙකැ යි හැඟීම ඇතියෙම් ප්‍රභූණ වූ උතුම් දහම් සන්නට නො කීම්.”

මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් ඒ මහාබ්‍රහ්ම තෙම ‘හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුන් විසින් දම් දෙසනුවට කරන ලද පිළින ඇතියෙම්’ යි හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුන් ආදරයෙන් වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදහන් විය.

96. අප්ඵ ඛෙ භික්ඛවෙ වීපසසී සහගවතො අරහතො සමමාසමච්ඡේදධා සමච්ඡේදධා ඵතදහොසී: “කසස නු ඛො අහං පයමං ධම්මං දෙසෙය්‍යාං, තො ඉමං ධම්මං ඛිප්පමෙව ආජානිසන්ති” තී. අප්ඵ ඛො භික්ඛවෙ වීපසසී සහගවතො අරහතො සමමාසමච්ඡේදධා ඵතදහොසී: “අයං ඛො ඛණ්ඩො ච රාජපුත්තො තිසෙසා ච පුරොහිතපුත්තො ඛණ්ඩමතියා රාජධානියා පට්ඨපනති පණ්ඩිතා වීයන්තා මෙධාවීනො දීඝරක්ඛං අප්පරජකඛජාතිකා. යහනුනාහං ඛණ්ඩසස ච රාජපුත්තසස තිසසස ච පුරොහිතපුත්තසස පයමං ධම්මං දෙසෙය්‍යාං. තෙ ඉමං ධම්මං ඛිප්පමෙව ආජානිසන්ති” තී.

97. අප්ඵ ඛො භික්ඛවෙ වීපසසී සහගවා අරහං සමමාසමච්ඡේදධා, සෙය්‍යථාපි නාම ඛලවා පුරියො සමමිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජෙය්‍ය, ඵවමෙව ඛොධිරුකඛමුලෙ අනතරහිතො ඛනච්ඡමතියා රාජධානියා ඛෙමෙ මිගදෙයෙ පාතුරහොසී. දප්ඵ ඛො භික්ඛවෙ වීපසසී සහගවා අරහං සමමාසමච්ඡේදධා දයපාලං ආමනෙතසී “ඵහි සං සමම දයපාල ඛනච්ඡමතී. රාජධානීං පට්ඨිසීවා ඛණ්ඩකඛ රාජපුත්තං තිසසකඛ පුරොහිතපුත්තං ඵවං වදෙහි: “වීපසසී හනෙත සහගවා අරහං සමමාසමච්ඡේදධා ඛනච්ඡමතී. රාජධානීං අනුප්පනො ඛෙමෙ මිගදෙයෙ විහරති. සො තුම්භාකං දසසනකාමො” තී. ඵවං හනෙත’ති ඛොහික්ඛවෙ දයපාලො වීපසසී සහගවතො අරහතො සමමාසමච්ඡේදධා පට්ඨසුසීවා ඛනච්ඡමතී. රාජධානීං පට්ඨිසීවා ඛණ්ඩකඛ. රාජපුත්තං තිසසකඛ පුරොහිතපුත්තං ඵතදවොච; “වීපසසී හනෙත සහගවා අරහං සමමාසමච්ඡේදධා ඛනච්ඡමතී. රාජධානීං අනුප්පනො ඛෙමෙ මිගදෙයෙ විහරති, සො තුම්භාකං දසසනකාමො” තී.

98. අප්ඵ ඛො භික්ඛවෙ ඛණ්ඩො ච රාජපුත්තො තිසෙසා වා පුරොහිතපුත්තො හඤ්ඤානි හඤ්ඤානි යානාහි යොජාපෙසීවා හඤ්ඤා යානං අභිරුහිසීවා හඤ්ඤානි හඤ්ඤානි යානෙහි ඛනච්ඡමතියා රාජධානියා නියාංසු, යෙන ඛෙමො මිගදෙයො තෙන පායංසු. යාවතිකා යානසස භුමි යානෙන ගන්තවා යානා පච්චරොහිසීවා පනතිකා ච යෙන වීපසසී සහගවා අරහං සමමාසමච්ඡේදධා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිසීවා වීපසසී. සහගවතො අරහතො සමමාසමච්ඡේදධා අභිවාදෙසීවා ඵකමනං නිසීදිංසු. තෙසං වීපසසී සහගවා අරහං සමමාසමච්ඡේදධා ආනුපුඛිං කථං කථෙසී, සෙය්‍යථිදං; දනකථං සීලකථං සඤ්ඤකථං කාමානං ආදීනවං ඔකාරං සංකීලෙසං නෙකඛමෙම ච ආනිසංසං පකාසෙසී. යද්ද තෙ සහගවා අඤ්ඤාසී කලලවිනෙත මුද්දවිනෙත වීනිවරණවිනෙත උදග්ගවිනෙත පසනාවිනෙත, අප්ඵ යා චුද්ධානං සාමුඤ්ඤාසීකා ධම්මදෙසනා තං පකාසෙසී: දුකඛං සමුදයං නිරොධං මග්ගං සෙය්‍යථාපි නාම සුද්ධං වසං අපගනකාලකං සමමදෙව රජනා පතිගණෙය්‍ය, ඵවමෙව ඛණ්ඩසස ච රාජපුත්තසස ච තිසසස ච පුරොහිතපුත්තසස තසමිං යෙව ආසනෙ වීරජං විතමලං ධම්මවකච්ඡං උදපාදි “යං කිඤ්චි සමුදයධම්මං, සඛිනං නිරොධධම්මන්ති”.

96. මහණෙනි, එකල්හි “මම කාට නම් පළමු කොට දහම් දෙසන්-
 නොම ද, කවරෙක් මේ දහම වහා අවබෝධ කරන්නේ ද” යි හඟවත්
 අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුනට මේ සිත විය. ඉක්බිති හඟවත් අර්හත්
 විපස්සි සම්මාසම්බුදුනට “මේ බණ්ඩ නම් රාජපුත්‍ර ද තිස්ස නම් පෙරෙවි
 පුත් ද යන පණ්ඩිත වූ ව්‍යාක්ත වූ නුවණැති දික් කලක් අල්පරජස්කස්වහාවය
 ඇති මොහු බන්ධුමතී රාජධානියෙහි වෙසෙත්. බණ්ඩ රාජපුත්‍රයාටත්
 තිස්ස පෙරෙවිපුතුටත් මම පළමු කොට දහම් දෙසීම නම් මැනැවි. ඔහු
 මේ දහම වහා ම දැනැගන්නාහ” යි මේ සිත විය.

97. මහණෙනි, ඉක්බිති හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුහු
 කාබලැති මිනිසෙක් යම්සේ වක්කළ අත දික් කරන්නේ ද දික් කළ අත
 වක්කරන්නේ ද එසේම බෝරුක්වුලු අතුරුදහන් ව බන්ධුමතී රජදහන්හි
 ක්ෂේම නම් මුඛවෙනෙහි පහළ වූහ. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් හඟවත්
 අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුහු උයන්පලු බණවා “යහලු දයපාලයෙහි,
 තෙපි මෙහි එවූ. බන්ධුමතී රජදහනට පිවිසූ බණ්ඩ නම් රජපුතුට ද තිස්ස
 නම් පෙරෙවිපුතුට ද ‘ස්වාමීනි, හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුහු
 බන්ධුමතී රාජධානියට වැඩියාහු ක්ෂේම නම් මාගදවයෙහි වෙසෙති. ඔබ
 මුඛ (දෙදෙනා) දක්නා කැමැත්තාහ’ යි මෙසේ කියව” යි වදළහ. මහණෙනි
 ‘එසේ ය, වහන්සැ’ යි කියා උයන්පල් තෙම හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මා-
 සම්බුදුනට පිළිවදන් දී බන්ධුමතී රජදහන් වැද, බණ්ඩ නම් රජපුතුට ද
 තිස්ස නම් පෙරෙවිපුතුට ද “ස්වාමීනි, හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මා
 සම්බුදුරජහු බන්ධුමතී රජදහනට වැඩ බෙම නම් මුඛවලවිහි වැඩවෙසෙති.
 ඔබ මුඛ දෙදෙනා දක්නා කැමැත්තාහ” යි සැළ කෙළේ ය.

98. මහණෙනි, එ කල්හි බණ්ඩ රජපුත් ද තිස්ස පෙරෙවිපුත් ද
 සොඳුරු සොඳුරු යාන යොදවා, සොඳුරු යානායකට නැහ, සොඳුරු සොඳුරු
 යානායන්ගෙන් උපලක්ෂිත වූ බන්ධුමතී රජදහනින් නික්මුණාහ. ක්ෂේම
 මාගදවය කරා ගියහ. යානයට සුදුසු බීම යම් තාක් ද එ තාක් යානයෙන්
 ගොස් (එයින් පසු) යානයෙන් බැස පාගමන් ඇත්තාහු ම හඟවත් අර්හත්
 විපස්සි සම්මාසම්බුදුරජුන් කරා එළැඹියහ. එළැඹි ඔබ වැද පසෙක හිඳ
 ගත්හ. පසෙක හුන් ඔවුනට හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුහු -
 දනකථා ද ශීලකථා ද ස්වර්ග කථා ද, කාමයන්ගේ දෙෂ ද ලාමක බව ද
 කිලිටි බව ද කාමයෙන් කික්මීමේ අනුභව ද යන පිළිවෙළ කථාව දක්වා
 වදළහ. හඟවත්හු යම් විටෙක නිරෝග සිත් ඇති වූ මොළොක් සිත්
 ඇති වූ නිවරණරහිත සිත් ඇති වූ ඔදවැඩි සිත් ඇති වූ පහන් සිත් ඇති වූ
 ඔවුන් දත්තාහු ද, එ කල්හි දුඃඛ සමුදය නිරෝධ මාර්ග යන බුදුවරුන්ගේ
 අනුන් ගෙන් නොඇසූ තමන්ම දැනගත් ස්වයම්භූඥානයෙන් දත් යම් ධර්ම
 දෙශනාවෙක්වෙද, එය දක්වා වදළහ. යම්සේ පහ වූ කථපැහැ ඇති පිරිසිදු
 වස්ත්‍රයෙක් මොනොවට රඳන් උරා ගන්නේ ද, එසේ ම බණ්ඩ නම්
 රජපුතුට ද තිස්ස නම් පෙරෙවිපුතුට ද එ අස්නෙහි ම “උපදනාසුලු
 සියල්ල නැසෙනසුලු යැ” යි කෙලෙස්රජස් රහිත, පහ වූ කෙලෙස්මල ඇති
 දහම් ඇස් පහළවිය.

99. තෙ දිව්ඤ්චිමමා පඤ්ඤාමමා විදිනධම්මො පරිඥානාලොකධම්මො තිණ්ණවිච්චිකිච්චා විගතකථංකථා වෙසාරජ්ජානා අපරාජවයා සඤ්ඤාසාන විපසයි හගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධං එතදවොච්චිං “අභිකකතො හනෙන, අභිකකතො හනෙන, සෙය්‍යථාපි හනෙන ගිකකුජ්ජිතං වා උකකුජ්ජයා, පටිච්ඡංතො වා විචරෙයා, මුලභසා වා මග්ගා ආවිනේඛයා, අඤ්ඤාමො වා තෙලපජ්ජානං ධාරෙයා ‘වකඛුමනො රූපානි දකඛිනි’ති, එවමෙව හගවතො අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො, එතෙ මයං හනෙන හගවතො සරණං ගච්ඡාම ධම්මෙඤ්ඤි, ලභෙයාම මයං හනෙන හගවතො සනතිකෙ පබ්බජං, ලභෙයාම උපසම්පදනති”.

100. අලඤ්ඤං ඛො භික්ඛවෙ ඛණ්ණො ව රාජපුත්තො තිසෙසා ව පුරොභිතපුත්තො විපසිසා හගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස සනතිකෙ පබ්බජං, අලඤ්ඤං උපසම්පදං. තෙ විපසිසි හගවා අරහං සමමාසමුද්ධො ධම්මියා කථාය සඤ්ඤාසා සමාදපෙසි සමුඤ්ඤාජෙසි සමපහංසෙසි. සංඛාරානා ආදිනවං ඔකාරං සංකිලෙසං ගිඛොනෙ ව ආනිසංසං පකාසෙසි. තෙසං විපසිනා හගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධං ගිත ධම්මියා කථාය සඤ්ඤාසාමානානා සමාදපියමානානා සමුඤ්ඤාජියමානානා සමපහංසියමානානා න විරසෙව අනුපාදා ආසවෙහි විතානි විමුච්චිසු.

101. අසෙසාසි ඛො භික්ඛවෙ ඛනුමුමනියා රාජධානියා මහාජනකායො චතුරාසීතිපාණසහසානි “විපසිසි කිර හගවා අරහං සමමාසමුද්ධො ඛනුමුමනිං රාජධානිං අනුපුත්තො ඛෙමෙ මිගදයෙ විහරති. ඛණ්ණො ව කිර රාජපුත්තො තිසෙසා ව පුරොභිතපුත්තො විපසිසා හගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස සනතිකෙ කෙසමස්සං ඔහාරෙඤ්ඤා කාසායානි වජ්ඣානි අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා”ති. සුඤ්ඤානෙ තෙසං එතදහොසි: “න හි නුත සෙ ඔරකො ධම්මචිතයො, න සා ඔරකා පබ්බජා, යඤ්ඤා ඛො ඛණ්ණො ව රාජපුත්තො තිසෙසා ව පුරොභිතපුත්තො කෙසමස්සං ඔහාරෙඤ්ඤා කාසායානි වජ්ඣානි අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා. ඛණ්ණො ව නාම රාජපුත්තො තිසෙසා ව පුරොභිතපුත්තො විපසිසා හගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස සනතිකෙ කෙසමස්සං ඔහාරෙඤ්ඤා කාසායානි වජ්ඣානි අච්ඡාදෙඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතානි, කිමධ්මපන මයනති.”

99. ඔහු දුටු සිවුසස් දහම් ඇතියාහු, පැමිණි සිවුසස්දහම් ඇතියාහු, දන්තා ලද සිවුසස් දහම් ඇතියාහු, නුවණින් බැස ගත් සිවුසස් දහම් ඇතියාහු, තිණු සැක ඇතියාහු, පහවූ සංසය ඇතියාහු, විසාරද බවට පැමිණියාහු. ශාස්තෘශාසනයෙහි පරප්‍රත්‍යය නැතියාහු හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුන්ට “වහන්ස, දම් දෙසු නියා ඉතා මැනැව්. වහන්ස, දම් දෙසු නියා ඉතා මැනැව්. යම්සේ යටිකුරු කොට තබන ලද්දක් උඩුකුරු කරන්නේ ද, වැසුණු දෑයක් වැස්ම හැර දක්වන්නේ ද, මංවුළා වුවකුට මහ කියන්නේ ද, ‘ඇස් ඇත්තන් රූප දකිති’ යි අඳුරෙහි තෙල්පහනක් හෝ දරන්නේ ද, එසේ ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් කරුණින් ධර්මය පැවැසිණ. වහන්ස, ඒ අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ධර්මය ද සරණ යමිහ. වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත පැවිද්ද ලබමෝ වා, උපසම්පදව ලබමෝ වා” යි මේ බස් පැවැසූහ.

100. මහණෙනි, බණ්ඩ රජපුත් ද තිස්ස පෙරෙව්පුත් ද හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුන් වෙත පැවිද්ද ලදහ, උපසප්‍රව ලදහ. හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුහු ඔවුන්ට දැනුම් කථායෙන් කරුණු දැක්වූහ, එය මොනොවට ගැනවූහ, එහි ඔවුන් සිත් තියුණු කළහ, එහි සතුටු කළහ. සංස්කාරකයන්ගේ ආදීනව ද ලාමක බව ද කෙලෙසීම ද, නිවනෙහි අනුසස් ද පැවැසූහ. හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුරජුන් විසින් දැනුම් කතාවෙන් කරුණු දක්වනු ලබන, කරුණු ගන්වනු ලබන, එදැනුම් කතායෙහි තියුණු කරනු ලබන, එහි සතුටු කරනු ලබන ඔවුන්ගේ සිත් නොබෝ කල්හි ම උපාදන රහිත ව ආසුච කෙරෙත් මිදිණ.

101. මහණෙනි, බන්ධුමතී රජදහන්හි ප්‍රාණින් සුවාසුදහසක් වූ මහ ජනමුළුව “හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුහු බන්ධුමතී රජදහන්ට වැඩියාහු ක්ෂේම නම් මාගදවයෙහි වැඩ වෙසෙති. බණ්ඩ රජපුත් ද තිස්ස පෙරෙව්පුත් ද හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුරජුන් වෙතැ කෙහෙ රටුළු බහවා කසාවත් හැඳ ගිහිගෙන් නික්ම පැවිදි වන්න” යි ඇසී ය. ඇසීමෙන් ඔවුන්ට “බණ්ඩ රජපුතුන් තිස්ස පෙරෙව්පුතුන් කෙහෙරටුළු බහවා ගිහිගෙන් නික්ම යම් සස්තෙක පැවිදි වූහු නම්, ඒ දහම්විනය (සස්ත) එසේ මෙසේ එකෙක් නො වේ. ඒ පැවිද්ද ද එසේ මෙසේ එකෙක් නො වේ. බණ්ඩ රජපුතුන් තිස්ස පෙරෙව්පුතුන් ගිහි ගෙන් නික්මැ හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුන් වෙත පැවිදි වූහු නම්, අප පැවිදි වනු අරුම ද!” යි මේ සිත වී ය.

102. අථ ඛො සො භික්ඛවෙ මහාජනකායො චතුරාසීතිපාණසහසසාති ඛණ්ඩමතියා රාජධානියා නික්ඛමීතො යෙන ඛෙමො මීගදයො, යෙන විපසසී හගවා අරහං සමමාසමඛුද්ධො, තෙනුපසඬකම්භු. උපසඬකමීතො විපසසී හගවන්තං අරහන්තං සමමාසමඛුද්ධං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදිංසු තෙසං විපසසී හගවා අරහං සමමාසමඛුද්ධො ආනුජුඛිං කථං කථෙසි සෙය්‍යජීදං - දුනකථං සීලකථං සංග්ගකථං, කාමානං ආදීනවං ඔකාරං සංකිලෙසං, නෙකනිමෙව ච ආනිසංසං පකාසෙසි. යදු තෙ හගවා අඤ්ඤපි කලලවිකෙත ඉදුචිකෙත විනිවරණවිකෙත පසන්තවිකෙත, අථ යා ඛුද්ධානං සාමුක්ඛකංසිකා ධම්මදෙසනා තං පකාසෙසි: දුක්ඛං සමුදයං නිරොධං මග්ගං. සෙය්‍යථාපි නාම සුද්ධං වස්ථං 'අපගතකාලකං සමමදෙව රජනං පටිග්ගණේගය්‍ය. එවමෙව තෙසං චතුරාසීතිපාණසහසසානං තඤ්ඤං යෙව ආසනො විරජං විතමලං ධම්මවක්ඛුං උදපාදි. "යං කිඤ්චි සමුදයධම්මං සබ්බන්තං නිරොධධම්මන්ති."

103. තෙ දිවස්ඨමමා පක්ඛධම්මා වීදිතධම්මා පරියොගාලුභධම්මා කීණ්ණවිචිකිච්ඡා විගතකථංකථා වෙසාරජ්ජපක්ඛා අපරපචචයා සදුච්ඡාසනො විපසසී හගවන්තං අරහන්තං සමමාසමඛුද්ධං එතදචොචු: "අභිකකන්තං හන්තො, අභිකකන්තං හන්තො. සෙය්‍යථාපි හන්තො කිකකුජ්ජනං වා උකකුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලුභසස වා මග්ගං ආවිකෙඛය්‍ය, අන්ධකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය. 'වක්ඛු- මන්තො රූපානි දකඛිනකී'ති එවමෙව හගවතා අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එතෙ මයං හන්තො හගවන්තං සරණං ගච්ඡාම ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඬකඤ්ච. ලභෙය්‍යාම මයං හන්තො හගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජංලභෙය්‍යාම උපසමපදන්ති, අලඤ්චං ඛො භික්ඛවෙ තානි චතුරාසීතිපාණං සහසසානි විපසසීසා හගවතො අරහතො සමමාසමඛුද්ධස්ස සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං, අලඤ්චං උපසමපදං.

104. තෙ විපසසී හගවා අරහං සමමාසමඛුද්ධො ධම්මියා කථාය සන්දසෙසසි සමාදපෙසි සමුක්ඛතජෙසි සමපහංසෙසි, සඤ්ඤාරානං ආදීනවං ඔකාරං සංකිලෙසං හිඛොතො ච ආනිසංසං පකාසෙසි: තෙසං විපසසීනා හගවතා අරහතා සමමාසමඛුද්ධන්ත ධම්මියා කථාය සන්දසසීයමානානං සමාදපියමානානං සමුක්ඛතජීයමානානං සමපහංසියමානානං න විරසෙච අනුපාදය ආසවෙභි වික්ඛානි විමුච්චිංසු.

102. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් ප්‍රාණින් සුවාසුදහසක් වූ ඒ මහ-
 දනවුළුව හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුන් කරා ගියහ. තොස් ඔබ
 වැඳ පසෙක හිඳ ගත්හ. ඔවුනට හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුහු
 දනකථා ශීලකථා ස්වර්ගකථා ද, කාමයන්ගේ ආදීනව ද ලාමකබව ද
 කෙලෙසීම ද, කාමයෙන් නික්මීමෙහි අනුසස් ද යන පිළිවෙළ කතාව
 වදළහ. හඟවත්හු යම් විටෙක නිරොග සිතැති මොළොක් සිතැති නිවරණ-
 රහිත සිතැති ඔදවැඩි සිතැති පහන් සිතැති ඔවුන් දත්තාහු ද, එ කල්හි, දුඛ
 සමුදය නිරොධ මාර්ග යන බුදුවරුන්ගේ තමන් විසින් ම අවබෝධ කළ
 යම් ධර්ම දෙශනාවෙක් ඇද්ද එය පැවැසූහ. යම්සේ පහ වූ කළුපැහැ ඇති
 පිරිසිදු වස්ත්‍රය මොනොවට රඳන් උරා ගන්නේ ද, එසේ ම ඒ සුවාසුදහසක්
 ප්‍රාණිනට එ අස්තෙහි ම “උපදනා සුලු යමෙක් ඇත් ද, ඒ සියල්ල නැසෙන
 සුලු යැ” යි කෙලෙස්රජස් පහ වූ කෙලෙස්මල පහ වූ දහම් ඇස පහළ
 විය.

103. දුටු සියුසස් දහම් ඇති, පැමිණි සියුසස්දහම් ඇති, දූනගත්
 සියුසස් දහම් ඇති, නුවණින් බැස ගත් සියුසස් දහම් ඇති, තරණය කළ
 විවික්ච්ඡා ඇති, පහ වූ සැක ඇති, විශාරද බවට පැමිණි, ශාස්තෘශාසනා-
 යෙහි පරප්‍රත්‍යය රහිත ඔහු හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුනට
 “වහන්ස, දෙශනාව ඉතා මැනැව. වහන්ස, දෙශනාව ඉතා මැනැව.
 වහන්ස, යම්සේ යටිකුරු කොට තබන ලද්දක් උඩුකුරු කරන්නේ ද
 වැසුණ දෑසක් හෝ විවෘත කරන්නේ ද, මං මුළු වූවක්හට මහ හෝ
 කියන්නේ ද, ‘ඇස් ඇතියන් රූප දකිති’ යි අදුරේ තෙල්පහනක් හෝ
 දරන්නේ ද, එපරිද්දෙන් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක්
 කරුණින් දහම් වදරන ලද්දේ ය. වහන්ස, ඒ අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද
 ධර්මය ද භික්ෂුසංඝයා ද සරණ යමිහ. වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන්
 වහන්සේගේ සමීපයෙහි පැවිද්ද ලබමෝ වා, උපසප්‍රව ලබමෝ වා” යි
 මෙ බස් කීහ. මහණෙනි, ඒ සුවාසු දහසක් මිනිස්සු හඟවත් අර්හත්
 විපස්සි සම්මාසම්බුදුන් ගේ සමීපයෙහි පැවිද්ද ලැබූහ, උපසප්‍රව ලැබූහ.

104. හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුහු දූහැමිකතායෙන් ඔවුනට
 කරුණු දක්වූහ. කරුණු ගැන්වූහ, එහි ඔවුන් සිත් තියුණු කළහ, සතුටු
 කළහ. සංස්කාරයන් ගේ ආදීනව ද, ලාමක බව ද, කෙලෙසීම ද, නිවනෙහි
 අනුසස් ද පැවැසූහ. හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුන් විසින් දූහැමි
 කතායෙන් කරුණු දක්වනු ලබන, කරුණු ගන්වනු ලබන, එහි තියුණු
 කරනු ලබන, සතුටු කරනු ලබන ඔවුන් සිත් නොබෝ කලෙකින් ම
 උපාදානරහිත ව ආසුචයන්ගෙන් මිදිණ.

105. අපෙසාසුං ඛො භික්ඛවො, තාති පුරිමාති වතුරාසීතිපබ්බජිත-
 සහසාති: ‘විපසයි කිර හගවා අරහං සමමාසමච්ඡුදො ඛන්චුමති. රාජධානිං
 අනුපපන්නො ඛෙමෙ මිගදයෙ විහරති, ධම්මඤ්ච කිර දෙසෙති’ ති. අථ
 ඛො භික්ඛවො, තාති වතුරාසීතිපබ්බජිතසසාති යෙන ඛන්චුමති රාජධානි
 යෙන ඛෙමො මිගදයො යෙන විපසයි හගවා අරහං සමමාසමච්ඡුදො,
 නෙත්තපසධකම්භු. උපසධකම්භා විපසයි. හගවන්තං අරහන්තං
 සමමාසමච්ඡුදො අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදිංසු.

106. තෙසං විපසයි හගවා අරහ සමමාසමච්ඡුදො ආනුසුඛිං කථං
 කථෙයි-සෙය්‍යපීදං: දනකථං, සීලකථං සඤ්ඤකථං, කාමානං ආදීනවං
 ඛිකාරං සඛිතිලෙසං, නෙකමෙම ව ආභිසංසං පකාසෙයි. යද තෙ හගවා
 අඤ්ඤාසි කලුච්චෙතෙ මුදුච්චෙතෙ විනිවරණච්චෙතෙ උදග්ගච්චෙතෙ පසන්ත-
 ච්චෙතෙ, අථ යා චුදොනං සමුක්ඛංසිකා ධම්මදෙසනා, තං පකාසෙයි
 දුක්ඛං සමුදයං නිරොධං මග්ගං. සෙය්‍යථාපි නාම සුද්ධං වස්ථං
 අපගතකාලකං සමමදෙව රජනං පටිග්ගණෙතය්‍ය, එවමෙව තෙසං
 වතුරාසීතිපබ්බජිතසහසානං තඤ්ඤෙච ආසනෙ විරජං විතමලං.
 ධම්මචක්ඛං උදාදි ‘යං කිඤ්චි සමුදයධම්මං සබ්බන්තං නිරොධධම්මෙතති.’”

107. තෙ දිවස්ඨම්මො ජනනධම්මො විදිතධම්මො පරියොගාලධම්මො
 තිණ්ණච්චිකිච්ඡා විගතකථංකථා වෙසාරජ්ජපත්තා අපරපච්චියා සත්ථු-
 සාසනෙ විපසයි. හගවන්තං අරහන්තං සමමාසමච්ඡුදො එතදවොචුං:
 “අභිකකන්තං හන්තෙ, අභිකකන්තං හන්තෙ..., සෙය්‍යථාපි නාම හන්තෙ,
 ත්‍රිකකුජ්ජනං වා උකකුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුල්ලසස වා
 මග්ගං ආච්චෙකිය්‍ය, අනුකාරෙ වා තෙලපජ්ජානං ධාරෙය්‍ය ‘වක්ඛු-
 මනෙතා රූපාති දකඛිත්ති’ ති, එවමෙව හගවතා අනෙකපරියායෙන ධම්මො
 පකාසිතො. එතෙ මයං හන්තෙ, හගවන්තං සරණං ගච්ඡාම ධම්මඤ්ච
 භික්ඛුසඛිතඤ්ච. ලභෙය්‍යාම මයං හන්තෙ, හගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං,
 ලභෙය්‍යාම උපසම්පදන්ති.” අලඤ්ඤං ඛො භික්ඛවො, තාති වතුරාසීති-
 පබ්බජිතසහසාති විපසයිසස හගවතො අරහතො සමමාසමච්ඡුදොසස
 සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං, අලඤ්ඤං උපසම්පදං.

108. තෙ විපසයි හගවා අරහං සමමාසමච්ඡුදො ධම්මො කථාය
 සන්දසෙයි සමාදපෙයි සමුක්ඛෙපෙයි සමපහංසෙයි. සඛිකාරානං ආදීනවං
 ඛිකාරං සඛිතිලෙසං නිබ්බානෙ ව ආභිසංසං පකාසෙයි. තෙසං විපසිනා
 හගවතා අරහතා සමමාසමච්ඡුදොධන ධම්මො කථාය සන්දසෙයිසමානානං
 සමාදපියමානානං සමුක්ඛෙපියමානානං සමපහංසියමානානං න විරසෙච
 අනුපාදය ආසවෙභි විඤ්ඤාති විමුච්චිංසු.

105. මහණෙනි, ඒ සුවාසුදහසක් පළමු පැවිද්දේ ‘භගවත් අර්හත් විපස්සී සම්මාසම්බුද්ධු ඛන්ධුමතී රාජධානියට වැඩියාහු ක්ෂේම නම් මාගදවයෙහි වෙසෙත් ල, දහම් ද දෙසත් ලැ’ යි ඇසූහ. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් ඒ සුවාසුදහසක් පැවිද්දේ ඛන්ධුමතී රාජධානිය යම් තැනෙක ද, ක්ෂේම මාගදවය යම් තැනෙක ද, භගවත් අර්හත් විපස්සී සම්මාසම්බුද්ධු යම් තැනෙක ද, එ තැනට එළැඹියහ. එළැඹ භගවත් අර්හත් විපස්සී සම්මාසම්බුද්ධන් වැද එක් පසෙක හිඳගත්හ.

106. ඔවුනට භගවත් අර්හත් විපස්සී සම්මාසම්බුද්ධු දනකථා ශීලකථා ස්වර්ගකථා ද, කාමයන්ගේ ආදීනව හා ලාමක බව හා කෙලෙසීම ද, කාමයන්ගෙන් නික්මීමෙහි අනුසස් ද දක්වා වදළහ. යම් විටෙක භගවත්හු නිරෝග සිත් ඇති මොළොක් සිත් ඇති නිවරණ පහ වූ සිත් ඇති ඔදවැඩි සිත් ඇති පහන් සිත් ඇති ඔවුන් දත්තාහු ද, එ කල්හි දුඃඛ සමුදය නිරෝධ මාර්ග යන බුදුවරුන්ගේ අනන්‍ය සාධාරණ වූ යම් ධර්ම දෙශනාවෙක් වේද එය ප්‍රකාශ කළහ. පහ වූ කළු පැහැ ඇති ශුද්ධ වස්ත්‍රය යම් සේ මොනොවට රඳන් පිළිගන්නේ ද, ඒ සුවාසුදහසක් පැවිද්දනට එ අස්තෙහි ම ‘උපදනා සුලු සියල්ල නැසෙන සුලු යැ’ යි පහ වූ කෙලෙස් රජස් ඇති, පහ වූ කෙලෙස් මල ඇති දහම් ඇස පහළ විය.

107. දුටු දහම් ඇති, පැමිණි දහම් ඇති, දනගත් දහම් ඇති, බැසගත් දහම් ඇති, තිණු විවිකිවිජා ඇති, පහ වූ සැක ඇති, විසාරද බවට පැමිණි ශාස්තෘශාසනයෙහි පරප්‍රත්‍යයරහිත වූ ඔහු භගවත් අර්හත් විපස්සී සම්මාසම්බුද්ධනට “වහන්ස, දෙශනාව ඉතා මැනැවැ, වහන්ස, දෙශනාව ඉතා මැනැවැ. වහන්ස, යැවිකුරු කොට තබනලද්දක් හෝ යම්සේ උඩුකුරු කරන්නේ ද, වැසුණු දයක් හෝ විවෘත කරන්නේ ද, මංවුළා වුවකුට මහ හෝ කියන්නේ ද, ‘ඇස් ඇත්තන් රූප දකිති’ යි අදුරෙහි තෙල්පහනක් හෝ දරන්නේ ද, එ පරිද්දෙන් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් (අපට) නොයෙක් කරුණින් දහම් පැවැසිණ. වහන්ස, ඒ අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ධර්මය ද හික්කුසංඝයා ද සරණ යමිහ. වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත පැවිද්ද ලබමෝ වා, උපසප්පව ලබමෝවා” යි කීහ. මහණෙනි, ඒ සුවාසුදහසක් පැවිද්දේ භගවත් අර්හත් විපස්සී සම්මාසම්බුද්ධන් වෙත පැවිද්ද ලදහ. උපසප්පව ලදහ.

108. භගවත් අර්හත් විපස්සී සම්මාසම්බුද්ධු උනට දහැමි කතායෙන් කරුණු දක්වූහ, කරුණු ගැන්වූහ, එහි ඔවුන් සිත් තියුණු කළහ. සතුටු කළහ. සංස්කාරයන්ගේ දෝෂ ද ලාමක බව ද කෙලෙසීම ද, නිවනෙහි අනුසස් ද පැවැසූහ. භගවත් අර්හත් විපස්සී සම්මාසම්බුද්ධන් විසින් දහැමි කතායෙන් කරුණු දක්වනු ලබන, කරුණු ගන්වනු ලබන, එහි තියුණු කරනු ලබන, සතුටු කරනු ලබන ඔවුන්ගේ සිත් නොබෝ කල්හි ම උපාදනරහිත ව ආසුචයන්ගෙන් මිදිණ.

109. තෙන ඛො පන භික්ඛවෙ සමයෙන බන්ධුමනියා රාජධානියා මහාභික්ඛුසඤ්ඤා පටිච්ඡන්ති අවස්ථාපිතික්ඛුසනසහසං. අථ ඛො භික්ඛවෙ විපස්සිසං හගවතො අරහතො සමමාසමඛුද්ධස්ස රහොගතස්ස පටිසලලිනස්ස එවං වෙතසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: “මහා ඛො එතරභි භික්ඛුසඤ්ඤා බන්ධුමනියා රාජධානියා පටිච්ඡන්ති අවස්ථාපිතික්ඛුසනසහසං. යනත්තාහං භික්ඛු අනුජානෙය්‍යං ‘චරථ භික්ඛවෙ වාරිකං බහුජනභිතාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය, අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං. මා එකෙන දෙඤ අගමිත්ථ, දෙසෙථ භික්ඛවෙ ධම්මං ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බාඤ්ජනං, කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙථ, සන්ති සත්තා අපපරජනච්ඡාතිකා, අසඤ්චණතා ධම්මස්ස පරිභායනති, හවිසසන්ති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරො. අපි ච ඡන්තං ඡන්තං වස්සානං අච්චයෙන බන්ධුමනී රාජධානී උපසඤ්ඤා මහබ්බා පාතිමොක්ඛද්දෙසායා’ති.”

110. අථ ඛො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතාරො මහාබ්‍රහ්මා විපස්සිසං හගවතො අරහතො සමමාසමඛුද්ධස්ස වෙතසා වෙතොපරිචිතකමඤ්ඤාය සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජනං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජෙය්‍ය, එවමෙව බ්‍රහ්මලොකෙ අනන්තරභිතො විපස්සිසං හගවතො අරහතො සමමාසමඛුද්ධස්ස පුරතො පාතුරහොසි. අථ ඛො සො භික්ඛවෙ, මහාබ්‍රහ්මා එකංසං උත්තරාසඤ්ඤා කරිත්ථා යෙන විපස්සී හගවා අරහං සමමාසමඛුද්ධො තෙනඤ්ජලිම්පනාමෙත්ථා විපස්සී හගවන්තං අරහන්තං සමමාසමඛුද්ධං එතදවොච: “එවමෙනං හගවා, එවමෙන, සුගත, මහා ඛො හතෙන එතරභි භික්ඛුසඤ්ඤා බන්ධුමනියා රාජධානියා පටිච්ඡන්ති අවස්ථාපිතික්ඛුසනසහසං. අනුජානාතු හතෙන හගවා භික්ඛු ‘චරථ භික්ඛවෙ, වාරිකං බහුජනභිතාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය, අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං. මා එකෙන දෙඤ අගමිත්ථ, දෙසෙථ භික්ඛවෙ ධම්මං ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බාඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙථ සන්ති සත්තා අපපරජනච්ඡාතිකා, අසඤ්චණතා ධම්මස්ස පරිභායනති, හවිසසන්ති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරො’ති. අපි ච හතෙන, මයං තථා කරිසාම යථා භික්ඛු ඡන්තං ඡන්තං වස්සානං අච්චයෙන බන්ධුමනී රාජධානී උපසඤ්ඤාමිසන්ති පාතිමොක්ඛද්දෙසායා’ති. ඉදමවොච භික්ඛවෙ, සො මහාබ්‍රහ්මා ඉදං වත්ථා විපස්සී හගවන්තං අරහන්තං සමමාසමඛුද්ධං අභිවාදෙත්ථා පදකම්මං කත්ථා තත්ථවන්තරධාසී.

109. මහණෙනි, එ සමයෙහි වනාහි බන්ධුමතී රාජධානියෙහි භික්ෂූන් එක්සිය අටසැටදහසක් වූ මහත් භික්ෂු සමූහයෙක් වෙසෙයි. මහණෙනි, එ කල්හි හුදෙකලා විත්තවිවෙකයෙන් හුන් හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුන්ට “දූන් බන්ධුමතී රාජධානියෙහි භික්ෂූන් එක්සිය අටසැටදහසක් වූ මහත් භික්ෂුසමූහයෙක් වෙසෙයි. ‘මහණෙනි, බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පායෙන්, දෙවිමිනිස්නට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස සැරි සරවු. දෙදෙනෙක් එක් මගින් නො යවු. මුල කලණ මැද කලණ අග කලණ අරුත් සහිත වාඤ්ඤා සහිත දහම් දෙසවු. හැම ලෙසින් පිරිසුන් පිරිසිදු (මහ) බඹසර පවසවු. මද කෙලෙස් රජස් ඇති සත්හු ඇත්හ. දහම් නො අසනුයෙන් ඔහු පිරිහෙත්. දහම් දැනගන්නෝ ඇති වන්නාහ. වැලි සයක් සයක් හවුරුදු ඉක්මිනැන පාමොක් උදෙසනුවට බන්ධුමතී රාජධානියට එළැඹිය යුතු යැ’ යි මහණුන්ට අනුදන්තෙම් නම් මැනැවැ” යි මෙසේ විත්තසංකල්පනායෙක් පහළ විය.

110. මහණෙනි, එ කල්හි එක්තරා මහාබ්‍රහ්මයෙක් හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුන්ගේ විත්තසංකල්පනාව සිය සිතින් දූන, බල ඇති සුරූපයක්හු වක් කළ හෝ අත දික් කරන්නා සේ දික් කළ හෝ අත වක් කරන්නා සේ වහා බඹලොවදී අතුරුදහන් වූ හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුන් ඉදිරියෙහි පහළ විය. මහණෙනි, ඉක්බිති ඒ මහාබ්‍රහ්ම තෙම උතුරුසහ එකස් කොට, හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුන් දිසාවට දෙහොත් මුදුනැ තබා වැද, “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එය එසේ ය. සුගතයන් වහන්ස, එය එසේ ය. වහන්ස, දූන් බන්ධුමතී රාජධානියෙහි භික්ෂූන් එක්සිය අට සැටදහසක් වූ මහත් බික්සහ වෙසෙයි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන්ට ‘මහණෙනි, බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පායෙන් දෙවිමිනිස්නට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස සැරි සරවු, දෙදෙනෙක් එක් මගින් නො යවු. මහණෙනි, මුලකලණ මැදකලණ, අගකලණ අරුත් සහිත වාඤ්ඤා සහිත දහම් දෙසවු. හැම ලෙසින් පිරිසුන් පිරිසිදු බඹසර පවසවු. මද කෙලෙස් රජස් ඇති සත්හු ඇත. දහම් නො ඇසීමෙන් ඔහු පිරිහෙත්. දහම් දැනගන්නෝ ඇති වන්නාහ’ යි භික්ෂූන්ට අනුදන්තා සේක් වා. වැලි දු වහන්ස, අපි මහණුන් අවුරුදු සයක් සයක් ඇවෑමෙන් පාමොක් දෙසනුවට බන්ධුමතී රාජධානියට එළැඹෙන සෙයක් කරන්නමු” යි මෙ බස් කී ය. මහණෙනි, මහාබ්‍රහ්ම තෙම මෙය කී ය. මෙය කියා හඟවත් අර්හත් විපස්සි සම්මාසම්බුදුන් වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදහන් විය.

111. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපසයි භගවා අරහං සමමාසමුද්දො සායණිකසමයං පතිසලානා වුට්ඨිතො භික්ඛු ආමනෙතයි: ඉධ මඤ්ඤා භික්ඛවෙ, රහොගතස්ස පටිසලුපිනස්ස එවං වෙනසො පරිචිතකෙකා උදපාදී: “මහා ඛො එතරහි භික්ඛුසඛ්ඛා ඛන්දුමනියා රාජධානියා පටිවසති අවධිසංඝට්ඨිභික්ඛුසතභසසං. යනානුනාහං භික්ඛු අනුජානෙය්‍යං “වරථ භික්ඛවෙ වාරිකං ඛහුජනභිතාය ඛහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය, අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුසසානං. මා එකෙන දෙඛ අගමීඤ්ඤා. දෙසෙථ භික්ඛවෙ ධම්මං ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බාඤ්ඤානං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤාං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙථ. සන්ති සත්ථා අපපරජකඛරාතිකා. අසඤ්ඤාතා ධම්මස්ස පරිභායන්ති. භවිස්සන්ති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරො. අපි ච ඡන්තං ඡන්තං වසසානං අවචයෙන ඛන්දුමනී රාජධානී උපසඛ්ඛමිතඛො පාතිමොක්ඛුද්දෙසායා”ති.

112. අථ ඛො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතාරො. මහාබ්‍රහ්මා මම වෙනසා වෙනොපරිචිතකමඤ්ඤාය සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ඤානං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ඤාය, එවමෙව බ්‍රහ්මලොකෙ අන්තර්භිතො මම පුරතො පාතුරහොයි. අථ ඛො සො භික්ඛවෙ, මහාබ්‍රහ්මා එකංසං උත්තරාසඛ්ඛං කරිතා යෙනාහං තෙන ඤ්ඤා-ලිමපනාමෙතා මං එතදවොච “එවමෙනං භගවා, එවමෙනං සුගත, මහ ඛො භනෙත, එතරහි භික්ඛුසඛ්ඛා ඛන්දුමනියා රාජධානියා පටිවසති අවධිසංඝට්ඨිභික්ඛුසතභසසං. අනුජානාතු භනෙත, භගවා භික්ඛු “වරථ භික්ඛවෙ, වාරිකං ඛහුජනභිතාය ඛහුජන සුඛාය ලොකානුකම්පාය අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුසසානං. මා එකෙන දෙඛ අගමීඤ්ඤා. දෙසෙථ භික්ඛවෙ, ධම්මං ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බාඤ්ඤානං, කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤාං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙථ සන්ති සත්ථා අපපරජකඛරාතිකා අසඤ්ඤාතා ධම්මස්ස පරිභායන්ති. භවිස්සන්ති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරො. අපි ච භනෙත, මයං තථා කරිස්සාම, යථා භික්ඛු ඡන්තං ඡන්තං වසසානං අවචයෙන ඛන්දුමනී රාජධානී උපසඛ්ඛමිසසන්ති පාතිමොක්ඛුද්දෙසායා”ති. ඉදමවොච සො භික්ඛවෙ මහාබ්‍රහ්මා, ඉදං වතා මං අභිවාදෙතා පදකඛිණං කතා තදෙවන්තරධායි.

113. “අනුජානාමි භික්ඛවෙ, වරථ වාරිකං ඛහුජනභිතාය ඛහුජන-සුඛාය ලොකානුකම්පාය, අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුසසානං. මා එකෙන දෙඛ අගමීඤ්ඤා, දෙසෙථ භික්ඛවෙ, ධම්මං ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං, පරියොසාන කල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බාඤ්ඤානං, කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤාං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙථ. සන්ති සත්ථා අපපරජකඛරාතිකා. අසඤ්ඤාතා ධම්මස්ස පරිභායන්ති. භවිස්සන්ති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරො. අපි ච භික්ඛවෙ, ඡන්තං ඡන්තං වසසානං අවචයෙන ඛන්දුමනී රාජධානී උපසඛ්ඛමිතඛො පාතිමොක්ඛුද්දෙසායා”ති.

111. මහණෙනි, ඉක්බිති හඟවත් අර්හත් විපස්සී සම්මාසම්බුදුහු සවස්වෙලෙහි සමවතින් නැගී සිටියාහු, මහණුන් බණවා මෙය වදළහ: ‘මහණෙනි, මෙහි එකලා වැ විත්තවිචේකයෙන් යුක්ත වූ මට ‘දන් බන්ධු-මතී රාජධානියෙහි භික්ෂූන් එක්සිය අටසැටදහසක් වූ මහත් භික්ෂු සමූහ-යෙක් වෙසෙයි. මම භික්ෂූනට ‘මහණෙනි, බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවිමිනිස්නට වැඩ පිණිස හිත පිණිස, සුව පිණිස සැරි සරවු. දෙදෙනෙක් එක් මගින් නො යවු. මූලකලණ මැදකලණ අගකලණ අරුත් සහිත ව්‍යඤ්ජනසහිත දහම දෙසවු. හැම ලෙසින් පිරිපුන් පිරිසිදු බඹසර පවසවු. අල්පරජස්ක ජාතික සත්වයෝ ඇත. ධර්මය නො ඇසීමෙන් ඔහු පිරිහෙත්. දහම් දන-ගන්නෝ ඇති වන්නාහ. වැලි දු හවුරුදු සයක් සයක් ඇවෑමෙන් පාමොක් උදෙසනුවට බන්ධුමතී රාජධානිය එළැඹිය යුතු ය යි භික්ෂූනට අනුදන්තෙම නම් මැනැවැ’ යි මෙසේ විත්තසංකල්පයෙක් පහළ විය.

112. මහණෙනි, එකල්හි මහාබ්‍රහ්මයෙක් සිය සිතින් මගේ විත්ත සංකල්පය දැන බල ඇති මිනිසක්හු වක් කල හෝ අත දික් කරන්නා සේ දික් කළ හෝ අත වක් කරන්නා සේ වහා ම බබලොවින් දැකුරුදහන් ව මා ඉදිරියෙහි පහළ විය. මහණෙනි, ඉක්බිති ඒ මහාබ්‍රහ්ම තෙම උතුරු සහ එකස් කොට මා දෙසට දෙහොත් මුදුන් තබා වැද, ‘භාග්‍යවතුන්-වහන්ස, එය එසේ ය. සුගතයන් වහන්ස, එය එසේ ය. වහන්ස, දන් බන්ධුමතී රාජධානියෙහි භික්ෂූන් එක්සිය අටසැටදහසක් වූ මහත් භික්ෂු-සමූහයෙක් වෙසෙයි. වහන්ස, භාග්‍යවත්හු ‘මහණෙනි, බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවිමිනිස්නට වැඩ පිණිස, හිත පිණිස, සුව පිණිස සැරි සරවු. දෙදෙනෙක් එක් මගින් නො යවු. මහණෙනි, මූලකලණ මැදකලණ අගකලණ අරුත් සහිත ව්‍යඤ්ජනසහිත දහම් දෙසවු. හැම ලෙසින් පිරිපුන් පිරිසිදු බඹසර පවසවු. අල්පරජස්ක ජාතික සත්හු ඇත. දහම් නොඅසනුයෙන් ඔහු පිරිහෙත්. දහම් දන ගන්නෝ ඇති වන්නාහ’ යි භික්ෂූනට අනුදන්තින් වා. වැලිදු වහන්ස, යම්සේ භික්ෂූහු හවුරුදු සයක් සයක් ඇවෑමෙන් පාමොක් උදෙසනුවට බන්ධුමතී රාජධානියට එළැඹෙන්නාහු ද, එසේ කරන්නවු’ යි කීය. මහණෙනි, ඒ මහාබ්‍රහ්ම තෙම මෙය කී ය. මෙය කියා මා වැද පැදුකුණු කොට එ තන්හි ම අතුරුදහන් විය.

113. මහණෙනි, තොපට අනුදන්තී: ‘බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවිමිනිස්නට අර්ථ පිණිස, හිත පිණිස, සුව පිණිස සැරි සරවු. දෙදෙනෙක් එක් මගින් නො යවු. මහණෙනි, මූලකලණ මැදකලණ අගකලණ අරුත් සහිත ව්‍යඤ්ජනසහිත දහම දෙසවු. හැම ලෙසින් පිරිපුන් පිරිසිදු බඹසර පවසවු. අල්පරජස්ක ජාතික සත්වයෝ ඇත. ඔහු දහම් නො ඇසීමෙන් පිරිහෙත්. දහම් දනගන්නෝ ඇති වන්නාහ. එතෙකුදු වුවත්, මහණෙනි, හවුරුදු සයක් සයක් ඇවෑමෙන් පාමොක් උදෙසනුවට බන්ධුමතී රාජධානියට එළැඹිය යුතු යැ’ යි (වදළහ.)

114. අථ ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යෙභුයොන එකාභෙනෙව ජනපදවාරිකං පක්කමිසුං තෙන ඛො පන භික්ඛවෙ, සමයෙන ජම්බුදීපෙ චතුරාර්යීති ආවාසසහසායාති භොනති. එකමභි වසෙස භික්ඛනෙන දෙවතා සද්දමනුසාචෙසුං: “නික්ඛන්තා ඛො මාරිසා එකං වසසං පඤ්ඤාද්දති වසසාති සෙසාති. පඤ්ඤානං වසසානං අවචයෙන බන්ධුමතී රාජධානි උපසඛකමිතඛො පාතිමොක්ඛද්දෙසායා”ති. දව්සු වසෙසසු නික්ඛනෙහසු දෙවතා සද්දමනුසාචෙසුං: “නික්ඛන්තාති ඛො මාරිසා දෙච වසසාති, වහාරද්දති වසසාති සෙසාති. චතුනං වසසානං අවචයෙන බන්ධුමතී රාජධානි උපසඛකමිතඛො පාතිමොක්ඛද්දෙසායා”ති. තිසු වසෙසසු නික්ඛනෙහසු දෙවතා සද්දමනුසාචෙසුං: ‘නික්ඛන්තාති ඛො මාරිසා තිණි වසසාති. තිණි’ද්දති වසසාති සෙසාති. තිණිණං වසසානං අවචයෙන බන්ධුමතී රාජධානි උපසඛකමිතඛො පාතිමොක්ඛද්දෙසායා”ති. චතුසු වසෙසසු නික්ඛනෙහසු දෙවතා සද්දමනුසාචෙසුං: “නික්ඛන්තාති ඛො මාරිසා වහාරි වසසාති. දෙච’ද්දති වසසාති සෙසාති. දව්නං වසසානං අවචයෙන බන්ධුමතී රාජධානි උපසඛකමිතඛො පාතිමොක්ඛද්දෙසායා”ති. පඤ්ඤාසු වසෙසසු නික්ඛනෙහසු දෙවතා සද්දමනුසාචෙසුං: “නික්ඛන්තාති ඛො මාරිසා පඤ්ඤා වසසාති. එකං’ද්දති වසසං සෙසං. එකසස වසසසස අවචයෙන බන්ධුමතී රාජධානි උපසඛකමිතඛො පාතිමොක්ඛද්දෙසායා”ති. ජසු වසෙසසු භික්ඛන්තෙහසු දෙවතා සද්දමනුසාචෙසුං: “නික්ඛන්තාති ඛො මාරිසා ජබ්බසසාති. සමයො’ද්දති බන්ධුමතී රාජධානි. උපසඛකමිතං පාතිමොක්ඛද්දෙසායා”ති.

115. අථ ඛො තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු, අපෙකවෙව සකෙන ඉධානුභාවෙන, අපෙකවෙව දෙවතානං ඉධානුභාවෙන, එකාභෙනෙව බන්ධුමතී රාජධානි උපසඛකමිතං පාතිමොක්ඛද්දෙසාය. තත්ත සුදං භික්ඛවෙ විපසයි හගවා අරහං සමමාසම්බුද්ධො භික්ඛුසඛෙස එවං පාතිමොක්ඛං උද්දිසති:

“ඛනතී පරමං තපො තිතික්ඛා,
 තිබ්බානං පරමං වදන්ති බුද්ධා.
 න භී පබ්බජිතො පරුපසාතී
 සමණො භොතී පරං විභෙය්යනෙතා.

සබ්බපාපසස අකරණං කුසලසස උපසම්පද,
 සවික්ඛපරියොදපනං එතං බුද්ධානසාසනං.

අනුපවාදෙ අනුපසානො පාතිමොක්ඛෙ ව සංවරො,
 මත්තඤ්ඤතා ව හත්තසමී පත්තඤ්ඤා සයනාසනං,
 අධිවිතෙත ව ආයොගො එතං බුද්ධාන සාසනං”ති.

114. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් භික්ෂුහු බොහෝ සෙයින් එක් දවසින් ම ජනපදවාරිකායෙහි නික්මුණහ. එ සමයෙහි දඹදිවැ සුවාසුදහසක් ආවාසයෝ වෙති. එක් හවුරුද්දක් ගිය කලැ 'නිදුකාණනි' එක් හවුරුද්දෙක් ගත විය. දූන් හවුරුදු පසෙක් ඉතිරි ව ඇත. පස් හවුරුද්දක් ඇවෑමෙන් පාමොක් උදෙසනුවට බන්ධුමතී රාජධානියට එළැඹිය යුතුයැ" යි දෙවියෝ ශබ්දනුශ්‍රාවණය කළහ (හඬ නැගූහ). හවුරුදු දෙකක් ගත වූ කල්හි "නිදුකාණනි, දෙහවුරුද්දෙක් ගත විය. දූන් තව සතර හවුරුද්දෙක් ඉතිරි ව ඇත. සතර හවුරුද්දක් ඇවෑමෙන් පාමොක් උදෙසනුවට බන්ධුමතී රාජධානියට එළැඹියැ යුතු යැ" යි දෙවියෝ හඬ නැගූහ. තුන් හවුරුද්දක් ගත කල්හි "නිදුකාණනි, තුන් හවුරුද්දෙක් ගත විය. දූන් තව තුන් හවුරුද්දෙක් ඉතිරි ව ඇත. තුන් හවුරුද්දක් ඇවෑමෙන් පාමොක් උදෙසනුවට බන්ධුමතී රාජධානියට එළැඹිය යුතු යැ" යි දෙවියෝ හඬ නැගූහ. සතර හවුරුද්දක් ගිය කල්හි "නිදුකාණනි, සතර හවුරුද්දෙක් ගත විය. දූන් තව හවුරුදු දෙකෙක් ඉතිරි ව ඇත. හවුරුදු දෙක ඇවෑමෙන් පාමොක් උදෙසනුවට බන්ධුමතී රාජධානියට එළැඹිය යුතු යැ" යි දෙවියෝ හඬ නැගූහ. පස් හවුරුද්දක් ගත කල්හි "නිදුකාණනි, පස් හවුරුද්දෙක් ගත විය. දූන් එක් හවුරුද්දෙක් ඉතිරි ය. එක් හවුරුද්දක් ඇවෑමෙන් පාමොක් උදෙසනුවට බන්ධුමතී රාජධානියට එළැඹියැ යුතු යැ" යි දෙවියෝ හඬ නැගූහ. හවුරුදු සයක් ඉක්මි කල්හි "නිදුකාණනි, හවුරුදු සයෙක් ගත විය. දූන් පාමොක් උදෙසනුවට බන්ධුමතී රාජධානියට එළැඹින්නට කල් වේ" යැ යි දෙවියෝ හඬ නැගූහ.

115. මහණෙනි, එකල්හි ඒ මහණහු, ඇතැම් කෙනෙක් තමන්ගේ ඉදුහ බෙලෙන් ද, තව කෙනෙක් දෙවියන්ගේ ඉදුහ බෙලෙන් ද, බන්ධුමතී රාජධානියට පාමොක් උදෙසනු පිණිස එක් දවසින් ම එළැඹියහ. මහණෙනි, එහි හඟවත් අර්හත් විපස්සී සම්මාසම්බුදුහු භික්ෂුසමාගමයෙහි මෙසේ පාමොක් උදෙසති:

"පරාපකාරත් පරාපවාදත් ඉවැසීම වූ අධිවාසනක්ෂාන්තිය උතුම් තපස යැ යි ද, නිවන සියල්ලෙන් උතුම් ම දහමැ යි ද බුදුවරු වදරත්. මෙරමා පෙළන්නේ පැවිද්දෙක් නො වේ ම ය. මෙරමා වෙහෙසනුයේ මහණෙක් නො වේ ම ය.

සියලු පව නොකරනු ද, කුසල් උපදවනු හා වඩනු ද, සිය සිත පිරිසිදු කරනු ද යන මේ බුදුවරුන්ගේ ශාසන ය.

මෙරමාහට උපවාද නොකරනු ද, මෙරමා නොපෙළනු ද, පාමොක්හි සංවරය ද, බතෙහි පමණ දූන්ම ද, ගමීන් ඇත සෙනස්තෙහි ඇල්ම ද, අධිචිත්තයෙහි (රූපාරූප අටසමවත්හි) යෙදෙනු ද යන මේ බුදුවරුන්ගේ ශාසන යි."

116. එකමිදහං භික්ඛවෙ සමයං උක්කච්චායං විහරාමි සුභගවනෙ සාලරාජමුලෙ. තස්ස මඤ්ඤා භික්ඛවෙ, රහොගතස්ස පටිසලලීනස්ස එවං චෙතසො පරිවිකේකා උදපාදි: 'න ඛො සො සත්තාවාසො සුලභරූපො යො මයා අනාඤ්ඤාවුත්ථපුඛො' ඉමිනා දීඝෙන අදධුනා අඤ්ඤානු සුඤ්ඤාචාසෙහි දෙවෙහි. යනුනාහං යෙන සුඤ්ඤාචාසා දෙවා තෙනුපසඛකමෙ-යානති'. අථ ඛො අහං¹ භික්ඛවෙ සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමිඤ්ඤිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමිඤ්ඤෙය්‍ය, එවමෙව උක්කච්චායං සුභගවනෙ සාලරාජමුලෙ අනතරහිතො අවිහෙසු දෙවෙසු පාතුරහොසිං.

117. තස්මිං භික්ඛවෙ, දෙවනිකායෙ අනෙකානි දෙවනාසහස්සානි අනෙකානි දෙවනා සතසහස්සානි යෙනාහං තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛක-මීඤා මං අභිවාදෙඤා එකමනං අධිංසු, එකමනං ධීතා ඛො භික්ඛවෙ නා දෙවනා මං එතදවොචු: "ඉතො සො මාරිස², එකනචුතො කපෙප්ඤ්ඤාං විපසයි හගවා අරහං සමමාසමබුද්ධො ලොකෙ උදපාදි. විපසයි මාරිස, හගවා අරහං සමමා සමබුද්ධො බතතියො ජාතියා අහොසි බතතිය-කුලෙ උදපාදි විපසයි මාරිස, හගවා අරහං සමමාසමබුද්ධො කොණ්ඩඤ්ඤා ගොතෙතන අහොසි. විපසයිස මාරිස හගවතො අරහතො සමමාසමබුද්ධස්ස අසීතිවස්සසහස්සානි ආයුපමාණං අහොසි. විපසයි මාරිස, හගවා අරහං සමමාසමබුද්ධො පාටලියා මුලෙ අභිසමබුද්ධො. විපසයිස මාරිස, හගවතො අරහතො සමමාසමබුද්ධස්ස බණ්ඩකිසස්ස නාම සාවකයුගං අහොසි අහං හද්දයුගං. විපසයිස මාරිස, හගවතො අරහතො සමමාසමබුද්ධස්ස තයො සාවකානං සනතිපාතා අහෙසු: එකො සාවකානං සනතිපාතො අහොසි අධිසමබුද්ධිකිකුසතසහස්සං. එකො සාවකානං සනතිපාතො අහොසි භික්ඛුසතසහස්සං. එකො සාවකානං සනතිපාතො අහොසි අසීතිහික්ඛු සහස්සානි. විපසයිස මාරිස, හගවතො අරහතො සමමාසමබුද්ධස්ස ඉමෙ තයො සාවකානං සනතිපාතා අහෙසු සබ්බසංයෙව ඛේණාසවානං. විපසයිස මාරිස, හගවතො අරහතො සමමාසමබුද්ධස්ස අයොකො නාම භික්ඛු උපවධාකො අහොසි අඤ්ඤාපච්චාකො. විපසයිස මාරිස, හගවතො අරහතො සමමාසමබුද්ධස්ස බන්ධුමා නාම රාජා පිතා අහොසි. බන්ධුමති නාම දෙවී මාතා අහොසි ජනෙනති. බන්ධුමස්ස රඤ්ඤා බන්ධුමති නාම නගරං රාජධානි අහොසි. විපසයිස මාරිස, හගවතො අරහතො සමමාසමබුද්ධස්ස එවං අභිනික්ඛමනං අහොසි, එවං පබ්බජ්ජා, එවං පධානං එවං අභිසමෙබ්බාධි, එවං ධම්මෙවකකපච්චිකතනං. තෙ මයං මාරිස, විපසයිමහි හගවති බුඝමචරියං චරිතා කාමෙසු කාමචජඤං විරාජෙතා ඉධුපපනනා'ති. - පෙ-

1. අනාවුත්ථපුඛො - මජ්ඣං
 2. අථ, ඛො හං - මජ්ඣං
 3. 'මාරිසා' - මජ්ඣං
 4. එකනචුතිකපෙප - මජ්ඣං

116. මහණෙනි, මම එක් සමයෙක්හි උක්කට්ඨාපුරය සමීපයෙහි වූ ශුභගචනයෙහි මහරුක් මුලා වෙසෙමි. මහණෙනි, එකලා වූ විත්ත-විචේකයෙන් යුක්ත වූ ඒ මට “මේ දීර්ඝකාලය තුළ ශුද්ධාවාසයන් හැර මා නො වුසු විරු අන් සත්වාචාසයෙක් වේ ද, එය සුලභරූප නො වේ (දුර්ලභ ය). ශුද්ධාවාසි දෙවියෝ යම් තැනෙක ඇද්ද එ තැනට එළා-ඹෙන්නෙමි නම් යෙහෙකැ”යි මෙසේ විත්තසංකල්පනාවෙන් උපන. මහණෙනි, ඉක්බිති මම බල ඇති පුරුෂයෙක් යමිසේ හැකුලු හෝ අත දිගු කරන්නේ ද, දිගු කළ හෝ අත හකුලන්නේ ද, එසේ ම උක්කට්ඨාසයෙහි ශුභගචනයෙහි වාක්ෂරාජ මූලයෙහි අතුරුදහන් වූ අවිභ දෙවියන් අතුරෙහි පහළ වීමි.

117. මහණෙනි, ඒ දෙවනකාහි නොයෙක් දහස් ගණන් දෙවියෝ, නොයෙක් ලක්ෂ ගණන් දෙවියෝ මා කරා එළැඹුණහ. එළැඹ මා වැද එක් පසෙක සිටියහ. මහණෙනි, එක් පසෙක සිටියාවූ ම ඒ දෙවියෝ මට මෙය කීහ: “නිදුකාණන් වහන්ස, යම් කලෙක හඟවත් අර්භත් විපස්සී සම්මාසම්බුදුහු ලොවූ පහළ වූහු ද, ඒ මෙයින් එක්අනු වන කප ය. නිදු-කාණන් වහන්ස, හඟවත් අර්භත් විපස්සී සම්මාසම්බුදුහු ජාතියෙන් ක්ෂත්‍රීය වූහ, ක්ෂත්‍රීයකුලයෙහි උපන්හ. නිදුකාණන් වහන්ස, හඟවත් අර්භත් විපස්සී සම්මාසම්බුදුහු ගෝත්‍රයෙන් කොණ්ඩඤ්ඤ වූහ. නිදුකාණන් වහන්ස, හඟවත් අර්භත් විපස්සී සම්මාසම්බුදුන්ට ආයුෂප්‍රමාණය වස් අසුදහසෙක් විය. නිදුකාණන් වහන්ස, හඟවත් අර්භත් විපස්සී සම්මා-සම්බුදුහු පළොල් රුක්මුලා බුදු වූහ. නිදුකාණන් වහන්ස, හඟවත් අර්භත් විපස්සී සම්මාසම්බුදුන්හට බණ්ඩ ක්ෂය නම් හදුගල වූ අගසවු යුවලෙක් විය. නිදුකාණන් වහන්ස, හඟවත් අර්භත් විපස්සී සම්මා-සම්බුදුන්ගේ සච්චන් පිළිබඳ තුන් සන්තිපාත කෙනෙක් වූහ: සච්චන් පිළිබඳ එක් සන්තිපාතයෙක් භික්ෂූන් එක්සිය අටසැට දහසෙක් විය. සච්චන්ගේ එක් සන්තිපාතයෙක් භික්ෂූන් සියදහසෙක් විය. සච්චන්ගේ එක් සන්තිපාතයෙක් භික්ෂූන් අසුදහසෙක් විය. නිදුකාණන් වහන්ස, හඟවත් අර්භත් විපස්සී සම්මාසම්බුදුන්ගේ හැම දෙන ම රහතුන් වූ ශ්‍රාවක-යන් පිළිබඳ මේ තුන් සන්තිපාත කෙනෙක් වූහ. නිදුකාණන් වහන්ස, හඟවත් අර්භත් විපස්සී සම්මාසම්බුදුන්ට අශෝක නම් භික්ෂු අග්‍ර උපස්ථායක වූ උච්චු විය. නිදුකාණන් වහන්ස, හඟවත් වූ අර්භත් වූ විපස්සී සම්මා සම්බුදුන්ගේ පිය තෙම බන්ධුමත් නම් රජ වී ය. වැදූ මැණියෝ බන්ධුමති නම් දේවි වූහ. බන්ධුමත් රජහුගේ රාජධානිය බන්ධුමති නම් නගරය විය. නිදුකාණන් වහන්ස, හඟවත් වූ අර්භත් වූ විපස්සී සම්මාසම්බුදුන්ගේ අභිනිෂ්ක්‍රමණය මෙසේ විය. පෑවිද්ද මෙසේ විය. ප්‍රධන් වියඹී වැඩීම මෙසේ විය. අභිසම්බෝධිය මෙසේ විය. දම්සක් පැවැත්වීම මෙසේ විය. නිදුකාණන් වහන්ස, ඒ අපි විපස්සී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බලසර වැස කාමයන්හි කාමච්ඡන්දය දුරු කොට මෙහි උපන්නමෝ යැ”යි (හැළ කළහ)....

118. තඤ්ඤායෙව ඛො භික්ඛවෙ දෙවනිකායෙ අනෙකානි දෙවනාසහසසානි අනෙකානි දෙවනාසහසසානි යෙනාහං තෙනුපසඛකම්භු. උපසඛකම්භා මං අභිවාදෙඤා එකමනනං අට්ඨංසු. එකමනනං ධීතා ඛො භික්ඛවෙ තා දෙවනා මං එතදවොචුං:

“ඉමසම්භෙව ඛො මාරිස¹, හද්දකපෙප හගවා එතරහි අරහං සමමාසමබ්බුද්ධො ලොකෙ උපපනෙතා. හගවා මාරිස, ඛත්තියො ජාතියා, ඛත්තියකුලෙ උපපනෙතා. හගවා මාරිස ගොතමො ගොතෙතනා. හගවතො මාරිස, අපකං ආයුපපමාණං පරිත්තං ලභුකං,² යො වීරං ජීවති සො වසසතං, අපං වා භියොයා. හගවා මාරිස අසසස්සා මුලෙ අභිසමබ්බුද්ධො. හගවතො මාරිස, සාරිපුත්තමොගගලානා³ නාම සාවකයුගං අඤ්ඤා හද්දයුගං. හගවතො මාරිස, එකො සාවකානං සනුතියාතො අභොසි අභිසමබ්බුද්ධො භික්ඛසතානි හගවතො මාරිස, අයං එකො සාවකානං සනුතියාතො අභොසි සබ්බසංයෙව ධීණාසවානං. හගවතො මාරිස, ආනාදෙඤ භික්ඛු උපට්ඨානො⁴ අගගුපට්ඨානො. හගවතො මාරිස, සුද්දධාදනො නාම රාජාපිතා,⁴ මායා නාමදෙවී මාතා⁴ ජනෙතති. කපිලවතපුත්තාම නගරං රාජධානී. හගවතො මාරිස, එවං අභිනික්ඛමනං අභොසි, එවං පබ්බජ්ජා, එවං පධානං, එවං අභිසමබ්බුද්ධො, එවං ධම්මවකකපෙවසනනං. තෙ මයං මාරිස, හගවති බුභමචරියං චරිතා කාමෙසු කාමච්ඡදා වීරාජෙඤා ඉබ්බපපනා”ති.

119. අථ ඛවාහං භික්ඛවෙ, අච්ඡෙහි දෙවෙහි සද්ධිං යෙන අතප්පා දෙවා තෙනුපසඛකම්භං -පෙ-^{*} අථ ඛවාහං භික්ඛවෙ, අච්ඡෙහි ච දෙවෙහි අතප්පෙහි ච දෙවෙහි සද්ධිං යෙන සුදසකා දෙවා තෙනුපසඛකම්භං -පෙ- අථ ඛවාහං භික්ඛවෙ, අච්ඡෙහි ච දෙවෙහි අතප්පෙහි ච දෙවෙහි සුදසෙහි ච දෙවෙහි සද්ධිං යෙන සුදසසී දෙවා තෙනුපසඛකම්භං. -පෙ- අථ ඛවාහං භික්ඛවෙ, අච්ඡෙහි ච දෙවෙහි අතප්පෙහි ච දෙවෙහි සුදසෙහි ච දෙවෙහි සුදසසීහි ච දෙවෙහි සද්ධිං යෙන අකනිට්ඨා දෙවාතෙනුපසඛකම්භං තඤ්ඤායෙව, දෙවනිකායෙ අනෙකානි දෙවනාසහසසානි අනෙකානි දෙවනා සහසසානි යෙනාහං තෙනුපසඛකම්භං. උපසඛකම්භා මං අභිවාදෙඤා එකමනනං අට්ඨංසු. එකමනනං ධීතා ඛො භික්ඛවෙ, තා දෙවනා මං එතදවොචුං: “ඉතො සො මාරිස, එකනවුතො කපෙතා යං වීජසසී හගවා අරහං සමමාසමබ්බුද්ධො ලොකෙ උදපාදී -පෙ-^{*}

1. මාරිසා, - මජ්ඣ. 2. ලභුකං, - ජෛ. 3. සාරිපුත්තමොගගලානා, - ජෛ. 4. අභොසි - මජ්ඣ. * පෙයොලච්ඡිදිත සංයුත්තං හෙවදා වුත්තනායෙන වෙදිතබ්බං

118. මහණෙනි, ඒ දෙව් නකාහි ම නොයෙක් දහස් ගණන් දෙවියෝ, නොයෙක් ලක්ෂ ගණන් දෙවියෝ මා වෙත ආහ. අවුත් මා වැද එක් පසෙක සිටියාහ. මහණෙනි, එක් පසෙක සිටියාවූ ම ඒ දෙවියෝ මට මෙය කීහ:-

“නිදුකාණන් වහන්ස, දැන් මේ බදුරු කපෙහි ම හඟවත් අර්හත් සම්මාසම්බුදුහු ලොවැ පහළ වූවාහු වෙති. නිදුකාණන් වහන්ස, භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ ජාතියෙන් ක්ෂත්‍රිය සේක, ක්ෂත්‍රියකුලයෙහි උපන් සේක. නිදුකාණන් වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගොත්‍රයෙන් ගෞතම වන සේක. නිදුකාණන් වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ආයුෂ්ප්‍රමාණය අල්ප ය, ලඝු ය. යමෙක් (මෙ සමයෙහි) බොහෝ කල් ජීවත් වන්නේ නම්, හේ සිය හවුරුද්දක් ජීවත් වෙයි. එයට වැඩි නම් ස්වල්පයකි. නිදුකාණන් වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇසතු රුක් මූලා බුදු වූ සේක. නිදුකාණන් වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සැරියුත් මුගලන් නම් හදුසුගල වූ අක්සවු යුවලෙක් වේ. නිදුකාණන් වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට හික්ෂුන් එක්දහස්දෙසිය පණසක් වූ සව්වන්ගේ එක් සන්තිපාතයෙක් විය: නිදුකාණන් වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට හැම දෙන ම රහතුන් වූ සව්වන්ගේ මේ එක් ම සන්තිපාතය විය. නිදුකාණන් වහන්ස, භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේට ආනන්ද නම් හික්ෂු තෙම අග්‍රොපස්ථායක වූ උවචු වේ. නිදුකාණන් වහන්ස, ශුද්ධොදන නම් රජ භාග්‍යවතුන්වහන්සේගේ පියා ය. මායා නම් දෙව් වැදූ මවු ය. කිඹුල්වත් නම් පුර රජදහන ය. නිදුකාණන් වහන්ස, මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අභිනිෂ්ක්‍රමණය විය, මෙසේ පැවිද්ද විය, මෙසේ ප්‍රධන් වැඩීම විය, මෙසේ අභිසම්බෝධිය විය, මෙසේ දම්සක්පැවැත්වීම විය. නිදුකාණන් වහන්ස, ඒ අපි භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බඹසර වැස කාමයන්හි කාමච්ඡන්දය දුරු කොට මෙහි උපනුම්හ” යි (කීහ.)

119. මහණෙනි, ඉක්බිති මම අවිහ දෙවියන් හා අතප්ප දෙවියන් කරා ගියෙමි...මහණෙනි ඉන් පසු මම අවිහ දෙවියන් ද අතප්ප දෙවියන් ද හා සුදස්ස දෙවියන් කරා ගියෙමි...මහණෙනි, ඉන් පසු මම අවිහ දෙවියන් ද අතප්ප දෙවියන් ද සුදස්ස දෙවියන් ද කැටුව සුදස්සී දෙවියන් කරා ගියෙමි... මහණෙනි, ඉන් පසු මම අවිහ දෙවියන් ද අතප්ප දෙවියන් ද සුදස්ස දෙවියන් ද සුදස්සී දෙවියන් ද කැටුව අකනිට්ඨක දෙවියන් වෙත ගියෙමි. මහණෙනි, ඒ දෙව් නකාහි නොයෙක් දහස්ගණන් දෙවියෝ නොයෙක් ලක්ෂ ගණන් දෙවියෝ මා කරා ආහ. අවුත් මා වැද එකත්පස් වැ සිටියහ. මහණෙනි, එකත්පස් වැ සිටියා වූ ඒ දෙවියෝ “නිදුකාණන් වහන්ස, හඟවත් අර්හත් විපස්සී සම්මාසම්බුදුහු යම් සමයෙක ලොව පහළ වූහු ද, ඒ මෙයින් යට එකානු වන කප යැ...යි කීහ.

120. තඤ්ඤං යෙව ඛො භික්ඛවෙ, දෙවනීකායෙ අනෙකානි දෙවතාසහසසානි අනෙකානි දෙවතාසහසහසසානි යෙනාහං නෙත්ථපසඛිකම්භි. උපසංකම්භිං මං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අවස්ථෙසු. එකමන්තං ධීතා ඛො භික්ඛවෙ, තා දෙවතා මං එතදවොච්චිං: ඉතො ඛො මාරිස, එකතිංසෙ කපෙස යං සිඛි හගවා ලොකෙ උදපාදි -පෙ- තෙ මයං මාරිස, සිඛිමහි හගවති බ්‍රහ්මචරියං -පෙ- ඉධුපපන්නා. සො යෙව ඛො මාරිස, එකතිංසො කපෙසා යං වෙසසහු හගවා ලොකෙ උදපාදි -පෙ- තෙ මයං මාරිස, වෙසසහුමහි හගවති බ්‍රහ්මචරියං වරිත්වා -පෙ- ඉධුපපන්නා. -ඉමඤ්ඤං යෙව ඛො මාරිස, හද්දකපෙස කකුසන්ධො හගවා ලොකෙ උදපාදි -පෙ- තෙ මයං මාරිස, කකුසන්ධමහි හගවති බ්‍රහ්මචරියං වරිත්වා -පෙ- ඉධුපපන්නා. ඉමඤ්ඤං යෙව මාරිස, හද්දකපෙස කොණාගමනො හගවා ලොකෙ උදපාදි -පෙ- තෙ මයං මාරිස, කොණාගමනමහි හගවති බ්‍රහ්මචරියං වරිත්වා -පෙ- ඉධුපපන්නා. ඉමඤ්ඤං යෙව මාරිස, හද්දකපෙස කසපපො හගවා ලොකෙ උදපාදි -පෙ- තෙ මයං මාරිස, කසපමහි හගවති බ්‍රහ්මචරියං වරිත්වා කාමෙසු කාමච්ඡන්දං විරාජෙත්වා ඉධුපපන්නා''ති.

121. තඤ්ඤං යෙව ඛො භික්ඛවෙ, දෙවනීකායෙ අනෙකානි දෙවතාසහසසානි අනෙකානි දෙවතාසහසහසසානි යෙනාහං නෙත්ථපසඛිකම්භි. උපසඛිකම්භිං මං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අවස්ථෙසු. එකමන්තං ධීතා ඛො භික්ඛවෙ, තා දෙවතා මං එතදවොච්චිං: “ඉමඤ්ඤං යෙව ඛො මාරිස, හද්දකපෙස හගවා එතරහි අරහං සම්මාසම්බුද්ධො ලොකෙ උපපන්නො -පෙ- තෙ මයං මාරිස, හගවති බ්‍රහ්මචරියං වරිත්වා කාමෙසු කාමච්ඡන්දං විරාජෙත්වා ඉධුපපන්නා''ති,

122. ඉති ඛො භික්ඛවෙ, තථාගතසෙසවෙසා ධම්මධාතු සුපපට්ඨි-ඤ්ඤා යසා ධම්ම ධාතුයා සුපපට්ඨිඤ්ඤා තථාගතො අතීතෙ බ්‍රහ්ම පරිනිබ්බුතෙ ඡිත්තපපකෙඤ්ඤි ‘ඡිත්තච්චුමෙ පරියාදීත්තච්චෙට්ඨ, සම්බද්ධ-කඛච්ඡිවනෙත ජාතිතොපි අනුසරති, නාමතොපි අනුසරති, ගොතතොපි අනුසරති, අයුඝමාණතොපි අනුසරති සාවකයු-ගතොපි ආනුසරති, සාවකසන්ධිපාතතොපි අනුසරති “එවං-ජව්වා තෙ හගවනො අහෙසුං ඉතිපි, එවංනාමා, එවංගොතනා, එවංසිලා, එවංධම්මා, එවංපඤ්ඤා, එවංචිහාරි, එවංචිමුත්තා තෙ හගවනො අහෙසුං ඉතිපි''ති. දෙවතා'පි තථාගතසෙස එතමන්තං ආරොචෙසුං යෙන තථාගතො අතීතෙ බ්‍රහ්ම පරිනිබ්බුතො -පෙ- අනුසරති -පෙ- එවංචිමුත්තා තෙ හගවනො අහෙසුං ඉතිපි''ති.

ඉදමවොච හගවා අත්තමනා තෙ භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිනාසුන්තී.

120. මහණෙනි, ඒ දෙවනකාහි ම නොයෙක් දහස් ගණන් නොයෙක් උක්ෂ ගණන් දෙවියෝ මා වෙත එළැඹියහ. එළැඹි මා වැද එකක්පස් ව සිටියහ. මහණෙනි, එකක්පස් ව සිටියාවූ ඒ දෙවියෝ මට මෙය කීහ: “නිදුකාණන් වහන්ස, යම් සමයෙක්හි හඟවත් අර්හත් සිඛි සම්මාසම්බුදුහු ලොවැ පහළ වූහ ද, ඒ මෙයින් යට එක්තිස් වන කප ය...නිදුකාණන් වහන්ස, මේ අපි හඟවත් අර්හත් සිඛි සම්මාසම්බුදුන් කෙරෙහි බලසර වැස...මෙහි උපනුමිහ. නිදුකාණන් වහන්ස, යම් සමයෙක හඟවත් අර්හත් වෙස්සභු සම්මාසම්බුදුහු ලොවැ දුහු ද, ඒ මෙයින් යට ඒ එක්තිස්වන කප මය...නිදුකාණන් වහන්ස, ඒ අපි හඟවත් වෙස්සභු සම්මාසම්බුදුන් කෙරෙහි බලසර වැස...මෙහි උපනුමිහ”යි කී හ. නිදුකාණන් වහන්ස, මේ බදුරු කපෙහි ම හඟවත් අර්හත් කකුසන්ධ සම්මාසම්බුදුහු ලොවැ පහළ වූහ ... නිදුකාණන් වහන්ස, ඒ අපි කකුසන්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බලසර වැස ... මෙහි උපනුමිහ. නිදුකාණන් වහන්ස, මේ බදුරු කපෙහි ම හඟවත් අර්හත් කොණාගමන සම්මාසම්බුදුහු ලොවැ පහළ වූහ ... නිදුකාණන් වහන්ස, ඒ අපි කොණාගමන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බලසර වැස ... මෙහි උපනුමිහ. නිදුකාණන් වහන්ස, මේ බදුරු කපෙහි ම හඟවත් අර්හත් කාශ්‍යප සම්මාසම්බුදුහු ලොවැ පහළ වූහ ... ඒ අපි කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත බලසර වැස කාමච්ඡන්දය දුරු ලා මෙහි උපනුමිහ”යි කීහ.

121. මහණෙනි, ඒ දෙවනකාහි ම නොයෙක් දහස් ගණන් දෙවියෝ, නොයෙක් උක්ෂ ගණන් දෙවියෝ මා වෙත එළැඹියහ. එළැඹි මා වැද එකක්පස් ව සිටියහ. මහණෙනි, එකක්පස් ව සිටියාවූ ඒ දෙවියෝ මට “නිදුකාණන් වහන්ස, මේ බදුරුකපෙහි ම අර්හත් සම්මාසම්බුදු වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලොවැ පහළ වූ සේක ... නිදුකාණන් වහන්ස, මුඛ කෙරෙහි බලසර වැස කාමයන්හි කාමරාගය දුරු කොට මෙහි උපනුමිහ”යි මෙය කීහ.

122. මහණෙනි, මෙසේ යම් ධර්මධාතුවක් මොනොවට පිළිවිදි බැවින් තථාගත තෙමේ “ඒ හඟවත්හු මේ නම් ජාතියෙහි උපන්හ සි ද, මේ නම් ඇත්තෝ, මේ නම් ගොත්‍ර ඇත්තෝ, මෙබඳු ධර්ම ඇත්තෝ, මෙබඳු ප්‍රඥා ඇත්තෝ, මෙබඳු විහරණ ඇත්තෝ, මෙබඳු විමුක්ති ඇත්තෝ වූහ”යි පිරිනිවියාවූ, සිද්ධිලද ප්‍රපඤ්ච ඇති, සිද්ධි ලද වර්තම ඇති, ක්ෂීණ කරන ලද තුන් වට ඇති, සියලු දුක් ඉක්මවූ අතීත බුදුවරුන් ජාති විසිනුත් සිහි කෙරේ ද, නාම විසිනුත් සිහි කෙරේ ද, ගොත්‍ර විසිනුත් සිහි කෙරේ ද, ආයුෂ්ප්‍රමාණ විසිනුත් සිහි කෙරේ ද, ශ්‍රාවකයුග විසිනුත් සිහි කෙරේ ද, ශ්‍රාවකසන්තිපාත විසිනුත් සිහි කෙරේ ද, මහණෙනි, තථාගත බුදුන් විසින් ම ඒ ධර්මධාතුව මොනොවට පිළිවිදුනා ලද්දේ ය. ... ‘ඒ හඟවත්හු මෙබඳු විමුක්ති ඇත්තෝ වූ හ’යි ද තථාගත බුදුහු පිරිනිවියා වූ අතීත බුදුවරුන් යමෙකින් සිහි කෙරෙද්ද...දෙවියෝත් මේ කරුණ තථාගත බුදුන්ට දැන්වූහ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. ඒ භික්ෂූහු සතුටු සිතැත්තාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දේශනාව පිළිගත්හ.

පළමු වන මහාපදන සූත්‍රය නිමියේ යි.

2.

මහානිදානසුභතං

1. එවං මෙ සුභතං: එකං සමයං හඟවා කුරුසු වීභරති කම්මාසදම්මං¹ නාම කුරුනං නිගමො. අප්ථො ආයසමා ආනජෙදු යෙන හඟවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භවා හඟවනං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමනං නිසීදී. එකමනං නිසිනෙකා ඛො ආයසමා ආනජෙදු හඟවනං එතදවොච: “අවජරියං හනෙන, අබගුතං හනෙන, යාවගම්භිරො වායං හනෙන, පට්ඨවිසමුපපාදෙ ගම්භිරාවහාසො ච. අප්ථ ච පන මෙ උත්තානකුඤ්ඤානකො වීය බායති” ති.

2. මා හෙවං ආනජද අවච, මා හෙවං ආනජද අවච, ගම්භිරො වායං ආනජද පට්ඨවිසමුපපාදෙ ගම්භිරාවහාසො ච. එතස්ස ආනජද, ධම්මස්ස අනනුබොධා අපපට්ඨො එවමයං පජා තත්තාකුලකජාතා ගුලාගුණඤ්ඤා² මුඤ්ජබ්බචජභුතා³ අපායං දුක්ඛානිං විනිපාතං සංසාරං නාතිවත්තති.

3. අස්සී ඉදපපච්චයා ජරාමරණන්ති ඉති පුට්ඨන සත්ථා ආනජද, අස්සීතිස්ස වචනියං. කම්පවචයා ජරාමරණන්ති ඉති චෙ වදෙය්‍ය, ජාතිපච්චයා ජරාමරණන්ති ඉච්චස්ස වචනියං.

අස්සී ඉදපපච්චයා ජාතීති ඉති පුට්ඨන සත්ථා ආනජද, අස්සීතිස්ස වචනියං. කම්පවචයා ජාතීති ඉති චෙ වදෙය්‍ය, භවපච්චයා ජාතීති ඉච්චස්ස වචනියං.

අස්සී ඉදපපච්චයා හවොති ඉති පුට්ඨන සත්ථා ආනජද, අස්සීතිස්ස වචනියං. කම්පවචයා හවොති ඉති චෙ වදෙය්‍ය, උපාදාපච්චයා හවොති ඉච්චස්ස වචනියං.

අස්සී ඉදපපච්චයා උපාදානන්ති ඉති පුට්ඨන සත්ථා ආනජද, අස්සීතිස්ස වචනියං. කම්පවචයා උපාදානන්ති ඉති චෙ වදෙය්‍ය, තණ්හාපච්චයා උපාදානන්ති ඉච්චස්ස වචනියං.

1. කම්මාසදම්මං - මඡසං

2. ගුලාගුණඤ්ඤා - සිවු ගුලාගුණඤ්ඤා - දී අධ්‍යක්ථා
කුලාගුණඤ්ඤා - ගුණාගුණඤ්ඤා - සා.

3. මුඤ්ජබ්බචජභුතා - මඡසං සා.

2.

මහානිදහ සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුරු රට, කුරු දනවු වැස්සන්ගේ කල්මාසදමය නම් යම් නියම් ගමෙක් වී ද, එහි වැඩ වසන සේක. එ කල්හි ආයුෂ්මත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එක් පසෙක හිඳ ගත්හ. එක්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් අනද තෙරණුවෝ “වහන්ස, මේ ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පාදය කොතරම් ගැඹුරු ද, කොතරම් ගැඹුරු පෙනුම් ඇත්තේ ද යනු ආශ්වයා ය, අද්භූත ය. එතෙකුදු වුවත් මට එය ප්‍රකට වුවක් මෙන්, ඉතා ප්‍රකට වුවක් මෙන් වැටුණේ යැ” යි කීහ.

2. “ආනන්දය, එසේ නො කිය. ආනන්දය, එසේ නො කිය. ආනන්දය, මේ ප්‍රතිත්‍යාසමුත්පාදය ගැඹුරු ද වේ, ගැඹුරු පෙනුම් ඇත්තේ ද වේ. ආනන්දය, මේ ධර්මය අනුබොධි නො කිරීමෙන්, ප්‍රතිවේධි නො කිරීමෙන් මෙසේ මේ සත්ත්වප්‍රජාව (පෙහෙර) හුකැටියක් මෙන් අවුල් වූවා, කැඳ ලූ පෙහෙර හු මෙන් ගැට ගැඹුණි නොහොත් කිඳිලි කසල්ලක් බඳු වූවා, මුදුනණ බබුස් තණ සේ අවුල් වූවා සැපයෙන් පහ වූ, නපුරු ගති ඇති, විවිභ ව පතිත වීම් ඇති අපාය ද සසර ද ඉක්ම නො යෙයි.

3. ආනන්දය, ‘මේ යම් ප්‍රත්‍යයයෙකින් ජරාමරණ වේ නම්, එසේ වූ ප්‍රත්‍යයයෙක් ඇත් ද?’ යි විචාරන ලද්දහු විසින් ‘ඇතැ’යි ඔහුට කිය යුතු. ‘කිමෙක ප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වේ ද?’ යි මෙසේ විචාරන්නන් නම් ‘ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වේ යැ’ යි මෙසේ ඔහුට කිය යුතු.

ආනන්දය, ‘මේ යම් ප්‍රත්‍යයයෙකින් ජාතිය (ඉපැත්ම) වේ නම්, එසේ වූ ප්‍රත්‍යයයෙක් ඇත් ද?’ යි මෙසේ විචාරන ලද්දහු විසින් ‘ඇතැ’යි ඔහුට කිය යුතු. ‘කිමෙක ප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ ද?’ යි මෙසේ කියන්නන් නම් ‘භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ යැ’ යි මෙසේ ඔහුට කිය යුතු.

ආනන්දය, ‘මේ යම් ප්‍රත්‍යයයෙකින් භවය වේ නම්, එසේ වූ ප්‍රත්‍යයයෙක් ඇත් ද?’ යි මෙසේ විචාරන ලද්දහු විසින් ‘ඇතැ’යි ඔහුට කිය යුතු. ‘කිමෙක ප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ ද?’ යි මෙසේ විචාරන්නන් නම් ‘උපාදාන ප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ යැ’ යි මෙසේ ඔහුට කිය යුතු.

ආනන්දය, මේ යම් ප්‍රත්‍යයයෙකින් උපාදානය වේ නම්, එබඳු ප්‍රත්‍යයයෙක් ඇත් ද?’ යි මෙසේ විචාරන ලද්දහු විසින් ‘ඇතැ’යි ඔහුට කිය යුතු. ‘කිමෙක ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදානය වේ ද?’ යි මෙසේ විචාරන්නන් නම් ‘තෘෂ්ණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදානය වේ යැ’ යි මෙසේ ඔහුට කිය යුතු.

අපී ඉදපච්චයා තණ්හා'ති ඉති පුට්ඨන සතා ආනන්ද අපීති'සස වචනීයං. කිම්පච්චයා තණ්හා'ති ඉති චෙ වදෙය්‍ය, වෙදනාපච්චයා තණ්හා'ති ඉච්චසස වචනීයං,

අපී ඉදපච්චයා වෙදනා'ති ඉති පුට්ඨන සතා ආනන්ද අපීති'සස වචනීයං. කිම්පච්චයා වෙදනා'ති ඉති චෙ වදෙය්‍ය, එසසච්චයා වෙදනා'ති ඉච්චසස වචනීයං.

අපී ඉදපච්චයා එසසා'ති ඉති පුට්ඨන සතා ආනන්ද අපීති'සස වචනීයං. කිම්පච්චයා එසසා'ති ඉති චෙ වදෙය්‍ය, නාමරූපච්චයා එසසා'ති ඉච්චසස වචනීයං.

අපී ඉදපච්චයා නාමරූපනති ඉති පුට්ඨන සතා ආනන්ද අපීති'සස වචනීයං. කිම්පච්චයා නාමරූපනති ඉති චෙ වදෙය්‍ය, විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපනති ඉච්චසස වචනීයං.

අපී ඉදපච්චයා විඤ්ඤාණනති ඉති පුට්ඨන සතා ආනන්ද අපීති'සස වචනීයං. කිම්පච්චයා විඤ්ඤාණනති ඉති චෙ වදෙය්‍ය, නාමරූපච්චයා විඤ්ඤාණනති ඉච්චසස වචනීයං.

ඉති ඛො ආනන්ද නාමරූපච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං, නාමරූපච්චයා එසසා, එසසච්චයා වෙදනා, වෙදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදනං, උපාදනාපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුකඛදෙමනස්ස පායාසා සම්භවනති. එවමමනසස කෙවලසස දුකඛකඛන්ධසස සමුදයො හොති.''

4. “ජාතිපච්චයා ජරාමරණනති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. තදනන්ද ඉම්නාපෙතං පරියායෙන චෙදිකඛ්ඛං යථා ජාතිපච්චයා ජරාමරණං: ජාති ව හි ආනන්ද නාහවිසස සබ්බන්ත සබ්බං සබ්බථා සබ්බං කසසවී කිම්භිවී සෙය්‍යථීදං: දෙවානං වා දෙවත්තාය, ගන්ධබ්බානං වා ගන්ධබ්බත්තාය, යකඛානං වා යකඛත්තාය, භූතානං වා භූතත්තාය, මනුසසානං වා මනුසසත්තාය, චතුපපදනං වා චතුපපදත්තාය, පකඛිතං වා පකඛිත්තාය, සිරිංසපානං වා සිරිංසපත්තාය¹, තෙසං තෙසඤ්ඤා ආනන්ද සත්තානං තථත්තාය² ජාති නාහවිසස, සබ්බසො ජාතියා අසති ජාතිත්ථිරොධා අපි නු ඛො ජරාමරණං පඤ්ඤායෙථා?”ති.

“නො හෙතං භනෙත”,

“තසමාතිහානන්ද එසෙව හෙතු එතං හිදනං එස සමුදයො එස පච්චයො ජරාමරණසස යදිදං ජාති”.

1. සරිසපානං වා ඡෙසං 2. තදතදත්තාය - මජ්ඣං

ආනන්දය, 'මේ යම් ප්‍රත්‍යයයෙකින් තෘෂ්ණාව වේ නම්, එසේ වූ ප්‍රත්‍යයයෙක් ඇද්ද?' යි මෙසේ විචාරන ලද්දහු විසින් 'ඇතැ'යි ඔහුට කිය යුතු. 'කිමෙක ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂ්ණාව වේ ද?' යි මෙසේ විචාරන්නේ නම් 'වේදනාප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂ්ණාව වේ' යැ යි මෙසේ ඔහුට කිය යුතු.

ආනන්දය, 'මේ යම් ප්‍රත්‍යයයෙකින් වේදනාව වේ නම්, එබඳු වූ ප්‍රත්‍යයයෙක් ඇද්ද? යි මෙසේ විචාරන ලද්දහු විසින් 'ඇතැ'යි ඔහුට කිය යුතු. 'කිමෙක ප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වේ ද?' යි මෙසේ විචාරන්නේ නම් 'ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වේ' යැ යි මෙසේ ඔහුට කිය යුතු.

ආනන්දය, 'මේ යම් ප්‍රත්‍යයයෙකින් ස්පර්ශය වේ නම්, එසේ වූ ප්‍රත්‍යයයෙක් ඇද්ද?' යි මෙසේ විචාරන ලද්දහු විසින් 'ඇතැ'යි ඔහුට කිය යුතු. 'කිමෙක ප්‍රත්‍යයයෙන් ස්පර්ශය වේ ද?' යි මෙසේ විචාරන්නේ නම් 'නාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් ස්පර්ශය වේ' යැ යි මෙසේ ඔහුට කිය යුතු.

ආනන්දය, 'මේ යම් ප්‍රත්‍යයයෙකින් නාමරූපය වේ නම්, එසේ වූ ප්‍රත්‍යයයෙක් ඇද්ද?' යි මෙසේ විචාරන ලද්දහු විසින් 'ඇතැ'යි ඔහුට කිය යුතු. 'කිමෙක ප්‍රත්‍යයයෙන් නාමරූපය වේ ද?' යි මෙසේ විචාරන්නේ නම් 'විඤානප්‍රත්‍යයයෙන් නාමරූපය වේ' යැ යි ඔහුට කිය යුතු.

මේ යම් ප්‍රත්‍යයයෙකින් විඤානය වේ නම්, එසේ වූ ප්‍රත්‍යයයෙක් ඇද්දැයි විචාරන ලද්දහු විසින් 'ඇතැ'යි ඔහුට කිය යුතු. 'කිමෙක ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤානය වේ ද?' යි මෙසේ විචාරන්නේ නම් 'නාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් විඤානය වේ' යැ යි මෙසේ ඔහුට කිය යුතු.

ආනන්දය, මෙසේ නාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් විඤානය වේ. විඤානප්‍රත්‍යයයෙන් නාමරූපය වේ. නාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් ස්පර්ශය වේ. ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වේ. වේදනාප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂ්ණාව වේ. තෘෂ්ණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදනය වේ. උපාදනප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ. භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ. ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ, ශොක පරිදෙව දුක් දෙමනස් උපායාස යන මොහු පහළ වෙත්. මෙසේ මේ සියලු දුක්ඛයේ ඉපැක්ම වේ."

4. "ආනන්දය, 'ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වේ' යැ යි මෙසේ ම මෙය කියන ලදී. ආනන්දය, යම් සේ ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වේ ද, මෙය මෙ කරුණිනුත් දත යුතු: ආනන්දය, හැම අයුරින් ම හැම ලෙසින් ම ජාතිය කිසිවකුට කිසිදු තැනෙක නොවී නම්, විභාග විසින් - දෙවියන්ගේ දෙව්බව පිණිස හෝ ගදෙව්වන්ගේ ගදෙවුබව පිණිස හෝ යකුන්ගේ යක්බව පිණිස හෝ උපන් කවර හෝ සතුන් ගේ ඒ ලත් අත්බව පිණිස හෝ මිනිසුන් ගේ මිනිස්බව පිණිස හෝ සිවුපාවන් ගේ සිවුපාබව පිණිස හෝ පක්ෂීන්ගේ පක්ෂි බව පිණිස හෝ සර්පාපයන්ගේ (බඩ ගා යන සතුන්ගේ) සර්පාප බව පිණිස හෝ ඒ ඒ සතුන් ගේ එසේ විම පිණිස ජාතිය නො වී නම්, සර්වප්‍රකාරයෙන් ම ජාතිය නැති කල්හි ජාතියගේ තිරොධයෙන් (අභාවයෙන්) ජරාමරණය පැනෙන්නේ ද?"

"වහන්ස, මෙය නො ම වන්නේ යැ" යි අනඳ තෙරණුවෝ වදළහ.

"එහෙයින් ආනන්දය, යම් මේ ජාතියෙක් වේ ද, ජරාමරණයට මෙය ම හෙතු ය, මෙය ම නිදන ය, මෙය ම සමුදය ය, මෙය ම ප්‍රත්‍යය ය."

5. “භවපච්චයා ජාතීති ඉති ඛො පනොතං වුඤ්ඤං. තදනාදු ඉමිනාපෙතං පරියායෙන වෙදිකඛං යථා භවපච්චයා ජාතී: හවො ච හි ආනාදු නාභවිසස සංඛෙත සංඛං සංඛථා සංඛං කසසවී කිම්හිවී සෙය්‍යපීදං: කාමභවො රූපභවො අරූපභවො, සංඛෙසො භවෙ අසති භවනිරොධා අපි නු ඛො ජාතී පඤ්ඤායෙථා?”ති.

“නොහෙතං භනෙත”.

“තසමාතිභානාදු එසෙව හෙතු එතං නිදනං එස සමුදයො එස පච්චයො ජාතියා යදිදං භවො.”

6. “උපාදනපච්චයා භවො’ති ඉති ඛො පනොතං වුඤ්ඤං. තදනාදු ඉමිනාපෙතං පරියායෙන වෙදිකඛං: යථා උපාදනපච්චයා භවො: උපාදනං ච හි ආනාදු නාභවිසස සංඛෙත සංඛං සංඛථා සංඛං කසසවී කිම්හිවී- සෙය්‍යපීදං: කාමුපාදනං වා දිට්ඨිපාදනං වා සීලඛිකපාදනං වා අත්තවා දුපාදනං වා- සංඛෙසො උපාදනෙ අසති උපාදනනිරොධා අපි නු ඛො භවො පඤ්ඤායෙථා?”ති.

“නොහෙතං භනෙත.”

“තසමාතිභානාදු එසෙව හෙතු එතං නිදනං එස සමුදයො එස පච්චයො භවසස යදිදං උපාදනං.”

7. තණ්හාපච්චයා උපාදනනී ඉති ඛො පනොතං වුඤ්ඤං. තදනාදු ඉමිනාපෙතං පරියායෙන වෙදිකඛං: යථා තණ්හාපච්චයා උපාදනං: තණ්හා ච හි ආනාදු නාභවිසස සංඛෙත සංඛං සංඛථා සංඛං කසසවී කිම්හිවී - සෙය්‍යපීදං; රූපතණ්හා සද්දතණ්හා ගඤ්ඤතණ්හා රසතණ්හා ඵොඨඨිකතණ්හා ධම්මතණ්හා- සංඛෙසො තණ්හාය අසති තණ්හානිරොධා අපි නු ඛො උපාදනං පඤ්ඤායෙථා?”ති.

“නොහෙතං භනෙත”.

“තසමාතිභානාදු එසෙව හෙතු එතං නිදනං එස සමුදයො එස පච්චයො උපාදනසස යදිදං තණ්හා”

8. “වෙදනාපච්චයා තණ්හා’ති ඉති ඛො පනොතං වුඤ්ඤං. තදනාදු ඉමිනා පෙතං පරියායෙන වෙදිකඛං යථා වෙදනාපච්චයා තණ්හා; වෙදනා ච හි ආනාදු නාභවිසස සංඛෙත සංඛං සංඛථා සංඛං කසසවී කිම්හිවී - සෙය්‍ය- පීදං: වඤ්ඤසමථසසජා වෙදනා සොතසමථසසජා වෙදනා සානසමථසසජා වෙදනා කායසමථසසජා වෙදනා මනොසමථසසජා වෙදනා,- සංඛෙසො වෙදනාය අසති වෙදනානිරොධා අපි නු ඛො තණ්හා පඤ්ඤායෙථා?”ති.

“නො හෙතං භනෙත”.

“තසමාතිභානාදු එසෙව හෙතු එතං නිදනං එස සමුදයො එස පච්චයො තණ්හාය යදිදං වෙදනා.”

5. “භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ යැ යි මෙසේ ම මෙය කියන ලදී. ආනන්දය, යම්සේ භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ ද, එය මෙ කරුණින් ද දත යුතු: ආනන්දය, කිසිවකුට කිසිදු තැනෙක හැම අයුරින් ම හැම ලෙසින් ම කාමභව, රූපභව, අරූපභව යන භවයෙක් නො වී නම්, හැම අයුරින් ම භවය නැති කල්හි භවනිරොධයෙන් ජාතියෙක් පැනෙන්නේ ද?”

“වහන්ස, මෙය නො ම වන්නේ යැ”යි අනඳ තෙරණුවෝ වදළහ.

“ආනන්දය, එහෙයින් යම් මේ භවයෙක් වේ ද මෙය ම ජාතියට හෙතු ය, මෙය ම ජාතියට නිදන ය, මෙය ම ජාතියගේ සමුදය ය, මෙය ම ජාතියට ප්‍රත්‍යය ය.”

6. “උපාදන ප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ යැ යි මෙසේ ම මෙය කියන ලදී. ආනන්දය, උපාදනප්‍රත්‍යයයෙන් යම්සේ භවය වේ ද, එය මෙ කරුණින් ද දත යුතු: ආනන්දය, කමොපාදන ද දෘෂ්ටව්‍යුපාදන ද ශීල-ව්‍රතොපාදන ද ආත්මවාදෙපාදන ද යන මේ උපාදනයෙක් හැම අයුරින් ම හැම ලෙසින් ම කිසිවක්භට කිසිදු තැනෙක නො වී නම්, හැම අයුරින් ම උපාදනයක් නැති කල්හි උපාදනනිරොධයෙන් භවයෙක් පැනෙන්නේ ද?”

“වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය.”

“ආනන්දය, එහෙයින් යම් මේ උපාදනයෙක් වේද, මෙය ම භවයට හෙතු ය, මෙය ම නිදන ය, මෙය ම සමුදය ය, මෙය ම ප්‍රත්‍යය ය.”

7. “තෘෂ්ණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදනය වේ යැ යි මෙසේ ම මෙය කියන ලදී. ආනන්දය, යම්සේ තෘෂ්ණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදනය වේ ද, එය මෙ කරුණින් ද දත යුතු: ආනන්දය, රූපතෘෂ්ණා ශබ්දතෘෂ්ණා ගන්ධතෘෂ්ණා රසතෘෂ්ණා සප්‍රෂ්ටව්‍යතෘෂ්ණා යන මේ යම් තෘෂ්ණාවෙක් කිසිවක්භූ පිළිබඳ ව කිසිදු තැනෙක හැම අයුරින් ම හැම ලෙසින් ම නො වී නම්, සර්වප්‍රකාරයෙන් ම තෘෂ්ණාව නැති කල්හි තෘෂ්ණාවගේ නිරොධයෙන් උපාදනයෙක් පැනෙන්නේ ද?”

“වහන්ස, මෙය නො වන්නේ ම ය.”

“ආනන්දය, එහෙයින් තෘෂ්ණාසංඛ්‍යාත මෙය ම උපාදනයාගේ හෙතු ය, මෙය ම නිදනය ය, මෙය ම සමුදය ය, මෙය ම තෘෂ්ණාවගේ ප්‍රත්‍යය ය.”

8. “වේදනාප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂ්ණාව වේ යැ යි මෙසේ ම මෙය කියන ලදී. ආනන්දය, යම්සේ වේදනාප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂ්ණාව වේ ද, එය මෙ කරුණින් ද දත යුතු: ආනන්දය, චක්ඛුසම්ඵස්සජ වේදනා ය, සොතසම්ඵස්සජ වේදනා ය, ඝාතසම්ඵස්සජ වේදනා ය, ජීවිහාසම්ඵස්සජ වේදනා ය, කායසම්ඵස්සජ වේදනා ය මනොසම්ඵස්සජ වේදනා ය යන මේ යම් වේදනාවෙක් කිසිවක්භට කිසිදු තැනෙක සියලු අයුරින් ම සියලු ලෙසින් ම නො වී නම්, හැම අයුරින් ම වේදනාව නැති කල්හි වේදනාවගේ නිරොධයෙන් තෘෂ්ණාව පැනෙන්නේ ද?”

“වහන්ස, මෙය නො වන්නේ ම ය.”

“ආනන්දය, එහෙයින් වේදනා යන මෙය ම තෘෂ්ණාවට හෙතු වේ, මෙය ම නිදනය වේ, මෙය ම සමුදයය වේ, මෙය ම ප්‍රත්‍යයය වේ.”

9. ඉති ඛො පනෙතං ආනන්ද වෙදනං පට්ඨව තණ්හා, තණ්හං පට්ඨව පරියෙසනා, පරියෙසනං පට්ඨව ලාභො, ලාභං පට්ඨව විනිවජ්ජයො, විනිවජ්ජයං පට්ඨව ඡන්දරාගො, ඡන්දරාගං පට්ඨව අපේක්ඛාසානං, අපේක්ඛාසානං පට්ඨව පරිඤ්ඤා, පරිඤ්ඤං පට්ඨව මච්ඡරියං, මච්ඡරියං පට්ඨව ආරකෙඛා, ආරකෙඛාධිකරණං.¹ පට්ඨව දණ්ඩාදන සඤ්ඤාදනකලහවිඤ්ඤාවිවාදකුචං තුචං පෙසුඤ්ඤාමුසාවාද අනෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති.

10. ආරකෙඛාධිකරණං දණ්ඩාදනසඤ්ඤාදනකලහ-විඤ්ඤාවිවාද-කුචනකුචං - පෙසුඤ්ඤා - මුසාවාද අනෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති ඉති ඛො පනෙතං වුඤ්ඤං. තදනන්ද ඉමිනාපෙතං පරියායෙන වෙදිතබ්බං යථා ආරකෙඛාධිකරණං දණ්ඩාදන - සඤ්ඤාදන - කලහ - විඤ්ඤාවිවාද - කුචනකුචං - පෙසුඤ්ඤා - මුසාවාද අ.නෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවන්ති: ආරකෙඛා ව හි ආනන්ද නාහවිසස සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං කසසව් කිමහිවි, සබ්බසො ආරකෙඛ අසති ආරකෙඛනිරොධා අපි නු ඛො දණ්ඩාදන - සඤ්ඤාදන - කලහ - විඤ්ඤා - විවාද - කුචනකුචං - පෙසුඤ්ඤා - මුසාවාද අනෙතෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමභවෙය්සුන්ති?.

“නො හෙතං හනෙතං.”

තසමාතිභානන්ද එසෙව හෙතු එතං නිදනං එස සමුදයො එස පච්චයො දණ්ඩ දන - සඤ්ඤාදන කලහ - විඤ්ඤා - විවාද - කුචනකුචං - පෙසුඤ්ඤා - මුසාවාදනං අනෙතෙසං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමභවාය යදිදං ආරකෙඛා.

11. මච්ඡරියං පට්ඨව ආරකෙඛා'ති ඉති ඛො පනෙතං වුඤ්ඤං තදනන්ද ඉමිනාපෙතං පරියායෙන වෙදිතබ්බං යථා මච්ඡරියං පට්ඨව ආරකෙඛා: මච්ඡරියං ව හි ආනන්ද නාහවිසස සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං කසසව් කිමහිවි, සබ්බසො මච්ඡරියෙ අසති මච්ඡරියනිරොධා අපි නු ඛො ආරකෙඛා පඤ්ඤායෙථාති?

“නො හෙතං හනෙතං.”

තසමාතිභානන්ද එසෙව හෙතු එතං නිදනං එස සමුදයො එස පච්චයො ආරකෙඛාය යදිදං මච්ඡරියං.

12. පරිඤ්ඤං පට්ඨව මච්ඡරියන්ති ඉති ඛො පනෙතං වුඤ්ඤං. තදනන්ද ඉමිනාපෙතං පරියායෙන වෙදිතබ්බං. යථා පරිඤ්ඤං පට්ඨව මච්ඡරියං: පරිඤ්ඤො ව හි ආනන්ද නාහවිසස සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං කසසව් කිමහිවි, සබ්බසො පරිඤ්ඤෙ අසති පරිඤ්ඤනිරොධා අපි නු ඛො මච්ඡරියං පඤ්ඤායෙථා ති?

“නො හෙතං හනෙතං.”

තසමාතිභානන්ද එසෙව හෙතු එතං නිදනං එස සමුදයො එස පච්චයො මච්ඡරියාය යදිදං පරිඤ්ඤො.

1. ආරකෙඛං පට්ඨව ආරකෙඛාධිකරණං - සා

9. “ආනන්දය, මෙසේ මේ වෙදනාව නිසා තෘෂ්ණාව වේ. තෘෂ්ණාව නිසා පර්යේෂණය (අරමුණු සෙවීම) වේ. පර්යේෂණය නිසා ලාභය (අරමුණු ලැබීම) වේ. ලාභය නිසා විතර්කවිනිශ්චය (අරමුණෙහි ඉටු අනිටු බව විතර්කයෙන් නිශ්චය කොට ගැනීම) වේ. විනිශ්චය නිසා ඡන්දරාගය (විතර්කිත වස්තුව කෙරෙහි ඇල්ම) වේ. ඡන්දරාගය නිසා අධ්‍යවසානය (මම ය මගේ යැ යි බලවත් සනිටුහන) වේ. අධ්‍යවසානය නිසා පරිග්‍රහය (තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි විසින් මගේයැ යි අයත් කැර ගැනීම) වේ. පරිග්‍රහය නිසා මසුරුබව වේ. මසුරුබව නිසා රැක්ම වේ. රැක්ම කරණ කොට ගෙන දඬුමුගුරු දුරුම, අවි දුරුම, කලහ, විග්‍රහ (විරෝධ පෑම) විවාද, තුවංතුවං වාද (ඇනුම් බැණුම්), කේලාම, මුසාබ්ණුම, නොයෙක් ලාමක අකුසල්දහම්හු පහළ වෙත්.

10. “රකවළ කරන කරුණෙන් දඬුමුගුරු දුරුම අවි දුරුම කලහ විග්‍රහ විවාද තුවන්තුවංවාද කේලාම මුසාබ්ණුම, නොයෙක් අකුසල් දහම්හු පහළ වෙති යි මෙය මෙසේ ම කියන ලද්දේ ය. ආනන්දය, රකවළ කරන කරුණින් දඬුමුගුරු දුරුම අවිදුරුම කලහ විග්‍රහ විවාද තුවන්තුවංවාද කේලාම මුසාබ්ණුම, නොයෙක් අකුසල් දහම්හු යම්සේ පහළ වෙත් ද, එය මේ කරුණෙන් ද දත යුතු: ආනන්දය, කිසිවක්හුගෙන් කිසි තැනෙක්හිත් හැම අයුරින් හැම ලෙසින් රකවළෙක් නො වී නම්, හැම අයුරින් රකවළක් නැති කල්හි, රකවළ නැති බැවින් දඬුමුගුරු දුරුම අවිදුරුම කලහ විග්‍රහ විවාද තුවන්තුවංවාද කේලාම මුසාබ්ණුම, නොයෙක් අකුසල් දහම්හු පහළ වන්නාහු ද?”

“වහන්ස, මෙය නො වන්නේ ම ය.”

“ආනන්දය, එහෙයින් දඬුමුගුරු දුරුම අවිදුරුම කලහ විග්‍රහ විවාද තුවන්තුවංවාද කේලාම මුසාබ්ණුම යන මොවුන්ගේ, නොයෙක් අකුසල්දහම්හුන්ගේ හට ගැනීමට වස්තුව රැක ගැනීම යන මෙය ම හෙතු ය, මෙය ම නිදන ය, මෙය ම සමුදය ය, මෙය ම ප්‍රත්‍යය ය.”

11. “මසුරුබව නිසා රැක ගැනීම වේ යැ යි මෙසේ මෙය කියන ලද්දේ ම ය. ආනන්දය, මසුරුබව නිසා රැක ගැනීම යම්සේ වේ ද, එය මේ කරුණුදුද දත යුතු: ආනන්දය, කිසිවක්හුගේ කිසි තැනෙක හැම අයුරින් හැම ලෙසින් මසුරුබවෙක් නො වී නම්, හැම අයුරින් මසුරුබව නැති කල්හි, මසුරුබව නැති වීමෙන් වස්තු රැක ගැනීමෙක් පැණෙන්නේ ද?”

“වහන්ස මෙය නො වන්නේ ම ය.”

“ආනන්දය, එහෙයින් මසුරුබව යන මෙය ම වස්තුව රැක ගැනීමට හෙතු ය, මෙය ම නිදනය ය, මෙය ම සමුදය ය, මෙය ම ප්‍රත්‍යය ය.”

12. “පරිග්‍රහය (අයත් කොට ගැනීම) නිසා මසුරුබව වේ යැ යි මෙසේ මෙය කියන ලද්දේ ම ය. ආනන්දය, පරිග්‍රහය නිසා මසුරුබව යම්සේ වේ ද, එය මේ කරුණින් ද දත යුතු: ආනන්දය, කිසිවක්හුගේ කිසි තැනෙකත් හැම අයුරින් හැම ලෙසින් පරිග්‍රහයෙක් නො වී නම්, හැම අයුරින් පරිග්‍රහයක් නැති කල්හි, පරිග්‍රහනිරෝධයෙන් මසුරුබවෙක් පැණෙන නේ ද?”

“වහන්ස, මෙය නො වන්නේ ම ය.”

“ආනන්දය, එහෙයින් මසුරුබවට පරිග්‍රහය යන මෙය ම නිදනය ය, මෙය ම සමුදය ය, මෙය ම ප්‍රත්‍යය ය.”

13. “අජේඛාසානං පට්ඨව පරිග්ගහො’ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. තදනාදු ඉමිනාපෙතං පරියායෙන වෙදිතඛං. යථා අජේඛාසානං පට්ඨව පරිග්ගහො; අජේඛාසානං ච හි ආනාදු නාහවිසස සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං කසසවි කිමහිවි. සබ්බසො අජේඛාසානෙ අසති අජේඛාසාන නිරොධා අපි නු ඛො පරිග්ගහො පඤ්ඤායෙථා?”ති

“නො හෙතං හනෙත.”

“තස්මාතිහානාදු එසෙව හෙතු එතං නිදනං එස සමුදයො එස පච්චයො පරිග්ගහසස යදිදං අජේඛාසානං.”

14. “ඡන්දුරාගං පට්ඨව අජේඛාසානනති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. තදනාදු ඉමිනාපෙතං පරියායෙන වෙදිතඛං. යථා ඡන්දුරාගං පට්ඨව අජේඛාසානං; ඡන්දුරාගො ච හි ආනාදු නාහවිසස සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං කසසවි කිමහිවි, සබ්බසො ඡන්දුරාගෙ අසති ඡන්දුරාගනිරොධා අපි නු ඛො අජේඛාසානං පඤ්ඤායෙථා?ති.”

“නො හෙතං හනෙත.”

“තස්මාතිහානාදු එසෙව හෙතු එතං නිදනං එස සමුදයො එස පච්චයො අජේඛාසානසස යදිදං ඡන්දුරාගො.”

15. “විනිච්ඡයං පට්ඨව ඡන්දුරාගො’ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. තදනාදු ඉමිනාපෙතං පරියායෙන වෙදිතඛං. යථා විනිච්ඡයං පට්ඨව ඡන්දුරාගො; විනිච්ඡයො ච හි ආනාදු නාහවිසස සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං කසසවි කිමහිවි, සබ්බසො විනිච්ඡයෙ අසති විනිච්ඡයනිරොධා අපි නු ඛො ඡන්දුරාගො පඤ්ඤායෙථා?ති”

“නො හෙතං හනෙත.”

“තස්මාතිහානාදු එසෙව හෙතු එතං නිදනං එස සමුදයො එස පච්චයො ඡන්දුරාගසස, යදිදං විනිච්ඡයො.”

16. “ලාහං පට්ඨව විනිච්ඡයො’ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. තදනාදු ඉමිනාපෙතං පරියායෙන වෙදිතඛං. යථා ලාහං පට්ඨව විනිච්ඡයො; ලාහො ච හි ආනාදු නාහවිසස සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං කසසවි කිමහිවි, සබ්බසො ලාහෙ අසති ලාහනිරොධා අපි නු ඛො විනිච්ඡයො පඤ්ඤායෙථා?ති”

“නො හෙතං හනෙත.”

“තස්මාතිහානාදු එසෙව හෙතු එතං නිදනං එස සමුදයො එස පච්චයො විනිච්ඡයසස යදිදං ලාහො.”

17. “පරියෙසනං පට්ඨව ලාහො’ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. තදනාදු ඉමිනාපෙතං පරියායෙන වෙදිතඛං. යථා පරියෙසනං පට්ඨව ලාහො; පරියෙසනා ච හි ආනාදු නාහවිසස සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං කසසවි කිමහිවි, සබ්බසො පරියෙසනාය අසති පරියෙසනානිරොධා අපි නු ඛො ලාහො පඤ්ඤායෙථා?ති”

“නො හෙතං හනෙත.”

“තස්මාතිහානාදු එසෙව හෙතු එතං නිදනං එස සමුදයො එස පච්චයො ලාහසස යදිදං පරියෙසනා.”

13. “අධ්‍යවසානය (මම ය, මාගේ යයි බලවත් සේ සනිටුහන් කිරීම) නිසා වස්තූපරිග්‍රහය වේ යැ යි මෙසේ ම මෙය කියන ලද්දේ ය. ආනන්දය, අධ්‍යවසානය නිසා වස්තූපරිග්‍රහය යම්සේ වේ ද, එය මෙ කරුණෙන් ද දත යුතු: ආනන්දය, කිසිවක්හුගේ කිසි ද තැනෙක අධ්‍යවසානයෙක් හැම අයුරින් හැම ලෙසින් නො වී නම්, හැම අයුරින් අධ්‍යවසානය නැති කල්හි, අධ්‍යවසානනිරෝධයෙන් වස්තූපරිග්‍රහයෙක් පැනෙන්නේ ද?”

“වහන්ස, මෙය නො වන්නේ ම ය.”

“ආනන්දය එහෙයින් අධ්‍යවසානය යන යමෙක් ඇද්ද, පරිග්‍රහයට මෙය ම හෙතු ය, මෙය ම නිදාන ය, මෙය ම සමුදය ය, මෙය ම ප්‍රත්‍යය ය.”

14. “ඡන්දරාගය නිසා අධ්‍යවසානය වේ යැ යි මෙසේ ම මෙය කියන ලද්දේ ය. ආනන්දය, ඡන්දරාගය නිසා අධ්‍යවසානය යම්සේ වේ ද, එය මෙ කරුණෙන් ද දත යුතු: ආනන්දය, කිසිවක්හුගේ කිසිතැනෙක හැම අයුරින් හැම ලෙසින් ඡන්දරාගයෙක් නො වී නම්, හැම අයුරින් ඡන්දරාගය නැති කල්හි, ඡන්දරාගනිරෝධයෙන් අධ්‍යවසානයෙක් පැනෙන්නේ ද?”

“වහන්ස, මෙය නො වන්නේ ම ය.”

“ආනන්දය එහෙයින් ඡන්දරාගය යන යමෙක් අධ්‍යවසානයට හෙතු ය, මෙය ම නිදාන ය, මෙය ම සමුදය ය, මෙය ම ප්‍රත්‍යය ය.”

15. “විනිශ්චයය නිසා ඡන්දරාගය වේ යැ යි මෙසේ ම මෙය කියන ලද්දේ ය. ආනන්දය, යම්සේ විනිශ්චයය නිසා ඡන්දරාගය වේ ද, එය මෙ කාරණයෙනුදු දත යුතු: ආනන්දය, කිසිවක්හුගේ කිසිතැනෙක හැම අයුරින් හැම ලෙසින් විනිශ්චයයෙක් නො වී නම්, හැම අයුරින් විනිශ්චයයක් නැති කල්හි, විනිශ්චයයාගේ අභාවයෙන් ඡන්දරාගයෙක් පැනෙන්නේ ද?”

“වහන්ස, මෙය නො වන්නේ ම ය.”

“ආනන්දය, එහෙයින් විනිශ්චය යන යමෙක් වේ නම්, මෙය ම ඡන්දරාගයට හෙතු ය, මෙය ම නිදාන ය, මෙය ම සමුදය ය, මෙය ම ප්‍රත්‍යය ය.”

16. “ලාභය නිසා විනිශ්චයය වේ යැ යි මෙසේ ම මෙය කියන ලදී. ආනන්දය, ලාභය නිසා විනිශ්චය යම්සේ වේ ද, එය මෙ කරුණින් දත යුතු: ආනන්දය, කිසිවකුගේ කිසි ද තැනෙක හැම අයුරින් හැම ලෙසින් ලාභයෙක් ගො වී නම්, හැම අයුරින් ලාභය නැති කල්හි ලාභයාගේ අභාවයෙන් විනිශ්චයයෙක් පැනෙන්නේ ද?”

“වහන්ස, මෙය නොවන්නේ ම ය.”

“එහෙයින් ආනන්දය, යම් ලාභයෙක් ඇත් නම් මෙය ම විනිශ්චයයට හෙතු ය, මෙය ම නිදාන ය, මෙය ම සමුදය ය, මෙය ම ප්‍රත්‍යය ය.”

17. “පර්යේෂණය නිසා ලාභය වේ යැ යි මෙසේ ම මෙය කියන ලද්දේ ය. ආනන්දය, යම්සේ පර්යේෂණය නිසා ලාභය වේ ද, එය මෙ කරුණින් දත යුතු: ආනන්දය, කිසිවකුගේ කිසි ද තැනෙක හැම අයුරින් හැම ලෙසින් පර්යේෂණයෙක් නො වී නම්, හැම අයුරින් ම පර්යේෂණයක් නැති කලැ, පර්යේෂණයාගේ අභාවයෙන් ලාභයෙක් පැනෙන්නේ ද?”

“වහන්ස, මෙය නො වන්නේ ම ය.”

“ආනන්දය, එහෙයින් පර්යේෂණ නම් වූ යමෙක් ඇද්ද, ලාභයට මෙය ම හෙතු ය, මෙය ම නිදාන ය, මෙය ම සමුදය ය, මෙය ම ප්‍රත්‍යය ය.”

18. තණ්හං පට්ඨව පටියෙසනා'ති ඉති ඛො පනෙනං වුත්තං. තදනාදු ඉමිනාපෙතං පටියායෙන වෙදිකඛ්ඛං යථා තණ්හං පට්ඨව පටියෙසනා; තණ්හා ව හි ආනාදු නාහවිසස සබ්බන්ත සබ්බං සබ්බථා සබ්බං කසසවි කිම්හිවි, සෙය්‍යථිදං කාමතණ්හා හවතණ්හා විහවතණ්හා, සබ්බසො තණ්හානිරොධා අපි නු ඛො පටියෙසනා පඤ්ඤායෙථා?ති.

“නො හෙතං භනෙන.”

“තසමාතිහානාදු එසෙව හෙතු එතං නිදනං එස සමුදයො එස පට්ඨයො පටියෙසනාය යදිදං තණ්හා.

ඉති ඛො ආනාදු ඉම ජෙඛ ධම්මා ජුචයෙන වෙදනාය එකසමා-සරණා හවන්ති.”

19. “එසසපට්ඨයා වෙදනා'ති ඉති ඛො පනෙනං වුත්තං, තදනාදු ඉමිනා පෙතං පටියායෙන වෙදිකඛ්ඛං යථා එසසපට්ඨයා වෙදනා: එසෙසා ව හි ආනාදු නාහවිසස සබ්බන්ත සබ්බං සබ්බථා සබ්බං කසසවි කිම්හිවි, සෙය්‍යථිදං - චතස්සුසම්ඵෙසසා සොතසම්ඵෙසසා සානසම්ඵෙසසා ජීවහා-සම්ඵෙසසා කායසම්ඵෙසසා මනොසම්ඵෙසසා, සබ්බසො එසෙස අසති එසසතිරොධා අපි නු ඛො වෙදනා පඤ්ඤායෙථා?”ති

“නො හෙතං භනෙන”.

“තසමාතිහානාදු එසෙව හෙතු එතං නිදනං එස සමුදයො එස පට්ඨයො වෙදනාය යදිදං එසෙසා.”

20. “නාමරූපපට්ඨයා එසෙසා'ති ඉති ඛො පනෙනං වුත්තං. තදනාදු ඉමිනාපෙතං පටියායෙන වෙදිකඛ්ඛං යථා නාමරූපපට්ඨයා එසෙසා: යෙහි ආනාදු ආකාරෙහි යෙහි ලිඛෙහි යෙහි හිමිතෙහි යෙහි උදෙසෙහි නාමකායසස පඤ්ඤතති හොති, තෙසු ආකාරෙසු තෙසු ලිඛෙහසු තෙසු හිමිතෙහසු තෙසු උදෙසෙහසු අසති අපි නු ඛො රූපකායෙ අධිවචන-සම්ඵෙසසා පඤ්ඤායෙථාති?”

“නො හෙතං භනෙන.”

“යෙහි ආනාදු ආකාරෙහි යෙහි ලිඛෙහි යෙහි නිමිතෙහි යෙහි උදෙසෙහි රූපකායසස පඤ්ඤතති හොති, තෙසු ආකාරෙසු තෙසු ලිඛෙහසු තෙසු හිමිතෙහසු තෙසු උදෙසෙහසු අසති අපි නු ඛො නාමකායෙ පටිසසම්ඵෙසසා පඤ්ඤායෙථා?”ති.

“නො හෙතං භනෙන.”

18. “තෘෂ්ණාව නිසා පර්යේෂණය වෙයැ යි මෙසේ ම මෙය කියන ලදී. ආනන්දය, යම්සේ තෘෂ්ණාව නිසා පර්යේෂණය වේ ද, එය මෙ කරුණුන් දක යුතු: ආනන්දය, කිසිවක් හුණේ කිසිවෙකක් හැම අයුරින් ම හැම ලෙසින් ම කාමතෘෂ්ණා භවතෘෂ්ණා විභවතෘෂ්ණා යන තෘෂ්ණා අතුරෙන් එකකුත් හැම අයුරින් හැම ලෙසින් නො වී නම්, හැම අයුරින් තෘෂ්ණාව නැති කල්හි තෘෂ්ණාවගේ අභාවයෙන් පර්යේෂණයක් පැන නැගේ ද?”

“වහන්ස, මෙය නො වන්නේ ම ය.

“ආනන්දය, එහෙයින් තෘෂ්ණා නම් වූ යමෙක් ඇද්ද, පර්යේෂණයට මෙය ම හෙතු ය, මෙය ම නිදන ය, මෙය ම සමුදය ය, මෙය ප්‍රත්‍යය ය.

ආනන්දය, මෙසේ වට්ටමුලක තණ්හාව සමුද්ධාරතණ්හාව යන මේ දෙ දහමිහු වට්ටමුලක—සමුද්ධාර වශයෙන් කොටස් දෙකෙකින් වෙදනා සම්බන්ධාත ප්‍රත්‍යයෙන් එක ම ප්‍රත්‍යය ඇත්තාහු වෙති. (එක ම වෙදනායෙන් උපදනාහු වෙති.)”

19. “ස්පර්ශප්‍රත්‍යයෙන් වෙදනාව වේ’ යැ යි මෙසේ ම මෙය කියන ලදී. ආනන්දය, යම්සේ ස්පර්ශප්‍රත්‍යයෙන් වෙදනාව වේ ද, මෙ කරුණින් ද එය දක යුතු: ආනන්දය, කිසිවක් හුණේ කිසි තැනෙකක් වක්කුසම්ඵස්ස සොතසම්ඵසං ඝාතසම්ඵසං ජීවිහාසම්ඵසං කායසම්ඵසං මනෝසම්ඵසං යන මේ ස්පර්ශයක් හැම අයුරින් හැම ලෙසින් ම නො වී නම්, හැම අයුරින් ම ස්පර්ශයක් නැති කල්හි, ස්පර්ශයාගේ අභාවයෙන් වෙදනාදේ ක් පැන නැගේ ද?”

“වහන්ස මෙය නො වන්නේ ම ය.”

“ආනන්දය, එහෙයින් යම් ස්පර්ශයක් වේ ද, වෙදනාවට මෙය ම හෙතු ය, මෙය ම නිදන ය, මෙය ම සමුදය ය, මෙය ම ප්‍රත්‍යය ය.

20. “නාමරූපප්‍රත්‍යයෙන් ස්පර්ශය වේ යැ යි මෙසේ ම මෙය කියන ලදී. ආනන්දය, නාමරූපප්‍රත්‍යයෙන් යම්සේ ස්පර්ශය වේ ද, එය මෙ කරුණුන් දක යුතු: ආනන්දය, යම් ආකාරයන්ගෙන් යම් ලිඛයන්ගෙන් සංඥදි ප්‍රඥප්තිය යම් නිමිත්තයන්ගෙන් යම් උද්දේසයන්ගෙන් නාමධර්ම-සමුහයට වෙදනා (පෑනැවීම) වේ ද, ඒ ආකාරයන් ඒ ලිංගයන් ඒ නිමිත්තයන් ඒ උද්දේසයන් නැති කල්හි, රූපකායයෙහි අධිවචනසංස්පර්ශය (නාමස්කන්ධ වස්තු කොටගෙන මනෝද්වාරයේ ශබ්දඥනානුගත ව උපදනා මනාසංස්පර්ශය) පැන නැගේ ද?”

“වහන්ස, මෙය නො වන්නේ ය.”

ආනන්දය, යම් ආකාරයන්ගෙන් යම් ලිඛ-නිමිත්ත- උද්දේසයන් ගෙන් රූපකායයා ගේ පැණවීම වේ නම්, ඒ ආකාර-ලිංග-නිමිත්ත-උද්දේ සයන් නැති කල්හි නාමකායයෙහි ප්‍රතිසංස්පර්ශය (රූපස්කන්ධය වාස්තු කොට පස්දෙරෙහි උපදනා ස්පර්ශය) පැන නැගේ ද?”

“වහන්ස, මෙය නො වන්නේ ම ය.”

“දෙභි ආනන්ද ආකාරෙභි යෙභි ලිඛෙහභි දෙභි නිමිත්තෙභි දෙභි උදෙසෙභි නාමරූපසංඝාතං ව රූපකායසංඝාතං ව පඤ්ඤානති භොති, තෙසු ආකාරෙසු තෙසු ලිඛෙහසු තෙසු නිමිත්තෙසු තෙසු උදෙසෙසු අසති අපි නු ඛො අධ්වචනසම්පසො වා පටිසසම්පසො වා පඤ්ඤායො?”ති

“නො භෙතං භනෙතං.”

“දෙභි ආනන්ද ආකාරෙභි යෙභි ලිඛෙහභි දෙභි නිමිත්තෙභි දෙභි උදෙසෙභි නාමරූපසංඝාතං පඤ්ඤානති භොති, තෙසු ආකාරෙසු තෙසු ලිඛෙහසු තෙසු නිමිත්තෙසු තෙසු උදෙසෙසු අසති අපි නු ඛො එසො පඤ්ඤායො?”ති

“නො භෙතං භනෙතං.”

“තස්මාතිභානන්ද එසෙච භෙතු එතං නිදානං එස සමුදයො එස පච්චයො එසසංඝාතං යදිදං නාමරූපං.”

21. “විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපනති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. තදනන්ද ඉමිනාපෙතං පටියායෙන වෙදිතඛං යො විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං. විඤ්ඤාණං ච භි ආනන්ද මාතුකුච්ඡිං න ඔක්කමිසසථ, අපි නු ඛො නාමරූපං මාතුකුච්ඡිං සද්ධිච්ඡිසසථාති”?

“නො භෙතං භනෙතං.”

“විඤ්ඤාණං ච භි ආනන්ද මාතුකුච්ඡිං ඔක්කමිත්වා වොක්කමිසසථ, අපි නු ඛො නාමරූපං ඉත්ථන්තාය අභිනිබ්බතතිසසථාති”?

“නො භෙතං භනෙතං.”

“විඤ්ඤාණං ච භි ආනන්ද දහරසෙච සතො වොච්ඡිජ්ජසසථ කුමාරකසංඝාතං වා කුමාරිකාය වා, අපි නු ඛො නාමරූපං වුඤ්ඤං විරුද්ධං වෙසුථං ආපජ්ජිසසථාති”?

“නො භෙතං භනෙතං.”

“තස්මාතිභානන්ද එසෙච භෙතු එතං නිදානං එස සමුදයො එස පච්චයො නාමරූපසංඝාතං යදිදං විඤ්ඤාණං.”

22. “නාමරූපපච්චයා විඤ්ඤාණන්ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං. තදනන්ද ඉමිනාපෙතං පටියායෙන වෙදිතඛං යො නාමරූපපච්චයා විඤ්ඤාණං: විඤ්ඤාණං ච භි ආනන්ද නාමරූපෙ පතිට්ඨං න ලභිසසථ, අපි නු ඛො ආයතිං ජාතිජරාමරණං දුක්ඛසමුදයසම්භවො පඤ්ඤායොති”?

“නො භෙතං භනෙතං.”

“තස්මාතිභානන්ද, එසෙච භෙතු එතං නිදානං එස සමුදයො එස පච්චයො විඤ්ඤාණසංඝාතං යදිදං නාමරූපං.”

“ආනන්දය, යම් ආකාර-ලිංග-නිමිත්ත-උද්දේසයන්ගෙන් නාමකායයා ගේ භා රූපකායයා ගේ භා පැනවීම වේ ද, ඒ ආකාර-ලිංග-නිමිත්ත-උද්දේසයන් නැති කල්හි අධිවචනසංස්පර්ශය (මනොද්වාරිකස්පර්ශය) හෝ ප්‍රතිස සංස්පර්ශය (පඤ්චද්වාරිකස්පර්ශය) හෝ පැනෙන්නේ ද?”

“වහන්ස, මෙය නො වන්නේ ම ය.”

ආනන්දය, යම් ආකාර- ලිංග- නිමිත්ත- උද්දේසයන් ගෙන් නාමරූපයා ගේ පැනවීම වේ ද, ඒ ආකාර-ලිංග- නිමිත්ත- උද්දේසයන් නැති කල්හි ස්පර්ශයෙක් පැනෙන්නේ ද?”

“වහන්ස, මෙය නො වන්නේ ම ය.”

“ආනන්දය, එහෙයින් මේ නාමරූප නම් වූ යමෙක් ඇද්ද, ස්පර්ශයට මෙය ම හෙතු ය. මෙය ම නිදන ය, මෙය ම සමුදය ය, මෙය ම ප්‍රත්‍යය ය.”

21. “විඤානප්‍රත්‍යයයෙන් නාමරූපය වේ යැ යි මෙසේ ම මෙය කියන ලද්දේය. ආනන්දය, යම්සේ විඤානප්‍රත්‍යයයෙන් නාමරූපය වේ ද, එය මෙ කරුණෙන් ද දත යුතු: ආනන්දය, විඤානය ද මවුකුසට නො බස්නේ නම් (මවුකුසැ ප්‍රතිසත්ති වශයෙන් නො පහළ වන්නේ නම්) හුදු නාමරූපය (කලලාදිවශයෙන්මිශ්‍ර ව) මවුකුසැ පහළ වන්නේ ද?”

“වහන්ස, මෙය නො වන්නේ ම ය.”

“ආනන්දය, විඤානය මවුකුසට බැස (ප්‍රතිසත්තිවශයෙන් පහළ ව) පහ වන්නේ නම් (හිරුද්ධ වන්නේ නම්) නාමරූපය මෙබඳු (පරිපූර්ණ ස්කන්ධ) බව පිණිස වන්නේ ද?”

“වහන්ස, මෙය නො වන්නේ ම ය.”

“ආනන්දය, ළදරු වූ ම කුමරක්හුගේ හෝ කුමරියකගේ හෝ විඤානය සිදෙන්නේ නම්, නාමරූපය වැඩීමට නැගීමට විපුලබවට පැමිණෙන්නේ ද?”

“වහන්ස, මෙය නො වන්නේ ම ය.”

“ආනන්දය, එහෙයින් විඤානය යන මෙය ම නාමරූපයට හෙතු වේ, මෙය ම නිදන වේ, මෙය ම සමුදය වේ, මෙය ම ප්‍රත්‍යයය වේ.

22. “නාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් විඤානය වේ යැ යි මෙසේ ම මෙය කියන ලදී. ආනන්දය, යම්සේ නාමරූපප්‍රත්‍යයෙන් විඤානය වේ ද, මෙ කරුණෙනුත් එය දත යුතු: ආනන්දය, විඤානය ද නාමරූපයෙහි පිහිට නො ලබන්නේ නම්, මතු ජාතිජරාමරණ දුක්ඛයේ හටගැනීම පැනෙන්නේ ද?”

“වහන්ස මෙය නො වන්නේ ම ය.”

“ආනන්දය, එහෙයින් මේ නාමරූප යැ යි යමෙක් ඇද්ද, විඤානයට මෙය ම හෙතු ය, මෙය ම නිදන ය, මෙය ම සමුදය ය, මෙය ම ප්‍රත්‍යය ය.”

“එකතාවතා ඛො ආනන්ද ජායෙඨ වා ජීයෙඨ වා මීයෙඨ වා වචෙඨ වා උපපජ්ජෙඨ වා, එකතාවතා අධිවචනපථො, එකතාවතා නිරුතතිපථො, ඒකතාවතා විඤ්ඤාතතිපථො, ඒකතාවතා පඤ්ඤාවචරං එකතාවතා වට්ඨං වතති, (එකතාවතා) ඉද්ධන්තං පඤ්ඤාපනාය, යදිදං නාමරූපං සභ විඤ්ඤාදානන්තං අඤ්ඤාමඤ්ඤාපචචයනාය පවතති.”

23, “කිත්තාවතා ව ආනන්ද අත්තානං පඤ්ඤාපෙනො පඤ්ඤාපෙනි; රූපිං වා හි ආනන්ද පරිත්තං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනො පඤ්ඤාපෙනි ‘රූපි මෙ පරිත්තො අත්තාති’ති, රූපිං වා හි ආනන්ද අනන්තං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනො පඤ්ඤාපෙනි ‘රූපි මෙ අනන්තො අත්තාති’, ‘අරූපිං වා හි ආනන්ද පරිත්තං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනො පඤ්ඤාපෙනි ‘අරූපි මෙ පරිත්තො අත්තාති’, ‘අරූපිං වා හි ආනන්ද අනන්තං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනො පඤ්ඤාපෙනි ‘අරූපි මෙ අනන්තො අත්තාති,

24. “තත්තානන්ද යො යො රූපිං පරිත්තං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනො පඤ්ඤාපෙනි, එතරහි වා යො රූපිං පරිත්තං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනො පඤ්ඤාපෙනි. තස්මි භාවිං වා යො රූපිං පරිත්තං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනො පඤ්ඤාපෙනි. අතථං වා පන සන්තං තථත්තාය උපකප්පෙසසාමීති ඉති වා පනසස භොති. එවං සන්තං ඛො ආනන්ද රූපිං පරිත්තත්තානුදිට්ඨි අනුසෙතිති ඉච්චාලං වචනාය.

25. “තත්තානන්ද යො යො රූපිං අනන්තං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනො පඤ්ඤාපෙනි, එතරහි වා යො රූපිං අනන්තං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනො පඤ්ඤාපෙනි, තස්මි භාවිං වා යො රූපිං අනන්තං අත්තානං පඤ්ඤාපෙනො පඤ්ඤාපෙනි. අතථං වා පන සන්තං තථත්තාය උපකප්පෙසසාමීති ඉති වා පනසස භොති. එවං සන්තං ඛො ආනන්ද රූපිං අනන්තත්තානුදිට්ඨි අනුසෙතිති ඉච්චාලං වචනාය.

1. පඤ්ඤාපෙනො පඤ්ඤාපෙනි, කප්ථි

“ආනන්දය, යම් නාමරූපයෙක් විඤානය හා උනුනට ප්‍රත්‍යයභාවයෙන් පවත්නේ ද, මෙතෙකින් ම උපදනේ යැ යි හෝ දිරන්තේ යැ යි හෝ මැරෙන්නේ යැ යි හෝ ව්‍යුත වන්නේ යැ යි හෝ ව්‍යුත ව උපදනේ යැ යි හෝ පැනෙන්නේ ය. මෙතෙකින් (සිරිවඩ්ඪස්කාදි) ආරූපී නාම ව්‍යවභාරයට මාර්ග (විෂය) වේ. මෙතෙකින් නිරුක්තියට (අර්ථානුගත වශයෙන් පැවැති ව්‍යවභාරයට) මාර්ග වේ. මෙතෙකින් ප්‍රඥප්තියට (පණ්ඩිතයා ය, ව්‍යක්තයා ය යන ආදීන් ගුණ හභවනු විසින් පැවැති ව්‍යවභාරයට) මාර්ග වේ. මෙතෙකින් ප්‍රඥායෙන් දතයුතු ස්කන්ධ උඤ්චකය වේ. මෙතෙකින් (කර්ම ක්ලෙශ විපාක යන) සසරවට වැටෙයි. මෙතෙකින් (වෙදනාසංඤාදි) නාමප්‍රඥප්තිය පිණිස ඉත්ථමිභාවය හෙවත් උඤ්චස්කන්ධය වේ.

23. “ආනන්දය, ආත්මය පනවන තැනැත්තේ කොතෙකින් එය පනවා ද යත්: ආනන්දය, රූපවත් වූ හෝ සුක්ෂම ආත්මයක් පනවන්නේ (නො වැඩු පරිත්ත කසිණ රූපය සුක්ෂම ආත්ම යැ යි ගන්නේ) ‘මගේ ආත්මය රූපවත් ය, සුක්ෂම යැ’ යි පනවයි. ආනන්දය, රූපවත් වූ හෝ අනන්ත ආත්මයක් පනවන්නේ (වැඩු කසිණ රූපය අනන්තාත්ම යැ යි ගන්නේ) ‘මගේ ආත්මය රූපවත් ය, අනන්ත යැ යි පනවයි. ආනන්දය, අරූපී වූ හෝ සුක්ෂම ආත්මයක් පනවන්නේ (නොවැඩු කසිණ නිමිත්ත ඉගුළු අභස්භි පැවැති අරූපස්කන්ධ ආත්මය යි ගෙන) මගේ ආත්මය අරූපී ය, සුක්ෂම යැ’ යි පනවයි. ආනන්දය, අරූපී වූ හෝ අනන්ත ආත්මයක් පනවන්නේ (වැඩු කසිණ නිමිත්ත ඉගුළු අභස්භි පැවැති අරූපස්කන්ධ ආත්මය යි ගෙන) ‘මගේ ආත්මය අරූපී ය, අනන්ත යැ’ යි පනවයි.

24. “ආනන්දය, ඔවුන් අතුරෙන් යමෙක් රූපී වූ සුක්ෂම ආත්මයක් පනවන්නේ පනවා ද, හෙතෙම මෙ අත්ඛවිභි පමණක් පවත්නා වූ (මරණින් සිදී යන) හෝ සියුම් ආත්මයක් පනවනුයේ පනවයි. එහි (ශාශ්වත විසින් පරලොචෙහිත්) වන්නාවූ හෝ සියුම් වූ ආත්මයක් පනවනුයේ පණවයි. ‘අතථ වූ (පරවාදියා කියන ශාශ්වත නොවූ ම) ආතමය තථත්වය පිණිස (එහි යථාස්වභාවය ඔහුට පිළිගැනෙන පිණිස) සමර්ථනය කරන් නෙමි’ යි මෙසේ හෝ ඔහුට සිතෙක් වෙයි. ආනන්දය, මෙසේ වූ ම රූපකසිණලාභියා කෙරෙහි සුක්ෂමාත්මානුදාෂ්ටිය වැදහේ යැ යි (සන්තානානුගත වැ හෝතේ යැ යි) මෙසේ කියන්නට සුදුසු ය.

25. “ආනන්දය, ඔවුන් අතුරෙන් යමෙක් රූපී වූ අනන්ත ආත්මයක් පනවනුයේ පනවා ද, හෙතෙම මෙ අත්ඛවිභි පමණක් පවත්නා හෝ අනන්ත ආත්මයක් පනවනුයේ පනවයි. පරලොචිහිත් වන්නාවූ හෝ අනන්ත ආත්මයක් පනවනුයේ පනවයි. ‘අතථ වූ ම (පරවාදියා කියනා අවිද්‍යාමාන වූ ම) ආත්මය තථත්වය පිණිස (ඇති සැටිය ඔහුට පිළිගැනෙනු පිණිස) සමර්ථනය කරන්නෙමි’ යි මෙසේ හෝ සිතෙක් ඔහුට වෙයි. ආනන්දය, මෙසේ වූ ම රූපකසිණලාභියා කෙරෙහි අනන්තාත්මානුදාෂ්ටිය වැද හෝතේ යැ යි (සන්තානානුගත ව පවත්නේ යැ යි) මෙසේ කියන්නට සුදුසු ය.

26. “තප්පානං ඤා ඤා අරුපිං පරිඤා අඤ්ඤානං පඤ්ඤාපෙතො පඤ්ඤාපෙති, එතරහි වා ඤා අරුපිං පරිඤා අඤ්ඤානං පඤ්ඤාපෙතො පඤ්ඤාපෙති. තස්ම භාවී. වා ඤා අරුපිං පරිඤා අඤ්ඤානං පඤ්ඤාපෙතො පඤ්ඤාපෙති. අතථං වා පන සත්තං තථත්තාය උපකප්පසාමීති ඉති වා පනසස භොති. එවං සත්තං ඛො ආනංද අරුපිං පරිඤ්ඤානං භුද්ධි අනුසෙතිති ඉච්චාලං වචනාය.

27. “තප්පානං ඤා ඤා අරුපිං අනන්තං අඤ්ඤානං පඤ්ඤාපෙතො පඤ්ඤාපෙති, එතරහි වා ඤා අරුපිං අනන්තං අඤ්ඤානං පඤ්ඤාපෙතො පඤ්ඤාපෙති. තස්ම භාවී. වා ඤා අරුපිං අනන්තං අඤ්ඤානං පඤ්ඤාපෙතො පඤ්ඤාපෙති. අතථං වා පන සත්තං තථත්තාය උපකප්පසාමීති ඉති වා පනසස භොති. එවං සත්තං ඛො ආනංද අරුපිං අනන්තඤ්ඤානං භුද්ධි අනුසෙතිති ඉච්චාලං වචනාය. එතොවතා ඛො ආනංද අඤ්ඤානං පඤ්ඤාපෙතො පඤ්ඤාපෙති.

28. “කිත්තොවතා වානංද අඤ්ඤානං න පඤ්ඤාපෙතො න පඤ්ඤාපෙති:

රුපිං වා හි ආනංද පරිඤා අඤ්ඤානං න පඤ්ඤාපෙතො න පඤ්ඤාපෙති ‘රුපි මෙ පරිඤා අඤ්ඤානං. රුපිං වා හි ආනංද අනන්තං අඤ්ඤානං න පඤ්ඤාපෙතො න පඤ්ඤාපෙති රුපි මෙ අනන්තං අඤ්ඤානං. අරුපිං වා හි ආනංද පරිඤා අඤ්ඤානං න පඤ්ඤාපෙතො න පඤ්ඤාපෙති ‘අරුපි මෙ පරිඤා අඤ්ඤානං. අරුපිං වා හි ආනංද අනන්තං අඤ්ඤානං න පඤ්ඤාපෙතො න පඤ්ඤාපෙති ‘අරුපි මෙ අනන්තං අඤ්ඤානං.

29. “තප්පානං ඤා ඤා රුපිං පරිඤා අඤ්ඤානං න පඤ්ඤාපෙතො, න පඤ්ඤාපෙති, එතරහි වා ඤා රුපිං පරිඤා අඤ්ඤානං න පඤ්ඤාපෙතො න පඤ්ඤාපෙති. තස්ම භාවී. වා ඤා රුපිං පරිඤා අඤ්ඤානං න පඤ්ඤාපෙතො න පඤ්ඤාපෙති. අතථං වා පන සත්තං තථත්තාය උපකප්පසාමීති ඉති වා පනසස න භොති. එවං සත්තං ඛො ආනංද රුපිං පරිඤ්ඤානං භුද්ධි නානුසෙතිති ඉච්චාලං වචනාය.

26. ආනන්දය, ඔවුන් අතුරෙන් යමෙක් අරුපී වූ සියුම් ආත්මයක් පනවනුයේ පනවා ද, හේ දැන් පමණක් පවත්නා හෝ අරුපී වූ සියුම් ආත්මයක් පනවන්නේ පනවයි. පරලොච්චි පවත්නා වූ හෝ අරුපී වූ සියුම් ආත්මයක් පනවන්නේ පනවයි. 'අතථ වූ ම ආත්මය තථත්වය පිණිස සමර්ථනය කරන්නෙමි' යි මෙසේ හෝ සිතෙක් ඔහුට වෙයි. ආනන්දය, මෙසේ වූ ම අරුපකසිණලාභියා කෙරෙහි සුක්ෂමාත්මානුදෘෂ්ටිය වැදූ හෝතේ යැ යි මෙසේ කියනු සුදුසු ය.

27. “ආනන්දය, ඔවුන් අතුරෙන් යමෙක් අරුපී වූ අනන්ත ආත්මයක් පනවනුයේ පනවා ද, හේ දැන් පමණක් පවත්නා හෝ අරුපී වූ අනන්ත ආත්මයක් පනවන්නේ පනවයි. පරලොච්චි ද පවත්නා හෝ අරුපී වූ අනන්ත ආත්මයක් පනවන්නේ පනවයි. 'අතථ වූ ම ආත්මය තථත්වය පිණිස සමර්ථනය කරන්නෙමි' යි මෙසේ හෝ ඔහුට සිතෙක් වෙයි. ආනන්දය, මෙසේ වූ ම අරුපකසිණලාභියා කෙරෙහි අනන්තාත්මානුදෘෂ්ටිය වැදූ හෝතේ යැ යි මෙසේ කියනු සුදුසු ය. ආනන්දය, ආත්මය පණවන්නේ මෙතෙකින් ම පනවයි.

28. “ආනන්දය, ආත්මය නො පනවන්නේ කොතෙකින් නො පනවා ද යත්:

ආනන්දය, රුපී වූ සියුම් ආත්මයක් නො පනවන්නේ 'මගේ ආත්මය රුපවත් ය, සියුම් යැ' යි හෝ නො පනවයි. ආනන්දය, රුපී වූ අනන්ත ආත්මයක් නො පනවන්නේ 'මගේ ආත්මය රුපවත් ය, අනන්ත යැ' යි කියා හෝ නො පනවයි. ආනන්දය, අරුපී වූ සියුම් ආත්මයක් නො පනවන්නේ 'මගේ ආත්මය අරුපී ය, සියුම් යැ' යි කියා හෝ නො පණවයි. ආනන්දය, අරුපී වූ අනන්ත ආත්මයක් නොපනවන්නේ 'මගේ ආත්මය අරුපී ය, අනන්ත යැ යි කියා හෝ නො පනවයි.

29. “ආනන්දය, ඔවුන් අතුරෙන් යමෙක් රුපී වූ සියුම් ආත්මයක් නො පනවන්නේ නො පණවා ද, හෙ තෙම දැන් (වර්තමාන භවයෙහි) හෝ රුපවත් වූ සියුම් ආත්මයක් නො පනවන්නේ නො පනවයි. මතු භවයෙහි වන්නා වූ හෝ රුපවත් සියුම් ආත්මයක් නො පනවන්නේ නො පනවයිද 'අවිද්‍යාමාන වූ හෝ ආත්මයක් විද්‍යාමානත්වය පිණිස සමර්ථනය කරන්නෙමි' යි මෙසේ හෝ සිතෙක් ඔහුට නො වෙයි. ආනන්දය, මෙසේ වූ ම රුපකසිණලාභියා අනුව සුක්ෂමාත්මානුදෘෂ්ටිය නො හෝතේ යැ යි මෙසේ කියනු සුදුසු ය.

30. “තත්‍රානන්දො යො සො රුපිං අනන්තං අකාමානං න පඤ්ඤාපෙතො න පඤ්ඤාපෙති, එතරහි වා සො රුපිං අනන්තං අකාමානං න පඤ්ඤාපෙතො න පඤ්ඤාපෙති. තත්ථ භාවිං වා සො රුපිං අනන්තං අකාමානං න පඤ්ඤාපෙතො න පඤ්ඤාපෙති. ‘අතථං වා පන සන්තං තථකාය උපකප්පෙසාමි’ති ඉති වා පනස්ස න භොති. එවං සන්තං ඛො ආනන්දො රුපිං අනන්තකාමානුදිට්ඨි නානුසෙතිති ඉව්වාලං වචනාය.

31. “තත්‍රානන්දො යො සො අරුපිං පරිත්තං අකාමානං න පඤ්ඤාපෙතො න පඤ්ඤාපෙති, එතරහි වා සො අරුපිං පරිත්තං අකාමානං න පඤ්ඤාපෙතො න පඤ්ඤාපෙති. තත්ථ භාවිං වා සො අරුපිං පරිත්තං අකාමානං න පඤ්ඤාපෙතො න පඤ්ඤාපෙති. ‘අතථං වා පන සන්තං තථකාය උපකප්පෙසාමි’ති ඉති වා පනස්ස න භොති. එවං සන්තං ඛො ආනන්දො, අරුපිං පරිත්තකාමානුදිට්ඨි නානුසෙතිති ඉව්වාලං වචනාය.

32. “තත්‍රානන්දො යො සො අරුපිං අනන්තං අකාමානං න පඤ්ඤාපෙතො න පඤ්ඤාපෙති, එතරහි වා සො අරුපිං අනන්තං අකාමානං න පඤ්ඤාපෙතො න පඤ්ඤාපෙති. තත්ථ භාවිං වා සො අරුපිං අනන්තං අකාමානං න පඤ්ඤාපෙතො න පඤ්ඤාපෙති. ‘අතථං වා පන සන්තං තථකාය උපකප්පෙසාමි’ති ඉති වා පනස්ස න භොති. එවං සන්තං ඛො ආනන්දො, අරුපිං අනන්තකාමානුදිට්ඨි නානුසෙතිති ඉව්වාලං වචනාය. ඒකාවතා ඛො ආනන්දො අකාමානං න පඤ්ඤාපෙතො න පඤ්ඤාපෙති.

33. “කිත්තාවතා ව ආනන්දො අකාමානං සමනුපසස්මානො සමනුපසසති ;

වෙදනා වාහි ආනන්දො අකාමානං සමනුපසස්මානො සමනුපසසති: ‘වෙදනා මෙ අකාමාති. ‘න භෙව ඛො මෙ වෙදනා අකාමා, අප්පට්ඨං වෙදනො මෙ අකාමාති ඉති වා හි ආනන්දො අකාමානං සමනුපසස්මානො සමනුපසසති. ‘න භෙව ඛො මෙ වෙදනා අකාමා, නො’පි අප්පට්ඨං වෙදනො මෙ අකාමා, අකාමා මෙ වෙදයති වෙදනාධමො හි මෙ අකාමාති ඉති වා හි ආනන්දො, අකාමානං සමනුපසස්මානො සමනුපසසති.

30. ආනන්දය, ඔවුන් අතුරෙන් යමෙක් රූපවත් වූ අනන්ත ආත්මයක් නො පනවන්නේ නො පනවා නම්, හෙතෙම දූන් (මේ භවයෙහි) හෝ රූපවත් වූ අනන්ත ආත්මයක් නො පනවන්නේ නො පනවයි. මතු භවයෙහි වන්නාවූ හෝ අනන්ත ආත්මයක් නො පනවන්නේ නො පනවයි. 'අවිද්‍යාමාන වූ හෝ ආත්මයක් විද්‍යාමානත්වය පිණිස සමර්ථනය කරන්නෙමි'යි මෙසේ සිතෙක් හෝ ඔහුට නො වෙයි. ආනන්දය, මෙසේ වූ ම අනන්තාත්මානුදෘෂ්ටිය රූපකසිණලාභියා කෙරෙහි නො ම හෝනේ යැ යි කියනු සුදුසු ය.

31. “ආනන්දය, ඔවුන් අතුරෙන් යමෙක් අරූපී වූ සුක්ෂම ආත්මයක් නො පනවන්නේ නො පනවා නම්, හෙතෙම දූන් (මේ භවයෙහි) හෝ අරූපී වූ සුක්ෂම ආත්මයක් නො පනවන්නේ නො පනවයි. මතු භවයෙහි වන්නාවූ හෝ අරූපී සුක්ෂම ආත්මයක් නො පනවන්නේ නො පනවයි. 'අවිද්‍යාමාන වූ හෝ ආත්මයක් විද්‍යාමානත්වය පිණිස සමර්ථනය කරන්නෙමි' යි මෙසේ සිතෙක් හෝ ඔහුට නො වෙයි. ආනන්දය, මෙසේ වූ ම අරූපකසිණලාභියා කෙරෙහි සුක්ෂමාත්මානුදෘෂ්ටිය නො ම හෝනේ යැ යි කියනු සුදුසු ය.

32. ආනන්දය, ඔවුන් අතුරෙන් යමෙක් අරූපී වූ අනන්ත ආත්මයක් නො පනවන්නේ නො පනවා නම්, හෙතෙම දූන් (මේ භවයෙහි) හෝ අරූපී වූ අනන්ත ආත්මයක් නො පනවන්නේ නො පනවයි. මතු භවයෙහි වන්නාවූ හෝ අරූපී අනන්ත ආත්මයක් නො පනවන්නේ නො පනවයි. 'අවිද්‍යාමාන ආත්මයක් හෝ විද්‍යාමානත්වයෙන් සමර්ථනය කරන්නෙමි' යි මෙසේ සිතෙක් හෝ ඔහුට නො වෙයි. ආනන්දය, මෙසේ වූ ම අරූපකසිණලාභියා කෙරෙහි අනන්තාත්මානුදෘෂ්ටිය නො ම හෝනේ යැ යි කියනු සුදුසු ය.

ආනන්දය, මෙතෙකින් ම ආත්මය නො පණවන්නේ නො පණවයි.

33. “ආනන්දය, කොතෙකින් (දිට්ඨිසමනුපස්සනායෙන්) ආත්මයක් දක්නේ දැකී ද යත්:

ආනන්දය, වෙදනාව ආත්ම යැ යි දක්නේ, 'වෙදනාව මාගේ ආත්මය වේ' යැ යි හෝ මෙසේ දකියි. 'වෙදනාව මගේ ආත්මය නො වේ, මාගේ ආත්මය වෙදනාරහිත යැ' යි මෙසේ හෝ ආනන්දය, ආත්මයක් දක්නේ දකියි. 'වෙදනාව මගේ ආත්මය නො වේ ම ය, මගේ ආත්මය වෙදනා රහිත ද නො වේ ම ය, ආත්මය විඳී, මගේ ආත්මය (වෙදනාසම්ප්‍රයුක්ත බැවින්) විඳින ස්වභාව ඇත්තේ ම යැ' යි මෙසේ හෝ ආනන්දය, ආත්මයක් දක්නේ දැකී.

34. තත්ත්වනදා, යො සො ඵවමාහ: 'වෙදනා, මෙ අඤ්ඤා'ති, සො ඵවමසා වචනියො: 'තිස්සා ඛො ඉමා ආච්චියො වෙදනා: සුඛා වෙදනා දුක්ඛා වෙදනා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා. ඉමාසං ඛො තං තිස්සඤ්ඤා වෙදනානං කතමං අඤ්ඤානං සමනුපසසීති'. යස්මිං ආනදා, සමයෙ සුඛං වෙදනං වෙදෙති, නෙව තස්මිං සමයෙ දුක්ඛං වෙදනං වෙදෙති, න අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදෙති, සුඛං යෙව තස්මිං සමයෙ වෙදනං වෙදෙති. යස්මිං ආනදා, සමයෙ දුක්ඛං වෙදනං වෙදෙති, නෙව තස්මිං සමයෙ සුඛං වෙදනං වෙදෙති, න අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදෙති, දුක්ඛං යෙව තස්මිං සමයෙ වෙදනං වෙදෙති. යස්මිං ආනදා, සමයෙ අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදෙති, නෙව තස්මිං සමයෙ සුඛං වෙදනං වෙදෙති, න දුක්ඛං වෙදනං වෙදෙති, අදුක්ඛමසුඛං යෙව තස්මිං සමයෙ වෙදනං වෙදෙති.

35. "සුඛා පි ඛො ආනදා, වෙදනා අනිච්චා සඛිකා පච්චවසමුප්පඤ්ඤා ඛයධම්මා වයධම්මා විරාගධම්මා නිරොධධම්මා. දුක්ඛාපි ඛො ආනදා වෙදනා අනිච්චා සඛිකා පච්චවසමුප්පඤ්ඤා ඛයධම්මා වයධම්මා විරාගධම්මා නිරොධධම්මා. අදුක්ඛමසුඛා පි ඛො ආනදා වෙදනා අනිච්චා සඛිකා පච්චවසමුප්පඤ්ඤා ඛයධම්මා වයධම්මා විරාගධම්මා. තස්ස සුඛං වෙදනං වෙදයමානස්ස¹ 'ඵසො මෙ අඤ්ඤා'ති හොති. තස්සා යෙව සුඛාය වෙදනාය නිරොධා 'ව්‍යග්ගො මෙ අඤ්ඤා'ති හොති. දුක්ඛං වෙදනං වෙදයමානස්ස 'ඵසො මෙ අඤ්ඤා'ති හොති. තස්සා යෙව දුක්ඛාය වෙදනාය නිරොධා 'ව්‍යග්ගො මෙ අඤ්ඤා'ති හොති. අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදයමානස්ස 'ඵසො මෙ අඤ්ඤා'ති හොති. තස්සා යෙව අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය නිරොධා 'ව්‍යග්ගො මෙ අඤ්ඤා'ති හොති. ඉති සො දිවේඨව ධම්මෙ අනිච්චං සුඛං දුක්ඛං වොකිණ්ණං² උප්පාදවයධම්මං අඤ්ඤානං සමනුපසසමානො සමනුපසසති. යො සො ඵවමාහ 'වෙදනා මෙ අඤ්ඤා'ති. තස්මාතිහානදා, ඵතෙනපෙතං තත්ත්වමති 'වෙදනා මෙ අඤ්ඤා'ති සමනුපසසිතුං.

36. "තත්ත්වනදා, යො සො ඵවමාහ 'නහෙව ඛො මෙ වෙදනා අඤ්ඤා, අප්පට්ඨංවෙදනො මෙ අඤ්ඤා'ති, සො ඵවමසා වචනියො 'යත් පනාච්චියො සඛිකො වෙදධිතං නත්ථි, අපි නු ඛො තත් අයමහමස්මි'ති³ සියා?'ති.

"නො හෙතං හතෙත".

"තස්මාතිහානදා, ඵතෙනපෙතං තත්ත්වමති 'නහෙව ඛො මෙ වෙදනා අඤ්ඤා, අප්පට්ඨංවෙදනො මෙ අඤ්ඤා'ති සමනුපසසිතුං.

1. වෙදයමානස්ස - කප්ඵ
 2. අනිච්චසුඛමචොකිණ්ණං - කප්ඵ
 3. අහමස්මිති, - සිචු.

34. “ආනන්දය, ඔවුන් අතුරෙන් යමෙක් ‘වෙදනාව මගේ ආත්මය යැ’යි මෙසේ කියා ද, ‘ඇවැත්නි, සුඛවෙදනා දුඃඛවෙදනා අද්‍යුඛාසුඛ වෙදනා යි මේ වෙදනා තුනෙකි. මේ තුන් වෙදනාවන්ගෙන් තෝ කවර වෙදනාවක් ආත්ම වශයෙන් දක්නෙහි දැ’යි හෙ තෙම මෙසේ කිය යුතු (ඔහුගෙන් මෙසේ ප්‍රශ්න කටයුතු). ආනන්දය, යම් විටෙක (සත්ව තෙමේ) සුඛවෙදනාව විඳී ද, එ සමයෙහි හේ දුඃඛවෙදනාව නො ම විඳීයි, අද්‍යුඛාසුඛවෙදනාව ද නො ම විඳීයි, එ සමයෙහි හේ සුඛවෙදනාව ම විඳී. ආනන්දය, යම් විටෙක දුඃඛවෙදනාව විඳී ද, එ විටැ සුඛවෙදනාව නො ම විඳීයි, අද්‍යුඛාසුඛ වෙදනාව ද නො ම විඳීයි, එ සමයෙහි දුඃඛවෙදනාව ම විඳී. ආනන්දය, යම් විටෙක අද්‍යුඛාසුඛවෙදනාව විඳී ද, එවිටැ සුඛවෙදනාව නො ම විඳීයි, දුඃඛවෙදනාව ද නො ම විඳීයි, අද්‍යුඛාසුඛවෙදනාව ම එවිටැ විඳී.

35. “ආනන්දය, සුඛවෙදනාව ද අනිත්‍ය ය, සංස්කෘත ය (ප්‍රත්‍යයයන් විසින් සකස් වූයේ ය), ප්‍රතිත්‍යසමුත්පන්න ය, ක්ෂයධර්මය (ක්ෂීණ වන සුලු ය), ව්‍යයධර්ම ය (වැනසෙන සුලු ය), විරාගධර්ම ය (පහ වන සුලු ය), නිරොධධර්මය (නිරුද්ධ වන සුලු ය). ආනන්දය, දුඃඛවෙදනාව ද අනිත්‍ය ය, සංස්කෘත ය, ප්‍රතිත්‍යසමුත්පන්න ය, ක්ෂයධර්ම ය, ව්‍යයධර්ම ය, විරාගධර්ම ය, නිරොධධර්ම ය. ආනන්දය, අද්‍යුඛාසුඛවෙදනාව ද අනිත්‍ය ය, සංස්කෘත ය, ප්‍රතිත්‍යසමුත්පන්න ය, ක්ෂයධර්මය, ව්‍යයධර්ම ය, විරාගධර්ම ය, නිරොධධර්ම ය. සුඛවෙදනාව විදුනාහට ‘මේ මගේ ආත්මය වේ’ යැ යි සිතෙක් වෙයි. ඒ සුඛවෙදනාව ගේ නිරොධයෙන් ‘මගේ ආත්මය ව්‍යග්‍ර වී (විසිඳ ගියේ යැ යි, පහ ව ගියේ යැ)’ යි සිතෙක් වෙයි. දුඃඛවෙදනාව විදුනාහට ‘මේ මාගේ ආත්මය වේ’ ය යි සිතෙක් වෙයි. ඒ දුඃඛවෙදනාව ගේ ම නිරොධයෙන් ‘මගේ ආත්මය ව්‍යග්‍ර වී’ යැ යි සිතෙක් වෙයි. අද්‍යුඛාසුඛවෙදනාව විදුනාහට ‘මේ මගේ ආත්මය යැ’යි සිතෙක් වෙයි. ඒ අද්‍යුඛාසුඛවෙදනාව නිරුද්ධ වීමෙන් ‘මගේ ආත්මය ව්‍යග්‍ර වී යැ’ යි සිතෙක් වෙයි. මෙසේ හෙ තෙම මෙ අත්ඛවිහි ම ආත්මයක් දක්නේ අනිත්‍ය වූ සුඛ වූ දුක් වූ අනිත්‍යාදී ලක්ෂණයන්ගෙන් මිශ්‍ර වූ (අද්‍යුඛාසුඛ වූ) උපදනසුලු නැසෙන සුලු රූපාදී ස්කන්ධයක් දකී. එහෙයින් ආනන්දය, ‘වෙදනාව මගේ ආත්මයැ’ යි මෙය දක්නට මෙයින් තො රිසියෙයි.

36. “ආනන්දය, ඔවුන් අතුරෙන් යමෙක් ‘වෙදනාව මගේ ආත්මය නොවේ ම ය, මගේ ආත්මය ප්‍රතිසංවෙදනා රහිත යැ’ යි මෙසේ කියා නම්, ‘ඇවැත්නි, යම් තැනෙක හැම අයුරින් ම විඳීමක් නැත් නම්, එහි මේ මම වෙමි’ යි කියැ යුතු කිසි ස්කන්ධධර්මයෙක් වන්නේ ද?’ යි හෙ තෙම කිය යුතු (ඔහුගෙන් ප්‍රශ්න කළ යුතු).

“වහන්ස, මෙය (මම වෙමි යි ගත යුතු කිසි ස්කන්ධයෙක් එහි නො වේ ම යැ’ යි (අනද තෙරණුවෝ වදළහ.)

“ආනන්දය, එහෙයින් ‘වෙදනාව මගේ ආත්මය නො වේ ම ය, මගේ ආත්මය ප්‍රතිසංවෙදනාරහිත යැ’ යි මෙය දක්නට මෙයින් තො රිසියෙයි.”

37. නත්‍රානාන්‍ය, යො සො ඵවමාහ 'නභෙව ඛො මෙ වෙදනා අක්ඛා, නො'පි අප්පට්ඨංවෙදනො මෙ අක්ඛා, අක්ඛා මෙ වෙදෙති, වෙදනාධම්මො හි මෙ අක්ඛා'ති, සො ඵවමසං වචනීයො: 'වෙදනා ව හි ආවුසො සබ්බන්ත සබ්බං සබ්බථා සබ්බං අපරිසෙසා නිරුජ්ජෙඛියාං, සබ්බසො වෙදනාය අසති වෙදනානිරෝධා අපි නු ඛො තස් අයමහමභේති සියා?'ති.

“නො හෙතං හතෙත”.

“තස්මාතිහානන්‍ය, ඵනෙනපෙතං නක්ඛමති 'නභෙව ඛො මෙ වෙදනා අක්ඛා, නො පි අප්පට්ඨංවෙදනො මෙ අක්ඛා, අක්ඛා මෙ වෙදයති, වෙදනාධම්මො හි මෙ අක්ඛා'ති සමනුපසයිතුං.’”

38. “යතො ඛො පනානන්‍ය, භික්ඛු නෙව වෙදනං අක්ඛානං සමනුපසසති, නො පි අප්පට්ඨංවෙදනං අක්ඛානං සමනුපසසති, නො පි 'අක්ඛා මෙ වෙදයති වෙදනාධම්මො හි මෙ අක්ඛා'ති සමනුපසසති, සො ඵවං අසමනුපසසනො න ව නිඤ්ඤී ලොකෙ උපාදියති, අනුපාදියං න පරිත්ඝසති, අපරිත්ඝං පච්චතං යෙව පරිභිබ්බාසිසසති. ඛිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉස්ඝකායා'ති පජානාති.

39. “ඵවං විමුක්ඛචිත්තං ඛො ආනන්‍ය, භික්ඛුං යො ඵවං වදෙයා ‘හොති තථාගතො පරමමරණා ඉති'සං දිට්ඨි'ති තදකල්පං. “න හොති තථාගතො පරමමරණා ඉති'සං දිට්ඨිති තදකල්පං. “හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණා ඉති'සං දිට්ඨි'ති තදකල්පං. “නෙව හොති, න න හොති තථාගතො පරමමරණා ඉති'සං දිට්ඨි'ති තදකල්පං. තං කිසං හෙතු: යාවතා ආනන්‍ය අධිච්චනං, යාවතා අධිච්චනපථො, යාවතා නිරුත්ති, යාවතා නිරුත්තිපථො, යාවතා පඤ්ඤති, යාවතා පඤ්ඤතිපථො, යාවතා පඤ්ඤ, යාවතා පඤ්ඤචචරං යාවතා චචං චචෙති, තදභිඤ්ඤ විමුක්ඛො භික්ඛු “තදභිඤ්ඤ විමුක්ඛො භික්ඛු² න ජානාති න පසති ඉති'සං දිට්ඨි'ති තදකල්පං.

40. “සත්ත ඛො ඉමා ආනන්‍ය, විඤ්ඤණධිතියො, ජෙඨ ආයතනාභි, කතමා සත්ත;

සත්තානන්‍ය, සත්තා නානත්තකායා නානත්තසඤ්ඤීනො සෙයාථාපි මනුසසා ඵකචෙච ව දෙචා ඵකචෙච ව විභිජාතිකා. අයං පඨමා විඤ්ඤණධිති.

1. යාවතා චචං යාවතා චචෙති—මජ්ඣං 2. විමුක්ඛං භික්ඛු—මජ්ඣං.

37. “ආනන්දය, ඔවුන් අතුරෙන් යමෙක් ‘වෙදනාව මගේ ආත්මය නො වේ ම ය, මගේ ආත්මය වෙදනාරහිතත් නො වේ ම ය, මගේ ආත්මය විදිසි, මගේ ආත්මය විදින සුලු යැ’ යි යමෙක් මෙසේ කියා නම්, ‘ඇවැත්නි, වෙදනාවෙන් හැම අයුරින් ම හැම සැටියෙන් ම ගො ඉතිරි ව තිරුද්ධ වන්නාහු නම්, හැම අයුරින් ම වෙදනාව නැති කල්හි, වෙදනාවගේ නිරොධයෙන් එහි ‘මේ මම වෙමි’ යි කිය යුතු කිසිදු ස්කන්ධධර්මයක් වන්නේ ද? යි මෙසේ හෙ තෙම කියැ යුතු (ඔහුගෙන් ප්‍රශ්න කළයුතු). ‘වහන්ස, (‘මේ මම වෙමි’ යි කිය යුතු කිසිත් වන්නේ ය යන) මෙය නො වේ ම ය.’ ආනන්දය, එහෙයින් මෙයින් වෙදනාව මගේ ආත්මය නො වේ ම ය, වෙදනා නො වනුයේත් මගේ ආත්මය නො වේ ම ය, (වෙදනායෙන් අන්‍ය ධර්මයක් වූ) මගේ ආත්මය විදිසි, (එසේ වූ) මගේ ආත්මය විදින සුලු යැ’ යි මෙසේ මෙය දක්නට නො රිසියෙයි.

38. “ආනන්දය, යම් කලෙක මහණ වෙදනාව ආත්ම කොට නො දකී ද, ආත්මය වෙදනා නොවූවක් කොට හෝ නො දකී ද, ‘මගේ ආත්මය විදිසි, මගේ ආත්මය විදිනා සුලු යැ’ යි හෝ ගො ම දකී ද, එසේ නො දක්නා හෙ තෙම ලොවැ කිසිත් (ආත්ම ආත්මීය වශයෙන්) නොගනුයේ තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි මාන යන තුන් පරිතස්සනායෙන් පරිතස්සනා නො කෙරෙයි. පරිතස්සනා නො කරන්නේ තෙමේ ම කෙලෙස් පිරිහිවන්නේ පිරිනිවෙයි, ‘සසර ඉපැත්ම ක්ෂිණ වීයැ යි, මග බඹසර වැස නිමැවීණැ යි, කළ යුතු දෑ කරන ලද්දේයැ යි, මේ රහත් බව පිණිස කළ යුතු අනෙකෙක් නැතැ’ යි දනගනී.

39. ආනන්දය, මෙසේ (ආත්මදර්ශන නැති) මිදුණු සිතැති රහත් මහණහු ඇරැබ යමෙක් ‘තථාගත තෙම මරණින්-මත්තෙහි වේ යැ යි මොහුගේ (රහත් වූවහුගේ) දෘෂ්ටිය මෙසේ යැ’ යි කියන්නේ නම්, ඒ කීම (රහත් තෙම කිසිවක් නො දනී යැ යි කියුවක් වන බැවින්) නො යුතු ය. ‘තථාගත තෙම මරණින් මත්තෙහි නො වේ යැ යි යනු මොහුගේ දෘෂ්ටියැ’ යි කියන්නේ නම්, එය නො යුතු ය. ‘තථාගත තෙම මරණින් මත්තෙහි වන්නේත් නො වන්නේත් වේ යැ යි යනු මොහුගේ දෘෂ්ටියැ’ යි කියන්නේ නම්, එය නො යුතු ය. ‘තථාගත තෙම මරණින් මතු නො ම වෙයි. නො ම නො වෙයි යනු මොහුගේ දෘෂ්ටියැ’ යි කියන්නේ නම් එය නො යුතු ය. ඒ කවර හෙයින්: ආනන්දය, ව්‍යවහාර යම් පමණ ද, ව්‍යවහාරවිෂය යම් පමණ ද, නිර්වචන යම් පමණ ද, නිර්වචනවිෂය යම් පමණ ද, ප්‍රඥප්තිය (පැණවීම) යම් පමණ ද, ප්‍රඥප්තිවිෂය යම් පමණ ද, ප්‍රඥාව යම් පමණ ද, ප්‍රඥායෙන් බැස ගත යුතු පඤ්චස්කන්ධය යම් පමණ ද, යම්තාක් සසරවට පවතී ද, රහත් මහණ එය වෙසෙසින් දූන මිදුණේ වෙයි. ‘එය දූන මිදුණු මහණ නො දනී, නො දකී, එබැවින් මොහුගේ දෘෂ්ටිය මෙසේ යැ’ යි යම් කීමෙක් ඇද්ද, එය නො යුතු යැ.

40. ආනන්දය, මේ විඤානස්ථිති (විඤානය පිහිටි තැන්) සත් දෙනෙකි, මේ ආයතනයෝ දෙදෙනෙකි.

විඤානස්ථිති සත කවරහ යත්:

ආනන්දය, මනුෂ්‍යයෝ ද සමහර දෙවියෝ ද සමහර විනිපාතිකයෝ (වෙමානික ප්‍රෙතයෝ) ද යන කායනානාත්වය හා සංඤානානාත්වය ඇති සත්ත්වයෝ ඇත. මේ ප්‍රථම විඤානස්ථිතිය යැ.

“සත්තානන්ද, සත්තා නානත්තකායා එකත්තසඤ්ඤානො සෙය්‍යථාපි දෙවා බ්‍රහ්මකායිකා පඨමාභිනිබ්බන්තා. අයං දුතියා විඤ්ඤාණච්ඡිති.

“සත්තානන්ද, සත්තා එකත්තකායා නානත්තසඤ්ඤානො සෙය්‍යථාපි දෙවා ආභසසරා. අයං තතියා විඤ්ඤාණච්ඡිති.

“සත්තානන්ද, සත්තා එකත්තකායා එකත්තසඤ්ඤානො සෙය්‍යථාපි දෙවා සුභකිණ්ණා. අයං චතුස්ථා විඤ්ඤාණච්ඡිති.

“සත්තානන්ද, සත්තා සම්මසො රූපසඤ්ඤානං සමතිකකමා පටිසංසඤ්ඤානං අස්ඵලමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා ‘අනන්තො ආකාසො’ති ආකාසානඤ්ඤායතනුපගා. අයං පඤ්චමා විඤ්ඤාණච්ඡිති.

“සත්තානන්ද, සත්තා සම්මසො ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතිකකමම ‘අනන්තං විඤ්ඤාණ’න්ති විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනුපගා. අයං ජට්ඨා විඤ්ඤාණච්ඡිති.

“සත්තානන්ද, සත්තා සම්මසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතිකකමම ‘නස්ථි කිඤ්චි’ති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනුපගා. අයං සත්තමා විඤ්ඤාණච්ඡිති.

අසඤ්ඤාසත්තායතනං, නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනමෙව දුතියං.

41. තත්‍රානන්ද, යායං පඨමා විඤ්ඤාණච්ඡිති නානත්තකායා නානත්තසඤ්ඤානො සෙය්‍යථාපි මනුස්සා එකච්චෙ ව දෙවා එකච්චෙ ව විනිපාතිකා, යො නු ඛො ආනන්ද, තඤ්ච පජානාති, තස්සා ච සමුදයං පජානාති, තස්සා ච අස්ඵලමං පජානාති, තස්සා ච අසසාදං පජානාති, තස්සා ච ආදීනවං පජානාති, තස්සා ච භිසාරණං පජානාති, කලං නු තෙන තදභිනන්දිතුන්ති?”

“නො භෙතං භවෙත”.

“තත්‍රානන්ද, යායං දුතියා විඤ්ඤාණච්ඡිති -පෙ- යායං තතියා විඤ්ඤාණච්ඡිති -පෙ- යායං චතුස්ථා විඤ්ඤාණච්ඡිති -පෙ- යායං පඤ්චමා විඤ්ඤාණච්ඡිති -පෙ- යායං ජට්ඨා විඤ්ඤාණච්ඡිති -පෙ- තත්‍රානන්ද යායං සත්තමා විඤ්ඤාණච්ඡිති සම්මසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතිකකමම ‘නස්ථි කිඤ්චි’ති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනුපගා, යො නු ඛො ආනන්ද තඤ්ච පජානාති, තස්සා ච සමුදයං පජානාති, තස්සා ච අස්ඵලමං පජානාති, තස්සා ච අසසාදං පජානාති, තස්සා ච ආදීනවං පජානාති, තස්සා ච භිසාරණං පජානාති, කලං නු තෙන තදභිනන්දිතුන්ති?”

“නො භෙතං භවෙත”.

1. චතුස්ථි - සිවු, මජ්ඣ, ඥා, PTS. 2. පඤ්චමි - සිවු, මජ්ඣ, ඥා, PTS.
3. ජට්ඨි, සිවු - මජ්ඣ, ඥා, PTS. 4. සත්තමි - සිවු, මජ්ඣ, ඥා, PTS.

“ආනන්දය, ප්‍රථමධ්‍යානයෙන් උපන් බ්‍රහ්මකායික දෙවියෝ ය යන කායනානාත්වය ඇති (ප්‍රමාණ විසින් කසින් වෙනස් වූ), සංඥාඵකත්වය ඇති (ප්‍රථම ධ්‍යාන සංඥා විසින් සමාන වූ) සත්ත්වයෝ ඇත. මේ දෙවෙනි විඥානස්ථිතිය යි.

ආනන්දය, ආභාස්වර (විභිදෙන ප්‍රභා ඇති) දෙවියෝ ය යන (ප්‍රභා විසින්) කායඵකත්වය ඇති (අච්ඡර්ක විචාර - අච්ඡර්ක අච්චාර ධ්‍යාන විසින්) සංඥානානාත්වය ඇති සත්ත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ තෙවෙනි විඥානස්ථිතිය යි.

ආනන්දය, ශ්‍රවකාත්ස්නක දෙවියෝ ය යන කායඵකත්වය ඇති (වතුර්ථ ධ්‍යාන විසින්) සංඥ ඵකත්වය ඇති සත්ත්ව කෙනෙක් ඇත. මේ සතරවන විඥානස්ථිතිය යි.

ආනන්දය, හැම අයුරින් ම රූපසංඥාවක් ඉක්මිමෙන් ප්‍රතිසංඥාවන් පහවීමෙන්, නානාත්වසංඥාවන් නො මෙනෙහි කිරීමෙන් ‘අභස අනාත්ත යැයි දහන් වඩා ආකාසානඤ්චායතන භූමියට පැමිණි සත්වයෝ ඇත. මේ පස්වන විඥානස්ථිතිය යි.

ආනන්දය, සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකාසානඤ්චායතනය ඉක්ම ‘විඥානය අනාත්තයැ’ යි දහන් වඩා විඤ්ඤාණඤ්චායතනභූමියට පැමිණි සත්ත්වයෝ ඇත. මේ සවන විඥානස්ථිතිය යි.

ආනන්දය, සර්වප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤාණඤ්චායතනය ඉක්ම ‘කිසිත් නැතැ’යි නාස්තිභාවප්‍රඥප්තිය වඩා ආකිඤ්චඤ්ඤායතන භූමියට පැමිණි සත්වයෝ ඇත. මේ සත්වන විඥානස්ථිතිය යි.

අසංඥසත්වයතනය ආයතන විසින් පළමු වැන්න යි. නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ම දෙවැන්න යි.

41. “ආනන්දය, ඔවුන් අතුරෙන් මනුෂ්‍යයෝ ද ඇතැම් දෙවියෝ ද ඇතැම් විනිපාතිකයෝ ද යන නානාත්තකාය නානාත්තසඤ්ඤී වූ යම් මේ ප්‍රථම විඥානස්ථිතියෙක් වේ ද, යමෙක් එයත් දනී නම්, එහි සමුදයයත් (පහළ වන්නට කාරණයත්) දනී නම්, එහි නිරෝධයත් දනී නම්, එහි ආස්වාදයත් (රසයත්) දනී නම්, එහි ආදිනවයත් (දෙසයත්) දනී නම්, එහි නිසරණයත් (එයින් නික්මීමත්) දනී නම් ඔහු විසින් එය (මම ය යි, මාගේ ය’යි) අභිනන්දනයට (පිළිගන්නට) සුදුසු ද?”

“වහන්ස, මෙය නො සුදුසු යැ.”

“ආනන්දය, ඔවුන් අතුරෙන් යම් මේ දෙවෙනි විඥානස්ථිතියෙක් ඇද්ද... යම් මේ තෙවෙනි විඥානස්ථිතියෙක් ඇද්ද ... යම් මේ සිවුවන විඥානස්ථිතියෙක් ඇද්ද ... යම් මේ පස්වන විඥානස්ථිතියෙක් ඇද්ද ... යම් මේ සවන විඥානස්ථිතියෙක් ඇද්ද... ආනන්දය, ඔවුන් අතුරෙන් සියලු අයුරින් විඤ්ඤාණඤ්චායතනය ඉක්ම ‘කිසිත් නැතැ’යි ආකිඤ්චඤ්ඤායතන භූමියට පැමිණි සත්ත්ව කෙනෙක් ඇත් නම් ඔවුන් පිළිබඳ වූ යම් මේ සත්වන විඥානස්ථිතියෙක් වේ ද, ආනන්දය යමෙක් ඒ විඥානස්ථිතියත් දනී ද, එයට කාරණයත් දනී ද, එහි නිරෝධයත් දනී ද, එහි රසයත් දනී ද එහි ආදිනවයත් දනී ද, එහි නිසරණයත් දනී ද, එසේ දන්නාවූ ඔහු විසින් එය අභිනන්දනයට සුදුසු ද?”

“වහන්ස, මෙය සුදුසු නො වේ ම යැ.”

“තත්‍රානන්ද, යදිදං අසඤ්ඤසත්තායතනං, යො නු ඛො ආනන්ද, තඤ්ච පජානාති, තස ච සමුදයං පජානාති, තස ච අත්ඛගමං පජානාති, තස ච අසසාදං පජානාති, තස ච ආදීනවං පජානාති, තස ච නිසසරණං පජානාති, කල්ලං නු තෙන තදභිනන්දිතුන්ති?”

“නො හෙතං භවෙත.”

“තත්‍රානන්ද, යදිදං නෙවසඤ්ඤනාසඤ්ඤයතනං, යො නු ඛො ආනන්ද, තඤ්ච පජානාති, තස ච සමුදයං පජානාති, තස ච අත්ඛගමං පජානාති, තස ච අසසාදං පජානාති, තස ච ආදීනවං පජානාති, තස ච නිසසරණං පජානාති, කල්ලං නු තෙන තදභිනන්දිතුන්ති?”

“නො හෙතං භවෙත.”

“යතො ඛො ආනන්ද, භික්ඛු ඉමාසඤ්ච සත්තනතං විඤ්ඤණට්ඨිතිතං, ඉමෙසඤ්ච ධීතනං ආයතනාතං සමුදයඤ්ච අත්ඛගමඤ්ච අසසාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිසසරණඤ්ච යථාභූතං විදිතා අනුපාද විමුක්තො භොති. අයං වුවචතානන්ද, භික්ඛු පඤ්ඤාවිමුක්තො.

42. “අවිඨ ඛො ඉමෙ ආනන්ද විමොක්ඛා. කතමෙ අවිඨ :

රූපී රූපානි පසසති. අයං පඨමො විමොක්ඛො.

අජ්ඣක්ඛං අරූපසඤ්ඤදීඛභිඤ්ඤා රූපානි පසසති. අයං දුතියො විමොක්ඛො.

සුභග්ගෙව අධිමුක්තො භොති. අයං තතියො විමොක්ඛො.

සබ්බසො රූපසඤ්ඤනං සමතික්කමා පටිසසඤ්ඤනං අත්ඛගමා නානත්තසඤ්ඤනං අමනසිකාරා ‘අනන්තො ආකාසො’ති ආකාසභඤ්ඤා-යතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං චතුස්ථො විමොක්ඛො.

සබ්බසො ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතික්කමම ‘අනන්තං විඤ්ඤණ’න්තී විඤ්ඤණඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං පඤ්චමො විමොක්ඛො.

සබ්බසො විඤ්ඤණඤ්ඤායතනං සමතික්කමම ‘නස්සි කිඤ්චි’ති ආකිඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං ඡට්ඨො විමොක්ඛො.

සබ්බසො ආකිඤ්ඤායතනං සමතික්කමම නෙවසඤ්ඤනාසඤ්ඤා-යතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං සත්තමො විමොක්ඛො.

සබ්බසො නෙවසඤ්ඤනාසඤ්ඤායතනං සමතික්කමම සඤ්ඤාචේ-දයිතතිරොධං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං අවිඨමො විමොක්ඛො.

ඉමෙ ඛො ආනන්ද, අවිඨ විමොක්ඛා.

‘ආනන්දය, ඔවුන් අතුරෙන් යම් මේ අසංඤ්‍යාසන්ධායකතයෙක් වේ ද, ආනන්දය, යමෙක් එයක් දනී ද, එහි සමුදයයක් දනී ද, එහි නිරෝධයක් දනී ද, එහි රසයක් දනී ද, එහි දෙසයක් දනී ද, එහි නික්මීමක් දනී ද, ඔහු විසින් එය අභිනන්දනයට පිළිගන්නට සුදුසු ද?’

‘‘වහන්ස, මෙය සුදුසු නො වේ ම යැ.’’

‘‘ආනන්දය, ඔවුන් අතුරෙන් යම් මේ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායකත-
යෙක් වේ ද, ආනන්දය, යමෙක් එයක් දනී ද, එයට කාරණයක් දනී ද,
එහි නිරෝධයක් දනීද, එහි රසයක් දනී ද, එහි නිසරණයක් දනී ද ඔහු
විසින් එය පිළිගන්නට සුදුසු ද?’’

‘‘වහන්ස, මෙය සුදුසු නො වේ ම යැ.’’

‘‘ආනන්දය, යම් කලෙක මහණ මේ විඤ්ඤානස්ථිති සතේ ද මේ
ආයතන දෙකේ ද සමුදයයක් අස්තමයක් ආස්වාදයක් ආදීනවයක්
නිසරණයක් තතු වූ පරිදි දූත උපාදාන රහිත ව මිදුණේ වේ ද, ආනන්දය,
මේ මහණ ප්‍රඤාච්ඡික්ක (ප්‍රඤා බලයෙන් නාම රූප කයින් මිදුණේ) යැ යි
කියනු ලැබේ.

42. ‘‘ආනන්දය, මේ විමොක්ඛයෝ අට දෙනෙකි. කවර අට දෙනෙක්
ද යත්:

රූපි වූයේ (තමාගේ කෙසාදියෙහි නීලකසිණාදී වශයෙන් ඉපිදූවූ
රූපධ්‍යාන සතරෙන් එකක් ඇත්තේ තමා කෙරෙහි වූ නීලකසිණාදී)
රූපයන් ධ්‍යාන ඇසින් දකී. මේ පළමු විමොක්ඛ ය යි.

අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඤා ඇත්තේ (තමාගේ කෙසාදීන්හි ඉපදූ වූ
රූපසංඤා නැත්තේ, බාහිර අරමුණෙහි පිරියම් වඩා බාහිර අරමුණෙහි ම
ඉපිදූ වූ රූපධ්‍යාන ඇත්තේ) බාහිර නීලකසිණාදී රූපයන් දකී. මේ
දෙවෙනි විමොක්ඛ ය යි.

(පිරිසිදු වූ නීලාදී වර්ණකසිණ අරමුණක් ගෙන) ‘එ’ අරමුණ ශුභ
යැ’ යි එහි වැදගත්තේ වෙයි. මේ තෙවෙනි විමොක්ඛ ය යි.

හැම අයුරින් ම රූපසංඤාවන් ඉක්මිමෙන් ප්‍රතිසසංඤාවන් පහ ව
යෑමෙන් නානාත්වසංඤාවන් නොමෙතෙහි කිරීමෙන් ‘අභස අනන්ත’
යැ යි ආකාසානඤ්ඤාවායකතයට පැමිණ වෙසෙයි. මේ සිවුවන
විමොක්ඛය යි.

හැම අයුරින් ම ආකාසානඤ්ඤාවායකතය ඉක්ම ‘විඤ්ඤාන අනන්ත යැ’ යි
විඤ්ඤානඤ්ඤාවායකතයට පැමිණ වෙසෙයි. මේ පස්වන විමොක්ඛය යි.

හැම අයුරින්ම විඤ්ඤානඤ්ඤාවායකතය ඉක්ම ආකිඤ්ඤාවඤ්ඤායකත
යට පැමිණ වෙසෙයි. මේ සවන විමොක්ඛ ය යි.

හැම අයුරින් ම ආකිඤ්ඤාවඤ්ඤායකත ධ්‍යානය ඉක්ම නෙවසඤ්ඤානා-
සඤ්ඤායකතයට පැමිණ වෙසෙයි. මේ සත්වන විමොක්ඛ ය යි.

හැම අයුරින් ම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායකතය ඉක්ම සඤ්ඤා-
වෙදසිත නිරෝධයට පැමිණ වෙසෙයි. මේ අට වන විමොක්ඛ ය යි.

ආනන්දය, මේ විමොක්ඛ අට යි.

“යතො ඛො ආනන්ද, භික්ඛු ඉමෙ අට්ඨ විමොකෙඛ අනුලොමමපි සමාපජ්ජති, පටිලොමමපි සමාපජ්ජති, අනුලොමපටිලොමමපි සමාපජ්ජති, යත්ථිච්ඡකං යදිච්ඡකං යාවදිච්ඡකං සමාපජ්ජති පි චූච්ඡාති පි, ආසවානඤ්ඤා ඛයා අනාසවං වෙතොච්චුත්තිං පඤ්ඤාච්චුත්තිං දිට්ඨො ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා උපසම්පජ්ජ විහරති, අයං චූච්ඡානන්ද, භික්ඛු උභතොභාගච්චුත්තො. ඉමාය ච ආනන්ද උභතොභාගච්චුත්තියා අඤ්ඤා උභතොභාගච්චුත්ති උක්ඛන්ධරා වා පඤ්ඤාතරා වා නත්ථි”ති.

ඉදමචොච භගවා අක්ඛමනො ආයස්මා ආනන්දෙ භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

මහානිදනසුඤ්ඤා නිවර්තනං දුක්ඛං.

“ආනන්දය, යම් කලෙක මහණ තෙම මේ අන්තර් විමෝක්ෂයන් අනු-
 ලෝමවිසිනුත් (මුල පටන් අවසන් දක්වාත්) සමච්ඡිද්ද, පිළිලෝමවිසිනුත් (අග
 සිට මුල දක්වාත්) සමච්ඡිද්ද, අනුලෝමපිළිලෝම විසිනුත් සමච්ඡිද්ද, කැමැති
 තැනෙක, කැමැති සමච්ඡිකට, කැමැති තාක් කල් සමච්ඡිදීමත් එයින් නැගී
 සිටීමත් කෙරේ ද, ආසුචයන් ද ක්ෂය කිරීමෙන් අනාසුච වූ විත්තවිමුක්තිය
 (එලසමාධිය) ද, ප්‍රඥාවිමුක්තිය (එලඥානය) ද මේ අත්ඛවිහි ම තෙමේ
 වෙසෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට සපයා වෙසේ ද, ආනන්දය, මේ
 මහණ උභතොභාගවිමුක්ත (අරුපසමාපත්තියෙන් රූපකාය කෙරෙන්
 ද, මාර්ගයෙන් නාමකාය කෙරෙන් දැයි දෙපසින් ම මිදුණේ) යැ යි
 කියනු ලැබේ. ආනන්දය, මේ උභතොභාගවිමුක්තියෙන් උත්තරිතර
 (මෙයට වැඩි තරම්) වූ ප්‍රණීතතර (මෙයට වඩා උතුම්) වූ උභතොභාග
 විමුක්තියෙක් නැති.”

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ
 ආරාධිත සිත් ඇත්තාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය පිළිගත්හ.

දෙවැනි මහානිදන සූත්‍රය නිමයේ යි.

3

මහාපරිත්තිබාහසුතං

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා රාජගෞභ විහරති ගීජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහි-පුතො වජ්ජී අභියාකුකාමො හොති. සො එවමාහ: ‘අහං හි ඉමෙ වජ්ජී එවං මහිඤ්ඤකෙ එවං මහානුභාවෙ උච්ඡ වජාමි,’ විනාසෙසසාමි වජ්ජී, අනායබ්බසනං ආපාදෙසසාමි වජ්ජී’ති.

2. අපච ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතො වසසකාරං බ්‍රාහ්මණං මගධමහාමකං ආමනෙකසි:

“එහි තිං බ්‍රාහ්මණ, යෙන හගවා තෙනුපසඛකම. උපසඛකමීතො මම වටිනෙන හගවතො පාදෙ සිරසා වජුහි. අප්පාබාධං අප්පාතඛකං ලහුටධානං බලං එාසුචිභාරං පුච්ඡ: ‘රාජා හනෙන, මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතො හගවතො පාදෙ සිරසා වජුහි. අප්පාබාධං අප්පාතඛකං ලහුටධානං බලං එාසුචිභාරං පුච්ඡතී’ති.

එවං ව වදෙහි: ‘රාජා හනෙන, මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතො වජ්ජී අභියාකුකාමො හොති. සො එවමාහ: අහං හි ඉමෙ වජ්ජී එවං මහිඤ්ඤකෙ එවං මහානුභාවෙ උච්ඡ වජාමි, විනාසෙසස මි වජ්ජී, අනායබ්බසනං ආපාදෙසසාමි වජ්ජී’ති. යථා ව තෙ හගවා බ්‍යාකරොති, නං සාධුකං උඤ්ඤෙතො මම ආරොචෙය්‍යාසි. න හි තථාගතො විතථං හණන්තී’ති.

3. ‘එවං හො’ති ඛො වසකාරො බ්‍රාහ්මණො මගධමහාමකො රඤ්ඤො මාගධසක අජාතසත්තුසක වෙදෙහිපුතසක පටිසුජා, හද්දති හද්දති යානාති යොජාපෙජා,¹ හද්දං යානං අභිරුහිතො, හද්දෙහි හද්දෙහි යානෙහි රාජගෞභො නියාසයි. යෙන ගීජ්ඣකුටො පබ්බතො තෙන පායාසි. යාවතීකා යානසක භූමි යානෙන ගතො යානා පච්චොරොතිතො පඤ්ඤිතො² ව යෙන හගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමීතො හගවතා සඤ්ඤිං සමේමාදි. සමේමාදතීයං කථං සාරාතීයං විතීසාදෙතො එකමතං නිසීදි. එකමතං නිසීතො ඛො වසකාරො බ්‍රාහ්මණො මගධමහාමකො හගවතං එතදවොච:

1. උච්ඡ වජාමි - අවධකථා, ඡා, ෪෬.

2. යොජෙතො - ම ජ ස.

3

මහාපරිනිවෘත්ත සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි වූ ගිජුකුළු පව්වෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි වෛදෙහීපුත්‍ර වූ මගධදෙශාධිපති අජාසත් රජ වැදෑ රජුන් මැඩැ ලත්‍ර පිණිස යනු කැමැත්තේ වෙයි. හෙ තෙම 'මම වූ කලි මේසා මහත් රාජර්ධියෙන් සමන්විත මේසා මහත් ආනුභාව ඇති වැදෑ රජුන් මුලින් සිදලන්තෙමි, වජ්ජීන් වනසන්තෙමි, වජ්ජීන් අනායවාසනායට පමුණුවන්තෙමි' යි මෙසේ කියයි.

2. ඉක්බිත්තෙන් වෛදෙහීපුත්‍ර මගධදෙශාධිපති අජාසත් රජ මගධ-මහාමාත්‍ර වූ වස්සකාර බමුණහු බැණුවීය:

“බමුණාණනි, මෙහි එන්න, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත යවු. ගොස් මගේ වචනයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාදයන් හිසින් (පාමුල හිස තබා) වදිවු. ‘වහන්ස, වෛදෙහීපුත්‍ර වූ මගධාධිපති අජාසත් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාමුල හිස තබා වදියි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ නිරාබාධ බව, නිරෝග බව, හැල්ලු පැවැත්ම, කායබලය, සැප විහරණය විවාරා’යැ යි ගිරාබාධ බව, නිරෝග බව, හැල්ලු පැවැත්ම, කාය බලය, සැප විහරණය විවාරන්න.

‘වහන්ස, වෛදෙහීපුත්‍ර මගධෙශ්වර අජාසත් රජ වැදෑරජුන් මඩිනුවට යනු කැමැත්තේ වෙයි. හෙතෙම ‘මේසා මහඉදුමත් මේසා මහතෙදුති වැදෑ රජුන් මුල්සුන් කරන්නෙමි, වැදෑ රජුන් වනසන්නෙමි, වැදෑ රජුන් අනායවාසනායට පමුණුවන්තෙමි’යි මෙපරිද්දෙන් කියා’ යැ යි මෙසේත් කියන්න. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඔබට යමිසේ වදරන සේක් ද, එය මොනොවට ඉගෙන මට සැළ කරන්න. තථාගතවරු නො සැබෑ බසක් නො බෙණෙත්’ යැ යි කී ය.

3. ‘එසේ ය, පින්වතාණනි’යි කියා මගධමහාමාත්‍ර වූ වස්සකාර බමුණු වෛදෙහීපුත්‍ර වූ මගධෙශ්වර වූ අජාසත් රජුට පිළිවදන් දී, මනාප මනාප යානයන් යොදවා, මනාප යානයක් නැග, මනාප මනාප යානයන් ගෙන් උපලක්ෂිත ව රජගහපුරයෙන් ගික්මියේ ය. ගිජුකුළු පව්ව වෙත එළැඹියේ ය. යානයෙන් යෑමට සුදුසු බිම යම් තාක් ද, ඒ තාක් ගොස් යානයෙන් බැස පාගමන් දැත්තේ ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුවු විය. සතුවට කරුණු වූ, සිතැ රැදැවිය යුතු වූ කරාව අවසන් කොට එක් පසෙක හිඳගත. එක් පසෙක හුන්නා වූ මගද මහමැති වස්සකාර බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය:

“රාජා හො භොතම, මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුඤ්ඤා භොතො භොතමසස පාදෙ පිරසා වඤ්ඤාති. අප්පාබාධං අප්පාතඛිකං උහුට්ඨානං බලං ඵාසුචිභාරං පුට්ඨති. රාජා හො භොතම, මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුඤ්ඤා වජ්ඣී අභියාතුකාමො. සො ඵවමාහ: අහං හි ඉමෙ වජ්ඣී ඵවංමභිඤ්ඤාමෙ ඵවංමහානුභාවෙ උචෙජ්චජාමි, විනාසෙසසාමි වජ්ඣී අනායබාසනං ආපාදෙසසාමි වජ්ඣී”ති.

[වජ්ඣීනං සත්ත අපරිභානියා ධම්මො:]

4. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා ආනන්දෙ භගවතො පිට්ඨිකො ධීතො හොති භගවන්තං චිජයමානො¹. අථ ඛො භගවා ආයස්මිත්තං ආනන්දං ආමනෙසසි:

“කිත්ති තෙ ආනන්ද, සුතං: වජ්ඣී අභිඤ්ඤාසන්ධිපාතා සන්ධිපාතබ්හුලාති?

“සුතමෙච්ච තං භනෙත, වජ්ඣී අභිඤ්ඤාසන්ධිපාතා සන්ධිපාතබ්හුලා”ති.

“යාවකිවඤ්ඤා ආනන්ද, වජ්ඣී අභිඤ්ඤාසන්ධිපාතා සන්ධිපාතබ්හුලා භවිසසන්ති වුද්ධියෙව² ආනන්ද, වජ්ඣීනං පාටිකඛ්ඛා නො පරිභානි.” (1)

“කිත්ති තෙ ආනන්ද, සුතං: වජ්ඣී සමඤ්ඤා සන්ධිපාතන්ති, සමඤ්ඤා වුද්ධිභන්ති, සමඤ්ඤා වජ්ඣීකරණියාති කරොන්තිති?”

“සුතමෙච්ච තං භනෙත, වජ්ඣී සමඤ්ඤා සන්ධිපාතන්ති, සමඤ්ඤා වුද්ධිභන්ති, සමඤ්ඤා වජ්ඣීකරණියාති කරොන්ති”ති.

“යාවකිවඤ්ඤා ආනන්ද, වජ්ඣී සමඤ්ඤා සන්තිජනිසසන්ති, සමඤ්ඤා වුද්ධිභිසසන්ති, සමඤ්ඤා වජ්ඣීකරණියාති කරිසසන්ති, වුද්ධියෙව ආනන්ද වජ්ඣීනං පාටිකඛ්ඛා, නො පරිභානි.” (2)

“කිත්ති තෙ ආනන්ද, සුතං: වජ්ඣී අපඤ්ඤාතං න පඤ්ඤාපෙත්ති, පඤ්ඤාතං න සමුච්ඡිද්දන්ති, යථාපඤ්ඤාතෙත පොරාණෙ වජ්ඣීධම්මෙ සමාදය වත්තන්තිති?”

“සුතමෙච්ච තං භනෙත, වජ්ඣී අපඤ්ඤාතං න පඤ්ඤාපෙත්ති, පඤ්ඤාතං න සමුච්ඡිද්දන්ති, යථාපඤ්ඤාතෙත පොරාණෙ වජ්ඣීධම්මෙ සමාදය වත්තන්ති”ති.

1. විජයමානො, ඤා. විජයමානො - ම ජ ස.

2. වුද්ධියෙව-ඤා.

“භවද්ද් ගෞතමයිනි, වෛදෙහීපුත්‍ර වූ මගධාධිපති අජාසත් රජ භිස නමා භවද්ද් ගෞතමයන්ගේ පා වදී. ඔබ නිරාබාධ නියා, නිරොග නියා, හැල්ලු පැවැතුම් ඇති නියා, කාබල ඇති නියා, සුව විහරණ ඇති නියා වීවාරයි. භවද්ද් ගෞතමයිනි, වෛදෙහීපුත්‍ර මගධෙශ්වර අජාසත් රජ වැදෑ රජුන් මඩින්නට යනු කැමැත්තේ ය. ‘මෙසේ වූ මහත් රාජර්ද්ධි ඇති මෙසේ වූ මහත් අනුභාව ඇති මේ වැදෑ රජුන් මුල්සුන් කරන්නෙමි යි, මේ වැදෑ රජුන් වනසන්නෙමි යි, මේ වැදෑ රජුන් අන්‍යව්‍යාසනයට පමුණුවන්නෙමි’ යි මෙසේ කියා” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැළ කෙළේ ය.

වජ්ජීන් පිළිබඳ අපරිභානිය දහම් සත

4. එ වෙලෙහි අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පවන් සලච්ඡන් පිටුපසින් සිටියාහු වෙති. එ කලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනඳ තෙරුන් ඇමතු සේක:

“අනඳයෙනි, වැදෑ රජුහු නිරතුරු (දවස තෙවරක්) රැස් වන්නාහු ය, රැස් වනු බහුල කොට ඇත්තාහ යි මෙය තොප විසින් අසන ලද ද?” යි අසාවදුළ සේක.

“වහන්ස, වැදෑ රජුහු නිරතුරු රැස්වන්නාහ, රැස් වනු බහුල කොට ඇත්තාහ” යි මෙය මා විසින් අසන ලද” යි අනඳ තෙරණුවෝ පිළිතුරු දුන්හ.

“අනඳයෙනි, වැදෑ රජුහු යම්තාක් එක්වත් රැස්වීම ඇත්තාහු ද, රැස් වනු බහුල කොට ඇත්තෝ වන්නාහු ද, ඒතාක් අනඳයෙනි, වැදෑ රජුන්ගේ වැඩීම ම ඇවෙක්සිය (කැමැතිවිය) යුතු, පිරිහීම නො ඇවෙක්සිය යුතු.” (1)

“අනඳයෙනි, වැදෑ රජුහු සමග වැ රැස් වෙත්ය, සමග වැ නැඟී සිටීත්ය, සමග වැ වැදෑකරණි කෙරෙත් යැ යි මෙය තොප විසින් අසන ලද ද?”

“වහන්ස, වැදෑ රජුහු සමග වැ රැස් වෙත්, සමග වැ නැඟී සිටීත්, සමග වැ වැදෑකරණි කෙරෙත් යැයි මෙය මා විසින් අසන ලදී.”

“අනඳයෙනි, යම්තාක් වැදෑ රජුහු සමග වැ රැස් වන්නාහු ද, සමග වැ නැඟී සිටීන්නාහු ද, සමග වැ වැදෑකරණි කරන්නාහු ද, අනඳයෙනි, ඒතාක් ම වැදෑ රජුන්ගේ වැඩීම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ඇවෙක්සිය යුතු.” (2)

“අනඳයෙනි, වැදෑ රජුහු (පෙර තම පරපුරෙහි රජුන්) නො පනවන ලද්දක් නො පනවත්, පනවන ලද්ද නො සිඳිත්, පනවන ලද පොරණ වැදෑ දහම්හි පිහිටා පවතිත් යැයි මෙය තොප විසින් අසන ලද ද?”

“වහන්ස වැදෑ රජුහු පෙර තම පරපුරෙහි රජුන් නො පැනැවූවක් නො පනවත්, පැනැවූවක් නො සිඳිත්, පනවන ලද පොරණ වැදෑ දහම්හි පිහිටා සිටීත් යැයි මෙය මා විසින් අසන ලදී.”

“යාවකිව්ඤ්ච ආනන්ද වජ්ඣී අපඤ්ඤානං න පඤ්ඤාපෙසසනථී, පඤ්ඤානං න සමුච්ඡිද්දිසසනථී, යථාපඤ්ඤාතෙක පොරාණෙ වජ්ඣීධම්මෙ සමාද්දය වත්තිසසනථී, වුද්ධියෙව ආනන්ද වජ්ඣීනං පාවිකඛ්ඛා; නො පරිභාභී. (3)

කිනථී තෙ ආනන්ද සුතං: වජ්ඣී යෙ තෙ වජ්ඣීනං වජ්ඣමහලලකා, තෙ සකකරොනථී ගරුකරොනථී මානෙතථී පුජෙතථී, තෙසඤ්ච යොතඛ්ඛං මඤ්ඤානථීති?”

“සුතම්මෙතං භනෙත, වජ්ඣී යෙ තෙ වජ්ඣීනං වජ්ඣමහලලකා, තෙ සකකරොනථී ගරුකරොනථී මානෙතථී පුජෙතථී, තෙසඤ්ච යොතඛ්ඛං මඤ්ඤානථී”ති.

“යාවකිව්ඤ්ච ආනන්ද වජ්ඣී යෙ තෙ වජ්ඣීනං වජ්ඣමහලලකා, තෙ සකකරිසසනථී ගරුකරිසසනථී මානෙසසනථී පුජෙසසනථී, තෙසඤ්ච යොතඛ්ඛං මඤ්ඤානථී, වුද්ධියෙව ආනන්ද වජ්ඣීනං පාවිකඛ්ඛා. නො පරිභාභී.” (4)

“කිනථී තෙ ආනන්ද සුතං: “වජ්ඣී යා තා කුලිඤ්ඤියො කුලකුමාරියො තා න ඔකකසස පසඤා වාසෙතථී?”ති.

“සුතම්මෙතං භනෙත, වජ්ඣී යා තා කුලිඤ්ඤියො කුලකුමාරියො, තා න ඔකකසස පසඤා වාසෙතථී”ති.

“යාවකිව්ඤ්ච ආනන්ද වජ්ඣී යා තා කුලිඤ්ඤියො කුලකුමාරියො, තා න ඔකකසස පසඤා වාසෙසසනථී, වුද්ධියෙව ආනන්ද වජ්ඣීනං පාවිකඛ්ඛා, නො පරිභාභී.” (5)

“කිනථී තෙ ආනන්ද සුතං: වජ්ඣී යාභී තාභී වජ්ඣීනං වජ්ඣ- වෙතියාභී අබ්භතතරාභී වෙව බාභිරාභී ව, තාභී සකකරොනථී ගරු කරොනථී මානෙතථී පුජෙතථී, තෙසඤ්ච දික්ඛාපුඛ්ඛං කතපුඛ්ඛං ධම්මිකං බලිං නො පරිභාපෙතථීති?”

“සුතම්මෙතං භනෙත, වජ්ඣී යාභී තාභී වජ්ඣීනං වජ්ඣවෙතියාභී අබ්භතතරාභී වෙව බාභිරාභී ව, තාභී සකකරොනථී ගරුකරොනථී මානෙතථී පුජෙතථී, තෙසඤ්ච දික්ඛාපුඛ්ඛං කතපුඛ්ඛං ධම්මිකං බලිං නො පරිභාපෙතථී”ති.

1. ගරු කරොනථී, - මජ්ඣං

“අනදයෙනි, යම් තාක් වැදෑරුණු පෙර වැදෑරුණු නො පැනැවූවක් නො පනවන්නාහු ද, පැනැවූවක් නො සිදින්නාහු ද, පනවන ලද පොරණ වැදෑ දහමහි පිහිටා සිටින්නාහු ද, ඒ තාක් ම අනදයෙනි, වැදෑ රජුන්ගේ වැඩිම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ඇවෙක්සිය යුතු.” (3)

“අනදයෙනි, වැදෑ රජුන් අතුරෙහි යම් මහළු වැදෑ කෙනෙක් වෙත් නම්, වැදෑ රජුහු ඔවුනට සත්කාර කෙරෙත්, ගුරුකාර කෙරෙත්, බුහුමන් කෙරෙත්, පූජා කෙරෙත්, ඔවුන් බස් ඇසිය යුතු කොට සිතත් යැයි මෙය තොප විසින් අසන ලදද?”

“වහන්ස, වැදෑ රජුන් අතුරෙහි යම් මහළු වැදෑ කෙනෙක් වෙත් නම්, වැදෑරුණු ඔවුනට සත්කාර කෙරෙත්, ගුරුකාර කෙරෙත්, බුහුමන් කෙරෙත්, පූජා කෙරෙත්, ඔවුන් බස් ඇසිය යුතු කොට සිතත් යැයි මෙය මා විසින් අසන ලදී.”

“අනදයෙනි, යම් තාක් වැදෑ රජුහු සිය මහළු වැදෑවනට සත්කාර ගුරුකාර මානන පූජන කරන්නාහු නම්, ඔවුන් බස් ඇසිය යුතු කොට සිතන්නාහු නම්, ඒ තාක් අනදයෙනි, වැදෑවනට වැඩිම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ඇවෙක්සිය යුතු.” (4)

“අනදයෙනි, යම් කුලවම්යෝ කුලදූරියෝ වෙත් ද, වැදෑ රජුහු ඔවුන් ඇදූගෙන ගොස් බලාත්කාරයෙන් තමන් කෙරෙහි නො වස්වත් යැයි මෙය තොප විසින් අසන ලද ද?”

“වහන්ස, යම් කුලවම්යෝ කුලදූරියෝ වෙත් නම්, වැදෑ රජුහු ඔවුන් ඇදූගෙන ගොස් බලාත්කාරයෙන් තමන් කෙරෙහි නො වස්වත් යැයි මෙය මා විසින් අසන ලදී.”

“අනදයෙනි, යම් තාක් වැදෑරුණු කුලවම්යන් කුලදූරියන් ඇදූ ගෙන ගොස් බලාත්කාරයෙන් තමන් වෙතැ නො වස්වන්නාහු ද, ඒ තාක් ම අනදයෙනි, වැදෑවනට වැඩිම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ඇවෙක්සිය යුතු.” (5)

“අනදයෙනි, නුවර ඇතුළත ද පිටත ද වැදෑ රජුන්ගේ යම් වැදෑ දෙවොල් කෙනෙක් වෙත් නම්, වැදෑහු එයට සත්කාර කෙරෙත්, ගුරුකාර කෙරෙත්, බුහුමන් කෙරෙත්, පූජා කෙරෙත්, එයට දුන් විරූ, කළ විරූ දහැමි බිලියම් නො පිරිහෙළත් යැයි මෙය තොප විසින් අසන ලද ද?”

“වහන්ස, නුවර ඇතුළත ද බැහැර ද වැදෑ රජුන්ගේ යම් වැදෑ දෙවොල් කෙනෙක් වෙත් නම්, වැදෑ රජුහු එයට සත්කාර ගුරුකාර බුහුමාන පූජා කෙරෙත්, එයට දුන් විරූ කළ විරූ, දහැමි බිලියම් නො පිරිහෙළත් යැයි මෙය මා විසින් අසන ලදී.”

“යාවකිව්ඤ්ඤා ආනන්ද වජ්ඣී යාති තාති වජ්ඣීනං වජ්ඣීවනියානි අභිභවන්තරාති වෙව බාහිරාති ච, තානි සකකරිසසන්ති ගරුකරිසසන්ති මානෙසසන්ති පුජෙසසන්ති, තෙසඤ්ඤා දින්නපුබ්බං කතපුබ්බං ධම්මිකං බලිං නො පරිභාපෙසසන්ති, වුද්ධියෙව ආනන්ද වජ්ඣීනං පාටිකඛ්ඛා, නො පරිභාති.” (6)

“කිනති තෙ ආනන්ද සුතං: වජ්ඣීනං අරහතෙණසු ධම්මිකා රක්ඛාවරණගුත්ති සුසංවිහිතා: කිනති අනාගතා ච අරහතෙණා විජිතං ආගචෙජයසුං, ආගතා ච අරහතෙණා චිජිතෙ ඵාසුං¹ විහරෙයසුන්ති?”

“සුතමෙමතං හතෙහ වජ්ඣීනං අරහතෙණසු ධම්මිකා රක්ඛාවරණගුත්ති සුසංවිහිතා: කිනති අනාගතා ච අරහතෙණා විජිතං ආගචෙජයසුං, ආගතා ච අරහතෙණා චිජිතෙ ඵාසුං විහරෙයසුන්ති.”

“යාවකිව්ඤ්ඤා ආනන්ද වජ්ඣීනං අරහතෙණසු ධම්මිකා රක්ඛාවරණගුත්ති සුසංවිහිතා හවිසසන්ති: කිනති අනාගතා ච අරහතෙණා චිජිතං ආගචෙජයසුං, ආගතා ච අරහතෙණා විජිතෙ ඵාසුං විහරෙයසුන්ති, වුද්ධියෙව ආනන්ද වජ්ඣීනං පාටිකඛ්ඛා, නො පරිභාති’ති.” (7)

5. අථ ඛො හගවා වසසකාරං බ්‍රාහ්මණං මගධමහාමනො ආමනෙහයි: “එකමිදහං බ්‍රාහ්මණ සමයං වෙසාලියං විහරාමි සාරන්දදෙ වෙතියෙ. තත්‍රාහං වජ්ඣීනං ඉමෙ සත්ත අපරිභානියෙ ධම්මෙ දෙසෙසිං. යාවකිව්ඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණ ඉමෙ සත්ත අපරිභානියා ධම්මො වජ්ඣීසු ධස්සන්ති, ඉමෙසු ච සත්තසු අපරිභානියෙසු ධම්මෙසු වජ්ඣී සන්දිසයිසසන්ති, වුද්ධියෙව බ්‍රාහ්මණ වජ්ඣීනං පාටිකඛ්ඛා, නො පරිභාති”ති.

[ඉති වජ්ඣීනං සත්ත අ පරිභානියා ධම්මො.]

6. එවං වුක්ඛෙ වසසකාරො බ්‍රාහ්මණො මගධමහාමනො හගවන්තං එතදවොච: එකමෙකෙනාපි හො ගොතම අපරිභානියෙන ධම්මෙන සමත්තාගතානං වජ්ඣීනං වුද්ධියෙව පාටිකඛ්ඛා නො පරිභාති, කො පන වාදෙ සත්තහි අපරිභානියෙහි ධම්මෙහි, අකරණියා’ව, හො ගොතම වජ්ඣී රඤ්ඤා මාගධෙන අජාතසත්තානා වෙදෙහිපුක්ඛෙනා යදිදං යුද්ධසං, අඤ්ඤානු උපලාපනාය අඤ්ඤානු මිටුහෙද්දි.

“හන්ද ව’ද්ධි මයං හො ගොතම ගච්ඡාම, බහුකිච්චා මයං බහුකරණියා”ති.

“යස්ස’ද්ධි ත්වං බ්‍රාහ්මණ කාලං මඤ්ඤයි”ති.

1. ඵාසු විහරෙයසුං, - ම ඡ සං

2. මිටුහෙදෙ, - ම ඡ සං

“අනදයෙනි, නුවර ඇතුළතක් බැහැරත් වැදෑ රජුන්ගේ යම් වැදෑ දෙවොල් කෙනෙක් වෙත් නම්, එයට වැදෑ රජුන් යම් තාක් සත්කාර බහුමාන සුභා කරන්නාහු නම්, එයට දුන් විරූ දෑහැමි බලි නො පිරිහෙලන්නාහු නම්, ඒ තාක් ම වැදෑවනට වැඩිම ම ඇවෙක්සිය යුතු. පිරිහීම නො ඇවෙක්සිය යුතු” (6)

“අනදයෙනි, ‘කෙසේ නම් සිය රටට නොආ රහත්හු එන්නාහු ද, ආ රහත්හුත් සිය රටෙහි පහසුවෙන් වසන්නාහු ද’ යි වැදෑ රජුන් විසින් රහතුන් කෙරෙහි (මහණ බමුණන් කෙරෙහි) දෑහැමි රකවළ මොනොවට පිහිටුවන ලද යැයි කොප විසින් මෙය අසන ලද ද?”

“වහන්ස, ‘කෙසේ නම් සිය රටට නොආ රහත්හු එන්නාහු ද, ආ රහත්හුත් සිය රටෙහි පහසු සේ වසන්නාහු ද’ යි වැදෑ රජුන් විසින් රහතුන් කෙරෙහි (මහණ බමුණන් කෙරෙහි) දෑහැමි රකවළ මොනොවට පිහිටුවන ලද්දේ යැයි මෙය මා විසින් අසන ලදී.”

“අනදයෙනි, යම් තාක් සිය රටට නොආ රහත්හු ‘කෙසේ නම් එන්නාහු ද යි, ආ රහත්හු කෙසේ නම් පහසු සේ වසන්නාහු ද’ යි, වැදෑ රජුන් විසින් රහතුන් කෙරෙහි දෑහැමි රකවළ මොනොවට පිහිටුවන ලද්දේ වන්නේ ද, අනදයෙනි, ඒ තාක් ම වැදෑවනට වැඩිම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ඇවෙක්සිය යුතු.” (7)

5. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගද මහමැති වස්සකාර බමුණා අමතා, “බමුණ, ඒක සමයෙක මම විසල්පුර සාරන්දද ඉවෙතා විහාරයෙහි විසිමි. එහිදී මම වැදෑ රජුනට මේ අපරිහානිය දහම් සක දෙසිමි. බමුණ, යම්තාක් කල් මේ සත් අපරිහානිය දහම්හු වැදෑවන් කෙරෙහි සිටින්නාහු ද, වැදෑවෝ මේ සත් අපරිහානිය දහම්හි (සිටියාහු) දක්නා ලැබෙත් ද, බමුණ, ඒ තාක් ම වැදෑවනට වැඩිම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ම ඇවෙක්සිය යුතු’ යැ යි (මෙයින් වජ්ජීන්ගේ විනාශය කල් යන බව දන) වදළ සේක.

1. මේ වජ්ජීන් පිළිබඳ අපරිහානිය දහම් සත්‍ය

6. “මෙසේ (වජ්ජීන් කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන්) වදළ කලා (මෙයින් වජ්ජීනාසයට ක්‍රමයක් සිතාගත්) මගද මහමැති වස්සකාර බමුණු තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භවද් ගෞතමයෙනි, මේ ඒක ඒක අපරිහානිය දහමෙකිනුදු යුත් වූ වැදෑවනට වැඩිම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ම ඇවෙක්සිය යුතු. අපරිහානිය දහම් සතෙකින් යුත් වූ කලා කියනුම කවර යැ. භවද් ගෞතමයෙනි, ඉවෙදෙහිපුත්‍ර මගධාධිපති අපාසත් රජුහු විසින් වැදෑරජුහු සිත්ගැන්මෙන් හෝ උතුන් බිඳුවාලීමෙන් හෝ විනා යුද්ධයෙකින් වූ කලී ගත නො හැක්කාහු ම ය.

භවද් ගෞතමයෙනි, දන් අපි යම්හ. අපි බොහෝ කෘතා ඇත්තම්හ’ යි කී ය.

“බමුණ, යම් ගමනකට සිතහි නම්, මේ එයට කලා’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

අප්ඵ ඛො වසසකාරො බ්‍රාහ්මණො මගධමහාමනෙතො හගචතො භාසිතං අභිනන්දිතො අනුමොදිතො උට්ඨායාසනා පසකාමී.

7. අප්ඵ ඛො හගචා අචීරපකකනන වසසකාරෙ බ්‍රාහ්මණෙ මගධමහාමනෙත ආයසමනනං ආනන්දං ආමනෙතයි: “ගච්ඡ ත්වං ආනන්ද, යාවතිකා භික්ඛු රාජගහං උපනිසසාය වීභරන්ති, තෙ සබ්බෙ උපට්ඨානසාලායං සන්තිපාතෙහි” ති.

‘එවං හනෙත’ ති ඛො ආයසමා ආනන්දෙ හගචතො පටිසුඤ්ඤා යාවතිකා භික්ඛු රාජගහං උපනිසසාය වීභරන්ති, තෙ සබ්බෙ උපට්ඨානසාලායං සන්තිපාතෙතො යෙන හගචා තෙනුපසඬකමී. උපඬකමීතො හගචතො අභිවාදෙතො එකමනනං අට්ඨායි. එකමනනං යිතො ඛො ආයසමා ආනන්දෙ හගචතො එතදවොච: “සන්තිපාතිතො! හනෙත භික්ඛුසබ්බෙසා. යසංද්‍රුති හනෙත හගචා කාලං මඤ්ඤති” ති.

[1. භික්ඛුනං සත්ත අපරිභානියා ධම්මා:]

8. අප්ඵ ඛො හගචා උට්ඨායාසනා යෙන උපට්ඨානසාලා තෙනුපසඬකමී. උපසඬකමීතො පඤ්ඤානෙත ආසනෙ නිසීදි. නිසඤ්ඤා ඛො හගචා භික්ඛු ආමනෙතයි “සත්ත වො භික්ඛවෙ අපරිභානියෙ ධම්මෙ දෙසෙසාමී. තං සුඤ්ඤාඵ, සාධුකං මනසි කරොඵ, භාසිසසාමී” ති. ‘එවං හනෙත’ ති ඛො තෙ භික්ඛු හගචතො පච්චසෙසාසුං. හගචා එතදවොච:

“යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු අභිණ්ඤාසන්තිපාතා සන්තිපාතබ්‍රහ්මා හට්ඨසන්ති, වුද්ධියෙව භික්ඛුනං පාටිකඛ්ඛා නො පරිභානි. (1)

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සමග්ගා සන්තිපතිසසන්ති සමග්ගා වුට්ඨභිසසන්ති සමග්ගා සඬකකරණියානි කර්සසන්ති, වුද්ධියෙව භික්ඛවෙ භික්ඛුනං පාටිකඛ්ඛා නො පරිභානි. (2)

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු අපඤ්ඤානං න පඤ්ඤාපෙසසන්ති¹, පඤ්ඤානං න සමුච්ඡිද්දියසන්ති, යථාපඤ්ඤානෙතසු සිකාපදෙසු සමාදය වත්තිසසන්ති, වුද්ධියෙව භික්ඛවෙ භික්ඛුනං පාටිකඛ්ඛා නො පරිභානි. (3)

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛු ට්ඨො රත්තඤ්ඤා වීර- පබ්බජිතා සඬකපිතරො සඬකපරිනායකා², තෙ සකකර්සසන්ති ගරු- කර්සසන්ති³ මානෙසසන්ති සුචෙසසන්ති, තෙසඤ්ඤා යොතබ්බං මඤ්ඤදියසන්ති, වුද්ධියෙව භික්ඛ භික්ඛුනං පාටිකඛ්ඛා නො පරිභානි. (4)

1. සන්තිපාතිතො, පිඉ. 2. පඤ්ඤාපෙසසන්ති, ෆ්‍ර්‍ය 3. සඬකපරිනායකා, මජ්ඣ. 4. ගරු කර්සසන්ති, මජ්ඣ.

ඉක්බිත්තෙන් මගද මහමැති වස්සකාර බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය පිළිගෙන (සිකිත් නොව වචනයෙන්) අනුමෝදන් ව හුනස්නෙන් නැගී නික්මා ගියේ ය.

7. මගද මහමැති වස්සකාර බමුණා නික්මා ගිය නොබෝ වේලායෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනදතෙරුන් බණවා, “අනදයෙහි, තෙපි යවු. යම් පමණ මහණහු රජගහ නුවර ගිසා වෙසෙත් නම්, ඒ හැම උවටන්හලට එක්රැස් කරවු” යැ යි වදල සේක.

‘එසේ ය, වහන්සැ’ යි අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දී රජගහනුවර ගිසා වසන තාක් සියලු මහණුන් උවටන්හල රැස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹූ වැදෑ පසෙක සිටියහ. පසෙක සිටියා වූ අනද තෙරණුවෝ “වහන්ස, යමකට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දන් කලැයි සිතන සේක් නම්, දන් ඒ භික්ෂුසධිසසන්ති-පාතය කරන ලද” යි සැල කළහ.

8. එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හුනස්නෙන් නැගී උවටන්හල කරා එළැඹී සේක. එළැඹී පණවන ලද අස්නෑ වැඩහුන් සේක. වැඩහිඳ භික්ෂූන් අමතා ‘මහණෙනි, කොපට සත් අපරිහානි දහම් දෙසන්නෙමි. එය අසවු, මොනොවට සිත්හි දරවු, කියන්නෙමි’ යි වදල සේක. ‘එසේ ය, වහන්සැ’ යි ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදල සේක:

“මහණෙනි, යම්තාක් මහණහු එක්වත් රැස්වන්නාහු, රැස්වීම බහුල කොටැත්තෝ වන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒ තාක් මහණුනට වැඩීම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ම ඇවෙක්සිය යුතු. (1)

මහණෙනි, යම්තාක් මහණහු සමග වැ රැස් වන්නාහු ද, සමග වැ නැගී සිටින්නාහු ද, සමග ව සංඝකාර්ය කරන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒ තාක් මහණුනට වැඩීම ම ඇවෙක්සියැ යුතු, පිරිහීම නො ම ඇවෙක්සිය යුතු. (2)

මහණෙනි, යම්තාක් මහණහු නොපැනැවුණක් නො පනවන්නාහු ද, පැනැවුණු දෑ නො සිඳින්නාහු ද, පැනැවූ තාක් සිකපද සමාදන් ව ගෙන පවත්නාහු ද, ඒතාක් මහණුනට වැඩීම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නොම ඇවෙක්සිය යුතු. (3)

මහණෙනි, විරරාත්‍රඤ චූ, පැවිදි වූ බොහෝ කල් ඇති, සධ්ධපිතෘ වූ, සධ්ධපරිනායක වූ යම් තෙරහු වෙත් ද, ඔවුනට මහණහු යම්තාක් සත්කාර කරන්නාහු ද, ගරුකාර කරන්නාහු ද, බුහුමන් කරන්නාහු ද, ඔවුන් පුදන්නාහු ද, ඔවුන් බස ඇසියැ යුතු කොට සිතන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒතාක් මහණුනට වැඩීම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ම ඇවෙක්සිය යුතු. (4)

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු උපපත්තාය තණ්හාය පොනොභවීකාය න වසං ගච්ඡන්ති, වුද්ධියෙව භික්ඛවෙ භික්ඛුනං පාටිකඛ්ඛා නො පරිභානී. (5)

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරක්ඛෙතෙසු සෙනාසනෙසු සාපෙකඛා හවිසසන්ති, වුද්ධියෙව භික්ඛවෙ භික්ඛුනං පාටිකඛ්ඛා නො පරිභානී. (6)

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු පච්චිකතෙකෙඤ්ඤව සත්ථං උපට්ඨාපෙසසන්ති¹, 'කිත්ති අනාගතා ව පෙසලා සමුභමචාරී ආගච්ඡය්‍යං, ආගතා ව පෙසලා සමුභමචාරී එංසුං චිහරෙය්‍යන්ති, වුද්ධියෙව භික්ඛවෙ භික්ඛුනං පාටිකඛ්ඛා නො පරිභානී. (7)

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ ඉමෙ සත්ත අපරිභානියා ධම්මා භික්ඛුසු යසසන්ති, ඉමෙසු ව සත්තසු අපරිභානියෙසු ධම්මෙසු භික්ඛු සන්දිසසන්ති, වුද්ධියෙව භික්ඛවෙ භික්ඛුනං පාටිකඛ්ඛා නො පරිභානී.

[2. අපරෙපි භික්ඛුනං සත්තඅපරිභානියා ධම්මා:]

19. අපරෙ පි වො භික්ඛවෙ සත්ත අපරිභානියෙ ධම්මෙ දෙසෙසසාමී. තං සුඤ්ඤාච, සාධුකං මනසී කරොථ, භාසිසසාමීති. එවං හනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චෙසසාසුං. හගවා එතදවොච:

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න කම්මාරාමා හවිසසන්ති න කම්මරතා න කම්මාරාමතං අනුසුත්තා, වුද්ධියෙව භික්ඛවෙ භික්ඛුනං පාටිකඛ්ඛා නො පරිභානී. (1)

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න භසාරාමා හවිසසන්ති න භසාරතා න භසාරාමතං අනුසුත්තා, වුද්ධියෙව භික්ඛවෙ භික්ඛුනං පාටිකඛ්ඛා නො පරිභානී. (2)

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න භිද්දාරාමා හවිසසන්ති න නිද්දරතා න නිද්දාරාමතං අනුසුත්තා, වුද්ධියෙව භික්ඛවෙ භික්ඛුනං පාටිකඛ්ඛා නො පරිභානී. (3)

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න සඛිනණිකාරාමා හවිසසන්ති න සඛිනණිකාරතා න සඛිනණිකාරාමතං අනුසුත්තා, වුද්ධියෙව භික්ඛවෙ භික්ඛුනං පාටිකඛ්ඛා නො පරිභානී. (4)

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න පාපිච්ඡා හවිසසන්ති න පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතා, වුද්ධියෙව භික්ඛුනං පාටිකඛ්ඛා නො පරිභානී. (5)

1. උපට්ඨාපෙසසනභි, PTS

මහණෙනි, යම්තාක් කල් මහණහු පුනර්භවය පිණිස පවත්නා, තමන් කෙරෙහි උපන් තෘෂ්ණාවගේ වශයට නො යෙක් ද, මහණෙනි, ඒ තාක් මහණුන්ට වැඩිම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ම ඇවෙක්සිය යුතු. (5)

මහණෙනි, මහණහු යම් තාක් වන සෙනසුන්හි අපේක්ෂාසහිත වන්නාහු ද, ඒ තාක් මහණුන්ට වැඩිම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ම ඇවෙක්සිය යුතු. (6)

මහණෙනි, යම්තාක් මහණහු 'කෙසේ නම් (තමන් සෙනස්නට) නොආ ප්‍රියශීල සබරම්සරුහු එන්නාහු ද, ආ ප්‍රියශීල සබරම්සරුහු සැප සේ වසන්නාහු ද' යි තමන් තමන් කෙරෙහි ම සිතිය එළවා තබන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒ තාක් මහණුන්ට වැඩිම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ඇවෙක්සිය යුතු. (7)

මහණෙනි, යම් තාක් මේ සත් අපරිහානිය ධර්මයෝ මහණුන් කෙරෙහි සිටින්නාහු ද, මහණහු මේ අපරිහානිය ධර්ම සතෙහි දක්නා ලැබෙන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒ තාක් මහණුන්ට වැඩිම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ම, ඇවෙක්සිය යුතු.

2. අනෙකුදු අපරිහානිය දහම් සතක්

9. මහණෙනි, තොපට අන් අපරිහානිය දහම් සතක් දෙසන්නෙමි. එය අසවු, මොනොවට මෙනෙහි කරවු, කියන්නෙමි යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක. 'එසේ ය, වහන්සැ' යි ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක:

මහණෙනි, මහණහු යම්තාක් කර්මාරාම (උද්දේසාදිය හැර සිවුරු කිරීම් ආදී කටයුත්තෙහි පමණක් ම යෙදුණෝ) නොවන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒ තාක් මහණුන්ට වැඩිම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ඇවෙක්සිය යුතු. (1)

මහණෙනි, යම් තාක් මහණහු භස්සාරාම (ස්ත්‍රීපුරුෂවර්ණනාදිකරායෙහි, කෙළිකවට බස්හි යෙදුණෝ) නොවන්නාහු ද, භස්සරත නො වන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒ තාක් මහණුන්ට වැඩිම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ම ඇවෙක්සිය යුතු. (2)

මහණෙනි, යම් තාක් මහණහු නිදාරාම (නින්දෙහි බෙහෙවින් යෙදුණෝ) නො වන්නාහු ද, නිදාරත නො වන්නාහු ද, නිදාරාමතායෙහි යෙදුණෝ නො වන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒ තාක් මහණුන්ට වැඩිම ම ඇවෙක්සිය යුතු. පිරිහීම නො ඇවෙක්සිය යුතු. (3)

මහණෙනි, යම් තාක් මහණහු ගණසඛගණිකාරාම (බොහෝ දෙනා හා එක් වැ විසීමේ යෙදුණෝ) නො වෙත් ද, ගණසඛගණිකායෙහි ඇලුණෝ නො වෙත් ද, ගණසඛගණිකාරාම බවහි යෙදුණෝ නො වෙත් ද, මහණෙනි, ඒ තාක් මහණුන්ට වැඩිම ම ඇවෙක්සිය යුතු පිරිහීම නො ම ඇවෙක්සිය යුතු. (4)

මහණෙනි, යම් තාක් මහණහු පාපිව්ඡ (ලාමක ඊජ්ජා ඇත්තෝ) නො වන්නාහු ද, ලාමක ඊජ්ජාවනට වසඟ නො වන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒ තාක් මහණුන්ට වැඩිම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ම ඇවෙක්සිය යුතු. (5)

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න පාපමිත්තා හවීසසනති න පාපසභායා න පාපසමපවඛිනා, වුද්ධියෙව භික්ඛවෙ භික්ඛුනං පාටිකඛිනා නො පරිභානි. (6)

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු න ඔරමකතකෙන ඩිසෙසාධිගමෙන අනතරා වොසානං ආපජජිසසනති, වුද්ධියෙව භික්ඛවෙ භික්ඛුනං පාටිකඛිනා නො පරිභානි. (7)

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ ඉමෙ සත්ත අපරභානියා ධම්මා භික්ඛුසු ධසසනති, ඉමෙසු ව සත්තසු අපරභානියෙසු ධම්මෙසු භික්ඛු සජ්ජිසසනති, වුද්ධියෙව භික්ඛවෙ භික්ඛුනං පාටිකඛිනා නො පරිභානි.

3. අපරෙපි සත්ත අපරිභානියා ධම්මා

10. අපරෙ පි වො භික්ඛවෙ සත්ත අපරිභානියෙ ධම්මෙ දෙසෙසසාමී. තං සුඡාරං, සාධුකං මනසි කරොරං, භාසිසසාමී ති. 'එවං හතෙත'ති ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චසෙසාසු. හගවා එතදවොච:

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සඤ්ඤා හවීසසනති, වුද්ධියෙව භික්ඛවෙ භික්ඛුනං පාටිකඛිනා, නො පරිභානි. යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු හිරිමන හවීසසනති, -පෙ- ඔක්කපපි හවීසසනති, -පෙ- බහුඤ්ඤා හවීසසනති, -පෙ- ආරඤ්චීරියා හවීසසනති, -පෙ- උපවසීතසති හවීසසනති, -පෙ- පඤ්ඤවතෙතා හවීසසනති, වුද්ධියෙව භික්ඛවෙ භික්ඛුනං පාටිකඛිනා, නො පරිභානි.

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ ඉමෙ සත්ත අපරිභානියා ධම්මා භික්ඛුසු ධසසනති, ඉමෙසු සත්තසු අපරිභානියෙසු ධම්මෙසු භික්ඛු සජ්ජිසසනති, වුද්ධියෙව භික්ඛවෙ භික්ඛුනං පාටිකඛිනා, නො පරිභානි.

4. අපරෙපි සත්ත අපරිභානියා ධම්මා

11. අපරෙ පි වො භික්ඛවෙ සත්ත අපරිභානියෙ ධම්මෙ දෙසෙසසාමී. තං සුඡාරං, සාධුකං මනසි කරොරං, භාසිසසාමී ති. 'එවං හතෙත'ති ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චසෙසාසු. හගවා එතදවොච:

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු සතිසමොඤ්ඤාභිඛිනං භාවෙසසනති -පෙ- ධම්මච්චියසමොඤ්ඤාභිඛිනං භාවෙසසනති, -පෙ- විරියසමොඤ්ඤාභිඛිනං භාවෙසසනති, -පෙ- පීතිසමොඤ්ඤාභිඛිනං භාවෙසසනති, -පෙ- පසඤ්ඤි-සමොඤ්ඤාභිඛිනං භාවෙසසනති, -පෙ- සමාධිසමොඤ්ඤාභිඛිනං භාවෙසසනති -පෙ- උපෙක්ඛාසමොඤ්ඤාභිඛිනං භාවෙසසනති, වුද්ධියෙව භික්ඛවෙ භික්ඛුනං පාටිකඛිනා නො පරිභානි.

මහණෙනි, යම් තාක් මහණහු පාපමිත්‍රයන් ඇත්තෝ නො වන්නාහු ද, පාප සහායයන් ඇත්තෝ නො වන්නාහු ද, පාපයනට නැවුණෝ නො වන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒ තාක් මහණුන්ට වැඩිම ම ඇදෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ම ඇවෙක්සිය යුතු. (6)

මහණෙනි, මහණහු යම් තාක් අල්පමාත්‍ර වූ විශේෂාධිගමයෙන් (රහත්බවට නො පැමිණ) අතරැ නිමියාවූ කෘත්‍ය ඇති බවට (ධ්‍යානාදී අල්පමාත්‍රලාභයෙන් තෘප්තියට) නො පැමිණෙන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒතාක් මහණුන්ට වැඩිම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ම ඇවෙක්සිය යුතු. (7)

මහණෙනි, යම් තාක් මේ සත් අපරිහානිය ධර්මයෝ මහණුන් කෙරෙහි සිටුනාහු ද, මේ සත් අපරිහානිය ධර්මයන්හි මහණහු දක්නා ලැබෙන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒ තාක් මහණුන්ට වැඩිම ම ඇවෙක්සිය යුතු. පිරිහීම නො ම ඇවෙක්සිය යුතු.

3. අනෙකුදු අපරිහානිය දහම් සතක්

10. මහණෙනි, තොපට අන් අපරිහානිය ධර්ම සතක් ද දෙසන්නෙමි. එය අසවු, මොනොවට මෙනෙහි කරවු, කියන්නෙමි සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක. 'එසේ ය, වහන්සැ' සි ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක:

මහණෙනි, යම්තාක් මහණහු සැදහැ ඇත්තෝ වන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒතාක් ම මහණුන්ට වැඩිම ම ඇවෙක්සිය යුතු. පිරිහීම නො ම ඇවෙක්සිය යුතු. මහණෙනි, යම්තාක් මහණහු පවට පිළිකුල් සිතැතියෝ වන්නාහු ද... පවට බිය ඇත්තෝ වන්නාහු ද... බොහෝ ඇසු පිරු තැන් ඇතියෝ වන්නාහු ද, ... ඇරැවු වැර ඇතියෝ වන්නාහු ද... එළැඹු සිටි සිහි ඇතියෝ වන්නාහු ද... ප්‍රඥා ඇතියෝ වන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒතාක් මහණුන්ට වැඩිම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ඇවෙක්සිය යුතු.

මහණෙනි යම්තාක් මෙ කී සත් අපරිහානිය ධර්මයෝ මහණුන් කෙරෙහි සිටුනාහු ද, මහණහු මේ සත් අපරිහානිය ධර්ම කෙරෙහි දක්නා ලැබෙන්නාහු ද, මහණෙනි, මහණුන්ට වැඩිම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ම ඇවෙක්සිය යුතු.

4. අනෙකුදු අපරිහානිය දහම් සතක්

11. මහණෙනි, තොපට අන් අපරිහානිය දහම් සතක් ද දෙසන්නෙමි. එය අසවු, මොනොවට මෙනෙහි කරවු, කියන්නෙමි සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක. 'එසේ ය, වහන්සැ' සි ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක:

මහණෙනි, යම්තාක් මහණහු සතිසම්බොජ්ඣකඛගය වඩන්නාහු ද ... ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣකඛගය වඩන්නාහු ද, ... විරියසම්බොජ්ඣකඛගය වඩන්නාහු ද, ... පිතිසම්බොජ්ඣකඛගය වඩන්නාහු ද, ... පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣකඛගය වඩන්නාහු ද ... සමාධිසම්බොජ්ඣකඛගය වඩන්නාහු ද, ... උපෙක්ඛාසම්බොජ්ඣකඛගය වඩන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒතාක් මහණුන් උසින් වැඩිම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ම ඇවෙක්සිය යුතු.

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ ඉමෙ සත්ත අපරිභානියා ධම්මා භික්ඛුසු
ඨස්සනතී, ඉමෙසු ච අපරිභානියෙසු ධම්මෙසු භික්ඛු සන්දිස්සනතී, චූඤ්ඤියෙව
භික්ඛවෙ භික්ඛුනාං පාටිකඛ්ඛා, නො පරිභානී.

[5. අපරෙ පි සත්ත අපරිභානියා ධම්මා:]

12. අපරෙ පි චො භික්ඛවෙ සත්ත අපරිභානියෙ ධම්මෙ දෙසෙසසාමී. තං
සුඤ්ඤාඨ, සාධුකං මනසි කරොඨ, භාසිසසාමී ති. ‘එවං භනෙත’ති ධො තෙ
භික්ඛු භගවතො පච්චසෙසාසුං. භගවා එතදවොච:

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු අනිච්චසඤ්ඤං භාවෙසසනතී -පෙ-
අනත්තසඤ්ඤං භාවෙසසනතී -පෙ- අසුභසඤ්ඤං භාවෙසසනතී -පෙ-
ආදීනවසඤ්ඤං භාවෙසසනතී -පෙ- පභානසඤ්ඤං භාවෙසසනතී -පෙ-
විරාගසඤ්ඤං භාවෙසසනතී -පෙ- තිරොධසඤ්ඤං භාවෙසසනතී, චූඤ්ඤියෙව
භික්ඛවෙ භික්ඛුනාං පාටිකඛ්ඛා, නො පරිභානී:

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ ඉමෙ සත්ත අපරිභානියා ධම්මා භික්ඛුසු
ඨස්සනතී, ඉමෙසු ච සත්තසු අපරිභානියෙසු ධම්මෙසු භික්ඛු සන්දිස්සනතී
චූඤ්ඤියෙව භික්ඛවෙ භික්ඛුනාං පාටිකඛ්ඛා නො පරිභානී.

[6. අපරෙ ඡ අපරිභානියා ධම්මා:]

13. අපරෙ භික්ඛවෙ ඡ අපරිභානියෙ ධම්මෙ දෙසෙසසාමී. තං
සුඤ්ඤාඨ, සාධුකං මනසි කරොඨ, භාසිසසාමී’ති. ‘එවං භනෙත’ති ධො තෙ
භික්ඛු භගවතො පච්චසෙසාසුං. භගවා එතදවොච:

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු මෙත්තං කායකම්මං පච්චුපච්චාපෙසසනතී
සමුභමචාරීසු ආචී වෙච රහො ච, චූඤ්ඤියෙව භික්ඛවෙ භික්ඛුනාං පාටිකඛ්ඛා,
නො පරිභානී. (1)

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු මෙත්තං වචීකම්මං පච්චුපච්චාපෙසසනතී
සමුභමචාරීසු -පෙ- මෙත්තං මනොකම්මං පච්චුපච්චාපෙසසනතී සමුභමචාරීසු
ආචී වෙච රහො ච, චූඤ්ඤියෙව භික්ඛවෙ භික්ඛුනාං පාටිකඛ්ඛා, නො
පරිභානී. (2-3)

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ ලාභා ධම්මිකා ධම්මලද්ධා
අත්තමසො පත්තපරියාපත්තමත්තමපි, තථාරූපෙහි ලාභෙහි අපච්චිභත්ත-
භොගී’ භවිසසනතී සීලවනෙහි සමුභමචාරීහි සාධාරණභොගී, චූඤ්ඤියෙව
භික්ඛවෙ භික්ඛුනාං පාටිකඛ්ඛා, නො පරිභානී. (4)

1. ත අපච්චිභත්තභොගී, සා.

මහණෙනි, යම්තාක් මේ සත් අපරිහානිය ධර්මයෝ මහණුන් කෙරෙහි සිටුවනාහු ද, මහණහු මේ සත් අපරිහානිය ධර්මයන්හි දක්නා ලැබෙන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒතාක් මහණුන් විසින් වැඩීම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීමක් නො ම ඇවෙක්සිය යුතු.”

5. අනෙකුදු අපරිහානිය සතක්

12. මහණෙනි, තොපට අන් අපරිහානිය දහම් සතක් ද දෙසන්නෙමි. එය අසවු, මොනොවට මෙනෙහි කරවු, කියන්නෙමි යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක. ‘එසේ ය, වහන්සැ’ යි ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක:

මහණෙනි, මහණහු යම්තාක් අනිත්‍යසංඥාව වඩන්නාහු ද... අත්‍යාමසංඥාව වඩන්නාහු ද... අශුභසංඥාව වඩන්නාහු ද... ආදීනව සංඥාව වඩන්නාහු ද... ප්‍රභාණසංඥාව වඩන්නාහු ද... විරාගසංඥාව වඩන්නාහු ද... නිරොධසංඥාව වඩන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒ තාක් මහණුන්ට වැඩීම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ම ඇවෙක්සිය යුතු.

මහණෙනි, යම්තාක් මේ සත් අපරිහානිය ධර්මයෝ මහණුන් කෙරෙහි සිටුවනාහු ද, මහණහු මේ සත් අපරිහානිය ධර්මයන්හි දක්නා ලැබෙන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒතාක් මහණුන් විසින් වැඩීම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ම ඇවෙක්සිය යුතු.

6. අනෙක් අපරිහානිය දහම් සයක්

13. මහණෙනි, අන් අපරිහානිය ධර්ම සයක් දෙසන්නෙමි. එය අසවු, මොනොවට මෙනෙහි කරවු, කියන්නෙමි යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක. ‘එසේ ය, වහන්සැ’ යි ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක:

මහණෙනි, මහණහු යම්තාක් සබරම්සරුන් කෙරෙහි හමුයෙහිත් නොහමුයෙහිත් මෙමත්‍රීමය කායකර්මය එළවා තබන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒ තාක් මහණුන් විසින් වැඩීම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ම ඇවෙක්සිය යුතු. (1)

මහණෙනි, යම්තාක් මහණහු සබරම්සරුන් කෙරෙහි හමුයෙහිත් නොහමුයෙහිත් මෙමත්‍රීමය වාක්කර්මය එළවා තබන්නාහු ද... සබරම්සරුන් කෙරෙහි හමුයෙහිත් නොහමුයෙහිත් මෙමත්‍රීමය මනාකර්මය එළවා තබන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒතාක් මහණුන් විසින් වැඩීම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ම ඇවෙක්සිය යුතු. (2-3)

මහණෙනි, යම්තාක් යටත්පිරිසෙයින් පාත්‍රයෙහි ඇතුළත් ආහාර-මාත්‍ර වූ දැ යැ යි දැහැමි වූ දැහැමෙන් ලත් යම් ලාභ කෙනෙක් වෙත් නම්, එබඳු ලාභයන් බෙදා නොදී නො වළඳන්නෝ සිල්වත් සබරම්සරුන් හා සාධාරණභෝගී වන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒතාක් මහණුන් විසින් වැඩීම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ඇවෙක්සිය යුතු. (4)

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු යාති තාති සීලානි අබණ්ඩානි ආච්ඡිද්දති අසබලානි අකමමාසානි භුජ්සසානි උඤ්ඤපසසානි¹ අපරාමච්චානි සමාධි-සංවත්තනිකානි, තථාරූපෙසු සීලෙසු සීලසාමඤ්ඤගතා විහරිසසනති සමුභවොරීභි ආචී වෙව රහො ව, වුද්ධියෙව භික්ඛවෙ භික්ඛුනං පාටිකඛ්ඛා, නො පරිහානි, (5)

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ භික්ඛුනං යායං දිට්ඨි අරියා නිය්‍යානිකා නිය්‍යානි තකකරසස සමමාදුක්ඛකඛියාය, තථාරූපාය දිට්ඨියා දිට්ඨිසා-මඤ්ඤගතා විහරිසසනති සමුභවොරීභි ආචී වෙව රහො ව භික්ඛවෙ වුද්ධියෙව භික්ඛුනං පාටිකඛ්ඛා, නො පරිහානි. (6)

යාවකීවඤ්ඤා භික්ඛවෙ ඉමෙ ඡ අපරිහානියාධමමා භික්ඛුසු යසසනති, ඉමෙසු ව ඡසු අපරිහානියෙසු ධමමෙසු භික්ඛු සන්දිසසනති, වුද්ධියෙව භික්ඛවෙ භික්ඛුනං පාටිකඛ්ඛා, නො පරිහානි ති.

[භික්ඛුනං ධමමිකථා:]

14. තත්‍ර සුදං හගවා රාජගහෙ විහරනො ගිජ්ඣකුටෙ පඤ්ඤෙ ඵතදෙව බහුලං භික්ඛුනං ධමමිං කථං කරොති: “ඉති සීලං, ඉති සමාධි, ඉති පඤ්ඤා. සීලපරිහානිතො සමාධි මහපඨලො හොති මහානිසංසො. සමාධිපරිහානිතා පඤ්ඤා මහපඨලා හොති මහානිසංසා. පඤ්ඤාපරිහානිතං විතතං සමමදෙව ආසවෙභි විමුච්චති, සෙය්‍යථිදං²: කාමාසවා හවාසවා³ අවිජ්ජාසවා⁴ ති.

15. අථ ඛො හගවා රාජගහෙ යථාභිරතතං විහරිතො ආයසමිත්තං ආනන්දං ආමනෙත්ති: ආයාමානන්ද යෙන අමබලට්ඨිකා තෙනුපසඤ්ඤාමිසසා-මාති. ‘ඵවං හනෙත්ති ඛො ආයසමා ආනන්දෙ හගවො පඵචසෙසාසි. අථ ඛො හගවා මහතා භික්ඛුසඤ්ඤන සද්ධිං යෙන අමබලට්ඨිකා තදවසරි තත්‍ර සුදං හගවා අමබලට්ඨිකායං විහරති රාජාගාරකෙ. තත්‍රපි සුදං⁴ හගවා අමබලට්ඨිකායං විහරනො රාජාගාරකෙ ඵතදෙව බහුලං භික්ඛුනං ධමමිං කථං කරොති: “ඉති සීලං, ඉති සමාධි, ඉති පඤ්ඤා සීලපරිහානිතො සමාධි මහපඨලො හොති මහානිසංසො. සමාධිපරිහානිතා පඤ්ඤා මහපඨලා හොති මහානිසංසා. පඤ්ඤාපරිහානිතං විතතං සමමදෙව ආසවෙභි විමුච්චති, සෙය්‍යථිදං: කාමාසවා හවාසවා අවිජ්ජාසවා⁴ ති.

1. විඤ්ඤපසසානි, ම ඡ සං.
2. සෙය්‍යථිදං, මඡ සං.
3. හවාසවා දිව්ඛාසවා, සිමු.
4. තත්‍රපි සුදං, මඡ සං.

මහණෙනි, නොකඩ වූ නොසිඳුරු වූ, සබල නොවූ, නොකැලැල් වූ තෘෂ්ණාද්‍යස්ත්වයෙන් මිදුණාවූ, පැණවතුන් විසින් පසස්නාලද්දවූ, තෘෂ්ණාදෘෂ්ටීන් අපරාමාණ්ච වූ සමාධිය පිණිස පවත්නා වූ යම් සිල් කෙනෙක් වෙත් ද, එබඳු ශීලයන්හි සබරම්සරුන් හා හමුයෙහිත් නොහමුයෙහිත් යම්තාක් ශීලසාමාන්‍යගත වූ (ශීලයෙන් සමාන බවට පැමිණ) වාස කරන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒ තාක් මහණුන් විසින් වැඩීම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ම ඇවෙක්සිය යුතු. (5)

මහණෙනි, ආර්ය වූ (නිදෙස් වූ) නෛර්යාණික වූ යම් සමාග්දෘෂ්ටීයෙක් වෙ ද, යමෙක් තථාකාරී වූවහුගේ සියලු දුක් නැසීමට යේ ද, මහණහු යම්තාක් එසේ වූ දෘෂ්ටියෙන් සබරම්සරුන් හා හමුයෙත් නො හමුයෙත් දෘෂ්ටිසාමාන්‍යගත වූ (සම්දිවුයෙන් සමාන බවට පැමිණ) වසන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒතාක් මහණුන් විසින් වැඩීම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ම ඇවෙක්සිය යුතු. (6)

මහණෙනි, යම්තාක් මේ අපරිහානිය ධර්ම සදෙන මහණුන් කෙරෙහි සිටුනාහු ද, මහණහු මේ අපරිහානිය ධර්ම සයෙහි දක්නා ලැබෙන්නාහු ද, ඒ තාක් මහණුන් විසින් වැඩීම ම ඇවෙක්සිය යුතු, පිරිහීම නො ම ඇවෙක්සිය යුතු.

හික්ෂුනට දෙසු දහැමි කථා:

14. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එහි රජගහ නුවරැ ගිජුකුළු පව්වෙහි වැඩවසන සේක් “සිල් මෙබඳු ය, සමාධිය මෙබඳු ය, ප්‍රඥාව මෙබඳු ය. ශීලයෙන් වඩන ලද සමාධිය මහත්පල ඇත්තේ මහත් අනුසස් ඇත්තේ වේ. සමාධියෙන් වඩන ලද ප්‍රඥාව මහත් පල ඇති වේ. මහත් අනුසස් ඇති වේ. ප්‍රඥායෙන් වඩන ලද සිත කාමාසුචි හවාසුචි අවිද්‍යාසුචි යන ආසුචි කෙරෙන් මොනොවට මිදේ” යැ යි ශීලසමාධි ආදී වූ මේ දහැමි කතාව ම බහුල කොට වදරන සේක.

15. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කැමැති තාක් කල් රජගහ නුවරැ වැස, අනඳ තෙරුන් අමතා “අනඳයෙනි, යම්හ, අඹියැට්ටයන කරා එළැඹෙන්නම්හ” යි වදළ සේක. ‘එසේ ය, වහන්සැ’ යි කියා අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් මහණුළුඑවක් හා අඹියැට්ටයන වෙත එළැඹී සේක. එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අඹියැට්ටි වෙනෙහි රාජාගාරයෙහි වැඩ වසන සේක් - “ශීලය මෙසේ ය, සමාධිය මෙසේ ය, ප්‍රඥාව මෙසේ ය. ශීලයෙන් වඩන ලද සමාධිය මහත්පල ඇත්තේ මහත් අනුසස් ඇත්තේ වෙයි. සමාධියෙන් වඩන ලද ප්‍රඥාව මහත්පල ඇත්තේ මහත් අනුසස් ඇත්තේ වෙයි. ප්‍රඥායෙන් පුරුදු කරන ලද චිත්තය කාමාසුචි හවාසුචි අවිද්‍යාසුචි යන ආසුචි කෙරෙන් මොනොවට මිදේ” යැ යි මහණුනටමේ දහැමි කතාව ම බහුල කොට කරන සේක.

16. අපං ඛො භගවා අබ්බලච්ඡිකායං යථාභිරතතං විහරිතා ආයසමිනතං ආනන්දං ආමනෙතසි ආයාමානන්ද, යෙන නාලන්ද තෙනුපසඛකම්පසාමා'ති. 'එවං භනෙත'ති ඛො ආයසමා ආනන්දෙ භගවතො පච්චසෙසාසි. අපං ඛො භගවා භික්ඛුසමෙකන සද්ධිං යෙන නාලන්ද තදවසරි. තත්ථ සුදං භගවා නාලන්දයං විහරති පාවාරිකම්බවතො.

[සාරිපුත්ත සිහනාදෙ.]

17. අපං ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්පිතා භගවතං අභිවාදෙතා එකමතතං නිසීදි. එකමතතං ගිසිනෙතො ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො භගවතං එතදවොච: 'එවං පසනෙතා අහං භනෙත භගවති: න වාහු න ව භවිසසති න චෙතරභි විජ්ජති අඤ්ඤා සමමෙඤා වා බ්‍රාහ්මමෙඤා භගවතා භියෙයා'භිඤ්ඤාතරො' යද්දිං සමමොධියන්ති.' උළාරා ඛො තෙ අයං සාරිපුත්ත ආසභි වාචා¹ භාසිතා, එකංසො ගභිතො, සිහනාදෙ නදිතො: 'එවං පසනෙතා අභමහනෙත භගවති: න වාහු න ව භවිසසති න චෙතරභි විජ්ජති අඤ්ඤා සමමෙඤා වා බ්‍රාහ්මමෙඤා වා භගවතා භියෙයා'භිඤ්ඤාතරො යද්දිං සමමොධියන්ති.'

කිනෙත² සාරිපුත්ත යෙ තෙ අහෙසුං. අතිතමධ්‍යානං අරහනෙතා සමමාසමුද්ධා, සබ්බෙ තෙ භගවනෙතා චෙතසා චෙතො පරිච්ච විදිතා: එවංසීලා තෙ භගවනෙතා අහෙසුං ඉතිපි, එවංධම්මා - එවංපඤ්ඤා - එවං-විහාරි - එවං විමුක්තා තෙ භගවනෙතා අහෙසුං ඉති පි ති?

“නො හෙතං භනෙත”.

කිමපන තෙ සාරිපුත්ත යෙ තෙ භවිසසන්ති අනාගතමධ්‍යානං අරහනෙතා සමමාසමුද්ධා, සබ්බෙ තෙ භගවනෙතා චෙතසා චෙතො පරිච්ච විදිතා: එවංසීලා තෙ භගවනෙතා භවිසසන්ති ඉතිපි, එවංධම්මා - එවමපඤ්ඤා - එවංවිහාරි - එවංවිමුක්තා තෙ භගවනෙතා භවිසසන්ති ඉති පි ති?

“නො හෙතං භනෙත”.

1. භියෙයාභිඤ්ඤාතරො, ඝා.
3. කිහතු, ඝා, ෪෦෩.

2. ආසභිවාචා, ඝා.

16. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අඹියැටියෙහි කැමැති තාක් කල් වැස අනදතෙරුන් අමතා 'අනදයෙනි, එවූ නාලන්දව කරා යමහ' යි වදළු සේක. 'එසේ ය, වහන්සැ' යි අනද තෙරණුවෝ භාග්‍ය වතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් බික්සහන කැටුව නාලන්ද නුවරට වැඩිසේක. එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නාලන්ද නුවර පෘථාරික අඹවෙනෙහි වැඩ වසන සේක.

ශාරීපුත්‍ර සිංහනාදය

17. එ කල්හි සැරියුත්ත තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එක් පසෙක හුන්හ. එක් පසෙක හුන්නාවූ සැරියුත්ත තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට "වහන්ස, සම්බොධි (රහත්මග නුවණ) නම් වූ යමෙක් ඇද්ද, එයින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වඩා අභිඤ්ඤා වූ (උත්තරිතර ඤානයෙන් යුක්ත වූ) අන් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ ඉකුත් කල්හි නො වී ය. මතුත් නො වන්නේ ය, දැනුණු නැතැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මම මෙසේ ප්‍රසන්නයෙමි" යි සැළ කළහ. එවිට "ශාරීපුත්‍රයෙනි, සම්බොධිඤානයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වඩා අභිඤ්ඤා වූ අන් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ ඉකුත් කල්හි නො වී ය, මතුත් නො වන්නේ ය, දැනුණු නැතැ යි මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මම ප්‍රසන්නයෙමි" යි තොප විසින් කියන ලද මේ ශ්‍රේෂ්ඨ වචනය මහත් ම එකෙක. මෙහි ලා තොප විසින් එකාන්තය ගන්නා ලද්දේ ය (ප්‍රත්‍යක්ෂඤානයෙන් දැන කිව්‍යාක් සේ ඒකාන්ත නිශ්චය කටාවෙක් ම කියන ලද්දේය.) සිංහනාදය පවත්වන ලද්දේ ය.

ශාරීපුත්‍රයෙනි, කිමෙක්ද, ඉකුත් කලා යම් රහත් සම්මාසම්බුදු කෙනෙක් වූහ නම්, ඒ හඟවත්හු මෙබඳු සිල් ඇත්තෝ වූහ යි කියා ද, ඒ හඟවත්හු මෙබඳු දහම් ඇත්තෝ, මෙබඳු ප්‍රඥා ඇත්තෝ, මෙබඳු විහරණ ඇත්තෝ, මෙබඳු විච්ඡික්ති ඇත්තෝ වූහ යි කියාත් ඔබ සිත් තමන් සිතින් පිරිසිඳ ඒ සියලු හඟවත්හු තොප විසින් දන්නා ලද්දහු ද? යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළු සේක.

"වහන්ස, මෙය එසේ නො දන්නා ලද්දේ ම යැ" යි සැරියුත්ත තෙරණුවෝ වදළුහ.

කිමෙක් ද ශාරීපුත්‍රයෙනි, මතු කල්හි යම් රහත් සම්මාසම්බුදු කෙනෙක් වන්නාහු නම්, ඒ හඟවත්හු මෙබඳු සිල් ඇත්තෝ වන්නාහ, මෙබඳු දහම් ඇත්තෝ, මෙබඳු ප්‍රඥා ඇත්තෝ, මෙබඳු විහරණ ඇත්තෝ, මෙබඳු විච්ඡික්ති ඇත්තෝ වන්නාහ යි ඔබ සිත් සිය සිතින් පිරිසිඳ ඒ සියලු හඟවත්හු තොප විසින් දන්නා ලද්දහු ද? යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළු සේක.

"වහන්ස, මෙය එසේ නො දන්නා ලද්දේ" යි සැරියුත්ත තෙරණුවෝ වදළුහ.

කිම්පන තෙ¹ සාරිපුත්ත අභං එතරභි අරභං සමමාසමබ්බදො² වෙතසා වෙතො පරිච්ච විදිතො: එවංසීලො හගවා ඉති පි, එවංධම්මො- එවංපඤ්ඤා- එවංචිහාරී- එවංචිමුක්ඛො හගවා ඉති පි ති?

“නො හෙතං හතෙන”

එසු භි³ තෙ සාරිපුත්ත අතීතානාගතපච්චුප්පනොසු අරභනොසු සමමාසමබ්බදොසු වෙතොපරියඤ්ඤං⁴ නස්සී. අථ, කිඤ්චරභි තෙ අයං සාරිපුත්ත උළාරා ආසභී වාචා භාසිතා, එකංසො ගභිතො, සිහනාදො නදිතො: ‘එවං පසනෙතා අභං හතෙන හගවති න වාහු න ව හවිසසති න වෙතරභි විජ්ජති අපඤ්ඤා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා හගවතා⁵ භියො’ භිඤ්ඤතරො යදිදං සම්මොධියන්ති?’

18. න ඛො පනෙතං හතෙන අතීතානාගතපච්චුප්පනොසු අරභනොසු සමමාසමබ්බදොසු වෙතොපරියඤ්ඤං අස්සී. අපි ච ඛො මෙ හතෙන ධම්මභියො විදිතො :

සෙය්‍යථාපි හතෙන රඤ්ඤා පච්චන්තිමං නගරං දළහුදුපං⁶ දළහපාකාරනොරණං එකදාරං, තත්‍රසස දෙවාරිකො පණ්ඩිතො ඛ්‍යතො මෙධාවී අඤ්ඤානානං⁷ නිවාරොතා ඤ්ඤානානං පච්චෙසතා, සො තසස සාමන්තා⁸ අනුපරියායපථං⁹ අනුකකමමානො න පසෙකයා පාකාරසන්ධි- වා පාකාරච්චරං වා අනතමසො බිළාරනිසසකකනච්චතමපි,¹⁰ තසස එවමසස: යෙ කෙවි ඔළාරිකා පාණා ඉමං නගරං පවිසන්ති වා නිකඛමන්ති වා සබ්බෙ තෙ ඉමීනා’ව දාරොත පවිසන්ති වා නිකඛමන්ති වා’ති, එවමෙව ඛො මෙ හතෙන ධම්මභියො විදිතො: යෙ තෙ හතෙන අහෙසුං අතීත- මිද්ධානං අරභනොසු සමමාසමබ්බදො, සබ්බෙ තෙ හගවනොසු පඤ්ඤානිවරණෙ පභාය වෙතසො උපකකිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණෙ, වතුසු සතිපට්ඨානොසු සුප්පතිධීතවිතො, සත්තසම්මොඡ්ඤ්ඤෙහ¹⁰ යථාභූතං භාවෙතො අනුත්තරං සමමාසමෙධාධිං අභිසම්බුජ්ජති සු, යෙ පි තෙ හතෙන හවිසසන්ති අනාගතමිද්ධානං අරභනොසු සමමාසමබ්බදො, සබ්බෙ තෙ හගවනොසු පඤ්ඤානිවරණෙ පභාය වෙතසො උපකකිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණෙ, වතුසු සතිපට්ඨානොසු සුප්පතිධීතවිතො, සත්තසම්මොඡ්ඤ්ඤෙහ යථාභූතං භාවෙතො අනුත්තරං සමමාසමෙධාධිං අභිසම්බුජ්ජති සසන්ති, හගවා පි හතෙන එතරභි අරභං සමමාසමබ්බදො පඤ්ඤානිවරණෙ පභාය වෙතසො උපකකි- ලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණෙ, වතුසු සතිපට්ඨානොසු සුප්පතිධීතවිතො, සත්තසම්මොඡ්ඤ්ඤෙහ යථාභූතං භාවෙතො අනුත්තරං සමමාසමෙධාධිං අභිසම්බුජ්ජො’ති,

1. කි පන, ස්‍යාප් TS. 2. එ සු ව භි මජ්ඣං. 3. වෙතොපරිඤ්ඤායඤ්ඤං, ස්‍යා. 4. හගවතො, ස්‍යා. 5. දළහුදුධාපං මජ්ඣං දළහදවාරං ස්‍යා, 6. අඤ්ඤානානං, ස්‍යා. 7. සම්මොධියන්ති, ස්‍යා. 8. අනුපරියායපථං, ස්‍යා. 9. බිළාරනිකඛමතමකං, සිච්ච. 10. මොපඤ්ඤෙහ, මජ්ඣං.

ශාරීපුත්‍රයෙනි, කිමෙක් ද, භගවත් තෙමේ මෙබඳු සිල් ඇත්තේ යැයි ද, භගවත් තෙමේ මෙබඳු දහම් ඇත්තේ ය යි, මෙබඳු ප්‍රඥා ඇත්තේ යැ යි, මෙබඳු විහරණ ඇත්තේ යැ යි, මෙබඳු විමුක්ති ඇත්තේ යැ යි ද කියා මා සිත තොප සිතින් පිරිසිදු, මේ කලා අර්භත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ මම තොප විසින් දන්තා ලද්දෙමි ද? යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

“වහන්ස, මෙය එසේ නො ම දන්තා ලද” යි සැරියුත් තෙරණුවෝ වදළහ.

ශාරීපුත්‍රයෙනි, මේ කරුණෙහි ලා තොපට අයුද්‍යාවත්මන් යන තෙකලට අයත් වූ රහත් සම්මාසම්බුදුවරුන් විෂයයෙහි වෙතස්පර්යාය-ඥානායෙක් නැත. ශාරීපුත්‍රයෙනි, එසේ කලා තොප විසින් “වහන්ස, සම්බොධියෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වඩා අභිඤ්ඤා වූ අන් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ ඉකුත් කල්හි නො වී ය, මතු කල්හිත් නො වන්නේ ය, දුනුදු නැතැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙසේ මම ප්‍රසන්නයෙමි” යි මේ මහත් අභීත වචනය කවර කරුණෙකින් කියන ලද ද? එකාන්තය ගන්නා ලද ද? සිංහනාදය පවත්වන ලද ද?” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

18. “වහන්ස, අයුද්‍යාවත්මන් යන තෙකලට අයත් රහත් සම්මාසම්බුදුවරුන් විෂයයෙහි වෙතස්පර්යාය ඥානායෙක් මට නැත. එතෙකුදු වුවත් ධර්මාන්වයය (සර්වඥතාඥානාදිධර්ම පිළිබඳ අනුබොධ ඥානය) මා විසින් ලබන ලද්දේ ය.

වහන්ස, යම්සේ තර වූ පවුරුපා ඇති, දැඩි වූ පවුරු හා තොරණ ඇති, එක් මදෙරක් ඇති පසල් නුවරෙක් වේ ද, උණ්ඩිත වූ කීමෙහි දිණිමෙහි හුරුබුහුටි වූ, තැනට හිසි තුවණ ඇති, තමා නො දන්නවුන් නුවරට එනු නොදී වළක්වාලන, දන්නවුන් නුවරට පිවිස්වන දෙරොටුපල්ලෙක් වන්නේ ද, හෙ තෙම නුවර පවුරුමගැ හැවිදුනේ, යටත් පිරිසෙයින් බළලකුට හික්මිය හැකි තරම් වූ ප්‍රාකාරසන්ධියක් (ගඩොල් බැමම ඇද හැලුණු තැනක්) හෝ පවුරු සිදුරු වූ තැනක් හෝ නො දන්නේ ද, ඔහුට ‘යම් මහත් සිරුර ඇති සත්ත්ව කෙනෙක් මේ නුවර වදිත් හෝ මෙයින් හික්මෙත් හෝ ඒ සියල්ලෝ ම මේ මහ වහසල්දෙරින් ම පිවිසෙන්නාහු හෝ හික්මෙන්නාහු හෝ වෙති’ යි මෙසේ සිතෙක් වන්නේ ද, වහන්ස, එ පරිද්දෙන් ම ‘ඉකුත් කල්හි යම් රහත් සම්මාසම්බුදු කෙනෙක් වූහු ද, ඒ සියලු භගවත්හු සිත කෙලෙසන, ප්‍රඥාව දුබල කරන පස් නිවරණයන් පහ කොට, සතර සිව්වන්හි මොනොවට පිහිටි සිත් ඇති ව, සත් සම්බොධාභිගයන් තත් වූ පරිදි බවා නිරුත්තර සමාක්සම්බොධිය සමධිගත කළහ. වහන්ස, මතු කල්හි යම් රහත් සම්මාසම්බුදු කෙනෙක් වන්නාහු නම්, ඒ සියලු භගවත්හු සිත කෙලෙසන; ප්‍රඥාව දුබල කරන පංච නිවරණයන් පහ කොට, සතර සිව්වන්හි මොනොවට පිහිටි සිතැත්තාහු, සත් සම්බොදහ තත් වූ පරිදි වඩා, නිරුත්තර සමාක්සම්බොධිය සමධිගත කරන්නාහ. වහන්ස, මේ සමයෙහි රහත් සම්මාසම්බුදු වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පංච නිවරණයන් පහ කොට, සතර සිව්වන්හි මොනොවට පිහිටි සිතැති සේක්, තත් වූ පරිදි සත් සම්බොදහ වඩා නිරුත්තර සමාක්සම්බොධිය සමධි ගතකළ සේකැ යි මා විසින් ධර්මානුබොධිය ලබන ලද්දේ යැ” යි සැරියුත් තෙරණුවෝ කීහ.

19. තත්‍ර පි සුදං හගවා නාලඤ්ජයං විහරතො පාවාරිකඛට්ඨනො එතදෙව බහුලං භික්ඛුනං ධම්මං කථං කරොති: “ඉති සීලං, ඉති සමාධි, ඉති පඤ්ඤා, සීලපරිභාවිතො සමාධි මහපඨලො හොති මහානිසංඝො: සමාධිපරිභාවිතා පඤ්ඤා මහපඨලා හොති මහානිසංඝා. පඤ්ඤාපරිභාවිතං විත්තං සම්මදෙව ආසවෙහි විමුච්චති සෙය්‍යථිදං: කාමාසවා හවාසවා අවිජ්ජාසවා”ති,

20. අථ ඛො හගවා නාලඤ්ජයං යථාභිරතො විහරිතො ආයඤ්ඤාං ආනඤ්ජං ආමනෙතසි: ආයාමානඤ්ජ යෙන පාටලිගාමො තෙනුපසඛකම්මිසකාමාති. ‘ඒවා හනෙතති’ ඛො ආයඤ්ඤා ආනඤ්ජෙ හගවතො පච්චසෙසාසි. අථ ඛො හගවා මහතා භික්ඛුසඤ්ඤන සද්ධිං යෙන පාටලිගාමො තදවසරි. අසෙසාසු ඛො පාටලිගාමියා උපාසකා ‘හගවා කිර පාටලිගාමං අනුප්පං තෙහා ති, අථ ඛො පාටලිගාමියා උපාසකා යෙන හගවා තෙනුපසඛකම්මිසු, උපසඛකම්මිතො හගවතො අභිවාදෙතො එකමතො නිසීදිංසු. එකමතො නිසිතො ඛො පාටලිගාමියා උපාසකා හගවතො එතදවොචු: අධිවාසෙතු තො හනෙත හගවා ආවසථාගාරතති. අධිවාසෙසි හගවා තුණභීහාවෙන,

21. අථ ඛො පාටලිගාමියා උපාසකා හගවතො අධිවාසනං විදිතො උච්ඡායාසනා හගවතො අභිවාදෙතො පදකම්මං කතො යෙන ආවසථාගාරං තෙනුපසඛකම්මිසු. උපසඛකම්මිතො සඛබ්බසඤ්ඤං ආවසථාගාරං සඤ්ඤිතො ආසනාති පඤ්ඤපෙතො උදකමඡිකං පතිට්ඨපෙතො තෙලප්පදීපං ආරොපෙතො යෙන හගවා තෙනුපසඛකම්මිසු. උපසඛකම්මිතො හගවතො අභිවාදෙතො එකමතො අට්ඨංසු. එකමතො සීතා ඛො පාටලිගාමියා උපාසකා හගවතො එතදවොචු: සඛබ්බසඤ්ඤං සඤ්ඤං ආවසථාගාරං, ආසනාති පඤ්ඤපෙතො, උදකමඡිකො පතිට්ඨාපිතො, තෙලප්පදීපො ආරොපිතො. යසංද්ගති හනෙත හගවා කාලං මඤ්ඤති ති.

22. අථ ඛො හගවා සායණිකසමයං ගිවාසෙතො පතතචීරමාදය සද්ධිං භික්ඛුසඤ්ඤන යෙන ආවසථාගාරං තෙනුපසඛකම්මි. උපසඛකම්මිතො පාදෙ පකඛාලෙතො ආවසථාගාරං පවිසිතො මජ්ඣමං ඵලං ගිසාය පුරුකාභිමුඛො නිසීදි. භික්ඛුසඤ්ඤන පි ඛො පාදෙ පකඛාලෙතො ආවසථාගාරං පවිසිතො පච්ඡිමං භිතති. ගිසාය පුරුකාභිමුඛො නිසීදි හගවතො යෙව පුරකඛතො. පාටලිගාමියා පි ඛො උපාසකා පාදෙ පකඛාලෙතො ආවසථාගාරං පවිසිතො පුරුකාභිමුඛො භිතති. ගිසාය පච්ඡිමාභිමුඛො නිසීදිංසු හගවතො යෙව පුරකඛතො. 1.

1. සඛබ්බසඤ්ඤං සඤ්ඤං, යා. සඛබ්බසඤ්ඤං සඤ්ඤං, ඩු. 2. පුරුකාභිමුඛො.

19. එසමයෙහි ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නාලන්ද නුවරද නුවරද පාවාරික අඹවෙනෙහි වැඩ වසන සේක්, “ශීලය මෙසේ ය, සමාධිය මෙසේ ය, ප්‍රඥාව මෙසේ ය. ශීලයෙන් වඩන ලද සමාධිය මහත් පල මහත් අනුසස් ඇත්තේ වේ. සමාධියෙන් වඩන ලද ප්‍රඥාව මහත් පල මහත් අනුසස් ඇත්තේ වේ. ප්‍රඥායෙන් වඩන ලද සිත කාමාසුව භවාසුව අවිද්‍යාසුව යන සියලු ආසුව කෙරෙන් මොනොවට මිදේ” යැ යි භික්ෂුනට බෙහෙවින් මේ දැනුම් කතාව ම කරන සේක.

20. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නාලන්ද නුවරෙහි කැමැති තෙක් කල් වැස අනද තෙරුන් අමතා “අනදයෙනි, එවු, පළොල්ගමට (පාටලිග්‍රාමයට) යමිහ” යි වදළ සේක. ‘එසේ ය, වහන්ස’ යි කියා අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් බික්සහන හා පළොල්ගමට වැඩි සේක. පළොල්ගම වැසි උවසුවෝ ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පළොල්ගම වැඩි සේක් ල’ යි ඇසූහ. ඉක්බිති පළොල්ගම උවසුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එක් පසෙක උන්හ. එක් පසෙක උන්නාවූ පළොල්ගම උවසුවෝ ‘වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපගේ ආවාස ගෙය ඉවසා වදරන සේක් වා’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙ බස් කීහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුෂ්ණිමභාවයෙන් ඉවසා වදළ සේක.

21. ඉක්බිති පළොල්ගම උවසුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඉවැසීම දැන හුනස්නෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට හික්මූ ගියහ. ගොස් ආවාස ගෙය හැම බුමුතුරුණු අතුරා, අසුන් පණවා, දියසැළක් තබා, තෙල් පහනක් නැවැ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එක් පසෙක සිටියහ. එක් පසෙක සිටියාවූ පළොල්ගම උවසුවෝ “වහන්ස, ආවාසගෙය හැම බුමුතුරුණින් වසන ලද්දේ ය. අසුන් පණවන ලද්දේ ය. දියසැළක් තබන ලද්දේ ය. තෙල් පහනක් නැවැණ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් ගමනකට බලාපොරොත්තු සේක් ද, දැන් එයට කල් මේ” යැ යි මෙ බස් කීහ.

22. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් වෙලෙහි හැඳ පෙරෙවැ පසෙටුරගෙන බික්සහන හා ආවාස ගෙය කරා වැඩි සේක. වැඩ, පා දෙවැ ආවාස ගෙට පිවිසූ මැදුම් වැඹ නිසා පෙරදිගට මුහුණ ලා වැඩහුන් සේක. බික්සහන ද පා දෙවැ ආවාස ගෙට වැද පැසිම් බිත නිසා පෙරදිගට මුහුණ ලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම පෙරටු කොට හිඳගත්හ. පළොල්ගම උවසුවෝ ද පා දෙවැ ආවාස ගෙට වැද පෙර දිග බිත නිසා පැසිම් දිගට මුහුණ ලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම පෙරටු කොට හිඳගත්හ.

[පාටලිගාමීයානං උපාසකානං ඔවාදෙ:]

23. අථ ඛො භගවා පාටලිගාමීය උපාසකෙ ආමනෙත්ති. පඤ්චමෙ ගහපතයො ආදීනවා දුස්සීලස්ස සීලවිපකතියා. කතමෙ පඤ්ඤා :

ඉධ ගහපතයො දුස්සීලො සීලවිපනෙතා පමාදුධිකරණං මහතිං භොගජාතිං නිගච්ඡති. අයං පයමො ආදීනවො දුස්සීලස්ස සීලං විපකතියා.

පුනාවපරං ගහපතයො දුස්සීලස්ස සීලවිපනානස්ස පාපකො කිතතිසද්දෙ අබ්බුග්ගච්ඡති. අයං දුතියො ආදීනවො දුස්සීලස්ස සීලවිපකතියා.

පුනාවපරං ගහපතයො දුස්සීලො සීලවිපනෙතා යඤ්ඤදෙව පරිසං උපසඛිකමති යදි ඛතතිපරිසං යදි බ්‍රාහ්මණපරිසං යදි ගහපතිපරිසං යදි සමණපරිසං, අවිසාරදෙ උපසඛිකමති ලභිකුහුතො. අයං තතියො ආදීනවො දුස්සීලස්ස සීලවිපකතියා.

පුනාවපරං ගහපතයො දුස්සීලො සීලවිපනෙතා සමමුලොකා කාලං කරොති. අයං චතුසො ආදීනවො දුස්සීලස්ස සීලවිපකතියා.

පුනාවපරං ගහපතයො දුස්සීලො සීලවිපනෙතා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපජ්ජති. අයං පඤ්චමො ආදීනවො දුස්සීලස්ස සීලවිපකතියා.

ඉමෙ ඛො ගහපතයො පඤ්ඤා ආදීනවා දුස්සීලස්ස සීලවිපකතියා.

24. පඤ්චමෙ ගහපතයො ආනිසංසො සීලවතො සීලසම්පදාය. කතමෙ පඤ්ඤා?

ඉධ ගහපතයො සීලවා සීලසම්පනෙතා අපමාදුධිකරණං මහත්තං භොගකඛිකං අධිගච්ඡති. අයං පයමො ආනිසංසො සීලවතො සීලසම්පදාය.

පුනාවපරං ගහපතයො සීලවතො සීලසම්පනානස්ස කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අබ්බුග්ගච්ඡති. අයං දුතියො ආනිසංසො සීලවතො සීලසම්පදාය.

පුනාවපරං ගහපතයො සීලවා සීලසම්පනතා යඤ්ඤදෙව පරිසං උපසඛිකමති යදි ඛතතිපරිසං යදි බ්‍රාහ්මණපරිසං යදි ගහපතිපරිසං යදි සමණපරිසං, විසාරදෙ උපසඛිකමති අලභිකුහුතො. අයං තතියො ආනිසංසො සීලවතො සීලසම්පදාය.

පුනාවපරං ගහපතයො සීලසම්පනෙතා අසමමුලොකා කාලං කරොති. අයං චතුසො ආනිසංසො සීලවතො සීලසම්පදාය.

පළොල්ගම උච්ඡන්ට අභිවාද:

23. එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පළොල්ගැමි උච්ඡවන් අමතා මෙසේ වදාළ සේක: ගැහැවියනි, දුසිල්හුගේ සිල්විපත්හි මේ දෙස් පසෙක. කවර පසෙක් ද?

ගැහැවියෙනි, මෙහි සිල්විපන් දුසිල් තෙමේ පමා කරුණෙන් මහත් භොගභානියට (භොගයෙන් පිරිහීමට) යෙයි මේ දුසිල්හු සිල්විපතැ පළමු දෙස වෙයි.

තව ද ගැහැවියනි, සිල්විපන් දුසිල්හට ලාමක කිත්තඬෙක් (අපවාද කථාවෙක්) උස් වැ නැහෙයි. මේ දුසිල්හු සිල්විපතැ දෙවෙනි දෙස වෙයි.

තව ද ගැහැවියනි, සිල්විපන් දුසිල් තෙමේ කැත්පිරිස කරා හෝ බමුණු පිරිස කරා හෝ ගැහැවිපිරිස කරා හෝ මහණපිරිස කරා හෝ යම් යම් පිරිසක් කරා එළැඹේ නම්, බිය සැක ඇත්තේ, තෙද නැත්තේ එළැඹෙයි. මේ දුසිල්හු සිල් විපත්හි තෙවැනි දෙස ය.

තව ද ගැහැවියෙනි, සිල්විපන් දුසිල් තෙමේ සිහිමුළා වූයේ කලුරිය කෙරෙයි. මේ දුසිල්හු සිල්විපත්හි සිවුවන දෙස ය.

තව ද ගැහැවියනි, සිල්විපන් දුසිල් තෙමේ කා බුන් මරණින් මතු සුව යෙන් පහ වූ, දුකට කරුණු වූ, විවසවැ පතිත වන තැන වූ නිරයට උත්පත්ති විසින් පැමිණෙයි. මේ දුසිල්හු සිල්විපතැ පස්වන දෙස වෙයි.

ගැහැවියනි, දුසිල්හු සිල්විපත්හි මේ දෙස් පස වෙයි.

24. ගැහැවියනි, සිල්වත්හුගේ සිල්සම්පත්හි මේ අනුසස් පසෙකි. කවර පසෙක් ද?

ගැහැවියෙනි, මෙහි සිල්සපන් සිල්වත් තෙමේ නොපමා කරුණින් භොග රැසක් ලබයි. මේ සිල්වත්හුගේ සිල්සප්පයෙහි පළමු අනුභස ය.

තව ද ගැහැවියනි, සිල්සපන් සිල්වත්හු පිළිබඳ කලණ කිත්තඬෙක් උස් වැ නැහෙයි. මේ සිල්වත්හුගේ සිල්සප්පයෙහි දෙවෙනි අනුභස ය.

තව ද ගැහැවියනි, සිල්සපුව ඇති සිල්වත් තෙමේ කැත්පිරිසක් හෝ බමුණුපිරිසක් හෝ ගැහැවි පිරිසක් හෝ මහණපිරිසක් හෝ යම් යම් පිරිසක් කරා එළැඹේ ද, නොබිය වැ තෙදැති වැ එළැඹෙයි. මේ සිල්වත්හුගේ සිල්සප්පයෙහි තෙවෙනි අනුභස ය.

තව ද ගැහැවියනි, සිල්සපුව ඇති සිල්වත් තෙමේ සිහි මුළා නොවී කලුරිය කෙරෙයි. මේ සිල්වත්හුගේ සිල්සප්පයෙහි සිවුවන අනුභස ය.

සුනව පරං ගහපතයො සීලවා සීලසම්පන්නො කායසං හෙද පරමමරණා සුගතීං සංඝං ලොකං උපපජ්ජති. අයං පඤ්චමො ආනිසංසො සීලවතො සීලසම්පදය.

“ඉම ඛො ගහපතයො පඤ්ච ආනිසංසා සීලවතො සීලසම්පදයා”ති.

25. අථ ඛො හගවා පාටලිගාමීයෙ උපාසකෙ බහුදෙව රතනීං ධම්මියා කථාය සන්දසෙසඤ්චා සමාදෙපඤ්චා සමුතෙතපෙඤ්චා සම්පහංසෙඤ්චා උපෙයාපෙසි “අභිකකතතා ඛො ගහපතයො රතනී, යසාද්දනී තුමෙහ කාලං මඤ්ඤථා”ති. ‘එවං හතෙත’ති ඛො පාටලිගාමීයා උපාසකා හගවතො පටිසසුඤ්චා උච්චායාසනා හගවතං අභිවාදෙඤ්චා පදකම්මං කඤ්චා පකම්මංසු. අථ ඛො හගවා අච්චපකකතෙතසු පාටලිගාමීයෙසු උපාසකෙසු සුඤ්ඤගාරං පාවිසි.

[පාටලිගාමරමාපනං]

26. තෙන ඛො පන සමයෙන සුනීධවසකාරා¹ මගධමහාමත්තා පාටලිගාමෙ නගරං මාපෙතති වජ්ජනං පටිබ්බාහාය. තෙන ඛො පන සමයෙන සම්බහුලා දෙවතායො සහසසහසෙසව පාටලිගාමෙ වජ්ජනී පරිගණකතී. යසම් පදෙසෙ මහෙසකඛා දෙවතා වජ්ජනී පරිගණකතී, මහෙසකඛානං තස් රඤ්ඤං රාජමහාමත්තානං චිත්තාති නමනති හිවෙසනාති මාපෙතං. යසම් පදෙසෙ මජ්ඣමා දෙවතා වජ්ජනී පරිගණකතී, මජ්ඣමානං තස් රඤ්ඤං රාජමහාමත්තානං චිත්තාති නමනති හිවෙසනාති මාපෙතං. යසම් පදෙසෙ නිවා දෙවතා වජ්ජනී පරිගණකතී, නිවානං තස් රඤ්ඤං රාජමහාමත්තානං චිත්තාති නමනති හිවෙසනාති මාපෙතං.

27. අඤ්ඤා ඛො හගවා දිට්ඨිමන වනචුතා විසුද්ධන අභිකකතන- මානුසකෙන තා දෙවතායෙ සහසසහසෙසව² පාටලිගාමෙ වජ්ජනී පරිගණකතීයො. අථ ඛො හගවා රතනීයා පච්චුසසමයං පච්චුච්චාය ආයාසනතා ආනන්දං ආමනෙතසි: කොනු ඛො³ ආනන්ද පාටලිගාමෙ නගරං මාපෙතති?ති⁴ “සුනීධවසකාරා හතෙත මගධමහාමත්තා පාටලිගාමෙ නගරං මාපෙතති වජ්ජනං පටිබ්බාහායා”ති.

1. සුනීධවසකාරා, මජ්ඣ. 2. සහසසෙසව, සීචු. P.T.S. සහසෙසව, මජ්ඣ.
3. කොනුඛො, සීචු. 4. මාපෙති, සීචු.

තව ද ගැහැවියනි, සිල්සපුව ඇති සිල්වත් තෙමේ කාබුන් මරණින් මතු ශොභන හති ඇති සඟ ලොවට යෙයි. මේ සිල්වත්හුගේ සිල්සපුයෙහි පස්දැනි අනුභවය යි.

ගැහැවියනි, සිල්වත්හුගේ සිල්සපුයෙහි මේ අනුභවය පස ය.

25. එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පළොල්ගැමි උවසුවනට රු බොහෝ වෙලාවක් දෙලෝ වැඩ දක්වා, දැක්වූ වැඩෙහි සිත් ගන්වා, එහි සිත් තියුණු කොට, එහි (යහපතැ යි) සිත සතුටු කොට, “ගැහැවියෙනි, රු බොහෝ ඉක්මණ. යම් ගමනක් යෑ යුතු නම් එයට කල් දැනිවු” යි තික්ම යෑමට උද්‍යෝගවත් කළ සේක. ‘එසේ ය, වහන්සැ’ යි කියා ඒ පළොල්ගැමි උවසුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දී හුනාස්නෙන් නැගී ඔබ වැඳ පැදකුණු කොට තික්මා ගියහ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පළොල්ගැමි උවසුවන් තික්මුණු නොබෝ කල්හි ශුන්‍යාගාරයට පිවිසි සේක.

පාටලීනගරය ලැවීම

26. එ සමයෙහි මගද මහමැති සුනිධි වස්සකාර යන දෙබමුණෝ වැදෑ රජුන් පිළිබඟනු පිණිස (වැදෑ රජුන්ගේ ආයුමුඛ (අය ලැබෙන දෙරටු පසිඳින පිණිස) පළොල්ගමැ නුවරක් කෙරෙත්. එ කලැ දහස දහස (වර්ග වශයෙන්) දේවතාවෝ පළොල්ගමැ ගෙවතු තම තමනට වෙන් කොට ගනිත්. යම් පෙදෙසෙක මහ තෙදුති දෙවියෝ ගෙවතු අරක් ගනිත් ද, එහි තිවෙස් කරන්නට මහ තෙදුති රජුන් ගේ රජමහමැතියන් ගේ සිත් නැමේ. යම් පෙදෙසෙක මැදුම් තෙදුති දෙවියෝ ගෙවතු අරක් ගනිත් ද, එහි තිවෙස් නාවන්නට මැදුම් රජුන් ගේ රජමහමැතියන් ගේ සිත් නැමේ. යම් පෙදෙසෙක භීත තෙදුති දෙවියෝ ගෙවතු අරක් ගනිත් ද, එහි තිවෙස් නාවන්නට භීත තෙදු ඇති රජුන් ගේ රජමහමැතියන් ගේ සිත් නැමේ.

27. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මිනිසැස ඉක්ම පිරිසිදු දිවැසින් පළොල්ගමැ ගෙවතු පිරිසිදු ගන්නා දහස් දහස් ගණන් දෙවතාවන් දුටු සේක. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රු අලුයමැ නැගී සිට අනද තෙරුන් අමතා “අනදයෙනි, කවරහු පළොල්ගමැ නුවරක් කෙරෙද් ද?” යි අසා වදළ සේක. “වහන්ස, මගද මහමැති සුනිධි-වස්සකාර යන දෙබමුණෝ වැදෑ රජුන් පිළිබඟනුවට පළොල්ගමැ නුවරක් මවති” යි අනද තෙරණුවෝ සැළ කළහ.

28. සෙය්‍යරාපි ආනන්ද දෙවෙහි තාවතිංසෙහි සද්ධිං මනෙතඤ්චා ඵච්චෙව ඛො ආනන්ද සුනිධවස්සකාරා මගධමහාමන්ණා පාටලිගාමෙ නගරං මාපෙතති චජ්ජනං පටිබ්බාහාය. ඉධාහං ආනන්ද අද්දසං දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුද්ධිත අතික්කන්තමානුසංකෙත සම්බුද්ධා දෙවතායො සහසාසහසෙකච පාටලිගාමෙ වක්ඛුති පරිගණන්තියො. යස්මිං ආනන්ද පදෙසෙ මහෙසස්සා දෙවතා වක්ඛුති පරිගණන්ති, මහෙසස්සානං තස් රක්ඛාදං රාජමහාමහාමනානං වික්ඛාති නමන්ති නිවෙසන්තාති මාපෙතුං. යස්මිං පදෙසෙ මජ්ඣමා දෙවතා වක්ඛුති පරිගණන්ති, මජ්ඣමානං තස් රක්ඛාදං රාජමහාමනානං වික්ඛාති නමන්ති නිවෙසන්තාති මාපෙතුං. යස්මිං පදෙසෙ නිවා දෙවතා වක්ඛුති පරිගණන්ති, නිවානං තස් රක්ඛාදං රාජමහාමනානං වික්ඛාති නමන්ති නිවෙසන්තාති මාපෙතුං. යාවතා ආනන්ද අරියං ආයතනං යාවතා වණ්ඤපථො¹ ඉදං අක්ඛන්තගරං හවිස්සති පාටලිපුත්තං පුට්ඨෙදනං. පාටලිපුත්තස්ස ඛො ආනන්ද තයො අත්තරායා හවිස්සන්ති: අඝිතො වා උදකතො වා මිථුහෙද වාති.

29. අථ ඛො සුනිධවස්සකාරා මගධමහාමන්ණා යෙන හගවා තෙත්තූපසඬකම්මසු. උපසඬකම්මඤ්චා හගවතා සද්ධිං සමමොදිංසු. සමමොදනියං කථං සාරානියං විතිසාරෙඤ්චා ඵකමන්තං අට්ඨංසු. ඵකමන්තං ඨිතා ඛො සුනිධවස්සකාරා මගධමහාමන්ණා හගවතං ඵතදවොචුං: “අධිවාසෙතු නො හවං ගොතමො අජ්ජත්තාය හත්තං සද්ධිං භික්ඛුසඬෙසනා”ති. අධිවාසෙසි හගවා තුණ්හිභාචෙන.

30. අථ ඛො සුනිධවස්සකාරා මගධමහාමන්ණා හගවතො අධිවාසනං විදිඤ්චා යෙන සකො ආව්ඤපථො තෙත්තූපසඬකම්මසු. උපසඬකම්මඤ්චා සකො ආව්ඤපථෙ පණ්ඨං බාදනියං හොජනියං පටියාදුපෙඤ්චා හගවතො කාලං අරොවාපෙසුං. ‘කාලො හො ගොතම නිට්ඨිතං හත්තන්ති’.

31. අථ ඛො හගවා පුබ්බන්තභ්‍යමයං නිවාසෙඤ්චා පක්ඛවීරමාදය සද්ධිං භික්ඛුසඬෙත යෙන සුනිධවස්සකාරානං මගධමහාමනානං ආව්ඤපථො තෙත්තූපසඬකම්මසු. උපසඬකම්මඤ්චා පක්ඛෙතෙත ආසනෙ නිසීදි අථ ඛො සුනිධවස්සකාරා මගධමහාමන්ණා බුද්ධපච්චං භික්ඛුසඬකං පණ්ඨෙතන බාදනියෙන හොජනියෙන සහඤ්චා සත්තපෙසුං සමපවාරෙසුං.

32. අථ ඛො සුනිධවස්සකාරා මගධමහාමන්ණා හගවතං භුක්තාවං ඔනිත්තපක්ඛපාණං අක්ඛන්තරං නිවං ආසනං ගහෙඤ්චා ඵකමන්තං නිසීදිංසු. ඵකමන්තං නිසීතෙත ඛො සුනිධවස්සකාරෙ මගධමහාමනෙ හගවා ඉමාහි ගාරාහි අනුමොදි:

1. වණ්ඤපථො, ස්‍යා.

28. “අනදයෙනි, තවතිසාවැසි දෙවියන් හා මන්ත්‍රණය කොට මවන්-
 නාක් මෙන් මගදමහමැති සුනිධි-වස්සකාර දෙබමුණෝ වැදුවන් පිළිබභ-
 නුවට (වැදුරුපුන්ගේ අයමුබ වසනු සඳහා) පළොල්ගමැ තුටුටක් මවන්.
 අනදයෙනි, මෙහි මම මිනිසැස් ඉක්ම පිරිසිදු දිවැසින් පළොල්ගමැ ගෙවතු
 පිරිසිදු ගන්නා බොහෝ දහස් දහස් ගණන් දේවතාවන් දිවිමි. යම් පෙදෙ-
 සෙකැ මහ තෙදුති දේවතාවෝ ගෙවතු අරක්ගනික් ද, එහි නිවෙස් මවන්-
 නට මහ තෙදුති රජුන් ගේ රජමහමැතියන් ගේ සිත් නැමේ. යම් පෙදෙ-
 සෙක මැදුම් තෙදුති දෙවියෝ ගෙවතු අරක් ගනික් ද, එහි නිවෙස් මවන්නට
 මැදුම් තෙදුති රජුන්ගේ රජමහමැතියන්ගේ සිත් නැමේ. යම් පෙදෙසෙක
 හීන තෙදුති දෙවියෝ ගෙවතු අරක් ගනික් ද, එහි නිවෙස් මවන්නට හීන
 තෙදුති රජුන් ගේ රජමහමැතියන් ගේ සිත් නැමේ. ආයඹයන් ගේ ආයතනය
 (රැස්වන තැන) යම්තාක් ද, වණික්පරය (ගනුදෙනු කරන වෙළෙඳුන් වසන
 තැන) යම්තාක් ද ඔවුනතුරෙන් මේ පැළලුප් නුවර (නොයෙක් රටින්
 ගෙනෙන වෙළෙඳ) බඩුපොදි ලිභා තබන අග්‍ර නගරය වන්නේ ය. අනද
 යෙනි, මේ පැළලුප්නුවරට ගින්නෙන් හෝ, දියෙන් හෝ, අන්‍යාන්‍ය
 හෙදයෙන් හෝ (තූන් පරිද්දෙකින්) අන්තරාය තුනෙක් වන්නේ යැ” යි
 වදළු සේක.

29. එ කලැ මගදමහමැති සුනිධි-වස්සකාර දෙබමුණෝ භාග්‍යවතුන්
 වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සතුටු වූහ.
 සතුටු විය යුතු සිතැ රැදවියැ යුතු කරා අවසන් කොට එක් පසෙක සිටියහ.
 එක් පසෙක සිටියාවූ මගද මහමැති සුනිධි-වස්සකාර දෙදෙන “භවද්
 ගොතමයෝ බික්සභුන් හා අපගේ බත අදට ඉවසන්ව” යි මෙබස් කීහ.
 භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුෂ්ඨිමභාවයෙන් එය ඉවසා වදළු සේක.

30. ඉක්බිත්තෙන් මගද මහමැති සුනිධි-වස්සකාර දෙදෙන භාග්‍ය-
 වතුන් වහන්සේ ඉවැසු නියා දූන සිය ආවාස ගෙය කරා ගියහ. ගොස්
 සිය ආවාසයෙහි ප්‍රණීත බාද්‍ය හොජා පිළියෙල කරවා ‘භවද් ගොතමයිනි,
 දූන් කල් වෙයි. බත පිළියෙල කොට ගිමියේ යැ’ යි භාග්‍යවතුන්
 වහන්සේට කල් දන්වා යැවූහ.

31. එ කල්හී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරුයෙහි හැද පෙරෙවැ
 පාදිවුරු ගෙන බික්සභුන් කැටුව මගද මහමැති සුනිධි-වස්සකාර දෙදෙ-
 නා ගේ ආවාස ගෙය කරා එළැඹී සේක. එළැඹූ පතවන ලද අස්නෙහි
 වැඩහුන් සේක. ඉක්බිති මගද මහමැති සුනිධි-වස්සකාර දෙදෙන සියතින් ම
 ප්‍රණීත බාද්‍යහොජායෙන් බුදුපාමොක් බික්සභුන් සැතැප්වූහ, පෙරැත්ත
 කොට වැළැඳැවූහ.

32. ඉක්බිති මගද මහමැති සුනිධි-වස්සකාර දෙදෙන වැළැඳූ, පාත්‍ර-
 යෙන් ඉවන් කළ අත් ඇති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට එක් පසෙක එක්තරා
 මිටි අස්නක් ගෙන හුන්හ. එක් පසෙක හුන්නාවූ මගද මහමැති සුනිධි-
 වස්සකාර දෙදෙනාට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ ගාථායෙන් අදුමෝ
 දනා වශයෙන් දහම් දෙසුසේක:

යසම් පදෙසෙ කප්පෙති වාසං පණ්ඩිතජාතියො,¹
 සීලවනෙකස් භොජේඤා සඤ්ඤානෙ මුග්ගචාරයො,²
 යා තස් දෙවතා ආසුං³ තායං දඤ්ඤිණමාදිසෙ.
 තා පුරිතා පුජයන්ති මානිතා මානසන්ති නං,
 තතො නං අනුකම්පන්ති⁴ මාතා පුත්තංච ඔරසං
 දෙවතානුකම්පිතො පොසො සද්භද්දානි පසසති⁵ ති.

අථ ඛො භගවා සුනීධවසකකාරෙ මගධමහාමනෙක ඉමාහි භාජාහි අනුමොදිඤා උච්චායාසනා පසකාමි.

33. තෙන ඛො පන සමයෙන සුනීධවසකකාරා මගධමහාමනො භගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්ඛා භොන්ති. ‘යෙනජ්ජ සමණො ගොතමො ද්වාරොන නිකම්චිසසති, තං ගොතමද්වාරං නාම භවිසසති. යෙන තිසේන ගඛගං නදිං⁶ තරිසසති, තං ගොතමතිස්සං නාම භවිසසති’ ති.

අථ ඛො භගවා යෙන ද්වාරොන තිකම්චි, තං ගොතමද්වාරං නාම අභොසි. අථ ඛො භගවා යෙන ගඛගා නදී තෙනුපසඛකම්. තෙන ඛො පන සමයෙන ගඛගා නදී පුරා භොති සමාතිත්තිකා කාකපෙය්‍යා. අපෙපකච්ච මනුසසානාවං පරියෙසන්ති, අපෙපකච්ච උඵමපං පරියෙසන්ති, අපෙපකච්ච කුලලං බන්ධන්ති ඔරා පාරං⁷ ගන්තුකාමා අථ ඛො භගවා සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සම්ඤ්ජිතං⁸ වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සම්මෙඤ්ජය්‍ය,⁹ ඵචචෙව ගඛගාය නදිය්‍ය ඔරිමතිරෙ අන්තරහිතො පාරිමතිරෙ පච්චුච්චාසි සද්ධිං හිකුමුසචෙකන.

අඤ්ඤා ඛො භගවා තෙ මනුසෙක අපෙපකච්ච නාවං පරියෙසනෙක අපෙපකච්ච උඵමපං පරියෙසනෙක, අපෙපකච්ච කුලලං බන්ධනෙක ඔරා පාරං ගන්තුකාමෙ. අථ ඛො භගවා ඵතචස්සං වීදිඤා තායං චෙලායං ඉමං උදනං උදනෙසි:

“යෙ තරන්ති අණ්ණෙවං සරං
 සෙකුං කඤාන විසජ්ජ පලලොති,
 කුලලං හි ජනො පබන්ධි⁹
 තිණ්ණා මෙධාවිනො ජනා’ ති.”

පට්මහාණවාරං

1. පණ්ඩිතජාතියො, PTS.   2. මුග්ගචාරිනො මජ්ඣං   3. අසසු, PTS
 4. අනුකම්පන්ති, සීලී   5. භග්ගානදිං, ස්‍යා   6. පාරාපාරං, සීලී. අපාරාභාරං,
 7. සම්ඤ්ජිතං, මජ්ඣං   8. සම්මෙඤ්ජය්‍ය, මජ්ඣං   ම ජ සං PTS.
 9. කුලලං ජනො වචනවති ස්‍යා
 * “ගොතමතිස්සං නාම අභොසි” ති පාළියං න දිසසති. තථාප “ගොතමතිස්සාවිදුරෙ” ඉති මහාඛොධිවංසාදිසු දිසසතෙ.

පණ්ඩිත ස්වභාව ඇති තැනැත්තේ යම් පෙදෙසෙක වාසය කෙරේ ද, එ තන්හිදී සංයත වූ බලසර රක්තා සිල්වතුන් වළඳවා, එහි යම් දෙවතා කෙනෙක් වුවාහු නම්, ඔවුනට ඒ දනමය පින පමුණුවන්නේ ය. මෙසේ පින්දීමෙන් පුදන ලද ඒ දෙවතාවෝ ඒ පින් දුන්නාහු (ආරක්ෂා කිරීම් වශයෙන්) සුදත්. කලින් කලා බිලියම් කිරීම් වශයෙන් මානිත වූ ඒ දෙවතාවෝ (ඔහුගේ උවදුරු දුරු කිරීම් වශයෙන්) ඔහුට බුහුමන් කෙරෙත්. ඒ පින් අනුමෝදන් වීමෙන්, මවක් තම කුසින් උපන් දරුවකුට සෙයින් ඔහුට අනුකම්පා කෙරෙත්. මෙසේ දෙවතාවන් විසින් අනුකම්පා කරන ලද පුරුෂ තෙම හැම කල්හි යහපත ම දකී.

ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගද මහමැති සුනිධි-වස්සකාර දෙදෙනාට මේ භාජායෙන් අනුමෝදනා බණ වදාරා සුනස්නෙන් නැගී වැඩි සේක.

33. එ කල්හි මගද මහමැති සුනිධි-වස්සකාර දෙදෙනා 'ශ්‍රමණ භෞතමයෝ යම් දෙරෙකින් අද නික්මෙන්නාහු නම්, එය භෞතමද්වාර නම් වන්නේ ය. යම් තොටෙකින් ගංගානදිය තරණය කරන්නාහු නම්, එය භෞතමකීර්ථ නම් වන්නේ යැ' යි කියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පසු පස්සෙන් ගියාහු වෙති.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් දෙරෙකින් නික්මුණු සේක් ද, ඒ භෞතමද්වාර නම් විය. ඉන්පසු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගංගානදිය වෙත වැඩි සේක. එ සමයෙහි ගංගානදිය දෙගොඩ තළා ගළුණුයේ, කවුඩන් විසින් සුවසේ පිය හැකි සේ පිරුණේ විය. මෙතෙරින් එතෙර යනු රිසි ඇතැම් මිනිස්සු නැව සොයත්. ඇතැම් කෙනෙක් පසුරු සොයත්. ඇතැම් කෙනෙක් පසුරු බදිත්. එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කාබලැතියක්හු යම්සේ වක් කළ අත දික් කරන්නේද, දික් කළ අත හෝ වක් කරන්නේද, එසේ ම ගංගානදියේ මෙ තෙරැදී බික්සහන හා අතුරුදහන් වූ සේක් එතෙර වැඩි සිටි සේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙතෙරින් එතෙර යනු කැමැති වූ ඇතැම් මිනිසුන් නැව සොයන්නවුන් ද ඇතැම් මිනිසුන් පසුරු සොයන්නවුන් ද ඇතැම් මිනිසුන් පසුරු බදනවුන් ද දුටු සේක් ම ය. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ දන ඒ වේලෙහි මෙ උදන් ඇතු සේක:

“යම් කෙනෙක් ගැඹුරු වූ පුළුල් වූ තෘෂ්ණානදිය තරින් ද, ඔහු ආයතී-මාර්ග නැමැති හෙය කොට දිය කඩිති නො ඇක්ම එ තෙර (හිචන කරා) යෙත්. එහෙත් මේ කුඩා නදියක් තරනුවට මේ ජන තෙම පසුරක් බදී. ඒසා තෘෂ්ණා මහා නදිය තිණු ප්‍රඥා ඇති ජනයෝ මේ සුළු නදිය සැණින් තැරුහ”

පළමු බණවර නිමියේ ය.

(අරියසච්ච පච්චෙධකථා)

34. අථ ඛො භගවා ආයසමන්තං ආනන්දං ආමනෙතසී: 'ආයාමානන්ද ජෙන කොට්ඨාසො තෙනුපසංඝකමීසයාමා'ති. 'එවං භනෙත'ති. ඛො ආයසමා ආනන්දෙ භගවතො පච්චසෙසාසී. අථ ඛො භගවා මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං යෙන කොට්ඨාසො තදවසරී. තත්‍රසුදං භගවා කොට්ඨාසො විභරතී. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසී:

චතුත්තං භික්ඛවෙ අරියසච්චානං අනත්‍රඛොධා අපච්චෙධා එවමීදං දීඝමද්ධානං සන්ධාවිතං සංසරිතං මමඤ්චව තුමහාකඤ්ච. කතමෙසං චතුත්තං:

දුක්ඛස්ස භික්ඛවෙ අරියසච්චස්ස අනත්‍රඛොධා අපච්චෙධා එවමීදං දීඝමද්ධානං සන්ධාවිතං සංසරිතං මමඤ්චව තුමහාකඤ්ච. දුක්ඛසමුදයස්ස භික්ඛවෙ අරියසච්චස්ස අනත්‍රඛොධා අපච්චෙධා එවමීදං දීඝමද්ධානං සන්ධාවිතං සංසරිතං මමඤ්චව තුමහාකඤ්ච. දුක්ඛනිරෝධස්ස භික්ඛවෙ අරියසච්චස්ස අනත්‍රඛොධා අපච්චෙධා එවමීදං දීඝමද්ධානං සන්ධාවිතං සංසරිතං මමඤ්චව තුමහාකඤ්ච. දුක්ඛනිරෝධගාමිනියා පටිපදය භික්ඛවෙ අරියසච්චස්ස අනත්‍රඛොධා අපච්චෙධා එවමීදං දීඝමද්ධානං සන්ධාවිතං සංසරිතං මමඤ්චව තුමහාකඤ්ච.

තයිදං භික්ඛවෙ දුක්ඛං අරියසච්චං අනුබුද්ධං පටිච්චිද්ධං දුක්ඛසමුදයො¹ අරියසච්චං අනුබුද්ධං පටිච්චිද්ධං. දුක්ඛනිරෝධො² අරියසච්චං අනුබුද්ධං පටිච්චිද්ධං. දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද අරියසච්චං අනුබුද්ධං පටිච්චිද්ධං. උච්ඡික්ඛා භවතණ්හා, ඛිණ්ණා භවනෙතති. නන්දීද්ධනී පුනඛහවො'ති.

ඉදමමොච භගවා. ඉදං වජ්ඣා සුභගතො අපාපරං එතදවොච සත්ථා:

චතුත්තං අරියසච්චානං යථාභූතං අදස්සනා
සංසිතං³ දීඝමද්ධානං තාසු තාසෙච්ච⁴ ජාතිසු
තානි එතානි දිට්ඨානි භවනෙතති සමුභතා,
උච්ඡික්ඛාං මූලං දුක්ඛස්ස නන්දීද්ධනී පුනඛහවො'ති.

35. තත්‍ර පි සුදං භගවා කොට්ඨාසො විභරතෙත්ඤා එතදෙච ඛුලං භික්ඛුතං ධම්මං කථං කරොති: "ඉති පිලං, ඉති සමාධි, ඉති පඤ්ඤා පිලපරිභාචිතො සමාධි මහපථලො හොති මහානිසංසො. සමාධිපරිභාචිතා පඤ්ඤා මහපථලා හොති මහානිසංසා. පඤ්ඤාපරිභාචිතං විතං සමමදෙච ආසවෙහි විච්චවති, සෙය්‍යථීදං: කාමාසවා භවාසවා අවිජ්ජාසවා'ති.⁵

1. දුක්ඛසමුදයං පිඉ. මජ්ඣං PTS. 2. දුක්ඛනිරෝධං, පිඉ මජ්ඣං PTS
3. සංසරිතං පිඉ. 4. තාසෙච්ච, PTS
5. කාමාසවා භවාසවා අවිජ්ජාසවා, PTS

ආයාසිසත්‍ය ප්‍රතිවේධ කථා

34. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනද තෙරුන් බණවා “අනදයෙනි, එවූ කොට්ඨාමයට යම්හ”යි වදළ සේක. ‘එසේ ය වහන්සැ’යි කියා අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් මහණමුළුවක් හා කොට්ඨාමය කරා වැඩි සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එහි කොට්ඨාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එහිදී හික්ෂුන් අමතා මෙසේ වදළ සේක:

මහණෙනි, සතර ආයාසිසත්‍යයන් අනුබොධ නො කළ හෙයින්, ප්‍රතිවේධ නො කළ හෙයින් මාගේ ද තොපගේ ද මෙසේ මේ දික් කලක් සසඳ දිවැ හැවිදීම, සසඳ හැසිරීම විය. කවර සතර සත්‍යයන් ද? යත්:

“මහණෙනි, දුෂ්ඨායාසිසත්‍යය අනුබොධ ප්‍රතිවේධ නො කළ හෙයින් මාගේ ද තොපගේ ද මෙසේ මේ දික් කලක් සසර දිවැ හැවිදීම, සසඳ හැසිරීම විය. මහණෙනි, දුෂ්ඨසමුදයායාසිසත්‍යය අනුබොධ ප්‍රතිවේධ නොකළ හෙයින් මාගේ ද තොපගේ ද මෙසේ මේ දික් කලක් සසඳ දිවැ හැවිදීම, සසඳ හැසිරීම විය. මහණෙනි, දුෂ්ඨනිරෝධායාසිසත්‍යය අනුබොධ ප්‍රතිවේධ නොකළ හෙයින් මාගේ ද තොපගේ ද මෙසේ මේ දික් කලක් සසඳ දිවැ හැවිදීම, සසඳ හැසිරීම විය. මහණෙනි, දුෂ්ඨනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදයාසිසත්‍යය අනුබොධ ප්‍රතිවේධ නොකළ හෙයින් මාගේ ද තොපගේ ද මෙසේ මේ දික් කලක් සසඳ දිවැ හැවිදීම, සසඳ හැසිරීම විය.

මහණෙනි, ඒ දුෂ්ඨායාසිසත්‍යය අනුබොධ ප්‍රතිවේධ කරන ලදී. දුෂ්ඨසමුදයායාසිසත්‍යය අනුබොධ ප්‍රතිවේධ කරන ලදී. දුෂ්ඨනිරෝධායාසිසත්‍යය අනුබොධ ප්‍රතිවේධ කරන ලදී. දුෂ්ඨනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදයාසිසත්‍යය අනුබොධ ප්‍රතිවේධ කරන ලදී. භවතෘෂ්ණාව මුල් සිදින ලදී. භවනෙත්‍රිය (සතුන් භවයට පමුණුවන තෘෂ්ණා රහත) ක්ෂීණ විය. දැන් යලි භවොත්පත්තියෙක් නැත”.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. ශොභන ගති ඇති ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙය වදරා එයින් මත්තෙහි (ගාථාබන්ධන වශයෙනුය) මෙය වදළ සේක:

“සතර සත්‍යයන් තත් වූ පරිදි නොදැක්මෙන් ඒ ඒ ජාතීන්හි දික් කලක් ම හැසිරීම විය. දැන් සතර සත්‍යයෝ දක්නා ලදුහ. භවතියන්ත්‍රිය (තෘෂ්ණාව) වැනැසිණ. දුක්මුල සිදිණ. දැන් මෙයින් මතු භවයෙක් නැත”.

35. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එහි ද කොට්ඨාමයෙහි වැඩවසන සේක, “ශීලය මෙසේ ය, සමාධිය මෙසේ ය, ප්‍රඥාව මෙසේ ය. ශීලයෙන් පුරුදු කරන ලද සමාධිය මහත් පල මහත් අනුසස් ඇත්තේ වෙයි. සමාධියෙන් පුරුදු කරන ලද ප්‍රඥාව මහත්පල මහත් අනුසස් ඇත්තේ වෙයි. ප්‍රඥායෙන් පුරුදු කරන ලද සිත මොනොවට කාමාසුව භවාසුව අවිද්‍යාසුව යන ආසුව කෙරෙන් මිදේ” යැයි බොහෝ සේ මේ දැනුම් කතාව ම වදරන සේක.

ධම්මාරුඝ ධම්මපරියායො

36. අථ ඛො භගවා කොට්ඨාමෙ යථාභිරන්තං විහරිතො ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමනෙතයි “ආයාමානන්ද යෙන නාදිකා තෙනුපසඬකම්සකාමා”ති ‘එවං භනෙත’ති ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ භගවතො පචචසෙසායි. අථ ඛො භගවා මහතා භික්ඛුසඬෙහන සඤ්ඨං යෙන නාදිකා තදවසරි. තත්‍රපි සුදං භගවා නාදිකෙ විහරති ගිඤ්ජකාවසරෙ. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්තො භගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනෙතො ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ භගවන්තං එතදවොච:

සාළෙහා නාම භනෙත භික්ඛු නාදිකෙ කාලකතො.¹ තස්ස කා ගති, කො අභිසම්පරායො? නන්ද නාම භනෙත භික්ඛුනි නාදිකෙ කාලකතා. තස්ස කා ගති, කො අභිසම්පරායො? සුදුතෙතා නාම භනෙත උපාසකො නාදිකෙ කාලකතො. තස්ස කා ගති, කො අභිසම්පරායො? සුජාතා නාම භනෙත උපාසිකා නාදිකෙ කාලකතා. තස්ස කා ගති, කො අභිසම්පරායො? කකුඛො² නාම භනෙත උපාසකො නාදිකෙ කාල—කතො, තස්ස කා ගති, කො අභිසම්පරායො? කාලිඛෙයා³ නාම භනෙත උපාසකො—පෙ— නිකවො නාම භනෙත උපාසකො—පෙ— කට්ඨසසභො නාම භනෙත උපාසකො—පෙ— කුචෙයා නාම භනෙත උපාසකො—පෙ— සනකුචෙයා නාම භනෙත උපාසකො—පෙ— භද්දෙ නාම භනෙත උපාසකො—පෙ— සුභද්දෙ නාම භනෙත උපාසකො නාදිකෙ කාල—කතො. තස්ස කා ගති, කො අභිසම්පරායො?ති.

37. සාළෙහා ආනන්ද භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතො—විචුත්තිං පඤ්ඤවිචුත්තිං දිට්ඨව ධම්මෙසයං අභි ඤ්ඤ සච්ඡිකතො උපසම්පජ්ජ විහායි. නන්ද ආනන්ද භික්ඛුනි පඤ්චන්තං ඔරමහාගියානං සඤ්ඤප්ජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකා තත් පරිනිබ්බායිනි අනාවත්තිධම්මා තස්මා ලොකා. සුදුතෙතා ආනන්ද උපාසකො තිණණං සඤ්ඤප්ජනානං පරික්ඛයා රාගද්දෙසමොහානං තනුත්තා සකදගාමී සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්තො දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සති. සුජාතා ආනන්ද උපාසිකා තිණණං සඤ්ඤප්ජනානං පරික්ඛයා සොතාපන්තා අවිනිපාතධම්මා නියතා සමොධිපරායණා.

1. නාතික, මජ්ඣ. 2. කාලකතො, මජ්ඣ. 3. කකුඛො, මජ්ඣ. 4. කාලිඛෙයා, මජ්ඣ. කාරලිඛො, ඤා.

ධර්මාදර්ශ ධර්මපයඝායය

36. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොට්ඨාශයෙහි කැමැති තාක් වැස, අනඳ තෙරුන් බණවා, “අනඳයෙනි, ඒ වූ, නාදිකා ගමට යමිහ” යි වදාළ සේක. ‘එසේ ය, වහන්සැ’ යි කියා අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් බික්සහන හා නාදිකා ගමට වැඩි සේක. වැඩ එහි නාදිකා ගමට ගොඩොළයෙන් කළ ආවාසයෙහි වසන සේක. එකල අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියහ. එළැඹූ ඔබ වැද පසෙක හුන්හ. පසෙක හිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙ බස් පැවැසූහ:

වහන්ස, නාදිකායෙහි සාළ්භ නම් හික්සු කලුරිය කෙළේ ය. ඔහුගේ මෙයින් මතු ගතිය කවර යැ? පරලොවැ පැවැත්ම කවර යැ? වහන්ස, නාදි නම් මෙහෙණ නාදිකා ගමට කලුරිය කළා ය. ඇයගේ මෙයින් මතු ගතිය කවර යැ? පරලොවැ පැවැත්ම කවර යැ? වහන්ස, සුදත්ත නම් උවසු නාදිකායෙහි කලුරිය කෙළේ ය. ඔහුගේ මෙයින් මතු ගතිය කවර යැ? පරලොවැ පැවැත්ම කවර යැ? වහන්ස, සුජාතා නම් උවැසි නාදිකායෙහි කලුරිය කළා ය. ඇයගේ මෙයින් මතු ගතිය කවර යැ? පරලොවැ පැවැත්ම කවර යැ? වහන්ස, කකුධ නම් උවසු නාදිකායෙහි කලුරිය කෙළේ ය. ඔහුගේ මෙයින් මතු ගතිය කවර යැ? පරලොවැ පැවැත්ම කවර යැ? වහන්ස, කාලිංග නම් උවසු නාදිකායෙහි කලුරිය කෙළේ ය. ඔහුගේ මෙයින් මතු ගතිය කවර යැ? පරලොවැ පැවැත්ම කවර යැ? වහන්ස, නිකට නම් උවසු නාදිකායෙහි කලුරිය කෙළේ ය. ඔහුගේ මෙයින් මතු ගතිය කවර යැ? පරලොවැ පැවැත්ම කවර යැ? වහන්ස, කව්ස්සහ නම් උවසු නාදිකායෙහි කලුරිය කෙළේ ය. ඔහුගේ මෙයින් මතු ගතිය කවර යැ? පරලොවැ පැවැත්ම කවර යැ? වහන්ස, තුවස් නම් උවසු නාදිකායෙහි කලුරිය කෙළේ ය ... සන්තුවස් නම් උවසු ... හදු නම් උවසු ... සුහදු නම් උවසු නාදිකායෙහි කලුරිය කෙළේ ය, ඔහුගේ මෙයින් මතු ගතිය කවර යැ? පරලොවැ පැවැත්ම කවර යැ?”.

37. “අනඳයෙනි, සාළ්භ මහණ ආසුචයන් ක්ෂය කිරීමෙන් අනාසුච වූ ඵලසමාධිය ද ඵලප්‍රඤාව ද මෙ අත්බවිති ම තෙමේ වෙසෙසි නුවණින් දැන පසක් කොට සපයා විසී ය. අනඳයෙනි, නන්ද මෙහෙණ ඔරම්භාගිය සංකෙසුරුන පස ක්ෂය කිරීමෙන් (ඉද්ධාවාසයෙහි) උපපාදක වූවා, එහි පිරිනිවෙන්නී, එ බඹලොවින් පෙරළා මෙහි නොඑන ස්වභාවය ඇත්තී ය. අනඳයෙනි, සුදත්ත උවසු තුන් සංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන්, රාග ද්වේෂ මොහ තුනී වූ බැවින් සකාදගාමී වූයේ, එක් වරක් ම මෙ ලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නේ ය. අනඳයෙනි, සුජාතා උවැසි තුන් සංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන් සෝවාන් වූවා, අවාදකට නො වැටෙන සුලු වූවා, ධර්මනියමයෙන් රහත්බව ලබනුට නියත වූවා, සම්බොධිපරායණ (ඉහළ තුන් මගට අවශ්‍යයෙන් ම පැමිණිය යුතු) වූවා ය.

කකුදො නාම ආනන්ද උපාසකො පඤ්චනතං ඔරමහාගියානං සඤ්ඤප්පානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො තස් පරිනිබ්බාසී අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකා. කාලිඛො ආනන්ද උපාසකො -පෙ- නිකචො ආනන්ද උපාසකො -පෙ- කච්ඡසභො ආනන්ද උපාසකො -පෙ- තුච්ඡො ආනන්ද උපාසකො -පෙ- සන්තුච්ඡො ආනන්ද උපාසකො -පෙ- හද්දො ආනන්ද උපාසකො -පෙ- සුභද්දො ආනන්ද උපාසකො පඤ්චනතං ඔරමහාගියානං සඤ්ඤප්පානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො තස් පරිනිබ්බාසී අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකා.

පරොපඤ්ඤාං ආනන්ද නාදීනෙ උපාසකා කාලකතා පඤ්චනතං ඔරමහාගියානං සඤ්ඤප්පානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකා තස් පරිනිබ්බාසීනො අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකා.

සාධිකා නවුති ආනන්ද නාදීනෙ උපාසකා කාලකතා තිණ්ණං සඤ්ඤප්පානං පරික්ඛයා රාගද්වේශාහානං තනුකතා සකද්ගාමිනො සක්ඛදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ථො දුක්ඛසත්තං කර්මසත්තී.

සාතිරෙකාති ආනන්ද පඤ්ච සතාති නාදීනෙ උපාසකා කාලකතා තිණ්ණං සඤ්ඤප්පානං පරික්ඛයා සොකාපනතා අච්චිපාතධම්මො ගියතා සමොධිපරායණා.

38. අනච්ඡරියං ඛො පනෙතං ආනන්ද යං මනුසසභුතො කාලං කරෙය්‍ය, තස්මිඤ්ච කාලකතෙ තරාගතං උපසඛිකම්භො එතමස් පුච්ඡිසසථ, විහෙසා වෙසා ආනන්ද තරාගතසස. තස්මාතිහානන්ද ධම්මාදසං නාම ධම්මපරියායං දෙසෙසසාමී යෙන සමනතාගතො අරියසාවකො ආකඛිමානො අත්තනා'ව අත්තනාං බ්‍යාකරෙය්‍ය: 'විණ්නිරියොමහි විණ්නිරච්ජානං යොති විණ්නපෙතතිච්ඡයො විණ්නපායදුග්ගතිච්චිපානො, සොකාපනෙතාහමස්මි අච්චිපාතධම්මො නියතො සමොධිපරායණො'ති.

කතමො ච සො ආනන්ද ධම්මාදසො ධම්මපරියායො යෙන සමනතාගතො අරියසාවකො ආකඛිමානො අත්තනා ච අත්තනාං බ්‍යාකරෙය්‍ය: විණ්නිරියොමහි විණ්නිරච්ජානං යොති විණ්නපෙතතිච්ඡයො විණ්නපායදුග්ගතිච්චිපානො, සොකාපනෙතාහමස්මි අච්චිපාතධම්මො නියතො සමොධිපරායණො'ති :

අනදයෙනි, කකුධ නම් උවසු ඔරම්භාගිය සංයෝජන පස ක්ෂය කිරීමෙන් ඉද්ධාවාසයෙහි උපපාද්‍යක වූයේ, එහිදී පිරිනිවෙන සුලු වූයේ, එ ලොචින් මෙහි පෙරළා නො එන ස්වභාවය ඇත්තේ ය. අනදයෙනි, කාලිංග උච්ඡු තෙම ... නිකට උවසු තෙම ... කච්ඡසහ උවසු තෙම ... තුවය උවසු තෙම ... සන්තුවය උවසු තෙම ... හදු උවසු තෙම ... සුහදු උවසු තෙම ඔරම්භාගිය සංයෝජන පස ක්ෂය කිරීමෙන් ඉද්ධාවාසයෙහි උපපාද්‍යක වූයේ, එහි පිරිනිවෙන සුලු වූයේ, එ ලොචින් මෙහි පෙරළා නො එන සුලු වෙයි.

අනදයෙනි, නාදිකායෙහි පනසකට වැඩි දෙනෙක් උවසුවෝ කලුරිය කළාහු, ඔරම්භාගිය සංයෝජන පස ක්ෂය කිරීමෙන් ඉද්ධාවාසයෙහි උපපාද්‍යක වූවාහු, එහි පිරිනිවෙන සුලු වූවාහු, එ ලොචින් මෙහි පෙරළා නො එන සුලු වෙත්.

අනදයෙනි, වැඩියක් සහිත අනු දෙනෙක් නාදිකායෙහි කලුරිය කළාහු තුන් සංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන්, රාගද්වේෂමොහයන් තුනී බැවින් සකාදගාමී වූවාහු, එක් වරක් ම උත්තර්ති වශයෙන් මෙ ලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නාහ.

අනදයෙනි, වැඩියක් සහිත පන්සියක් නාදිකායෙහි උවසුවෝ කලුරිය කළාහු, තුන් සංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන් සෝවාන් වූවාහු, අවාහි නොවැටෙන සුලු වූවාහු, රහත්බවට ගියත වූවාහු, සම්බොධිපරායණ (ඉහළ තුන් මහට අවශ්‍යයෙන් පැමිණිය යුතු) වූහ.

38. අනදයෙනි, විස්මය ජනක ය! යම් භෙයකින් මිනිස් වූයෙක් කලුරිය කරන්නේ නම්, ඉදින් ඒ ඒ මිනිසා කලුරිය කළ කල්හි තරාගතයන් කරා එළැඹි මෙ කරුණ විචාරන්නාහු නම්, ඒ (හැම එකක්හුගේම පරලොචි ගතිය කීම) තරාගතයන්ගේ කයට වෙහෙසෙක් ම ය. අනදයෙනි, එහෙයින් යමෙකින් සමන්විත ආයඛ්‍යාවක කැමැත්තේ 'ක්ෂය කළ ගිරය ඇත්තෙමි' යි, 'ක්ෂය කළ තිරිසන් යොන් ඇත්තෙමි' යි 'ක්ෂය කළ ප්‍රෙතවිෂය ය ඇත්තෙමි' යි, 'ක්ෂය කළ අපාය දුර්ගති විනිපාතයන් ඇත්තෙමි' යි, 'මම අවාහි නොවැටෙන සුලු, ගියත වූ සම්බොධි පරායණ වූ සෝචන් පුභුලෙකිම වෙමි' යි තෙමෙ ම තමා ප්‍රකාශ කළ හැකි වන්නේ ද, එසේ වූ ධර්මාදර්ශ නම් ධර්මක්‍රමය දෙසන්නෙමි.

අනදයෙනි, යමෙකින් සමන්විත අරී සවු තෙම කැමැත්තේ 'මම ක්ෂිණ ගිරය ඇත්තෙමි, ක්ෂිණ තිරිසන්විනායොනි ඇත්තෙමි, ක්ෂිණ ප්‍රෙතවිෂය ඇත්තෙමි, ක්ෂිණ අපාය දුර්ගති විනිපාත ඇත්තෙමි, අවිනිපාත ස්වභාවය ඇති, නියත වූ, සම්බොධිපරායණ වූ සෝචන් පුභුලෙකිම වෙමි' යි තෙමෙ ම තමා පැවැසි යෑ හැකි වන්නේ නම්, ඒ ධර්මාදර්ශ ධර්මපයඛාය කවරේ ද:

ඉධානන්දු අරියසාවනො ඛුඤ්ඤා අවච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ඉතිපි සො හගවා අරහං සමමාසමුඤ්ඤො විජ්ජාවරණං මපනෙතො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සත්ථා දෙවමනුසසානං ඛුඤ්ඤො හගවා”ති.

ධම්මෙ අවච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “ස්වාසානානො හගවතා ධම්මො සන්ධිවතීකො අකාලිකො එහිපසසීකො ඔපනායීකො¹ පවඤ්ඤා වෙදිතඤ්ඤො වීඤ්ඤාහී”ති.

සඤ්ඤා අවච්චපසාදෙන සමන්තාගතො හොති: “සුපට්ඨනෙතො හගවතො සාවකසඤ්ඤා, උජුපට්ඨනෙතො හගවතො සාවකසඤ්ඤා, ඤ්ඤාපට්ඨනෙතො හගවතො සාවකසඤ්ඤා, සාමීච්චපනෙතො හගවතො සාවකසඤ්ඤා. යදීදං චත්තාරි පුරිසයුගාති, අච්ච පුරිසපුගාලා. එස හගවතො සාවකසඤ්ඤා ආහුනෙතෙය්‍යා, පාහුනෙතෙය්‍යා, දකඛිණෙතෙය්‍යා, අඤ්ඤාලිකරණිතෙය්‍යා, අනුත්තරං පුඤ්ඤාපෙකිත්තං ලොකසසා”ති.

අරියකතෙත්ති පිලෙහි සමන්තාගතො හොති අබණ්ඩහි අච්ච්චෙද්දහි අසබලෙහි අකමමාසෙහි භුජිසෙසහි වීඤ්ඤාපසසඤ්ඤාහි අපරාමචෙධ්චි සමාධි-සංවත්තනිකෙහි.

අයං මො සො ආනන්දු ධම්මාදසො ධම්මපරියායො යෙන සමන්තා-ගතො අරියසාවනො ආකඛ්ඛවානො අත්තනා’ව අත්තනං බ්‍යාකරෙය්‍ය ‘ඛිණ්ණිකරෙය්‍ය’මහි ඛිණ්ණිකරච්ඡානායෙනි ඛිණ්ණපනතිවිසයො ඛිණ්ණපායදුග්ගති-ච්චිපානො. සොතාපනෙතොහමඤ්ඤා අච්චිපානධම්මො ගියතො සමොධි-පරායණො’ති.

39. තත්‍ර පි සුදං හගවා නාදීනක විහරතො ගිඤ්ඤාකාවසරෙ එතදෙව බහුලං හිත්ඛුනං ධම්මිං කථං කරොති: “ඉති සීලං, ඉති සමාධි, ඉති පඤ්ඤා පිලපරිහාවිතො සමාධි මහපථලො හොති මහාතිසංසො. සමාධිපරිහාවිතා පඤ්ඤා මහපථලා හොති මහාතිසංසා. පඤ්ඤාපරිහාවිතං විත්තං සම්මදෙව ආසවෙහි විමුච්චති-සෙය්‍යාථීදං: කාමාසවා හවාසවා අච්ච්ජාසවා”ති.

1. ඔපනෙය්‍යකො, මජ්ඣං

අනදයෙනි, මෙහි අරි සවු තෙම “ඒ භාග්‍යවත් තෙම මේ මේ කරුණින් අර්හත් ය, සමාක්සම්බුද්ධ ය, විද්‍යාවරණසම්පන්න ය, සුගත ය, ලොක විත් ය, ගිරුක්තර පුරුෂදමාසාරථී ය, දෙවිමිනිස්නට ශාස්තෘ ය, බුද්ධ-ය, හඟවත් යැ” යි බුදුන් කෙරෙහි ගුණ දන පැහැදීමෙන් සමන්විත වෙයි.

“භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය මනා කොට කියන ලද. තමන් විසින් ම දක්ක යුතු ය. එල දෙනුවට කාලාන්තරයක් ඇති නො වේ. ‘එව, බලව’ යි කීමට නිය ය. භාවනා වසයෙන් තමසිත්හි එළවනුවට සුදුසු ය. විඤ්ජන විසින් තමතමා කෙරෙහි දක්ක යුතු යැ” යි ධර්මයෙහි ගුණ දන පැහැදීමෙන් සමන්විත වෙයි.

“භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙම සුපිළිපත් ය. භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක සංඝ තෙම සෘජු ව පිළිපන්නේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙම න්‍යායප්‍රතිපන්න ය (නිවන් පිණිස පිළි-පන්නේ ය). භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙම සාම්භිප්‍රති-පන්න ය. යම් මේ ප්‍රථම මාර්ගස්ථ, ප්‍රථම ඵලස්ථ ආදී විසින් පුරුෂයුග සතර දෙනෙක් ඇද්ද, මේ නියායෙන් පුරුෂ පුද්ගලයෝ අට දෙනෙකි. භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේගේ මේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙම දුරු සිට ද ගෙනවුත් සිල්වත්තට පිරිනැමියැ යුතු සිවුපස පිළිගනුවට සුදුසු ය. අමුත්තනට පිළියෙල කළ දනය පිළිගන්නට සුදුසු ය. පරලොව සුව පතා දෙන දන් පිළිගන්නට සුදුසු ය දෝත් චුදුන් තබා වැන්ද යුත්තේ ය. ලොව ගිරුකතර වූ පින්කෙත යැ” යි. සංඝයා කෙරෙහි ගුණ දන පැහැදීමෙන් සමන්විත වෙයි.

කඩ නොවූ, සිදුරු නො වූ (තැඟින් තැන සිකපද බිඳීමෙන්) සබල නොවූ, කැලලේ රහිත වූ, නිදහස් වූ (තෘෂ්ණාදසත්වයෙන් මිදුණු), නුවණැති-යන් විසින් පසස්තෘ ලද, තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි දෙකින් අපරාමාෂ්ට වූ, උපචාර අර්පණා මාර්ග එල සමාපත්ති පිණිස පවත්නා වූ ආයතීයනට ප්‍රිය මනාප වූ ශීලයන්ගෙන් සමන්විත වෙයි.

අනදයෙනි, යමෙකින් සමන්විත අරි සවු තෙම කැමැත්තේ, ‘මම ක්ෂිණ නිරය ඇත්තෙමි, ක්ෂිණ තිරස්චිත යොනි ඇත්තෙමි, ක්ෂිණ ප්‍රෙතවිෂය ඇත්තෙමි, ක්ෂිණ අපාය දුර්ගති විනිපාත ඇත්තෙමි. අවිනිපාත ස්වභාවය ඇති, නියත වූ, සම්බොධිපරායණ වූ සෝවාන් පුඤ්ඤකම්’ යි තෙමේ ම තමා පවසනු හැක්කේ නම්, මේ ඒ ධර්මාදර්ශ ධර්මපර්යාය වේ.

39. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එහි ද නාදිකා ගමෙහි ගඬොඵයෙන් කළ ආවාසයෙහි වසන සේක්, “ශීලය මෙසේ ය, සමාධිය මෙසේ ය, ප්‍රඤාව මෙසේ ය. ශීලයෙන් පුරුදු කරන ලද සමාධිය මහත් එල මහත් අනුසස් ඇත්තේ ය, සමාධියෙන් පුරුදු කරන ලද ප්‍රඤාව මහත් පල මහත් අනුසස් ඇත්තේ ය, ප්‍රඤායෙන් පුරුදු කරන ලද සිත කාමාසුව භවාසුව අවිද්‍යාසුව යන ආසුව කෙරෙහි මිදේ යැ” යි භික්ෂුනට බෙහෙවින් මේ දැනුම් කතාව ම කරන සේක.

[අමබ්පාලිවනෙ සතිපට්ඨාන දෙසනා]

40. අඵ ඛො භගවා නාදිකෙ යථාභිරන්තං විහරීඪා ආයසමන්තං ආනන්දං ආමනෙකස්සි: ‘ආයාමානන්ද, යෙන වෙසාලි තෙත්ථපසඛකම්සකාමා’ති. ‘ඵඵං භනෙක්’ති ඛො ආයසමා ආනන්දෙ භගවතො පඵඵසෙකස්සි. අඵ ඛො භගවා මහතා භික්ඛුසඛෙක්භන සද්ධිං යෙන වෙසාලි තදවසරි. තත්ථ සුදං භගවා වෙසාලියං විහරති අමබ්පාලිවනෙ. තත්ථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙකස්සි:

“සතො භික්ඛවෙ භික්ඛු විහරෙය්‍ය සමපඡානො. අයං වො අමාකං අත්ථසාසනී.

කථඤච භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතො භොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායාත්ථපසස්සි විහරති ආතාපි සමපඡ නො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිඡ්ඤා දෙමනස්සං, වෙදනාසු වෙදනාත්ථපසස්සි විහරති ආතාපි සමපඡානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිඡ්ඤාදෙමනස්සං, වීක්ඛෙ වීක්ඛාත්ථපසස්සි විහරති ආතාපි සමපඡානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිඡ්ඤාදෙමනස්සං ධම්මෙසු ධම්මාත්ථපසස්සි විහරති ආතාපි සමපඡානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිඡ්ඤාදෙමනස්සං. ඵඵං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතො භොති.

කථඤච භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමපඡානො භොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අභික්ඛනෙක පටික්ඛනෙක සමපඡානකාරී භොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපඡානකාරී භොති. සම්මඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සමපඡානකාරී භොති. සඛ්ඤාච්ඡක්ඛවීරධාරණෙ සමපඡානකාරී භොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපඡානකාරී භොති. උච්චාරපසකාවකම්මෙ සමපඡානකාරී භොති. ගතෙ සීතෙ නිසීතෙක සුක්ඛෙ ඡාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හීභාවෙ සමපඡානකාරී භොති. ඵඵං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමපඡානො භොති.

සතො භික්ඛවෙ, භික්ඛු විහරෙය්‍ය සමපඡානො. අයං වො අමාකං අත්ථසාසනී’ති.

[අම්බසාලිවනයෙහි සිටිමින් දෙසීම]

40. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඥාතිකා ගමෙහි කැමැති කාක් වැස, අනඳ තෙරුන් බණවා, 'අනඳයෙනි, ඵ්වු, විසල්පුර කරා එළැඹෙන්නමු' යි වදළ සේක. 'එසේ යැ, වහන්සැ' යි අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් බික්සභුන් හා විසල්පුරට වැඩි සේක. එහි විසල් පුර අම්බසාලි වනයෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී හික්ෂුන් අමතා මෙසේ වදළ සේක.

“මහණෙනි, මහණහු සිහි ඇති වැ සමාක් ප්‍රඥා ඇති වැ විසිය යුතු. මේ තොපට අප ගේ අනුශාසනය වේ.

මහණෙනි, මහණ තෙම කෙසේ නම් සිහි ඇත්තේ වේ ද: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙම කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තේ, මනා නුවණින් දන්නේ, සිහි ඇත්තේ, ලොවැ (මේ කයෙහි) කාමච්ඡන්දය හා දෙමනස හා සන්තිද්‍රව්‍යා, කයෙහි විදසුන් නුවණින් කය අනුව බලනුයේ වාස කෙරෙයි. කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තේ, මනා නුවණින් දන්නේ, සිහි ඇත්තේ, වේදනා ලොවැ කාමච්ඡන්දය හා දෙමනස හා සන්තිද්‍රව්‍යා, වේදනාවන්හි විදසුන් නුවණින් වේදනාව අනුව බලනුයේ වාස කෙරෙයි. කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තේ, මනා නුවණින් දන්නේ, සිහි ඇත්තේ, ලොවැ කාමච්ඡන්දය හා දෙමනස හා සන්තිද්‍රව්‍යා, සිත්හි විදසුන් නුවණින් සිත අනුව බලනුයේ වාස කෙරෙයි. කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තේ, මනා නුවණින් දන්නේ, සිහි ඇත්තේ, ලොවැ කාමච්ඡන්දය හා දෙමනස හා සන්තිද්‍රව්‍යා, නිවරණාදී ධර්මයන්හි විදසුන් නුවණින් නිවරණාදිය අනුව බලනුයේ වාස කෙරෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙම සිහි ඇත්තේ වේ.

මහණෙනි, මහණතෙම කෙසේ නම් සමාක්ප්‍රඥා ඇත්තේ වේ ද: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙම ඉදිරි ගමනෙහි පෙරළා ඊමෙහි (කය නම් ලත් ඇටසැකිල්ලෙක් යෑම් ආදිය කරන්නේ යැයි) නුවණින් සලකා ම එය කරන්නේ වෙයි. ඉදිරි බැලීමෙහි දෙපස බැලීමෙහි නුවණින් සලකා දැන ම එය කරන්නේ වෙයි. අත් පා හැකිලීමෙහි දිගු කිරීමෙහි නුවණින් දැන ම එය කරන්නේ වෙයි. සංඝාටිය ද පාත්‍රය ද සිවුරු ද දැරීමෙහි නුවණින් සලකා ම එය කරන්නේ වෙයි. බොජුන් වැළැඳීමෙහි ද පැන් පීමෙහි ද විකා කෑ යුතු දැය කෑමෙහි ද මී සකුරු ආදීන් රසවිඳීමෙහි ද නුවණින් සලකා ම එය කරන්නේ වෙයි. මල මු පහ කිරීමෙහි නුවණින් සලකා ම එය කරන්නේ වෙයි. යෑමෙහි ද සිටීමෙහි ද හිඳීමෙහි ද නිදි ගැන්මෙහි ද හිදිවැටීමෙහි ද කීමෙහි ද නිහඩ වීමෙහි ද නුවණින් සලකා ම එය කරන්නේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ තෙම මෙසේ සමාක්-ප්‍රඥා ඇත්තේ වෙයි.

මහණෙනි, මහණ සිහි ඇති වැ නුවණ ඇති ව විසිය යුතු. මේ තොපට අප ගේ අනුශාසනය යි.

[අමබ්පාලී ආරාමපටිග්ගහනං]

41. අසෙසාසි ඛො අමබ්පාලී ගණිකා 'හගවා කිර වෙසාලිං අනුපපතො වෙසාලියං විහරති මසං අමබ්වනො' ති. අප ඛො අමබ්පාලී ගණිකා හද්දාහි හද්දාහි යානානි යොජාපෙඤා, හද්දං යානං අභිරුහිඤා, හද්දෙහි හද්දෙහි යානෙහි වෙසාලියානියාසාසි. යෙන සකො ආරාමො තෙන පායාසි. යාවතිකා යානසස භූමි යානෙන ගන්ඤා යානා පච්චාරොහිඤා පඤ්ඤා'ව යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤා. උපසඤ්ඤාතා හගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තං ඛො අමබ්පාලිං ගණිකං හගවා ධම්මියා කථාය සද්දුපසාසි සමාදපෙසි සමුත්තොපසි සමපහංසෙසි. අප ඛො අමබ්පාලී ගණිකා හගවතා ධම්මියා කථාය සද්දසසිතා සමාදපිතා සමුත්තොපසා සමපහංසිතා හගවන්තං එතදවොච: 'අධිවාසෙතු මෙ හතෙන හගවා සවාතනාය හතං සද්ධිං භික්ඛුසඤ්ඤානා'ති. අධිවාසෙසි හගවා තුණ්හිභාවෙන. අප ඛො අමබ්පාලී ගණිකා හගවතො අධිවාසනං විද්දිඤා උච්ඤායාසනා හගවන්තං අභිවාදෙඤා පදකච්ඡං කඤා පකකාමි.

42. අසෙසාසු ඛො වෙසාලිකා ලිච්චී 'හගවා කිර වෙසාලිං අනුපපතො වෙසාලියං විහරති අමබ්පාලිවනො'ති. අප ඛො තෙ ලිච්චී හද්දාහි හද්දාහි යානානි යොජාපෙඤා, හද්දං හද්දං යානං අභිරුහිඤා, හද්දෙහි හද්දෙහි යානෙහි වෙසාලියා නියංසු.¹ තත්ථ එකච්ච ලිච්චී නීලා භොහති නීලවණණා නීලවඤා නීලාලඤ්ඤාරා, එකච්ච ලිච්චී පීතා භොහති පීතවණණා පීතවඤා පීතාලඤ්ඤාරා, එකච්ච ලිච්චී ලොහිතා² භොහති ලොහිතවණණා ලොහිතවඤා ලොහිතාලඤ්ඤාරා, එකච්ච ලිච්චී ඔද්දතා භොහති ඔද්දතවණණා ඔද්දතවඤා ඔද්දතාලඤ්ඤාරා.

43. අප ඛො අමබ්පාලී ගණිකා දහරානං දහරානං ලිච්චීනං අනෙඛන අකඛං චකෙකන චකකං යුගෙන යුගං පතිවච්චෙසි.³ අප ඛො තෙ ලිච්චී අමබ්පාලිං ගණිකං එතදවොචු: 'කිංඤෙජ, අමබ්පාලි, දහරානං දහරානං ලිච්චීනං අනෙඛන අකඛං චකෙකන චකකං යුගෙන යුගං පතිවච්චෙසි?'ති. 'තථා හි පන මෙ අයාපුත්තා, හගවා නිමන්හිනො සවාතනාය හතං සද්ධිං භික්ඛුසඤ්ඤානා'ති. 'දෙහි ජෙ, අමබ්පාලි, එතං හතං සතසහසෙසනා'ති. 'සච්චි මෙ අයාපුත්තා වෙසාලිං සාභාරං දසථ, එච්චමහං තං හතං⁴ න දසසාමි'ති. අප ඛො තෙ ලිච්චී අධිගුලිං⁵ පොඤ්ඤා 'ජිතමහා වත භො අමබ්කාය,⁶ ජිතමහා' වත භො අමබ්කායා'ති.

1. නියාසි-පු-PTS. නියා-පු, මජ්ඣං, සා. 2. ලොහිතකා - PTS.
 3. පටිච්චෙසි, මජ්ඣං - PTS, සා. 4. ඵසිච්චි මහතං - සා.
 5. අධිගුලි සිච්චි. PTS 6. අමබ්පාලිකාය - සා. 7. වඤ්ඤිතමා - PTS

[අම්බපාලි ආරාමය පිළිගැනීම]

41. අම්බපාලි ගණිකා තොමෝ 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල් පුර වැඩ විසල්පුරට නොදුරැ වූ මාගේ අඹවෙතෙහි වසන සේකැ' යි ඇසුවා ය. ඉක්බිති ඕ තොම සොදුරු සොදුරු යානයන් යොදවා, සොදුරු යානයකට නැග, සොදුරු සොදුරු යානයන්ගෙන් උපලක්ෂිත වැ විසල්පුරෙන් හික්මුණා ය. සිය අරම කරා එළැඹියා ය. යානයට බිම යම් තාක් ද ඒ තාක් යානයෙන් ගොස් එයින් බැස පාගමන් දැක්කී ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියා ය. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එක් පසෙක හුන්නා ය. එක් පසෙක හුන් අම්බපාලිගණිකාවට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දඟුම් කතායෙන් දෙලෝවැඩ දක්වා වදළ සේක. එය සිතට ගැන්වූ සේක. එහි සිත් තියුණු කළ සේක. එහි සිත සතුටු කැවූ සේක. මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දඟුම් කතායෙන් දෙලෝ වැඩ දක්වන ලද, එය සිතට ගන්වන ලද, එහි සිත තියුණු කරන ලද, එහි සතුටු කරන ලද අම්බපාලි ගණිකා තොමෝ 'වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බික්සභන සමග ව සෙට දිනට මගේ බත ඉවසන සේක වා' යි අයැද සිටියා ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුෂ්ණිමභාවයෙන් ඉවසා වදළ සේක. ඉක්බිති අම්බපාලි ගණිකා තොම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තම අයැදුම ඉවැසූ නියා දූන හුනාස්නෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට හික්මියා ය.

42. විසල්පුර වැසි ලිව්ඡවී රජදරුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල් පුර වැඩිසේක් විසල්පුර අම්බපාලිවනයෙහි වසන සේක් ලැ යි ඇසූහ. ඉක්බිති තෙල ලිව්ඡවීහු උතුම් උතුම් යාන යොදවා, උතුම් උතුම් යානනැග, උතුම් උතුම් යානයන්ගෙන් උපලක්ෂිත වැ විසල්පුරයෙන් හික්මුණාහ. ඔවුන් අතුරෙහි ඇතැම් ලිව්ඡවීහු නිල් අභරා ඇත්තාහු නිල් වත් දරන්තාහු නිල්මිණෙන් හා නිල්මලින් සැරඹුණාහු නිල්වත් දෙකි. ඇතැම් ලිව්ඡවීහු රත්වත් අභරා ඇත්තාහු රත්වත් වත් දරන්තාහු රත්වත් මිණෙන් හා රත්වත් මලින් සැරඹුණාහු රත්වත් දෙකි. ඇතැම් ලිව්ඡවීහු රත් අභරා ඇත්තාහු රත් වත් දරන්තාහු රත් මිණෙන් හා රත් මලින් සැරඹුණාහු රත්වත් දෙකි. ඇතැම් ලිව්ඡවීහු සුදු අභරා ඇත්තාහු සුදු වත් දරන්තාහු සුදුමිණෙන් හා සුදු මලින් සැරඹුණාහු සුදු වත් වෙත්.

43. ඉක්බිති අම්බපාලි ගණිකා තොම තමාට ඉදිරියෙන් රිය නැග යන තරුණ තරුණ ලිව්ඡවීන් ගේ යාන තම රියහිසින් ඔවුන් රියහිස් ද, තම රියසකින් ඔවුන් රියසක් ද, තම රියැ වියගසින් ඔවුන් රියැ වියගස් ද හැන ඉවත් කෙරෙමින් ගියා ය. එ කලැ ලිව්ඡවීහු අම්බපාලි ගණිකාවට 'හෙමබා අම්බපාලිය, තරුණ තරුණ ලිව්ඡවීන්ගේ රියහිසින් රියහිස ද රියසකින් රියසක ද රියවියෙන් රියවිය ද ගටා ඉවත් කෙරෙමින් යුහු යුහු ව කුමට යෙයි ද? යි විචාළාහ. "ආයඤ්චුයිති, එසේ ම ය. සෙට බතට මා විසින් බික්සභන හා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිමනන ලද සේකැ' යි ඕ කිවු ය. 'හෙමබා අම්බපාලි ය, මේ බත (මේ බතට කළ නිමන්ත්‍රණය) කභවණු ලක්ෂයක් ගෙන අපට දෙව' යි ලිව්ඡවීහු කීහ. 'ආයඤ්චුයිති, මම දැනු සහිත විසල්පුර දෙන්නාහු නුමුදු මෙසේ මහත් අනුසස් ඇති මේ බත (බතට කළ නිමන්ත්‍රණය) ඔබට පවරානො දෙමි' යි ඕ කිවු ය. එ කලැ ඒ ලිව්ඡවීහු 'පින්වත්නි, ඒකාන්තයෙන් අපි ස්ත්‍රියක විසින් දිනන ලදුමහ, පින්වත්නි, ඒකාන්තයෙන් අපි ස්ත්‍රියක විසින් දිනන ලදුමහ' යි ඇහිලි පෙළුහ. (අසුර ගැසූහ.)

44. අථ ඛො තෙ ලිච්චී යෙන අමබ්භාලිවනං තෙන පාඨිංසු. අදද්දසා ඛො භගවා තෙ ලිච්චී දුරතො'ව ආභව්ඡනෙත. දිස්වා භික්ඛු ආමනෙතසි: 'යෙසං භික්ඛවෙ භික්ඛුනං දෙවා තාවතිංසා අද්දිට්ඨා,' ඔලො-කෙථ භික්ඛවෙ, ලිච්චීපරිසං, අවලොකෙථ' භික්ඛවෙ, ලිච්චීපරිසං, උපසං-භරථ භික්ඛවෙ ලිච්චීපරිසං තාවතිංසදීසනති'.

45. අථ ඛො තෙ ලිච්චී යාවතිකා යානසස භුමි යානෙන ගහඤා යානා පථෙචාරොභිත්වා, පතතිකා'ව යෙන භගවා තෙත්ථපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමනං ගිසිදිංසු. එකමනං ගිසිනො ඛො ඉත ලිච්චී භගවා ධම්මියා කථාය සන්දසෙසසි සමාදපෙසි සමුකෙතඡෙසි සමපභංසෙසි. අථ ඛො තෙ ලිච්චී භගවතා ධම්මියා කථාය සන්දසෙසිතා සමාදපිතා සමුකෙතඡීතා සමපභංසිතා භගවතං එතදවොචු: 'අධිවාසෙතු නො භගවා ස්වාතනාය භක්ඛං සඤ්ඤං භික්ඛුසඤ්ඤනා'ති. අථ ඛො භගවා තෙ ලිච්චී එතදවොච. 'අධිවුත්ථං ඛො මෙ ලිච්චී ස්වාතනාය අමබ්භාලියා ගණිකාය' භක්ඛනන්. අථ ඛො තෙ ලිච්චී අඛුලිං පොඨෙසු: 'ඡීතමිතා වත හො අමබ්භාය. ඡීතමිතා වත හො අමබ්භායා ති. අථ ඛො තෙ ලිච්චී භගවතො භාසිතං අභිනාදිත්වා අත්ථමොදිත්වා උට්ඨායාසනා භගවතං අභිවාදෙත්වා පදකඛිණං කත්වා පකකමිංසු.

46. අථ ඛො අමබ්භාලී ගණිකා තසසා රතනියා අවචයෙන සකෙ ආරාමෙ පඡීතං බාදනියං භොජනියං පටියාදපෙත්වා භගවතො කාලං ආරොචාපෙසි: 'කාලො භනෙන, නිට්ඨිතං භක්ඛනති'. අථ ඛො භගවා පුබ්බණ්ණසමයං නිවාසෙත්වා පතතිවරමාදය සඤ්ඤං භික්ඛුසඤ්ඤන යෙන අමබ්භාලියා ගණිකාය ගිවෙසනං තෙත්ථපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා පඤ්ඤානෙත ආසනෙ නිසිදි. අථ ඛො අමබ්භාලී ගණිකා බුද්ධපච්චිඛං භික්ඛු-සඛං පඡීතෙන බාදනියෙන භොජනියෙන සහස්වා සනතපෙසි සමපවා-රෙසි. අථ ඛො අමබ්භාලී ගණිකා භගවතං භුක්ඛාචිං ඔනීතපතනපාණිං අඤ්ඤාතරං නිචං ආසනං ගගෙත්වා එකමනං නිසිදි. එකමනං ගිසිනො ඛො අමබ්භාලී ගණිකා භගවතං එතදවොච: 'ඉමාහං භනෙන, ආරාමං බුද්ධපච්චිඛසං භික්ඛුසඛසං දමිමි'ති. පටිග්ගහෙසි භගවා ආරාමං. අථ ඛො භගවා අමබ්භාලී ගණිකං ධම්මියා කථාය සන්දසෙසත්වා සමාදපෙත්වා සමුකෙතඡෙත්වා සමපභංසෙත්වා උට්ඨායාසනා පකකමි.

47. තත්ථ පි සුදං භගවා වෙසාලියං විහරනො අමබ්භාලිවනෙ එතදෙව බහුලං භික්ඛුනං ධම්මං කථං කරොති: 'ඉති සීලං, ඉති සමාධි, ඉති පඤ්ඤා. සීලපරිභාවිතො සමාධි මහපථලො හොති මහානිසංසො. සමාධිපරිභාවිතා පඤ්ඤා මහපථලා හොති මහානිසංසා පඤ්ඤාපරිභාවිතං විතං සම්මදෙව ආසවෙහි විමුච්චති- සෙයාපීදං: කාමාසවා භවාසවා අච්ඡාසවා'ති.

1. අද්දිට්ඨිඛා- කප්ථි. 2. අපලොකෙථ-සිච්චි 3. තාවතිංසා සද්දි-සිච්චි තාවතිංසපරිසං-ෆ්ෆ් 4. අමබ්භාලීගණිකාය-සිච්චි-ෆ්ෆ්.

44. ඉක්බිති ඒ ලිච්ඡවිභූ අම්බපාලිවනය කරා ගියහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුරින් ම එන ඒ ලිච්ඡවීන් දුටු සේක් ම ය. දැක හික්මුණ අමතා 'මහණෙනි, යම් හික්මු කෙනෙකුන් විසින් තවුනිසාවැයි දෙවියෝ නො දක්නා ලදහු ද, මහණෙනි, ඒ තෙපි තෙල එන ලිච්ඡවී පිරිස බලවු. තෙල ලිච්ඡවී පිරිස පුනපුනා බලවු. තෙල ලිච්ඡවී පිරිස තවුනිසා වැයි දෙවි- පිරිසට ළං කොට (සම කොට) සලකවු' යැ යි වදළ සේක.

45. ඉක්බිති ඒ ලිච්ඡවිභූ යානයට යොග්‍ය බිම යමනාක් ද, ඒ තාක් යානයෙන් ගොස්, යානයෙන් බැස, පාගමන් ඇත්තාහු ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පසෙක හුන්හ. පසෙක හුන් ඒ ලිච්ඡවීන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැහැමි කතා යෙන් දෙලෝ වැඩ දැක්වූ සේක. එහි සමාදන් කරවූ සේක. එහි සිත් තියුණු කරවූ සේක. එහි සතුටු කරවූ සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දැහැමි කතායෙන් දෙලෝ වැඩ දැක්වන ලද, එහි සමාදන් කරවන ලද, එහි සිත් තියුණු කරවන ලද, එහි සතුටු කරවන ලද ඒ ලිච්ඡවිභූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට 'වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බික්සහන හා සෙට දවසට අපගේ බත ඉවසන සේක්ව' යි කීහ. 'ලිච්ඡවීහි, මා උසින් සෙට දවසට අම්බපාලි ගණිකාවගේ බත ඉවසන ලද' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක. එකල්හි ඒ ලිච්ඡවිභූ 'හවත්හි, ඒකාන්තයෙන් ස්ත්‍රියක විසින් දිනන ලද්දම්හ. හවත්හි, ඒකාන්තයෙන් ස්ත්‍රියක විසින් දිනන ලද්දම්හ' යි ඇහිලි පෙළුහ. ඉක්බිති ඒ ලිච්ඡවිභූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය පිළිගෙන, අනුමෝදන් ව, හුනස්නෙන් නැඟී, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වැද පැදකුණු කොට නික්මැ ගියහ.

46. ඉක්බිති අම්බපාලි ගණිකා බුදුපාමොක් බික්සහන ප්‍රණීත බාද්‍යයෙන් භොජ්‍යයෙන් සියතින් සැතැප්වූවා ය. පෙරැත්ත කොට වැළැඳවූවා ය. ඉක්බිත්තෙන් අම්බපාලි ගණිකා තොම බොජුන් වැළැඳු, පාත්‍රයෙන් ඉවතට ගන්නා ලද අත් ඇති භාග්‍යවතුන්වහන්සේට එකත්පස් වැ එක්තරා මිටි අස්නක් ගෙන උන්නා ය. එසේ එකත්පස්වැ හුන් අම්බපාලි ගණිකා තොම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට 'වහන්ස, මේ අරම බුදුපාමොක් බික්සහනට දෙමි' යි කීවා ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අරම පිළිගත් සේක. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බපාලි ගණිකාවට දැහැමි කතායෙන් දෙලෝ වැඩ දැක්වා, එහි ඇය සමාදන් කරවා, එහි උත්සාහවත් කරවා සිත සතුටු කරවා හුනස්නෙන් නැඟී වැඩි සේක.

47. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ අම්බපාලිවනයෙහිද වසමින් "ශීලය මෙසේ ය, සමාධිය මෙසේ ය, ප්‍රඥාව මෙසේ ය, ශීලයෙන් පුරුදු කරන ලද සමාධිය මහත් පල මහත් අනුසස් ඇත්තේ ය, සමාධියෙන් පුරුදු කරන ලද ප්‍රඥාව මහත් පල මහත් අනුසස් ඇත්තේ ය, ප්‍රඥායෙන් පුරුදු කරන ලද සිත කාමාසුව හවාසුව අවිද්‍යාසුව යන ආසුව කෙරෙන් මිදේ" යැ යි වදළ සේක.

[බෙලුවගාමෙ ජීවිතසඛ්ඛාරං-අධිට්ඨානං]

48. අථ ඛො භගවා අඛ්ඛපාලිවනො යථාභිරන්තං විහරිතා ආයසමන්තං ආනන්දං ආමනෙතයි: ‘ආයාමානන්ද, යෙන බෙලුවගාමකො’ තෙනුපසඛිකමිසසාමා ති. ‘එවං භනෙත ති ඛො ආයසමා ආනන්දෙ භගවතො පච්චසෙසායි. අථ ඛො භගවා මහතා භික්ඛුසඛ්ඛෙත සද්ධිං යෙන බෙලුවගාමකො තදවසරි. තත්ථ සුදං භගවා බෙලුවගාමකෙ විහරති. තත්ථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතයි: ‘එථ තුමෙහ භික්ඛවෙ සමන්තා වෙසාලිං යථාමිත්තං යථාසන්දිට්ඨං යථාසමභන්තං වසං උපෙථ.’³ අහං පන ඉධෙව බෙලුවගාමකෙ වසං උපගච්ඡාමි’ති. ‘එවං භනෙත’ති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පටිසසුතා සමන්තා වෙසාලිං යථාමිත්තං යථාසන්දිට්ඨං යථාසමභන්තං වසං උපගච්ඡිංසු.’⁴ භගවා පන තජෙව බෙලුවගාමකෙ වසං උපගඤ්ඡි.’⁵

49. අථ ඛො භගවතො වසසුපගතස්ස ඛරො ආබාධො උපපජ්චි. බාළහා⁶ වෙදනා වත්තන්ති මාරණන්තිකා. තා සුදං⁷ භගවා සතො සමපජානො අධිවාසෙති⁸ අවිභඤ්ඤමානො. අථ ඛො භගවතො එතදහොසි: ‘න ඛො මෙතං පතිරුපං යො’හං⁹ අනාමනෙතවා උපට්ඨානෙ අනපලොකෙතවා භික්ඛුසඛිතං පරිනිබ්බායෙය්‍යං. යන්තූනාහං ඉමං ආබාධං විරියෙන¹⁰ පටිපජනාමෙතා ජීවිතසඛ්ඛාරං අධිට්ඨාය විහරෙය්‍ය’න්ති. අථ ඛො භගවා තං ආබාධං විරියෙන පටිපජනාමෙතා ජීවිතසඛ්ඛාරං අධිට්ඨාය විහාසි. අථ ඛො භගවතො සො ආබාධො පටිපජසමභි. අථ ඛො භගවා ගිලානා චූට්ඨිතො අචිරචූට්ඨිතො ගෙලඤ්ඤා විහාරා නිකම්මෙ විහාරපච්ඡායායං¹¹ පඤ්ඤතෙත ආසනෙ නිසීදි.

50. අථ ඛො ආයසමා ආනන්දෙ යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතවා භගවන්තං අභිවාදෙතා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං ගිසිනෙතා ඛො ආයසමා ආනන්දෙ භගවන්තං එතදවොච: “දිවෙසා”¹² මෙ භනෙත භගවතො එසු. දිවසිං මෙ භනෙත භගවතො බමනීයං. අපි ච මෙ භනෙත මධුරකජානො විය කායො. දීයා’පි මෙ න පක්ඛායන්ති, ධම්මො’පි මං නප්පට්ඨන්ති භගවතො ගෙලඤ්ඤන්. අපි ච මෙ භනෙත අහොසි කාවි දෙව අස්සාසමන්තා ‘න තාව භගවා පරිනිබ්බායිස්සති න යාව භගවා භික්ඛුසඛිතං ආරබ්භ කීඤ්චිදෙව උදහරති’ති.

---

1. පරිවෙසනා, PTS   2. වෙථවගාමකො-මජ්ඣං,   3. උපගච්ච-සාය
4. උපගඤ්ඤ-PTS   5. උපගච්චි-මජ්ඣං   6. පබාළහා-කප්ඵචී
7. තත්ථ සුදං-මජ්ඣං   8. අධිවාසෙසි-මජ්ඣං   9. සවාහං-මජ්ඣං
10. විරියෙන-මජ්ඣං   11. විහාරපපච්චයායං-සාය
12. දිවසා-කප්ඵචී

[බෙලුවගමහි ජීවිතසංස්කාර-අධිෂ්ඨානය]

48. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අම්බපාලිවනයෙහි කැමැති තාක් වැස, අනඳ තෙරුන් බණවා ‘අනඳයෙනි, එවු, බෙලුවගම කරා යන්නෙමු’ යි වදළ සේක. ‘එසේ ය, වහන්ස’ යි අනඳ තෙරණුවෝ පිළිවදන් දුන්හ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් බික්සහන භා බෙලුව ගමට වැඩ සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එහි බෙලුව ගමෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් අමතා “මහණෙනි, තෙපි මෙහි ඵවු. ඒසල්පුර භාත්පසැ ඒ ඒ මිතුරු පැවිද්දන් ද, දෑක හඳුනන පැවිද්දන් ද, දැඩිමිතුරු පැවිද්දන් ද වසන තන්හි වස් එළැඹෙවු. මම මේ බෙලුව ගමෙහි ම වස් එළැඹෙමි” යි වදළ සේක. ‘එසේ ය, වහන්සැ’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දී ඒ මහණහු ඒසල්පුර භාත්පසැ ඒ ඒ මිතුරන් දෑක හඳුනන්නන් දැඩි මිතුරන් වසන තන්හි වස් එළැඹියහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ බෙලුව ගමෙහි වස් එළැඹී සේක.

49. එකල්හි වස් එළැඹී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට දරුණු ආබාධ-යෙක් උපන. මරණය වෙතට පැමිණැවීමෙහි සමත් වූ දැඩි වේදනා පැවැත්තේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිහි ඇති ව නුවණින් සලකමින් එයින් නො පෙළෙමින් ඒ වේදනාව ඉවැසූ සේක. එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ‘යම්බදු වූ මම උවටුවන් නො අමතා බික්සහනට නො දන්වා පිරිනිවෙන්නෙමි නම් එය මට නො සුදුසු ය. මම මේ ආබාධය වියායෙන් මැඩලා ජීවිතසංස්කාරය (දිව් පවත්වනුවට සමත් පලසමවත) ඉටා වසන්-නෙමි නම් මැනැවැ’ යි මේ සිත විය. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ ආබාධය වියායෙන් මැඩ ජීවිතසංස්කාරය ඉටා වූසූ සේක. එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඒ ආබාධය සන්හිදුණේ ය. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගිලන් බැවින් නැගී සිටි සේක, ගිලන් බැවින් නැගී නොබෝ කල් ඇති සේක, වෙහෙරෙන් ගික්මැ වෙහෙර ඉදිරිපසැ සෙවණෙහි පනවන ලද අස්නෙහි වැඩ හුන්සේක.

50. එකල්හි අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹී-යෝ ය. එළැඹී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එක් පසෙක හුන්හ. එක් පසෙක හුන් අනඳ තෙරණුවෝ වහන්ස, “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පහසුව දක්නා ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සහනය දක්නා ලදී. එහෙත් මගේ සිරුර හටගත් තදබව ඇත්තක්හු මෙන් විය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ-ගේ ගිලන්බව හෙතු කොට ගෙන දිශාවෝ ද මට නො පෙනෙත්. සතිපට්-ඨාන ධර්මයෝ ද මට නො වැටහෙත්. වහන්ස, එතෙකුදු වුවත් යම්තාක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බික්සහන ඇඳබ කිසි පශ්චිමාවවාදයක් වදරන සේක ද, ඒතාක් ම නො පිරිනිවෙන සේකැ යි කිසි ආස්වාදමාත්‍රයෙක් මට වී යැ” යි සැළ කළහ.

51. කිම්පනානඤ්ඤ භික්ඛුසංඝො මධි පච්චාසිංසති:¹ දෙසිතො ආනඤ්ඤ, මයා ධම්මො අනන්තරං අධාහිරං කරිඤ්ඤා. නන්දානඤ්ඤ, තථාගතස්ස ධම්මෙසු ආචරියමුඤ්ඤි. යස්ස නුත ආනඤ්ඤ ඵචමස්ස: 'අහං භික්ඛුසංඝං පරිහරිස්සාමි'ති වා, මමුදෙසිකො භික්ඛුසංඝො'ති වා, සො නුත ආනඤ්ඤ, භික්ඛුසංඝං ආරභ්භ කිඤ්ඤිදෙව උද්ගරෙය්‍ය. තථාගතස්ස ඛො ආනඤ්ඤ න ඵචං හොති: 'අහං භික්ඛුසංඝං පරිහරිස්සාමි'ති වා මමුදෙසිකො භික්ඛුසංඝො'ති වා. ස කිං² ආනඤ්ඤ තථාගතො භික්ඛුසංඝං ආරභ්භ කිඤ්ඤිදෙව උද්ගරිස්සති?

52. අහං ඛො පනානඤ්ඤ, ඵතරහි ජිණ්ණො චුදෙධා මහලලකො අද්ධගතො වයො අනුප්පතො. ආසිතිකො මෙ වයො වතතති. සෙය්‍යථාපි ආනඤ්ඤ, ජජ්ජරසකථං වෙකඛ්චිස්සකෙන⁴ යාපෙති, ඵචමෙව ඛො ආනඤ්ඤ වෙකඛ්චිස්සකෙන මඤ්ඤා තථාගතස්ස කායො යාපෙති. යස්මිං ආනඤ්ඤ, සමයෙ තථාගතො සබ්බනිවිතතානං අමනසිකාරා ඵකච්චානං වෙදනානං තිරොධා අනිමිතතං වෙතොසමාධිං උපසම්පජ්ජ විහරති, ඵාසුතරො⁵ ආනඤ්ඤ, තස්මිං සමයෙ තථාගතස්ස කායො හොති. තස්මාතිහානඤ්ඤ, අතතදීපා විහරථ අතතසරණා අනඤ්ඤසරණා, ධම්මදීපා ධම්මසරණා අනඤ්ඤසරණා.

53. කථංඤ්ඤ ආනඤ්ඤ, භික්ඛු අතතදීපො විහරති අතතසරණො අනඤ්ඤසරණො, ධම්මදීපො ධම්මසරණො අනඤ්ඤසරණො: ඉධානඤ්ඤ භික්ඛු කායෙ කායානුපසසී විහරති ආතාපි සම්පජ්ජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං, වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසසී විහරති ආතාපි සම්පජ්ජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

54. ඵචං ඛො ආනඤ්ඤ, භික්ඛු අතතදීපො විහරති අතතසරණො අනඤ්ඤසරණො, ධම්මදීපො ධම්මසරණො අනඤ්ඤසරණො. යෙ හි කෙචි ආනඤ්ඤ, ඵතරහි වා මමං වා අච්චයෙන අතතදීපා විහරිස්සන්ති අතතසරණො අනඤ්ඤසරණො. ධම්මදීපා ධම්මසරණො අනඤ්ඤසරණො, තමධග්ගෙ මෙ තෙ ආනඤ්ඤ, භික්ඛු හවිස්සන්ති යෙ කෙචි සික්ඛාකාමා'ති.

දුතියභාණවාරං.

---

1. පච්චාසිති, මජ්ඣං 2. න නන්දානඤ්ඤ, FMS 3. කිං, FMS.
 4. වෙකඛ්චිස්සකෙන, සිච්චි; නා: වෙකඛ්චිස්සකෙන, කඤ්චි. වෙකඛ්චිස්සකෙන, ස්‍යා
 වෙකඛ්චිස්සකෙන, FMS වෙකඛ්චිස්සකෙන, දී අ; මජ්ඣං
 5. ඵාසුතරො, FMS

51. අනදයෙනි, භික්ෂුසංඝ තෙම මා කෙරෙහි කුමක් නම් අපෙක්ෂා කෙරෙයි ද? අනදයෙනි, මා විසින් අභ්‍යන්තර බැහිර යැ යි (ධර්ම වශයෙන් හෝ පුද්ගල වශයෙන් දෙ කොටසක් නො කොට) දහම් දෙසන ලදී. අනදයෙනි, ධර්මවිෂයයෙහි තථාගතයන් ගේ ආවායඤ්චුක්ඛියෙක් නැත. අනදයෙනි, යමකුට ‘මම බික්සඟන පරිභරණය කරන්නෙමි’ යි කියා හෝ, ‘බික්සඟ මා උදෙසා වසන්නේ වේව’ යි කියා හෝ මේ සිත වන්නේ ද, අනදයෙනි, හෙ තෙම බික්සඟන ඇඳබ කිසිවක් ම කියන්නේ ය. අනදයෙනි, තථාගතයනට “මම බික්සඟන පරිභරණය කරන්නෙමි” කියා හෝ, “බික්සඟ මා උදෙසා ම (මා බලා ම) සිටුනේ වේ ව” යි කියා හෝ මෙසේ සිතෙක් නො ම වෙයි. අනදයෙනි, කවර හෙයින් ඒ තථාගතයෝ බික්සඟන ඇඳබ කිසිවක් නම් කියන්නෝ ද?

52. අනදයෙනි, මම දූන් ජීර්ණයෙමි, වෘද්ධියෙමි, මහලුයෙමි. දික් කලක් ඉක්මියෙමි, පැයිම් වියට පැමිණියෙමි. මා වයස දූන් අසුවෙක් වෙයි. අනදයෙනි, දිරු ගැලක් වක්‍රබන්ධනාදි පිළිසකරින් යැපෙන්නේ ද, එසේ ම තථාගතයන්ගේ කය රහත්පලසමවත් නැමැති පිළිසකරින් යැපෙන්නේ ය. අනදයෙනි, තථාගතයෝ රූපනිමිත්තාදි සියලු නිමිති නො මෙනෙහි කිරීමෙන් ඇතැම් වෙදනාවන්ගේ නිරොධයෙන් නිමිති රහිත විත්තවිමුක්තියට පැමිණ වෙසෙත් ද, අනදයෙනි, එසමයෙහි තථාගතයන්ගේ කය අතිශයින් පහසු ඇතියෙක් වෙයි. අනදයෙනි, එහෙයින් තෙපි (ඒ පලසමවත් පිණිස) තමන් ම ද්වීප (පිහිට) කොට ගෙන, තමන් ම ශරණ කොට ඇති ව, අනන්‍යශරණ ව (බාහිර සරණක් නැත්තෝ ව) වසවු ධර්මය ම ද්වීප කොට ඇති ව, ධර්මය ම සරණ කොට ඇති ව, අනන්‍යශරණ ව (අන් සරණක් අපෙක්ෂා නොකරන්නෝ ව) වසවු.

53. අනදයෙනි, මහණ තෙම කෙසේ නම් තමා ම ද්වීප කොට ඇත්තේ, තමා ම සරණ කොට ඇත්තේ, අනන්‍යශරණ ව, ධර්මය ද්වීප කොට ඇත්තේ, ධර්මශරණ ව අනන්‍යශරණ ව වෙසේ ද යත්: අනදයෙනි, මෙහි මහණ තෙම කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව, මනා නුවණින් දන්නේ, සිහි ඇත්තේ, ලොව කෙරෙහි අභිධ්‍යා ව්‍යාපාද දුරු ලා කයෙහි කායානුපස්සි ව වෙසෙයි. වෙදනාවන්හි වෙදනානුපස්සි ව . . සිත්හි විත්තානුපස්සි ව වෙසෙයි. කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව, නුවණින් දන්නේ, සිහි ඇත්තේ, ලොවෙහි අභිධ්‍යා ව්‍යාපාද දුරුලා (නිවරණාදි) ධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සි ව වෙසෙයි.

54. අනදයෙනි, මෙසේ මහණ තෙම තමා ද්වීප කොට ඇති ව, තමා ශරණ කොට ඇති ව අන් සරණක් නැති ව, ධර්මය ද්වීප කොට ඇති ව, ධර්මය ශරණ කොට ඇති ව අන්සරණක් නැති ව වෙසෙයි. අනදයෙනි, යම් භික්ෂු කෙනෙක් දූන් හෝ මා ඇවෑමෙන් හෝ තමන් ද්වීප කොට ඇත්තාහු තමන් සරණ කොට ඇත්තාහු අන් සරණක් නැත්තාහු, ධර්මය ද්වීප කොට ඇත්තාහු ධර්මය සරණ කොට ඇත්තාහු අන් සරණක් නැත්තාහු වසන්නෝ නම්, අනදයෙනි, ශික්ෂාකාමී වූ සියලු භික්ෂුන් අතුරෙන සතර සිව්ටන් වඩන ඒ මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂුහු තමොයොග සිද අග්‍රතම (අත්‍යග්‍ර) වන්නාහ.

දෙවෙනි බණවර නිමියේ ය.

[වාපාලවෙතියෙ ආයුසඛිඛාරොසසජනං]

55. අථ ඛො හගවා පුබ්බන්තසමයං භිවාසෙඤ්ඤා පත්තච්චරමාදය වෙසාලීං පිණ්ඩාය පාවිසී. වෙසාලීයං පිණ්ඩාය චරිතා පච්ඡාහත්තං පිණ්ඩපාතපටිකකතෙතො ආයසමන්තං ආනන්දං ආමනෙතසී: “ගණ්ඨාභි ආනන්ද නිසීදනං, යෙන වාපාලං වෙතියං¹ තෙත්තපසඛිකමිසසාම දිවාච්ඡාරායා” තී. එවං හනෙත්තං තී ඛො ආයසමා ආනන්දෙ හගවතො පටිසුඤ්ඤා නිසීදනං ආදය හගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබන්ධි. අථ ඛො හගවා යෙන වාපාලං වෙතියං තෙත්තපසඛිකමි. උපසඛිකමිතා පඤ්ඤාතො ආසනො නිසීදී. ආයසමා පි ඛො ආනන්දෙ හගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීන්තං ඛො ආයසමන්තං ආනන්දං හගවා එතදවොච:

56. “රමණියා ආනන්ද වෙසාලී, රමණියං උදෙනං වෙතියං, රමණියං ගොතමකං වෙතියං, රමණියං සත්තඛං² වෙතියං, රමණියං බහුපුඤ්ඤා වෙතියං, රමණියං සාරන්දං වෙතියං³ රමණියං වාපාලං වෙතියං. යසා කසසවී ආනන්ද චක්ඛාරො ඉද්ධිපාද භාවිතා බහුලිකතා යානිකතා චන්ද්‍රිකතා අනුලභිතා පරිචිතා සුසමාරඤ්ඤා, සො ආකඛබ්බානො කප්පං වා තිට්ඨෙය්‍ය කප්පාවසෙසං වා. තථාගතස්ස ඛො පන ආනන්ද චක්ඛාරො ඉද්ධිපාද භාවිතා බහුලිකතා යානිකතා චන්ද්‍රිකතා අනුලභිතා පරිචිතා සුසමාරඤ්ඤා. සො ආකඛබ්බානො ආනන්ද තථාගතො කප්පං වා තිට්ඨෙය්‍ය කප්පාවසෙසං වා” තී.

57. එවං ඛො⁴ ආයසමා ආනන්දෙ හගවතා ඔළාරිකෙ නිමිත්තෙ කඨිරමානෙ ඔළාරිකෙ ඔභාසෙ කඨිරමානෙ නාසකභී පටිච්ඡක්ඛිතුං. න හගවන්තං යාචී “තිට්ඨතු හනෙත්ත හගවා කප්පං, තිට්ඨතු සුගතො කප්පං බහුජනභිතාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අත්ථාය භීතාය සුඛාය දෙවමත්තසසානන්ති” යථා තං මාරොන පරිසුලභිතවිසෙතො.

58. දුතියමපි ඛො හගවා -ප- තතියමපි ඛො හගවා ආයසමන්තං ආනන්දං ආමනෙතසී: “රමණියා ආනන්ද වෙසාලී, රමණියං උදෙනං වෙතියං, රමණියං ගොතමකං වෙතියං, රමණියං සත්තඛං වෙතියං, රමණියං බහුපුඤ්ඤා වෙතියං, රමණියං සාරන්දං වෙතියං, රමණියං වාපාලං වෙතියං.-

1. වාපාලවෙතියං, සිවු පාවලං වෙතියං, ඡායා
2. සත්තඛං වෙතියං. PTS
3. ආනන්දචරිතං සිවු.
4. එවමපි. සඤ්ඤා

වාපාල වෙනියෙහිදී ආයුසංසකාර හැරලීම

55. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙව පා සිවුරු ගෙන විසල්පුරට පිඬු පිණිස පිවිසි සේක. විසල්පුර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත්ති පිණ්ඩපාතයෙන් පෙරළා වැඩි සේක්, අනඳතෙරුන් බණවා “අනඳයෙනි, නිසිදනය ගනුව, දිවාච්ඡරණය පිණිස වාපාල වෛතෘය කරා එළැඹෙන්නාවු” යි වදළ සේක. ‘එසේ ය, වහන්සැ’ යි කියා අනඳතෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දී නිසිදනය ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුව පසුපසින් ගියහ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වාපාලවෛතෘය කරා එළැඹී සේක. එළැඹී පනවන ලද අස්නා වැඩ හුන් සේක. අනඳ තෙරණුවෝ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ ඒකත් පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් අනඳ තෙරුනට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක:

56. “අනඳයෙනි, විසල්පුර රම්‍ය ය, උදෙන වෛතෘය (සමචන් සුවයට) රම්‍ය ය, ගෞතමක වෛතෘය රම්‍ය ය, සත්තම්බ වෛතෘය රම්‍ය ය, බහුපුත්‍ර වෛතෘය රම්‍ය ය, සාරඤ්ඤ වෛතෘය රම්‍ය ය, වාපාල වෛතෘය රම්‍ය ය. අනඳයෙනි, යමකු විසින් සතර ඉදුපාහු වඩන ලදහු ද, පුනාපුනා වඩන ලදහු ද, යුක්ත යානයක් සේ කරන ලදහු ද, තහවුරු කොට පිහිටුවන ලදහු ද, අනුෂ්ඨිත ද, පුරුදු කරන ලදහු ද, මොනොවට සම්පූර්ණ කරන ලදහු ද, හේ කැමැත්තේ ආයුෂ්කල්පයක් හෝ ආයුෂ්කල්පයකට මඳක් වැඩි වූ කලක් හෝ සිටුනේ ය. අනඳයෙනි, තථාගතයන් විසින් සතර ඉදුපාහු භාච්ඡතය හ, බහුලීකෘතය හ, යානිකෘතය හ, වාස්තුකෘතය හ, අනුෂ්ඨිතය හ, පරිච්ඡතය හ, සුසමාරබ්බය හ. අනඳයෙනි, ඒ තථාගතයෝ කැමැත්තාහු නම්, කල්පයක් හෝ කල්පාවශෙෂයක් හෝ සිටුනාහ” යනු යි.

57. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් (පිරිනිවන්පානා බවට) මෙසේ ඖදරික නිමිති ඖදරික අවභාස කරනු ලබන කල්හි ද, මරහු විසින් මධනා ලද සිතැතියක්හු සේ, අනඳ තෙරණුවෝ එය දැන ගන්නට නො හැකි වූහ. ‘වහන්ස, බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවිමිනිස්නට වැඩ පිණිස, හිත පිණිස, සුව පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කල්පයක් වැඩ සිටින සේක්ව’යි, ‘සුගතයන් වහන්සේ කල්පයක් වැඩ සිටින සේක්ව’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නො යැදුහ.

58. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙවෙනි වර ද... තෙවෙනි වර ද “අනඳයෙනි, විසල්පුර සිත්කලු ය, උදෙන වෛතෘය සිත්කලු ය, ගෞතම වෛතෘය සිත්කලු ය, සත්තම්බ වෛතෘය සිත්කලු ය, බහුපුත්‍ර වෛතෘය සිත්කලු ය, සාරඤ්ඤ වෛතෘය සිත්කලු ය, වාපාල වෛතෘය සිත්කලු ය.

යසස කසසච්චි ආනන්ද චත්තාරො ඉද්ධිපාදු භාවිතා බහුලීකතා යානීකතා වජ්ජකතා අනුට්ඨිතා පරිචිතා සුසමාරද්ධා, සො ආකඛ්ඛමානො කප්පං වා තිට්ඨෙය්‍යා කප්පාවසෙසං වා. තථාගතසස ඛො ආනන්ද චත්තාරො ඉද්ධිපාදු භාවිතා බහුලීකතා යානීකතා වජ්ජකතා අනුට්ඨිතා පරිචිතා සුසමාරද්ධා. සො ආකඛ්ඛමානො ආනන්ද තථාගතො කප්පං වා තිට්ඨෙය්‍යා කප්පාවසෙසං වා'ති.

59. එවමපි ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ භගවතා ඔළාරිකෙ නිමිකෙ කඨිරමානෙ ඔළාරිකෙ ඔභාසෙ කඨිරමානෙ නාසකඛි පටිච්ඡක්ඛිතුං. න භගවතං යාවි "තිට්ඨතු භනෙත භගවා කප්පං, තිට්ඨතු සුගතො කප්පං බහුජනභිතාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුසසානන්ති" යථා තං මාරෙන පරිපුට්ඨිතවිකෙතා.

60. අථ ඛො භගවා ආයස්මිනං ආනන්දං ආමනෙතයි: "ගච්ඡ ත්වං ආනන්ද, යසස'දනී කාලං මඤ්ඤයි"ති. 'එවං භනෙත'ති ඛා ආයස්මා ආනන්දෙ භගවතො පටිසසුඤ්ඤා උට්ඨායාසනා භගවතං අභිවාදෙත්වා පදකඛිණං කත්වා අවිදුරෙ අඤ්ඤතරසමිං රුක්ඛමුලෙ නිසීදී. අථ ඛො මාරො පාපිමා අවීරපකකනෙත ආයස්මිනෙත ආනන්දෙ යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිත්වා එකමනං අය්ථායි. එකමනං ඨිතො ඛො මාරො පාපිමා භගවතං එතදවොච:

61. "පරිනිබ්බාතු'දනී භනෙත භගවා. පරිනිබ්බාතු සුගතො පරිනිබ්බානකාලො'දනී භනෙත භගවතො. "භාසිතා ඛො පනෙසා භනෙත භගවතා වාචා: 'න තවාභං පාපිම පරිනිබ්බායිසසාමි යාවි මෙ භිකඤ්ඤි නා සාවකා භවිසසන්තී වියත්තා විනීතා විසාරදු බහුසසුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපටිපත්තා සාමීච්චපටිපත්තා අනුධම්මචාරිනො, සකං ආචරියකං උග්ගහෙත්වා ආචිකඛිසසන්තී දෙසෙසසන්තී පඤ්ඤපෙසසන්තී පට්ඨපෙසසන්තී විචරිසසන්තී විභජිසසන්තී උත්තානීකරිසසන්තී, උපපත්තං පරප්පවාදං සභධම්මෙන සුනිග්ගභීතං නිග්ගහෙත්වා සප්පාටිභාරියං ධම්මං දෙසෙසසන්තී තී. එතරභි ඛො පන භනෙත භිකඤ්ඤි භගවතො සාවකං වියත්තා විනීතා විසාරදු බහුසසුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපටිපත්තා සාමීච්චපටිපත්තා අනුධම්මචාරිනො සකං ආචරියකං උග්ගහෙත්වා ආචිකඛිතති දෙසෙසන්තී පඤ්ඤපෙසන්තී පට්ඨපෙසන්තී විචරන්තී විභජන්තී උත්තානීකරොන්තී, උපපත්තං පරප්පවාදං සභධම්මෙන සුනිග්ගභීතං නිග්ගහෙත්වා සප්පාටිභාරියං ධම්මං දෙසෙසන්තී. පරිනිබ්බාතු'දනී භනෙත භගවා. පරිනිබ්බාතු සුගතො. පරිනිබ්බානකාලො' දනී භනෙත භගවතො."

අනදයෙනි, යමක්භු විසින් සතර ඉදුපාහු භාවිත ද, බහුලිකාත ද, යානිකාත ද, වාස්තුකාත ද අනුෂ්ඨිත ද, පරිචිත ද, සුසමාරබ්බ ද, හේ කැමැත්තේ කල්පයක් හෝ කල්පාවශෙෂයක් හෝ සිටුනේ ය. අනදයෙනි, තථාගතයන් විසින් සතර ඉදුපාහු භාවිතයහ, බහුලිකාතයහ, යානිකාතයහ, වාස්තුකාතයහ, අනුෂ්ඨිතයහ, පරිචිතයහ, සුසමාරබ්බයහ. අනදයෙනි, ඒ තථාගතයෝ කැමැති වන්නාහු නම්, කල්පයක් හෝ කල්පාවශෙෂයක් හෝ සිටුනාහ''යි අනද තෙරුනට වදලු සේක.

59. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙසේ ඔදරික නිමිත්තය ඔදරිකාවභාසය කරනු ලබන කල්හි දු මරහු විසින් මඩනා ලද සිතැත්තක්භු සෙයින් අනද තෙරණුවෝ එය දනගන්නට නො හැකි වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ''වහන්ස, බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවිමිනිස්නට වැඩ පිණිස, හිත පිණිස, සුව පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කල්පයක් වැඩසිටුනා සේක් වා. සුගතයන් වහන්සේ කල්පයක් වැඩසිටුනා සේක් වා'' යි යාවිඤ්ඤා නො කළහ.

60. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනද තෙරුන් බණවා, ''අනදයෙනි, දන් යම් විවේකයකට කල් සලකවූ නම්, ඒ සඳහා යවු'' යි වදලු සේක. 'එසේ ය, වහන්සැ' යි කියා අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දී, හුනස්නෙන් නැඟී, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද, පැදකුණු කොට, නොදුරෙහි එක්තරා රුක්මුලෙක හුන්හ. එ කල්හි අනද තෙරුන් ගිය නොබෝ කල්හි පවිටු වූ වසවත් මර තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ ය. එළැඹි පසෙක සිටියේ ය. පසෙක සිටියා වූ මර තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී:

61. ''වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දන් පිරිනිවෙන සේක් වා. සුගතයන් වහන්සේ පිරිනිවෙන සේක් වා. වහන්ස, දන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිරිනිවෙන්නට කල් ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් 'පවිටු මරුව, යම්තාක් මාගේ භික්ෂුහු ව්‍යක්ත වූ විනිත වූ විශාරද වූ බහුශ්‍රැත වූ ධර්මධර වූ ධර්මානුධර්මප්‍රතිපන්න වූ සාමීවිප්‍රතිපන්න වූ අනුධර්මචාරී වූ ශ්‍රාවකයෝ නො වන්නාහු ද, ස්වකීය ආචාර්යවෘද්ධිය ඉගෙන නො කියන්නාහු ද, නො දෙසන්නාහු ද, නො ජනවන්නාහු ද, නො පිහිටුවන්නාහු ද, විවෘත කොට නො දක්වන්නාහු ද, බෙදු නො දක්වන්නාහු ද, ප්‍රකට කොට නො දක්වන්නාහු ද, පහළ වූ පරප්‍රවාදය කරුණු සහිත ව මැඩලා ප්‍රාතිභායාසී සහිත (නොයඤ්ඤික කොට) දහම් නො දෙසන්නාහු ද, ඒ තාක් නො පිරිනිවෙන්නෙමි'' යි මේ වචනය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලදී. වහන්ස, දන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක භික්ෂුහු ව්‍යක්තහ, විනිතහ, විශාරදහ, බහුශ්‍රැතහ, ධර්මධරහ, ධර්මානුධර්මප්‍රතිපන්නහ, සාමීවිප්‍රතිපන්නහ, අනුධර්මචාරීහ, ස්වකීය ආචාර්යවෘද්ධිය ඉගෙන කියත්, දෙසත්, ජනවත්, පිහිටුවත්, විවෘත කෙරෙත්, විභාග කොට දක්වත්, හෙළි කෙරෙත්, උපන් පරප්‍රවාදය කරුණු සහිත ව මොනොවට මැඩ නොයඤ්ඤික කොට දහම් දෙසත්. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවෙන සේක් වා. සුගතයන් වහන්සේ පිරිනිවෙන සේක් වා. වහන්ස, දන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිරිනිවෙනට කල් ය.''

62. “භාසිතා ඛො පනෙසා හනෙත හගචතා වාචා: ‘න තාවාහං පාපිම පරිනිබ්බාසිසාමි යාව මෙ භික්ඛුනියො න සාවිකා හවිසානති වියතා විනිතා විසාරදු ඛුසුසුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපට්ඨනා සාමීවිපට්ඨනා අනුධම්මචාරිනියො, සකං ආචරියකං උග්ගහෙඤා ආචික්ඛිසානති දෙසෙසානති පඤ්ඤ පසසනති පට්ඨපෙසනති විවරිසසනති විහජ්ඣනති උත්තානි කරිසසනති, උපනතං පරපචාදං සහධම්මෙන සුනිග්ගහීතං නිග්ගහෙඤා සප්පාට්ඨාරියං ධම්මං දෙසෙසනති’ති. එතරහි ඛො පන හනෙත භික්ඛුනියො හගචතො සාවිකා වියතා විනිතා විසාරදු ඛුසුසුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපට්ඨනා සාමීවිපට්ඨනා අනුධම්මචාරිනියො, සකං ආචරියකං උග්ගහෙඤා ආචික්ඛනති දෙසෙහති පඤ්ඤපෙහති පට්ඨපෙහති විවරනති විහජනති උත්තානිකරොහති, උපනතං පරපචාදං සහධම්මෙන සුනිග්ගහීතං නිග්ගහෙඤා සප්පාට්ඨාරියං ධම්මං දෙසෙහති. පරිනිබ්බාතු’ද්දති හනෙත හගචා. පරිනිබ්බාතු සුගතො. පරිනිබ්බානකාලො’ද්දති හනෙත හගචතො”

63. “භාසිතා ඛො පනෙසා හනෙත හගචතා වාචා: ‘න තාවාහං පාපිම පරිනිබ්බාසිසාමි යාව මෙ උපාසකා න සාවකා හවිසානති වියතා විනිතා විසාරදු ඛුසුසුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපට්ඨනා සාමීවිපට්ඨනා අනුධම්මචාරිනො, සකං ආචරියකං උග්ගහෙඤා ආචික්ඛිසානති දෙසෙසානති පඤ්ඤපෙසනති පට්ඨපෙසනති විවරිසසනති විහජ්ඣනති උත්තානි කරිසානති, උපනතං පරපචාදං සහධම්මෙන සුනිග්ගහීතං හිග්ගහෙඤා සප්පාට්ඨාරියං ධම්මං දෙසෙසනති’ති. එතරහි ඛො පන හනෙත උපාසකා හගචතො සාවකා වියතා විනිතා විසාරදු ඛුසුසුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපට්ඨනා සාමීවිපට්ඨනා අනුධම්මචාරිනො, සකං ආචරියකං උග්ගහෙඤා ආචික්ඛනති දෙසෙහති පඤ්ඤපෙහති පට්ඨපෙහති විවරනති විහජනති උත්තානි කචරානති, උපනතං පරපචාදං සහධම්මෙන සුනිග්ගහීතං නිග්ගහෙඤා සප්පාට්ඨාරියං ධම්මං දෙසෙහති. පරිනිබ්බාතු’ද්දති හනෙත හගචා. පරිනිබ්බාතු සුගතො. පරිනිබ්බානකාලො’ද්දති හනෙත හගචතො.”-

64. “භාසිතා ඛො පනෙසා හනෙත හගචතා වාචා: ‘න තාවාහං පාපිම පරිනිබ්බාසිසාමි යාව මෙ උපාසිකා න සාවිකා හවිසානති වියතා විනිතා විසාරදු ඛුසුසුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපට්ඨනා සාමීවිපට්ඨනා අනුධම්මචාරිනියො, සකං ආචරියකං උග්ගහෙඤා ආචික්ඛිසානති දෙසෙසනති පඤ්ඤපෙසනති පට්ඨපෙසනති විවරිසසනති විහජ්ඣනති උත්තානිකරිසනති, උපනතං පරපචාදං සහධම්මෙන සුනිග්ගහීතං හිග්ගහෙඤා සප්පාට්ඨාරියං ධම්මං දෙසෙසනති’ති.-

62. “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘පවිටු මරුව, යම්තාක් මගේ භික්ෂුණිහු ව්‍යක්ත වූ විනීත වූ විශාරද වූ බහුශ්‍රැත වූ ධර්මධර වූ ධර්මානුධර්මප්‍රතිපන්න වූ සාමීච්ච්‍යතිපන්න වූ අනුධර්මචාරී වූ ශ්‍රාවිකාවෝ නො වන්නාහු ද, ස්වකීය ආවායඨ වාදය ඉගෙන නො කියන්නාහු ද, නො දෙසන්නාහු ද, නො පනවන්නාහු ද, නො පිහිටුවන්නාහු ද, විවෘත කොට නො දක්වන්නාහු ද, බෙද නො දක්වන්නාහු ද, ප්‍රකට කොට නො දක්වන්නාහු ද, පහළ වූ පරප්‍රවාදය කරුණු සහිත ව මැඩලා නොයථාණික කොට දහම් නො දෙසන්නාහු ද, ඒ තාක් නො පිරිනිවෙන්නෙමි’ යි මේ වචනය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලදී. වහන්ස, දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවිකා මෙහෙණියෝ ව්‍යක්ත භ, විනීත භ, විශාරද භ, බහුශ්‍රැත භ, ධර්මධර භ, ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපන්න භ, සාමීච්ච්‍යතිපන්න භ, අනුධර්මචාරී භ, ස්වකීය ආවායඨවාදය ඉගෙන කියත්, දෙසත්, පනවත්, පිහිටුවත්, මතු කෙරෙත්, බෙද දක්වත්, උපන් පරප්‍රවාදය කරුණු සහිතව මොනොවට මැඩ නොයථාණික කොට දහම් දෙසත්. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් පිරිනිවෙන සේක් වා. සුභතයන් වහන්සේ දැන් පිරිනිවෙන සේක් වා වහන්ස, දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිරිනිවෙන්නට කල් ය.”

63. “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘පවිටු මරුව, යම්තාක් මගේ ශ්‍රාවක උපාසකයෝ ව්‍යක්ත විනීත විශාරද බහුශ්‍රැත ධර්මධර ධර්මානු ධර්මප්‍රතිපන්න සාමීච්ච්‍යතිපන්න අනුධර්මචාරීහු නො වන්නාහු ද, ස්වකීය ආවායඨවාදය ඉගෙන නො කියන්නාහු ද, නො දෙසන්නාහු ද, නො පිහිටුවන්නාහු ද, විවෘත කොට නො දක්වන්නාහු ද, බෙද නො දක්වන්නාහු ද, නො හෙළි කරන්නාහු ද. පහළ වූ පරප්‍රවාදය කරුණු සහිත ව මැඩලා නොයථාණික කොට දහම් නො දෙසන්නාහු ද, ඒ තාක් නො පිරිනිවෙන්නෙමි’ යි මේ වචනය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලදී. වහන්ස, දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක වූ උපාසකයෝ ව්‍යක්ත භ, විනීත භ, විශාරද භ, බහුශ්‍රැත භ, ධර්මධර භ, ධර්මානුධර්මප්‍රතිපන්න භ, සාමීච්ච්‍යතිපන්න භ, අනුධර්මචාරී භ, ස්වකීය ආවායඨවාදය ඉගෙන කියත්, දෙසත්, පනවත්, පිහිටුවත්, මතු කෙරෙත්, බෙද දක්වත්. උපන් පරප්‍රවාද කරුණු සහිතව මොනොවට මැඩ, නොයථාණික කොට දහම් දෙසත්. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් පිරිනිවෙන සේක් වා, සුභතයන් වහන්සේ දැන් පිරිනිවෙන සේක් වා. වහන්ස, දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිරිනිවෙන්නට කල් ය.”

64. “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ‘පවිටු මරුව, යම්තාක් මගේ ශ්‍රාවිකා වූ උච්චියෝ ව්‍යක්ත විනීත විශාරද බහුශ්‍රැත ධර්මධර ධර්මානුධර්මප්‍රතිපන්න සාමීච්ච්‍යතිපන්න අනුධර්මචාරීහු නො වන්නාහු ද, ස්වකීය ආවායඨවාදය ඉගෙන නො කියන්නාහු ද, නො දෙසන්නෝ ද, නො පනවන්නෝ ද, නො පිහිටුවන්නෝ ද, විවෘත කොට නො දක්වන්නෝ ද, බෙද නො දක්වන්නෝ ද, නො හෙළි කරන්නෝ ද, පහළ වූ පරප්‍රවාදය කරුණු සහිත ව මැඩලා නොයථාණික කොට දහම් නො දෙසන්නෝ ද, ඒ තාක් නො පිරිනිවෙන්නෙමි’ යි මේ වචනය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලදී.

එතරභි ඛො පන හතෙත උපාසිකා හගවතො සාවිකා වියතතා විනිතා විසාරද ඛසුසසුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපටිපන්නා අනුධම්ම- වාරිනියො, සකං ආවරියකං උග්ගහෙතො ආවිකඛනති දෙසෙතති පඤ්ඤ- පෙතති පටඨපෙතති විචරන්ති විහජන්ති උක්කුනිකරොන්ති, උපපන්නං පරපචාදං සහධම්මෙත සුනිග්ගහිතං ගිග්ගහෙතො සප්පාටිභාරියං ධම්මං දෙසෙතති පරිනිබ්බාතු'ද්දති හතෙත හගවා. පරිනිබ්බාතු සුගතො. පරිනිබ්බානකාලො'ද්දති හතෙත හගවතො."

65. භාසිතා ඛො පනෙසා හතෙත හගවතා වාචා: 'න තාවාහං පාපිම පරිනිබ්බාසිසසාමී යාව මෙ ඉදං බ්‍රහ්මචරියං න ඉදං වෙච හවිසසති ජිතඤ්ච විජාරිකං¹ බාහුජඤ්ඤං පුටුභුතං, යාව දෙවමනුසෙසති සුපපකාසිතන්ති', එතරභි ඛො පන හතෙත හගවතො බ්‍රහ්මචරියං ඉඤ්ඤච ජිතඤ්ච විජාරිකං බාහුජඤ්ඤං පුටුභුතං යාව දෙවමනුසෙසති සුපපකාසිතං. පරිනිබ්බාතු'ද්දති හතෙත හගව. පරිනිබ්බාතු සුගතො. පරිනිබ්බානකාලො'ද්දති හතෙත හගවතො''ති.

66. එවං වුක්ඛෙත හගවා මාරං පාපිමන්තං එතදවොච: අපෙපාසසුක්ඛෙක ඤං පාපිම හොභි. න චිරං තථාගතස්ස පරිනිබ්බානං හවිසසති. ඉතෙ, තිණ්ණං මාසානං අච්චයෙන තථාගතො පරිනිබ්බාසිසසති''ති.

67. අථ ඛො හගවා වාපාලෙ වෙතියෙ සතො සමපජානො ආයු- සඛ්ඛාරං ඔසාඪී. ඔසාවෙඪ ව හගවතා ආයුසඛ්ඛාරෙ මහාභූමිවාලො අභොසි භිංසනකො සලොමභංසො². දෙවදුඤ්ඤියො³ ව එලිංසු. අථ ඛො හගවා එතමඤ්ච විදිතො තායං වෙලායං ඉමං උද්දානං උද්දනෙසි:

තුලමතුලඤ්ච සමභවං
හවසඛ්ඛාරමවසසඪී චුනි,
අජඛිතතරතො සමාහිතො
අභිඤ්ඤි කචචමිචිතසමභවන්ති.

[භූමිවාලසස අටඨ හෙතු]

68. අථ ඛො ආයසම්මතො ආනන්දස්ස එතදභොසි: අච්ඡරියං වත භො, අබ්භුතං වත භො. මහා වතායං භූමිවාලො, සුමහා වතායං භූමිවාලො, භිංසනකො සලොමභංසො. දෙවදුඤ්ඤියො ව එලිංසු. කො නු ඛො හෙතු කො පච්චයො මහතො භූමිවාලසස පාතුභාවායා ති. අථ ඛො ආයසම්මා ආනන්දෙ යෙන හගවා තෙනුපසඬකමී. උපසඬකමීඤ්චා හගවන්තං අභිවාදෙඤ්චා එකමන්තං නිසීදී එකමන්තං නිසීතො ඛො ආයසම්මා ආනන්දෙ හගවන්තං එතදවොච: අච්ඡරියං හතෙත, අබ්භුතං හතෙත. මහා වතායං හතෙත භූමිවාලො, සුමහා වතායං හතෙත භූමිවාලො භිංසනකො සලොමභංසො. දෙවදුඤ්ඤියො ව එලිංසු. කො නු ඛො හතෙත හෙතු කො පච්චයො මහතො භූමිවාලසස පාතුභාවායා?' ති.

1. විජාරිතං, පිඉ 2. ලොමභංසො, මජ්ඣ 3. දෙවදුඤ්ඤියො, පිඉ

වහන්ස, දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවිකා වූ උවුසියෝ ව්‍යාක්ත විනිත විශාරද බහුශ්‍රැත ධර්මධර ධර්මානුධර්මප්‍රතිපන්න සාමීවිප්‍රතිපන්න අනුධර්ම-
වාරිණීහු වෙත්. ස්වකීය ආවායභිවාදය ඉගෙන කියත්, දෙසත්, පණවත්, පිහිටුවත්, බෙද දක්වත්, මතු කෙරෙත්. උපන් පරප්‍රවාදය කරුණු සහිත ව මොනොවට මැඩ නොයඝ්‍යාණික කොට දහම් දෙසත්. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් පිරිනිවෙන සේක් වා. සුගතයන් වහන්සේ දැන් පිරිනිවෙන සේක්වා. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට දැන් පිරිනිවෙන්නට කල් ය.''

65. "වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් 'පවිටුව, යම් තාක් මාගේ මේ ශාසනමාර්ගමුත්මවයභිය සමාද්ධි නො වන්නේ ද, වෘද්ධිප්‍රාප්ත නො වන්නේ ද, විස්තීර්ණ නො වන්නේ ද, බොහෝ දෙනා විසින් දන ගන්නා ලද්දක් නො වන්නේ ද, පෘථුල නො වන්නේ ද, ඇති තාක් නුවණැති හැම දෙවමිනිසුන් විසින් සුප්‍රකාශිත නො වන්නේ ද, ඒ තාක් නො පිරිනි-
වෙන්නෙමි" යි මේ වචනය වදරන ලද්දේ ම ය. වහන්ස, දැන් භාග්‍ය-
වතුන් වහන්සේගේ ශාසනමාර්ගමුත්මවයභිය සමාද්ධි ද වෘද්ධිප්‍රාප්ත ද විස්තීර්ණ ද බාහුජන්‍ය ද පෘථුල ද, ඇති තාක් නුවණැති දෙවමිනිසුන් විසින් සුප්‍රකාශිත ද වේ. වහන්ස, දැන් භාග්‍යවතුන්වහන්සේ පිරිනිවෙන සේක් වා. සුගතයන් වහන්සේ පිරිනිවෙන සේක් වා. දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිරිනිවෙන්නට කල් යැ" යි කී ය.

66. මෙසේ කී කල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පවිටු මරදෙව්පුකුට "පවිට, තෝ මන්දෙන් සාහිවච. නොබෝ කල්හි තරාගතයන්ගේ පිරිනිවීම වන්නේය. මෙයින් තෙමසක් ඇවෑමෙන් තරාගතයෝ පිරිනිවෙන්නාහ" යි වදළ සේක.

67. ඉක්බිතිවත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වාපාල වෛත්‍යයෙහි දී සිහි ඇති සේක් මනානුවණින් දන්නා සේක් ම ආයුසංස්කාරය හළ සේක. (මේ තැන් පටන් කොට තෙමසක් ම සමවත් සමවදිමින් දිවි පවත්වමි. එයින් මත්තෙහි සමවතට නො සමවදිමි" යි සිත ඉපිදුවූ සේක.) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුසංස්කාරය හළ කෙණෙහි ම බිහිසුණු වූ ලොමුදහ ගන්වන මහත් භූමිකම්පනයක් විය. දෙවබෙර පැළිණ (නොකල් වැසි වට). එ කල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ දැන ඒ වේලෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහළ කළ සේක:

"බුද්ධමුනි තෙම නිවන ද හවය ද තුලනා කරනුයේ (නිරණය කරනුයේ) හවසංස්කාරකර්මය (බෝමැඩිදීම) හළේ ය. විදර්ශනා විසින් නිජකා-
ධ්‍යාත්මයෙහි ඇලුණේ ශමථ වශයෙන් සමාහිත වූයේ, (මෙසේ ශමථ-
විදර්ශනා බලයෙන්) කවචයක් (යුදසැට්ටයක්) මෙන් තම අත් බව වැළඳ සිටි සියලු කෙලෙස් බිඳ හළේ ය. (එහෙයින් අහිත ව ආයුසංස්කාරය හළේ ය.)

(භූමිවලනයෙහි හෙතු අට)

68. එකල්හි අනඳ තෙරුනට "හවත්නි, ආශ්වයභී ය, හවත්නි, අද්භූත ය. මේ භූමිවලනය මහත් ය. මේ භූමිකම්පනය ඉතා මහත් ය, බිහිසුණු ය, ලොමුදහ ගන්වන සුලු ය. දෙවබෙර ද පැළිණ (නොකල් වැසි වට). මහත් භූමිවලනය ඇති වන්නට හෙතු කවර ය, ප්‍රත්‍යය කවර යැ" යි මේ සිත වි ය. ඉක්බිති අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹීයහ. එළැඹ වැද පසෙක හුන්න. පසෙක හිඳ, "වහන්ස, ආශ්වයභී ය, වහන්ස, අද්භූත ය. වහන්ස, මේ භූමිවලනය මහත් ය, මේ භූමිවලනය ඉතා මහත් ය. බිහිසුණු ය, ලොමුදහ ගන්වන සුලු ය. දෙව බෙර ද පැළිණ. වහන්ස, මහත් භූමිකම්පනයට හෙතු කවර ය? ප්‍රත්‍යය කවර ය?" යි මෙය විචාළහ. එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක:

69. අට්ඨ ඛො ඉමෙ ආනන්ද හෙතු අට්ඨ පච්චයා මහතො භූමි-
චාලසස පාතුභාවාය. කතමෙ අට්ඨ?

අයං ආනන්ද මහාපඨවී උදකෙ පඤ්ඤිතා. උදකං වාතෙ පඤ්ඤිතං.
වාතො ආකාසට්ඨො හොති. හොති ඛො සො ආනන්ද සමයො යං
මහාවාතා වායන්ති, මහාවාතා වායන්තා උදකං කමෙපන්ති, උදකං
කමෙපිතං පඨවිං කමෙපන්ති. අයං පඨමො හෙතු පඨමො පච්චයො මහතො
භූමිචාලසස පාතුභාවාය. (1)

පුනච්ච පරං ආනන්ද සමමණො වා හොති ඩ්වාභමණො වා ඉද්ධිලා වෙතො-
වසිප්පකො, දෙවො වා මහිද්ධිකො මහානුභාවො, තසස පරික්ඛා පඨවි-
සඤ්ඤා භාවිතා හොති, අප්පමාණා ආපොසඤ්ඤා. සො ඉමං පඨවිං
කමෙපති සංකමෙපති සමපකමෙපති සමපවෙධති. අයං දුතියො හෙතු
දුතියො පච්චයො මහතො භූමිචාලසස පාතුභාවාය. (2)

පුනච්ච පරං ආනන්ද යද්ධ ඛොධිසකො තුසිතා කායා චචිඤ්ඤා සතො
සමපඡානො මාතුකුච්ඡිං ඔකකමති, තද්ධං පඨවී කමෙපති සංකමෙපති
සමපකමෙපති සමපවෙධති. අයං තතියො හෙතු තතියො පච්චයො මහතො
භූමිචාලසස පාතුභාවාය. (3)

පුනච්ච පරං ආනන්ද යද්ධ ඛොධිසකො සතො සමපඡානො මාතුකුච්ඡිසමි-
තිසකමති, තද්ධං පඨවී කමෙපති සංකමෙපති සමපකමෙපති සමපවෙධති.
අයං චතුසො හෙතු චතුසො පච්චයො මහතො භූමිචාලසස
පාතුභාවාය. (4)

පුනච්ච පරං ආනන්ද යද්ධ තථාගතො අනුක්ඛරං සමමාසමෙබ්බාධි-
අභිසමුද්ධති, තද්ධං පඨවී කමෙපති සංකමෙපති සමපකමෙපති සමපවෙධති.
අයං පඤ්චමො හෙතු පඤ්චමො පච්චයො මහතො භූමිචාලසස
පාතුභාවාය. (5)

පුනච්ච පරං ආනන්ද යද්ධ තථාගතො අනුක්ඛරං ධම්මවකකං පවකෙත්ති,
තද්ධං පඨවී කමෙපති සංකමෙපති සමපකමෙපති සමපවෙධති. අයං ඡට්ඨො
හෙතු ඡට්ඨො පච්චයො මහතො භූමිචාලසස පාතුභාවාය. (6)

පුනච්ච පරං ආනන්ද යද්ධ තථාගතො සතො සමපඡානො ආයුසඛිඤ්ඤා
ඔසකපති, තද්ධං පඨවී කමෙපති සංකමෙපති සමපකමෙපති සමපවෙධති.
අයං සක්ඛමො හෙතු සක්ඛමො පච්චයො මහතො භූමිචාලසස
පාතුභාවාය. (7)

1. මහාපරි මජ්ඣං.

69. අනදයෙනි, මහද්භූමිකම්පනය ඇති වන්නට මේ හෙතු අටෙක, ප්‍රත්‍යය අටෙක. කවර අටෙක් ද යත්:

අනදයෙනි, මේ මහ පොළොව දිය ආධාර කොට පිහිටියේ වෙයි. දිය වාතය ආධාර කොට පිහිටියේ වෙයි. වාතය අභසෙහි සිටියේ වෙයි. අනදයෙනි, යම් විටෙක මහා වාතයෝ හමන් ද, මහා වාතයෝ හමන්නාහු දිය සොලොවක් ද, දිය සෙලැවුණේ පොළොව සොලොවා ද, එසේ වූ කාලයෙක් වෙයි. මහත් භූමිකම්පනය ඇති වනුවට මේ පළමු හෙතුව, පළමු ප්‍රත්‍යය වෙයි. (1)

තව ද අනෙකක් කියමි. අනදයෙනි, සෘද්ධිමත් චිත්තවශීභ්‍යා ලත් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් වෙයි ද, මහත් සෘද්ධි ඇති මහානුභාව ඇති දෙවියෙක් හෝ වෙයි ද, ඔහු විසින් පෘථිවිසංඥාව මද ලෙස වඩන ලද්දේ වේ ද, අප්සංඥාව අප්‍රමාණ කොට වඩන ලද්දේ වේ ද, හෙතෙම මේ පොළොව සොලොවයි. උඩු දෙසට සොලොවා යවයි. උඩු යට දෙදෙසට යවමින් භාත්පයින් සොලොවයි. වඩාත් වෙද්ද්ද්වයි. මහත් භූමිකම්පනයට මේ දෙවෙනි හෙතුව, දෙවෙනි ප්‍රත්‍යය වෙයි. (2)

තව ද අනෙකක් කියමි. අනදයෙනි, යම් කලෙකි බෝසත් තෙම තුසි දෙවනකායෙන් සැව, සිහි ඇත්තේ නුවණ ඇත්තේ මවු කුසට බසි ද, එකල්හි මේ පොළොව සැලෙයි, භාත්පයින් සැලෙයි, භාත්පස වඩාත් සැලෙයි, වෙවුලයි. මහද්භූමිකම්පනය ඇති වන්නට මේ තෙවෙනි හෙතුව, තෙවෙනි ප්‍රත්‍යය වෙයි. (3)

තව ද අනෙකක් කියමි. අනදයෙනි, යම් කලෙක බෝසත් තෙම සිහි ඇත්තේ නුවණ ඇත්තේ මවු කුසින් බිහි වේ ද, එකල්හි මේ පොළොව සැලෙයි, භාත්පයින් සැලෙයි. භාත්පයින් වඩාත් සැලෙයි, වෙවුලයි. මහද්භූමිකම්පනය පහළ වන්නට මේ සිවුවන හෙතුව, සිවුවන ප්‍රත්‍යය වෙයි. (4)

තව ද අනෙකක් කියමි. අනදයෙනි, යම් කලෙක තරාගත තෙම නිරුත්තර සමාක්සම්බොධිසමධිගමය කෙරේ ද, එකල්හි මේ පොළොව සැලෙයි, භාත්පයින් සැලෙයි, වඩාත් සැලෙයි, වෙවුලයි. මහද්භූමිකම්පනය ඇති වන්නට මේ පස්වන හෙතුව, පස්වන ප්‍රත්‍යය වෙයි. (5)

තව ද අනෙකක් කියමි. අනදයෙනි, යම් කලෙක තරාගත තෙම නිරුත්තර දභමසක් පවත්වා ද, එකල්හි මේ පොළොව සැලෙයි, භාත්පයින් සැලෙයි, වඩාත් සැලෙයි, වෙවුලයි. මේ මහද්භූමිකම්පනය ඇති වන්නට සවන හෙතුව සවන ප්‍රත්‍යය වෙයි. (6)

තව ද අනෙකක් කියමි. අනදයෙනි, යම් කලෙක තරාගත තෙම සිහි ඇත්තේ මනා නුවණ ඇත්තේ ආයුසංස්කාරය හරි ද, එකල්හි මේ පොළොව සැලෙයි, භාත්පයින් සැලෙයි, වඩාත් සැලෙයි, වෙවුලයි. මේ මහද්භූමිකම්පනය ඇති වන්නට සත්වන හෙතුව සත්වන ප්‍රත්‍යය වෙයි. (7)

පුනචපරං ආනන්ද යදි තථාගතො අනුපාදිසෙසාය නිබ්බානධාතුයා පරිනිබ්බායති, තද්දං පඨවී කම්පති සංකම්පති සම්පකම්පති සම්පථෙවධති. අයං අට්ඨමො හෙතු අට්ඨමො පට්ටයො මහතො භූමිවාලසස පාතුභාවාය. (8)

ඉමෙ ඛො ආනන්ද අට්ඨ හෙතු අට්ඨ පට්ටයා මහතො භූමිවාලසස පාතුභාවායා ති.

[අට්ඨපරිසා]

70. අට්ඨ ඛො ඉමා ආනන්ද පරිසා. කතමා අට්ඨ? ඛත්තියපරිසා බ්‍රාහ්මිණපරිසා ගහපතිපරිසා සමණපරිසා වාතුමමහාරාජිකපරිසා තාවනිංසපරිසා මාරපරිසා බ්‍රහ්මපරිසා.

අභිජානාමී ඛො පනාභං ආනන්ද අනෙකසතං ඛත්තියපරිසං උපසඬකමිතා¹. තත්‍රාපි මයා සනතිසිත්තපුබ්බකොච්ච සලලපිතපුබ්බකොච්ච සාකච්ඡා ව සමාපජ්ජිතපුබ්බා. තත්ථ යාදිසකො තෙසං වණ්ණො හොති, තාදිසකො මඤ්ඤං වණ්ණො හොති. යාදිසකො තෙසං සරො හොති, තාදිසකො මඤ්ඤං සරො හොති. ධම්මියා ව² කථාය සන්දසෙසමී. සමාදපෙමී සමුකොඡෙමී සමපභංසෙමී. භාසමානකොච්ච මං න ජානන්ති ‘කො නු ඛො අයං භාසති දෙවො වා මනුසෙසා වා’ ති. ධම්මියා කථාය සන්දසෙසතො සමාදපෙතො සමුකොඡෙතො සමපභංසෙතො අනතරධායාමී. අනතරහිතකොච්ච මං න ජානන්ති ‘කො නු ඛො අයං අනතරහිතො දෙවො වා මනුසෙසා වා’ ති.

අභිජානාමී ඛො පනාභං ආනන්ද අනෙකසතං බ්‍රාහ්මිණපරිසං -පෙ- ගහපතිපරිසං -පෙ- සමණපරිසං -පෙ- වාතුමමහාරාජිකපරිසං -පෙ- තාවනිංසපරිසං -පෙ- මාරපරිසං -පෙ- බ්‍රහ්මපරිසං උපසඬකමිතා. තත්‍රාපි මයා සනතිසිත්තපුබ්බකොච්ච සලලපිතපුබ්බකොච්ච සාකච්ඡා ව සමාපජ්ජිතපුබ්බා. තත්ථ යාදිසකො තෙසං වණ්ණො හොති, තාදිසකො මඤ්ඤං වණ්ණො හොති. යාදිසකො තෙසං සරො හොති තාදිසකො මඤ්ඤං සරො හොති. ධම්මියා ව කථාය සන්දසෙසමී සමාදපෙමී සමුකොඡෙමී සමපභංසෙමී. භාසමානකොච්ච මං න ජානන්ති ‘කො නු ඛො අයං භාසති දෙවො වා මනුසෙසා වා’ ති ධම්මියා කථාය සන්දසෙසතො සමාදපෙතො සමුකොඡෙතො සමපභංසෙතො අනතරධායාමී. අනතරහිතකොච්ච මං න ජානන්ති ‘කො නු ඛො අයං අනතරහිතො දෙවො වා මනුසෙසා වා’ ති.

ඉමා ඛො ආනන්ද අට්ඨ පරිසා.

1. උපසඬකමිතො, භාෂා ෪෩. 2. ධම්මියා, මජ්ඣ.

තව ද අනෙකක් කියමි. අනදයෙනි, යම් කලෙක තථාගත තෙම අනුසාදිගෙෂ නිර්වාණධාතුයෙන් පිරිනිවෙයි ද, එකල මේ පොළොව සැලෙයි, භාත්පසින් සැලෙයි. වඩාත් සැලෙයි, වෙවුලයි. මේ මහද්-භූමිකම්පනය ඇති වන්නට අටවැනි හෙතුව, අටවැනි ප්‍රත්‍යය වෙයි.

අනදයෙනි, මේ මහද්භූමිකම්පනය ඇති වන්නට හෙතුවූ ප්‍රත්‍යය වූ කරුණු අට ය.

[පිරිස් අට]

70. අනදයෙනි, මේ පිරිස් අටෙක. කවර අටෙක් ද යත්: කැත්-පිරිස් බමුණුපිරිස් ගැහැවිපිරිස් මහණපිරිස් සියුමහරූපිරිස් තවතිසාපිරිස් මරපිරිස් බඹපිරිස් යන මොහු ය.

අනදයෙනි, මා නොයෙක් සිය ගණන් කැත්පිරිස් කරා එළැඹුණා දනිමි (සිහි කෙරෙමි). එහි ද මා විසින් හුන්විරු ද, කතාබස් කළ විරු ද, සාකච්ඡා කළ විරු ද වෙයි. එහි ඔවුන්ගේ පැහැ යම් බඳු වෙ ද මගේ පැහැ ද එබඳු වෙයි. ඔවුන්ගේ කටහඬ යම් බඳු වෙ ද මගේ කටහඬ ද එබඳු වෙයි. එහි ඔවුනට දෑහැමි කතායෙන් ද කරුණු දක්වමි, එය ඔවුනට ගන්වමි, එහි ඔවුන් තියුණු කෙරෙමි, එහි ඔවුන් තුටුපහටු කෙරෙමි. එසේ කියන මා ඔහු ‘මේ කවරෙක් කතා කෙරේ ද, දෙවියෙක් ද නොහොත් මිනිසෙක් ද’ යි නො දනිත්. දෑහැමි කතායෙන් කරුණු දක්වා, කරුණු ගන්වා, එහි ඔවුන් තියුණු කොට, තුටු පහටු කොට අතුරුදහන් වෙමි. අතුරුදහන් වූ ද මා ‘කවරෙක් නම් මේ අතුරුදහන් වී ද දෙවියෙක් ද නො හොත් මිනිසෙක් ද’ යි ඔහු නො දනිත්.

අනදයෙනි, මා නොයෙක් සියගණන් බමුණුපිරිස් . . . ගැහැවිපිරිස් ... මහණ පිරිස් ... සියුමහරූපිරිස් ... තවතිසාපිරිස් ... මරපිරිස් ... බඹ-පිරිස් කරා එළැඹුණා දනිමි. එහි ද මා විසින් හුන්විරු ද, කතාබස් කළ විරු ද, සාකච්ඡා කළ විරු ද වෙයි. එහි ඔවුන්ගේ පැහැ යම්බඳු වෙ ද මගේ පැහැ ද එබඳු වෙයි. ඔවුන්ගේ කටහඬ යම්බඳු වෙ ද මගේ කටහඬ ද එබඳු වෙයි. එහි ඔවුනට දෑහැමි කතායෙන් ද කරුණු දක්වමි, එය ඔවුනට ගන්වමි, එහි ඔවුන් තියුණු කෙරෙමි, තුටුපහටු කෙරෙමි. එසේ කියන මා ඔහු ‘මේ කවරෙක් කියා ද, දෙවියෙක් ද නො හොත් මිනිසෙක් ද’ යි නො දනිත්. දෑහැමි කතායෙන් කරුණු දක්වා කරුණු ගන්වා එහි ඔවුන් තියුණු කොට, තුටු පහටු කොට අතුරුදහන් වෙමි. අතුරුදහන් වූ ද මා ‘කවරෙක් නම් මේ අතුරුදහන් වී ද දෙවියෙක් ද නොහොත් මිනිසෙක් ද’ යි නො දනිත්. අනදයෙනි, මේ අට පිරිස් ය.

[අට්ඨකභිභාසතනානි]

71. අට්ඨ ඛො ඉමානි ආනඤ්ඤා අභිභාසතනානි. කතමානි අට්ඨ?

අජඛිකං රූපසඤ්ඤා ඵකො ඛේඛා රූපානි පසසති පටිත්තානි සුවච්ඡේද්දවච්ඡේද්දානි, තානි අභිභුයා 'ජානාමි පසසාමි'ති ඵවංසඤ්ඤා භොති. ඉදං පට්ඨං අභිභාසතනං. (1)

අජඛිකං රූපසඤ්ඤා ඵකො ඛේඛා රූපානි පසසති අපපමාණානි සුවච්ඡේද්දවච්ඡේද්දානි, තානි අභිභුයා 'ජානාමි පසසාමි'ති ඵවංසඤ්ඤා භොති. ඉදං දුතියං අභිභාසතනං. (2)

අජඛිකං අරූපසඤ්ඤා ඵකො ඛේඛා රූපානි පසසති පටිත්තානි සුවච්ඡේද්දවච්ඡේද්දානි, තානි අභිභුයා 'ජානාමි පසසාමි'ති ඵවංසඤ්ඤා භොති. ඉදං තතියං අභිභාසතනං. (3)

අජඛිකං අරූපසඤ්ඤා ඵකො ඛේඛා රූපානි පසසති අපපමාණානි සුවච්ඡේද්දවච්ඡේද්දානි, තානි අභිභුයා 'ජානාමි පසසාමි'ති ඵවංසඤ්ඤා භොති, ඉදං චතුස්ථං අභිභාසතනං. (4)

අජඛිකං අරූපසඤ්ඤා ඵකො ඛේඛා රූපානි පසසති නිලානි නිලවච්ඡේද්දානි නිලනිදසනානි නිලතිභාසානි. සෙය්‍යථාපි නාම උමමා-පුප්ඵං¹ නිලං නිලවච්ඡේද්දං නිලනිදසනං නිලතිභාසං, සෙය්‍යථාපි වා පන තං වසං බාරාණසෙය්‍යකං උභෙතොභාගච්චිමට්ඨං නිලං නිලවච්ඡේද්දං නිලනිදසනං නිලතිභාසං, ඵවමෙව අජඛිකං අරූපසඤ්ඤා ඵකො ඛේඛා රූපානි පසසති නිලානි නිලවච්ඡේද්දානි නිලනිදසනානි නිලතිභාසානි. තානි අභිභුයා ජානාමි පසසාමි'ති ඵවංසඤ්ඤා භොති. ඉදං පඤ්චමං අභිභාසතනං. (5)

අජඛිකං අරූපසඤ්ඤා ඵකො ඛේඛා රූපානි පසසති පිතානි පිත-වච්ඡේද්දානි පිතනිදසනානි පිතතිභාසානි. සෙය්‍යථාපි නාම කණ්ණිකාරපුප්ඵං පිතං පිතවච්ඡේද්දං පිතනිදසනං පිතතිභාසං, සෙය්‍යථාපි වා පන තං වසං බාරාණසෙය්‍යකං උභෙතොභාගච්චිමට්ඨං පිතං පිතවච්ඡේද්දං පිතනිදසනං පිතතිභාසං, ඵවමෙව අජඛිකං අරූපසඤ්ඤා ඵකො ඛේඛා රූපානි පසසති පිතානි පිතවච්ඡේද්දානි පිතනිදසනානි පිතතිභාසානි. තානි අභිභුයා 'ජානාමි පසසාමි'ති ඵවංසඤ්ඤා භොති. ඉදං ඡවස්මං අභිභාසතනං. (6)

1. උමංපුප්ඵං මජ්ඣං

[අභිභායතන අට]

71. අනදයෙනි, මේ අභිභායතන අටෙකි. කවර අටෙක් ද? යත්:

එකෙක් අධ්‍යාත්ම රූපයෙහි පරිකර්ම වශයෙන් රූපසංඥා ඇත්තේ පිටත්හි සුවර්ණ හෝ දුර්වර්ණ හෝ පරිත්තාරම්මණ ප්‍රතිභාග නිමිති දකී. ඒ නිමිති මැඩ 'දනිමි සි දකිමි' යි මෙසේ සංඥා ඇත්තේ වෙයි. මේ පළමු අභිභායතනය යි. (1)

එකෙක් අධ්‍යාත්මයේ රූපසංඥා ඇත්තේ පිටත්හි අප්‍රමාණ වූ සුවර්ණ දුර්වර්ණ නිමිත්තරූපයන් දකී. ඒ රූප මැඩ 'දනිමි සි දකිමි' යි මෙසේ සංඥා ඇත්තේ වේ. මේ දෙවෙනි අභිභායතනය යි. (2)

එකෙක් අධ්‍යාත්ම අරමුණෙහි පරිකර්ම සංඥා නැත්තේ පිටත්හි වූ සුවර්ණ හෝ දුර්වර්ණ වූ පරිත්ත වූ පරිකර්ම නිමිති ද ප්‍රතිභාග නිමිති ද දකී. ඒ අරමුණු මැඩ 'දනිමි සි දකිමි' යි මෙබඳු සංඥා ඇත්තේ වෙයි. මේ තෙවෙනි අභිභායතනය යි. (3)

එකෙක් අධ්‍යාත්ම අරමුණෙහි රූපසංඥා නැත්තේ පිටත්හි වූ අප්‍රමාණ වූ සුවර්ණ දුර්වර්ණ රූපයන් දකී. ඒ රූප අභිභවා 'දනිමි දකිමි' යි මෙසේ සංඥා ඇත්තේ වෙයි. මේ සතරවන අභිභායතනය යි. (4)

එකෙක් අධ්‍යාත්ම රූපයෙහි පරිකර්මසංඥා නැත්තේ, නිල් වූ නිල්වන් නිල්දකුම් ඇති නිල් පැහැ ඇති පිටත්හි රූප දකී. නිල්, නිල්වන්, නිල්-දකුම් ඇති, නිල් පැහැ ඇති දියමෙරලිය මලක් යම් සේ වේද, දෙපිට ම මොළොක් කසිවතෙක් යම්සේ නිල් වේ ද, නිල්වන් වේ ද, නිල් දකුම් ඇත්තේ වේ ද, නිල් පැහැ වේ ද, එසේ ම එකෙක් අධ්‍යාත්මරූපයෙහි පරිකර්මසංඥා නැත්තේ නිල් වූ නිල්වන් වූ නිල්දකුම් ඇති නිල් පැහැති බාහිර නිලකසිණාලම්බන රූප දකී. ඒ රූප අභිභවා 'දනිමි දකිමි' යි මෙබඳු සංඥා ඇත්තේ වෙයි. මේ පස්වන අභිභායතනය යි. (5)

එකෙක් අධ්‍යාත්මරූපයෙහි පරිකර්මසංඥා නැත්තේ, රන්වන් වූ, රන් වන් දකුම් ඇති, රන්පැහැති බාහිර පිත රූප දකී. රන්වන් වූ රන්වන් දකුම් ඇති, රන්පැහැ ඇති පිත වූ කිණිහිරි මලෙක් යම් සේ වේ ද, දෙපස මට සිලිටි වූ රන්වන් වූ රන්වන් දකුම් ඇති රන්පැහැති පිත වූ කසිවතෙක් හෝ යම්සේ ද, එසේ ම එකෙක් අධ්‍යාත්මරූපයෙහි රූපසංඥා නැත්තේ, රන්වන්, රන්වන් දකුම් ඇති රන්පැහැති බාහිර පිත කසිණ රූපයන් දකී. ඔවුන් මැඩ 'දනිමි සි දකිමි' යි මෙසේ සංඥා ඇත්තේ වෙයි. මේ සවන අභිභායතනය යි. (6)

අජඛිත්තං අරූපසඤ්ඤාදී ඵකො බ්හිඤ්ඤා රූපානි පසසති ලොභිතකානි ලොභිතකවණණානි ලොභිතකානිදසසනානි ලොභිතකනිභාසානි. සෙය්‍යථාපි නාම බ්ඤ්ඤාච්චකපුප්ඵං ලොභිතකං ලොභිතකවණණං ලොභිතක-
නිදසසනං ලොභිතකනිභාසං, සෙය්‍යථාපි වා පන නං වසං බාරාණ-
සෙය්‍යකං උභතොභාගච්චමට්ඨං ලොභිතකං ලොභිතකවණණං ලොභිතක-
නිදසසනං ලොභිතකනිභාසං, ඵචමෙව අජඛිත්තං අරූපසඤ්ඤාදී ඵකො බ්හිඤ්ඤා රූපානි පසසති ලොභිතකානි ලොභිතකවණණානි ලොභිතක-
නිදසසනානි ලොභිතකනිභාසානි. තානි අභිභුය්‍ය ‘ජානාමි පසසාමි’ති ඵච-
සඤ්ඤාදී භොති ඉදං සත්තමං අභිභායතනං. (7)

අජඛිත්තං අරූපසඤ්ඤාදී ඵකො බ්හිඤ්ඤා රූපානි පසසති ඔද්දතානි ඔද්දතවණණානි ඔද්දතනිදසසනානි ඔද්දතනිභාසානි. සෙය්‍යථාපි නාම ඔසධි තාරකා ඔද්දතවණණං ඔද්දතනිදසසනා ඔද්දතනිභාසා සෙය්‍යථාපි වා පන තං වසං බාරාණසෙය්‍යකං උභතොභාගච්චමට්ඨං ඔද්දතං ඔද්දතවණණං ඔද්දතනිදසසනං ඔද්දතනිභාසං, ඵචමෙව අජඛිත්තං අරූපසඤ්ඤාදී ඵකො බ්හිඤ්ඤා රූපානි පසසති ඔද්දතානි ඔද්දතවණණානි ඔද්දතනිදසසනානි ඔද්දතනිභාසානි. තානි අභිභුය්‍ය ‘ජානාමි පසසාමි’ති ඵච-සඤ්ඤාදී භොති. ඉදං අට්ඨමං අභිභායතනං.

ඉමානි ඛො අට්ඨ ආනන්ද අභිභායතනානි.

(අට්ඨ විමොක්ඛො)

72. අච්ඡ ඛො ඉමෙ ආනන්ද විමොක්ඛො. කතමෙ අට්ඨ?

රූපි රූපානි පසසති. අයං පඨමො විමොක්ඛො (1)

අජඛිත්තං අරූපසඤ්ඤාදී බ්හිඤ්ඤා රූපානි පසසති. අයං දුතියො විමොක්ඛො. (2)

සුභතෙතව අධිමුක්ඛො භොති. අයං තතියො විමොක්ඛො. (3)

සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතිකකමා පටිසසඤ්ඤානං අත්ඨිතමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා ‘අනන්තො ආකාසො’ති ආකාසා-
නඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං චතුසො විමොක්ඛො. (4)

සබ්බසො ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතිකකමෙ ‘අනන්තං විඤ්ඤා-
ණනති’ විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං පඤ්චමො විමොක්ඛො. (5)

එකෙක් අධ්‍යාත්මරූපයෙහි රූපසංඥා නැත්තේ රතු වූ රත්වන් වූ රත්වන් දැකුම් ඇති රත්පැහැති බාහිර රූපයන් දකී. රතු වූ රත්වන් වූ රත්වන් දැකුම් ඇති රත්පැහැ වූ බඳුවද මලෙක් යම්සේ වෙ ද, දෙපසැ මට සිලිටි වූ රතු වූ රත්වන් වූ රත්වන් දැකුම් ඇති රත්පැහැ වූ කසිවතෙක් හෝ යම්සේ වෙද, එසේම එකෙක් අධ්‍යාත්ම රූපයෙහි රූපසංඥා නැත්තේ, රතු වූ රත්වන් වූ රත්වන් දැකුම් ඇති, රත්පැහැ වූ බාහිර රූපයන් දකී. ඔවුන් මැඩ 'දනිමි සි දකිමි' සි මෙසේ සංඥා ඇත්තේ වෙයි. මේ සත්වන අභිභායතනය යි. (7)

එකෙක් අධ්‍යාත්මරූපයෙහි රූපසංඥා නැත්තේ, සුදු වූ සුදුවන් වූ සුදුවන් දැකුම් ඇති සුදුපැහැ වූ බාහිර රූපාලම්බනයන් දකී. සුදු වූ සුදුවන් දැකුම් ඇති සුදු පැහැ වූ ඔසයි තාරකාව යම් සේ ද, දෙපසැ මට සිලිටි වූ සුදු වූ සුදුවන් වූ සුදුවන් දැකුම් ඇති සුදුපැහැති කසිවතෙක් හෝ යම් සේ වෙ ද, එසේ ම සුදු වූ සුදුවන් වූ සුදුදැකුම් ඇති සුදුපැහැ වූ බාහිර කසිණ රූපයන් දකී. ඔවුන් මැඩ 'දනිමි සි දකිමි' සි මෙසේ සංඥා ඇත්තේ වෙයි. මේ අටවැනි අභිභායතනය යි. (8)

අනදයෙනි, මොහු අටදෙන අභිභායතනයෝ ය.

[විමොක්ෂ අට]

72. අනදයෙනි, මේ විමොක්ෂයෝ අට දෙනෙකි. කවර අට දෙනෙක් ද යත්:

රූපධ්‍යාන ඇත්තේ නිලකසිණාදි රූපයන් ධ්‍යාන ඇසින් දකී. මේ පළමුවන විමොක්ෂය යි. (1)

අධ්‍යාත්මයෙහි රූපසංඥා නැත්තේ බාහිර රූප දකී. මේ දෙවැනි විමොක්ෂය යි. (2)

පිරිසිදු වූ කසිණ අරමුණු දහන් ඇසින්දක්නේ, 'ඉහ ම යැ' යි එහි ඇලුණේ වෙයි. මේ තෙවැනි විමොක්ෂය යි. (3)

සර්වප්‍රකාරයෙන් රූපසංඥාවන් ඉක්මිමෙන් ප්‍රතිසංඥාවන් පහ වැ යැමෙන් නානාත්වසංඥාවන් නො මෙනෙහි කිරීමෙන් 'අහස අනන්ත ය'යි ආකාසානඤ්චායතන ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. මේ සිවුවන විමොක්ෂය යි. (4)

සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකාසානඤ්චායතනය ඉක්මැ 'විඤානය අනන්ත යැ යි විඤ්ඤාණඤ්චායතන ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. මේ පස්වන විමොක්ෂය යි. (5)

සම්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතිකකමම 'නස්සි කිඤ්ඤි'ති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ වීභරති. අයං ඡට්ඨො වීමොකෙඛා. (6)

සම්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතිකකමම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ වීභරති. අයං සත්තමො වීමොකෙඛා. (7)

සම්බසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතිකකමම සඤ්ඤාවෙදසීතනිරොධං උපසම්පජ්ජ වීභරති. අයං අවස්මො වීමොකෙඛා. (8)

ඉමෙ ඛො ආනන්ද අවස්ම වීමොකඛා.

[මාරායාවනා]

73. එකමීදහං ආනන්ද සමයං උරුචෙලායං විහරාමී නජ්ජා නෙරඤ්ජරාය තීරෙ අජ්ජාලනිශ්‍රොධමුලෙ පට්ඨාභිසම්බුද්ධො. අථ ඛො ආනන්ද මාරො පාපිමා යෙනාහං තෙනුපසඛිකමී. උපසම්පජ්ජිතා එකමන්තං අවස්මාසි. එකමන්තං සීතො ඛො ආනන්ද මාරො පාපිමා මං එතදවොච: පරිනිබ්බාතු'ද්දති හනෙත හඟවා, පරිනිබ්බාතු සුඟතො. පරිනිබ්බානකාලො'ද්දති හනෙත හඟවතො'ති.

එවං වුඤ්ඤා'හං ආනන්ද මාරං පාපිමන්තං. එතදවොච: 'න තාවාහං පාපිම පරිනිබ්බාසීසසාමී යාව මෙ භික්ඛු න සාවකා හවීසසන්ති වියත්තා විනිතා වීසාරද ඛුසස්සුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපට්ඨපන්තා සාමීවිපට්ඨපන්තා අනුධම්මචාරිනො, සකං ආචරියකං උග්ගහෙත්වා ආවිකම්පසන්ති දෙසෙසන්ති පඤ්ඤාපෙසසන්ති¹ පට්ඨපෙසසන්ති විචරියසන්ති විහජියසන්ති උත්තානිකරියසන්ති,² උප්පන්තං පරප්පවාදං සහධම්මෙන සුනිග්ගහිතං³ නිග්ගහෙත්වා සප්පාට්ඨාරියං ධම්මං දෙසෙසසන්ති.

න තාවාහං පාපිම පරිනිබ්බාසීසසාමී. යාව මෙ භික්ඛුනියො න සාවකා හවීසසන්ති වියත්තා විනිතා වීසාරද ඛුසස්සුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපට්ඨපන්තා සාමීවිපට්ඨපන්තා අනුධම්මචාරිනියො, සකං ආචරියකං උග්ගහෙත්වා ආවිකම්පසන්ති දෙසෙසන්ති පඤ්ඤාපෙසසන්ති පට්ඨපෙසසන්ති විචරියසන්ති විහජියසන්ති උත්තානිකරියසන්ති, උප්පන්තං පරප්පවාදං සහධම්මෙන සුනිග්ගහිතං නිග්ගහෙත්වා සප්පාට්ඨාරියං ධම්මං දෙසෙසසන්ති.

1. පඤ්ඤාපෙසසන්ති මජ්ඣං.
2. උත්තානිං කප්පෙත්ති, පී කස්චි උත්තානිකරියසන්ති, PTS
3. සුනිග්ගහිතං, PTS

සර්වප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය ඉක්මැ 'කිසිත් නැතැ' යි ආකිඤ්ඤායතනයට පැමිණ වෙසෙයි. මේ සචත විමොක්ෂය යි. (6)

සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකිඤ්ඤායතනය ඉක්මැ නොවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට පැමිණ වෙසෙයි. මේ සත්චත විමොක්ෂය යි. (7)

සර්වප්‍රකාරයෙන් නොවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ඉක්මැ සංඤ්ඤාවෙදයිත නිරොධයට පැමිණ වෙසෙයි. මේ අචත විමොක්ෂය යි. (8)

අනදයෙනි, මොහු අප්ප චිමෝක්ෂයෝ ය.

[මාර ආයාචනය]

73. අනදයෙනි, එක් කලෙක මම් බුදු වැ පළමු කොට ම උරුවෙල් දැවවෙහි නිල්දලා නි තෙඳ අප්පල් නුගරුක්මුලැ වෙසෙමි. අනදයෙනි, එ කලැ පව්ටු මරු මා වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹි එකත්පස් වැ සිටියේ ය. අනදයෙනි, එකත්පස් වැ සිටියාවූ ම මර තෙම "වහන්ස, හඟවත්හු දන් පිරිනිවෙත් වා, සුඟත්හු පිරිනිවෙත් වා දන් හඟවත්තට පිරිනිවෙත්තට කල් ය" යි මෙ බස් කී ය.

අනදයෙනි, මෙසේ කියන ලද මම් පව්ටු මරහට මෙය කීමි. "පව්ට, මා සවු මහණහු යම්තාක් කල් ව්‍යක්ත ද චිනිත ද විසාරද ද බහුග්‍රැත ද ධර්මධර ද ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ත ද සමාක්ප්‍රතිපත්ත ද අනුධර්මවාරි ද නො වන්තාහු නම්, ස්වකීය ආවායභිවාදය ඉගෙන නො කියන්තාහු නම්, නො දෙසන්තාහු නම්, නො පණවන්තාහු නම්, නො පිහිටුවන්තාහු නම්, විවෘත නො කරන්තාහු නම්, බෙදු නො දැක්වන්තාහු නම්, ප්‍රකට නො කරන්තාහු නම්, පහළ වූ පරප්‍රවාදය කරුණු සහිත ව මොනොවට නිගහා නොයභිණික කොට දහම් නො දෙසන්තාහු නම්, ඒ තාක් නො පිරිනිවෙත්තෙමි.

මා සවු මෙහෙණහු යම්තාක් ව්‍යක්ත ද චිනිත ද විසාරද ද බහුග්‍රැත ද ධර්මධර ද ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්ත ද සමාක්ප්‍රතිපත්ත ද අනුධර්මවාරි ද නො වන්තාහු නම්, ස්ව ආවායභිවාදය ඉගෙන නො කියන්තාහු නම්, නො දෙසන්තාහු නම්, නො පණවන්තාහු නම්, නො පිහිටුවන්තාහු නම්, විවෘත නො කරන්තාහු නම්, බෙදු නො දැක්වන්තාහු නම්, ප්‍රකට නො කරන්තාහු නම්, පහළ වූ පරප්‍රවාදය කරුණු දක්වා මොනොවට නිගහා නොයභිණික කොට දහම් නො දෙසන්තාහු නම්, ඒ තාක් නො පිරිනිවෙත්තෙමි.

න තාවාහං පාපිම පරිනිබ්බාසිසාමි- යාව මෙ උපාසකා න සාවකා හවිසසන්ති වියතො විනිතා විසාරද බහුසසුතා ධම්මධරා ධම්මානුධම්මපටි- පත්තා සාමීච්චපත්තා අනුධම්මචාරිනො, සකං ආචරියකං උග්ගහෙත්වා ආචිකඛිසසන්ති දෙසෙසසන්ති පඤ්ඤාපෙසසන්ති පට්ඨපෙසසන්ති විචරිසසන්ති විහජිසසන්ති උත්තානිකරිසසන්ති, උපපත්තං පරපච්චාදං සහධම්මෙන සුනිග්ගහිතං ගිග්ගහෙත්වා සප්පාටිභාරියං ධම්මං දෙසෙසසන්ති.

න තාවාහං පාපිම පරිනිබ්බාසිසාමි- යාව මෙ උපාසිකා න සාවකා හවිසසන්ති වියතො විනිතා විසාරද බහුසසුතා ධම්මධරා ධම්මානු- ධම්මපටිපත්තා සාමීච්චපත්තා අනුධම්මචාරිනියො, සකං ආචරියකං උග්ගහෙත්වා ආචිකඛිසසන්ති දෙසෙසසන්ති පඤ්ඤාපෙසසන්ති පට්ඨපෙ- සසන්ති විචරිසසන්ති විහජිසසන්ති උත්තානිකරිසසන්ති, උපපත්තං පරපච්චාදං සහධම්මෙන සුනිග්ගහිතං ගිග්ගහෙත්වා සප්පාටිභාරියං ධම්මං දෙසෙසසන්ති.

න තාවාහං පාපිම පරිනිබ්බාසිසාමි- යාව මෙ ඉදං බ්‍රහ්මචරියං න ඉද්ධිකෙඛව හවිසසති ජීතඤ්ච විජාරිකං බාහුජඤ්ඤං¹ පුටුභුතං යාව දෙවමනුසෙසහි සුපපකාසිතන්ති.'

74. ඉදන්තෙව ඛො ආනාදු අජජ වාපාලො² වෙනියෙ මාරො පාපිමා යෙනාහං තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්චා එකමන්තං අච්චාසි. එකමන්තං ධීතො ඛො ආනාදු මාරො පාපිමා ම. එතදවොච: “පරිනිබ්බාතු’ද්ග්ගි හතෙන හගවා, පරිනිබ්බාතු සුගතො. පරිනිබ්බානකාලො’ද්ග්ගි හතෙන හගවතො. හාසිතා ඛො පනෙසා හතෙන හගවතා වාචා: න තාවාහං පාපිම පරිනිබ්බාසිසාමි යාව මෙ හිකඛු න සාවකා හවිසසන්ති -පෙ- යාව මෙ හිකඛුනියො න සාවකා හවිසසන්ති -පෙ- යාව මෙ උපාසකා න සාවකා හවිසසන්ති -පෙ- යාව මෙ උපාසිකා න සාවකා හවිසසන්ති -පෙ- යාව මෙ ඉදං බ්‍රහ්මචරියං න ඉද්ධිකෙඛව හවිසසති ජීතඤ්ච විජාරිකං බාහුජඤ්ඤං පුටුභුතං යාව දෙවමනුසෙසහි සුපපකාසිතන්ති.-

එතරහි ඛො පන හතෙන හගවතො බ්‍රහ්මචරියං ඉද්ධිකෙඛව ජීතඤ්ච විජාරිකං බාහුජඤ්ඤං පුටුභුතං යාව දෙවමනුසෙසහි සුපපකාසිතං. පරිනිබ්බාතු’ද්ග්ගි හතෙන හගවා, පරිනිබ්බාතු සුගතො පරිනිබ්බාන- කාලො’ද්ග්ගි හතෙන හගවතො’ති.

1. බහුජඤ්ඤා, භ්‍යා
2. පාචාලො, භ්‍යා

මා සවු උච්ඡුහු යමිතාක් ව්‍යක්ත ද චිනිත ද විසාරද ද බහුශ්‍රැත ද ධර්මධර ද ධර්මානුධර්මප්‍රතිපන්න ද සමාක්ප්‍රතිපන්න ද අනුධර්මවාරි ද නො වන්නාහු නම්, ස්ව ආවායඨිවාදය ඉගෙන නො කියන්නාහු නම්, නො දෙසන්නාහු නම්, නො පණවන්නාහු නම්, නො පිහිටුවන්නාහු නම්, විවෘත නො කරන්නාහු නම්, බෙද නො දක්වන්නාහු නම්, ප්‍රකට නො කරන්නාහු නම්, පහළ වූ පරප්‍රවාදය කරුණු සහිත කොට මොනොවට නිගහා නොයඨිණික කොට දහම් නො දෙසන්නාහු නම්, ඒ තාක් නො පිරි නිවෙන්නෙමි.

මා සවු උච්ඡුහු යමිතාක් ව්‍යක්ත ද චිනිත ද විසාරද ද බහුශ්‍රැත ද ධර්මධර ද ධර්මානුධර්මප්‍රතිපන්න ද සමාක්ප්‍රතිපන්න ද අනුධර්මවාරි ද නො වන්නාහු නම්, ස්ව ආවායඨිවාදය ඉගෙන නො කියන්නාහු නම්, නො දෙසන්නාහු නම්, නො පණවන්නාහු නම්, නො පිහිටුවන්නාහු නම්, විවෘත නො කරන්නාහු නම්, බෙද නො දක්වන්නාහු නම් ප්‍රකට නො කරන්නාහු නම්, පහළ වූ පරප්‍රවාදය කරුණු සහිත කොට මොනොවට නිගහා නොයඨිණික කොට දහම් නො දෙසන්නාහු නම්, ඒ තාක් නො පිරිනිවෙන්නෙමි.

යමිතාක් මගේ මේ සසුන්බඹසර සමාද්ධි නො වන්නේ ද, ස්ඵීත නො වන්නේ ද, විස්තාරිත නො වන්නේ ද, බොහෝ දෙනා අතර පැතුරුණේත් පාටුහුතත් නො වන්නේ ද, යමිතාක් දෙවිමිනිසුන් විසින් සුප්‍රකාශිතත් නො වන්නේ ද, ඒ තාක් නො පිරිනිවෙන්නෙමි'' යි කීමි.

74. අනදයෙනි, දුනුදු අද වාපාල චෛත්‍යයෙහි මර තෙම මා කරා එළැඹියේ ය. එළැඹි එකත්පස් වැ සිටියේ ය. එකත්පස් ව සිටියේ ම 'වහන්ස, හඟවත්හු දැන් පිරිනිවෙත් වා, සුගත්හු පිරිනිවෙත් වා. දැන් හඟවත්තට පිරිනිවෙන්නට කල් ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන්වහන්සේ විසින් "පව්ව, යමිතාක් මා සවු මහණහු . . . මෙහණහු . . . උච්ඡුහු . . . උච්ඡුහු ව්‍යක්ත ද චිනිත ද . . . තොර්ශාණිකකොට දම් නො දෙසන්නාහු නම් ඒ තාක් නො පිරිනිවෙන්නෙමි. යමිතාක් මගේ මේ සසුන්බඹසර සමාද්ධි නො වන්නේ ද, ස්ඵීත නො වන්නේ ද, විස්තාරිත නො වන්නේ ද, බොහෝ දෙනා අතර පැතුරුණේත් පාටුහුතත් නො වන්නේ ද, යමි තාක් දෙවිමිනිසුන් විසින් සුප්‍රකාශිතත් නොවන්නේද, ඒ තාක් නො පිරිනිවෙන්නෙමි''යි මේ වචන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ ය.

වහන්ස, දැන් වනාහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සසුන් බඹසර සමාද්ධි ද ස්ඵීත ද විස්තාරිත ද බාහුජන්‍ය ද පාටුහුත ද දෙවිමිනිසුන් විසින් සුප්‍රකාශිත ද වේ. වහන්ස, දැන් හඟවත්හු පිරිනිවෙත් වා, සුගත්හු පිරිනිවෙත් වා. වහන්ස, දැන් හඟවත්තට පිරිනිවෙන්නට කල්වේ යැ''යි කීය.

එවං චුක්ඛෙ අභං ආනන්ද මාරං පාපිමන්තං එතදවොචං: “අප්පොසසුක්ඛො ඤං පාපිම භොභි. න චිරං තථාගතස්ස පරිනිබ්බානං භවිස්සති. ඉතො තිණ්ණං මාසානං අච්චියෙන තථාගතො පරිනිබ්බා-
ධිස්සති”ති. ඉදන්තෙව ඛො ආනන්ද අජ්ඣ වාපාලෙ වෙතියෙ තථාගතෙන සතෙන සමපජානෙන ආයුසඛ්ඛාරො ඔස්සවෙඨා”ති.

[ආනන්දයාවතා]

75. එවං චුක්ඛෙ ආයස්මා ආනන්දෙ භගවන්තං එතදවොච: “තිව්ඤ්ඤ භනෙත භගවා කප්පං, තිට්ඨඤ්ඤ සුගතො කප්පං, බ්හුජනභිතාය බ්හුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අජාය භිතාය සුඛාය දෙව-
මනුස්සාන”න්ති.

අලං ආනන්ද, මා තථාගතං යාවි. අකාලො’ද්ධි ආනන්ද තථාගතං යාවතායා’ති.

දුතියමි ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ -පෙ- තතියමි ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ භගවන්තං එතදවොච: “තිව්ඤ්ඤ භනෙත භගවා කප්පං, තිට්ඨඤ්ඤ සුගතො කප්පං, බ්හුජනභිතාය බ්හුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අජාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සාන”න්ති.

සද්දහසි ඤං ආනන්ද තථාගතස්ස ඛොධිතති? “එවමහනෙත”. අථ කිඤ්ඤරභි ඤං ආනන්ද තථාගතං යාවතතියකං අභිනිපපිලෙසි? ති.

සමමුඛා මෙතං භනෙත භගවතො සුතං සමමුඛා පටිග්ගහිතං: “යස්ස කස්සචි ආනන්ද වක්ඛාරො ඉද්ධිපාදු භාවිතා බ්හුලීකතා යානීකතා වඤ්ඤකතා අනුච්චිතා පරිචිතා සුසමාරද්ධා, ඤො ආකඛබ්බාමානො කප්පං වා තිට්ඨෙය්ඤ කප්පාවසෙසං වා. තථාගතස්ස ඛො ආනන්ද වක්ඛාරො ඉද්ධිපාදු භාවිතා බ්හුලීකතා යානීකතා වඤ්ඤකතා අනුච්චිතා පරිචිතා සුසමාරද්ධා. ඤො ආකඛබ්බාමානො ආනන්ද තථාගතො කප්පං වා තිට්ඨෙය්ඤ කප්පාවසෙසං වා”ති.

සද්දහසි ඤං ආනන්ද? ති. “එවමහනෙත”.

අනදයෙනි, මෙසේ කී කල්හි මම “පවිට, තෝ මන්දෙන්සාහ වව. නොබෝ කල්හි තරාගතයන්ගේ පිරිනිවන වන්නෝ ය. මෙයින් තුන් මසක් ඇවෑමෙන් තරාගතයෝ පිරිනිවෙන්නාහ යි කීමි. අනදයෙනි, අද මේ දැන් වාපාල වෛතායෙහි දී තරාගතයන් සිහි ඇතියවුන් තුවණින් දන්නවුන් විසින් ආසුසංස්කාරය භරත ලද්දේ යැ යි වදළහ.

(අනන්ද-ආයාචනය)

75. මෙසේ වදළු කලැ අනද තෙරණුවෝ ‘වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බොහෝ දෙනාට භික්‍ෂ පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවමිනිස්නට අර්ථ පිණිස, භික්‍ෂ පිණිස, සුව පිණිස කපක් වැඩ සිටුනා සේක් වා, සුගතයන් වහන්සේ කපක් වැඩ සිටුනා සේක් ව’ යි කීහ.

“අනදයෙනි, කම් නැත, තරාගතයන් නො යදින්න, අනදයෙනි, තරාගතයන් යදනට දන් කල් නො වෙ” යි වදළහ.

දෙවනු ද...තෙවනු ද අනද තෙරණුවෝ “වහන්ස, බොහෝ දෙනාට භික්‍ෂ පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙව මිනිස්නට අර්ථ පිණිස භික්‍ෂ පිණිස සුව පිණිස ... කපක් වැඩ සිටුනා සේක් ව” යි කීහ.

එවිට හඟවත්හු “අනදයෙනි, තරාගතයන්ගේ බොධිය හදහවු දැයි” අසා වදළහ. “එසේය, වහන්සැ” යි අනද තෙරණුවෝ කීහ. “එසේ නම් අනදයෙනි, තෙපි කවර හෙයින් තෙවෙනි වර තෙක් තරාගතයන් පෙළවු ද?” යි අසා වදළහ.

වහන්ස, “අනදයෙනි යමක්හු විසින් සතර සෘද්ධිපාදයෝ වඩන ලද්දහු, යානයක් බඳු කරන ලද්දහු, වාස්තුවක් බඳු කරන ලද්දහු, පිළිපදනා ලද්දහු, පුරුදු කරන ලද්දහු, මොනොවට පුරන ලද්දහු නම්, හේ කැමැත්තේ කපක් හෝ කපකට වැඩිතරම් හෝ සිටිය හැකි වන්නෝ ය. අනදයෙනි, තරාගතයන් විසින් වනාහි සතර සෘද්ධිපාදයෝ භාවිත හ, බහුලිකෘත හ, යනිකෘත හ, වාස්තුකෘත හ, අනුජයිත හ, පරිචිත හ, සුසමාරබ්ධ හ. අනදයෙනි, ඒ තරාගතයෝ කැමැත්තෝ කපක් හෝ කපකට වැඩිතරම් කලක් හෝ සිටිය හැකි වන්නාහ” යන මේ වචනය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුයෙන් මා විසින් අසන ලදී, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුයෙහි මා විසින් පිළිගන්නා ලදී” යි අනද තෙරණුවෝ කීහ.

“අනදයෙනි, තෙපි මෙය හදහවු ද?” යි බුදුරජුහු අසා වදළහ. ‘එසේ ය, වහන්සැ’ යි අනද තෙරණුවෝ පිළිවදන් දුන්හ.

තඤ්ඤානිභානාදු තුඤ්ඤාවෙතං දුක්ඛං, තුඤ්ඤාවෙතං අපරඤ්ඤං, යං ජං තථාගතෙන ඵලං ඔළාරිකෙ නිමිඤ්ඤෙ කඨිරමානො,¹ ඔළාරිකෙ ඔභාසෙ කඨිරමානො නාසකඛි පටිච්ඡිකුං. න තථාගතං යාචි 'තිට්ඨතු භනෙන භගවා කප්පං, නිට්ඨතු සුභතො කප්පං ඛුජනභිතාය ඛුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අජාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුසසාන'නති. සචේ ජං ආනාදු තථාගතං යාවෙයායාසි, ද්ඤ්ච තෙ වාචා තථාගතො පටිකඛිපෙයා, අථ තතියකං අධිවාසෙයා. තඤ්ඤානිභානාදු තුඤ්ඤාවෙතං දුක්ඛං, තුඤ්ඤාවෙතං අපරඤ්ඤං.

76. එකමිදුභං ආනාදු සමයං රාජගහෙ විහරාමි ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ. තත්ථ පි ඛො තාභං ආනාදු ආමනෙකසිං: රමණීයං ආනාදු රාජගහං රමණීයො ගිජ්ඣකුටො පබ්බතො. යසස කසසචි ආනාදු වඤ්ඤාචො ඉඤ්චපාදු භාවිතා ඛුජිකතා යානිකතා වජ්ඣකතා අනුඤ්ඤිතා පරිචිතා සුසමාරඤ්ඤා, සො ආකඛමානො කප්පං වා තිට්ඨෙයා කප්පාවසෙසං වා. තථාගතසස ඛො ආනාදු වඤ්ඤාචො ඉඤ්චපාදු භාවිතා ඛුජිකතා යානිකතා වජ්ඣකතා අනුඤ්ඤිතා පරිචිතා සුසමාරඤ්ඤා. සො ආකඛමානො ආනාදු තථාගතො කප්පං වා තිට්ඨෙයා කප්පාවසෙසං වා'ති. ඵලමි ඛො ජං ආනාදු තථාගතෙන ඔළාරිකෙ නිමිඤ්ඤෙ කඨිරමානො ඔළාරිකෙ ඔභාසෙ කඨිරමානො නාසකඛි පටිච්ඡිකුං. න තථාගතං යාචි: 'තිට්ඨතු භනෙන භගවා කප්පං තිට්ඨතු සුභතො කප්පං ඛුජනභිතාය, ඛුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අජාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුසසාන'නති. සචේ ජං ආනාදු තථාගතං යාවෙයායාසි, ද්ඤ්ච තෙ වාචා තථාගතො පටිකඛිපෙයා, අථ තතියකං අධිවාසෙයා. තඤ්ඤානිභානාදු තුඤ්ඤාවෙතං දුක්ඛං, තුඤ්ඤාවෙතං අපරඤ්ඤං.

එකමිදුභං ආනාදු සමයං තඤ්ඤාච රාජගහෙ විහරාමි ගොතම-නිග්ගොධො -පෙ- තඤ්ඤාච රාජගහෙ විහරාමි වොරපපාතො -පෙ- තඤ්ඤාච රාජගහෙ විහරාමි වෙභාරපසෙස සඤ්ඤාපණ්ණිගුභායං -පෙ- තඤ්ඤාච රාජගහෙ විහරාමි ඉසිගිලිපසෙස කාලසිලායං -පෙ- තඤ්ඤාච රාජගහෙ විහරාමි සිතවනෙ සප්පසොණධිකපඛ්ඤාචො -පෙ- තඤ්ඤාච රාජගහෙ විහරාමි තපොදුරාමො -පෙ- තඤ්ඤාච රාජගහෙ විහරාමි වෙඵවනෙ කලඤ්ඤා නිවාපො -පෙ- තඤ්ඤාච රාජගහෙ විහරාමි ජීවකමඛවනො -පෙ- තඤ්ඤාච රාජගහෙ විහරාමි මඤ්ඤාච චිඤ්ඤාමි මිඤ්ඤායො. තත්ථාපි³ ඛො තාභං ආනාදු ආමනෙකසිං: රමණීයං ආනාදු රාජගහං, රමණීයො ගොතමනිග්ගොධො -පෙ- රමණීයො වොරපපාතො -පෙ- රමණීයො වෙභාරපසෙස සඤ්ඤාපණ්ණිගුභා -පෙ- රමණීයො ඉසිගිලිපසෙස කාලසිලා -පෙ- රමණීයො සිතවනෙ සප්පසොණධිකපඛ්ඤාචො -පෙ- රමණීයො තපොදුරාමො -පෙ- රමණීයො වෙඵවනෙ කලඤ්ඤා නිවාපො -පෙ- රමණීයො ජීවකමඛවනං -පෙ- රමණීයො මඤ්ඤාච චිඤ්ඤාමි මිඤ්ඤායො. යසස කසසචි ආනාදු වඤ්ඤාචො ඉඤ්චපාදු භාවිතා ඛුජිකතා යානිකතා වජ්ඣකතා අනුඤ්ඤිතා පරිචිතා සුසමාරඤ්ඤා, සො ආකඛමානො කප්පං වා තිට්ඨෙයා කප්පාවසෙසං වා'ති.

1. කරියමානො, පිචු . 2. නිග්ගොධාරාමො, PMS 3. තත්ථ, PMS.

“අනදයෙනි, එබැවින් මෙහි තෙපි තරාගතයන් විසින් මෙසේ ඖදරික නිමිති කරනු ලබන කල්හි, ඖදරිකාවහාසය කරනු ලබන කල්හි, යම් හෙයකින් එය පිළිවිදිනුවට නො හැකි වූහු ද, ‘වහන්ස, භාගාවත්භූ බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවමිනිස්නට අර්ථ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස කපක් වැඩ සිටිත් වා, සුගත්භූ කපක් වැඩ සිටිත් වා’ යි තරාගතයන් නො යැදුහු ද, එය තොපගේ ම දුෂ්කෘතය, තොපගේ ම වරද ය. අනදයෙනි, ඉදින් තෙපි තරාගතයන් යැදුහු නම්, තරාගතයෝ තොපගේ වචන දෙකක් පිළිකෙවනාහ. වැලි තෙවැන්න ඉවසන්නාහ. එහෙයින් අනදයෙනි, මෙහි මෙය තොපගේ ම දුෂ්කෘතය, තොපගේ ම වරද ය.

76. අනදයෙනි, එක් සමයෙක මම් රජගහ නුවර ගිජුකුළු පව්වෙහි වෙසෙමි. එහි දී ද මම් තොප බණවා ‘අනදයෙනි, රජගහ පුර සිත්කලු ය. ගිජුකුළු පව්ව සිත්කළු ය. අනදයෙනි, යම් කිසිවක්භූ විසින් සතර සෘද්ධි-පාද භාවිත බහුලිකෘත යානිකෘත වාස්තුකෘත අනුෂ්ඨිත පරිචිත සුසමාරබ්ධ නම්, හේ කැමැත්තේ කපක් හෝ කපට වැඩියක් කල් සිටිය හැකි වන්නේ යැ’ යි කීමි. අනදයෙනි, මෙසේත් තරාගතයන් විසින් ඖදරික නිමිත්ත කරනු ලබන කල්හි, ඖදරික අවහාසය කරනු ලබන කල්හි එය දනගන්නට නො හැකි වූහු. තරාගතයනට ‘වහන්ස, බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවමිනිස්නට අර්ථ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස හඟවත්භූ කපක් වැඩසිටිත් වා, සුගත්භූ කපක් වැඩ සිටිත් වා’ යි යාවන නො කළහු ය. අනදයෙනි, ඉදින් තෙපි තරාගතයන් යැදුහු නම්, තරාගතයෝ තොප වචනදෙකක් ම පිළිකෙවනාහ, වැලි තෙවැන්න ඉවසන්නාහ. අනදයෙනි, එබැවින් මෙහි තොපගේ ම දුෂ්කෘත ය, තොපගේ ම වරද ය.

අනදයෙනි, එක් සමයෙක්හි මම් ඒ රජගහ නුවර ම ගෞතම නායග්‍රො-ධය මූලා වෙසෙමි ... ඒ රජගහ නුවර ම වොරප්‍රපාතයෙහි වෙසෙමි... ඒ රජගහ නුවර ම වෙච්ඤාර පර්වතපාර්ශ්වයෙහි සප්තපර්ණිගුහායෙහි වෙසෙමි - ඒ රජගහ නුවර ම සෘෂිගිරිපාර්ශ්වයෙහි කාලශීලායෙහි වෙසෙමි ... ඒ රජගහ නුවර ම ශීතවනයෙහි සප්තසොණ්ඩික පබ්භාරයෙහි වෙසෙමි ... ඒ රජගහ නුවර ම තපොදරාමයෙහි වෙසෙමි... ඒ රජගහ නුවරෙහි කලඤ්ඤ නිවාප නම් වූ වෙළඳවනයෙහි වෙසෙමි... ඒ රජගහ නුවරෙහි ම මද්දකුච්ඡි මුච්චාචුහි වෙසෙමි. අනදයෙනි, එහි දී ද තොප බණවා ‘අනදයෙනි, රජගහ පුර සිත්කලු ය, අනදයෙනි, ගෞතම නායග්‍රොධය සිත්කලු ය, ... වොරප්‍රපාතය සිත්කලු ය ... වෙච්ඤාරපාර්ශ්වයෙහි සප්තපර්ණිගුහාව සිත්කලු ය ... සෘෂිගිරිපාර්ශ්වයෙහි කාලශීලාව සිත්කලු ය. ... ශීතවන-යෙහි සප්තසොණ්ඩිකපබ්භාරය සිත්කලු ය. ... තපොදරාමය සිත්කලු ය ... කලඤ්ඤනිවාප නම් වූ වෙළඳවනය සිත්කලු ය ... මද්දකුච්ඡි මුච්චනය සිත්කලු ය. අනදයෙනි, යම් කිසිවක්භූ විසින් සතර සෘද්ධිපාද භාවිත ද බහුලිකෘත ද යානිකෘත ද වාස්තුකෘත ද, අනුෂ්ඨිත ද පරිචිත ද සුසමාරබ්ධ ද හේ කැමැත්තේ කපක් හෝ කපකට වැඩියක් කල් හෝ සිටිය හැකි වන්නේ යැ’ යි කීමි.

එවමි ඛො ආනන්ද තථාගතෙන, ඔළාරිකෙ ගිමිකෙ කඨිරමානෙ -පෙ- නාසකඛි පටිච්ඡක්ඛිං. න තථාගතං යාචි 'තිට්ඨතු භගවා කප්පං, තිට්ඨතු සුගතො කප්පං ඛුජ්ජනභිතාය ඛුජ්ජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුසසානනති' සවෙ ඤං ආනන්ද තථාගතං යාවෙයාසාසි, දො තෙ වාචා තථාගතො පටිකඛිපෙයා, අථ තතියකං අධිවාසෙයා. තඤ්චාතිභානන්ද තුග්ගෙවෙතං දුක්ඛං, තුග්ගෙවෙතං අපරඤං.

77. එකමිදුභං ආනන්ද සමයං ඉධෙව වෙසාලියං විහරාමී උදෙන-වෙතියෙ. තත්ථ ඛො තාභං ආනන්ද ආමනෙතසිං: රමණියා ආනන්ද වෙසාලී, රමණියං උදෙනං වෙතියං. යසා කසඤ්චි ආනන්ද වත්තාරො ඉඤ්චපාද භාවිතා -පෙ- සුසමාරඤා, සො ආකඛබ්බමානො කප්පං වා තිට්ඨෙයා කප්පාවසෙසං වා තථාගතසා ඛො ආනන්ද වත්තාරො ඉඤ්චපාද භාවිතා -පෙ- සුසමාරඤා. සො ආකඛබ්බමානො ආනන්ද තථාගතො කප්පං වා තිට්ඨෙයා කප්පාවසෙසං වා'ති. එවමි ඛො ඤං ආනන්ද තථාගතෙන ඔළාරිකෙ නිමිනෙ කඨිරමානෙ -පෙ- නාසකඛි පටිච්ඡක්ඛිං -පෙ- තඤ්චාතිභානන්ද තුග්ගෙවෙතං දුක්ඛං, තුග්ගෙවෙතං අපරඤං.

එකමිදුභං ආනන්ද සමයං ඉධෙව වෙසාලියං විහරාමී ගොතමකෙ වෙතියෙ. -පෙ- ඉධෙව වෙසාලියං විහරාමී සත්තමෙඛ වෙතියෙ. -පෙ- ඉධෙව වෙසාලියං විහරාමී ඛුජ්ජනෙක වෙතියෙ. -පෙ- ඉධෙව වෙසාලියං විහරාමී සාරන්දෙ වෙතියෙ -පෙ- ඉදනෙව ඛො තාභං ආනන්ද අජ්ජ වාපාලෙ වෙතියෙ ආමනෙතසිං: රමණියා ආනන්ද වෙසාලී, රමණියං වාපාලං වෙතියං. යසා කසඤ්චි ආනන්ද වත්තාරො ඉඤ්චපාද භාවිතා ඛුජ්ජිකතා යානිකතා වජ්ජිකතා අනුච්ඡිතා පරිච්ඡිතා සුසමාරඤා, සො ආකඛබ්බමානො කප්පං වා තිට්ඨෙයා කප්පාවසෙසං වා. තථාගතසා ඛො ආනන්ද වත්තාරො ඉඤ්චපාද භාවිතා ඛුජ්ජිකතා යානිකතා වජ්ජිකතා පරිච්ඡිතා සුසමාරඤා. සො ආකඛබ්බමානො ආනන්ද තථාගතො කප්පං වා තිට්ඨෙයා කප්පාවසෙසං වා'ති. එවමි ඛො ඤං ආනන්ද තථාගතෙන ඔළාරිකෙ ගිමිකෙ කඨිරමානෙ, ඔළාරිකෙ ඔභාසෙ කඨිරමානෙ නාසකඛි පටිච්ඡක්ඛිං. න තථාගතං යාචි; තිට්ඨතු භගවා කප්පං, තිට්ඨතු සුගතො කප්පං ඛුජ්ජනභිතාය ඛුජ්ජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුසසානනති. සවෙ ඤං ආනන්ද තථාගතං යාවෙයාසාසි, දො තෙ වාචා තථාගතො පටිකඛිපෙයා, අථ තතියකං අධිවාසෙයා තඤ්චාතිභානන්ද තුග්ගෙවෙතං දුක්ඛං, තුග්ගෙවෙතං අපරඤං.

අනදයෙනි, මෙසේත් තථාගතයන් විසින් ඖදරික නිමිත්ත කරනු ලබන කල්හි ... එය දනගන්නට නො හැකි වූහ. 'හගවත්හු බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවම්නිස්නට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස කපක් හෝ කපකට වැඩියක් වැඩ සිටිත් වා' යි තථාගතයන් නො ම යැදූහ. අනදයෙනි, ඉදින් තෙපි තථාගතයන් යැදූහු නම්, තොපගේ වචන දෙකක් ම තථාගතයෝ පිළිකෙවිනාහ, වැලි තෙවැන්න ඉවසන්නාහ. එහෙයින් අනදයෙනි, මෙහි තොපගේ ම දුෂ්කෘතය වෙයි, තොප ගේ ම වරද වෙයි.

77. අනදයෙනි, එක් සමයෙකහි මේ විසල්පුරෙහි ම උදෙන වෛත්‍යයෙහි වෙසෙමි. එහි දී ද අනදයෙනි, තොප බණවා 'අනදයෙනි, විසල් පුර සිත්කලු ය, උදෙන වෛත්‍යය සිත්කලු ය. අනදයෙනි, යමක්හු විසින් සතර සෘද්ධිපාද භාවිත ... සුසමාරබ්ධ වී නම්, හේ කැමැත්තේ කපක් හෝ කපකට වැඩි කල් සිටිය හැකි වන්නේ ය. අනදයෙනි, තථාගතයන් විසින් වනාහි සතර සෘද්ධිපාදයෝ භාවිත හ ... සුසමාරබ්ධ හ. ඔබ කැමැත්තාහු කපක් හෝ එයට වැඩියක් කල් හෝ සිටියැ හැකි වන්නාහ' යි කීමි. අනදයෙනි, මෙසේ තථාගතයන් විසින් ඖදරික නිමිත්ත කරනු ලබන කල්හි ... එය දනගන්නට නො හැකි වූහ. එහෙයින් අනදයෙනි, මෙහි මේ තොපගේ ම දුෂ්කෘතය ය, මේ තොපගේ ම වරද ය.

අනදයෙනි, මම එක් සමයෙක මෙහි විසල්පුර ශෞතමක වෛත්‍යයෙහි වෙසෙමි ... මේ විසල්පුරෙහි ම සප්තාමුච්චෙත්‍යයෙහි වෙසෙමි ... මේ විසල්පුරයෙහි ම බහුපුත්‍රක වෛත්‍යයෙහි වෙසෙමි ... මේ විසල්පුරයෙහි ම සාරඤ්ඤ වෛත්‍යයෙහි වෙසෙමි ... අනදයෙනි, අද දැන් මේ වාපාල වෛත්‍යයෙහි දී තොප බණවා 'අනදයෙනි, විසල්පුර සිත්කලු ය, වාපාලවෛත්‍යය සිත්කලු ය. අනදයෙනි, යම් කිසිවක්හු විසින් සතර සෘද්ධිපාද භාවිත බහුලිකෘත යානිකෘත වාස්තුකෘත අනුෂ්ඨිත පරිචිත සුසමාරබ්ධ නම්, හේ කැමැත්තේ කපක් හෝ කපකට වැඩියක් කල් සිටියැ හැකි වන්නේ ය. අනදයෙනි, තථාගතයන් විසින් සතර සෘද්ධිපාද භාවිත ය, බහුලිකෘත ය, යානිකෘත ය, වාස්තුකෘත ය, අනුෂ්ඨිත ය, පරිචිත ය, සුසමාරබ්ධ ය. අනදයෙනි, ඒ තථාගතයෝ කැමැත්තාහු නම් කපක් හෝ එයට වැඩියක් කල් සිටිය හැකි වන්නාහ' යි කීමි. අනදයෙනි, මෙසේත් තථාගතයන් විසින් ඖදරික නිමිත්තය කරනු ලබන කල්හි, ඖදරිකාවහාසය කරනු ලබන කල්හි; එය දනගන්නට නො හැකි වූහ. 'බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුග්‍රහ පිණිස, දෙවම්නිස්නට වැඩ පිණිස, හිත පිණිස, සුව පිණිස, හගවත්හු කපක් වැඩසිටිත් වා, සුගත්හු කපක් වැඩසිටිත් ව' යි තථාගතයන් නො යැදූහු. අනදයෙනි, ඉදින් තෙපි යැදූහු නම්, තථාගතයෝ තොප කී බස දෙවරක් ම පිළිකෙවිනාහ. තෙවෙනි වර ඉවසන්නාහ. එහෙයින් අනදයෙනි, මෙහි මේ තොපගේ ම දුෂ්කෘතය වෙයි, තොපගේ ම වරද වෙයි.

78. නන්ධිතෙං ආනන්ද ඔයා පටිගච්චෙව අත්ඛාතං: සබ්බෙහෙව පියෙහි මනාපෙහි නානාභාවො විනාභාවො අඤ්ඤරාභාවො. තං කුතෙඤ ආනන්ද උච්ඡා යං තං ජාතං භූතං සඛිඛතං පලොකධම්මං. තං වත මා පඤ්ඤප්පිති. නෙතං යානං විජ්ජති. යං ඛො පනෙතං ආනන්ද තථාගතෙන වතං වන්තං මුක්ඛං පභීණං පට්ඨිසසව්ඨං, ඔසසචෙඨා ආයුසඛ්ඛාරො, එකංසෙන වාචා තථාගතෙන භාසිතා 'න විරං තථාගතස්ස පරිනිබ්බානං භවිසසති, ඉතො තිණ්ණං මාසානං අවචයෙන තථාගතො පරිනිබ්බාසි සසති'ති. තඤ්ඤො¹ තථාගතො ජීවිතභෙතු පුන පච්චාවම්භසති'ති නෙතං යානං විජ්ජති.

79. ආයාමානන්ද යෙන මහාවතං කුටාගාරසාලා තෙනුපසඬකම්භසාමා'ති. "එවං භනෙත"ති ඛො ආයසමා ආනන්දෙ භගවතො පච්චසෙසාසි අථ ඛො භගවා ආයසමතා ආනන්දෙන සද්ධිං යෙන මහාවතං කුටාගාරසාලා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්භා ආයසමන්තං ආනන්දං ආමනෙකසි; ගච්ඡ නිං ආනන්ද, යාවතිකා භික්ඛු වෙසාලිං. උපනිසසාය විහරන්ති, තෙ සබ්බ උපට්ඨානසාලායං සන්ති පාතෙහි'ති. "එවං භනෙත" ති ඛො ආයසමා ආනන්දෙ භගවතො පච්චසුභා, යාවතිකා භික්ඛු වෙසාලිං. උපනිසසාය විහරන්ති, තෙ සබ්බ උපට්ඨානසාලායං සන්ති පාතෙභා යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙභා එකමන්තං අවධාසි. එකමන්තං ඨිතො ඛො ආයසමා ආනන්දෙ භගවන්තං එතදවොච; "සන්ති පාතිතො භනෙත භික්ඛුසඬෙකා, යසස් දුති භනෙත භගවා කාලං මඤ්ඤති"ති.

[බ්‍රහ්මචරිය විරච්ඡිතික-ධම්මදෙසනා]

80. අථ ඛො භගවා යෙන උපට්ඨානාසලා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්භා පඤ්ඤතෙක ආසනෙ නිසීදි. නිසජ්ඡ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙකසි: "තසමාතිභ භික්ඛවෙ යෙ තෙ² මයා ධම්මා අභිඤ්ඤ දෙසිතා, තෙ වො සාධුකං උග්ගභෙභා ආසෙච්චිකඛා භාවෙතඛො ඛහුලීකාතඛො යථසීදං බ්‍රහ්මචරියං අද්ධනියං අසස විරච්ඡිතිකං. තදසස ඛහුජනභිතාය ඛහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුසසානං කතමෙ ව තෙ භික්ඛවෙ ධම්මා මයා අභිඤ්ඤ³ දෙසිතා, යෙ වො⁴ සාධුකං උග්ගභෙභා ආසෙච්චිකඛා භාවෙතඛො ඛහුලීකාතඛො යථසීදං බ්‍රහ්මචරියං අද්ධනියං අසස විරච්ඡිතිකං. තදසස ඛහුජනභිතාය ඛහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුසසානං. සෙයාපීදං, වත්තාරො සතිපට්ඨානා, වත්තාරො සම්මප්පධානා, වත්තාරො ඉද්ධිපාදු පඤ්ඤිත්ථියානි, පඤ්ඤ ඛලානි. සත්ථ ඛොජ්ඣඛිතා, අරියො අච්චඛිතිකො මග්ගො.

1. තංවතං, භා තං වචනං, PTS සිඉ.
 2. යෙ වො, PTS
 3. අභිඤ්ඤාය, PTS.
 4. තෙ වො, සිඉ.

78. අනදයෙනි, ප්‍රිය වූ මන වඩන්තාවූ සියලු දෑ කෙරෙන් වෙන් වීම, ඉවත් වීම, අන් සැටියෙකින් වීම යන මෙය මා විසින් කල් තබා ම තොපට කියන ලද්දේ නො වේ ද? අනදයෙනි, යමක් උපන්නේ ද, වූයේ ද, සැකැස්මෙන් ද, පලුදු වන සුලු ද, 'එය පලුදු නො වේවා' යි යන මෙය කොයින් ලැබෙන්නේ ද? මේ කරුණ විද්‍යාමාන නො වේ. අනදයෙනි, යමක් තථාගතයන් විසින් හරන ලද ද, බැහැර කරන ලද ද, මුදන ලද ද, පහ කරන ලද ද, දුර්ලභ ලද ද, යම් දායුසංස්කාරයක් හරන ලද ද, නොබෝ කල්හි තථාගතයන්ගේ පිරිනිවීම වන්නේ යැ යි, මෙයින් බෙදෙමින් ඇවෑමෙන් තථාගතයෝ පිරිනිවෙන්නාහ' යි යම් එකාන්ත වචනයක් තථාගතයන් විසින් කියන ලද ද, ඒ වචනය තථාගතයෝ දිවි හෙයින් තුමුදු වළහන්නාහ යන මෙය නැත්තේ ය. මේ කාරණය අවිද්‍යාමාන ය.

79. 'අනදයෙනි, යමු, මහාවනය යම් තැනෙක ද, කුළාරහල් වෙහෙර යම් තැනෙක ද, එ තැනට එළැඹෙන්නමහ' යි බුදුරජුහු වදළාහ. 'එසේ ය වහන්සැ' යි අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවත් බුදුරජුන්ට පිළිවදන් දුන්හ. එකල්හි භාග්‍යවත්හු ආයුෂ්මත් අනද තෙරුන්හා මහ වෙනෙහි කුළාරහල් වෙහෙර කරා වැඩියහ. වැඩ අනද තෙරුන් බණවා, 'අනදයෙනි, යවු, යම් පමණ මහණු විසල්පුර නිසා වෙසෙත් ද, ඔවුන් හැම උච්චන්හලා රැස්කරවු' යි වදළහ. 'එසේ ය, වහන්සැ' යි අනද තෙරණුවෝ බුදුරජුන්ට පිළිවදන් දී විසල්පුර වසනා තාක් හැම මහණුන් උච්චන්හලා රැස් කොට භාග්‍යවත් බුදුරජුන් කරා එළැඹී වැද පසෙක සිටියාහ. පසෙකැ සිටියාවූ අනද තෙරණුවෝ හඟවත් බුදුරජුන්ට 'වහන්ස, බික්සහ රැස් කරන ලද්දේ ය. යමක් පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් කල් සිතන සේක් නම් මේ ඒ කලා' යි සැළ කළහ.

[බුන්ධවයාචාර්යාදී ධම්මදෙශනා]

80. ඉක්බිති හඟවත්හු උච්චන්හල කරා එළැඹියහ. එළැඹී, පණවා තුබුණු අස්නැ වැඩහුන්හ. වැඩහිද ම මහණුන් බණවා, "මහණෙනි, යම් සේ මේ සසුන්බඹසර බොහෝ කල් පැවැත්ත හෙන්නේ ද, විරස්ථිතික වන්නේ ද, එසේ මෙහි මා විසින් යම් ධර්ම කෙනෙක් වෙසෙයි නුවණින් දැන දෙසන ලද ද, තොප විසින් ඒ මොනොවට ඉගෙන ආසෙවන කළ යුතු, භාවනා විසින් වැඩිය යුතු, බහුල වශයෙන් කළ යුතු. එය බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සැප පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවමිනිස්නට අර්ථ පිණිස, හිත පිණිස සුව පිණිස වන්නේ ය. මහණෙනි, යම්සේ මේ සසුන් බඹසර බොහෝ කල් පැවැත්ත හෙන්නේ ද, විරස්ථිතික වන්නේ ද, එය බොහෝ දෙනාට සැප පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවමිනිස්නට අර්ථ පිණිස, හිත පිණිස, සුව පිණිස වන්නේ ද, එසේ ඒ යම් ධර්ම කෙනෙක් තොප විසින් මොනොවට ඉගෙන ආසෙවන කළ යුතු ද, වැඩිය යුතු ද, බහුල කළ යුතු ද, මහණෙනි, මා විසින් වෙසෙයි නුවණින් දැන දෙසන ලද ඒ ධර්මයෝ කවුරු ද යත්: ඔහු නම් සතර සතිපට්ඨානයෝ ය, සතර සමාස්ප්‍රධානයෝ ය, සතර සාද්ධිපාදයෝ ය, පංච ඉන්ද්‍රියයෝ ය, පඤ්ච බල ය, සජ්ත බොධ්‍යධිග ය, ආයාඨි අෂ්ටාංගික මාර්ගය ය යන මොහු ය.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ධම්මා මයා අභිඤ්ඤා දෙසිතා. තෙ වො සාධුකං උග්ගභෙත්වා ආසෙවිතබ්බො ඛහුලීකාතබ්බො යථාසිදං බ්‍රහ්මචරියං අද්ධතීයං අසස වීරඤ්චිතං, තදසස ඛහුජනභිතාය ඛහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අස්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුසසානන්ති¹.

81. අථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසී: “භඤ්දනී භික්ඛව ආමනත- යාමී වො. වයධම්මො සභිබ්බාරා. අපචොදෙන සමපාදෙථ. නචීරං තථාගතසස පරිනිබ්බානං භවිසසති. ඉතො තිණණං මාසානං අච්චයෙන තථාගතො පරිනිබ්බාසිසසති²” ති. ඉදම්චොච භගවා. ඉදං වචා සුගතො අථාපරං ඵතදචොච සස්ථා¹:

පරිපනෙකා වයො මයභං පරිතං මම ජීවිතං
පභාය වො ගමීසසාමී කතමෙම සරණමත්තනො.
අපචකො සතිමනෙතා සුසීලා භොථ භික්ඛවො,
සුසමාභිතසඤ්ඤපපා සචිත්තමනුරකඤ්ච.
යො ඉමසමී ධම්මචිතයෙ අපචනෙතා විභසසති²,
පභාය ජාතිසංසාරං දුසඛසසනතං කච්චිසසති ති.

තතීයභාණවාරො.

1. ඉතො පරං සන්තපොත්තකෙ අයං අධිකො පායො’පි දිසසතෙ; “දහරා පි ව යෙ වුධඨා යෙ බාලා යෙ ව පණ්ඨිතා අධඨා චෙව දළිදද ව සමෙඛි මච්චුපරායණා යථා පි තුම්භකාරසස කතං මතභිකභාජතං මුද්දකං ව මහත්තං වයඤ්ච පකකඤ්චආමකං සභිඛං භෙදනපරියත්තං ඵචං මච්චාන ජීවිතං අථාපරං ඵතදචොච” සස්ථා
2. විභරිසසති සා, විභෙසසති සිවු. සද්දතීතියං 1038 - “චීරසස හ - විසුඛමසස හර ධාතුසස ‘හ’ ඉච්චාදෙසො භොති වා සසතිමභී විහත්තියං - අපචනෙතො විභසසති”

මහණෙනි, මේ ධර්මයේ වනාහි මා විසින් වෙසෙසි නුවණින් දැන දෙසන ලදහ. ඔහු තොප විසින් මේ සසුන්බඹසර බොහෝ කල් පවත්නා පිණිස, විරස්ථිතික වනු පිණිස, මොනොවට ඉගෙන ආසෙවන කළ යුතු, වැඩියැ යුතු, බහුල කළ යුතු. එය බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවිමිනිස්නට අර්ථ පිණිස හිත පිණිස සැප පිණිස වන්නේ යැ'යි වදාළහ.

81. ඉක්බිති හඟවත්හු හික්ෂුන් බණවා, “මහණෙනි, දැන් තොප අමතමි. සංස්කාරයේ නැසෙන සුල්ලහ. නොපමායෙන් තුන්සික සපයවු. නොබෝ කල්හි තරාගතයන්ගේ පිරිනිවන වන්නේ ය. මෙයින් තුන් මස් ඇවෑමෙන් තරාගතයේ පිරිනිවෙන්නාහ” යි වදාළහ. හඟවත්හු මෙය වදාළහ. සුගත්හු මෙය වදාරා ඉක්බිති ඒ ශාස්තෘහු ගාථාබන්ධන වශයෙන් අනෙකක් වූ මේ වචන ද වදාළහ:

“මගේ වයස චූහුකෙළේ ය. මගේ ජීවිතකාලය (තව) ස්වල්පයකි. තොප හැර යන්නෙමි. මා විසින් තමහට පිහිට කරන ලද්දේ ය.

මහණෙනි, නොපමා වඩු, සිහි ඇත්තෝ වඩු, සුසිල් වඩු, මොනොවට පිහිටුවූ සමාක්කල්පනා ඇත්තෝ තමන් සිත රැකගනිවු.

යමෙක් මේ සස්තෙහි නොපමා ව වෙසෙන්නේ නම්, හෙතෙම ජාතිසංසාරය (ඉපැත්ම ද සසර ද නොහොත් ජාතිසංඛ්‍යාත සසර) හැර ලා දුක් කෙළවර කරන්නේ ය.”

තෙවෙනි බණවර යි.

[වතකාරො අරියධම්මා]

82. අථ ඛො භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පක්ඛවීරමාද්දය වෙසාලිං පිණ්ඩාය පාවිසි. වෙසාලියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ජාභක්ඛං පිණ්ඩපාතපටිකකන්තො නාගාපලොකිතං¹ වෙසාලිං අපලොකෙත්වා ආයසානං ආනන්දං ආමනෙකසී: ඉදං පච්ඡිමකං ආනන්ද තථාගතස්ස වෙසාලියා දසසනා භවිසත්ති. ආයාමානන්ද යෙන භණ්ඩගාමො² තෙනුපසඬකම්සාමා'ති. 'එවම්පනෙක'ති ඛො ආයසමා ආනන්දෙ භගවතො පච්චසෙකසී අථ ඛො භගවා මහතා භික්ඛුසඬෙතන සද්ධිං යෙන භණ්ඩගාමො තදවසරි. තත්ථ සුදං භගවා භණ්ඩගාමෙ විහරති.

තත්ථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙකසී: "චතුක්ඛං භික්ඛවෙ ධම්මානං අනන්තබොධා අපච්චවෙධා එවමීදං දීඝමද්ධානං සන්ධාවිතං සංසරිතං චම්මෙක්ඛව තුම්භාකක්ඛව. කතමෙසං චතුක්ඛං? අරියස්ස භික්ඛවෙ සීලස්ස අනන්තබොධා අපච්චවෙධා එවමීදං දීඝමද්ධානං සන්ධාවිතං සංසරිතං චම්මෙක්ඛව තුම්භාකක්ඛව. අරියස්ස භික්ඛවෙ සමාධිස්ස අනන්තබොධා අපච්චවෙධා එවමීදං දීඝමද්ධානං සන්ධාවිතං සංසරිතං චම්මෙක්ඛව තුම්භාකක්ඛව - අරියාය භික්ඛවෙ පඤ්ඤාය -පෙ- අරියාය භික්ඛවෙ විමුක්ඛියා -පෙ-

තයිදං භික්ඛවෙ අරියං සීලං අනුමුද්ධං. පට්ඨිද්ධං අරියො සමාධි අනුමුද්ධො පට්ඨිද්ධො. අරියා පඤ්ඤා අනුමුද්ධා පට්ඨිද්ධා. උච්ඡික්ඛා භවතණ්ඤා ඕණා භවනෙතති. නන්දීද්දති පුනබ්බවො'ති. ඉදමචොච භගවා ඉදං වත්වා සුගතො අරාපරං එතදචොච සත්ථා:

"සීලං සමාධි පඤ්ඤා ච විමුක්ඛි ච අනුක්ඛරා
අනුමුද්ධා ඉමෙ ධම්මා ගොතමෙන යසසීනා,

ඉති මුද්ධො අභිඤ්ඤාය ධම්මමක්ඛාසී භික්ඛුනා
දුක්ඛස්සන්තකරො සත්ථා වක්ඛුමා පරිනිබ්බුතො'ති.

1. නාගාපලොකිතං, ඝායා
2. භණ්ඩගාමො, මජ්ඣ.

[ආයඨධර්ම සතර]

82. ඉක්බිත්තෙන් හඟවත්හු පෙරවරු සමයෙහි හැද පෙරෙවි පාසිවුරු ගෙන විසල්පුර පිඬු පිණිස පිවිසියහ. විසල්පුර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත්හි පිඬුවායෙන් පෙරළා වැඩියාහු, නාගාපලොකනයෙන් විසල්පුර බලාවදරා, අනඳ තෙරුන් බණවා, “අනඳයෙනි, මේ තථාගතයන්ගේ පශ්චිම වෛශාලිදර්ශනය වන්නේ ය. යමු, අනඳයෙනි, හාණ්ඩගාමය වෙත එළඹෙන්නමු” යි වදළහ. ‘එසේ ය වහන්සැ’ යි කියා අනඳ තෙරණුවෝ හඟවත් බුදුරජුනට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ඉක්බිති හඟවත්හු මහත් බික්සහන කැවූව හණ්ඩ ගම වෙත වැඩියහ. හඟවත්හු එහි හණ්ඩ ගමෙහි වැඩවෙසෙති.

එකල්හි භාගාවතුන් වහන්සේ භික්ෂුන් බණවා, “මහණෙනි, සතර ධර්මයන් අනුබොධ නොකිරීමෙන් ප්‍රතිවෙධ නොකිරීමෙන් මෙසේ මේ දික් කලක් මගේ ද තොපගේ ද සසර සැරුම විය. කවර සතර ධර්මයන්ගේ (අනනුබොධයෙන් අප්‍රතිවෙධයෙන්) ද යත්: මහණෙනි, ආයඨ ශීලයාගේ අනනුබොධයෙන් අප්‍රතිවෙධයෙන් මෙසේ මේ දික් කලක් මගේ ද තොපගේ ද සසර දිවැ හැවිදීම, සසර සැරීම විය. මහණෙනි, ආයඨ සමාධිහුගේ අනනුබොධයෙන් අප්‍රතිවෙධයෙන් මෙසේ මේ දික් කලක් මගේ ද තොපගේ ද සසර දිවැ හැවිදීම, සසර සැරුම විය - මහණෙනි, ආයඨ ප්‍රඥාවගේ . . මහණෙනි, ආයඨ විමුක්තිය ගේ අනනුබොධයෙන් අප්‍රතිවෙධයෙන් මෙසේ මේ දීර්ඝ කාලයක් මගේ ද තොපගේ ද සසර දිව හැවිදීම, සසර සැරීම විය.

මහණෙනි, ඒ ආයඨ ශීලය මා විසින් ද තොප විසින් ද අනුබුද්ධ ය, ප්‍රතිවිද්ධ ය. ඒ ආයඨ සමාධිය මා විසින් ද තොප විසින් ද අනුබුද්ධ ය, ප්‍රතිවිද්ධ ය. ඒ ආයඨ ප්‍රඥාව මා විසින් ද තොප විසින් ද අනුබුද්ධ ය, ප්‍රතිවිද්ධ ය. භවතෘෂ්ණාව සිදුනා ලදී, භවනෙත්තිය ක්ෂීණ විය. දන් පුනර්භවයෙක් නැතැ” යි වදළහ. හඟවත්හු මෙය, වදළාහ. සුඟත්හු මෙය වදරා, යලිද්‍ර භාඨා බන්ධන විසින් අනෙකක් වූ මේ වචන වදළාහ:

“ලොවුතුරු ශීලය ද ලොවුතුරු සමාධිය ද ලොවුතුරු ප්‍රඥාව ද ලොවුතුරු විමුක්තිය ද යන මේ දහම්හු කීර්තිමත් ගෞතමයන් විසින් අනුබෝධ කරන ලද්දහ.

මෙසේ බුදුහු වෙසෙසින් දැන මහණුනට දහම් දෙසූහ. පසැස් ඇති, දුක් නැසූ ඒ ශාස්තෘහු කෙලෙස් පිරිනිවනින් පිරිනිවියාහ.”

තත්‍රාපි සුදං හගවා හණ්ඨගාමෙ විහරනො එතදෙව බහුලං භික්ඛුනං ධම්මං කථං කරොති: “ඉති සීලං, ඉති සමාධි, ඉති පඤ්ඤා. සීලපරිභාවිතො සමාධි මහපථලො හොති මහානිසංසො. සමාධිපරිභාවිතා පඤ්ඤා මහපථලා හොති මහානිසංසා. පඤ්ඤාපරිභාවිතං විතතං සමමදෙව ආසවෙහි විමුච්චති සෙයාරථීදං කාමාසවා භවාසවා අවිජ්ජාසවා’ති.

[වතකාරො මහාපදෙසා]

83. අථ බො හගවා හණ්ඨගාමෙ යථාභිරතතං විහරිතො ආයසමිත්තං ආනන්දං ආමනෙකයි: ‘ආයාමානන්ද යෙන හස්සීගාමො, යෙන අමබ්ගාමො, යෙන ජලේඛගාමො, යෙන භොගනගරං තෙනුපසඬකමිසසාමා’ති. “එවමහනෙක”ති බො ආයසමා ආනන්දෙ හගවතො පච්චසෙසාසි. අථ බො හගවා මහතා භික්ඛුසඬෙක්ඛන සද්ධිං යෙන භොගනගරං තදවසරි. තත්‍රසුදං හගවා භොගනගරෙ විහරති ආනන්දෙ වෙතියෙ.

තත්‍ර බො හගවා භික්ඛු ආමනෙකයි: “වතකාරො” මෙ භික්ඛවෙ මහාපදෙසෙ දෙසිසසාමි. තං සුඤ්ඤාථ සාධුකං මනයි කරොථ, භාසිසසාමි’ති. ‘එවමහනෙක’ති බො තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චසෙසාසුං. හගවා එතදවොච:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං වදෙයා: “සම්මුඛා ලෙතං ආවුසො හගවතො සුතං, සම්මුඛා පටිග්ගහිතං, අයං ධම්මො අයං විනයො ඉදං සද්ද්වසාසනානති” තස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුනො භාසිතං නෙව අභිනන්දිතබ්බං න පටිකෙකාසිතබ්බං. අනභිනන්දිතො අපපටිකෙකාසිතො තාති පදබ්බාඤ්ජනාති සාධුකං උග්ගහෙතො සුකෙත ඕතාරෙතබ්බාති¹ විනයෙ සන්දසෙතබ්බාති. තාති වෙ සුකෙත ඕතාරියමානාති² විනයෙ සන්දසසියමානාති න වෙච සුකෙත ඕතරන්ති³ න ච විනයෙ සන්දසසන්ති, නිට්ඨමෙසු ගතතබ්බං: අද්ධා ඉදං න වෙච තස්ස හගවතො වචනං, ඉමසෙව භික්ඛුනො දුග්ගහිතනති. ඉති හෙතං භික්ඛවෙ ජබ්බෙධයාථ. තාති වෙ සුකෙත ඕතාරියමානාති විනයෙ සන්දසසියමානාති සුකෙත වෙච ඕතරන්ති විනයෙ ච සන්දසසන්ති, නිට්ඨමෙසු ගතතබ්බං: ‘අද්ධා ඉදං තස්ස හගවතො වචනං. ඉමසෙව භික්ඛුනො සුග්ගහිත’නති. ඉමං භික්ඛවෙ පඨමං මහාපදෙසං ධාරෙයාථ. (1)

1. ඕසාරෙතබ්බාති, මජ්ඣං 2. ඕසාරියමානාති

3. ඕතරන්ති,

භාග්‍යවතුන්වහන්සේ ඒ හණ්ඩගාමයෙහි වසන සේක් “ශීලය මෙ ඛද්‍ර යැ, සමාධිය මෙ ඛද්‍ර යැ, ප්‍රඥාව මෙ ඛද්‍ර යැ. ශීලයෙන් පරිභාවිත සමාධිය මහත් පල ඇත්තේ ය, මහත් අනුසස් ඇත්තේ ය, සමාධියෙන් පරිභාවිත ප්‍රඥාව මහත් ඵල ඇත්තේ ය, මහත් අනුසස් ඇත්තේ ය, ප්‍රඥායෙන් පරිභාවිත සිත ක මාස්‍රවය කෙරෙත් ද හවාස්‍රවය කෙරෙත් ද අවිද්‍යාස්‍රවය කෙරෙත් දැ යි මෙසේ මෙ කී ආස්‍රවකෙරෙත් මොනොවට ම මිදේ යැ” යැ යි භික්ෂුනට මෙය ම ඛසුල කොටැති ධර්මකථාවක් කරන සේක.

සතර මහා අපදේශ

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හණ්ඩගාමයෙහි කැමැති තාක් රැදී හිඳ, අනඳ තෙරුන් බණවා, ‘අනඳයෙනි, එවු යවු, හස්තිශ්‍රාමය යම් තැනෙක ද එ තැනට එළැඹෙන්නවු’ යි වදළ සේක. . . . අම්බගාමය යම් තැනෙක ද එ තැනට . . . ජම්බුගාමය යම් තැනෙක ද එ තැනට . . . හෝග නගරය යම් තැනෙක ද එහි යන්නවු’ යි වදළ සේක. ‘එසේ යැ, වහන්සැ’ යි අනඳ තෙරණුවෝ හඟවත් බුදුරජුනට පිළිවදන් දුන්හ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් බික්සහන කැටුව හෝග නගරය කරා වැඩි සේක. එ සමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හෝග නගරයෙහි ආනන්ද චෛත්‍යස්ථානයෙහි වැඩ වෙසෙන සේක.

83. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණුන් බණවා, “මහණෙනි, සතර මහා අපදේශයන් දෙසන්නෙමි. එය අසවු, මොනොවට සිත්හි කරවු, කියන්නෙමි’ යි වදළ සේක. ‘එසේ යැ වහන්සැ’ යි ඒ මහණහු හඟවත් බුදුරජුනට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක: “මහණෙනි, මෙහි මහණෙක්, ‘ඇවැත්නි, ධර්මය මේ යැ විනය මේ යැ, ශාස්තෘශාසනය මේ යැ’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුයෙහි සිට මා විසින් මෙය අසන ලද්දේය භාග්‍යවතුන්වහන්සේ හමුයෙහිදී පිළිගන්නා ලද්දේ යැ’ යි මෙසේ කියන්නේ නම්, මහණෙනි, (එ පමණින්) එ මහණහුගේ වචනය නො ම පිළිගත යුතු, නො ද පිළිකෙටු කළ යුතු. නො ම පිළිගෙන, නො ද පිළිකෙටු කොට, ඒ පද ව්‍යංජන මොනොවට ඉගෙන සුත්‍රයෙහි බහා ලියැ යුතු, විනයෙහි සැසැඳියැ යුතු. ඉදින් සුත්‍රයෙහි බහාලනු ලබන්නාහු, විනයයෙහි සසඳනු ලබන්නාහු සුත්‍රයෙහි නො බස්නාහු ද, විනයෙහි නො සැසැඳෙන්නාහු ද, එ විටැ ‘ඒකාන්තයෙන් මෙය ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ වචන නො වේ, මෙය මේ මහණහු වරදවා ගත් දූයෙකැ’ යි මෙහි නිෂ්ඨාවට පැමිණියැ යුතු. මහණෙනි, මෙසේ මෙය බැහැර කරවු. ඉදින් ඒ පද ව්‍යංජනයෝ සුත්‍රයෙහි බහාලනු ලබන්නාහු, විනයෙහි සසඳනු ලබන්නාහු, සුත්‍රයෙහිත් බැසැගතිත් ද විනයෙහිත් සැසැඳෙත් ද, එ විටැ ‘ඒකාන්තයෙන් මෙය ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ වචන යැ යි, මේ මහණහු විසින් මෙය මොනොවට උගන්නා ලද’ යි නිෂ්ඨාවට යැ යුතු. මහණෙනි, මෙසේ මේ පළමු මහා අපදේශය සිත්හි ලා දරවු. (1)

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං වදෙය්‍යා: අමුක්ඛස්මිං නාම ආචාර්යෙ සඛෙක්ඛා විහරති සථෙරො සපාමොස්සො. තස්ස මෙ සඛික්ඛස්ස සම්මුඛා සුතං සම්මුඛා පටිග්ගහිතං ‘අයං ධම්මො අයං විනයො ඉදං සඤ්ච්ඤාසන’න්ති තස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුනො භාසිතං නෙව අභිනන්දිතබ්බං නප්පට්ඨෙක්ඛාසිතබ්බං. අනභිනන්දිතො අප්පට්ඨෙක්ඛාසිතො තානි පදබ්‍යඤ්ජනානි සාධුක්ඛං උග්ගභෙත්වා සුතෙත්ඛි මතාරෙතබ්බානි¹ විනයෙ සන්දස්සතබ්බානි තානි වෙ සුතෙත්ඛි මතාරියමානානි² විනයෙ සන්දස්සියමානානි න වෙව සුතෙත්ඛි මතරන්ති³ න ච විනයෙ සන්දිස්සන්ති, නිට්ඨිමෙත්ඛි ගන්තබ්බං: ‘අද්ධා ඉදං න වෙව තස්ස භගවතො වචනං, තස්ස ච සඛික්ඛස්ස දුග්ගහිත’න්ති. ඉති භෙතං භික්ඛවෙ ඡඛෙධිය්‍යාථ. තානි වෙ සුතෙත්ඛි මතාරියමානානි විනයෙ සන්දස්සියමානානි සුතෙත්ඛි වෙව මතරන්ති විනයෙ ච සන්දිස්සන්ති, නිට්ඨිමෙත්ඛි ගන්තබ්බං: ‘අද්ධා ඉදං තස්ස භගවතො වචනං, තස්ස ච සඛික්ඛස්ස සුග්ගහිත’න්ති. ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං මහාපදෙසං ධාරෙය්‍යාථ. (2)

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං වදෙය්‍යා: අමුක්ඛස්මිං නාම ආචාර්යෙ සම්බහුලා ථෙරො භික්ඛු විහරන්ති බහුසුත්තා ආගතාගමා ධම්මධරා විනය-ධරා ම තිකාධරා. තෙසං මෙ ථෙරානං සම්මුඛා සුතං සම්මුඛා පටිග්ගහිතං ‘අයං ධම්මො අයං විනයො ඉදං සඤ්ච්ඤාසන’න්ති. තස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුනො භාසිතං නෙව අභිනන්දිතබ්බං නප්පට්ඨෙක්ඛාසිතබ්බං. අනභිනන්දිතො අප්පට්ඨෙක්ඛාසිතො තානි පදබ්‍යඤ්ජනානි සාධුක්ඛං උග්ගභෙත්වා සුතෙත්ඛි මතාරෙතබ්බානි විනයෙ සන්දස්සතබ්බානි. තානි වෙ සුතෙත්ඛි මතාරියමානානි විනයෙ සන්දස්සියමානානි න වෙව සුතෙත්ඛි මතරන්ති න ච විනයෙ සන්දිස්සන්ති, නිට්ඨිමෙත්ඛි ගන්තබ්බං: “අද්ධා ඉදං න වෙව තස්ස භගවතො වචනං, තෙසඤ්ච ථෙරානං දුග්ගහිත’න්ති. ඉති භෙතං භික්ඛවෙ ඡඛෙධිය්‍යාථ තානි වෙ සුතෙත්ඛි මතාරියමානානි විනයෙ සන්දස්සියමානානි සුතෙත්ඛි වෙව මතරන්ති විනයෙ ච සන්දිස්සන්ති, නිට්ඨිමෙත්ඛි ගන්තබ්බං: ‘අද්ධා ඉදං තස්ස භගවතො වචනං, තෙසඤ්ච ථෙරානං සුග්ගහිත’න්ති. ඉදං භික්ඛවෙ තතියං මහාපදෙසං ධාරෙය්‍යාථ. (3)

---

1. මතාරෙතබ්බානි මජ්ඣං
 2. මතාරියමානානි, මජ්ඣං
 3. මතරන්ති, මජ්ඣං

මහණෙනි, මෙහි මහණෙක් 'තෙරුන් සහිත ගණපාමොක් මහණක්හු සහිත භික්ෂුසංඝයා අසෝ නම් ආවාසයෙහි වෙසෙයි. 'මේ දහමැ යි, මේ විනයැ යි, මේ ශාස්තෘශාසන යැ යි ඒ සහන හමුයෙහි සිටි මා විසින් අසන ලදී, අසා ඒ සහන හමුයෙහි මැ පිළිගන්නා ලදු' යි කියන්නේ වී නම් මහණෙනි, (එ පමණින්) ඒ මහණහු ගේ වචනය නො ම පිළිගත යුතු, නො ද පිළිකෙටු කළ යුතු. නො ම පිළිගෙන, නො ද පිළිකෙටු කොට, ඒ පද ව්‍යඤ්ජන මොනොවට ඉගෙන, සූත්‍රයෙහි බහාලියැ යුතු, විනයෙහි සැසැදිය යුතු. ඔහු සූත්‍රයෙහි බහාලනු ලබන්නාහු, විනයෙහි සසඳනු ලබන්නාහු, සූත්‍රයෙහි ගො ම බැස ගන්නාහු නම් විනයෙහි නො ද සැසැදෙත් නම්, 'ඒකාන්තයෙන් මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ වචන නො වේ' යැ යි ද 'ඒ සහන විසිනුත් වරදවා ගන්නා ලද්දෙකැ' යි ද කියා මෙහි නිෂ්ඨාවට යැ යුතු. මහණෙනි, මෙසේ මෙය ද බැහැර ලවු. ඉදින් ඔහු සූත්‍රයෙහි බහාලනු ලබන්නාහු විනයෙහි සසඳනු ලබන්නාහු, සූත්‍රයෙහිත් බැස ගනිත් නම්, විනයෙහිත් සැසැදෙත් නම්, 'ඒකාන්තයෙන් මෙය ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ වචන යැ, මෙය ඒ සහන විසිනුත් මොනොවට උගන්නා ලද්දේ යැ' යි මෙහි නිෂ්ඨාවට යැ යුතු. මහණෙනි, මෙසේ මේ දෙවෙනි මහ අපදේශය සිත්හි ලා දරවු. (2)

මහණෙනි, මෙහි මහණෙක් 'අසෝ නම් ආවාසයෙහි බොහෝ ඇසු පිරු තත් ඇති, වාචෝද්ගත කළ ආගමය ඇති, ධර්මධර විනයධර මාතෘක ධර බොහෝ ස්ථවිර භික්ෂුහු වෙසෙත්. 'මේ ධර්මයැ' යි 'මේ විනය යැ' යි මේ ශාස්තෘශාසනයැ' යි ඒ තෙරුන් හමුයෙහි සිටි මා විසින් අසන ලදී, මා විසින් පිළිගන්නා ලදු' යි කියන්නේ නම්, මහණෙනි, ඒ මහණහු ගේ වචනය නො මැ පිළිගත යුතු, නො ද පිළිකෙටු කළ යුතු, නො ම පිළිගෙන, නො ද පිළිකෙටු කොට, ඒ පද ව්‍යඤ්ජන මොනොවට ඉගෙන සූත්‍රයෙහි බහාලියැ යුතු, විනයෙහි සැසැදිය යුතු. ඔහු සූත්‍රයෙහි බහාලනු ලබන්නාහු, විනයෙහි සසඳනු ලබන්නාහු, සූත්‍රයෙහි නො බැසැගනිත් ද, විනයෙහි නො සැසැදෙත් ද, එ විටැ 'ඒකාන්තයෙන් මේ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ වචනය නො වේ, ඒ තෙරවරුන් විසින් ද මෙය වරදවා ගන්නා ලද්දේ යැ' යි මෙහි නිෂ්ඨාවට පැමිණියැ යුතු. මහණෙනි, මෙසේ මෙය බැහැර කරවු. ඉදින් ඔහු සූත්‍රයෙහි බහාලනු ලබන්නාහු, විනයෙහි සසඳනු ලබන්නාහු, සූත්‍රයෙහි බැසැ ගනිත් ද, විනයෙහි සැසැදෙත් ද, 'ඒකාන්තයෙන් මේ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ වචන යි, ඒ තෙරවරුන් විසිනුත් මොනොවට උගන්නා ලද සේ යැ' යි මෙහි නිෂ්ඨාවට යැ යුතු. මහණෙනි, මෙසේ මේ තෙවෙනි මහා අපදේශය සිත්හි ලා දරවු. (3)

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං වදෙයා: ‘අමුක්ඛං නාම ආවාසෙ එකො ථෙරො භික්ඛු විහරති බහුසසුනො ආගතාගමො ධම්මරො විනය-ධරො මානිකාධරො. තස්ස මෙ ථෙරස්ස සමමුඛා සුතං සමමුඛා පටිග්ගහිතං අයං ධම්මො අයං විනයො ඉදං සන්චුසාසන’න්ති. තස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුනො භාසිතං නෙව අභිනාදිතබ්බං නාපට්ඨෙකකාසිතබ්බං. අනභිනාදිතො අප-ට්ඨෙකකාසිතො තාභි පදබ්බාසද්දනාභි සාධුක්ඛං උග්ගහෙතො සුකෙත ඕතා රෙ-තබ්බාති. විනයෙ සන්දස්සෙතබ්බාති. තාභි වෙ සුකෙත ඕතාරියමානානි විනයෙ සන්දස්සියමානානි න වෙව සුකෙත ඕතරන්ති න ව විනයෙ සන්දස්සන්ති, නිට්ඨමෙස භතතබ්බං: ‘අද්ධා ඉදං න වෙව තස්ස භගවතො වචනං, තස්ස ව ථෙරස්ස දුග්ගහිත’න්ති. ඉති හෙතං භික්ඛවෙ ජඤ්ඤියාපං. තාභි වෙ සුකෙත ඕතාරියමානානි විනයෙ සන්දස්සියමානානි සුකෙත වෙව ඕතරන්ති විනයෙ ව සන්දස්සන්ති, නිට්ඨමෙස භතතබ්බං: ‘අද්ධා ඉදං තස්ස භගවතො වචනං, තස්ස ව ථෙරස්ස දුග්ගහිත’න්ති. ඉදං භික්ඛවෙ චතුස්සං මහාපදෙස්සං ධාරෙයාපං. (4) ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ චක්ඛාරො මහාපදෙස්සෙ ධාරෙයාපං’ති.

තත්ථ පි සුදං භගවා භොගනගරෙ විහරන්තො ආනන්දෙ වෙතියෙ එතදෙව බහුලං භික්ඛුනං ධම්මිං. කථං කරොති: ‘ඉති සීලං, ඉති සමාධි, ඉති පඤ්ඤා. සීලපරිභාවිතො සමාධි මහපථලො භොති මහානිසංඝො. සමාධිපරිභාවිතො පඤ්ඤා මහපථලො භොති මහානිසංඝො. පඤ්ඤාපරිභාවිතං වික්ඛං සමමදෙව ආසවෙහි විමුච්චති. සෙයාපීදං කාමාසවා භවාසවා අච්ඡාසවා’ති.

[වුද්ද-කම්මාරපුත්තකථා]

84. අථ ඛො භගවා භොගනගරෙ යථාභීරන්තො විහරිතො ආයසමන්තො ආනන්දං ආමනෙතයි: ‘ආයාමානන්ද යෙන පාවා, තෙනුපසඬකම්ඤ්ජාමා’ති. ‘එවචහනෙත’ති ඛො ආයසමා ආනන්දෙ භගවතො පච්චසෙසාසි. අථ ඛො භගවා මහතා භික්ඛුසඬෙක්ඛන සද්ධිං යෙන පාවා තදවසරි. තත්ථ සුදං භගවා පාවායං විහරති වුද්දස්ස කම්මාරපුත්තස්ස අඬච්චනෙ. අසෙසාසි ඛො වුද්දෙ කම්මාරපුත්තො ‘භගවා කිර පාවං අනුපාකෙතො පාවායං විහරති මස්සං අඬච්චනෙ’ති. අථ ඛො වුද්දෙ කම්මාරපුත්තො යෙන භගවා තෙනුපසඬකම් උපසඬකම්ඤ්ජා භගවන්තො අභිවාදෙතො එකමන්තො නිසීදි. එකමන්තො නිසීතං ඛො වුද්දං කම්මාරපුත්තං භගවා ධම්මියා කථාය සන්දස්සෙසි සමාදපෙසි සමුකෙතඤ්ජෙසි සමපංසෙසි. අථ ඛො වුද්දෙ කම්මාරපුත්තො භගවතා ධම්මියා කථාය සන්දස්සිතො සමාදපිතො සමුකෙතඤ්ජො සමපංසිතො භගවන්තො එතදවොච: ‘අධිවාසෙතු මෙ හනෙත භගවා වාතනාය හන්තං සද්ධිං භික්ඛු සඬෙක්ඛනා’ති. අධිවාසෙසි භගවා තුණ්හිභාවෙන. අථ ඛො වුද්දෙ කම්මාර-පුත්තො භගවතො අධිවාසනං විදිතො උට්ඨායාසනා භගවන්තො අභිවා-දෙතො පදක්ඛිණං කතො පකකාමි.

මහණෙනි, මෙහි මහණෙක් 'අසෝ නම් ආවාසයෙහි බොහෝ ඇසු පිරු තන් ඇති, වාචෝදගත ආගමය ඇති, ධර්මධර විනය ධර මාතෘකාධර එක් ස්ථවිර භික්ෂු නමෙක් වෙසෙයි. 'මේ ධර්මය යැ, මේ ඒනය යැ, මේ ශාස්තෘශාසනය යැ' යි ඒ තෙරුන් හමුයෙහි සිටි මා විසින් අසන ලදී, ඒ තෙරුන් හමුයෙහි මා විසින් පිළිගන්නා ලදී' යි මෙසේ කියන්නේ නම්, මහණෙනි, ඒ මහණහු ගේ වචනය එ පමණින් නො ම පිළිගත යුතු, නො ද පිළිකෙවු කළ යුතු. නො ම පිළිගෙන, නො ද පිළිකෙවු කොට, ඒ පද ව්‍යඤ්ජන මොනොවට ඉගෙන, සූත්‍රයෙහි බහා ලියැ යුතු, විනයෙහි සැසැදියැ යුතු. ඉදින් ඔහු සූත්‍රයෙහි බහා ලනු ලබන්නාහු, විනයයෙහි සසඳනු ලබන්නාහු, සූත්‍රයෙහි නො ම බැසගනිත් ද, විනයෙහිත් නො ම සැසැඳෙත් ද, එ විටැ 'මෙය ඒකාන්තයෙන් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ වචන නො වේ, ඒ තෙරහු විසින් ද වරදවා ගන්නා ලද්දෙකැ' යි මෙහි නිෂ්ඨාවට යැ යුතු. මහණෙනි, මෙසේ මෙය බැහැර කරවු. ඉදින් ඔහු සූත්‍රයෙහි බහාලනු ලබන්නාහු, විනයෙහි සසඳනු ලබන්නාහු, සූත්‍රයෙහි බැසැගනිත් ද, විනයයෙහිත් සැසැඳෙත් ද, එ විට 'මෙය ඒකාන්තයෙන් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ වචන යැ. ඒ තෙරහු විසිනුත් මොනොවට ඉගෙන ඇති නිසා යැ' යි මෙහි නිෂ්ඨාවට යැ යුතු. මහණෙනි, මෙසේ මේ සිවුවන මහා අපදේශය සිත්හි ලා දරවු. (4) මහණෙනි, මේ සතර මහා අපදේශයන් සිත්හි දරවු' යනු යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ හෝග නගරයෙහි අනද සෑයෙහි වසන සේක්, "සිල් නම් මෙසේ යැ, සමාධි නම් මෙසේ යැ, ප්‍රඥාව මෙසේ යැ, ශීලයෙන් පරිභාවිත සමාධිය මහත් පල හා මහත් අනුසස් හා ඇත්තේ වේ, සමාධියෙන් පරිභාවිත ප්‍රඥාව මහත් පල හා මහත් අනුසස් හා ඇති වේ, ප්‍රඥායෙන් පරිභාවිත සිත කාමාසුච හවාසුච අවිද්‍යාසුච යන ආසුචකෙරෙන් මොනොවට මිදේ" යැ යි මහණුන්ට මේ ධර්මකථාව ම බහුල කොට කරන සේක.

වූන්ද කර්මාරපුත්‍ර කථාව

84. එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හෝග නගරයෙහි කැමැතිතාක් කල් රැඳී සිට, අනද තෙරුන් අමතා, 'අනදයෙනි, එවු, යමු, පාවා නුවර කරා යන්නම්හ' යි වදළ සේක. 'එසේ යැ වහන්සැ' යි අනද තෙරණුවෝ හඟවත් බුදුරජුන්ට පිළිවදන් දුන්හ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් බික්සහන කැටුව පාවා නුවර කරා වැඩි සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එහි පාවා නුවර වූන්ද නම් කර්මාර පුත්‍රයා ගේ අඹ වෙනෙහි වැඩ වෙසෙන සේක. වූඤු කර්මාර පුත්‍ර තෙම 'හඟවත්'හු පාවා නුවරට වැඩියාහු, පාවා නුවර මගේ අඹවෙනෙහි වෙසෙත් ලු'යි ඇසී ය. එ කලැ වූන්ද කර්මාර පුත්‍ර තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ගියේ ය. ගොස් ඔබ වැඳ පසෙක හුන්නේ ය. පසෙක හුන්නා වූ ම වූන්ද කර්මාර පුත්‍රයාට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහම් කතායෙන් දෙලෝ වැඩ දක්වූ සේක. දක්වූ වැඩෙහි සිත් ගැන්වූ සේක. එහි සිත තියුණු කළ සේක. එහි සිත සතුටු කළ සේක. එ කල්හි වූඤු කර්මාර පුත්‍ර තෙම හඟවත් බුදුරජුන් වහන්සේ විසින් දහම් කතායෙන් දෙලෝ වැඩ දක්වන ලද්දේ, දෙලෝ වැඩෙහි සිත ගැන්වූණේ, එහි සිත තියුණු කරන ලද්දේ, එහි සිත සතුටු කරන ලද්දේ, 'වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෙට දවසට බික්සහන හා මා බත ඉවසන සේක් වා' යි කී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිහඬ බැවින් එය ඉවැසූ සේක. ඉක්බිති වූඤු කර්මාර පුත්‍ර තෙම හඟවත් බුදුරජුන් ගේ ඉවැසීම දන, හුන්සේනන් නැගී ඔබ වැඳ, පැදකුණු කොට නික්මියේ ය.

අථ ඛො චුඤ්ඤ කම්මාරපුත්තො තස්ස රත්තියා අවචයෙන සතෙ
 ගිවෙසනෙ පණිතං බාදනීයං භොජනීයං පටියාදපෙතා පහුතඤ්ඤ
 සුකරමඤ්චං, හගවතො කාලං අරොවාපෙසි: කාලො හතෙන, නිවසීතං
 හත්තනති. අථ ඛො හගවා පුබ්බතභසමයං නිවාසෙතා පත්තච්චරමදය
 සද්ධිං භිත්ඛුසඛෙත්ත යෙන චුඤ්ඤ කම්මාරපුත්තස්ස ගිවෙසනං
 තෙනුපසඛකම් උපසඛකම්තා පඤ්ඤකෙත ආසනෙ නිසීදී. නිසජ්ජ ඛො
 හගවා චුඤ්ඤ කම්මාරපුත්තං ආමනෙත්ථ: ‘යතෙන චුඤ්ඤ සුකරමඤ්චං
 පටියත්තං, තෙන මං පරිච්ඡ. යං පනඤ්ඤං බාදනීයං භොජනීයං
 පටියත්තං, තෙන භිත්ඛුසඛං පරිච්ඡා’ති. ‘එවමහනෙත්ත’ති. ඛො චුඤ්ඤ
 කම්මාරපුත්තො හගවතො පටිසසුතා යං අභොසි සුකරමඤ්චං පටියත්තං,
 තෙන හගවතං පරිච්ඡි. යං පනඤ්ඤං බාදනීයං භොජනීයං පටියත්තං,
 තෙන භිත්ඛුසඛං පරිච්ඡි.

අථ ඛො හගවා චුඤ්ඤ කම්මාරපුත්තං ආමනෙත්ථ: යතෙන චුඤ්ඤ
 සුකරමඤ්චං අවසිට්ඨං, තං යොඛෙග්ග ගිට්ඨනාහි. නාහං තං චුඤ්ඤ පසකාම්
 සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ, සබ්බග්ගකෙ, සසමඤ්ඤාභමණියා පජාය
 සදෙවමත්තසකාය යස්ස තං පරිභුත්තං සමා පරිණාමං ඉවෙජ්ජාය
 අඤ්ඤත්ත තරාගතස්සා’ති. ‘එවමහනෙත්ත’ති ඛො චුඤ්ඤ කම්මාරපුත්තො
 හගවතො පටිසසුතා, යං අභොසි සුකරමඤ්චං අවසිට්ඨං තං යොඛෙග්ග
 ගිට්ඨනාහි, යෙන හගවා තෙනුපසඛකම්: උපසඛකම්තා හගවතං
 අභිවාදෙතා එකමත්තං නිසීදී. එකමත්තං නිසීත්තං ඛො චුඤ්ඤ
 කම්මාරපුත්තං හගවා ධම්මියා කරාය සඤ්ඤෙසකා සමාදපෙතා
 සමුත්තෙජ්ජතා සමපහංසෙතා උට්ඨායාසනා පක්ඛාම්.

[ලොභිතපකඛද්දිකා ආබාධො]

85: අථ ඛො හගවතො චුඤ්ඤ කම්මාරපුත්තස්ස හත්තං භුත්තා-
 වීසං බරො ආබාධො උපපජ්ජී ලොභිතපකඛද්දිකා. පබාලාහා වෙදනා
 වත්තත්තී මාරණනතිකා. තා සුදං හගවා සතො සමුපජානො අධි-
 වාසෙසි අච්ඡඤ්ඤමානො.

අථ ඛො හගවා ආයසමත්තං ආනඤ්ඤං ආමනෙත්ථ: ‘ආයාමානඤ්ඤ
 යෙන කුසිනාරා තෙනුපසඛකම්සසාමා’ති. ‘එවමහනෙත්ත’ති ඛො ආයසමා
 ආනඤ්ඤ හගවතො පච්චසෙසාසි.

ඉක්බිති වුදු කර්මාර පුත්‍ර තෙම එ රැය ඇවෑමෙන් සිය ගෙහි ප්‍රණීත වූ බාදා හෝජා ද බොහෝ සුකරමාර්දව ද පිළියෙළ කරවා, 'වහන්ස, වඩනට කල් පැමිණියේ ය, බත පිළියෙළ කොට නිමැවිණැ' යි කියා හඟවත් බුදුරජුනට කාලය දන්වා යැවී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද පෙරවරු සෙමෙහි හැඳෑ පෙරවැ පා සිවුරු ගෙන බික්සහන කැටුව වුදු කර්මාර පුත්‍රයාගේ ගෙට වැඩි සේක. වැඩ ප්‍රඥප්ත අසුන්හි හිඳගත් සේක. හිඳගෙන (ඒ සුකරමාර්දවය ඒ කිසිදු භික්ෂුනමක් විසින් දිරවා ගත නොහෙතූ දක), වුදු කර්මාර පුත්‍රයා බණවා, "වුදුයෙනි, තොප විසින් යම් සුකරමාර්දවයෙක් පිළියෙල කරන ලද ද, එයින් මා වළඳවව, යම් අන් බාදායෙක් හෝජායෙක් පිළියෙල කරන ලද ද, එයින් බික්සහන වළඳවව" යි වදළ සේක. වුදු කර්මාරපුත්‍ර ද 'එසේ යැ, වහන්සැ' යි හඟවත් බුදුරජුනට පිළිවදන් දී, පිළියෙල කරන ලද යම් සුකරමාර්දවයෙක් වී ද එයින් හඟවත් බුදුරජුන් වැළැඳැවී ය. යම් අන් බාදා හෝජනයෙක්, පිළියෙල කරන ලද ද, එයින් බික්සහන වැළැඳැවී ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වුදු කර්මාර පුත්‍රයා අමතා, 'වුදුයෙනි, තොප පිළියෙල කළ යම් සුකරමාර්දවයෙක් ඉතිරි වූ ඇද්ද, එය වළෙකැ ලව. වුදුයෙනි, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත ලොවැ, මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත සත්චුළයෙහි, තරාගතයන් හැර අන් යමක්හු විසින් ඒ සුකරමාර්දවය වළඳන ලද්දේ ජයරාග්නියෙන් මැනැවින් දිරිමට යන්නේ නම්, එ වැන්නක්හු මම නො දකිමි' යි වදළ සේක. 'එසේ යැ වහන්සැ' යි කියා ම වුදු කර්මාර පුත්‍ර හඟවත් බුදුරජුනට පිළිවදන් දී, යම් ඉතිරි වූ තුබුණු සුකරමාර්දවයෙක්විද, එය වළෙකැ ලා හඟවත් බුදුරජුන් කරා එළැඹියේ ය. එළැඹූ ඔබ වැද පසෙක හුන්නේ ය. පසෙකැ හුන් වුදු කර්මාරපුත්‍රයාට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දූහැමි කථායෙන් දන් අනුභව්‍ය දක්වා එහි සිත් ගන්වා, එහි සිත තියුණු කොට, එහි සිත සතුටු කොට, හුනස්නෙන් නැඟී වැඩි සේක.

ලෝභිත පක්ඛන්දිකා ආබාධය

85. වුදු කර්මාරපුත්‍රයා ගේ බොජුන වැළැඳු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කුරු වූ ලෝභිත පක්ඛන්දිකා රෝගයෙක් උපන. මරණය කෙළවර කොටැති ඉතා දැඩි දුක් වේදනාවෝ පවත්නාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එළැඹූ සිටි සිහි ඇති සේක්, නුවණින් දන්නා සේක්. ඒ රෝගයෙන් නො ම ගැහැටෙන සේක්, ඒ දුක් වේදනාවන් ඉවැසූ සේක.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනද තෙරුන් ඇමැතු සේක. අමතා, 'අනදයෙනි, එමු, කුසිනාරාව කරා යන්නමු' යි වදළ සේක. 'එසේ යැ වහන්සැ' යි අනද තෙරණුවෝ හඟවත් බුදුරජුනට පිළිවදන් දුන්හ.

“චුද්දංස භතං භුඤ්ඤිඤා කම්මාරසසාති මෙ සුතං,
ආබ්බං සම්ඵ්ඨි ධීරො පබ්බාලං¹ මාරණනතීකං.

භුත්තසස ව සුකරම්ඤ්ඤවෙන
බ්බාධිපපබාලො උදපාදි සඤ්ඤානො.
විරිඤ්ඤාමානො² භගවා අවොච
භව්ජාමභං කුසිනාරං නගරනතී.³”

[ආනන්දෙන පාතියාභරණං]

86. අප් ඛො භගවා මග්ගා ඔක්කම්ම යෙනඤ්ඤතරං රුක්ඛමුලං තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා ආයසමනතං ආනන්දං ආමනෙතයි: “ඉඛ්ඤ මෙ ඤං ආනන්ද චතුගගුණං සඛ්ඤාථං පඤ්ඤාපෙභි. කිලනෙතා⁴සම් ආනන්ද, නිසිදිසසාම්⁵”ති. ‘එවම්භනෙත’ති ඛො ආයසමා ආනන්දෙ භගවතො පටිසසුඤා චතුගගුණං සඛ්ඤාථං පඤ්ඤාපෙසි. නිසිදි භගවා පඤ්ඤාතෙත ආසනො. නිසජ්ඡ ඛො භගවා ආයසමනතං ආනන්දං ආමනෙතයි: “ඉඛ්ඤ මෙ ඤං ආනන්ද පාතියං ආභර, පිපාසිතො⁶සම් ආනන්ද පිච්ඤසාම්⁷ති එවං චුතෙත ආයසමා ආනන්දෙ භගවතං එතදවොච: “ඉදනි භනෙත පඤ්ඤාමග්ගාති සකට්ඨතාති අතික්කනතාති. තං චක්කච්ඡිතං උදකං පරිත්තං උළුච්ඤං ආචීලං සන්දති. අයං භනෙත කකුඤා නදී අච්ඤ්ඤෙර අච්ඤ්ඤාදකා⁸ සාතොදකා සීතොදකා සෙතකා⁹ සුපභිඤා¹⁰ රමණියා. එඤ්ඤ භගවා පාතියඤ්ඤ පිච්ඤසති, ගග්ගාති ච සිතිකරිසසති¹¹”. දුතියමපි ඛො භගවා ආයසමනතං ආනන්දං ආමනෙතයි: “ඉඛ්ඤ මෙ ඤං ආනන්ද පාතියං ආභර, පිපාසිතො⁶සම් ආනන්ද පිච්ඤසාම්⁷ති දුතියමපි ඛො ආයසමා ආනන්දෙ භගවතං එතදවොච: “ඉදනි භනෙත පඤ්ඤාමග්ගාති සකට්ඨතාති අතික්කනතාති. තං චක්කච්ඡිතං උදකං පරිත්තං උළුච්ඤං ආචීලං සන්දති. අයං භනෙත කකුඤා නදී අච්ඤ්ඤෙර අච්ඤ්ඤාදකා සාතොදකා සීතොදකා සෙතකා⁹ සුපභිඤා¹⁰ රමණියා. එඤ්ඤ භගවා පාතියඤ්ඤ පිච්ඤසති, ගග්ගාති ච සිතිකරිසසති¹¹”ති.

තතියමපි ඛො භගවා ආයසමනතං ආනන්දං ආමනෙතයි: ‘ඉඛ්ඤ මෙ ඤං ආනන්ද පාතියං ආභර, පිපාසිතො⁶සම් ආනන්ද පිච්ඤසාම්⁷ති ‘එවම්භනෙත’ති ඛො ආයසමා ආනන්දෙ භගවතො පටිසසුඤා පඤ්ඤා ගභෙඤා යෙන සා නදිකා තෙනුපසඛකම්.

1. සබ්බලභා, සසා.
2. විරෙච්ඤාමානො මජ්ඣං, සිචු. විරිච්ඤාමානො, දී අ
3. අච්ඤ්ඤාදකා - මජ්ඣං 4. සෙතොදකා, මජ්ඣං 5. සුපභිඤා, මජ්ඣං

වුඤ්ඤා කර්මාර්ථසූත්‍රයා භේ ඛත වැළැඳීමෙන් ධර වූ බුදුරජුහු මරණය කෙළවර කොටැති ඉතා දැඩි ආබාධයක් ස්පර්ශ කළහ' යි මා විසින් අසන ලදී.

සුකර්මාර්ථවය හා බොජුන් වැළැඳු ශාස්තෘන් වහන්සේට ඉතා දරුණු වූ ව්‍යාධියෙක් උපන. හඟවත්හු එක්වත් පැවැති ලෝභිත විරේචන ඇත්තාහු, මම කුසිනාරා නුවර යමි' යි වදාළහ."

අනද තෙරුන් පැන් ගෙනැ රීම

86. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහින් ඉවත් වැ, එක්තරා රුකක් මුලට වැඩිසේක. වැඩ අනද තෙරුන් බණවා අනදයෙහි, මා සහළ සිවුර සිවු ගුණ කොට පණවවු, ක්ලාන්තයෙමි, අනදයෙනි, හිදගන්තෙමි' යි වදාළ සේක. 'එසේ යැ වහන්සැ' යි අනද තෙරණුවෝ බුදුරජුනට පිළිවදන් දී, සහළ සිවුර සිවුගුණ කොට පැණැවුහ. එසේ පැණැවුණු අස්නෙහි හඟවත්හු වැඩහුන්හ. හඟවත්හු වැඩහිද ම ආයුෂ්මත් අනද තෙරුන් අමතා, 'අනදයෙනි, තෙපි මට පැන් ගෙනෙවු, පවස් ඇතියෙමි, පැන් බොන්තෙමි' යි වදාළ සේක. මෙසේ වදාළ කල්හි, අනද තෙරණුවෝ බුදුරජුනට "වහන්ස, පන්සියක් පමණ ගැල්හු ඉක්මියාහ. ගැල් සකින් සිදුණු මද වූ ජලය කැලැඹුණේ බොරවැ ගලා යයි. වහන්ස, මේ කකුත්ථා නදිය නොදුරෙහි ය, පහන් දිය ඇත්තේ ය, මිහිරි දිය ඇත්තේ ය, සිසිල් දිය ඇත්තේ ය, මඩ නැත්තේ ය, මනා තොට ඇත්තේ ය, සිත්කලු ය. භාග්‍ය වතුන් වහන්සේ ඒ මේ කකුත්ථා නදියෙහි දී පැන් වැළැඳිය හැකි වන සේක, ඇඟ සිසිල් කැරැගත හැකි වන සේකැ" යි කීහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙවෙනි වර ද අනද තෙරුන් අමතා, 'අනදයෙනි, මට පැන් ගෙනෙවු, පවස් ඇතියෙමි, පැන් බොන්තෙමි' යි වදාළ සේක. දෙවෙනි වර ද අනද තෙරණුවෝ බුදුරජුනට, 'වහන්ස, දැන් පන්සියක් පමණ ගැල්හු ඉක්මියාහ. ගැල්සකින් සිදුණු මද වූ ජලය කැලැඹුණේ බොර වැ ගලා යෙයි. වහන්ස, මේ කකුත්ථා නදිය නොදුරෙහි ය, පහන් දිය ඇත්තේ ය, මිහිරි දිය ඇත්තේ ය, සිසිල් දිය ඇත්තේ ය, මඩ නැත්තේ ය, මනා තොට ඇත්තේ ය, සිත්කලු ය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ මේ කකුත්ථා නදියෙහි දී පැන් වැළැඳියැ හැකි වන සේක, ඇඟ සිසිල් කැරැ ගත හැකි වන සේකැ" යි කීහ.

තෙවෙනි වර ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් අනද තෙරුන් අමතා, 'අනදයෙනි, තෙපි මට පැන් ගෙනෙවු. පවස් ඇතියෙමි, පැන් බොන්තෙමි' යි වදාළ සේක. 'එසේ යැ, වහන්සැ' යි කියා ම අනද තෙරණුවෝ හඟවත් බුදුරජුනට පිළිවදන් දී, පාත්‍රය ගෙන ඒ භූමි නදිය වෙතට වැඩියාහ.

අප්ඵ ඛො සා නදිකා වකකච්ඡිත්තා පරිත්තා ලුළිතා ආච්චා සන්දමානා ආයඤ්ඤා ආනන්දෙ උපසඛකමනො අච්ඡා විපසන්තා අනාච්චා සන්දිස්ස. අප්ඵ ඛො ආයඤ්ඤා, ආනන්දස්ස එතදභොසි: ‘අච්ඡරියං වත භො, අබ්භුතං වත භො, තථාගතස්ස මහිද්ධිකතා මහානුභාවතා. අයං හි සා නදිකා වකකච්ඡිත්තා පරිත්තා ලුළිතා ආච්චා සන්දමානා මධි උපසඛකමනො අච්ඡා විපසන්තා අනාච්චා සන්දිස්ස’ති. පනෙත්ත පානීයං ආදය යෙන හගවා තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිත්වා හගවන්තං එතදවොච: “අච්ඡරියං හනෙත්ත, අබ්භුතං හනෙත්ත, තථාගතස්ස මහිද්ධිකතා මහානුභාවතා. ඉද්දති සා හනෙත්ත නදිකා වකකච්ඡිත්තා පරිත්තා ලුළිතා ආච්චා සන්දමානා මධි උපසඛකමනො අච්ඡා විපසන්තා අනාච්චා සන්දිස්ස. පිචතු හගවා පානීයං, පිචතු සුගතො පානීයන්ති”. අප්ඵ ඛො හගවා පානීයං අපාසි.

[පුකකුසමලලුපුතතකථා]

87. තෙන ඛො පන සමයෙන පුකකුසො මලලුපුතො ආළාරසස කාලාමසස සාවකො කුසිනාරාය පාවං අද්ධානමග්ගපට්ඨපනො භොති. අද්දසා ඛො පුකකුසො මලලුපුතො හගවන්තං අඤ්ඤතරඤ්ඤං රුක්ඛමුලෙ නිසිත්තං. දිස්වා යෙන හගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදිං එකමන්තං ගිසිත්තො ඛො පුකකුසො මලලුපුතො හගවන්තං එතදවොච: “අච්ඡරියං හනෙත්ත, අබ්භුතං හනෙත්ත, සනෙත්ත වත හනෙත්ත පබ්බජිතා විහාරෙන විහරන්ති. භූතපුබ්බං හනෙත්ත, ආළාරො කාලාමො අද්ධානමග්ගපට්ඨපනො මග්ගා ඔකකමම අච්චුරෙ අඤ්ඤතරඤ්ඤං රුක්ඛමුලෙ දිවාච්චාරං නිසිදි. අප්ඵ ඛො හනෙත්ත පඤ්ඤමත්තාති සකට්ඨතාති ආළාරං කාලාමං නිසසාය නිසසාය අතිකකමිංසු. අප්ඵ ඛො හනෙත්ත අඤ්ඤතරො පුරිසො තස්ස සකට්ඨත්ඨස පිච්චිතො පිච්චිතො ආගච්ඡන්තො යෙන ආළාරො කාලාමො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා ආළාරං කාලාමං එතදවොච: “අපි හනෙත්ත පඤ්ඤමත්තාති සකට්ඨතාති අතිකකමන්තාති අද්දසා?’ති ‘න ඛො අභං ආච්චුසො අද්දසන්ති.’ ‘කිමපන හනෙත්ත සද්දං අපෙසාසි?’ති. ‘න ඛො අභං ආච්චුසො සද්දං අපෙසාසි’න්ති. ‘කිමපන හනෙත්ත සුතො අභොසි?’ති. න ඛො අභං ආච්චුසො සුතො අභොසි’න්ති ‘කිමපන හනෙත්ත සඤ්ඤදී අභොසි?’ති ‘එච්චාච්චුසො’ති. ‘සො නං හනෙත්ත සඤ්ඤදී සමානො ජාගරො පඤ්ඤමත්තාති සකට්ඨතාති නිසසාය නිසසාය අතිකකමන්තාති නෙච අද්දස න පන සද්දං අපෙසාසි අපිසසු තෙ හනෙත්ත සඛ්ඛාටි රජෙන ඔකිණ්ණො?’ති. ‘එච්චාච්චුසො’ති. අප්ඵ ඛො හනෙත්ත තස්ස පුරිසස්ස එතදභොසි: අච්ඡරියං වත භො, අබ්භුතං වත භො, සනෙත්ත වත භො පබ්බජිතා විහාරෙන විහරන්ති, යත්ථ හි නාම සඤ්ඤදී සමානො ජාගරො පඤ්ඤමත්තාති සකට්ඨතාති නිසසාය නිසසාය අතිකකමන්තාති නෙච දකඛිති, න පන සද්දං සොසසති’ති ආළාරෙ කාලාමෙ උළාරං පසාදං පචෙදිත්වා පකකාමි’ති.

එ කල්හි ගැල් සකිත් සිදුණු ස්වල්ප ජලය ඇති, කැළැඹුණු, බොර වූ ඒ කුඩා නදිය ගලනුයේ, අනඳ තෙරුන් එළැඹෙන විටැ පහන් වැ, වෙසෙසින් පැදුණු දියැති වැ කැලැඹුම් නැති වැ ගැලීය. එ විටැ අනඳ තෙරුන්ට හවත්නි, තරාගතයන් වහන්සේ ගේ මහර්ද්ධි ඇති බව මහත් අනුභාව ඇති බව ආශ්වය්ඝී යැ, අද්භූත යැ. ස්වල්ප දිය ඇති, ගැල් සකිත් සිදුණු කැලැඹුණු, බොර වැ ගලන මේ නදිය මා එළැඹෙන විට පහන් විය, වෙසෙසින් පැදුණු දිය ඇති විය, කැලැඹුම් නැති වැ ගලා යැ” යි මේ සිත විය. ඉක්බිති තෙරණුවෝ පාත්‍රයෙන් පැන් ගෙන හඟවත් බුදුරජුන් වෙත එළැඹීයහ. එළැඹූ ඔබට, “වහන්ස, තරාගතයන් වහන්සේ ගේ මහර්ද්ධි ඇති බව, මහත් අනුභාව ඇති බව ආශ්වය්ඝී යැ, අද්භූත යැ! වහන්ස, දන් ගැල්සකිත් සිදී ගිය ජලය ඇති, ස්වල්ප ජලය ඇති, කැළැඹුණු බොර වැ ගලන ඒ කුඩා නදිය මා එළැඹෙන කලැ පහන් වැ, වෙසෙසින් පැදුණු දිය ඇති වැ කැලැඹුම් නැති වැ බොර නැති වැ ගැලී ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැන් වළඳන සේක් වා, සුගතයන් වහන්සේ පැන් වළඳන සේක් වා” යි කීහ. එ විටැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැන් වැළැඳු සේක.

පුක්කුස මල්ල පුත්‍ර කථාව

87. එකලැ වනාහි ආළාරකාලාම තවුසාණන් ගේ ශ්‍රාවක වූ පුක්කුස නම් මල්ල පුත්‍රයෙක් කුසිනාරායෙන් පාවා නුවරට යන දික් මහට පිළිපන්නේ වෙයි. පුක්කුස මල්ලපුත්‍ර තෙමේ එක්තරා රුකක් මුලැ වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුටුයේ ය. දූක ඔබ වෙතට ගියේ ය. ගොස් ඔබ වැද පසෙක හිඳ ගත. එක් පසෙක හුන්නා වූ ම පුක්කුස මල්ල පුත්‍ර තෙමේ හඟවත් බුදුරජුන්ට මෙසේ කිය: වහන්ස, ආශ්වය්ඝී! වහන්ස, අද්භූත ය!! වහන්ස, පැවිද්දෝ ශාන්ත වූ විහරණයෙන් වෙසෙත්. වහන්ස, පෙරැ වූවක් කියමි. “පෙරැ ආළාර කාලාමයෝ දික් මහකට පිළිපන්නාහු, මහින් ඉවත් වැ නොදුරෙහි වූ එක්තරා රුකක් මුලැ දිවාවිහරණය පිණිස හුන්හ. වහන්ස, එ කල්හි එක්තරා පුරුෂයෙක් ඒ ගැල්සාත්තුව පසු පයින් එනුයේ, ආළාර කාලාමයන් කරා එළැඹියේ ය එළැඹ, ‘වහන්ස, (මේ පෙදෙස) ගැටි ගැටි ඉක් මැ යන පන්සියයක් පමණ ගැල් දුටු සේක් දෝ?’ යි විචාළේ ය. ‘ඇවැත්නි, මම නො ම දිටිමි’ යි ආළාරකාලාමයෝ වදළාහ. ‘වහන්ස, කිම? ගැල්සක් හඬ ඇසූ සේක් දෝ?’ යි හේ විචාළේ ය. ‘ඇවැත්නි, ගැල්සක් හඬ ද නො ම ඇසිමි’ යි ආළාරකාලාමයෝ වදළාහ. ‘වහන්ස, කිමෙක් ද? නිද්‍රෝපගත වැ හොත් සේක් දෝ?’ යි හේ පුළුවුන. ‘ඇවැත්නි, මම නිද්‍රෝපගත ද නො විමි’ යි ආළාරකාලාමයෝ වදළාහ. ‘කිමෙක් ද? වහන්ස, ඔබ සංඥා ඇති වැ හුන් සේක් ද?’ යි හේ පුළුවුන. ‘එසේ යැ, ඇවැත්නි’ යි ආළාර කාලාමයෝ වදළාහ. ‘වහන්ස, ඔබ සංඥා ඇති වන්නාහු ම, පිබ්ද හුන්නාහු ම ගැටි ගැටි ඉක්මැ යන පන් සියයක් පමණ ගැල් නො දුටුවාහ, ගැල්සක් හඬ නො ම ඇසුවාහ. වහන්ස, එහෙත් ඔබ සහළ සිවුරු ධූලියෙන් වැකුණේ යැ!’ යි හේ කිය. ‘එසේ යැ ඇවැත්නි’ යි ආළාර කාලාමයෝ වදළාහ. වහන්ස, එ විටැ ඒ පුරුෂයාට මේ සිත විය. ‘හවත්නි, ආශ්වය්ඝී යැ! හවත්නි, පුදුම යැ!! යමෙක් සංඥ ව ම පිබ්ද හුන්නේ ම ගැටි ගැටි ඉක්මෙන පන්සියයක් පමණ ගැල් නො ම දිටි ද, ගැල් හඬක් නො ම ඇසි ද, එ බඳු වූ ශාන්ත විහරණයෙකින් මේ පැවිද්දෝ වෙසෙති!!! යි මේ සිත විය. හේ මෙසේ ආළාරකාලාමයන් කෙරෙහි මහත් ප්‍රසාදය පළ කොට එතැනින් නික්මියේ ය” යනු යැ.

තං කිම්මඤ්ඤපි පුක්කුසං, කතමහසු ඛො දුක්කරතරං වා දුරහි-
සමභවතරං වා යො සඤ්ඤා සමානො ජාගරො පඤ්ඤාමත්තානි සකට්ඨතානි
නිසසාය නිසසාය අතිකකමත්තානි නෙව පසෙසයා, න පන සඤ්ඤං සුඤ්ඤයා,
යො වා සඤ්ඤා සමානො ජාගරො දෙවෙ වසන්තෙ දෙවෙ ගලගලායන්තෙ
විජ්ජතාසු නිව්ඡරන්තිසු අසණියා ඵලන්තියා නෙව පසෙසයා න පන
සඤ්ඤං සුඤ්ඤයා?ති.

“කිඤ්ඤි භන්තෙ කම්මසන්ති පඤ්ඤා වා සකට්ඨතානි ඡ වා සකට්ඨතානි
සත්තවා සකට්ඨතානි අට්ඨ වා සකට්ඨතානි නව වා සකට්ඨතානි
සකට්ඨභසං වා සකට්ඨතභසං වා. අට්ඨ ඛො ඵතදෙව දුක්කරතරං වෙව
දුරහිසමභවතරඤ්ඤා යො සඤ්ඤා සමානො ජාගරො දෙවෙ වසන්තෙ
දෙවෙ ගලගලායන්තෙ විජ්ජතාසු නිව්ඡරන්තිසු අසණියා ඵලන්තියා නෙව
පසෙසයා න පන සඤ්ඤං සුඤ්ඤයා”ති.

ඵකම්දහං පුක්කුසං සමයං ආතුමායං විහරාමි භුසාගාරෙ. තෙන ඛො
පන සමයෙන දෙවෙ වසන්තෙ දෙවෙ ගලගලායන්තෙ විජ්ජතාසු
නිව්ඡරන්තිසු අසණියා ඵලන්තියා අවිදුරෙ භුසාගාරසං දෙඤ්ඤා කසසකා
භාතරො භතා චත්තාරො ච බලිවද්ද. අට්ඨ ඛො පුක්කුසං ආතුමායං
මහාජනකායො නිකම්මිඤ්ඤා යෙන තෙ දෙඤ්ඤා කසසකා භාතරො භතා
චත්තාරො ච බලිවද්ද, තෙනුපසඤ්ඤාමි. තෙන ඛො පනාහං පුක්කුසං
සමයෙන භුසාගාරො නිකම්මිඤ්ඤා භුසාගාරඤ්ඤා අඛොසාකාසෙ වඤ්ඤාමි
අට්ඨ ඛො පුක්කුසං අඤ්ඤාතරො පුරිසො තමහා මහාජනකායො යෙනාහං.
තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිඤ්ඤා මං අභිවාදෙඤ්ඤා ඵකමත්තං අට්ඨාපි
ඵකමත්තං ධීතං ඛො අහං පුක්කුසං තං පුරිසං ඵතදෙවොචං ‘කිඤ්ඤාඛො
සො ආවුසො මහාජනකායො සන්තිපතිතො?ති. ඉද්දති භන්තෙ දෙවෙ
වසන්තෙ දෙවෙ ගලගලායන්තෙ විජ්ජතාසු නිව්ඡරන්තිසු අසණියා
ඵලන්තියා දෙඤ්ඤා කසසකා භාතරො භතා චත්තාරො ච බලිවද්ද. ඵසෙඤ්ඤා
මහාජනකායො සන්තිපතිතො. තම්මපන භන්තෙ කුභිං අභොසි?ති.
‘ඉධෙව ඛො අහං ආවුසො අභොසි’නති. ‘කිම්මපන භන්තෙ න අද්දසා?ති.
‘න ඛො අහං ආවුසො අද්දසන්ති’. ‘කිම්මපන භන්තෙ සඤ්ඤං අසෙසාසි?ති.
‘න ඛො අහං ආවුසො සඤ්ඤං අසෙසාසින්ති’. ‘කිම්මපන භන්තෙ සුඤ්ඤො
අභොසි?ති. ‘න ඛො අහං ආවුසො සුඤ්ඤො අභොසින්ති’. ‘කිම්මපන
භන්තෙ සඤ්ඤා අභොසි?ති. ‘ඵචමාවුසො’ති. ‘යො තං භන්තෙ සඤ්ඤා
සමානො ජාගරො දෙවෙ වසන්තෙ දෙවෙ ගලගලායන්තෙ විජ්ජතාසු
නිව්ඡරන්තිසු අසණියා ඵලන්තියා නෙව අද්දස, න පන සඤ්ඤං
අසෙසාසි?ති. ‘ඵචමාවුසො’ති.

1. විජ්ජගතාසු, මජ්ඣං

“පුක්කුසයෙනි, එය තෙපි කීමැ යි සිත වු ද? යමෙක් සංඤ්චන්තෝ ම පිබ්බෙ ඉන්තෝ ම ව දිව දී යන පන්සියයක් පමණ ගැල් නො ම දක්-
තෝත් නො ම අසන්තෝ ත් වේ ද, යමෙක් හෝ සංඤ්ච වෑ ම, පිබ්බෙ ඉන්තෝ
ම, (වියැලී ගැපුම් කොට අතරින් පතර) වැසි වස්නා කල්හි, මේ ගැපුම්
පවත්නා කල්හි, විදුලිය නික්මෙන කල්හි, හෙණ පුපුරන කල්හි, එය නො ම
දක්නේ ද, එහි හඬ හෝ නො ම අසන්තෝ ද, මේ දෙකින් කීමෙක් නම්
වඩා දුෂ්කර ද, වඩා දුර්ලභ ද?” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අසා වදළ සේක.

“වහන්ස, පන් සියයෙක් හෝ හසියයෙක් හෝ හත් සියයෙක් හෝ අට
සියයෙක් හෝ නව සියයෙක් හෝ දහසෙක් හෝ සිය දහසෙක් හෝ ගැල්හු
කුමක් කරන්නාහු ද? වැලි දු යමෙක් සංඤ්ච ව ම, පිබ්බෙ හිද ම, වැසි වස්නා
කල්හි, මේ ගැපුම් පවත්නා කල්හි විදුලිය නික්මෙන කල්හි, හෙණ
පුපුරන කල්හි එය නො දක්නේ නම්, එහි හඬත් නො අසන්තෝ නම්,
මෙය ම වඩා දුෂ්කර යැ, වඩා දුර්ලභ යැ” යි පුක්කුස කී ය.

එවිට, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදරන සේක්, ‘පුක්කුසයෙනි, මම එක්
සමයෙක ආතුමා නම් නුවැ පිදුරුකිළියෙකැ වෙසෙන්නෙමි වීමි. එ
සමයෙහි වැසි වස්නා කලැ, මේ ගැපුම් පවත්නා කලැ, විදුලිය හැසිරෙන
කලැ, සෙණ පුපුරන කලැ ඒ පිදුරු කිළියට නොදුරෙහි ගොව්දෙබැ කෙනෙක්
ද ගොන්නු සිටු දෙනෙක් ද නැසුණහ. පුක්කුසයෙනි, එ කලැ ආතුමා
නුවරින් මහජන මුළුවෙක් නික්මැ අවුත් ඒ මලා වූ ගොව් දෙබැයන් ද සිටු
ගවයන් ද හෝනා තැනට ආය. පුක්කුසයෙනි, එ වෙලෙහි මම, පිදුරු
කිළියෙන් නික්මැ, එහි දොර එළිමහනේ සක්මන් කෙරෙමි. පුක්කුස-
යෙනි, එ කලැ ඒ මහ ජන මුළුවෙන් එක්තරා මිනිසෙක් මා කරා ආ ය.
අවුත් මා වැද පසෙක සිටියේ ය. පසෙක සිටි ඒ මිනිසා බණවා,
“ඇවැත්නි, කවර හෙයින් මහජනමුළුවෙක් රැස් වීණි ද?” යි ඇසීම්.
“වහන්ස, දැන් වැසි වස්නා කල්හි, මේ ගැපුම් පවත්නා කල්හි, විදුලිය
නික්මෙන කල්හි, හෙණ වැටෙන කල්හි, දෙ බැ ගොව් කෙනෙක් ද සිටු
දෙනෙක් ගවයෝ ද නටහ. එහි තෙල මහජන මුළුව රැස් විය. වහන්ස, ඔබ
කොහි වූ හු ද?” යි ඒ මිනිසා කී ය. “ඇවැත්නි, මම මෙහි ම වීමි” යි
මම කීම්. “වහන්ස කිම? එය ඔබ නො දුටු සේක් දෝ?” යි හේ පුළුවන.
“මම නොදිටිම්. ඇවැත්නි” යි මම කීම්. “කීමෙක් ද? වහන්ස, ඔබ-
වහන්සේ ඒ හඬ ඇසූ සේක් ද?” යි හේ පුළුවන. “ඇවැත්නි, මම ඒ හඬ
නො ඇසීම්” යි කීම්. “කීමෙක් ද, වහන්ස, ඔබ සංඤ්ච වූහු ද?” යි හේ
පුළුවන. ‘එසේ ය ඇවැත්නි’ යි මම කීම්. “වහන්ස, ඒ ඔබ වහන්සේ
ස ඤ්ච න සේක් ම පිබ්බෙ හුන් සේක් ම, වැසි වස්නා කලැ මේ ගැපුම්
පවත්නා කලැ, විදුලිය හැසිරෙන කලැ, සෙණ පුපුරන කලැ එය නො ම
දුටු සේක් ද? හඬ හෝ නො ම ඇසූ සේක් ද?” යි හේ විවාළේ ය. “එසේ
ය, ඇවැත්නි” යි මම කීම්. පුක්කුසයෙනි, එ විටැ “හවිත්නි, යමෙක්
සංඤ්ච ම, පිබ්බෙ හුන්තේ ම, වැසි වස්නා කල්හි, මේ ගැපුම් පවත්නා
කල්හි, විදුලිය හැසිරෙන කල්හි, සෙණ පුපුරන කල්හි එය නො ම දුටුයේ
ද, එහි හඬත් නො ම ඇසුයේ ද, එ බඳු වූ ශාන්ත විහරණයෙකින් පැවිද්දේ
වෙසෙත්” යැ යි ඒ පුරුෂයාට මේ සිත විය. ඉක්බිති හෙ තෙම මා කෙරෙහි
මහත් ප්‍රසාදය පහළ කොට, මා වැද පැදකුණු කොට නික්මියේ යැ” යි
වදළ සේක.

අථ ඛො පුඤ්ඤාසං, තස්ස පුරිසස්ස එතදභොසි. 'අච්ඡරියං වත භො අඛන්දා වත භො, සනෙතන වත භො පබ්බජිතා විහාරෙන විහරන්ති, යත්ථ හි නාම සඤ්ඤා සමානො ජාගරො දෙවෙ වස්සනෙතෙ දෙවෙ ගලගලායනෙතෙ විජ්ජනාසු නිව්ඡරන්තිසු අසණියා ඵලන්තියා නෙව දක්ඛිති න පන සද්දං සොස්සති'ති මධි උළාරං පසාදං පවෙදෙඤ්ඤා මං අභිවාදෙඤ්ඤා පදක්ඛිණං කඤ්ඤා පකකාමි'ති.

එවං. වුඤ්ඤා පුඤ්ඤාසො මලලපුඤ්ඤා හගවන්තං එතදවොච: 'එසාහං හනෙත යො මෙ ආළාරෙ කාලාමෙ පසාදෙ, තං මහාවානෙ වා ඔපුනාමි, සීඝ්ඤාතාය වා නදියා පවාහෙමි. අභිකකන්තං හනෙත, අභිකකන්තං හනෙත. සෙය්‍යථාපි හනෙතනිකකුජ්ජිතං වා උකකුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විවරෙය්‍ය, මුලුඤ්ඤා වා මග්ගං ආවිකෙඛය්‍ය, අනධිකාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය වන්ඛුමනෙතො රුපාති දක්ඛිතති, එවමෙව හගවන්තං අනෙතපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං හනෙත හගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ඤා භිකුසුඤ්ඤාසු. උපාසකං මං හගවා ධාරෙතු අජ්ජනෙතො පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති. අථ ඛො පුඤ්ඤාසො මලලපුඤ්ඤා අඤ්ඤාතරං පුරිසං ආමනෙතසි. 'ඉඤ්ඤා මෙ ඤං හණෙ සිඛිතිවණණං යුගං මට්ඨං ධාරණියං ආභාර'ති. 'එවං හනෙත'ති සො පුරිසො පුඤ්ඤාසං මලලපුඤ්ඤාසං පටිසුඤ්ඤා තං සිඛිතිවණණං යුගං මට්ඨං ධාරණියං ආහරි. අථ ඛො පුඤ්ඤාසො මලලපුඤ්ඤා තං සිඛිතිවණණං යුගං මට්ඨං ධාරණියං හගවන්තො උපනාමෙසි 'ඉදම්හනෙත සිඛිතිවණණං යුගං මට්ඨං ධාරණියං. තමෙම හනෙත හගවා පතිගණ්ඨාතු අනුකම්පං උපාදයා'ති. 'නෙත හි පුඤ්ඤාසං එකෙන මං අච්ඡාදෙහි එකෙන ආනන්දනි'. 'එවමහනෙත'ති ඛො පුඤ්ඤාසො මලලපුඤ්ඤා හගවන්තො පටිසුඤ්ඤා එකෙන හගවන්තං අච්ඡාදෙසි එකෙන ආයඤ්ඤා ආනන්දං. අථ ඛො හගවා පුඤ්ඤාසං මලලපුඤ්ඤා ධම්මියා කථාය සන්දෙසෙසි, සමාදායෙසි, සමුඤ්ඤාපෙසි, සමපහංසෙසි. අථ ඛො පුඤ්ඤාසො මලලපුඤ්ඤා හගවන්තං ධම්මියා කථාය සන්දෙසිතො සමාදායෙතො සමුඤ්ඤාපිතො සමපහංසිතො උච්චායාසනා හගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා පදක්ඛිණං කඤ්ඤා පකකාමි.

88. අථ ඛො ආයඤ්ඤා ආනන්දෙ අච්ඡරසකකනෙත පුඤ්ඤාසො මලලපුඤ්ඤා තං සිඛිතිවණණං යුගං මට්ඨං ධාරණියං හගවන්තො කායං උපනාමෙසි තං හගවන්තො කායං උපනාමිතං විතච්චිතං විය ඛායති.

මෙසේ වදළ කල්හි, පුක්කස මල්ලපුත්‍ර තෙම “වහන්ස, ආලාර කාලාමයන් කෙරෙහි මගේ යම් පැහැදීමක් වී ද, එය මහ සුළඟෙහි පොළො හරිමි. සැඩ දිය පාර ඇති නදියෙක හෝ පා කොට යවමි. වහන්ස, අභිකාන්ත යැ, වහන්ස, අභිකාන්ත යැ. වහන්ස, යම් සේ මුහුණින් නමා තබන ලද්දක් උඩුකුරු කොට තබන්නේ ද, පිළිසන් වූවක් හෝ විවෘත කරන්නේ ද, මං මුළා වූවකුට මහ හෝ කියන්නේ ද, ‘ඇස් ඇතියන් රූප දකිති’ යි අදුරෙහි තෙල් පහනක් හෝ දරන්නේ ද, එසේ ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් කරුණින් දහම් පැවැසිණ. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ධර්මය ද බික්සහන ද සරණයෙමි. අද පටන් කොට, දිවි හිමින් සරණ ගිය උච්ඡුවකු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා සලකා වදරන සේක් වා” යි කී ය.

ඉක්බිති පුක්කස මල්ල පුත්‍ර තෙම එක්තරා පුරුෂයකු බණවා, “භගය යව, රන්වන් වූ මට සිලිටි වූ මඟුල් උළෙල ඇති මා විසින් දැරියැ යුතු වූ වස්ත්‍ර යුගලය ගෙනෙව” යි කී ය. ‘එසේ යැ, ස්වාමීනි’ යි කියා හේ පුරුෂ තෙම ඒ රන්වන් මට සිලිටි වත් යුවල ගෙනායේ ය. ඉක්බිති, පුක්කස මල්ල පුත්‍ර තෙම රන්වන් මට සිලුටු (උත්සවාදීන්හි) දැරියැ යුතු ඒ වත් යුවල ගෙන, “වහන්ස, මේ රන්වන් වූ මට සිලුටු වූ, (උත්සවාදියෙහි මා විසින්) දැරියැ යුතු වූ වස්ත්‍ර යුග්මයෙක. වහන්ස, මා සතු වස්ත්‍ර යුග්මය මට අනුකම්පා සඳහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිගන්නා සේක් වා” යි එය හඟවත් බුදුරජුන්ට එළැවී ය. “එසේ වී නම්, පුක්කසයෙනි, එයින් එකෙකින් මා පුදව. අනෙකින් අනෙකින් පුදව” යි හඟවත්හු වදළහ. “එසේ යැ වහන්සැ” යි පුක්කස මල්ල පුත්‍ර තෙම හඟවත් බුදුරජුන්ට පිළිවදන් දී, එකෙකින් හඟවත් බුදුරජුන් පිදී ය. (එකක් හදනා පොරෝනා පිණිස හඟවත් බුදුරජුන්ට දුන), එකෙකින් අනෙක තෙරුන් පිදීයි. (හදනා පොරොනා පිණිස එකක් අනෙක තෙරුන්ට දුන). ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පුක්කස මල්ල පුත්‍රයාට වස්ත්‍රානුමෝදනා ධර්මකරායෙන් කරුණු දක් වූ සේක. එහි සිත් ගැන් වූ සේක. එහි සිත් තියුණු කැරැටු සේක, එහි සිත් සතුටු කැරැටු සේක. මල්ල පුත්‍ර පුක්කස තෙමේ ද හඟවත් බුදුරජුන් විසින් දහමි කතායෙන් කරුණු දක්වන ලද්දේ, එහි සිත් ගැන්වුණේ, එහි සිත් තියුණු කරවන ලද්දේ, එහි සිත් සතුටු කරවන ලද්දේ, හුනස්නෙන් නැගී හඟවත් බුදුරජුන් වැඳූ පැදකුණු කොට නික්මැ ගියේ ය.

88. ඉක්බිති අනෙකුත් පුක්කස මල්ල පුත්‍රයා නික්මගිය නොබෝ කල්හි, ඒ (ඔහු විසින් උළෙල ඇති) දැරිය යුතු වූ තුබුණු මට සිලිටි රන්වන් වත් යුවල හඟවත් බුදු රජුන් ගේ සිරි සිරුරට එළැවී ය. එය හඟවත් බුදුරජුන් ගේ සිරි සිරුරට එළවන ලද්දේ, පහ වූ සිඵ ඇති ගිනි අඟුරු රැසක් මෙන් පැණෙයි.

අථ ඛො ආයඤ්චා ආනන්දෙ භගවන්තං ඵතදවොච: ‘අච්ඡරියමහනෙත, අඛුතමහනෙත, යාවපරිසුද්ධො භනෙත තථාගතස්ස ඡව්විච්ඡෙණ්ණං පරියොදනො. ඉදමහනෙත සිඛ්ඛිච්ඡණ්ණං යුගං මට්ඨං ධාරණීයං භගවතො උපනාමිතං චිතච්චිකං විය ඛායති’ති.

“ඵවමෙතං ආනන්ද. ද්වීසු ඛො ආනන්ද කාලෙසු අතිවිය තථාගතස්ස කායො පරිසුද්ධො භොති ඡව්විච්ඡෙණ්ණං පරියොදනො. කතමෙසු ද්වීසු? යඤ්ච ආනන්ද රතතිං තථාගතො අනුකාරං සමමාසමොධං අභිසමුප්පාදිති, යඤ්ච රතතිං තථාගතො අනුපාදිසෙසාය භිබ්බානධාතුයා පරිනිබ්බායති ඉමෙසු ඛො ආනන්ද ද්වීසු කාලෙසු අතිවිය තථාගතස්ස කායො පරිසුද්ධො භොති ඡව්විච්ඡෙණ්ණං පරියොදනො. අජ්ඡ ඛො පනානන්ද රතතියා පච්ඡමෙ යාමෙ කුසිනාරායං උපවික්කන්තෙ මලලානං සාලවන්තෙ අක්කරන්ත යමකසාලානං තථාගතස්ස පරිනිබ්බානං භවිස්සති. ආයාමානන්ද යෙන කකුඤ්චා නදී තෙතුවසඛකමිස්සාමා”ති. “ඵවමහනෙත”ති ඛො ආයඤ්චා ආනන්දෙ භගවතො පච්චසෙසාසි.

“සිඛ්ඛිච්ඡණ්ණං යුගං මට්ඨං පුකකුසො අභිභාරසී,
තෙන අච්ඡාදිතො සඤ්චා හෙමවච්ඡෙණ්ණං අසොහථා”ති.

[අඛුතමහනං]

89. අථ ඛො භගවා මහතා භික්ඛුසංඛෙතන සද්ධීං යෙන කකුඤ්චා නදී තෙතුවසඛකමී. උපසඛකමීඤ්චා කකුඤ්චා නදීං අච්ඡොභාගෙඤ්චා නභාඤ්චා ව පිච්චා ව පච්චුක්කරිඤ්චා යෙන අඛුතමහනං තෙතුවසඛකමී. උපසඛකමීඤ්චා ආයඤ්චානං චුන්දකං ආමන්තෙසී. ‘ඉඛිත මෙ චුන්දක වතුගුණං සඛ්ඤාචං පඤ්ඤාපෙභි. කිලනෙතා’සමී චුන්දක නිපජ්ජිස්සාමී’ති. ‘ඵවමහනෙත’ති ඛො ආයඤ්චා චුන්දකො භගවතො පටිස්සුඤ්චා වතුගුණං සඛ්ඤාචං පඤ්ඤාපෙසී. අථ ඛො භගවා දකඛිණෙන පසෙසන සිහසෙයාං කපෙපසි පාදෙ පාදං අච්චාධාය සතො සමට්ඡානො උච්චානසඤ්ඤං මනසි කරිඤ්චා. ආයඤ්චා පන චුන්දකො තඤ්ච භගවතො පුරතො නිසීදී.

එ කලා අනද තෙරණුවෝ හඟවත් බුදුරජුනට 'වහන්ස, තරාගතයන් වහන්සේ ගේ ඡව්වර්ණය කොතරම් පිරිසිදු ද, කොතරම් ප්‍රභාස්වර ද යනු ආශ්වයා යැ, වහන්ස, අද්භූත යැ. වහන්ස, මේ රන්වන් වූ, මට සිලිටි වූ ධාරණිය (උතුම් මංගල) වස්ත්‍ර යුගලය භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ ගේ කයට එළවන ලද්දේ, පහවූ සිළු ඇති, ගිනි අඟුරු රැසක් මෙන් පැනේ' යැ යි කීහ.

“අනදයෙනි, අවස්ථා දෙකෙක්හි ම තරාගතයන් ගේ සිරුර පිරිසිදු වෙයි, ඡව්වර්ණය ප්‍රභාස්වර වෙයි. කවර අවස්ථා දෙකෙක් හි ද යත්: අනදයෙනි, යම් රැයෙක තරාගතයෝ නිරුත්තර සමාක් සම්බෝධිය අධිගම කෙරෙත් ද, යම් රැයෙක තරාගතයෝ අනුපාදිශේෂ නිර්වාණ-ධාතුයෙන් පිරිනිවෙත් ද, අනදයෙනි, මේ අවස්ථා දෙකේ ම තරාගතයන් ගේ සිරුර ඉතා ම පිරිසිදු වෙයි, ඡව්වර්ණය ප්‍රභාස්වර වෙයි. අනදයෙනි, අද වනාහි රෑ පැසිම් යම්හි කුසිනාරාහි උපවර්තන නම් මල්ල රජුන් ගේ සල් වෙනෙහි යමා සල් රුක් අතර තරාගතයන් ගේ පිරිනිවීම වන්නේ ය. අනදයෙනි, එවූ, යමු. කකුත්ථා නදිය කරා එළැඹෙන්නවු” යි භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. “එසේ යැ, වහන්සැ” යි අනද තෙරණුවෝ හඟවත් බුදුරජුනට පිළිවදන් දුන්හ.

එහෙයින් සංගීතිකාරකයෝ කීහ:

“ රන්වන් මට සිලිටි වත් යුවලක් පුක්කුස තෙමේ එළැවී ය.
එය හැඳෑ පෙර වූ ශාස්තෘහු රන් පැහැ වූහු, හෙබියාහ. ”

අඹවනයට එළැඹීම

89. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ මහ බික්සහන කැටුව කකුත්ථා නදිය වෙතට වැඩි සේක. වැඩ, ඒ නදියට බැස, දිය සනහා, පැන් වළඳා, එයින් ගොඩ නැඟ, අඹ වනය කරා වැඩි සේක. වැඩැ (වෙතැ සිටි) වූන්දක තෙරුන් බණවා “වුඤ්ඤයෙනි, මට සහළ සිවුර සතර පට කොට පණවවු. වුඤ්ඤයෙනි, ක්ලාන්තයෙමි, වැදෑහෙන්නෙමි” යි වදාළ සේක. එසේ යැ වහන්සැ” යි ම වුඤ්ඤ තෙරුණුවෝ හඟවන්නට පිළිවදන් දී, සහළ සිවුර සතර ගුණ කොට පැනැවූහ. ඉක්බිති භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ දකුණු සිරිපා හි වම් සිරි පා මදක් මැත් කොට පිහිටුවා, එළැඹූ සිටි සිහි ඇති සේක්, නුවණින් දන්තා සේක්, නැගී සිටුනා සංඥාව සිත්හි කොට දකුණැළයෙන් සිංහගයාව කළ සේක. වුඤ්ඤ තෙරණුවෝ ද එහි ම හඟවත් බුදුරජුන් ඉදිරියෙහි හුන්හ.

“ගන්තවාන චුදෙධා නදියං කකුඤ්ඤං අච්ඡාදකං සානොදකං විපසන්තං,¹
ඔගාහි සඤ්ඤා සුක්ඛිලක්ඛරුපො තථාගතො අපච්චො’ධ ලොකෙ.

නභාඤ්ඤා ච පීඨා වුදකාරී සඤ්ඤා පුරතඛතො හිතඤ්ඤාසං මජ්ඣේ,
සඤ්ඤා පච්චන්තා හගවා’ධ ධම්මෙ උපාගමී අඛච්චනං මහෙසී.

ආමන්තසී වුදකං නාම හිතඤ්ඤං වතුගගුණං පඤ්ඤා මෙ නිපච්ඡං²
සො වොදිතො³ භාවිතකෙතන වුදකං වතුගගුණං පඤ්ඤා විපසමෙච
හිතජ්ඣී සඤ්ඤා සුක්ඛිලක්ඛරුපො වුදකං’පි තඤ්ඤා පච්චො නිසීදී’ති.

[දෙව පිණ්ඩපාතා සමථලා]

90. අථ ඛො හගවා ආයකම්භං ආනන්දං ආමන්තසී. “පියා ඛො
පනානන්ද වුදකං කම්මාරපුක්ඛකං කොචි විපච්චාරං උපදහෙයා” ‘තඤ්ඤා
තෙ ආවුසො වුදකං අලාභා, තඤ්ඤා තෙ සුච්චං, යඤ්ඤා තෙ තථාගතො
පච්චිමං පිණ්ඩපාතං භුඤ්ඤා පරිනිබ්බන්තො’ති. වුදකංනානන්ද කම්මාර-
පුක්ඛකං ඵලං විපච්චාරො විනෙතබ්බො.

තඤ්ඤා තෙ ආවුසො ලාභා, තඤ්ඤා තෙ සුච්චං, යඤ්ඤා තෙ තථාගතො
පච්චිමං පිණ්ඩපාතං භුඤ්ඤා පරිනිබ්බන්තො. සමච්චො මෙතං ආවුසො
වුදකං හගවතො සුඤ්ඤා සමච්චො පටිග්ගහීතං ‘දෙව’මෙ පිණ්ඩපාතා සමථලා
සමච්චිතා අතීවිය අඤ්ඤාහි පිණ්ඩපාතෙහි මහප්චලතරා ච මහානිසංස-
තරා ච. කතමෙ දෙව? යඤ්ඤා පිණ්ඩපාතං භුඤ්ඤා තථාගතො
අනුකරං සමොසබ්බොධිං අභිසමච්චිකම්භි, යඤ්ඤා පිණ්ඩපාතං භුඤ්ඤා
තථාගතො අනුපාදිසෙසාය නිබ්බානධාතුයා පරිනිබ්බායති, ඉමෙ දෙව
පිණ්ඩපාතා සමථලා සමච්චිතා අතීවිය අඤ්ඤාහි පිණ්ඩපාතෙහි මහප්ච-
ලතරා ච මහානිසංසතරා ච.

1. අච්ඡාදකං, සාකුඤ්ඤා, විපසන්තං මජ්ඣං
2. නිපච්ඡං (බුද්ධි)
3. වොදිතො (මජ්ඣං)

[එහෙයින් කීහු සංගීතිකාරකයෝ:]

“මේ ලොවැ අප්‍රතිම ශාස්තෘ වූ තථාගත බුදු රජුහු කකුක්ථා නදිය කරා වැඩ, ඉතා ක්ලාන්ත ස්වභාවය ඇත්තාහු, එහි දියට බටහ.

ශාස්තෘහු දිය සනහා පැන් වළඳා, බික් සහන මැද පෙරට වැ සිටියෝ, නදියෙන් ගොඩ නැංගාහ. මෙහි ධර්මයේ ප්‍රචක්තෘ වූ මහර්මී වූ හඟවත් ශාස්තෘහු අඹවනයට වැඩියහ.

වුඤ්ඤ නම් මහණහු බණවා මා සහළ සිවුර සිවු ගුණ කොට අතුරවා වැදූහෙන්නෙමි’ යි වදළාහ. භාවිතාත්ම වූ ඒ බුදුරජුහු විසින් මෙහෙයගා ලද ඒ වුඤ්ඤ තෙර වහා ම සහළ සිවුර සිවු ගුණ කොට පැනැවී ය. ඉතා ක්ලාන්ත ස්වභාවය ඇති ශාස්තෘහු එහි සැතැපුණාහ. වුඤ්ඤ තෙර ද ඔබ ඉදිරියෙහි හුන්නේ ය.”

සමවිපාක ඇති පිණ්ඩපාත දෙක

90. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනද තෙරුන් බණවා මෙසේ වදළ සේක: “අනදයෙනි, වුන්ද කර්මාර පුත්‍ර හට ‘ඇවැත් වුන්දයිනි, තථාගතයෝ යමක්හු හේ අන්තිම පිණ්ඩපාතය (හෝජනය) වළඳා පිරිනිව්යෝ ද, ඒ ඔබට (එයින්) අලාභයෝ යැ, ඒ තොප විසින් මිනිසත් බව නපුරු කොට ලබන ලද සේ යැ’ යි කිසිවෙක් විපිළිසරක් උපදවන්නේ ය යන්න විශ්‍ය හැක්ක. අනදයෙනි, වුන්ද කර්මාර පුත්‍රයා හේ විපිළිසර මෙසේ දුරු කටයුතු ය:

“යම් බදු ඔබ හේ පශ්චිම පිණ්ඩපාතය වළඳා තථාගතයෝ පිරිනිව්යෝ ද, ඒ ඔබට ලාභයෙක, ඒ ඔබ විසින් මිනිසත් බව මොනොවට ලද සේ ය. අන් හැම පිණ්ඩපාතයනට වඩා ඉමහත් ඵල ඇති, වඩා ඉමහත් අනුසස් ඇති, හැම අයුරින් සම පල වූ සමවිපාක වූ මේ පිණ්ඩපාත දෙකෙක. කවර දෙකෙක් ද යත්: යම් පිණ්ඩපාතයක් වළඳා තථාගතයෝ අනුත්තර සමාක් සම්බොධියට පැමිණෙත්ද, යම් පිණ්ඩපාතයක් වළඳා තථාගතයෝ නිරූපාදිශේෂ නිර්වාණධාතුයෙන් පිරිනිවෙත් ද, මේ අන් හැම පිණ්ඩපාතයනට වඩා ඉතා මහත් පල ඇති ඉතා මහත් විපාක ඇති හැම ලෙසින් ම සම ඵල ඇති, සම අනුසස් ඇති පිණ්ඩපාත දෙක ය.

ආයුසංවත්තනිකං පනායසමිතා වුඤ්ඤන කම්මාරපුඤ්ඤන කම්මං උපචිතං සුඛසංවත්තනිකං පනායසමිතා වුඤ්ඤන කම්මාරපුඤ්ඤන කම්මං උපචිතං. වණ්ණසංවත්තනිකං පනායසමිතා වුඤ්ඤන කම්මාරපුඤ්ඤන කම්මං උපචිතං. යසසංවත්තනිකං පනායසමිතා වුඤ්ඤන කම්මාරපුඤ්ඤන කම්මං උපචිතං. ආධිපතෙයාසංවත්තනිකං පනායසමිතා වුඤ්ඤන කම්මාරපුඤ්ඤන කම්මං උපචිතනති'. වුඤ්ඤස ආනඤ්ඤ කම්මාරපුඤ්ඤස ඵච. විපපට්ඨාරො පටිච්චනෙතබ්බො'ති

අථ ඛො භගවා ඵතමස්ථං විදිත්වා කායං වෙලායං ඉමං උදනං උදනෙසි:

“දදතො පුඤ්ඤං පට්ඨිතං සඤ්ඤාමනො වෙරං න වීයති,
කුසලො ච ජහාති පාපකං රාගද්වේශමොහකම්මයා ස නිබ්බුතො'ති.

ආළාරවෙදලලුභාණවාරො චතුසො.

‘මෙයින් ආයුෂ්මත් චූන්ද කර්මාර පුත්‍රයන් විසින් දීර්ඝායුෂ පිණිස පවත්නා කර්මයෙක් රැස් කරන ලද්දේ ය, ආයුෂ්මත් චූන්ද කර්මාර පුත්‍රයන් විසින් පැහැපත් බව පිණිස පවත්නා කර්මයෙක් රැස් කරන ලද්දේ ය, ආයුෂ්මත් චූන්ද කර්මාර පුත්‍රයන් විසින් සුවය පිණිස පවත්නා කර්මයෙක් රැස් කරන ලද්දේ ය, ආයුෂ්මත් චූන්ද කර්මාර පුත්‍රයන් විසින් ස්වර්ගය පිණිස පවත්නා කර්මයෙක් රැස් කරන ලද්දේ ය, ආයුෂ්මත් චූන්ද කර්මාරපුත්‍රයන් විසින් අධිපති බව පිණිස පවත්නා කර්මයෙක් රැස් කරන ලද්දේයැ ඇවැත් චූන්දයෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ හමුයෙන් ම මා විසින් මෙය අසනලද්දේ ය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුයෙන් ම මා විසින් මෙය පිළිගන්නාලද්දේ යැ යි කියා මෙසේ චූන්ද කර්මාර පුත්‍රයා ගේ විපිළිසර දුරු කටයුතු යැ’’ යනු යි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙ කරුණ සලකා එ වෙලෙහි මෙ ලදන් ඇතු සේක:

“දන් දෙන්නහුට පින් වැඩේ. සිල් රක්නහු සිතූ වෙර නො පවතී. නුවණැත්තේ වෙර (පව) දුරු ලයි. ගේ මෙසේ (පව) දුරු ලා රාග ද්වේෂ මොහ මුල් ඉදිරිමෙන් කෙලෙස් පිරිනිවනින් ද එයට පසු කඳ පිරිනිවනින් ද පිරිනිවියේ වෙයි’’ යනු යි.

සතර වැනි බණවර යි.

[කුසිනාරා ගමනං]

91. අථ ඛො භගවා ආයඤ්ඤා ආනන්දං ආමනෙතසි ආයාමානන්දු යෙන භිරඤ්ඤවතියා නදියා පාරිමං තීරං, යෙන කුසිනාරා, යෙන උපවත්තනං මල්ලානං සාලවනං, තෙනුපසඬකම්සසාමා'ති. 'එවමහනෙත'ති ඛො ආයඤ්ඤා ආනන්දෙ භගවතො පච්චසෙසාසි. අථ ඛො භගවා මහතා භික්ඛුසඬෙතන සද්ධිං යෙන භිරඤ්ඤවතියා නදියා පාරිමං තීරං, යෙන කුසිනාරා, යෙන උපවත්තනං මල්ලානං සාලවනං, තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්චා ආයඤ්ඤා ආනන්දං ආමනෙතසි. "ඉඬ්ඤ මෙ චං ආනන්දු අත්තරෙන යමකසාලානං උත්තරසිසකං මඤ්ඤකං පඤ්ඤපෙභි. කිලනෙතා'සම් ආනන්දු නිපජ්ජිසසාමි'ති. 'එවමහනෙත'ති ඛො ආයඤ්ඤා ආනන්දෙ භගවතො පච්චසුචා අත්තරෙන යමකසාලානං උත්තරසිසකං මඤ්ඤකං පඤ්ඤපෙසි. අථ ඛො භගවා දකඛිණෙන පසෙසන ධිහසෙයාං කපෙසසි පාදෙ පාදං අව්වාධාය සතො සමපජානො.

92. තෙන ඛො පන සමයෙන යමකසාලා සබ්බඵාලිච්චල්ලා භොතති අකාලපුපෙභි. තෙ තථාගතසස සරීරං ඔකිරන්ති අජේඤ්ඤාකිරන්ති අභිපපකිරන්ති තථාගතසස පුජාය. දිබ්බානි පි මන්දරවපුපඵානි අත්තලිකඛා පපතන්ති, තානි තථාගතසස සරීරං ඔකිරන්ති අජේඤ්ඤාකිරන්ති අභිපපකිරන්ති තථාගතසස පුජාය. දිබ්බානි පි වන්දනවුණ්ණානි අත්තලිකඛා පපතන්ති. තානි තථාගතසස සරීරං ඔකිරන්ති අජේඤ්ඤාකිරන්ති අභිපපකිරන්ති තථාගතසස පුජාය. දිබ්බානි පි කුරියානි අත්තලිකෙඛ වජ්ජන්ති තථාගතසස පුජාය, දිබ්බානි පි සඬහිතානි අත්තලිකෙඛ වත්තන්ති තථාගතසස පුජාය. අථ ඛො භගවා ආයඤ්ඤා ආනන්දං ආමනෙතසි: සබ්බඵාලිච්චල්ලා ඛො ආනන්දු යමකසාලා අකාලපුපෙභි තෙ තථාගතසස සරීරං ඔකිරන්ති අජේඤ්ඤාකිරන්ති අභිපපකිරන්ති තථාගතසස පුජාය. දිබ්බානි පි මන්දරවපුපඵානි අත්තලිකඛා පපතන්ති, තානි තථාගතසස සරීරං ඔකිරන්ති අජේඤ්ඤාකිරන්ති අභිපපකිරන්ති තථාගතසස පුජාය. දිබ්බානි පි වන්දනවුණ්ණානි අත්තලිකඛා පපතන්ති, තානි තථාගතසස සරීරං ඔකිරන්ති අජේඤ්ඤාකිරන්ති අභිපපකිරන්ති තථාගතසස පුජාය. දිබ්බානි පි කුරියානි අත්තලිකෙඛ වජ්ජන්ති තථාගතසස පුජාය. දිබ්බානි පි සඬහිතානි අත්තලිකෙඛ වත්තන්ති තථාගතසස පුජාය. න ඛො ආනන්දු එත්තාවතා තථාගතො සකකතො වා භොති ගරුකතො වා මානිතො වා පුජිතො වා අපචිතො වා, යො ඛො ආනන්දු භික්ඛු වා භික්ඛුනී වා උපාසකො වා උපාසිකා වා ධම්මානුධම්මපටිපනෙතා විහරති සාමීච්චපනෙතා අනුධම්මවාරී, යො තථාගතං සකකරොති ගරුකරොති මානෙති පුජෙති අපචියති පරමාය පුජාය. තස්මානිභානන්දු ධම්මානුධම්මපටිපනතා විහරිසසාම සාමීච්චපටිපනතා අනුධම්මවාරීතො ති, එවං භි වො ආනන්දු සිකඛිතඬන්ති.

යමා සල්ලුක්

91. එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇවැත් අනඳ තෙරුන් බණවා “අනඳයෙනි, යමිහ. භිරණ්‍යවතී නදිය පර තෙරට (නදියෙන් එගොඩට) එහි කුසිනාරා නුවරට, එහි මල්ල රජුන්ගේ උපවර්තන නම් සල්ලයනට එළැඹෙන්නමු” යි වදළ සේක. ‘එසේ ය වහන්සැ’ යි කියා ම අනඳ තෙරණුවෝ පිළිවදන් ඇස්වූහ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් බික් සහන කැටුව භිරණ්‍යවතී නදියෙන් එතෙර කුසිනාරා නුවර මල්ලයන්ගේ උපවර්තන නම් සල්ලයන කරා වැඩියාහ. වැඩ අනඳතෙරුන් අමයා “අනඳයෙනි, යමා සල්ලුක් අතර භිස උතුරු දෙසට සිටුනා සේ කොට මට ඇඳක් පනවවු. අනඳයෙනි, ක්ලාන්තයෙමි, වැදැහෙනු කැමැත්තෙමි” යි වදළ සේක. ‘එසේ ය, වහන්සැ’ යි කියා ම අනඳ තෙරණුවෝ හඟවත් බුදුරජුනට පිළිවදන් දී, යමා සල්ලුක් අතර උතුරු දෙසට භිස සිටුනා සේ කොට ඇඳක් පැනවූහ. ඉක්බිති හඟවත්හු දකුණු පසින් වම් පස මඳක් ඉක්මැ පිහිටුවා සිහි නුවණින් යුතු වැ දකුණැලයෙන් සිංහ ඉය්‍යාව කළාහ. (සිංහඉය්‍යායෙන් සැතැපුණුසේක.) එවෙලෙහි වනාහි යමා සල්ලුක් හු නොකල් මලින් මුළුල්ල ම ගැවැසුණාහු වෙත්. ඔහු තථාගතයනට පූජා විසින් ඔබ සිරුර මත්තෙහි වැටෙත්, විසිරෙත්, වෙසෙසින් විසිරෙත්. දිව මදුරා මලුදු අහසින් හෙයි. ඔහු තථාගතයනට පුද පිණිස ඔබ සිරුර මත වැටෙත්, විසිරෙත් වෙසෙසින් විසිරෙත්. දිව සඳුන් සුණුදු අහසින් හෙයි. ඔහු තථාගතයනට පුද පිණිස ඔබ සිරුර මත හෙත්, විසිරෙත්, වෙසෙසින් විසිරෙත්. දිව තුරුහු ද තථාගතයනට පුද පිණිස අහසැ වැයෙත්. දිව ගැයුම්හු ද තථාගතයනට පුද පිණිස අහසැ පැවැතෙත්.

92. එ කලැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනඳ තෙරුන් බණවා “අනඳයෙනි, යමාසල්ලුක්හු නොකල් මලින් මුළුල්ල හැසුණාහු ගැවැසුණාහු වෙත්. ඔහු තථාගතයනට පුද පිණිස ඔබ සිරුර මතැ හෙත්, විසිරෙත්, වෙසෙසින් විසිරෙත්. දිව මදුරා මලුදු අහසින් හෙයි . . දිව සඳුන් සුණුදු අහසින් හෙයි . . දිව තුරු ගොසුදු . . දිව ගැයුම්හු තථාගතයනට පුද පිණිස අහසැ වැටෙයි. අනඳයෙනි, මෙතෙකින් තථාගතයෝ සත්කෘත හෝ ගුරුකෘත හෝ මානිත හෝ පූජිත හෝ අපචිත හෝ නො වෙත්. අනඳයෙනි, යමි මහණෙක් හෝ මෙහෙණක් හෝ උවසුවෙක් හෝ උවැසියක් හෝ ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්ත වැ සමාක් ප්‍රතිපත්ත වැ අනුධර්මවාරි වැ වෙසෙයි ද හෝ මැ පරම පූජායෙන් තථාගතයනට සත්කාර කෙරෙයි, ගරු කෙරෙයි, බුහුමන් කෙරෙයි, පූජා කෙරෙයි, අපවායන කෙරෙයි. අනඳයෙනි, එ බැවින් මෙහි ලා ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්ත වැ සමාක් ප්‍රතිපත්ත වැ අනුධර්මවාරි ව වසන්තමෝ’ යි, මෙසේ ම තොප විසින් හික්මියැ යුතු’ යි වදළ සේක.

උපවාණ ඵෙරො

93. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා උපවාණො භගවතො පුරතො ධීතො හොති භගවතං විජමානො. අථ ඛො භගවා ආයස්මතං උපවාණං අපසාදෙයි: 'අපෙති භික්ඛු. මා මෙ පුරතො අට්ඨාසී'ති. අථ ඛො ආයස්මතො ආනන්දස්ස එතදභොයි: 'අයං ඛො ආයස්මා උපවාණො දීඝරතං භගවතො උපට්ඨාකො සන්තිකාවචරො සමීපචාරී. අථ ච පන භගවා පච්ඡිමෙ කාලෙ ආයස්මතං උපවාණං අපසාදෙයි: අපෙති භික්ඛු, මා මෙ පුරතො අට්ඨාසීති. කො නු ඛො හෙතු කො පච්චයො යං භගවා ආයස්මතං උපවාණං අපසාදෙයි.' අපෙති භික්ඛු මා මෙ පුරතො අට්ඨාසීති. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ භගවතං එතදචොච: අයං භතෙන ආයස්මා උපවාණො දීඝරතං භගවතො උපට්ඨාකො සන්තිකාවචරො සමීපචාරී, අථ ච පන භගවා පච්ඡිමෙ කාලෙ ආයස්මතං උපවාණං අපසාදෙති: අපෙති භික්ඛු, මා මෙ පුරතො අට්ඨාසීති. කො නු ඛො භතෙන හෙතු කො පච්චයො යං භගවා ආයස්මතං උපවාණං අපසාදෙති අපෙති භික්ඛු මා මෙ පුරතො අට්ඨාසී ති? යෙභුයොන ආනන්ද දසසු සහස්සිසු ලොකධාතුසු දෙවතා සන්තිපතිතා තථාගතං දසසනාය, යාවතා ආනන්ද කුසිනාරා උපවත්තනං මලලානං සාලවනං සමන්තතො දවාදසයොජන නි නත්ථි සො පදෙසො වාළුඤ්ඤාකොට්ඨිකුදන මනෙතපි මහෙසඤ්ඤාති දෙවතාති අපට්ඨො. දෙවතා ආනන්ද උජ්ඣායනති දුරා ච වතමහා ආගතා තථාගතං දසසනාය. කදචි කරභවි තථාගතා ලොකෙ උපපජ්ජන්ති අරභතො සමමාසමධුදධා අජෙජ්ච රත්තියා පච්ඡිමෙ යාමෙ තථාගතස්ස පරිනිබ්බානං භවිස්සති, අයස්ථ මහෙසඤ්ඤා භික්ඛු භගවතො පුරතො ධීතො ඔවාරෙතො, න මයං ලභාම පච්ඡිමෙ කාලෙ තථාගතං දසසනායා ති.

94. කථං භූතා පන භතෙන භගවා දෙවතා මනසි කරොති'ති.

“සත්තානන්ද දෙවතා ආකායෙ පඨවිසඤ්ඤිනියො, කෙසෙ පකිරිය කන්දන්ති, බාහා පඤ්ඤා කන්දන්ති, ජිනපානං පපතන්ති ආචච්චන්ති විචච්චන්තිඅතිබ්භං භගවා පරිනිබ්බාසිස්සති, අතිබ්භං සුගතො පරිනිබ්බාසිස්සති, අතිබ්භං චක්ඛු ලොකෙ අන්තරධාසිස්සති'ති සත්තානන්ද දෙවතා පඨවියං පඨවිසඤ්ඤිනියො, කෙසෙපකිරිය කන්දන්ති, බාහා පඤ්ඤා කන්දන්ති, ජිනපානං පපතන්ති ආචච්චන්ති විචච්චන්ති:

1. අපසාදෙයි. කේසුරි.

උපවාන තෙරණුවෝ

93. එ සමයෙහි වනාහි උපවාණ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පවත් සලකුවෝ ඔබ ඉදිරියේ සිටියාහු වෙත්. එ කල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපවාණ තෙරුන් බණවා, 'මහණ, ඉවත් වන්න, මා ඉදිරියේ නො සිටින්නැ' යි උපවාණ තෙරුන් ඉවත් කළ සේක. එ විට 'මේ උපවාණ තෙරණුවෝ වූ කලි බොහෝ කලක් වෙතැ ගැවැසෙන, ළඟ හැසිරෙන, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ උවටුවෙකි. එහෙත් පැසිම් සෙමෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණ, ඉවත්වන්න, මා ඉදිරියේ නො සිටින්නැ' යි උපවාණ තෙරුන් ඉවත් කළ සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණ, ඉවත් වන්න, මා ඉදිරියේ නො සිටින්නැ' යි උපවාණ තෙරුන් ඉවත් කළ සේක' යන යමෙක් ඇද්ද, එයට හේතුව කවර යැ, එයට කාරණය කවර යැ, යි අනඳ තෙරුනට මේ සිත විය. ඉක්බිති අනඳ තෙරණුවෝ 'වහන්ස, මේ උපවාණ තෙරණුවෝ බොහෝ කලක් වෙතැ ගැවැසෙන, ළඟ හැසිරෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ උවටුවෙක. එතෙකුදු වුවත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැසිම් සමයෙහි 'මහණ, ඉවත් වන්න, මා ඉදිරියේ නො සිටින්නැ' යි උපවාණ තෙරුන් ඉවත් කරන සේක. වහන්ස, . . . එයට හේතුව, එයට කාරණය කවර යැ?' යි හඟවත් බුදුරජුන් පුළුවන්හ. 'අනඳයෙනි, ලෝද දස දහසෙක දෙවියෝ තථාගතයන් දක්නා පිණිස බොහෝ සෙයින් රැස්වූවාහු වෙත්. අනඳයෙනි, කුසිනාරා නුවර යම් පමණ ද, මල්ලවයන්ගේ උපවර්තන ශාලවනය යම් පමණ ද භාත්පස දෙළොස් යොදුන් වූ ඒ සියලු පෙදෙස යම් පමණ ද, එහි මහායශස්ක දේවතා වන් වැද නොගත්, හිදි අගක් එළාලන පමණ වූ ද ඒ තැනෙක් නැත. අපි වූ කලි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට දුරැ සිට ද ආම්භ. රහත් සම්මා සම්බුදුවූ තථාගතවරු (බොහෝ කල් ඉක්මවූ) කිසි කලෙක්හි ම ලොවැ පහළ වෙත්. අද රු ම පැසිම්යම්හි තථාගතයන් වහන්සේ ගේ පිරිනිවීම වන්නේ ය, මේ මහ තෙදුති මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියේ ඔබ මුඛ කරනුයේ සිටියේ වෙයි. (එ හෙයින්) අපි (මේ) පැසිම් සමයෙහි තථාගතයන් වහන්සේ දක්නට නො ලබමෝ' යි දෙවියෝ (උපවාණ මහණහට) දෙස් නහත්" යැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනඳ තෙරුනට වදළ සේක.

94. 'වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙසේ වූ දේවතා කෙනකුත් මෙනෙහි කරන සේක් ද?' යි අනඳ තෙරණුවෝ පුළුවන්හ.

'අනඳයෙනි, අහසෙහි පෘථිවි යැ' යි සංඥා ඇති දේවතා කෙනෙක් ඇත. ඔහු 'ඉතා වහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවෙන සේක, ඉතා වහා සුගතයන් වහන්සේ පිරිනිවෙන සේක.

අතිඛිපපං හගවා පරිනිබ්බායිසසති, අතිඛිපපං සුගතො පරිනිබ්බායිසසති,
අතිඛිපපං වකඤ්ඤා ලොකෙ අනතරධායිසසතිති!

යා පන තා දෙවතා චිතරාගා, තා සතා සමපජානද අධිවාසෙහති:
අතිච්චා සඛ්ඛාරා තං කුතෙසු ලබ්භා?ති,

95. “පුබ්බෙ හතෙත දීඝාසු වසං චුජා භික්ඛු ආගච්ඡන්ති තථාගතං
දසසනායං. තෙ මයං ලභාම මනොභාවනියෙ භික්ඛු දසසනාය ලභාම
පයිරුපාසානාය, හගවතො පන මයං හතෙත අවචයෙන න ලභිසසාම
මනොභාවනියෙ භික්ඛු දසසනාය න ලභිසසාම පයිරුපාසනායා”ති.

“වකාරිමානි ආනඤ්ඤා සඤ්ඤා කුලපුත්තසස දසසනියානි සංවෙජනී-
යානි යානානි. කතමානි වකාරි:

‘ඉධ තථාගතො ජාතො’ති ආනඤ්ඤා සඤ්ඤා කුලපුත්තසස දසසනියං
සංවෙජනියං යානං.

‘ඉධ තථාගතො අනුකරං සමමාසලේඛාධිං අභිසමඤ්ඤො’ති ආනඤ්ඤා
සඤ්ඤා කුලපුත්තසස දසසනියං සංවෙජනියං යානං.

‘ඉධ තථාගතෙන අනුකරං ධම්මවකකං පච්ඡන්ති’ ආනඤ්ඤා
සඤ්ඤා කුලපුත්තසස දසසනියං සංවෙජනියං යානං.

‘ඉධ තථාගතො අනුපාදිසෙසාය නිබ්බානධාතුයා’ පරිනිබ්බුතොති
ආනඤ්ඤා සඤ්ඤා කුලපුත්තසස දසසනියං සංවෙජනියං යානං.

ඉමානි ඛො ආනඤ්ඤා වකාරි සඤ්ඤා කුලපුත්තසස දසසනියානි
සංවෙජනියානි යානානි.

ආගමීසසන්ති ඛො ආනඤ්ඤා සඤ්ඤා භික්ඛු භික්ඛුනියො උපාසකා
උපාසිකායො ඉධ තථාගතො ජාතො ති පි, ඉධ තථාගතො අනුකරං
සමමාසලේඛාධිං අභිසමඤ්ඤො ති පි, ඉධ තථාගතෙන අනුකරං ධම්මවකකං.
පච්ඡන්තිතන්තිපි, ඉධ තථාගතො අනුපාදිසෙසාය නිබ්බානධාතුයා
පරිනිබ්බුතො ති පි. යෙ භි කෙච්චි ආනඤ්ඤා වෙතියවාරිකං ආභිණ්ඩනනා
පසන්නච්ඡිනා කාලං කරිසසන්ති, සබ්බෙ තෙ කායසස භෙද පරමමරණා
සුගතිං සඤ්ඤා ලොකං උපපජ්ජිසසන්තිති.

1. වකඤ්ඤා - සී.ඉ.
වකඤ්ඤා - ඉ

ඉතා වහා ලොවැ ඇස අතුරු දහන් වන්නේ යැ' යි භිස කෙස් මුදු හඬත්, දෙහොත් නඟා හඬත්, මැදින් සිදී වැටුණවුන් සේ වැටෙත්, පෙරළෙන්නාහු වැටුණු තැනට ම එත්, වැටුණු තැනින් ඇතට ද පෙරළී යෙත්.

යම් දේවතා කෙනෙක් පහ වූ රාගය ඇත්තාහු ද, ඔහු සිහි ඇත්තාහු නුවණින් දන්නාහු, 'සංස්කාරයෝ අතිත්‍යය හ. එහෙයින් මෙහි ස්ථිර-තාවෙක් කොයින් ලැබෙන්නේ ද!' යි ඉවසත් යැ' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළු සේක.

95. "වහන්ස, පෙර ඒ ඒ දෙසැ වස් වුසු භික්ෂුහු තථාගතයන් වහන්සේ දක්නට එත්. අපිමෙත් බවුන් විසින් සිත් වඩනා (සමාධිය වඩනා) ඒ භික්ෂුන් දක්නට ලබමහ, එළැඹූ පිළිදග්නට ලබමහ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ඇවෑමෙන් ඒ මෙත් බවුනෙන් සිත වඩනා භික්ෂුන් දක්නට නො ලබන්නවු. එළැඹූ පිළිදග්නට නො ලබන්නවු" යි අනද තෙරණුවෝ කීහ.

එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළු සේක: "අනදයෙනි, සැදුහැවත් කුලපුත්තභට දක්නට සුදුසු, සංවේග උපදවන මේ තැන් සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද? යත්:

'අනදයෙනි, 'තථාගතයන් වහන්සේ මෙහි උපන් සේකැ' යි (ඒ උපන් තැන) සැදුහැවත් කුල පුත්තභට දක්නට සුදුසු සංවේග උපදවන තැනෙකි.

'තථාගතයන් වහන්සේ මෙහි නිරුත්තර සමාක්සම්බෝධිය අවබෝධ කළ සේකැ' යි, අනදයෙනි, මෙය සැදුහැවත් කුලපුත්තභට දක්නට සුදුසු සංවේගය උපදවන තැනෙකි.

'මෙහි තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නිරුත්තර ධර්මවක්‍රය පවත්වන ලද' යි, අනදයෙනි, මෙය සැදුහැවත් කුලපුත්තභට දක්නට සුදුසු සංවේග උපදවන තැනෙකි.

'මෙහි තථාගතයන් වහන්සේ අනුපාදිශේෂ නිර්වාණධාතුයෙන් පිරිනිවන් පෑ සේකැ' යි, අනදයෙනි, මෙය සැදුහැවත් කුලපුත්තභට දක්නට සුදුසු සංවේග උපදවන තැනෙකි.

අනදයෙනි, මොහු සැදුහැවත් කුලපුත්තභට දක්නට සුදුසු සංවේග උපදවන තැන් සතර ය.

අනදයෙනි, සැදුහැවත් මහණහු ද මෙහෙණහු ද උච්ඡුහු ද උච්චියෝ ද 'මෙහි තථාගතයන් වහන්සේ උපන් සේකැ' යි ද, මෙහි තථාගතයන් වහන්සේ නිරුත්තර සමාක්සම්බෝධිය අවබෝධ කළ සේකැ' යි ද, මෙහි තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නිරුත්තර ධර්මවක්‍රය පවත්වන ලද' යි ද, මෙහි තථාගතයන් වහන්සේ අනුපාදිශේෂ නිර්වාණධාතුයෙන් පිරිනිවි සේකැ යි ද සලකා මේ තැන් කරා එන්නාහු ම ය. අනදයෙනි, යම් කෙනෙක් වනාහි වෛත්‍යවාරිකාව කරන්නාහු (සෑ වදිමින් පුදමින් ඇවිදුනාහු) පහන් සිතැත්තෝ කල්පරිය කරන්නාහු ද, ඒ සියල්ලෝ කාබුන් මරණින් මතු මනාප ගති ඇති සග ලොවට පැමිණෙන්නාහ.'

ආනන්දපුවඡා කථා

96. “කථං මයං භනෙත මාතුගාමෙ පටිපජ්ජාමා?”¹ති

“අදසසනං ආනන්ද”ති.

“දසසනෙ භගවා සති කථං පටිපජ්ජිතබ්බන්ති?”²

“අනාලාපො ආනන්ද”ති.

“ආලපනෙතන පන භනෙත කථං පටිපජ්ජිතබ්බන්ති?”³

“සති ආනන්ද උපධම්පෙතබ්බා”ති.

“කථං මයං භනෙත තථාගතසස සරීරෙ පටිපජ්ජාමා?”⁴ති

“අබ්භාවටා තුමේහ ආනන්ද හොථ තථාගතසස සරීරච්ඡරාය. ඉඛිත තුමේහ ආනන්ද සද්දෙසු, සටථ¹ සද්දසුමනුයුජ්ජථ, සද්දෙසු² අපමන්තා ආතාපිනො පභිතන්තා විහරථ, සන්තානන්ද බ්බතීයපණ්ඩිතා පි බ්බාහමණපණ්ඩිතා පි ගහපතිපණ්ඩිතා පි තථාගතෙ අභිපපසන්තා තෙ තථාගතසස සරීරච්ඡරං කරිසසන්ති”ති.

“කථං පන භනෙත තථාගතසස සරීරෙ පටිපජ්ජිතබ්බන්ති?”

“යථා මො ආනන්ද රඤ්ඤා චක්ඛවත්තිසස සරීරෙ පටිපජ්ජන්ති, එවං තථාගතසස සරීරෙ පටිපජ්ජිතබ්බන්ති” “කථං පන භනෙත රඤ්ඤා චක්ඛවත්තිසස සරීරෙ පටිපජ්ජන්ති?”⁵ති “රඤ්ඤා ආනන්ද චක්ඛවත්තිසස සරීරං අභතෙන චසේන වෙයේන්ති. අභතෙන චසේන වෙයේඨා විහතෙන කප්පාසෙන වෙයේන්ති. විහතෙන කප්පාසෙන වෙයේඨා අභතෙන චසේන වෙයේන්ති.

1. චක්ඛුමා, (මජ්ඣං) චක්ඛුරත්තථධියති (සබ්බප්ඵාදිතං මහාපරිනිබ්බානසුත්තං)
2. සාරසේ සධථ අනුයුජ්ජථ (ම ජ සං)
3. සාරසේ (මජ්ඣං)

ආනන්ද පාවණා කථාව

96. ඉක්බිති, ආනන්ද තෙරණුවෝ “වහන්ස, අපි මාගම කෙරෙහි කෙසේ පිළිපදුවෝ ද?” යි විචාළහ.

“ආනන්දයෙනි, මාගම නොදැක්ම යැ” යි භගවත්හු වදාළහ.

“භාග්‍යවතුන් වහන්ස, දැක්මක් ඇති කල්හි කෙසේ පිළිපැද්ද යුතු ද?” යි ආනන්ද තෙරණුවෝ විචාළහ.

“ආනන්දයෙනි, ඇය හා කතා නො කිරීම යැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

(“කතා කළ යුතු ම තැනක් වුව) වහන්ස, කතා කරන මහණහු විසින් කෙසේ පිළිපැද්ද යුතු ද?” යි ආනන්ද තෙරණුවෝ පුළුවන්හ.

“ආනන්දයෙනි, (ඇය ගේ) වයස අනුව මේ මව යැ යි හෝ සොහොයුරි යැ යි හෝ දු යැ යි හෝ සලකා) සිතිය එළැඹැවියැ යුතු යැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

97. “වහන්ස, අපි කෙසේ නම් තරාභ්‍යන්තර වහන්සේ ගේ සිරුරෙහි පිළිපදුවෝ ද?” යි ආනන්ද තෙරණුවෝ පුළුවන්හ.

“ආනන්දයෙනි, තෙපි තරාභ්‍යන්තර ගේ සිරුර පුදනුයෙහි නිරුත්සාහ වඩු. ආනන්දයෙනි, තෙපි වූ කලී තමහට වැඩෙහි (රහත්බව ලබනුයෙහි) තැත් කරවු, තමහට වැඩෙහි පුනපුනා යෙදෙවු (රහත්බව පිණිස පිළිවෙත් කරවු, බවුන් බවවු), තමහට වැඩෙහි (රහත්බව ලැබීමෙහි) නොපමා වුවාහු, කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තාහු, නිවන් කරා මෙහෙයු සිතැත්තාහු වසවු. ආනන්දයෙනි, තරාභ්‍යන්තර කෙරෙහි වෙසෙසින් පහන් වූ නුවණැති කැත්තූ ද, නුවණැති බවුණෝ ද, නුවණැති ගැහැවියෝ ද ඇත. ඔහු තරාභ්‍යන්තර ගේ සිරුරට පූජා සත්කාර කරන්නාහ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“වහන්ස, (ඔවුන් විසින්) තරාභ්‍යන්තර වහන්සේ ගේ සිරුරෙහි කෙසේ පිළිපැද්ද යුතු ද?” යි ආනන්ද තෙරණුවෝ පුළුවන්හ.

“ආනන්දයෙනි, සක්විති රජක්හු ගේ සිරුරෙහි යම්කෙසේ පිළිපදිත් ද, තරාභ්‍යන්තර ගේ සිරුරෙහි එසේ ම පිළිපැද්ද යුතු යැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. “වහන්ස, සක්විති රජක්හු ගේ සිරුර කෙසේ පිළිපදිත් ද?” යි ආනන්ද තෙරණුවෝ පුළුවන්හ.

එතෙත්ථපායෙන පඤ්චි සුගසතෙහි රඤ්ඤා චක්ඛවතතිස්ස සරීරං¹ වෙදෙඨ්ථා ආයසාය නෙලදෙණියා පකඛිපිඨා අඤ්ඤීසසා ආයසාය දෙණියා පටිකුජ්ඣ්ඨා සබ්බගඤ්ඤානං විතකං කරිඨ්ථා රඤ්ඤා චක්ඛවතතිස්ස සරීරං ක්ඛාපෙනති. වාතුමමහාපථෙ² රඤ්ඤා චක්ඛවතතිස්ස ධූපං කරොනති. එවං ඛො ආනන්ද රඤ්ඤා චක්ඛවතතිස්ස සරීරෙ පටිපජ්ජනති. යථා ඛො ආනන්ද රඤ්ඤා චක්ඛවතතිස්ස සරීරෙ පටිපජ්ජනති එවං තථාගතස්ස සරීරෙ පටිපජ්ජිතබ්බං වාතුමමහාපථෙ තථාගතස්ස ධූපො කාතබ්බො. තස්ස යෙ මාලං වා ගඤ්ඤං වා වුණ්ණකං³ වා ආරොපෙසසනති වා අභිවාදෙසසනති වා, වික්ඛංවා පසාදෙසසනති, තෙසන්තං හවිසන්ති දීඝරත්තං භිතාය සුඛායා''ති.

ධූපාරභා සුගගලා.

97. “වන්තාරො’මෙ ආනන්ද ධූපාරභා. කතමෙ වන්තාරො? තථාගතො අරහං සම්මාසම්බුද්ධො ධූපාරභො. පච්චෙකසම්බුද්ධො ධූපාරභො, තථාගතස්ස සාවතො ධූපාරභො, රාජා චක්ඛවතති ධූපාරභො’ති.

කිඤ්චානන්ද අස්ථවසං පටිච්ච තථාගතො අරහං සම්මාසම්බුද්ධො ධූපාරභො? අයං තස්ස හගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස ධූපො ති ආනන්ද බහු ජනා වික්ඛං පසාදෙතති, තෙ තස්ස වික්ඛං පසාදෙඨා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජනති. ඉදං ඛො ආනන්ද අස්ථවසං පටිච්ච තථාගතො අරහං සම්මාසම්බුද්ධො ධූපාරභො.

කිඤ්චානන්ද අස්ථවසං පටිච්ච පච්චෙකසම්බුද්ධො ධූපාරභො? අයං තස්ස හගවතො පච්චෙකසම්බුද්ධස්ස ධූපො ති ආනන්ද බහුජනා වික්ඛං පසාදෙතති. තෙ තස්ස වික්ඛං පසාදෙඨා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජනති. ඉදං ඛො ආනන්ද අස්ථවසං පටිච්ච පච්චෙකසම්බුද්ධො ධූපාරභො.

---

1. සරීරෙ (සා, කා)
 2. වාතුමහාපථෙ (මජ්ඣ)
 3. වණ්ණකං (ආ)

“අනදයෙනි, සක්විති රජක්හු ගේ සිරුර අළුත් පිළියෙන් වෙළුන්. අළුත් පිළියෙන් වෙළා පොළොලු (මොනොවට නහා පාදන ලද) කපු පුළුනෙන් වෙළුන්. පොළොලු කපුපුළුනෙන් වෙළා අළුත් පිළියෙන් වෙළුන්. මෙ නයිත් යුගල පන්සියෙකින් සක්විති රජු ගේ සිරුර වෙළා, රන්මුවා දෙණෙක බහා අන් රන්මුවා දෙණෙකින් වසා, හැම වර්ගයේ සුවද දරින් චිත්තයක් කොට එ සිරුර දවත්. සක්විති රජහට (සක්විති රජු ගේ සිරුර ද ඉතිරි වූ ධාතු තැන්පත් කොට) සතර මං හන්දියෙක තුඹක් (ස්තූපයක්) කරත්. අනදයෙනි, මෙසේ ම සක්විති රජුගේ සිරුරෙහි පිළිපදින්. අනදයෙනි, යමසේ සක්විති රජුගේ සිරුරෙහි පිළිපදින් ද, එසේ ම තථාගතයන් ගේ සිරුරෙහි පිළිපදින්ද යුතු. තථාගතයනට සිටු මං හන්දියෙක තුඹක් කැඳවියැ යුතු. යම් කෙනෙක් එහි මල් හෝ සුවද හෝ සුවද සුණු හෝ නහන්නාහු (පුදන්නාහු) හෝ වෙන් ද, ආදරයෙන් වදින්නාහු හෝ වෙන් ද, සිත හෝ පහදවන්නාහු වෙන් ද, එය ඔවුනට බොහෝ කල් වැඩ පිණිස සුව පිණිස වන්නේ යැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

තුඹට සුදුසු පුභුලෝ.

97. “අනදයෙනි, තුඹ (ස්තූප) කොට පුදනු ලබන්නට සුදුසු වූ මේ පුභුලෝ සතර දෙනෙකි. කවර සතර දෙනෙක් ද යත්: අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ තථාගත තෙමේ තුඹින් (ස්තූපයෙන්) පුදනු ලබනුවට සුදුසු ය. පසේ බුදුරජ තෙමේ තුඹින් පුදනු ලබන්නට සුදුසු ය. තථාගත සම්මාසම්බුදුන්ගේ සවු තෙමේ තුඹින් පුදනු ලබන්නට සුදුසු ය, සක්විති රජ තෙමේ තුඹින් පුදනු ලබන්නට සුදුසු ය.

අනදයෙනි, කවර කරුණක් නිසා අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ තථාගත තෙමේ තුඹින් පුදනු ලබනුවට සුදුසු වෙයි ද යත්: අනදයෙනි, ‘මේ ඒ හඟවත් අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේගේ ස්තූප යැ’ යි බොහෝ දෙනා සිත පහදත්, සිත පහද කාබුන් මරණින් මතු මනාගති ඇති සඟ ලොවට පැමිණෙත්.

අනදයෙනි, මේ කරුණ නිසා ම අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ තථාගත තෙමේ තුඹින් පුදනු ලබනුවට සුදුසු ය. අනදයෙනි, කවර කරුණක් නිසා පසේ සම්බුදුරජ තුඹින් පුදනු ලබනුවට සුදුසු ද යත්: අනදයෙනි, මේ ඒ හඟවත් පසේ බුදුරජු ගේ ස්තූප යැ’ යි බොහෝ දෙනා සිත පහදත්. ඔහු එහි සිත පහද කා බුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සඟ ලොවට පැමිණෙත්. අනදයෙනි, මේ කරුණ නිසා ම පසේබුදු රජ තුඹින් පුදනු ලබනුවට සුදුසු ය.

කිඤ්චානඤ්ඤ අස්ඵවසං පටිච්ච තථාගතස්ස සාවකො ධුපාරභො? අයං තස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමිච්චධස්ස සාවකස්ස ධුපො ති ආනඤ්ඤ බහු ජනා විතතං පසාදෙනති.¹ තෙ තස්ඵ විතතං පසාදෙනො කායස්ස භෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. ඉදං ඛො ආනඤ්ඤ අස්ඵවසං පටිච්ච තථාගතස්ස සාවකො ධුපාරභො,²

කිඤ්චානඤ්ඤ අස්ඵවසං පටිච්ච රාජා වකකචකති ධුපාරභො? අයං ධම්මිකස්ස ධම්මරඤ්ඤස්ස ධුපො ති ආනඤ්ඤ බහු ජනා විතතං පසාදෙනති, තෙ තස්ඵ විතතං පසාදෙනො කායස්ස භෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

ඉදං ඛො ආනඤ්ඤ අස්ඵවසං පටිච්ච රාජා වකකචකති ධුපාරභො. ඉමෙ ඛො ආනඤ්ඤ වත්ඤාමො ධුපාරභා''ති.

ආනඤ්ඤාසෙවරස්ස අව්ජරියධම්මො.

98. අථ ඛො ආයස්මා ආනඤ්ඤ විහාරං පටිසිඤ්ඤා කපිසිසං ආලම්බිඤ්ඤ රොදමානො අසාසි: “අහඤ්ඤ වතමහි සෙඛො සකරණීයො, සත්ථු ව මෙ පරිනිබ්බානං භවිස්සති යො මමං³ ආනුකම්පකො”ති, අථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: ‘කභන්ත්‍රු ඛො භික්ඛවෙ ආනඤ්ඤ’ති “එසො භනෙත ආයස්මා ආනඤ්ඤ විහාරං පටිසිඤ්ඤා කපිසිසං ආලම්බිඤ්ඤ රොදමානො ධීතො: ‘අහඤ්ඤ වතමහි සෙඛො සකරණීයො සත්ථු ව මෙ පරිනිබ්බානං භවිස්සති යො මමං ආනුකම්පකො’ති. අථ ඛො භගවා අඤ්ඤතරං භික්ඛු ආමනෙතසි: “එහි ඤ්ඤ භික්ඛු, මම වචනෙන ආනඤ්ඤ ආමනෙතහි: සඤ්ඤා තං ආච්චසො ආනඤ්ඤ ආමනෙතති”ති “එවමභනෙත”ති ඛො සො භික්ඛු භගවතො පටිසස්සුඤ්ඤා යෙනායස්මා ආනඤ්ඤ තෙනුපසඤ්ඤා, උපසඤ්ඤා ආයස්මා ආනඤ්ඤ එතදවොච: සඤ්ඤා තං ආච්චසො ආනඤ්ඤ ආමනෙතති”ති. ‘එවමාච්චසො’ති ඛො ආයස්මා ආනඤ්ඤ තස්ස භික්ඛුතො පටිසස්සුඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤා, උපසඤ්ඤා භගවතං අභිවාදෙනො එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං නිසික්ඤා ඛො ආයස්මා ආනඤ්ඤ භගවා එතදවොච:

1. බහුජනො විතතං පසාදෙති (PTS)
2. සාවකධුපො. (PTS)
3. මම (මජ්ඣං)

අනදයෙනි, කවර කරුණක් නිසා තථාගතයන් ගේ සව්වා තුඹින් පුදනු ලබන්නට සුදුසු ද යත්: අනදයෙනි, ‘මේ ඒ හඟවත් දර්භත් සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ ගේ සව්වක්ඛු ගේ ස්තූපයෙකැ’ යි බොහෝ දෙනා සිත පහදත්. ඔහු එහි සිත පහද කා බුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සගලොචට පැමිණෙත්. අනදයෙනි, මේ කරුණ නිසා ම තථාගතයන් ගේ සව්වා තුඹින් පුද ලබනුට සුදුසු ය.

අනදයෙනි, කවර කරුණක් නිසා සක්විති රජ තුඹින් පුදනු ලබනුට සුදුසු වෙයි ද යත්: අනදයෙනි, ‘මේ දැහැමි වූ දස රජ දහමින් ජනන් රැදැවූ සක්විති රජු ගේ ස්තූප යැ’ යි බොහෝදෙනා සිත පහදත්. ඔහු එහි සිත පහ ද කා බුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සග ලොචට පැමිණෙත්. අනදයෙනි, මේ කරුණ නිසා සක්විති රජ තුඹින් පුද ලබනුට සුදුසු ය.

අනදයෙනි, මේ ස්තූපාර්භ පුද්ගල සතර දෙනා යැ’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

අනද තෙරුන් ගේ අසිරි දහම

98. ඉක්බිති අනද තෙරණුවෝ වෙහෙර වැද දෙරැ අගුළුකණුවැ එල්බෑ ගෙන ‘‘අහෝ! මම රහත්බව ලබනුට කළ යුතු දෑ ඇති ශෛක්ෂයෙකිම වෙමි. මට අනුකම්පා කරන මගේ ශාස්තෘන් වහන්සේ ගේ පිරිනිවන ද වන්නේ යැ’’ යි හඬමින් සිටියේ ය. එ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘‘මහණෙනි, ආනන්දයෝ කොහි දෑ?’’ යි භික්ෂූන් අමතා වදළ සේක. ‘‘වහන්ස, තෙල අනද තෙරණුවෝ වෙහෙර වැද දෙරැ අගුළු කණුවැ එල්බෑගෙන ‘අහෝ! මම කළ යුත දෑ ඇති ශෛක්ෂයෙකිම වෙමි, මට අනුකම්පා කරන මගේ ශාස්තෘන් වහන්සේ ගේ පිරිනිවන ද වන්නේ යැ’ යි හඬමින් සිටියාහු’’ යැ යි භික්ෂූහු සැළ කළාහ. එ විටැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්තරා මහණක්ඛු බණවා ‘‘මහණ, මෙහි එව, ‘ඇවැත්නි, ශාස්තෘහු ඔබ කැඳවති’ යි කියා මගේ වචනයෙන් අනදයන් කැඳවා ගෙනව’’ යි වදළ සේක. ‘එසේ යැ වහන්සැ’ යි එ මහණ හඟවත් බුදුරජුන්ට පිළිවදන් දී, අනද තෙරුන් කරා එළැඹ, ‘ඇවැත්නි, අනදයෙනි, ශාස්තෘන් වහන්සේ ඔබ කැඳවන සේකැ’ යි සැළ කළේ ය. ‘එසේ යැ ඇවැත්නි’ යි අනද තෙරණුවෝ එ මහණ හට පිළිවදන් දී, හඟවත් බුදුරජුන් වෙත එළැඹියහ. එළැඹ ඔබ ආදර සහිත වැ වැද පසෙක ඉඳගත්හ. පසෙක හුන් ම අනද තෙරුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක :

“අලං ආනන්ද මා සොච්චි, මා පරිදෙව්- නන්ද එතං ආනන්ද මයා පටිකච්චෙව අක්ඛ තං සබ්බෙහෙව පියෙහි මනාපෙහි නානාභාවො විනාභාවො අක්ඛඤ්ඤාභාවො. තං කුතෙඤ්ඤා ආනන්ද ලබ්භා ‘යත්තං ජාතං භූතං සභිබ්බං පලොකධම්මං, තං වත තථාගතසසාපි සරිරං මා පලුජ්ඣි’ති. තෙතං යානං වීජජති. දීඝරත්තං ඛො තෙ ආනන්ද තථාගතො පච්චුපට්ඨිතො මෙකෙතන කායකමෙමන හිතෙන සුඛෙන අද්දායෙන අප්පමාණෙන, මෙකෙතන වච්චකමෙමන -පෙ- මෙකෙතන මනොකමෙමන හිතෙන සුඛෙන අද්දායෙන අප්පමාණෙන. කතපුඤ්ඤා’පි ත්වං ආනන්ද පධානමනුජුඤ්ඤා, ඛිප්පං හෙහිප්පි’ අනාසවො’ති.

99. අථ ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙතයි: “යෙ පි තෙ භික්ඛවෙ අහෙසුං අතීතමද්ධානං අරහතො සමමාසමබ්බුද්ධා, තෙසමපි හගවත්තානං එතපරමායෙව උපට්ඨාකා අහෙසුං සෙය්‍යථාපි මයං ආනන්ද. යෙ පි තෙ භික්ඛවෙ හවිසුන්ති අනාගතමද්ධානං අරහතො සමමාසමබ්බුද්ධා, තෙසමපි හගවත්තානං එතපරමායෙව උපට්ඨාකා හවිසුන්ති සෙය්‍යථාපි මයං ආනන්ද. පණ්ඨිතො භික්ඛවෙ ආනන්ද, මෙධාච්චි භික්ඛවෙ ආනන්ද, ජානාති ‘අයං කාලො තථාගතං දසසනාය උපසඛකම්තුං භික්ඛුනං, අයං කාලො භික්ඛුනීනං අයං කාලො උපාසකානං, අයං කාලො උපාසිකානං, අයං කාලො රඤ්ඤා රාජමහාමත්තානං තීර්ථියානං තීර්ථියසාවකානන්ති.’

100. වත්තාරො’මෙ භික්ඛවෙ අච්ඡරියා අබ්භූතා ධම්මා ආනන්ද කතමෙ වත්තාරො? සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුපරිසා ආනන්දං දසසනාය උපසඛකමති, දසසනෙන සා අත්තමනා හොති. තත්‍ර චෙ ආනන්දෙ ධම්මං භාසති, භාසිතෙන පි සා අත්තමනා හොති, අතීත්තා’ව භික්ඛවෙ භික්ඛුපරිසා හොති. අථ ඛො ආනන්දෙ තුණ්භි හොති. සචෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුනීපරිසා, උපාසකපරිසා, උපාසිකාපරිසා ආනන්දං දසසනාය උප සඛකමති, දසසනෙන සා අත්තමනා හොති, තත්‍ර චෙ ආනන්දෙ ධම්මං භාසති භාසිතෙන පි සා අත්තමනා හොති. අතීත්තා’ව භික්ඛවෙ උපාසිකා-පරිසා හොති. අථ ඛො ආනන්දෙ තුණ්භි හොති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වත්තාරො අච්ඡරියා අබ්භූතා ධම්මා ආනන්දෙ.

---

1. භොහිපි (මජ්ඣං)

‘‘අනදයෙනි, හැඩීමෙන් වැඩෙක් නැත. ශෝක නො කරවු, නො හඩවු. අනදයෙනි, ප්‍රිය මනාප සියලු දෑයෙන් ඉවත් වීම, වෙන් වීම, අන් සැටියකට පෙරැළීම කල් තබා ම මා කීවා නො වේ ද? අනදයෙනි, යමෙක් උපන්නේ නම්, වූයේ නම්, සකස් වූයේ නම්, පලුදු වන සුලු වී නම්, ඒ ස්වභාවය ම ඇති තරාගත ශරීරය ද නො නැසේ ව යි පැතුව ද, එය කොයින් ලැබෙන්නේ ද? මෙ කරුණ අවිද්‍යාමාන ය (මේ නො වන දෑයෙකි) අනදයෙනි, තොප විසින් හිතවත් වූ, සුව ගෙන දෙන්නා වූ, දෙසැටියක් නැති, (මුව දෝනා පාන් එළැවීම් ආදී) අප්‍රමාණ වූ මෙමත්‍රී සහගත කාය කර්මයෙන් තරාගත තෙමේ ප්‍රත්‍යුපස්ථිත (නිතර උවටන් කරනු ලදුයේ) වෙයි. හිතවත් වූ, සුව ගෙන දෙන, දෙසැටියක් නැති, (මේ මුවදෝනා කලා යි සැලකීම් ආදී විසින් පැවැත්වුණු) අප්‍රමාණ වූ මෙමත්‍රී සහගත වාක් කර්මයෙන් ද . . . (මගේ ශාස්තෘන් වහන්සේ නිදුක් නිරෝග වන සේක්වා යන ආදී විසින් පැවැත් වුණු) අප්‍රමාණ වූ මෙමත්‍රී සහගත මනාකර්මයෙන් ද තරාගත තෙමේ ප්‍රත්‍යුපස්ථිත වී ය. අනදයෙනි, තෙපි කෘතපුණ්‍යයහ (බොහෝ පින් කළ කෙනෙක), ප්‍රධන් වඩනුයෙහි යෙදෙවු. වහා රහත් වන්නහුය’’ (යනු යි.)

99. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණුන් අමතා මෙසේ වදාළ සේක. ‘‘මහණෙනි, ගිය කලා යම් රහත් සම්මාසම්බුදු කෙනෙක් වූහු ද, ඒ හඟවත් බුදුවරුනට ද, මට අනදයන් සේ, මෙවැන්නක්හු පරම කොටැති උවටුවෝ වූහ. මහණෙනි, මතු දවසැ යම් රහත් සම්මාසම්බුදු කෙනෙක් පහළ වන්නාහු ද, ඒ හඟවත් බුදුවරුනට ද, මට අනදයන් සේ, මෙබන්දක්හු පරම කොටැති උවටුවෝ වන්නාහ. මහණෙනි, අනදයෝ නුවණැත්තෝ ය. මහණෙනි, අනදයෝ පියෙවියෙන් ම නැණවත් හ. ‘තරාගතයන් දක්නා පිණිස එළැඹෙන්නට මහණුනට සුදුසු කල් මේ යැ, මෙහෙණියනට සුදුසු කල් මේ යැ, උවසුවනට සුදුසු කල මේ යැ, උවැසියනට සුදුසු කල මේ යැ, රජක්හට, රජමහ මැත්තනට තොටුවනට, තොටු සව්වනට සුදුසු කල මේ යැ’ යි දනිති.

100. මහණෙනි, අනදයන් කෙරෙහි මේ අසිරිමත් පුදුම සතර දහම් කෙනෙක් වෙත්. කවර සතර දෙනෙක් ද යත්: මහණෙනි, ඉදින් මහණ පිරිසෙක් අනදයන් දක්නට එළැඹෙයි නම්, ඔබ දැක්මෙන් ම එ පිරිස ආරාධිත සිතැති වෙයි. ඉදින් එහි අනදයෝ දහම් දෙසත් නම්, ඔබ වචනයෙන් ද එ පිරිස සතුටු වෙයි. මහණෙනි, ඒ මහණ පිරිස අපිරිසත් ම (අතෘප්ත ම) වෙයි. එ කල්හි අනදයෝ නිහඩ වෙත්. මහණෙනි, ඉදින් මෙහෙණ පිරිසෙක්, උවසු පිරිසෙක්, උවැසි පිරිසෙක් අනදයන් දක්නා වස් එළැඹෙයි ද, දැක්මෙන් ම එ පිරිස සතුටු වෙයි. ඉදින් එහි අනදයෝ දහම් දෙසත් නම්, ඔබ දම් දෙස්මෙනුදු එ පිරිස සතුටු වෙයි. මහණෙනි, උවැසි පිරිස අතෘප්තම වෙයි. එ කලා අනදයෝ නිහඩ වෙත්. මහණෙනි, මේ අසිරිමත් පුදුම සතර දෙනෙක් අනදයන් කෙරෙහි වෙත්.

වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ අවජරියා අබ්භුතා ධම්මා රඤ්ඤා චක්ඛ-
 වන්තිමසී. කතමෙ වත්තාරො? සවෙ භික්ඛවෙ ඛන්තියපරියා රාජානං
 චක්ඛවන්තිං දසසනාය උපසඛ්ඛමති, දසසනෙන සා අත්තමනා හොති.
 තත්‍ර වෙ රාජා චක්ඛවන්ති භාසති භාසිතෙනපි සා අත්තමනා හොති
 අතිත්තා'ව භික්ඛවෙ ඛන්තියපරියා හොති. අථ ඛො රාජා චක්ඛවන්ති
 තුණ්භී හොති. සවෙ භික්ඛවෙ බ්‍රාහ්මණපරියා, ගහපතිපරිය, සමණ-
 පරියා රාජානං චක්ඛවන්තිං දසසනාය උපසඛ්ඛමති, දසසනෙන සා
 අත්තමනා හොති. තත්‍ර වෙ රාජා චක්ඛවන්ති භාසති භාසිතෙන පි සා
 අත්තමනා හොති, අතිත්තා'ව භික්ඛවෙ සමණපරියා හොති. අථ ඛො
 රාජා චක්ඛවන්ති තුණ්භී හොති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ වත්තාරො
 'මෙ අවජරියා අබ්භුතා ධම්මා ආනන්දො. සවෙ භික්ඛවෙ භික්ඛුපරියා
 ආනන්දො දසසනාය උපසඛ්ඛමති, දසසනෙන සා අත්තමනා හොති,
 තත්‍ර වෙ ආනන්දො ධම්මං භාසති, භාසිතෙන පි සා අත්තමනා හොති,
 අතිත්තා'ව භික්ඛවෙ භික්ඛුපරියා හොති. අථ ඛො ආනන්දො තුණ්භී
 හොති. සවෙ භික්ඛුනීපරියා, උපාසකපරියා, උපාසිකාපරියා ආනන්දො
 දසසනාය උපසඛ්ඛමති, දසසනෙන සා අත්තමනා හොති, තත්‍ර වෙ
 ආනන්දො ධම්මං භාසති භාසිතෙනපි සා අත්තමනා හොති අතිත්තා'ව
 භික්ඛවෙ උපාසිකාපරියා හොති. අථ ඛො ආනන්දො තුණ්භී හොති.
 ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ වත්තාරො අවජරියා අබ්භුතා ධම්මා ආනන්දො' ති.

[මහාසුදසසන සුත්ත දෙසනා.]

101. එවං චුක්ඛෙ ආයඤ්ඤා ආනන්දො හගවන්තං එතදවොච: “මා
 හනෙත හගවා ඉමසථී. කුඩ්ඛිනගරකෙ¹ උජ්ජඛගලනගරකෙ සාබ්බා-
 නගරකෙ පරිනිබ්බාසී.² සන්ති හනෙත අඤ්ඤානි මහානගරානි, සෙය්‍යාථීදං
 චම්පා රාජගහං සාවඤ්ඤි සාකෙතං කොසමඛී බාරාණසී. එසං හගවා
 පරිනිබ්බාතු. එසං බහු ඛන්තියමහාසාලා බ්‍රාහ්මණමහාසාලා ගහපති-
 මහාසාලා තථාගතෙ අභිප්පසන්තා. තෙ තථාගතස්ස සරිරපුජං කරිස්සන්ති” ති.
 “මාහෙවං ආනන්දො අවච, මාහෙවං ආනන්දො අවච කුඩ්ඛිනගරකං උජ්ජඛගල-
 නගරකං සාබ්බානගරකන්ති.”

‘භුතපුබ්බං ආනන්දො රාජා මහාසුදසසනො නාම අහොසි චක්ඛ-
 වන්ති ධම්මකො ධම්මරාජා වාතුරන්තො විජීතාචී ජනපදඤ්ඤාචරිය-
 ප්පකො සත්තරතනසමන්තාගතො.

1. චුද්දනගරකෙ (මජ්ඣ)
 2. තුසිතාරායං (මජ්ඣ)

“මහණෙනි, මේ අසිරිමත් පුද්ගල දහම් සතර දෙනෙක් සක්විති රජක්හු කෙරෙහි වෙත්. කවර සතර දෙනෙක් ද යත්: මහණෙනි, ඉදින් කැන් පිරිසෙක් සක්විති රජුහු දක්නට එළැඹෙයි ද, එ පිරිස ඔහු දක්මෙන් ම සතුටු වෙයි. එහි ඉදින් සක්විති රජ කතා කෙරෙයි නම්, ඔහු කතායෙහුදු එ පිරිස සතුටු වෙයි. මහණෙනි, කැන් පිරිස එයින් අතෘප්ත ම වෙයි. එ කල්හි සක්විති රජ නිහඬ වෙයි. මහණෙනි, ඉදින් බමුණු පිරිසෙක්, ගැහැවි පිරිසෙක් මහණ පිරිසෙක් සක්විති රජු දක්නට එළැඹෙයි ද, එ පිරිස ඔහු දක්මෙන් ම සතුටු වෙයි. එහි ඉදින් සක්විති රජ ඔවුනට කතා කෙරෙයි ද, ඔහු ගේ කතායෙහුදු එ පිරිස සතුටු වෙයි. එ මහණ පිරිස අතෘප්ත ම වෙයි. එ කල්හි සක්විති රජ නිහඬ වෙයි. මහණෙනි, එසේ ම අනාදයන් කෙරෙහි මේ අසිරිමත් පුද්ගල දහම් සතර දෙනෙක් වෙත්: මහණෙනි, ඉදින් මහණ පිරිසෙක් අනාදයන් දක්නට එළැඹෙයි නම්, ඔබ දක්මෙන් ම එ පිරිස සතුටු වෙයි. මහණ පිරිස (ඔබ දක්මෙහි) අතෘප්ත ම වෙයි. එහි ඉදින් අනාදයෝ දහම් දෙසත් නම්, දහම් කතායෙහුදු එ පිරිස සතුටු වෙයි. එ මහණ පිරිස අතෘප්ත ම වෙයි. එ කලා අනාදයෝ නිහඬ වෙත්. ඉදින් මෙහෙණ පිරිසෙක්, උවසු පිරිසෙක්, උවැසි පිරිසෙක් අනාදයන් දක්නට එළැඹෙයි නම්, දක්මෙන් ම එ පිරිස සතුටු වෙයි, එහි ඉදින් අනාදයෝ දහම් කියත් නම්, ඔබ දහම් කතායෙහුදු එ පිරිස සතුටු වෙයි, උවැසි පිරිස එහි ලා අතෘප්ත ම වෙයි. එ කල්හි යෑ අනාදයන් නිහඬ වනුයේ. මහණෙනි, මේ අසිරිමත් පුද්ගල සතර දහම් හු අනාදයන් කෙරෙහි වෙත්” යනු යි.

මහ සුදසුන් දෙසුම

101. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළ කලා අනාද තෙරණුවෝ “වහන්ස, (ගල් සෙල් ආදියෙන් විසම බැවින්) රළු තුවරක් වූ (මහරුක්හි ශාඛාවක් බඳු) අතුතුවරක් වූ මේ කුඩා තුවරෙහි නො පිරිනිවෙන සේක්වා. වහන්ස, වම්පා, රජගහ, සැවැත්, සාකේත, කොසොඹා, බරණැස් යන ආදී අන් මහ තුවරහු ඇත. ඒ එකෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවෙන සේක් වා. මේ තුවරන්හි තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි වෙසෙසින් පහන් වූ බොහෝ කැත් මහසල්හු ද බමුණු මහසල්හු ද ගැහැවි මහසල්හු ද ඇත. ඔහු තථාගතයන් වහන්සේ ගේ සිරුරට පූජාසත්කාර කරන්නාහ”යි සැළ කළහ.

“අනාදයෙනි, කුඩා තුවරෙකැ යි, රළු තුවරෙකැ යි අතු තුවරෙකැ යි මෙසේ නහමක් කියවු. අනාදයෙනි, බොහෝ පෙර දවසැ මෙහි මුදුනා අධිසෙස් ලත්, සයුරහිමි සිටු මහදිවයිනට හිමි, පසම්තුරන් දිනු, දනවුහි තහ-වුරු බවට පැමිණි, සත්රුවනින් සමනා වූ මහ සුදසුන් නම් කැන්රජෙක් විය.

රඤ්ඤා ආනන්ද මහාසුද්ධස්සනස්ස අයං කුසිනාරා කුසාවතී නාම රාජධානී අහොසි. පුරස්මිමෙන ච පච්ඡිමෙන ච චොදසයොජනානි ආයාමෙන, උත්තරෙන ච දකඛිණෙන ච සත්තයොජනානි විත්ථාරෙන, කුසාවතී ආනන්ද රාජධානී ඉද්ධා වෙච අහොසි ඒතා ච බහුජනා ච ආකිණ්ණමනුස්සා ච සුභික්ඛා ච. සෙය්‍යථාපි ආනන්ද දෙවානං ආලකමන්දු නාම රාජධානී ඉද්ධා වෙච ඒතා ච බහුජනා ච ආකිණ්ණයක්ඛා ච සුභික්ඛා ච, එවමෙච ඛො ආනන්ද කුසාවතී රාජධානී ඉද්ධා වෙච අහොසි ඒතා ච බහුජනා ච ආකිණ්ණමනුස්සා ච සුභික්ඛා ච. කුසාවතී ආනන්ද රාජධානී දසභි සද්දෙභි අච්චිත්තා අහොසි දිවා වෙච රත්තිඤ්ච: සෙය්‍යථීදං හත්ථිසද්දෙන අසසද්දෙන රථසද්දෙන හෙරිසද්දෙන මුද්දිබ්බසද්දෙන විණාසද්දෙන ගීතසද්දෙන සබ්බසද්දෙන සමමසද්දෙන තාලසද්දෙන අසනාථ පිචථ බාදථාති දසමෙන සද්දෙන. ගච්ඡ නං ආනන්ද, කුසිනාරාං පච්ඡිත්ථා කොසි- නාරකානං මල්ලානං ආරොචෙභි: අජ්ජ ඛො වාසෙට්ඨා රත්තියා පච්ඡිමෙ යාමෙ තථාගතස්ස පරිනිබ්බානං හවීසක්ඛි. අභික්ඛමථ වාසෙට්ඨා අභික්ඛමථ වාසෙට්ඨා, මා පච්ඡා විප්පච්ඡාරිතො අහුච්ඡ: අභ්‍යාකඤ්ච නො ගාමසෙඛිකෙත තථාගතස්ස පරිනිබ්බානං අහොසි, න මයං ලභිමහා පච්ඡිමෙ කාලෙ තථාගතං දසසනායා'ති.

“එවමහනෙත” ති ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගචතො පච්ඡිත්ථා නිවාසෙත්ථා පක්ඛච්චරමාදය අත්තදුත්ථියො කුසිනාරං පාවිසි.

මල්ලානං චන්දනා

102. තෙන ඛො පන සමයෙන කොසිනාරකා මල්ලා සචාගාරෙ සන්තිපතිතා හොන්ති කෙනච්චදෙච කරණියෙන. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන කොසිනාරකානං මල්ලානං සචාගාරං තෙත්ථපසඬකම්. උපසඬකම්චා කොසිනාරකානං මල්ලානං ආරොචෙසි “අජ්ජ ඛො වාසෙට්ඨා රත්තියා පච්ඡිමෙ යාමෙ තථාගතස්ස පරිනිබ්බානං හවීසක්ඛි. අභික්ඛමථ වාසෙට්ඨා, අභික්ඛමථ වාසෙට්ඨා. මා පච්ඡා විප්පච්ඡාරිතො අහුච්ඡ!” අභ්‍යාකඤ්ච නො ගාමසෙඛිකෙත තථාගතස්ස පරිනිබ්බානං අහොසි, න මයං ලභිමහා පච්ඡිමෙ කාලෙ තථාගතං දසසනායා'ති.

අනදයෙනි, මේ කුසිනාරා නුවර මහසුදසුන් රජු හේ කුශාවතී නම් රජදහන විය. අනදයෙනි, කුශාවතී රජදහන පෙර දිගින් ද පැයීම දිගින් ද අයමින් දෙලොස් යොදුන් විය. උතුරු දිගින් ද දකුණු දිගින් ද විතරින් සත් යොදුන් විය. අනදයෙනි, කුශාවතී රජදහන සමාද්ධ ද සැපතින් පිරුණේ ද බොහෝ ජනයා ඇත්තේ ද මිනිසුන් ගෙන් ගැවැසුණේ ද සුලභ ආහාර පාන ඇත්තේ ද විය. අනදයෙනි, දෙවියන් ගේ ආලකමන්ද රාජධානිය යමසේ සමාද්ධ ද, ස්ඵීත ද, බහුජනවත් ද, යක්ෂාකීර්ණ ද, සුභික්ෂ ද, අනදයෙනි, එසේ ම කුසාවතී රජදහනක් සමාද්ධ ද ස්ඵීත ද බහු ජනවත් ද මනුෂ්‍යාකීර්ණ ද සුභික්ෂ ද විය. අනදයෙනි, කුශාවතී රජදහන ඇත්හඬින් අස් හඬින් රිය හඬින් බෙර හඬින් මිහිඟුබෙර හඬින් වෙණ හඬින් ගී හඬින් සක්හඬින් කස්තල් හඬින් අත්තාලම් ඇ හඬින් 'බුද්දි බොවු කවු' යි දසවැනි හඬින් ද දී දස හඬින් නිරතුරු විය. අනදයෙනි, තෙපි යවු. කුසිනාරාවට පිවිස, කුසිනාරා වාසි මල්ලයනට "වාසිෂ්ටයෙනි, අද රෑ පැයීම යමහි තථාගතයන් ගේ පිරිනිවන වන්නේ ය, වාසිෂ්ටයෙනි, පිටත් වූ එවු. වාසිෂ්ටයෙනි, පිටත් වූ එවු. "අප ගම්කෙතෙහි තථාගතයන් ගේ පිරිනිවන වී ය. පැයීම සෙමෙහි අපි ඔබ දක්නට නො ලදුම්හ' යි පසු වූ විපිළිසැරි නො වවු' යි සැළ කරවු" යෑ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

අනද තෙරණුවෝ 'වහන්ස, එසේ යෑ' යි ම හඟවත් බුදුරජුනට පිළිවදන් අස්වා, හැඳ පෙරවෑ පා සිවුරු ගෙන තමා දෙවෙහි කොටැනි ව කුසිනාරාවට වන්හ.

මල්ලයන් ගේ වැදීම

102. එ සමයෙහි කුසිනාරාවාසි මල්ලයෝ කිසි කරුණෙකින් සන්ථාගාරයෙහි (කාරණාකාරණ විචාරණ පිණිස රෑස් වන හලෙහි) කැටි වූවාහු වෙත්. එ කලා අනද තෙරණුවෝ කුසිනාරා වැසි මල්ලයන් ගේ සන්ථානාගාරය වෙත වැඩියාහ. වැඩ, "වාසිෂ්ටයෙනි, අද රෑ පැයීම යමහි තථාගතයන් වහන්සේ ගේ පිරිනිවන වන්නේ ය. වාසිෂ්ටයෙනි, නික්මෑ යවු, වාසිෂ්ටයෙනි, නික්මෑ යවු. 'අප ගම්කෙතෑ තථාගතයන් වහන්සේ ගේ පිරිනිවන වී ය. අපි පැයීම සමයෙහි තථාගතයන් වහන්සේ දක්නට නො ලදුම්හ' යි පසු වූ විපිළිසර ඇතියෝ නො වවු" යි කුසිනාරා වැසි මල්ලයනට සැළ කළහ.

ඉදමායසමිතො ආනන්දස්ස සුඤ්ච මලලා ව මලලපුත්තා ව මල්ලසුඤ්ඤා ව මල්ලපජාපතියො ව අඤ්චිනො දුම්මනා වෙතොදුක්ඛසමප්පිතා අපෙකකච්ච කෙසෙ පකිරිය කන්දන්තී, බාහා පග්ගස්ස කන්දන්තී, ඡිත්තපාතං පතන්තී ආවච්චන්තී විච්චන්තී “අතිබ්භං හගවා පරිනිබ්බායිස්සති, අතිබ්භං සුගතො පරිනිබ්බායිස්සති, අතිබ්භං චකචු” ලොකෙ අත්තරධායිස්සති” තී.

අථ ඛො මලලා ව මලලපුත්තා ව මල්ලසුඤ්ඤා ව මල්ලපජාපතියො ව අඤ්චිනො දුම්මනා වෙතොදුක්ඛසමප්පිතා යෙන උපවත්තනං මලලානං සාලවනං යෙනායසමා ආනන්දො තෙනුපසඛිකම්භු. අථ ඛො ආයසමිතො ආනන්දස්ස එතදහොසි: සචෙ ඛො අහං කොසිතාරකෙ මලලෙ ඵකමෙකං හගවන්තං චන්දපෙසසම්, අචන්දො’ව හගවා කොසිතාරකෙහි මලලෙහි හවිස්සති. අථායං රත්ති විභායිස්සති. යන්ත්තනාහං කොසිතාරකෙ මලලෙ කුලපරිවත්තසො කුලපරිවත්තසො ඨපෙඤා හගවන්තං චන්දපෙයාං ‘ඉඤ්ඤාමො හන්තෙ මලලො සපුත්තො සහරියො සපරියො සාමච්චො හගවන්තො පාදෙ සිරසා චන්දති’ තී.

අථ ඛො ආයසමා ආනන්දො කොසිතාරකෙ මලලෙ කුලපරිවත්තසො කුලපරිවත්තසො ඨපෙඤා හගවන්තං චන්දපෙසි: ‘ඉඤ්ඤාමො හන්තෙ මලලො සපුත්තො සහරියො සපරියො සාමච්චො හගවන්තො පාදෙ සිරසා චන්දති’ තී. අථ ඛො ආයසමා ආනන්දො එතෙන උපායෙන පඨමෙනෙව යාමෙන කොසිතාරකෙ මලලෙ හගවන්තං චන්දපෙසි.

සුභද්ද පරිබ්බාජක චජු

103. තෙන ඛො පන සමයෙන සුභද්දො නාම පරිබ්බාජකො කුසිනාරායං පච්චසති. අසෙසාසි ඛො සුභද්දො පරිබ්බාජකො: ‘අජ්ජ කිර රත්තියා පච්චිමෙ යාමෙ සමණස්ස ගොතමස්ස පරිනිබ්බානං හවිස්සති’ තී. අථ ඛො සුභද්දස්ස පරිබ්බාජකස්ස එතදහොසි: ‘සුතං ඛො පන මෙ’ තං පරිබ්බාජකානං චුද්ධානං මහජ්ජකානං ආචරියපාවරියානං භාසමානානං කදචී කරහවී තථාගතා ලොකෙ උපපජ්ජන්තී අරහත්තො සමමාසමචුද්ධා තී. අජ්ජඵ රත්තියා පච්චිමෙ යාමෙ සමණස්ස ගොතමස්ස පරිනිබ්බානං හවිස්සති.

1. චකචුමා (මජ්ඣං)

අනද තෙරුන් ගේ මේ වචන අසා, මල්ලයෝ ද මල්ල ලෙහෙලියෝ ද (විවා නො පත් මල්ල තරුණියෝ ද) මල්ල බිරියෝ ද දුක් ඇත්තාහු, දෙමනස් ඇත්තාහු, සිතැ උපන් ශෝක ඇත්තාහු, ‘ඉතා වහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරි නිවෙන සේක, ඉතා වහා සුගතයන් වහන්සේ පිරිනිවෙන සේක, ඉතා වහා ලොවැ ඇස අතුරුදහන් වන්නේ යැ’ යි කෙහෙ උවා (කෙස් මුද) හඩත්, දෙහොත් හුවා (දෙ අත් හිසැ තබා) හඩත්, මැදින් බිඳුණවුන් සේ ඇද වැටෙත්, පෙරළෙන්නාහු වැටී හොත් තෙනට ම පෙරැළී එත්, වැටී හොත් තැනින් ඉවතට ද පෙරැළී යෙත්.

ඉක්බිති මල්ලයෝ ද මල්ල පුත්තු ද මල්ල ලෙහෙලියෝ ද මල්ල බිරියෝ ද දුක් ඇත්තාහු, දෙමනස් ඇත්තාහු, සිතැ උපන් ශෝකයෙන් යුක්ත වූවාහු, මල්ලයන් ගේ උපවර්තන නම් සල් වනයට, අනදතෙරුන් වෙතට එළැඹුණාහ. එ කල්හි, “ඉදින් මම කුසිනාරා වැසි එකක් එකක්හු ලවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැන්දුවීම් නම්, කුසිනාරා පුර මල්ලයන් විසින් නො වදනා ලද සේක් ම වන්නාහ. එ කල්හි මේ රෑ පාන් වන්නේ ය. මම කුසිනාරා වැසි මල්ලයන් කුල පරම්පරා විසින් වෙන වෙන ම සිටුවා ‘වහන්ස, මෙ නම් මල්ල තෙම අඹුදරු සහිත වැ, පිරිස සහිත වැ, ඇමැත්තන් සහිත වැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සිරිපා හිස බිමැ තබා වදී’ යැ යි සැළ කෙරෙමින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැන්දුවීම් නම් යෙහෙකැ” යි අනද තෙරුන්ට මේ සිත විය.

ඉක්බිති අනද තෙරණුවෝ කුසිනාරා වැසි මල්ලයන් කුල පරපුර විසින් වෙන වෙන ම සිටුවා ‘වහන්ස, මෙ නම් මල්ල තෙම දරුවන් සහිත වැ, බිරිය සහිත වැ, පිරිස සහිත වැ, ඇමැත්තන් සහිත වැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සිරිපා හිස බිමැ තබා වදී’ යැ යි කියා හඟවත් (බුදුරජුන්) වැන්දුවූහ. එ කල්හි අනද තෙරණුවෝ මෙ නසින් පළමු යම්හි ම කුසිනාරා තුවර මල්ලයන් ලවා හඟවත් බුදුරජුන් වැන්දුවූහ.

සුභද්‍ර පරිව්‍යාජක වස්තුව

103. එ සමයෙහි සුභද්‍ර නම් පිරිවැජියෙක් කුසිනාරායෙහි වෙසෙයි. “අද රෑ පැසිම් යම්හි ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ ගේ පිරිනිවන වෙතැ” යි සුභද්‍ර පිරිවැජී ඇසුයේ ම ය. ඉක්බිති ඔහුට “කිසි කලෙක ම (කලාතුරෙකින් ම) තරාගත අර්හත් සම්මාසම්බුදුවරයෝ ලොවැ උපදන්නාහ” යි වයසින් වැඩි සිටි මහළු වූ ආවායඹ ප්‍රාවායඹ පිරිවැජීයන් කියන වචනයෙක් මා විසින් අසන ලද්දේ ම ය. අද රෑ ම පැසිම් යම්හි මහණ ගොයුමාණන් වහන්සේගේ පිරිනිවන වන්නේ ය.

අඤ්ච මෙ අයං කඛ්ඛාධම්මො උප්පන්නො. එවං පසන්නො අහං සම්මේ භොතමෙ ‘පහොති මෙ සම්මේ භොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතුං යථාහං ඉමං කඛ්ඛාධම්මං පජභෙය්‍යන්ති’. අථ ඛො සුභද්දො පරිබ්බාජකො යෙන උපවිත්තනං මලලානං සාලවිනං යෙන ආයස්මා ආනන්දො තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්ඤ්ච ආයස්මිත්තං ආනන්දං එතදවොච: සුතං මෙනං හො ආනන්දපරිබ්බාජකානං වුද්ධානං මහලලකානං ආචරියපාචරියානං භාසමානානා: “කදවි කරහවි තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජන්ති අරහන්තො සම්මාසම්බුද්ධා” ති. අජේච රක්ඛියා පච්ඡිමෙ යාමෙ සම්මේ භොතමස්ස උපරිනිබ්බානං හවිස්සති. අඤ්ච මෙ අයං කඛ්ඛාධම්මො උප්පන්නො, “එවං පසන්නො අහං සම්මේ භොතමෙ, පහොති මෙ සම්මේ භොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතුං යථාහං ඉමං කඛ්ඛාධම්මං පජභෙය්‍යං. සාධාහං හො ආනන්ද ලභෙය්‍යං සම්මේ භොතමං දසන්නායා” ති.

එවං වුත්තෙ ආයස්මා ආනන්දො සුභද්දං පරිබ්බාජකං එතදවොච: ‘අලං ආචුසො සුභද්ද, මා තථාගතං විහෙයේසි. කිලන්තො හගවා’ ති. දුක්ඛියම්ච ඛො සුභද්දො පරිබ්බාජකො -පෙ- තඛියම්ච ඛො සුභද්දො පරිබ්බාජකො ආයස්මිත්තං ආනන්දං එතදවොච: “සුතං මෙනං හො ආනන්ද පරිබ්බාජකානං වුද්ධානං මහලලකානං ආචරියපාචරියානං භාසමානානා: කදවි කරහවි තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජන්ති අරහන්තො සම්මාසම්බුද්ධාති. අජේච රක්ඛියා පච්ඡිමෙ යාමෙ සම්මේ භොතමස්ස උපරිනිබ්බානං හවිස්සති. අඤ්ච මෙ අයං කඛ්ඛාධම්මො උප්පන්නො, එවං පසන්නො අහං සම්මේ භොතමෙ, ‘පහොති මෙ සම්මේ භොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතුං යථාහං ඉමං කඛ්ඛාධම්මං පජභෙය්‍යං’. සාධාහං හො ආනන්ද ලභෙය්‍යං සම්මේ භොතමං දසන්නායා” ති. තඛියම්ච ඛො ආයස්මා ආනන්දො සුභද්දං පරිබ්බාජකං එතදවොච: “අලං ආචුසො සුභද්ද, මා තථාගතං විහෙයේසි කිලන්තො හගවා” ති.

104. අසෙකාසි ඛො හගවා ආයස්මිත්තො ආනන්දස්ස සුභද්දෙන පරිබ්බාජකෙන සඬිං ඉමං කථාසලලාපං. අථ ඛො හගවා ආයස්මිත්තං ආනන්දං ආමන්තෙසි: “අලං ආනන්ද මා සුභද්දං වාරෙසි, ලහතං ආනන්ද සුභද්දො තථාගතං දසන්නායං. යං කිඤ්චි මං සුභද්දො පුච්ඡිස්සති, සබ්බන්තං අඤ්ඤාපෙසෙඛා” ව පුච්ඡිස්සති නො විහෙසාපෙසෙඛා. යඤ්චස්සාහං පුඤ්ඤාධාරිස්සාමි, තං ඛිප්පමෙව ආජානිස්සති” ති.

මට උපන් සැකයෙක් ද ඇත. යම්සේ මේ සැකය දුර්ලබ්‍ය හෙම ද එසේ මට දහම්දෙසන්නට මහණ ගොයුමන් වහන්සේ හැකි සේකැ' යි "මෙසේ මම මහණ ගොයුම් වහන්සේ කෙරෙහි පැහැදුණෙමි වෙමි" යි මේ සිත විය. ඉක්බිත්තෙන් සුභද්‍ර පිරිවැර්ෂි තෙම මල්ල රජුන් ගේ උපවර්තන සල්වනය යම් තැනෙක ද, අනඳ තෙරණුවෝ යම් තැනෙක ද, එ තැනට එළැඹියේ ය. එළැඹි අනඳ තෙරුන් අමතා "පින්වත් අනඳයෙනි, කිසි කලෙක්හි ම තථාගත අර්හත් සම්මාසම්බුදු-වරයෝ ලොවැ උපදනාහ" යි වයසින් වැඩි සිටි මහළු වූ ආවායඹි ප්‍රාචාර්‍යඹි පිරිවැර්ෂියන් කියන මේ වචනය මා ඇසුවා ඇත. අද රෑ ම පැයිම් යම්හි මහණ ගොයුමන් වහන්සේ ගේ පිරිනිවන වන්නේ ය. මට උපන් සැකයෙක් ද ඇත. මේ සැකය මගෙන් දුරු වී යන පරිදි දහම් දෙසන්නට මහණගොයුමන් වහන්සේ හැකි සේකැ' යි මෙසේ මහණ ගොයුමන් වහන්සේ කෙරෙහි මම පැහැදුණෙකිමි වෙමි. පින්වත් අනඳයෙනි, මහණ ගොයුමන් වහන්සේ දක්නට ලබන්නෙමි නම් මැනැවැ' යි මෙ වචන කී ය.

මෙසේ කී කල්හි අනඳ තෙරණුවෝ 'ඇවැත් සුභද්‍රයෙනි, කම් නැත. තථාගතයන් වහන්සේ නො වෙහෙසන්න. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ක්ලාන්ත වූ හෝනා සේකැ' යි වදළාහ. දෙවෙනි වර ද සුභද්‍ර පිරිවැර්ෂි . . . තෙවෙනි වර ද සුභද්‍ර පිරිවැර්ෂි අනඳ තෙරුනට "පින්වත් අනඳයෙනි, කිසි කලෙක්හි ම තථාගත අර්හත් සම්මාසම්බුදු වරු ලොවැ උපදනාහ" යි වයෝවෘද්ධ වූ මහළු වූ ආවායඹි ප්‍රාචාර්‍යඹි පිරිවැර්ෂියන් කියන මේ බස් මා ඇසුවා ඇත. අද රෑ ම පැයිම් යම්හි මහණ ගොයුමන් වහන්සේ ගේ පිරිනිවන වන්නේ ය. මට උපන් සැකයෙක් ද ඇත. මේ සැකය මගෙන් දුරු වන පරිදි දහම් දෙසන්නට මහණ ගොයුමන් වහන්සේ සමත් සේකැ' යි මෙසේ ඔබ කෙරෙහි මම පැහැදුණෙමි වෙමි. පින්වත් අනඳයෙනි, මහණ ගොයුමන් වහන්සේ දක්නට ලබන්නෙමි නම් මැනැවැ' යි මෙ බස් පැවැසී ය. තෙවෙනි වර ද අනඳ තෙරණුවෝ සුභද්‍ර පිරිවැර්ෂියාට 'ඇවැත් සුභද්‍රයෙනි, කම් නැත. තථාගතයන් වහන්සේ නො වෙහෙසන්න. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ක්ලාන්ත වූ හෝනා සේකැ' යි වදළහ.

104. සුභද්‍ර පිරිවැර්ෂියා හා පැවැති අනඳ තෙරුන් ගේ මේ කථා සංවාදය හඟවත් බුදුරජුහු ඇසුහු ම ය. ඉක්බිති හඟවත්හු අනඳ තෙරුන් බණවා, "අනඳයෙනි, කම් නැත. සුභද්‍රයා නහමක් වළක්වවු. සුභද්‍ර තෙමේ තථාගතයන් දක්නට ලබා වා. සුභද්‍රයා යම් කිසිවක් මා විචාරන්නේ ද, ඒ සියල්ල දනගනුයෙහි අපේක්ෂා ඇත්තේ ම, වෙහෙසන අදහසක් නැත්තේ ම විචාරයි. විචාරනු ලැබූ මම යමක් ඔහුට හෙළි කරන්නෙමි ද, යුහු ව ම හේ එය දනගන්නේ යැ" යි වදළ සේක.

අප ඛො ආයස්මො ආනන්දෙ සුභද්දං පරිබ්බාජකං එතදවොච: ගච්ඡා-
 වුසො සුභද්ද, කරොති තෙ භගවා ඔකාසන්ති. අප ඛො සුභද්දො පරිබ්බා-
 ජකො යෙන භගවා තෙනුපසඩ්ධම්. උපසඩ්ධම්ඤ්ඤා භගවතා සඬ්ඨි-
 සමමොද්දී සමමොද්දනීයං කපං සාරාණීයං වීතිසාරෙඤ්ඤා එකමන්තං
 නිසීදී. එකමන්තං නිසිනෙතො ඛො සුභද්දො පරිබ්බාජකො භගවතං
 එතදවොච: ‘යෙ’ මෙ භො ගොතම් සමණ්ණාහවණං සඩ්ධිනො ගණිනො
 ගණාවරියා ඤ්ඤා යසස්සිනො තිස්සකරා සාධුසම්මතා ඛුජනස්ස,
 සෙයාර්ථිදං පුරණො කස්සපො, මකුලී ගොසාලො, අජිතො
 කෙසකම්බලො, පකුඛො කච්චායනො, සඤ්ජයො ඛෙලට්ඨපුත්තො.
 ත්‍රිගණේශානානපුත්තො, සබ්බෙ තෙ සකාය පටිඤ්ඤා අබ්භඤ්ඤාසු,
 සබ්බෙව න අබ්භඤ්ඤාසු, උද්භු එකච්චෙව අබ්බඤ්ඤාසු එකච්චෙව
 නාබ්බඤ්ඤාසු?’ති

“අලං සුභද්දං තියන්තං සබ්බෙ තෙ සකාය පටිඤ්ඤා අබ්භඤ්ඤාසු,
 සබ්බෙව න අබ්භඤ්ඤාසු, උද්භු එකච්චෙව අබ්බඤ්ඤාසු එකච්චෙව
 නාබ්බඤ්ඤාසු”ති. ධම්මං තෙ සුභද්ද දෙසිස්සාම්. තං සුභාභි, සාධුකං
 මනසි කරොභි, භාසිස්සාම්”ති. ‘එවං භනෙන්’ති ඛො සුභද්දෙ
 පරිබ්බාජකො භගවතො පච්චසෙසාසී, භගවා එතදවොච:

105. “යස්මිං ඛො සුභද්ද ධම්මචිතයෙ අරියො අට්ඨඛිතිකො
 මග්ගො න උපලබ්භති, සමණො පි න උපලබ්භති, දුතියො පි තස්ස
 සමණො න උපලබ්භති, තතියො පි තස්ස සමණො න උපලබ්භති,
 චතුසො පි තස්ස සමණො න උපලබ්භති. යස්මිං ඛො සුභද්ද
 ධම්මචිතයෙ අරියො අට්ඨඛිතිකො මග්ගො උපලබ්භති, සමණො පි තස්ස
 උපලබ්භති, දුතියො පි තස්ස සමණො උපලබ්භති, තතියො පි තස්ස
 සමණො උපලබ්භති, චතුසො පි තස්ස සමණො උපලබ්භති. ඉමස්මිං
 ඛො සුභද්ද ධම්මචිතයෙ අරියො අට්ඨඛිතිකො මග්ගො උපලබ්භති.
 ඉධෙව සුභද්ද සමණො, ඉධ දුතියො සමණො, ඉධ තතියො සමණො
 ඉධ චතුසො සමණො. සුඤ්ඤා පරපචාද සමණෙහි අඤ්ඤා. ඉමෙව¹
 සුභද්ද භික්ඛු සමමා විහරෙය්ඤුං අසුඤ්ඤා ලොකො අරහන්තෙහි අසසා”ති.

---

1. ඉමෙ (කං)

එ කල්හි අනඳ තෙරණුවෝ සුභද්‍ර පිරිවැජියාට, “ඇවැත්නි, සුභද්‍රයෙනි, යන්නැ. ඔබට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අවසර දෙන සේකැ” යි කීහ. එ විටැ සුභද්‍ර පිරිවැජි තෙම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ ය. එළැඹ ඔබ භා සතුටු වන්නට නිසි, සිතැ රැදෙන්නට නිසි කපා නිම කොට එක් පසෙක ඉඳ ගත්තේ ය. එක් පසෙක හිඳ ම සුභද්‍ර පිරිවැජි තෙම හඟවත් බුදුරජුනට කපා කොට “හවද් ගෞතමයීනි, ශ්‍රාවක සංඝයා ඇති, සවු ගණ ඇති, ගණැදුරු වූ, ප්‍රකට වූ, යඟස් ඇති බොහෝ දෙනා විසින් සාධු යැ යි සම්මත වූ, කාශ්‍යපගෝත්‍රික පුරණ, ගෝඤාලමස්කරී, කේශකම්බල දුරු අජිත කාන්‍යායන ගෝත්‍රික පකුධ, වෛරාවිපුත්‍ර සංයත, ඥාතපුත්‍ර නිර්ගුන්ථ යන යම් මේ තීර්ථංකර කෙනෙක් වූහු ද, ඔහු හැම දෙනා තමන් පිළිණ කළ සේ සත්‍යය දැන ගත්තාහු ද? ඔහු හැම දෙනා ම එසේ නො ම දැන ගත්තාහු ද? නො හොත් (ඔවුන් අතුරෙන්) එක්තරා කෙනෙක් දැන ගත්තාහු එක්තරා කෙනෙක් නො ම දැන ගත්තාහු ද?” යි මෙ පැණය විවාළේ ය.

“සුභද්‍රයෙනි, එයින් වැඩෙක් නැත. ‘ඒ සියලු දෙනා තමන් පිළින කරන පරිදි සත්‍යය දැන ගත්තාහු ද? සියල්ලෝම නො දැන ගත්තාහු ද? නො හොත් එක්තරා කෙනෙක් දැන ගත්තාහු, එක්තරා කෙනෙක් නො දැන ගත්තාහු ද?’ යන මේ කරුණ සිටි වා (පසෙකැ තැබේ වා). සුභද්‍රයෙනි, තොපට දහමක් දෙසන්නෙමි. එය අසවු මෙනෙහි කරවු. කියන්නෙමි” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක. “එසේ ය, වහන් සැ” යි ම සුභද්‍ර පිරිවැජි තෙම හඟවත් බුදු රජුනට පිළිවදන් ඇස්වී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක:

105. “සුභද්‍රයෙනි, යම් ධර්ම විනයයෙක (යම් සස්නෙක) අරී අටැහි මහ නො ලැබෙයි ද, එහි (පළමු වන) සෝවාන් මහණ ද නො ලැබේ (නො මැත), දෙවෙනි සෙදැගැමි මහණ ද එහි නැත, තෙවෙනි අනැගැමි මහණ ද එහි නැත, සතර වන රහත් මහණ ද එහි නැත. වැලි දු සුභද්‍රයෙනි, යම් සස්නෙක අරී අටැහි මහ ඇද්ද, එහි (පළමු) සෝවාන් මහණ ද ඇත. දෙවෙනි සෙදැගැමි මහණ ද ඇත, තෙවැනි අනැගැමි මහණ ද ඇත, සතරවන රහත් මහණ ද ඇත. සුභද්‍රයෙනි, මෙ (දහම් විනය ඇති) සස්නෙහි අරී අටැහි මහ ඇත. සුභද්‍රයෙනි, මෙහි ම (පළමු) සෝවාන් මහණ ද ඇත, මෙහි ම දෙවෙනි සෙදැගැමි මහණ ද ඇත. මෙහි ම තෙවෙනි අනැගැමි මහණ ද ඇත. මෙහි ම සිවු වැනි රහත් මහණ ද ඇත. මේ සතර මහණුන්ගෙන් අන්‍ය වූ පරප්‍රවාදයෝ (පර තන්ත්‍රයෝ) සත්‍යයෙන් ඉන්‍ය හ. සුභද්‍රයෙනි, මේ මහණහු ද නිසි පරිදි වසන්නාහු නම් ලොව රහතුන් ගෙන් හිස් නො වන්නේ ය.”

“එකුනතිංසො වයසා සුභද්ද
 යං පබ්බජිං කිං කුසලානුඵපි
 වසසාති පඤ්ඤස සමාධිකානි
 යනො අහං පබ්බජිතො සුභද්ද
 ඤායසස ධම්මසස පදෙසවතති
 ඉතො බහිද්ධා සමඤ්ඤො පි නස්සී.⁴
 දුතියො පි සමඤ්ඤො නස්සී,
 තතියො පි සමඤ්ඤො නස්සී,
 චතුඤ්ඤො පි සමඤ්ඤො නස්සී.
 සුඤ්ඤො පරපච්චාද සමඤ්ඤොති අඤ්ඤො
 ඉමෙ ව සුභද්ද භික්ඛු සම්මා විහරෙය්සු.
 අසුඤ්ඤො ලොකො අරහතෙහති” ති⁵

106. එවං චුක්ඛො සුභද්දෙ පරිබ්බාජකො භගවතං එතදචොච:
 අභිකකන්තං භනෙත, අභිකකන්තං භනෙත සෙය්‍යථා පි භනෙත නිකකුජ්ජිතං
 වා උකකුජ්ජයා, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මූලුහසස වා මග්ගං
 ආවිකෙඛය්‍ය, අනිකාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය වකඛුමනෙතො
 රූපානි දකඛිත්තී ති, එවමෙව භගවතා අනෙකපරියායෙන ධම්මො
 පකාසිතො. එයාහං භනෙත භගවතං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ඤ
 භික්ඛුසම්ඤ්ඤො. ලභෙය්‍යාහං භනෙත භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං,
 ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

“යො මො සුභද්ද අඤ්ඤතිස්සියපුබ්බො ඉමසම්. ධම්මචීනගෙ ආකඛිති,
 පබ්බජ්ජං, ආකඛිති උපසම්පදං, සො චන්තාරො මාසෙ පරිචසති.
 චතුන්තං මාසානං අච්චගෙත ආරඬ්චිත්තා භික්ඛු පබ්බාජෙන්නති උපසම්පා-
 ඳෙන්නති භික්ඛුභාවාය. අපි ව මෙඤ්ඤ පුග්ගලචෙමන්තා විදිතා” ති. “සචෙ
 භනෙත අඤ්ඤතිස්සියපුබ්බො ඉමසම්. ධම්මචීනගෙ, ආකඛිත්තො පබ්බජ්ජං,
 ආකඛිත්තො උපසම්පදං, චන්තාරො මාසෙ පරිචසති, චතුන්තං මාසානං
 අච්චගෙත ආරඬ්චිත්තා භික්ඛු පබ්බාජෙන්නති උපසම්පාඳෙන්නති භික්ඛුභාවාය,
 අහං චන්තාරි වසානි පරිචසිසාමි, චතුන්තං වසානං අච්චගෙත
 ආරඬ්චිත්තා භික්ඛු පබ්බාජෙන්නතු උපසම්පාඳෙන්නතු භික්ඛුභාවායා” ති.

3. අසුඤ්ඤෝලොකො, අරහතෙහති අසසාති (PTS මජ්ඣං)
 4. එකුනතිංසො වයසානුප්‍රාපෙතා (මහාවග්ග) එකොන ශ්‍රීංගත්තො වයසා සුඤ්ඤ යත් ප්‍රාචුර-
 කිං කුසලා ගච්ඡි, ප-චාගද වච්චි සමාධිකානි, යසමාදාසං පුච්චිතා සුභද්ද, ආර්ය්‍යා
 ධම්මස, පුදෙගච්චිතති ඉතො බහිරි චෙව පුමඤ්ඤොත්තානා (අවදානගසක)

“සුභද්‍රයෙනි, කුසල් නම් (නිවන් මග නම්) කිම් ද ඔ සොයනුයෙම් මම පැවිදි වීම යන යමක් ඇද්ද, එය වයසින් එකුන්තිසක් ඇත්තෙම් කෙළෙමි. සුභද්‍රයෙනි, යම් කලෙක මම පැවිදි වීම ද, එ ද සිට මෙ දැතුරෙහි මඳක් වැඩි පස් පනස් වසෙක් ඉකුත් විය. අරිමහ දහමැ විවසුන් වැඩීම වශයෙන් ඒකදේශයෙක්හි දු (එක් කොටසෙක නමුදු) පවත්නා මහණෙක් මෙ සස්තෙන් බැහැරු නැත. පළමු මහණ ද මෙ සස්තෙන් බැහැරු නැත. දෙවෙනි මහණ ද නැත. තෙවෙනි මහණ ද නැත. සිවුවන මහණ ද නැත. මේ සතර මහණුන් ගෙන් අන්‍ය වූ පරප්‍රවාදයෝ හිස් හ. සුභද්‍රයෙනි, මේ මහණහු නිසි පරිදි (සමාක්ප්‍රතිපත්ත වැ) වසන්තා හු නම්, ලොව රහතුන් ගෙන් නොයිස් වන්නේ ය.”

106. මෙසේ වදළ කල්හි සුභද්‍ර පිරිවැරී තෙම හඟවත් බුදුරජුනට, “වහන්ස, දම් දෙසුම ඉතා මනාය, වහන්ස, දම් දෙසුම ඉතා මනා ය. යම් සේ මුණින් නමා තුබූ බඳුනක් උඩුකුරු කොට තබන්නේ ද, වැසුණු දැස් විවෘත කරන්නේ ද, මං මුළු වූවක් හට මග කියන්නේ ද, ඇස් ඇත්තන් රූප දකිති ඔ අඳුරෙහි තෙල් පහනක් හෝ දල්වන්නේ ද, එසේ ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් කරුණින් මට දහම් පැවැසිණ. වහන්ස එයැසු මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ධර්මය ද හික්සු සංඝයා ද සරණ යෙමි. වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතැ පැවිද්ද ලබමි වා, උපසප්‍රව ලබමි වා” ඔ කී ය.

“සුභද්‍රයෙනි, පෙර අන් තොටු වූයෙක් මෙ සස් නැ පැවිද්ද කැමැත්තේ නම්, උපසප්‍රව කැමැත්තේ නම්, හේ සිවු මසක් පිරිවෙස් වෙසෙයි. සිවු මස ඇවෑමෙන් සතුටු වූ මහණහු ඔහු හික්සුභවය පිණිස පැවිදි කෙරෙත්, උපසප්‍රව කෙරෙත්. වැළිදු මෙහි ලා මා විසින් පුභුල් වෙසෙස දන්තා ලද්දේ යැ” ඔ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක, “ඉදින් වහන්ස, පෙර අන් තොටු වූවාහු මෙ සස්නැ පැවිද්ද පතන්නාහු, උපසප්‍රව පතන්නාහු, සිවු මසක් පිරිවෙස් වසන්නාහු නම්, සිවු මස ඇවෑමෙන් සතුටු සිතැති මහණහු හික්සුභවය පිණිස පැවිදි කරන්නාහු, උපසප්‍රව කරන්නාහු නම්, මම (සිවුමසක් නො ව) සිවුවසක් ම පිරිවෙස් වසන්නෙමි. සිවු වස ඇවෑමෙන් සතුටු වූ සිතැති මහණහු හික්සුභවය පිණිස මා පැවිදි කෙරෙත් වා, උපසප්‍රව කෙරෙත් වා” ඔ පිරිවැරී කී ය.

අථ ඛො භගවා ආයස්මිත්තං ආනන්දං ආමනෙහයි: තෙන භානන්ද සුභද්දං පබ්බාජෙථා ති. ‘එවම්භනෙත’ති ඛො ආයස්මො ආනන්දෙ භගවතො පච්චසෙසායි. අථ ඛො සුභද්දෙ පරිබ්බාජමකා, අයස්මිත්තං ආනන්දං එතදවොච: “ලාභා වො ආච්චසො ආනන්ද, සුලභං වො ආච්චසො ආනන්ද, යෙ’ එත්ථ සත්ථු සම්මුඛො අනෙතවාසාභිසෙකෙන අභිසික්ඛා ති.”

අලස්ථ ඛො සුභද්දෙ පරිබ්බාජමකා භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ථං, අලස්ථ උපසම්පදං. අචිරුපසම්පනෙතා ඛො පනායස්මො, සුභද්දෙ එකො චූපකචෙඨා අපමනෙතා අතාපි පභිතනෙතා වීභරනෙතා, නචිරසෙසච යසසථාය කුලසුක්ඛා සම්මදෙච අභාරස්මො අනභාරියං පබ්බජන්තී, තද්දාක්ඛරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙඨච ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සචරීකථා උපසම්පජ්ඣ වීභායි. ‘විණා ජාති, චූසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්ථක්ඛායා’ති අබ්භඤ්ඤායි. අඤ්ඤතරො ඛො පනායස්මො සුභද්දෙ අරහතං අභොයි. සො ච³, භගවතො පචරීමො සකඨිසාවමකා අභොයි ති.

පඤ්චමො භාණවාරො.

1. යො, (PTS)

2. අභිසික්ඛා (PTS)

3. යො (මජ්ඣං)

ඉක්බිති හඟවත්හු අනඳ තෙරුන් බණවා, “අනඳයෙනි, එසේ වී නම් සුභද්‍රයා පැවිදි කරන්නැ” යි වදළහ. “එසේ ය වහන්සැ” යි කියා ම අනඳ තෙරණුවෝ හඟවත් බුදුරජුන්ට පිළිවදන් දුන්හ. එ කල්හි සුභද්‍ර පිරිවැජි තෙම අනඳ තෙරුන්ට “ඇවැත් අනඳයෙනි, යම් කෙනෙක් මෙහි ශාස්තෘන් හමුයෙහි අන්තවාසිකාභිසෙකයෙන් අභිෂික්ත ද, ඒ ඔබට මහත් ලාභ කෙනෙක, ඒ ඔබ විසින් ලද සේ මැනැවැ” යි කී ය.

සුභද්‍ර පිරිවැජි තෙම හඟවත් බුදුරජුන් වෙතැ පැවිද්ද ලැබී ය, උපසපුව ලැබී ය. ආයුෂ්මත් සුභද්‍ර තෙම උපසපන් වූ නොබෝ කල් ඇත්තේ ම හුදෙකලා වූයේ ගණයා කෙරෙහි වෙන් වැ නොපමා වැ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ කමටහන කරා මෙහෙයූ සිතැති වැ වසනුයේ, යමක් පිණිස කුලදරුවෝ මනා ව ම ගිහිගෙන් ගික්ම සසුන් වදනා හු ද, ඒ මහබලසර කෙළවර වූ ලොවුතුරා රහත් බව මේ අත් බවහි ම නොබෝ කල්හි ම තෙමේ ම නුවණින් දැන පසක් කොට ලැබ විසී ය. හේ ‘ඉපැත්ම නැවැතිණ, මහ බලසර වැස නිමැවිණ. කළ යුතු දැ කොට නිමැවිණ. මේ රහත් බව පිණිස තව කළ යුතු දැයෙක් නැතැ’ යි වෙසෙසින් දත්තේය. ආයුෂ්මත් සුභද්‍රයෝ රහතුන්ගෙන් එක්තරා කෙනෙක් වූ හ. ඔබ හඟවත් බුදුරජුන් ගේ අන්තිම ප්‍රත්‍යක්ෂ ශ්‍රාවක (ඔබ ධරමාණ කල්හි ම රහත් වූ අන්තිම ශ්‍රාවක) වූහ.

පස් වන බණවර යි.

තථාගතසස පච්ඡිමා වාචා

107. අථ ඛො භගවා ආයසමන්තං ආනන්දං ආමනෙතති.

“සියා ඛො පනානන්ද තුම්භාකං එවමසස, අතීතසතපුකං පාවචනං, නත්ථී නො සස්ථාති. න ඛො පනෙතං ආනන්ද එවං දච්ඡිබ්බං. යො ඛො ආනන්ද මයා ධම්මො ව විනයො ව දෙසිතො පඤ්ඤානෙතො සො වො මමච්ච-යෙන සස්ථා තී. යථා ඛො පනානන්ද එතරභි භික්ඛු අඤ්ඤමඤ්ඤං ආවුසොවාදෙන සමුද්ධරන්තී, න ඛො මමච්චයෙන එවං සමුද්ධරිතබ්බං. ථෙරතරෙන ආනන්ද භික්ඛුනා නවකතරො භික්ඛු නාමෙන වා ගොඤ්ඤන වා ආවුසොවාදෙන වා සමුද්ධරිතබ්බො, නවකතරෙන භික්ඛුනා ථෙරතරො භික්ඛු භනෙතති වා ආයසමාති වා සමුද්ධරිතබ්බො.

ආකඛිමානො ආනන්ද සඛෙතා මමච්චයෙන බුද්දනුබුද්දකානී සික්ඛා-පදනී සමුභතතු.¹ ඡතකසස ආනන්ද භික්ඛුනො මමච්චයෙන බුභමදඤ්ඤා දතබ්බො”ති. “කතමො පන භනෙත බුභමදඤ්ඤා?”ති. “ඡතෙතො ආනන්ද භික්ඛු යං ඉච්ඡයාෆ තං වදෙයා, සො භික්ඛුභි නෙව වතනබ්බො න ඔවදිතබ්බො න අනුසාසිතබ්බො”ති.

108. අථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසී: සියා ඛො පන භික්ඛවෙ එකභික්ඛුසසාපි කඛිවා වා විමති වා බුද්ධෙ වා ධම්මෙ වා සඛෙත වා මග්ගෙ වා පටිපදය වා, පුච්ඡථ භික්ඛවෙ, මා පච්ඡා විපපට්ඨාරිතො අහුවස්: සමුච්චිභුතො නො සස්ථා අහොසී, න මයං සකඛිමභ භගවන්තං සමුච්චා පටිපුච්ඡිතුන්තී. එවං වුතෙත තෙ භික්ඛු තුණභී අහෙසුං. දුතියමී ඛො භගවා -ප- තතියමී ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසී: සියා ඛො පන භික්ඛවෙ එකභික්ඛුසසාපි කඛිවා වා විමති වා බුද්ධෙ වා ධම්මෙ වා සඛෙත වා මග්ගෙ වා පටිපදය වා පුච්ඡථ භික්ඛවෙ මා පච්ඡා විපපට්ඨාරිතො අහුවස්, සමුච්චිභුතො නො සස්ථා අහොසී, න මයං සකඛිමභ භගවන්තං සමුච්චා පටිපුච්ඡිතුන්තී. තතියමී ඛො තෙ භික්ඛු තුණභී අහෙසුං. අථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසී ‘සියා ඛො පන භික්ඛවෙ සතපුඨාරවෙනාපි න පුච්ඡයාථ. සභායකො පි භික්ඛවෙ සභායකසස ආරොචෙතු’ති. එවං වුතෙත තෙ භික්ඛු තුණභී අහෙසුං.

1. සමුභතතු (PTS)

තථාගතයන් වහන්සේ ගේ අන්තිම වචනය

107. ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනද තෙරුන් බණවා මෙසේ වදළ සේක:

“අනදයෙනි, ප්‍රචචනය (පෙළ දහම) ඉකුත් වූ ශාස්තෘහු ඇති එකෙකු ියි ‘අපගේ ශාස්තෘහු නැතැ’ යි තොපට මෙ බදු සිතක් ඇති විය හැක්කේ ම ය. අනදයෙනි, එය එසේ දැක්ක යුතු නො වෙයි. අනදයෙනි, මා විසින් යම් දහමෙකුත් විනයෙකුත් දෙසිණි ද පැණැවිණි ද එය මා ඇවෑමෙන් තොපට ශාස්තෘ වෙයි. අනෙකක් කියමි. අනදයෙනි, දැන් මහණහු උනු-නට ආවුසොවාදයෙන් (ඇවෑමින් යන වචනයෙන්) කතා කෙරෙත් ද, මා ඇවෑමෙන් එසේ කතා නො කළ යුතු. අනදයෙනි, (උපසපුයෙන්) වඩා මහළු වූ මහණහු විසින් (උපසපුයෙන්) වඩා බාල වූ මහණ තෙම සංඤානාමයෙන් හෝ ඔහු අයත් ගොත්‍රයේ නමින් හෝ දාවුසෝවාදයෙන් හෝ ඇමැතියැ යුතු. වඩා බාල මහණහු විසින් වඩා මහළු මහණ තෙම ‘වහන්සා’ යි හෝ ‘ආයුෂ්මත්ති’ යි හෝ කියා ඇමැතියැ යුතු.

අනදයෙනි, ඉදින් සංඝ තෙමේ කැමැති වන්නේ නම්, මා ඇවෑමෙන් කුඩා අනු කුඩා සික පද සමුහනනය කෙරේ වා (උදුරා ඉවත් කෙරේවා)

අනදයෙනි, මා ඇවෑමෙන් ඡන්ත මහණහට බ්‍රහ්මදණ්ඩනය දියැ යුතු. ‘වහන්ස, බ්‍රහ්මදණ්ඩනය නම් කවරේ ද’ යි අනද තෙරුණුවෝ පුළුවන්හ. ‘අනදයෙනි: ඡන්ත මහණ යමක් කැමැත්තේ ද එය කියා වා. මහණුන් විසින් හෙ තෙම කිසිවක් නො කියැ යුතු (ඔහු හා කතා නො කළ යුතු), නො ම ඔවා දියැ යුතු, අනුශාසනා නො ම කට යුතු. (බ්‍රහ්ම දණ්ඩන නම් මේ යැ.)’

108. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණුන් බණවා වදරනසේක්, ‘මහණෙනි, එක් මහණකුට නමුදු බුදුන් කෙරෙහි හෝ දහම් කෙරෙහි හෝ සහන කෙරෙහි හෝ මාර්ගය කෙරෙහි හෝ පිළිවෙත කෙරෙහි හෝ සැකයෙක් හෝ විමතියෙක් ඇත් නම්, මහණෙනි, එය විවාරවූ. ‘ශාස්තෘහු අපට හමු වූහ. අපි ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතින් විවාරන්නට නො හැකි වූ මු’ යි පසු වැ විපිළිසැරි නො වූ’ යි වදළ සේක. මෙසේ වදළකල්හි ඒ මහණහු නිහඬ වූහ. හගවත්හු දෙවෙති වර ද . . තෙවෙති වර ද ‘මහණෙනි එක් මහණකුට නමුදු බුදුන් කෙරෙහි හෝ දහම් කෙරෙහි හෝ සහන කෙරෙහි හෝ මාර්ගය කෙරෙහි, පිළිවෙත කෙරෙහි හෝ සැකයෙක් හෝ විමතියෙක් හෝ ඇත් නම් එය විවාරවූ. ‘ශාස්තෘහු අපට හමු වූහ, අපි ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතින් විවාරන්නට නො හැකි වූ මු’ යි පසු වැ විපිළිසැරි නො වූ’ යි වදළහ. තෙවෙති වර ද ඒ මහණහු නිහඬ වූහ. එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණුන් බණවා, ‘මහණෙනි, ශාස්තෘහු කෙරෙහි ගෞරවයෙහුදු තොප නො විවාරනු විය හැක්ක. (එසේ කල) යහලු මහණ තෙමේ යහලු මහණකුට හෝ සැළ කෙරේ වා’ යි වදළ හ. මෙසේ වදළ කල්හිද ඒ මහණහු නිහඬ වූහ.

108. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දො භගවන්තං එතදවොච: “අච්ඡරියං භනෙන, අබ්භුතං භනෙන, එවං පසනෙනා අහං භනෙන ඉමස්මිං භික්ඛුසංඝෙ කතං නාස්මිං ඵකභික්ඛුසංඝාපි කඛ්ඛා වා වීම්භි වා බුද්ධො වා ධම්මො වා සංඝෙ ඵා මග්ගො වා පටිපද්දො වා”ති. “පසාද ඛො ත්වං ආනන්ද වදෙසි. ඤාණමෙව හෙත්ථ ආනන්ද තථාගතස්ස නාස්මිං ඉමස්මිං භික්ඛු සංඝෙ ඵකභික්ඛුසංඝාපි කඛ්ඛා වා වීම්භි වා බුද්ධො වා ධම්මො වා සංඝෙ ඵා මග්ගො වා පටිපද්දො වා. ඉමෙසං භි ආනන්ද පඤ්ඤානං භික්ඛුසත්තං යො පච්ඡමකො භික්ඛු සො සොතාපනෙනා අවිනිපාතධම්මො නියතො සමොධිපරායණො”ති.

අථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙකසි: “හන්ද’ද්දනි භික්ඛවෙ ආමන්තයාම් වො, වයධම්මො සංඛාරා අපමාදෙන සම්පාදෙථා”ති.

අයං තථාගතස්ස පච්ඡමා වාචා*.

භගවතො පරිනිබ්බානං.

109. අථ ඛො භගවා පඨමං ඤානං සමාපජ්ජි. පඨමඤ්ඤානා වුට්ඨභිත්වා දුතියං ඤානං සමාපජ්ජි. දුතියඤ්ඤානා වුට්ඨභිත්වා තතියං ඤානං සමාපජ්ජි. තතියඤ්ඤානා වුට්ඨභිත්වා චතුත්ථං ඤානං සමාපජ්ජි. චතුත්ථඤ්ඤානා වුට්ඨභිත්වා ආකාසානඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. ආකාසානඤ්ඤායතනසමාපත්තියා වුට්ඨභිත්වා විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසමාපත්තියා වුට්ඨභිත්වා අකිඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. අකිඤ්ඤායතනසමාපත්තියා වුට්ඨභිත්වා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසමාපත්තියා වුට්ඨභිත්වා සඤ්ඤාවෙද්ධිතනිරොධං සමාපජ්ජි.

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දො ආයස්මිනං අනුරුද්ධං එතදවොච, “පරිනිබ්බුතො භනෙන අනුරුද්ධ භගවා”ති. “න ආවුසො ආනන්ද භගවා පරිනිබ්බුතො සඤ්ඤාවෙද්ධිතනිරොධං සමාපනෙතා”ති.

2. සංඛාරාදිතං, මහාපරිනිබ්බානසුතතං, එවං, දිසසතෙ: අථ භගවානුතපරාසංගතා: සුවච්චිච්චිං ඛානුං නිසසායාති තාත් භික්ඛුනාවොචත්: තථාගතස්ස දඬුනං ටොඤ්ඤා කදච්චිච්චි භවති යථා උදුම්බරපුෂ්පං කදච්චිච්චි ප්‍රාදුර්භවති අරුණච්චිං ඛානුං නිසසායාති වුඬුඬු ප්‍රාදුර්භවත් අද්දතං නිම්භං ම ආභාසකා සංඝාරා: අතිත්තා උත්පදා විතඤ්ඤානා මා ප්‍රමාදෙථා: ඉති තසමාද් භික්ඛවා අප්‍රමාදෙන සම්පාදයත. නාහං ප්‍රාච්චම් භනෙන සමාක්ඝමවුඬුඬු: අසංඛොයගුණො ජාතා. ව්‍යයධම්මා: සංඝාරා: අප්‍රමාදෙන සම්පාදෙථා: ඉයමස්මි තථාගතස්ස පච්චිමා වාක්.

108. එ කල්හි අනඳ තෙරණුවෝ 'වහන්ස, ආශ්වයඛිය ! වහන්ස, අද්භූත ය! වහන්ස, බුදුරජුන් කෙරෙහි හෝ දහම් කෙරෙහි හෝ සහන කෙරෙහි හෝ මහ කෙරෙහි හෝ පිළිවෙත කෙරෙහි හෝ එක් මහණක්හට දු සැකයෙක් හෝ විමතියෙක් හෝ නැතැ' යි මෙසේ මේ භික්ෂු සංඝයා කෙරෙහි මම පැහැදුණෙමි' යි හඟවත් බුදුරජුන්ට සැළ කළහ.

“අනඳයෙනි, තෙපි පැහැදීමෙන් (ප්‍රසාදය හේතු කොට ගෙන) මෙසේ කියවු. අනඳයෙනි, තථාගතයන් ගේ වූකලී මෙ කරුණෙහි ලා 'මෙ මහණ මුළුයෙහි එක් මහණකුට ද බුදුන් කෙරෙහි හෝ දහම් කෙරෙහි හෝ සහන කෙරෙහි හෝ මහෙහි හෝ පිළිවෙතෙහි හෝ සැකයෙක් හෝ විමතියෙක් හෝ නැත. අනඳයෙනි, මේ පන්සියක් මහණුන් අතුරැ යම් පැසිම් සවු මහණෙක් වෙ ද, හේ සිවු අවාහි නො වැටෙන සුලු සමාක්ඛ නියමයෙන් නියත වූ, සම්බොධිය (ඉදිරි මාර්ගත්‍රයය) ප්‍රතිෂ්ඨා කොට ඇත්තෙ මැ යි දැනීම ඇත්තෙකු යි වදළ සේක.

ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණුන් ඇමැතු සේක: “මහණෙනි, දැන් තොප අමතමි (තොපට උපදෙස් දෙමි). සංස්කාරයෝ නැසෙන සුලු හ. (එ බැවින්) නො පමායෙන් (එළැඹැවූ සිහියෙන්) රහත් බව පිණිස කළ යුතු දැ සපය වු (සපුරවු)”

මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අන්තිම වචනය විය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවීම

109. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පළමු දහන් සම වැදුණු සේක. පළමු දහැනෙන් නැඟී දෙවෙනි දහන් සම වැදුණු සේක. දෙවෙනි දහැනෙන් නැඟී තෙවෙනි දහන් සමවැදුණු සේක. තෙවෙනි දහැනෙන් නැඟී සිවුවැනි දහන් සමවන් සේක. සිවුවැනි දහැනෙන් නැඟී ආකාසානඤ්චායතන දහන් සමවන් සේක. ආකාසානඤ්චායතන සමවතින් නැඟී විඤ්ඤාණඤ්චායතනයට සමවන් සේක. විඤ්ඤාණඤ්චායතන සමවතින් නැඟී ආකිඤ්චඤ්ඤායතනයට සමවන් සේක. ආකිඤ්චඤ්ඤායතන සමවතින් නැඟී නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට සමවන් සේක. නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතන සමවතින් නැඟී සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධයට සමවන් සේක.

එ කල්හි අනඳ තෙරණුවෝ 'අනුරුද්ධයන් වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවී සේක් ද?' යි අනුරුත් තෙරුන් විචාළහ. 'ඇවැත් අනඳයිනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නො පිරිනිවී සේක. සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධයට සමවන් සේකැ' යි අනුරුත් තෙරණුවෝ වදළහ.

අථ ඛො භගවා සඤ්ඤාවේදයිතනිරොධසමාපත්තියා වුට්ඨහිත්වා
 නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජී. නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතන-
 සමාපත්තියා වුට්ඨහිත්වා ආකිඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජී. ආකිඤ්ඤා-
 යතනසමාපත්තියා වුට්ඨහිත්වා විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජී.
 විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනසමාපත්තියා වුට්ඨහිත්වා ආකාසානඤ්ඤායතනං
 සමාපජ්ජී. ආකාසානඤ්ඤායතනසමාපත්තියා වුට්ඨහිත්වා චතුස්සං ඝාතං
 සමාපජ්ජී. චතුස්සං ඝාතං වුට්ඨහිත්වා තතියං ඝාතං සමාපජ්ජී. තතියඝාතං
 වුට්ඨහිත්වා දුතියං ඝාතං සමාපජ්ජී. දුතියඝාතං වුට්ඨහිත්වා පඨමං
 ඝාතං සමාපජ්ජී. පඨමඝාතං වුට්ඨහිත්වා දුතියං ඝාතං සමාපජ්ජී.
 දුතියඝාතං වුට්ඨහිත්වා තතියං ඝාතං සමාපජ්ජී. තතියඝාතං
 වුට්ඨහිත්වා චතුස්සං ඝාතං සමාපජ්ජී. චතුස්සං ඝාතං වුට්ඨහිත්වා
 තං සමනන්තරා භගවා පරිනිබ්බාසී.

110. පරිනිබ්බුතෙ භගවති සහ පරිනිබ්බානා මහාභූමිවාලො අභොසී,
 භිංසනතො සලොමහංසො දෙවදුන්දුභියො ච ඵලිංසු. පරිනිබ්බුතෙ භගවති
 සහ පරිනිබ්බානා බුභමා සහමපති ඉමං ගාථං අභාසී:

“සඛෙව නිකඛිපිසසනති භුතා ලොකෙ සමුසසයං¹
 යථා ඵතාදිසො සඤ්ඤා ලොකෙ අපථිපුග්ගලො
 තථාගතො බලපාතො සමබුද්ධො පරිනිබ්බුතො”ති.

පරිනිබ්බුතෙ භගවති සහ පරිනිබ්බානා සකෙකා දෙවානම්දෙදු ඉමං
 ගාථං අභාසී:

“අතිව්වා වත සඛාරා උපපාදෙවයධම්මිනො,
 උපපජ්ජිත්වා නිරුජ්ඣන්ති තෙසං වූපසමො සුඛො”ති.

පරිනිබ්බුතෙ භගවති සහ පරිනිබ්බානා ආයසමා අනුරුද්ධො ඉමා
 ගාථායො අභාසී:

“නාහු අසසාසපසසායො සීතවිකාසස තාදිනො,
 අනෙපො සන්තිමාරඛ්භ යං කාලමකරී චුති.
 අසලීනෙන විකෙතන වෙදනං අජ්ඣවාසයී,
 පජේජාතසෙසව නිබ්බානං විමොකෙඛා වෙතසො අහු”ති.²

1. විකබ්බුමා ලොකෙ අනුකර්මිතො නි (මජ්ඣං)
 2. අසලීනෙන කායෙන වෙදනාමිධිවාසයන් ප්‍රදොසංසොච විමොකසංඝාතො වෙතසො
 (මධ්‍යමිකාවානති)

ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සඤ්ඤාවේදයිත නිරොධ සමාපත්තියෙන් නැඟී සිට නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට සමවත් සේක. නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතන සමවතින් නැඟී ආකිඤ්චඤ්ඤායතන සමවතට සමවත් සේක. ආකිඤ්චඤ්ඤායතන සමවතින් නැඟී විඤ්ඤානඤ්චායතනයට සමවත් සේක. විඤ්ඤානඤ්චායතන සමවතින් නැඟී ආකාසානඤ්චායතනයට සමවත් සේක. ආකාසානඤ්චායතන සමවතින් නැඟී සිවුවැනි දහනට සමවත් සේක. සිවුවැනි දහනෙන් නැඟී තෙවෙනි දහනට සමවත් සේක. තෙවෙනි දහනින් නැඟී දෙවෙනි දහනට සමවත් සේක. දෙවෙනි දහනින් නැඟී පළමු දහනට සමවත් සේක. පළමු දහනින් නැඟී දෙවෙනි දහනට සමවත් සේක. දෙවෙනි දහනින් නැඟී තෙවෙනි දහනට සමවත් සේක. තෙවෙනි දහනින් නැඟී සිවුවැනි දහනට සමවත් සේක. සිවුවැනි දහනින් නැඟී එයට අනතුරු වූ පිරිනිව්‍යාණ සේක.

110. හගවත් බුදුරජුන් පිරිනිව්‍යාණ කල්හි, පිරිනිවෙණු හා මැ බිහිසුණු වූ ලොමුදහ ගැනුම් ඇති කරන මහද් භූමිවලනයක් විය. දෙවබෙර පැළිණ. හගවත් බුදුරජුන් පිරිනිව්‍යාණ කල්හි, පිරිනිවන හා මැ සහමපති මහ බබ් “සබබෙව නික්බිසිස්සන්ති . . . සම්බුද්ධො පරිනිබ්බුතො” යි මේ ගය ගැයි ය.

එහි අදහස: “ලොවැ හැම සත්භූ ම යම් සේ (ජීවිතෙන්දිය-පරිභාණියෙන්) සිරුර හැරදමත් ද, එසේ ම දඟවැදැරුම් ඥානබලයට පැමිණි, ලොවැ ඔබට සමපුභුලක්භූ නැති, තරාගත වූ සම්බුද්ධ වූ මෙ බදු වූ ශාස්තෘන් වහන්සේ පිරිනිව්‍යාණ සේක ”

හගවත් බුදුරජුන් පිරිනිව්‍යාණ කල්හි, පිරිනිවෙණු හා මැ සක්දෙව්දු “අනිව්වාචන සංඛාරා . . තෙසං වූපසමො සුඛො” යි මේ ගය කී ය.

එහි අදහස: “පසයෙන් හටගත් සියලු දෑ ඒකාන්තයෙන් ඉපැදෙන වැනැසෙන සුලු ය. ඔහු ඉපැද නැසෙත්. ඔවුන්ගේ සංසිද්ධිම සුව ගෙන දෙයි.”

හගවත් බුදුරජුන් පිරිනිව්‍යාණ කල්හි පිරිනිවෙණු හා මැ අනුරුත් තෙරණුවෝ “නාහු අස්සාසපස්සාසා . . විමොක්ඛො වෙතසො අහු” යි මේ ගාරා වදළහ:

එහි අදහස: “තහවුරු සිතැති, අටලෝ දහමින් නොසැලෙන බුදුරජුන්ගේ ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසයෝ නැවැතුණාහ (නො පැවැත්මට පැමිණියාහ). ඒ මුනිහු තෘෂ්ණා නැතියාහු, හිවත් අරමුණු කොට කලුරිය කළාහ ඔබ (නො හැකුලුණු සිතින් මරණාන්තික) වේදනාව ඉවැසූහ. පහනක් නිවෙණු සෙසින් ඔබ සිතැ මිදීම විය.”

පරිනිබ්බුතෙ හගච්ඡි සහ පරිනිබ්බානා ආයස්මා ආනන්දෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

“තද්ධි යං භිංසනකං තද්ධි ලොමහංසනං
සබ්බාකාරවරුපෙන සමුච්ඡෙධො පරිනිබ්බුතෙ”ති.

111. “පරිනිබ්බුතෙ හගච්ඡි යෙ තෙ තස් භික්ඛු අච්ඡරාගා අප්පෙකච්චෙ ඛාහා පඤ්ඤා කන්දන්ති ඡිත්තපාතං පතන්ති ආචච්චන්ති විචච්චන්ති:’ අතිබ්ච්චං හගචා පරිනිබ්බුතො, අතිබ්ච්චං සුගතො පරිනිබ්බුතො අතිබ්ච්චං චක්ඛු ලොකෙ අනතරභිත්තන්ති. යෙ පන තෙ භික්ඛු ච්ඡරාගා තෙ සතා සමපජානා ‘අධිවාසෙන්ති අනිච්චා සඛ්ඛාරා, තං කුතෙස්ස ලබ්භා’ති.

112. අථ ඛො ආයස්මා අනුරුඤ්ඤා භික්ඛු ආමනෙස්සි; අලං ආච්චස්ස මා සොච්ඡිස්ස මා පරිදෙව්ච්චි. නනු එතං ආච්චස්සා හගචතා පටිගච්චෙච්ච අක්ඛාතං, සබ්බෙහෙච්ච පියෙහි මනාපෙහි නානාභාවො විනාභාවො අඤ්ඤාථාභාවො, තං කුතෙස්ස ආච්චස්සා ලබ්භා යන්තං ජාතං භුතං සඛිතං පලොකධම්මං තං චත මා පලුජ්ඡිති නෙතං යානං විජ්ජති. දෙවතා ආච්චස්සා උජ්ජායන්ති”ති

“කථමභුතා පන හතෙත අනුරුඤ්ඤා දෙවතා මනසි කරොති? සන්තාච්චස්සා ආනන්ද දෙවතා ආකාසෙ පඨවිසඤ්ඤානියො කෙසෙ පකිරිය කන්දන්ති ඛාහා පඤ්ඤා කන්දන්ති’ ඡිත්තපාතං පතන්ති, ආචච්චන්ති: විචච්චන්ති අතිබ්ච්චං හගචා පරිනිබ්බුතො, අතිබ්ච්චං සුගතො පරිනිබ්බුතො, අතිබ්ච්චං චක්ඛු ලොකෙ අනතරභිත්තන්ති. සන්තාච්චස්සා ආනන්ද දෙවතා පඨවියා පඨවි-සඤ්ඤානියො කෙසෙ පකිරිය-පෙ- අනතරභිත්තො ති. යා පන දෙවතා ච්ඡරාගා තා සතා සමපජානා අධිවාසෙන්ති ‘අනිච්චා සඛ්ඛාරා තං කුතෙස්ස ලබ්භා’ති.

භගවත් බුදුරජුන් පිරිනිව් කල්හි ඔබ පිරිනිවෙන්නා හා මෑ අනඳ තෙරණුවෝ මේ “තදසි යං භිංසනකං . . . සම්බුද්ධො පරිනිබ්බතෙ” යි මේ ගය වදළහ:

එහි අදහස: “(සිල් ආදී) සියලු උතුම් කරුණින් යුත් සම්මාසම්බුදු රජුන් පිරිනිව් කල්හි, එ කෙණෙහි මහත් බිහිසුනු පොළොව සැලීමක් විය. එ කෙණෙහි මහත් ලොමුදහ ගැන්මක් විය.”

111. එහි නොපහ වූ රාගය ඇති යම් මහණ කෙනෙක් වූහු ද, ඔහු භගවත් බුදුරජුන් පිරිනිව් කල්හි, “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතා යුහු වැ පිරිනිව් සේක! සුගතයන් වහන්සේ ඉතා යුහු වැ පිරිනිව් සේක!! ලොවේ ඇස ඉතා යුහු වැ අතුරුදහන් වී යැ!!!” යි ඇතැම් කෙනෙක් දෙහොත් හුවා හඬත්, මැදින් බිඳී වැටුණුවුන් සේ වැටෙත්. (පෙරළෙන්නාහු) වැටුණ තැනට ම පෙරළී එත්, වැටුණු තැනින් ඔබ්බට ද පෙරළී යෙත්. යම් මහණ කෙනෙක් පහ වූ රාග ඇත්තාහු ද, ඔහු එළැඹැවූ සිහි ඇත්තාහු නුවණින් සලකන්නාහු, ‘සංස්කාරයෝ අනිත්‍යහ. ඔවුන් නොනැසෙන බවක් කොයින් ලැබෙන්නේ ද’ යි සලකන්නෝ ඉවසත්.

112. ඉක්බිති අනුරුත් තෙරණුවෝ භික්ෂුන් අමතා, “ඇවැත්නි, හැඩුමෙන් වැටෙක් නැත. නො ම සොව්වූ. නො ම වැලැපෙවූ. ප්‍රිය මනාප හැම දූයෙන් ඉවත් වීම, වෙන් වීම, දන් සැටියෙකින් වීම යන මෙය කල් තබා ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ නො වේ ද? ඇවැත්නි, යමෙක් උපන්නේ ද, වූයේ ද පසයෙන් සකස් වූයේ ද, නැසෙන සුලු ද, එය නො නැසේ ව’ යි යන්න කොයින් ලැබෙන්නේ ද? මේ කරුණ අවිද්‍යාමාන ය. ඇවැත්නි, දේවතාවෝ ද තොප හැඩුමට දෙස් කියත්” යි වදළාහ.

“වහන්ස, අනුරුත් තෙරුනි, ඔබ කෙසේ වූ දේවතා කෙනකු මෙනෙහි කරත් ද?” යි අනඳ තෙරණුවෝ පුළුවන්හ. “ඇවැත් අනඳයිනි, අහ සැ පොළොවැ යි සංඥා ඇති දේවතා කෙනෙක් ඇත. ඔහු ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතා වහා පිරිනිව් සේකැ යි, සුගතයන් වහන්සේ ඉතා වහා පිරිනිව් සේකයි, ලොවැ ඇස ඉතා වහා අතුරු දහන් වී යැ’ යි කෙහෙ මුදු වැලැපෙත්. හිසැ අත් හුවා වැලැපෙත්. මැදින් බිඳුණුවුන් සේ ඇද වැටෙත්. බිමැ පෙරළෙන්නාහු වැටී හොත් තැනට ම පෙරළී එත්, වැටී හොත් තැනින් ඔබ්බට ද පෙරළී යෙත්. අනඳයෙනි, පොළොවෙහි පොළොවැ යි සංඥා ඇති දේවතා කෙනෙක් ඇත. ඔහු “. . . අතුරුදහන් වී යැ” යි කෙස් මුදු වැලැපෙත්. යම් දේවතා කෙනෙක් පහ වූ රාග ඇත්තෝ ද (අනාගාමී හෝ රහත් වූ වෝ ද), ඔහු “සංස්කාරයෝ අනිත්‍යහ, (ඔහු නො නැසෙත් යන) එය මෙහි කොයින් ලැබේ ද?” යි එළැඹැවූ සිහි ඇත්තාහු, නුවණින් දන්නාහු ඉවසත්.

113. අප්ඵ ඛො ආයස්මා ච අනුරුද්ධො ආයස්මා ච ආනන්දො තං රක්ඛාවසෙසං ධම්මියා කථාය වීතිනාමෙසුං. අප්ඵ ඛො ආයස්මා අනුරුද්ධො ආයස්මා ආනන්දො ආමනෙකසි: ගච්ඡාච්චියො ආනන්ද කුසිනාරං. කුසිනාරං පච්චිකා කොසිනාරකානං මලලානං ආරොචෙහි: 'පරිනිබ්බුතො වාසිච්ඡා හගවා, යසස්දුනි කාලං මඤ්ඤථා'ති. එවම්හනෙත ති ඛො ආයස්මා ආනන්දො ආයස්මා අනුරුද්ධස්ස පච්චිසුඤ්චා පුබ්බණ්ණසමයං නිවාසෙඤ්චා පක්ඛච්චිරමාදය අක්ඛදුතියො කුසිනාරං පාච්චි. තෙන ඛො පන සමයෙන කොසිනාරකා මලලා සඤ්චාගාථෙ සන්තිපතිතා භොනති තෙනෙව කරණියෙන. අප්ඵ ඛො ආයස්මා ආනන්දො යෙන කොසිනාරකානං මලලානං සඤ්චාගාරං තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්ඤ්චා කොසිනාරකානං මලලානං ආරොචෙහි: "පරිනිබ්බුතො වාසිච්ඡා හගවා, යසස්දුනි කාලං මඤ්ඤථා"ති. ඉදමායස්මතො ආනන්දස්ස වචනං සුඤ්චා මලලා ච මලලපුත්තා ච මලලසුඤ්චා ච මලලපඤ්චා ච අසාවිනො දුමමනා වෙතො දුක්ඛසමපතිතා අපෙකච්චි කෙසෙ පකිරිය කන්දන්ති, බාහා පඤ්චා කන්දන්ති, ජිනපාතං පතන්ති ආච්චන්ති විච්චන්ති අතිච්චං හගවා පරිනිබ්බුතො, අතිච්චං සුගතො පරිනිබ්බුතො, අතිච්චං චක්ඛු ලොකෙ අක්ඛරිතිති."

114. අප්ඵ ඛො කොසිනාරකා මලලා පුරිසෙ ආණාපෙසුං "තෙනති හණ්ණ කුසිනාරායං ගන්ධිමාලකුචි සබ්බකුචි තාළාවචරං සන්තිපාතෙථා"ති. අප්ඵ ඛො කොසිනාරකා මලලා ගන්ධිමාලකුචි සබ්බකුචි තාළාවචරං පකුචි ච දුස්සපුගසන්තා ආදය යෙන උපවික්ඛනං මලලානං සාලවනං යෙන හගවතො සරීරං තෙනුපසඛකම්සු. උපසඛකම්ඤ්චා හගවතො සරීරං නචෙච්චි ගීතෙහි වාදිතෙහි මාලෙහි ගන්ධි සක්කරොත්තා ගරුකරොත්තා මානෙත්තා පුපෙත්තා වෙලවිතානාති කරොත්තා මණ්ඩලමාලෙ පච්චියාදෙත්තා 'එකදිවසං වීතිනාමෙසුං. අප්ඵ ඛො කොසිනාරකානං මලලානං එතදභොසි. 'අතිච්චිකාලො ඛො අජ්ජ හගවතො සරීරං ඤාපෙතුං, සෙච්චි මයං හගවතො සරීරං ඤාපෙසාමා'ති. අප්ඵ ඛො කොසිනාරකා මලලා හගවතො සරීරං නචෙච්චි ගීතෙහි වාදිතෙහි මාලෙහි ගන්ධි සක්කරොත්තා ගරුකරොත්තා මානෙත්තා පුපෙත්තා වෙලවිතානාති කරොත්තා මණ්ඩලමාලෙ පච්චියාදෙත්තා දුතියමි දිවසං වීතිනාමෙසුං, තතියමි දිවසං වීතිනාමෙසුං, චතුස්මි දිවසං වීතිනාමෙසුං, පකුචිමමි දිවසං වීතිනාමෙසුං, ඡන්ධමි දිවසං වීතිනාමෙසුං අප්ඵ ඛො සක්ඛමං දිවසං කොසිනාරකානං මලලානං එතදභොසි: මයං හගවතො සරීරං නචෙච්චි ගීතෙහි වාදිතෙහි මාලෙහි ගන්ධි සක්කරොත්තා ගරුකරොත්තා මානෙත්තා පුපෙත්තා, දකඛිණෙන දකඛිණං නගරස්ස හරිඤ්චා බාහිරෙන බාහිරං දකඛිණෙන නගරස්ස හගවතො සරීරං ඤාපෙසාමා'ති.

113. එ කල්හි අනුරුත් තෙරණුවෝ ද අනඳ තෙරණුවෝ ද ඒ රැස ඉතිරි කොටස දැහැමි කතායෙන් ගෙවූහ. ඉක්බිති අනුරුත් තෙරණුවෝ අනඳ තෙරුන් අමතා, “ඇවැත්නි, අනඳයෙනි, කුසිනාරාවට යන්න. කුසිනාරාවට වැද, “වාසිෂ්ඨයිනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිව් සේක. එහි යම් ගමනකට අදහස් කරවූ ද එයට (දැන් කාලය වේ යැ යි) කාලය දැනවූ” යැ යි කුසිනාරාවාසී මල්ල රජුනට සැළ කරවූ” යැයි වදළාහ. ‘එසේ යැ වහන්සැ’ යි ම අනඳ තෙරණුවෝ අනුරුත් තෙරුනට පිළිවදන් දී, පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන, තමා දෙවැනි කොටැති වැ, කුසිනාරාවට පිවිසියාහ. එ සමයෙහි කුසිනාරා වැසි මල්ලයෝ ඒ කටයුත්තෙන් ම සන්ථාගාරයෙහි රැස්වූවාහු වෙත්. එ කලැ අනඳ තෙරණුවෝ කුසිනාරා වැසි මල්ලයන් ගේ සන්ථාගාරය කරා එළැඹියාහ. එළැඹී ඔවුනට ‘වාසිෂ්ඨයෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිව් සේක. එහි යම් ගමනකට අදහස් කරවූ නම් එයට කල් දැනවූ” යැ යි සැළ කළාහ. අනඳ තෙරුන්ගේ මේ වචන අසා, මල්ල රජු ද, මල්ල රජුන් පුත්තු ද, මල්ල රජුන් ලෙහෙළියෝ ද, මල්ල රජුන් බිරියෝ ද, දුක් ඇත්තාහු දෙමනස් ඇත්තාහු, සිත්හි උපන් දුකින් යුක්ත වූවාහු, “ඉතා වහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිව් සේක! ඉතා වහා සුගතයන් වහන්සේ පිරිනිව් සේක!! ඉතා වහා ලොවැ ඇස අතුරුදහන් වී යැ!!!” යි ඇතැම් කෙනෙක් කෙහෙ මුද හඬත්, ඇතැම් කෙනෙක් දෙහොත් හුවා හඬත්, ඇතැම් කෙනෙක් මැදින් බිඳුණවුන් සේ ඇඳ වැටෙත්, වැටී හොත් තැනට පෙරැළී එත්, වැටී හොත් තැනින් ඔබ්බට පෙරැළී යෙත්.

114. එයට පසු කුසිනාරා වාසී මල්ලයෝ පුරුෂයන් බණවා “සග්‍යයෙනි, එසේ වී නම් තෙපි කුසිනාරායෙහි සුවද දැ හා මල් ද සියලු තුය්‍ය-භාණ්ඩ ද රැස්කරවූ යැ” යි ඇණැවූහ. ඉක්බිති කුසිනාරා පුරවැසි මල්ලයෝ සුවද ද මල් ද සියලු තුය්‍ය භාණ්ඩ ද කාසික වස්ත්‍ර යුගල පන්සියයක් ද ගෙන මල්ලයන් ගේ උපවර්තන සල් උයන යම් තැනෙක ද, හඟවත් බුදුරජුන්ගේ ශ්‍රී දේහය යම් තැනෙක ද, එ තැනට එළැඹියාහ. එළැඹී, හඟවත් බුදුරජුන්ගේ සිරි සිරුරට නැටුම් ගීයෙන් වැයුමෙන් මලින් සුවදින් සත්කාර කරන්නාහු, ගෞරව කරන්නාහු, බුහුමන් කරන්නාහු, පූජා කරන්නාහු මහඟු වතින් වියන් බඳනාහු, මඩුලුමල් පිළියෙල කරන්නාහු එක් දවසක් ගෙවූහ. ඉක්බිති කුසිනාරා වැසි මල්ලයනට ‘අද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ශ්‍රී දේහය ආදහන කරන්නට ඉතා නො කල් ය. සෙට දවසැ අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ශ්‍රී දේහය ආදහන කරන්නමු” යි මේ සිත විය. එයට පසු කුසිනාරා වැසි මල්ලයෝ හඟවත් බුදුරජුන් සිරි සිරුරට නැටුම් ගැයුම් වැයුම් මල් සුවද යන මෙයින් සත්කාර ගරුකාර කරන්නාහු, බුහුමන් කරන්නාහු, පූජා කරන්නාහු, මහඟු වතින් වියන් බඳනාහු, මඩුලුමල් පිළියෙල කරන්නාහු, දෙවෙනි දවස ද ගෙවූහ, තෙවෙනි දවස ද ගෙවූහ, සකරවැනි දවස ද ගෙවූහ, පස්වැනි දවස ද ගෙවූහ, සවැනි දවස ද ගෙවූහ. ඉක්බිති සත්වැනි දවසෙහි කුසිනාරා වැසි මල්ලයනට “අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිරි සිරුර නැටුම් ගී වැයුම් මල් සුවද යන මෙයින් සත්කාර ගරුකාර මානන පූජන කරන්නමෝ, නුවර දකුණු දෙසින් දකුණු දිගට වැඩම කරවා, (ඇතුළු නුවරට නො පිවිස්වා) නුවර බැහැරින් ම බැහැරට පමුණුවා, නුවරට දකුණු දිගින් දී ආදහන කරන්නමු” යි මේ සිත විය.

115. තෙන ඛො පන සමයෙන අටඨ මලලපාමොක්ඛා සීසං නභාතා අභතානි වස්ථානි නිවස්ථා ‘මයං භගවතො සරීරං උච්චාරෙසසාමා’ති න සකෙකානති උච්චාරෙතුං. අථ ඛො කොසිනාරකා මලලා ආයසමනං අනුරුද්ධං එතදවොචුං: කො නු ඛො භනෙන අනුරුද්ධි හෙතු කො පච්චයො යෙනිමෙ අච්ඡි මලලපාමොක්ඛා සීසං නභාතා අභතානි වස්ථානි නිවස්ථා ‘මයං භගවතො සරීරං උච්චාරෙසසාමා’ති න සකෙකානති උච්චාරෙතුනති?’

“අඤ්ඤථා ඛො වාසිට්ඨා කුමහාකං අධිප්පායො, අඤ්ඤථා දෙවතානං අධිප්පායො”ති.” “කථං පන භනෙන දෙවතානං අධිප්පායො”ති. “කුමහාකං ඛො වාසිට්ඨා අධිප්පායො: “මයං භගවතො සරීරං නචෙච්චි ගීතෙහි වාදිතෙහි මාලෙහි ගජෙඛි සකකරොතනා ගරුකරොතනා මානෙතනා පුජෙතනා දකඛිණෙන දකඛිණං නගරසස භරිතා, බාහිරෙන බාහිරං දකඛිණතො නගරසස භගවතො සරීරං ක්ඛාපෙසසාමා”ති. දෙවතානං ඛො වාසිට්ඨා අධිප්පායො “මයං භගවතො සරීරං දිබ්බෙහි නචෙච්චි ගීතෙහි වාදිතෙහි මාලෙහි ගජෙඛි සකකරොතනා ගරුකරොතනා මානෙතනා පුජෙතනා, උත්තරෙන උත්තරං නගරසස භරිතා, උත්තරෙන වාරෙන නගරං පචෙසෙතා, මජ්ඣෙත මජ්ඣං නගරසස භරිතා, පුරස්මිමෙන වාරෙන තිකඛිමිතා, පුරස්මිමෙන නගරසස මකුට්ඨකිනං නාම මලලානං චෙතියං, එත්ථ භගවතො සරීරං ක්ඛාපෙසසාමා”ති. “යථා භනෙන දෙවතානං අධිප්පායො, තථා හොතු”ති.

116. තෙන ඛො පන සමයෙන කුසිනාරා යාව සක්ඛිසමලසංකථීරා ජණ්ණුමනෙන ඔධිතා මඤ්ඤවපුප්ඵහි සස්තා හොති අථ ඛො දෙවතා ව කොසිනාරකා ව මලලා භගවතො සරීරං දිබ්බෙහි ව මානුසකෙහි ව නචෙච්චි ගීතෙහි වාදිතෙහි මාලෙහි ගජෙඛි සකකරොතනා ගරුකරොතනා මානෙතනා පුජෙතනා, උත්තරෙන උත්තරං නගරසස භරිතා උත්තරෙන වාරෙන නගරං පචෙසෙතා, මජ්ඣෙත මජ්ඣං නගරසස භරිතා, පුරස්මිමෙන වාරෙන තිකඛිමිතා, පුරස්මිමෙන නගරසස මකුට්ඨකිනං නාම මලලානං චෙතියං,¹ තත්ථ භගවතො සරීරං නිකඛිපිංසු.

1. උත්තරෙණ දචාරෙණ නගරාත් නිඝක්ඛමා නදීං ගිරණාවතීං උපසඨක්ඛමා මුකුට්ඨකිනෙ චෙට්ඨො (සඛිඤ්චිවාදිතං මහාපරිනිබ්බාණසුත්තං)

115. එ සමයෙහි පාමොක් මල්ල රජුහු අට දෙනෙක් ඉස් සෝද නා අළුත් වස්ත්‍ර හැඳගත්තාහු, “අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ශ්‍රී දේහය ඔසොවා ගෙන යන්නම්හ’ යි තැත් කරන්නාහු දු එය ඔසොවන්නට නො හැකි වෙත්. එ විට කුසිනාරා වැසි මල්ලයෝ ‘වහන්ස, අනුරුද්ධයෙනි, මේ පාමොක් මල්ලයෝ අට දෙන හිස් සෝද නා අළුත් වත් හැඳ “අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රී දේහය ඔසොවන්නමු’ යි තැත් කරන්නාහු එය ඔසොවන්නට යම් හෙයෙකින් නො හැකි වෙත් ද, එයට හේතුව කවර යැ? එයට ප්‍රත්‍යයය කවර යැ?” යි අනුරුත් තෙරුන් විචාළාහ. “වාසිස්ඨයෙනි, තොප අදහස අන් සැටියෙක. දෙවියන් අදහස අන් සැටියෙකැ” යි අනුරුත් තෙරණුවෝ වදළහ. “වහන්ස, දෙවියන් අදහස කෙසේද?” යි මල්ලයෝ විචාළාහ. වාසිස්ඨයෙනි, ‘අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සිරි සිරුර නැටුම් ගී වැයුම් මල් සුවද යන මෙයින් සත්කාර ගුරුකාර බහුමාන පූජා කෙරෙමින් නුවර දකුණු දෙසින් දකුණු දිගට වැඩම කරවා නුවර බැහැරින් ම බැහැරට පමුණුවා නුවරට දකුණු දිගින් දී ආදහන කරන්නමු’ යි තොප අදහස ය. “අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සිරි සිරුර දෙව නැටුමින් දෙව ගැයුමින්, දෙව මලින් දෙව සුවදින් සත්කාර ගුරුකාර බහුමාන පූජනා කෙරෙමින් නුවර උතුරින් උතුරු දිගට වැඩම කරවා, උතුරු දෙරින් නුවරට පිවිස්වා, නුවරට මැදින් නුවර මැදට පමුණුවා, නැගෙනහිර දිගැ දෙරින් පිටතට වැඩම කරවා, නුවරට පෙරදිගැ මල්ලයන් ගේ මුකුට බන්ධන නම් යම් සැයෙක් ඇද්ද, එහි ආදහනය කරන්නම්හ’ යනු දේවතාවන් ගේ අදහස යැ” යි අනුරුත් තෙරණුවෝ වදළාහ. “වහන්ස, දේවතාවන්ගේ අදහස යම්සේ ද එසේ වේවා” යි මල්ලයෝ කීහ.

116. එ සමයෙහි වනාහි කුසිනාරා නුවර ගෘහසන්ධි ද වැසිකිළි කාණු ද කැලිකසල දමන තැන් ද දක්වා ම දනක් පමණ බහල කොට මදුරා මලින් අතුරන ලද්දේ විය. ඉක්බිති දෙවියෝ ද කුසිනාරා පුර මල්ල රජදරුවෝ ද හඟවත් බුදු රජුන්ගේ ශ්‍රී ශරීරය දිවා වූ ද මානුෂක වූ ද නැටුමෙන් ගැයුමෙන් වැයුමෙන් මලින් සුවදින් සත්කාර කරන්නාහු, ගෞරව කරන්නාහු, බුහුමන් කරන්නාහු, පුදන්නාහු නුවර උතුරින් උතුරු දිගට වැඩම කරවා, උතුරු වහසල් දෙරින් නුවරට පිවිස්වා, නුවර මැදින් නුවර මැදට පමුණුවා පෙරදිගැ වහසල් දෙරින් පිටතට වැඩම කරවා, නුවරට පෙර දිගැ වූ මල්ල රජුන්ගේ මුකුටබන්ධන නම් යම් සැයෙක් (මංගල ශාලාවෙක්) වී ද එහි තැන් පත් කළා හ.

117. අථ ඛො කොසිතාරකා මලලා ආයසමනනං ආනන්දං එතදවොචුං: “කථං මයං භතෙන ආනන්ද තථාගතස්ස සරීරෙ පටිපජ්ජාමා?”ති. “යථා ඛො වාසිට්ඨා රඤ්ඤ චකකචතතිස්ස සරීරෙ පටිපජ්ජතති, එවං තථාගතස්ස සරීරෙ පටිපජ්ජිතබ්බතති.” “කථං පන භතෙන ආනන්ද රඤ්ඤ චකකචතතිස්ස සරීරෙ පටිපජ්ජතති”ති. “රඤ්ඤ චාසිට්ඨා චකකචතතිස්ස සරීරං අභතෙන චඤ්ඤෙ වෙදෙතති, අභතෙන චඤ්ඤෙ වෙදෙතො විභතෙන කප්පාසෙන වෙදෙතති. විභතෙන කප්පාසෙන වෙදෙතො අභතෙන චඤ්ඤෙ වෙදෙතති. එතෙන උපායෙන පඤ්චි යුගසතෙහි රඤ්ඤ චකකචතතිස්ස සරීරං වෙදෙතො ආයසාය තෙලදෙණියා පකඛිපිතො අඤ්ඤාසා ආයසාය දෙණියා පටිකුජ්ජෙතො, සබ්බගධානං විතකං කරිතො රඤ්ඤ චකකචතතිස්ස සරීරං ක්කාපෙනති. වාතුමමහාපථෙ රඤ්ඤ චකකචතතිස්ස චූපං කරොතති. එවං ඛො වාසිට්ඨා රඤ්ඤ චකකචතතිස්ස සරීරෙ පටිපජ්ජතති. යථා ඛො වාසිට්ඨා රඤ්ඤ චකකචතතිස්ස සරීරෙ පටිපජ්ජතති, එවං තථාගතස්ස සරීරෙ පටිපජ්ජිතබ්බං. වාතුමමහාපථෙ තථාගතස්ස චූපො කාතබ්බො. තස්ස යෙ මාලං වා ගතං වා වුණ්ණකං වා ආරොපෙසසනති වා අභිවාදෙසසනති වා විතතං වා පසාදෙසසනති, තෙසනනං භවිස්සති දීඝරතනං නිතාය සුඛායා”ති.

අථ ඛො කොසිතාරකා මලලා පුරිසෙ ආණාපෙසුං “තෙන හි භණෙ මලලානං විභතං කප්පාසං සනතිපාතෙථා”ති. අථ ඛො කොසිතාරකා මලලා භගවතො සරීරං අභතෙන චඤ්ඤෙ වෙදෙසුං. අභතෙන චඤ්ඤෙ වෙදෙතො විභතෙන කප්පාසෙන වෙදෙසුං. විභතෙන කප්පාසෙන වෙදෙතො අභතෙන චඤ්ඤෙ වෙදෙසුං. එතෙන උපායෙන පඤ්චි යුගසතෙහි භගවතො සරීරං වෙදෙතො ආයසාය තෙලදෙණියා පකඛිපිතො අඤ්ඤාසා ආයසාය දෙණියා පටිකුජ්ජෙතො සබ්බගධානං විතකං කරිතො භගවතො සරීරං විතකං ආරොපෙසුං.

මහාකසපාගමනං.

118. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයසමා මහාකසපො පාචාය කුසිනාරං අද්ධානමග්ගපටිපනො හොති මහතා හිකඛුසඛෙසන සඛිං පඤ්චමතෙතහි හිතඛුසතෙහි. අථ ඛො ආයසමා මහාකසපො මග්ගා ඔකකමම අඤ්ඤතරසමිං රුකඛමුලෙ නිසීදි. තෙන ඛො පන සමයෙන අඤ්ඤතරො ආජීවකො කුසිනාරාය මන්දරවජුප්ථං ගහෙතො පාවං අද්ධානමග්ගපටිපනො හොති. අද්දසා ඛො ආයසමා මහාකසපො තං ආජීවකං දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිස්වා තං ආජීවකං එතදවොච: ‘අපාචුසො අමහාකං සජාරං ජානාසී?’ති. ආම ආචුසො ජානාමී.

1. සුවණ්දොණාං නිධාය තෙලෙත පුරිසිතො තං සුවණ්දොණිං උපාපා දවතිසසාං මහාදොණාං ප්‍රකම්පා (සබ්බජීවාදිතං මහාපරිනිබ්බානසුත්තං)

117. ඉක්බිති කුසිනාරා පුර මල්ල රජුහු “අනඳ තෙරුන් වහන්ස, කෙසේ අපි තපාගතයන් වහන්සේගේ සිරි සිරුරෙහි පිළිපදිමු ද?” යි අනඳ තෙරුන් විචාළාහ. “වාසිෂ්ඨයෙනි, සක්විති රජුගේ සිරුරෙහි යම් සේ පිළිපදිත් ද, තපාගතයන් වහන්සේගේ සිරි සිරුරෙහි ද එසේ ම පිළිපැදියැ යුතු” යැ යි අනඳ තෙරුණුවෝ වදළාහ. ‘අනඳ තෙරුන් වහන්ස, සක්විති රජුගේ සිරුරෙහි කෙසේ පිළිපදිත් ද?’ යි මල්ල රජුහු විචාළාහ. “වාසිෂ්ඨයෙනි, සක්විත්තහු ගේ සිරුර අළුත් වනින් වෙළුන්. අළුත් වනින් වෙළා, මොනොවට නභා පැදු කපුපුළුන් වෙළුන්. නභා පැදු කපුපුළුන් වෙළා (යළි) අළුත් වනින් වෙළුන්. මේ නයින් යුගල පන් සියෙකින් සක්විති රජුගේ සිරුර වෙළා, රන්මුවා තෙල් දෙණෙක බහා අන් රන්මුවා දෙණෙකින් වසා, සියලු වගයේ සුවද දරින් දර සැයක් තනා, සක්විති රජුගේ සිරුර දවත්. සිවුමං හන්දියෙක සක්විති රජුට (ඔහු සිරුර ඉතිරි වූ අලු ඇ නිදන් කොට) ස්තූපයක් නංවත්. වාසිෂ්ඨයෙනි, සක්විති රජුගේ සිරුරෙහි මෙසේ පිළිපදිත්. වාසිෂ්ඨයෙනි, සක්විති රජුගේ සිරුරෙහි යම් සේ පිළිපදිත් ද, එසේම තපාගතයන් වහන්සේගේ ශ්‍රී දෙහයෙහි ද පිළිපැදිය යුතු. සිවුමං හන්දියෙක තපාගතයන් වහන්සේට (ඔබ ශාරීරික ධාතුන් නිදහන් කොට ස්තූපයක් කළ මනා ය. එහි යම් කෙනෙක් මල් හෝ සුවද හෝ . . . නභන්තාහු (පුදන්තාහු) හෝ වෙන් ද, ආදරයෙන් වදින්නාහු හෝ වෙන් ද, සිත පහදවන්නාහු හෝ වෙන් ද, එය ඔවුනට බොහෝ කල් වැඩ පිණිස සුව පිණිස වන්නේ යැ” යි අනඳ තෙරුණුවෝ වදළාහ.

ඉක්බිති කුසිනාරා පුර වැසි මල්ල රජුහු පුරුෂයන් බණවා ‘එසේ නම් සගයෙනි, මල්ල රට ඇති නභා පාදන ලද කපුපුළුන් එක් තැන් කරවු’ යැ යි ඇණැවුහ. එයට පසු කුසිනාරා පුර වැසි මල්ල රජුහු හඟවත් බුදු රජුන් සිරි සිරුර අළුත් වනින් වෙළූහ. අළුත් වනින් වෙළා නභා පාදන ලද කපු පුළුනෙන් වෙළූහ. නභා පාදන ලද කපු පුළුනෙන් වෙළා, නවමුවනින් යළි වෙළූහ. මේ නයින් යුගල පන්සියෙකින් හඟවත් බුදුරජුන් සිරි සිරුර වෙළා, රන්මුවා තෙල් දෙණෙක බහා අන් රන්මුවා දෙණෙකින් වසා සියලු වගයේ සුවද දරින් විතකයක් කොට, හඟවත් බුදුරජුන්ගේ ශ්‍රී දෙහය එයට නැඟුහ.

මහසුජ තෙරුන් වැඩම කිරීම

118. එ සමයෙහි වූ කලි මහසුජ තෙරුණුවෝ පාවා නුවරින් කුසිනාරාව බලා පන්සියක් පමණ වූ මහ බික් සහන කැටුවැ දික් මහට පිළිපන්නාහු වෙන්. එ කලැ මහසුජ තෙරුණුවෝ මහ මහින් ඉවත් වැ, එක්තරා රුකක් මුලැ වැඩ හුන්හ. එ සමයෙහි එක්තරා ආජීවකයෙක් කුසිනාරා නුවරින් මදුරා මලක් ගෙන පාවා නුවර බලා අදන් මහට පිළිපන්නේ වෙයි. මහසුජ මහතෙරුණුවෝ දුර ම එන ඒ ආජීවකයා දුටුහු. දැක ‘ඇවැත්නි, අප ශාස්තෘන් වහන්සේ දැනිවූ දෑ’ යි විචාළාහ. “එසේ ය, ඇවැත්නි, දැනිමි.

අජ්ජ සත්තාහපරිනිබ්බුතො සමණො ගොතමො. තතො මෙ ඉදං මජ්ඣරවපුප්ඵං ගභිතනති''. තස්ස යෙ තෙ භික්ඛු අවිතරාගා අපෙසකවෙච්ච බාහා පභග්ගස්ස කඤ්ඤති, ඡිත්තපාතං පතනති, ආවට්ඨනති විචට්ඨනති: අතිබ්භං භගවා පරිනිබ්බුතො, අතිබ්භං සුභතො පරිනිබ්බුතො, අතිබ්භං චක්ඛු ලොකෙ³ අනතරභිතනති, යෙ පන තෙ භික්ඛු විතරාගා, තෙ සතා සමපජානා අධිවාසෙනති: අනිච්චා සඞ්ඛාරා, තං කුතෙස්ස ලබ්භා'ති.

119. තෙන ඛො පන සමයෙන සුභදෙසු නාම බුඩ්ඪිබ්බිඤ්ඤිතො' තස්සා පරිසායං නිසිංහො හොති. අථ ඛො සුභදෙසු බුඩ්ඪිපබ්බජිතො තෙ භික්ඛු ඵදතවොච:' අලං ආච්චියො මා සොච්ඤ්ඤි, මා පරිදෙච්ඤ්ඤි. සුමුත්තා මයං තෙන මහාසමණෙන. උපඤ්ඤා ව හොම ඉදං වො කඤ්ඤති, ඉදං වො න කප්පති ති. ඉදුනි පන මයං යං ඉච්ඡිසාම තං කරිසාම, යං න ඉච්ඡිසාම න තං කරිසාමා''ති. අථ ඛො ආයස්මා මහාකස්සපො භික්ඛු ආමනෙතයි: 'අලං ආච්චියො මා සොච්ඤ්ඤි, මා පරිදෙච්ඤ්ඤි. නනු ඵතං ආච්චියො භගවතා පටිගවෙච්ච ව අකම්මානං: සබ්බෙහෙව පියෙහි මනාපෙහි නානාභාවො වීනාභාවො අඤ්ඤාඨාභාවො. තං කුතෙස්ස ආච්චියො ලබ්භා යතං ජාතං භූතං සඞ්ඛිතං පලොකධම්මං, තං තථාගතස්සාපි සරිරං මා පඤ්ඤිති තෙනං යානං විජ්ජති''ති.

120. තෙන ඛො පන සමයෙන චක්ඛාරො මලලපාමොකඛා සීසං නභාතා අභතානි චඤ්ඤානි නිචඤ්ඤා මයං භගවතො විතකං ආලිමෙපස්සාමාති න සකෙකානති ආලිමෙපතුං. අථ ඛො කොසිතාරකා මලලා ආයස්මානං අනුරුද්ධං ඵතදවොච්චි: කො නු ඛො භතෙන අනුරුද්ධ හෙතු, කො පච්චියො, යෙනිමෙ චක්ඛාරො මලලපාමොකඛා සීසං නභාතා අභතානි චඤ්ඤානි නිචඤ්ඤා මයං භගවතො විතකං ආලිමෙපස්සාමාති න සකෙකානති ආලිමෙපතුනති''? "අඤ්ඤාඨා ඛො වාසිට්ඨා දෙවතානං අධිප්පායො''ති. "කථං පන භතෙන දෙවතානං අධිප්පායො?"ති. "දෙවතානං ඛො වාසිට්ඨා අධිප්පායො: අයං ආයස්මා මහාකස්සපො පාවාය කුසිතාරං අඛානමභගපටිපනොන මහතා භික්ඛුසඞ්ඛෙන සඬිං පඤ්ඤමතෙහි භික්ඛුසතෙහි. න තාව භගවතො විතකො පඤ්ඤිසති යාවායස්මා මහාකස්සපො භගවතො පාදෙ සිරසා න චඤ්ඤති''ති. "යථා භතෙන දෙවතානං අධිප්පායො තථා හොතු'' ති.

3. අථ බ්ඝු මාථේ, න්නතරො නිථ්ඤ්ඤාඨං ඉවාකා: මජ්ඣර පුඤ්ඤාදාය (සබ්බස්ථි වාදික මහාපරිනිබ්බානසුත්තං)
4. චක්ඛුමා ලොකෙ අනතරභිතො (මජ්ඣං) ලොකෙචක්ඛුරතතර්භිතම (සබ්බස්ථි වාදික මහාපරිනිබ්බානසුත්තං)
1. බුඩ්ඪිබ්බිඤ්ඤිතො (මජ්ඣං)

අදට මහණ ගොයුමාණෝ පිරිනිව්‍යාණ සත් දවසක් ඇත්තෝ යැ. මා විසින් එ තැනින් මේ මදරා මල ගන්නා ලද යැ” යි ආච්චක කී ය. එහි යම් අවිතරාග මහණ කෙනෙක් වූහු ද, ඔහු “ඉතා වහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිව්‍යාණ සේක, ඉතා වහා සුගතයන් වහන්සේ පිරිනිව්‍යාණ සේක, ඉතා වහා ලොව ඇස අතුරුදහන් වියැ” යි ඇතැම් කෙනෙක් දෝත්තුවා හඬත්, ඇතැම් කෙනෙක් මැදින් මුත් රුකක් සෙයින් ඇද වැටෙත්, හොත් තැනට පෙරැළී එත් හොත් තැනින් ඔබ්බට පෙරැළී යෙත්. යම් විධරාග මහණ කෙනෙක් වූහු ද, ඔහු ‘සංස්කාරයෝ අනිත්‍යහ. ඔහු නො නැසෙත් යන යමෙක් ඇද්ද, එය මෙහි කොයින් ලැබේ ද!’ යි එළැඹැවූ සිහි ඇත්තාහු, නුවණින් දන්නාහු ඉවසා සිටිත්.

119. එ සමයෙහි සුභද්‍ර නම් වූ මහඵ කලා පැවිදි වූයෙක් එ පිරිසැහුන්තේ වෙයි. එ විටැ සුභද්‍ර මහඵ පැවිදි තැන ඒ භික්ෂුනට “ඇවැත්නි, කම් නැත. නහමක් සොවිටු, නහමක් වැලැපෙටු. අපි ඒ මහා ශ්‍රමණයා ගෙන් මොනොවට මිදුණුමහ. ‘මෙය තොපට කැප වෙයි, මෙය තොපට නො කැප වේ’ යැ යි අපි ඔහුගෙන් උපද්‍රැතයෝ වූහු. දැන් වනාහි යමක් අපි කැමැති වන්නමෝ ද, එය කරන්නමු, යමක් නො කැමැති වන්නමෝ ද, එය නො කරන්නමු” යි කීය. එ කලා මහසුඵ තෙරණුවෝ භික්ෂුන් අමතා “ඇවැත්නි, කම් නැත. නහමක් සොවිටු, නහමක් වැලැපෙටු. ඇවැත්නි, ප්‍රිය මනාප හැම දැයින්ම ඉවත් වීම, වෙන් වීම, අන් සැටියෙකින් වීම යන යමෙක් ඇද්ද, මෙය කල් තබා ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ නො වේ ද? යමෙක් උපන්නේ ද, වූයේ ද, සැකැසුණේ ද, පලුදු වන සුලු ද, එසේ වූ තථාගතයන් වහන්සේ ගේ සිරුර ද පලුදු නො වේව” යි යන ඒ කරුණ කොයින් මෙහි ලැබෙන්නේද? මෙ කරුණ විද්‍යමාන නො වේ” යැ යි වදළාහ.

120. එසමයෙහි පාමොක් මල්ල රජුහු සිටු දෙනෙක් භික්ෂ සෝදනා නවමු වත් හැඳ ‘අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ චිතකයට ගිනි අවුලු වන්නමහ’ යි (යත්ත කරන්නාහු ද) ගිනි අවුලුවන්නට නො හැකි වෙත්. එ විට කුසිනාරාවාසි මල්ල රජුහු ‘වහන්ස, අනුරුත් තෙරුනි, මේ පාමොක් මල්ල රජුහු සතර දෙනා භික්ෂ සෝදනා නවමු වත් හැඳ ‘අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ චිතකයට ගිනි අවුලුවන්නමහ’ යි යත්ත කරන්නාහු ද, යම් හෙයෙකින් ගිනි අවුලුවන්නට නො හැකි වෙත් ද, ඒ හේතුව කවර යැ? ඒ ප්‍රත්‍යයය කවර යැ?’ යි අනුරුත් තෙරුන් විවාළාහ. “වාසිඡයයෙනි, දේවතාවන්ගේ අදහස අන් පරිද්දෙකින්” යි අනුරුත් තෙරණුවෝ වදළහ. “වහන්ස, දේවතාවන් ගේ අදහස කෙසේ වේ ද?” යි මල්ල රජුහු පුළුඹුත්හ. “වාසිඡයයෙනි, මේ මහසුඵ තෙරණුවෝ පාවා නුවරින් නික්මැ කුසිනාරාව බලා පන්සියක් පමණ වූ මහ බික්සහන සමග අදන් මහ පිළිපත්හ. ‘මහසුඵ මහ තෙරණුවන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සිරිපා නො වදනා තාක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ චිතකය ගිනි නො ගනී වා’ යනු දේවතාවන් ගේ අදහස වේ යැ” යි අනුරුත් තෙරණුවෝ වදළාහ. “වහන්ස දේවතාවන්ගේ අදහස යම් සේ ද, එසේ වේ වා” යි මල්ල රජුහු කීහ.

121. අථ ඛො ආයස්මා මහාකසසපො යෙන කුසිනාරා මකුට්ඨ-
 බන්ධනං නාම මලලානං චේතියං යෙන හගවතො චිතකො තෙත්තු-
 පසඛකම්. උපසඛකම්භවා එකං සං වීචරං කඛා අඤ්ඤිං පණාමේඛා
 තිසඛතත්තුං චිතකං පදකඛිණං කඛා, පාදතො විචරිඛා හගවතො
 පාදෙ සිරසා වන්දි. තානි පි ඛො පඤ්ඤා භික්ඛුසතානි එකංසං වීචරං
 කඛා අඤ්ඤිමපණාමේඛා තිසඛතත්තුං චිතකං පදකඛිණං කඛා
 හගවතො පාදෙ සිරසා වන්දිංසු. වන්දිතෙසු¹ ච පනායසමතා මහා-
 කසසපෙන තෙහි පි පඤ්ඤා භික්ඛුසතෙහි, සයමෙව හගවතො
 චිතකො පජජලි.

122. ක්ඛායමානසස ඛො පන හගවතො සරීරසස, යං අහොසි
 ඡවිති වා වමමන්ති වා මංසන්ති වා නහරු ති වා ලසිකා ති වා
 තසස නෙව ඡාරිකා පඤ්ඤාසිඤ්ඤා, න මසි. සාරීරානෙව අවසිසසිංසු.
 සෙය්‍යථාපි නාම සපිසස වා තෙලසස වා ක්ඛායමානසස නෙව ඡාරිකා
 පඤ්ඤායති න මසි, එවමෙව හගවතො සරීරසස ක්ඛායමානසස යං
 අහොසි ඡවිති වා වමමන්ති වා මංසන්ති වා නහරුති වා ලසිකාති වා
 තසස නෙව ඡාරිකා පඤ්ඤාසිඤ්ඤා න මසි, සාරීරානෙව අවසිසසිංසු.
 තෙසඤ්ඤා පඤ්ඤානං දුසකදුගසතානං වෙච දුසසානි න ඩයහිංසු යඤ්ඤා
 සබ්බබහන්තරිමං² යඤ්ඤා බාහිරං. දඬෙඨ ච ඛො පන හගවතො සරීරෙ
 අනනළිකඛා උදකධාරා පාතුභවිඛා හගවතො චිතකං නිබ්බාපෙසි.
 උදකං සාලතො පි අබ්බුන්තමිඛා හගවතො චිතකං නිබ්බාපෙසි.
 කොසිනාරකා පි මලලා සබ්බගඤ්ඤාදකෙන හගවතො චිතකං
 නිබ්බාපෙසුං.

අථ ඛො කොසිනාරකා මලලා හගවතො සාරීරානි සත්තාහං
 සඤ්ඤාගරෙ සන්තිපඤ්ඤරං කරිඛා ධනුපාකාරං පරිකඛිපාපෙඛා නචෙචති
 ථීතෙහි වාදිතෙහි මාලෙහි ගඤ්ඤි සකකරිංසු ගරුකරිංසු මානොසුං
 සුජෙසුං.

සාරීරිකධාතුවිභජනා

122. අසෙසාසි ඛො රාජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුකොතො:
 “හගවා කිර කුසිනාරායං පරිනිබ්බුතො” ති. අථ ඛො රාජා මාගධො:
 අජාසත්තු වෙදෙහිපුකොතො කොසිනාරතානං මලලානං දුතං පාහෙසි
 “හගවා පි බතතියො අහමපි බතතියො. අහමපි අරහාමි හගවතො සාරීරානං
 හාගං, අහමපි හගවතො සාරීරානං චුපඤ්ඤා මහඤ්ඤා කරිසසාමී” ති.

1. වන්දිතෙ ව (මජ්ඣ. ෪෩)
 2. සබ්බබහන්තරිමං (මජ්ඣ.) සබ්බං අබ්බහන්තරිමං (෪෩)

121. ඉක්බිත්තෙන් මහසුඡ්ඤාන තෙරණුවෝ කුසිනාරා නුවර මුකුට බන්ධන නම් මල්ලයන් ගේ වෛතය යම් තැනෙක ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ චිතකය යම් තැනෙක ද, එතැනට එළැඹියාහ. එළැඹ සිටුව එකස් කොට දෙහොත් නභා තුන් වටක් චිතකය පැදකුණු කොට, හිස් නමා හඟවත් බුදු රජුන් ගේ සිරි පා වැන්දහ. ඒ පන්සියක් හික්සුහු ද සිටුව එකස් කොට දෙහොත් නභා තුන් වටක් චිතකය පැදකුණු කොට, හිස් නමා හඟවත් බුදු රජුන් ගේ සිරි පා වැන්දහ. මහසුඡ්ඤාන තෙරුන් විසින්ද ඒ පන්සියක් හික්සුන් විසින් ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිරි පා වදනා ලද කල්හි, හඟවත් බුදු රජුන් ගේ චිතකය තෙමේ ම ගිනි ගත.

122. දූවෙන්නා වූ, හඟවත් බුදු රජුන් සිරි සිරුර සිවියැ යි හෝ සමැ යි හෝ මසැ යි හෝ නහැ යි හෝ සදම්භුදු යැ යි යමෙක් වී ද, එහි අළු නො ම පැනිණ, දූලි ද නො ම පැනිණ. ශාරීරික ධාතුහු ම ඉතිරි වූහ. යම් සේ දූවෙන ගිතෙලැ හෝ තලතෙලැ අළුයෙක් නො ම පැනේ ද, දූලියෙක් නො ම පැනේ ද, එසේ ම දූවෙන; හඟවත් බුදු රජුන් සිරි සිරුරැ සිවි යැ යි හෝ සමැ යි මසැ යි නහැ යි හෝ සදම්භුදු යැ යි යමෙක් වී ද, එහි අළු ද නො පැනිණ, දූලි ද නො පැනිණ, ශාරීරික ධාතුහු ම ඉතිරි වූහ. ඒ පන්සියක් වස්ත්‍ර යුගලයන් අතුරෙන් ද යම් වස්ත්‍රයෙක් හැමට යැවින් වී ද, යම් වස්ත්‍රයෙක් හැමට පිටින් වී ද, ඒ වස්ත්‍ර දෙක ම නො දූවිණ. හඟවත් බුදු රජුන් සිරි සිරුර දූවුණු කල්හි අහසින් දිය දහර පහළ වැ චිතකය නිවී ය. වටා සිවි සල් රුක් හි අතු පතරින් ද ජලය මතු වී චිතකය නිවී ය. කුසිනාරාවාසි මල්ල රජුහු ද හැම වර්ගයේ සුවද කැවූ සුවද දියෙන් හඟවත් බුදු රජුන් ගේ චිතකය නිවූහ.

ඉක්බිති කුසිනාරා වැසි මල්ල රජදරුවෝ සන්ථාගාරයේ අඩියැටි මැදිරියක් කොට දුනුපවුරක් වටා ලවා හඟවත් බුදු රජුන්ගේ ශාරීරික ධාතුන් එහි තුළට වැඩම කරවා නැටුමෙන් ගියෙන් වැයුමෙන් මලින් සුවදින් පුරා සත් දිනක් ගරු කළහ, බුහුමන් කළහ, පිදුහ.

ශාරීරිකධාතුන් බෙදීම

122. වේදේහී පුත්‍ර වූ මගධාධිපති අජාසත් රජ 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුසිනාරාහි දී පිරිනිව් සේක් ලැ'යි ඇසී ය. එ කලැ වේදේහී පුත්‍ර මගධාධි-පති අජාසත් රජ කුසිනාරා වැසි මල්ල රජදරුවනට "භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ක්ෂත්‍රිය වූ සේක. මම ද ක්ෂත්‍රියයෙකිමි. මම ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ශාරීරික ධාතුන් ගෙන් කොටසක් ලබන්නට සුදුස්සෙමි. මම ද භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ ගේ ශාරීරික ධාතුන් පිණිස ස්තුපයක් ද පුද උළෙලක් ද කරන්නෙමි" යි කියා දුතයකු යැවී ය.

අසෙසාසුං ඛො වොසාලිකා ලිච්ඡවී: ‘හඟවා කීර කුසිනාරායං පරිනිබ්බුතො’ති. අථ ඛො වෙසාලිකා ලිච්ඡවී කොසිනාරකානං මලලානං දුතං පාහෙසුං: “හඟවා පි ඛතතියො මයමපි ඛතතියා. මයමපි අරහාම හඟවතො සාරීරානං භාගං. මයමපි හඟවතො සාරීරානං චූපඤ්ඤා මහඤ්ඤා කරිසසාමා” ති.

අසෙසාසුං ඛො කාපිලවස්ථවා සක්ඛා: “හඟවා කීර කුසිනාරායං පරිනිබ්බුතො”ති. අථ ඛො කාපිලවස්ථවා සක්ඛා කොසිනාරකානං මලලානං දුතං පාහෙසුං: “හඟවා අමකාකං ඤාතියෙට්ඨො. මයමපි අරහාම හඟවතො සාරීරානං භාගං. මයමපි හඟවතො සාරීරානං චූපඤ්ඤා මහඤ්ඤා කරිසසාමා”ති.

අසෙසාසුං ඛො අලලකප්පකා බුලයො “හඟවා කීර කුසිනාරායං පරිනිබ්බුතො” ති. අථ ඛො අලලකප්පකා බුලයො කොසිනාරකානං මලලානං දුතං පාහෙසුං: “හඟවා පි ඛතතියො මයමපි ඛතතියා. මයමපි අරහාම හඟවතො සාරීරානං භාගං. මයමපි හඟවතො සාරීරානං චූපඤ්ඤා මහඤ්ඤා කරිසසාමා”ති.

අසෙසාසුං ඛො රාමගාමකා කොලියා “හඟවා කීර කුසිනාරායං පරිනිබ්බුතො” ති. අථ ඛො රාමගාමකා කොලියා කොසිනාරකානං මලලානං දුතං පාහෙසුං: “හඟවා පි ඛතතියො, මයමපි ඛතතියා. මයමපි අරහාම හඟවතො සාරීරානං භාගං. මයමපි හඟවතො සාරීරානං චූපඤ්ඤා මහඤ්ඤා කරිසසාමා”ති.

අසෙසාසුං ඛො වෙද්දීපකො බ්‍රාහ්මණො: “හඟවා කීර කුසිනාරායං පරිනිබ්බුතො”ති. අථ ඛො වෙද්දීපකො බ්‍රාහ්මණො කොසිනාරකානං මලලානං දුතං පාහෙසුං: “හඟවා තු! ඛතතියො. අහමස්මි බ්‍රාහ්මණො, අහමපි අරහාමි හඟවතො සාරීරානං භාගං. අහමපි හඟවතො සාරීරානං චූපඤ්ඤා මහඤ්ඤා කරිසසාමි” ති.

1. හඟවාපි (මජ්ඣං)

විසල් පුර වැසි ලිච්චවී රජදරුවෝ ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුසිනාරාහිදී පිරිනිව් සේක් ලැ’ යි ඇසූහ. එ කලා විසල් පුර වැසි ලිච්චවී රජුහු කුසිනාරා වැසි මල්ලයනට ‘‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ක්ෂත්‍රියය යෝ ය, අපි දු ක්ෂත්‍රියයමහ. අපි දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ශාරීරික ධාතුන් කොටසක් ලබන්නට සුදුස්සමහ. අපි දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ශාරීරික ධාතූනට ස්තූපයක් ද කරන්නමු. පුද උළෙල ද කරන්නමු’’ යි දුතයකු යැවූහ.

කිඹුල්වත් පුර වැසි ශාක්‍ය රජදරුවෝ ‘‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුසිනාරාහි දී පිරිනිව් සේක් ලැ’’ යි ඇසූහ. ඉක්බිති කිඹුල්වත් වැසි ශාක්‍යයෝ කුසිනාරාහි වැසි මල්ලයනට ‘‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපේ ශ්‍රේෂ්ඨ නෑයෝ ය. අපි දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ශාරීරික ධාතුන් ගෙන් කොටසක් ලබන්නට සුදුස්සමහ. අපි දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ශාරීර ධාතූනට ස්තූපයක් ද කරන්නමු, පුද උළෙලක් ද කරන්නමු’’ යි කියා දුතයකු යැවූහ.

අල්ලකප්ප රට වැසි බුලි රජුහු ‘‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුසිනාරාහි දී පිරිනිව් සේක් ලැ’’ යි ඇසූහ. ඉක්බිති අල්ලකප්ප රට වැසි බුලි රජදරුවෝ කුසිනාරාහි වැසි මල්ලයනට ‘‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ක්ෂත්‍රියයෝ ය, අපි ද ක්ෂත්‍රියමහ. අපි දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ශාරීර ධාතුන් කොටසකට සුදුසු වමු. අපි දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ශාරීර ධාතූනට ස්තූපයක් ද කරන්නමු, පුද උළෙල ද කරන්නමු’’ යි දුතයකු අත කියා යැවූහ.

රඹගම් නුවර වැසි කෝලිය රජුහු ‘‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුසිනාරාහිදී පිරිනිව් සේක් ලැ’’ යි ඇසූහ. ඉක්බිති රඹගම් වැසි කෝලිය රජදරුවෝ ‘‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ක්ෂත්‍රිය වූ සේක. අපි දු ක්ෂත්‍රියයමහ. අපි දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ශාරීරික ධාතුන් කොටසක් ලබන්නට සුදුසු වමු. අපි දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශාරීර ධාතූනට ස්තූපයක් කරන්නමු, පුද උළෙලක් ද කරන්නමු’’ යි දුතයකු අත කියා යැවූහ.

වේදිප නගරාධිපති බ්‍රාහ්මණ තෙමේ ‘‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුසිනාරාහි දී පිරිනිව් සේක් ලැ’’ යි ඇසී ය. ඉක්බිති වේදිපක බමුණු තෙමේ ‘‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වූ කලි ක්ෂත්‍රියයෙක. මම බමුණෙකිමි. මම දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ශාරීර ධාතුන් කොටසක් ලබන්නට සුදුස්සෙමි. මම දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ධාතූනට ස්තූපයක් කරන්නෙමි, පුද උළෙල ද කරන්නෙමි’’ යි කියා කුසිනාරා පුරවැසි මල්ලයනට දුතයකු යැවී ය.

අපෙසසාසුං ඛො පාවෙය්‍යකා මලලා “හගවා කිර කුසිනාරායං පරිනිබ්බුතො” ති. අඵ ඛො පාවෙය්‍යකා මලලා කොසිනාරකානං මලලානං දුතං පාභෙසුං. හගවා පි ඛතතියො මයමපි ඛතතියා. මයමපි අරහාම හගවතො සාරිරානං භාගං, මයමපි හගවතො සාරිරානං චූපඤ්ච මහඤ්ච කරිසසාමාති.

එවං චුන්න කොසිනාරකා මලලා තෙ සඛෙඤ ගණෙ එතදවොචුං, හගවා අමහාකං ගාමකෙඛතො පරිනිබ්බුතො, න මයං දසසාම හගවතො සාරිරානං භාගන්ති.

123. එවං චුන්න දෙණො බ්‍රාහමණො තෙ සඛෙඤ ගණෙ එතදවොච:

සුණන්තු භොතොනා මම එකවාකාං¹
අමහාක චුදොධා අහු ඛන්තිවාදෙ.
න හි සාධු’යං උත්තමපුග්ගලසං
සරිරහාගෙ සියා සමපහාරො.

සඛෙඛව භොතොනා සහිතා සමග්ගා
සමමොදමානා කරොමධධහාගෙ.
විස්ථාරිකා භොන්තු දීසාසු චූපා
ඛහු ජනා වකඛුමතො පසන්තා’ති.

124. “තෙන හි බ්‍රාහමණ තුඤ්ඤච හගවතො සාරිරානි අචධධා සමං සුචිහත්තං විහජාහි” ති. ‘එවං භො’ති ඛො දෙණො බ්‍රාහමණො තෙසං සඛිකානං ගණානං පටිසසුචා හගවතො සාරිරානි අචධධා සමං සුචිහත්තං විහජිචා තෙ සඛෙඤ ගණෙ එතදවොච: “ඉමං මෙ භොතොනා තුමං දදන්තු, අහමපි තුමධසං චූපඤ්ච මහඤ්ච කරිසසාමි” ති. අදංසු ඛො තෙ දෙණසං බ්‍රාහමණසං තුමං.

අපෙසසාසුං ඛො පිපපලිචනියා² මොරියා: ‘හගවා කිර කුසිනාරායං පරිනිබ්බුතො’ති. අඵ ඛො පිපපලිචනියා මොරියා කොසිනාරකානං මලලානං දුතං පාභෙසුං: හගවා පි ඛතතියො මයමපි ඛතතියා. මයමපි අරහාම හගවතො සාරිරානං භාගං, මයමපි හගවතො සාරිරානං චූපඤ්ච මහඤ්ච කරිසසාමා’ති. ‘නස්සී හගවතො සාරිරානං භාගො, විහත්තානි හගවතො සාරිරානි, ඉතො අඛාරං හරපා’ති. තෙ තතො අඛාරං හරිංසු:³

1. වාච. ම ජසං.
2. පිපපලිචනියා. සාං.
3. අහරිංසු සාං.කා

පාචා නුවර වැසි මල්ලරජහු “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුසිනාරාහි දී පිරිනිව් සේක් ලැ” යි ඇසූහ. ඉක්බිති පාචා පුර වැසි මල්ලයෝ “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ක්ෂත්‍රිය වූ සේක. ඇපි දු ක්ෂත්‍රියයමිහ. ඇපි දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ශාරීර ධාතුන් කොටසක් ලබන්නට සුදුස්සමිහ. ඇපි දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ශාරීර ධාතූන්ට ස්තූපයක් කරන්නමු, පුද උළෙල ද කරන්නෙමු” යි කියා කුසිනාරා වැසි මල්ලයන්ට දුතයකු යැවූහ.

මෙසේ කී කල්හි කුසිනාරා වැසි මල්ල රජුහු ඒ රාජ සමුහයන්ට, ඒ රාජගණයන්ට “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අප ගමකෙනෙහි පිරිනිව් සේක. අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ශාරීර ධාතු කොටස් නො දෙන්නමු” යි කීහ.

123. මෙසේ කී කල්හි ද්‍රෝණ බ්‍රාහ්මණ තෙමෙ ඒ රාජසමුහයන් ඒ රාජගණයන් බණවා මෙ වදන් පැවැසී ය:

“ පින්වත්නි, මගේ මේ එක් වචනය අසත් වා.

අප බුදුරජුහු ක්ෂාන්තිවාද වූහ.

උතුම් පුභුලක්ඛුගේ සිරුරු කොටස්
නිමිති කොට අවියෙන් ඇත කොටා ගැන්මෙක්
වන්නේ නම්, මෙය නො මැනැවි.

භවත්නි, අපි හැම දෙනා ම එක්සිත් වූ එකමුතු වූ,
සතුටු වෙමින් ධාතුන් අට කොටසක් කරමු.

ඒ ඒ දෙසැ ස්තූපයෝ පැතිර පවත්නෝ වෙත් වා.

(ඒ හැම දෙසැ) පසැසියාණන් වහන්සේට
පැහැදුණු බොහෝ ජනයෝ වෙත්” යනු යි.

124. (බමුණු මෙසේ කී කල්හි) “බමුණාණනි, එසේ වී නම් ඔබ ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ශාරීර ධාතුන් අට කොටසකට සම සේ මනා කොට බෙදන්නැ” යි ඒ රජදරුවෝ කීහ. ‘එසේ යැ, පින්වත්නි’ යි කියා ම ද්‍රෝණ බ්‍රාහ්මණ තෙම ඒ රජමුළුවන්ට ඒ ගණයන්ට පිළිවදන් දී, භගවත් බුදුරජුන් ගේ ශාරීරික ධාතුන් සම සේ අට කොටසකට මොනොවට බෙද ඒ රාජ සමුහයන් ගණයන් බණවා, “භවත්නි, මට මේ (ධාතු බෙදූ) නැළිය දෙන්නවා. මම ද මේ නැළියට ස්තූපයක් කරන්නෙමි, පුද උළෙලක් ද කරන්නෙමි” යි මේ බස් පැවැසී ය. ඔහු ද්‍රෝණ බ්‍රාහ්මණයාට නැළිය දුන්නාහු ම ය.

පිප්පලී වන නගර වාසී මෝරිය රජ දරුවෝ “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුසිනාරාහි දී පිරිනිව් සේක් ලැ” යි ඇසූහ. ඉක්බිති පිප්පලීවන නුවර වැසි මෝරිය රජුහු කුසිනාරා වැසි මල්ල රජුන්ට “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ක්ෂත්‍රිය වූ සේක. අපි දු ක්ෂත්‍රියයමි හ. අපි දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ශාරීරික ධාතු කොටසක් ලබන්නට සුදුස්සමිහ. අපි දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශාරීරික ධාතූන්ට ස්තූපයක් කරන්නමු, පුද උළෙල ද කරන්නමු” යි කියා දුතයකු යැවූහ. “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ශාරීරික ධාතු කොටසක් (ඉතිරි වූ) නැත. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සියලු ශාරීර ධාතුහු බෙද දෙන ලදහ. මෙයින් අභුරු ගෙනයවු” යැ යි මල්ල රජුහු කියා යැවූහ. ඒ පිප්පලීවනික රජුහු ද (ආදහනස්ථානයෙන්) අභුරු ගෙන ගියහ.

ධාතුවෙතිය සුඡා

124. අථ ඛො රාජා මාගධො අජාතසන්තු වෙදෙහිපුත්තො රාජ-
 ගහෙ භගවතො සාරීරානං උප්පඤ්ච මහඤ්ච අකාසි. වෙසාලිකා පි
 ලිච්ඡවී වෙසාලියං භගවතො සාරීරානං උප්පඤ්ච මහඤ්ච අකංසු.
 කාපිලවස්ථා පි සක්කා කපිලවස්ථසම්මි භගවතො සාරීරානං උප්පඤ්ච
 මහඤ්ච අකංසු. අලලකප්පකා පි බුලලයො අලලකප්පෙ භගවතො සාරීරානං
 උප්පඤ්ච මහඤ්ච අකංසු. රාමගාමකා පි කොලියා රාමගාමෙ භගවතො
 සාරීරානං උප්පඤ්ච මහඤ්ච අකංසු. වෙද්දීපකො පි බ්‍රාහ්මණො වෙද්දීපෙ
 භගවතො සාරීරානං උප්පඤ්ච මහඤ්ච අකාසි. පාවෙය්‍යකා පි මලලා
 පාවායං භගවතො සාරීරානං උප්පඤ්ච මහඤ්ච අකංසු. කොසිනාරකා පි
 මලලා කුසිනාරායං භගවතො සාරීරානං උප්පඤ්ච මහඤ්ච අකංසු.
 දෙණො පි බ්‍රාහ්මණො තුම්බසක උප්පඤ්ච මහඤ්ච අකාසි. පිප්පලිවරියා පි
 මොරියා පිප්පලිවතො අඛ්ඛාරානං උප්පඤ්ච මහඤ්ච අකංසු. ඉති අඨ
 සරීරඋප්පා නවමො තුම්බඋප්පො දසමො අඛ්ඛාරඋප්පො. එවමෙතං
 භුතපුබ්බන්ති.

125. “අඨ දෙණා¹ චක්ඛුමතො සරීරා
 සත්තදෙණං ජමබුද්දීපෙ මහෙන්නි,
 එකඤ්ච දෙණං පුරිසවරුක්ඛමසස
 රාමගාමෙ නාගරාජා මහෙන්නි.

එකා හි ද්‍යා තිදිවෙහි පුජිතා
 එකා පන ගඤ්චරපුරෙ මහීයති,
 කාලිඛ්ඛරකෙඤ්ඤා විජිතෙ පුනොකං
 එකං පුන නාගරාජා මහෙන්නි.

තසෙසව තෙජේන අයං විසුඤ්චරා
 ආයාගසෙසෙහි මහි අලංකතා
 එවං ඉමං චක්ඛුමතො සරීරං
 සුසකකතං සකකතසකකතෙහි.

දෙවිඤ්ඤාගිඤ්ඤනරිඤ්ඤ පුජිතො
 මනුසසසෙසෙහි තථෙව පුජිතො,
 තං² වඤ්ච පඤ්ඤලිකා භවිතා
 බුද්ධො භවෙ කප්පසතෙහි දුලලභො³ති.

වත්තාලීස සමා දත්තා කෙසා ලොමා ව සබ්බසො,
 දෙවා හරිංසු එකෙකං වකකවාලපරමපරා⁴ති .

මහාපරිනිබ්බානසුත්තං තතියං.

1. අධ්‍යදෙණං චක්ඛුමතො සරීරං (මජ්ඣ)
 2. තං තං (සත්ත)

ද සෑ පුද

124. ඉක්බිත්තෙන් වෛදේහී පුත්‍ර වූ මගධාධිපති අජාසත් රජ රජගහ පුරයෙහි භගවත් බුදුරජුන් ගේ ශාරීරික ධාතුනට ස්තූපයක් ද පුද උළෙලක් ද කෙළේ ය. විසල් පුර වැසි ලිච්ඡවිහු ද භගවත් බුදුරජුන් ගේ ශාරීරික ධාතුනට විසල් පුර ස්තූපයක් ද පුද උළෙලක් ද කළාහ. කිඹුල්වත් වැසි ශාක්‍යයෝ ද භගවත් බුදුරජුන් ගේ ශාරීරික ධාතුනට ස්තූපයක් ද පුද උළෙලක් ද කිඹුල්වත් පුර කළාහ. අල්ලකජප රටැ බුලි රජුහු ද අලලකජප නුවර භගවත් බුදුරජුන් ගේ ශාරීරික ධාතුනට ස්තූපයක් ද පුද උළෙලක් ද කළාහ. රඹගම් වැසි කෝලිය රජුහු ද රඹගම් නුවර භගවත් බුදුරජුන් ගේ ධාතුනට ස්තූපයක් ද පුද උළෙලක් ද කළාහ. වෙය්දිප නුවර වැසි බමුණු ද වෙය්දිපයෙහි භගවත් බුදුරජුන් ගේ ශාරීරික ධාතුනට ස්තූපයක් ද පුද උළෙලක් ද කළාහ. පාවා නුවර වැසි මල්ලයෝ ද පාවා නුවර භගවත් බුදුරජුන් ගේ ධාතුනට ස්තූපයක් ද පුද උළෙලක් ද කළාහ. කුසිනාරා පුර වැසි මල්ල රජුහු ද භගවත් බුදුරජුන් ගේ ධාතුනට ස්තූපයක් ද පුද උළෙලක් ද කළාහ. ද්‍රෝණ බමුණු ද (ධාතූන් මිත්‍ර) නැළියට සතූපයක් ද පුද උළෙලක් ද කළාහ. පිජ්ජලිවන නුවර වැසි මොරිය රජුහු ද පිජ්ජලිවන නුවරෙහි (ආදහන කළ තැනින් ගෙනා) අඟුරු පිණිස ස්තූපයක් ද පුද උළෙලක් ද කළාහ. මෙසේ ශාරීරික ධාතූන් තැන්පත් කළ ස්තූප අටෙක, නැළිය තැන් පත් කළ නව වැනි ස්තූපය, දස වැනි අංගාර ස්තූපයැ යි සියලු ස්තූප දශයෙක. මෙසේ මේ දස ස්තූප පළමුවෙන් වී ය.

125. පසැස් ඇති බුදුරජුන් ගේ සිරුර ධාතුහු ද්‍රෝණ අටෙකි. එයින් ද්‍රෝණ සතක ධාතූන් දඹදිවැ පුදත්. පුරුෂ ශ්‍රේෂ්ඨයන් වහන්සේ ගේ එක් ද්‍රෝණයක් ධාතූන් රඹගමැ නාරජුහු පුදති. එක් දළදයෙක් වූ කලි දෙවියන් විසින් පුදනු ලැබේ. එක් දළදයෙක් ගන්ධාර පුරයෙහි පුදනු ලැබේ. යලි තව ද දළදයෙක් කලිඟු රජුගේ රටෙහි පුදනු ලැබේ. තව එක් දළදවක් (නාලොව) නා රජුහු පුදති. ඒ සතර දළද වහන්සේ ගේ තෙදින් මේ මුළු පොළොව ශ්‍රේෂ්ඨ පුජොත්සවයෙන් සැරසුණේය. මෙසේ පසැසියාණන්ගේ සිරුරුද සෙසු ජනයා විසින් මොනොවට සත්කාර කරනු ලැබේ. දෙවියන් විසින් ද රජුන් විසින් ද මනා ව සත්කෘත විය. දෙවිඳු විසින් ද නයිඳුන් විසින් ද නිරිඳුන් විසින් ද එසේ ම උතුම් මිනිසුන් විසින් ද පුදන ලද ඒ බුදු රජ තෙම ඒකාන්තයෙන් කල්ප සිය ගණනෙකින්දු දුර්ලභ ය. දෙහොත් මුදුනැ තබාගත්තෝ වැ ඔබ නමදි වූ.

සම සාළිස් දන්තධාතූන් ද කේශ ධාතූන් ද ලෝමධාතූන් ද එක එකක් පාසා සක්වළ පිළිවෙළින් දෙවියෝ ගෙන ගියාහ.

තෙවෙනි මහ පිරිනිවන් සූත නිමිසේ යි.

මහාසුද්ධසන්නය

1. එවං මෙ සුතං ඵකං සමයං භගවා කුසිනාරායං විහරති උප වක්ඛනෙ මල්ලානං සාලවනෙ අක්ඛරෙන යමකසාලානං පරිනිබ්බානසමයෙ.

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන භගවා සෙනුපසඬකම්, උපසඬකම්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ භගවන්තං එතදවොච, “මා භනෙන භගවා ඉමස්මිං කුඩ්ඛනගරකෙ උජ්ජඛගලනගරකෙ සාඛානගරකෙ පරිනිබ්බාසී. සන්ති භනෙන අඤ්ඤාති මහානගරානි, සෙය්‍යථීදං, චමා රාජගහං සාවඤ්ඤි සාකෙතං කොසමබ්බි බාරාණසී, ඵස්ථ භගවා පරිනිබ්බායතු. ඵස්ථ බහු බන්ධියමහාසාලා බ්‍රාහ්මණමහාසාලා ගහපතිමහාසාලා තථාගතෙ අභිප්පසන්තා, තෙ තථාගතස්ස සරිරපුජං කර්සන්ති” ති.

2. “මා හෙවං ආනන්ද අවච මා හෙවං ආනන්ද අවච කුඩ්ඛනගරකං උජ්ජඛගලනගරකං සාඛා නගරකන්ති.

කුසාවති රාජධානි

භූතපුබ්බං ආනන්ද රාජා මහාසුද්ධසන්නො නාම අහොසි බන්තියො මුඛාවසින්නො¹ වාතුරන්නො විජීතාවී ජනපදඤාචරියප්පන්නො. රඤ්ඤෙ ආනන්ද මහාසුද්ධසන්නස්ස අයං කුසිනාරා කුසාවතී නාම රාජධානී අහොසි. සා ඛො ආනන්ද කුසාවතී පුරන්දීමෙන ච පච්ඡීමෙන ච වාදසයොජනානි අහොසි ආයාමෙන, උක්ඛරෙන ච දකඛිණෙන ච සක්ඛයොජනානි විජාරෙන. කුසාවතී ආනන්ද රාජධානී ඉදධා වෙච අහොසි විතා ච බහුජනා ච ආකිණ්ණමනුස්සා ච සුභික්ඛා ච.

1. මුද්ධාභිසින්නො (කං)
2. ඉදධා වෙච අහොසි ජිතා ච (සා)

4

මහාසුද්ධීන සුත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී:

එක් කලෙක පිරිනිවන් සමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුසිනාරා නුවර සමීපයෙහි වූ මල්ල රජුන් ගේ උපවර්තන නම් සල් වෙතෙහි යමා සල්ලුක් අතර වැඩ වසන සේක.

එ කල්හි අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹුණහ. එළඹූ ඔබ්බ සාදර වැ වැඳ එක් පසෙක උන්හ. එක් පසෙක හුන්ගාවූ ම අනඳ තෙරණුවෝ, “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගල් සෙල් ඇයෙන් විසම වූ ශාඛා නගරයක් වූ මේ කුඩා නුවර දී නො පිරිනිවෙන සේක් වා. වහන්ස, වම්පා රාජගෘහ ශ්‍රාවස්ති සාකේත කෞශාම්බි වාරාණසී යන අන් මහ නුවරවල් ඇත. මේ නුවරෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවෙන සේක් වා. මේ නුවරවල තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි වෙසෙසින් පැහැදුණු බොහෝ කැත් මහසල්හු, බමුණු මහසල්හු ගැහැව් මහසල්හු ඇත. ඔහු තථාගතයන් වහන්සේ ගේ සිරුරට පූජා කරන්නාහ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැළ කළාහ.

2. “අනඳයෙනි, කුඩා නුවරෙකැ යි ගල් සෙල් ඇසින් විසම නුවරෙකැ යි අතු නුවරෙකැ යි මෙසේ නොකිය වූ” (යැයි වදාරා මතු දැක්වෙන ඉකුත් වත් වදළ සේක:)

කුශාවතී රාජධානිය

“පෙර වූවක් කියමි. අනඳයෙනි, (පෙර) හිසැ අබ්බෙසස් ලද, සයුර හිමි කොට සතර මහදිවයිනට අදිපති වූ, පසම්බුරන් දිනූ, දනවුහි තහවුරු බවට පැමිණි, සත්රුවනින් සමන්වාගත වූ මහසුද්දන් නම් කැත් රජෙක් විය. අනඳයෙනි, මේ කුසිනාරාව මහසුද්දන් රජු ගේ කුශාවතී නම් රජදහන විය. අනඳයෙනි, ඒ කුශාවතී රජදහන පෙර දෙසින් ද පැයිම් දෙසින් ද දිගින් දෙළොස් යොදුන් විය, උතුරු දෙසින් ද දකුණු දෙසින් ද පුලුලින් සත් යොදුන් විය. අනඳයෙනි, කුශාවතී රජදහන සමාද්ධි ද හැම සැපතින් පිරුණේ ද, බොහෝ ජනයන් ඇත්තේ, මිනිසුන් ගෙන් ගැවැසුණේ ද, සුභික්ෂ ද විය.

සෙය්‍යථාපි ආනන්ද දෙවනං ආලකමන්දු නාම රාජධානී ඉද්ධා වෙව ජීතා ච බ්‍රහ්මජනා ච ආකිණ්ණියකා ච සුභිකා ච, එවමෙව ඛො ආනන්ද කුසාවතී රාජධානී ඉද්ධා වෙව අහොසි ජීතා ච බ්‍රහ්මජනා ච ආකිණ්ණමත්‍රසසා ච සුභිකා ච. කුසාවතී ආනන්ද රාජධානී දසභි සද්දෙභි අච්චිත්තා අහොසි දිවා වෙව රත්තං ච. සෙය්‍යථීදං, හත්ථිසද්දෙන අසසද්දෙන රථසද්දෙන හෙරි-සද්දෙන මුද්ධිකසද්දෙන වීණාසද්දෙන ගීතසද්දෙන සමමසද්දෙන තාල-සද්දෙන (සඛිසද්දෙන) අසනාථ පිට්ඨ බාදථානී දසමෙන සද්දෙන.

3. කුසාවතී ආනන්ද රාජධානී සත්තභි පාකාරෙභි පරිකම්භිතා අහොසි. එකො පාකාරො සොචණ්ණමයො, එකො රූපියමයො, එකො වෙච්චියමයො, එකො එළිකමයො, එකො ලොභිතඛකමයො¹ එකො මසාරගලලමයො, එකො සබ්බරතනමයො. කුසාවතියා ආනන්ද රාජධානියා චතුත්තං ච ණණනං ආරානී අහෙසුං. එකං ආරං සොචණ්ණමයං, එකං රූපියමයං, එකං වෙච්චිය මයං, එකං එළිකමයං. එකෙකසම් ආරෙ සත්ත සත්ත එසිකා නිබාතා අහෙසුං. තිපොරිසඛතා තිපොරිසනිබාතා වාදසපොරිසා උබ්බෙධෙන. එකා එසිකා සොචණ්ණමයා, එකා රූපියමයා, එකා වෙච්චියමයා, එකා එළිකමයා, එකා ලොභිතඛකමයා, එකා මසාරගලලමයා, එකා සබ්බරතනමයා.

කුසාවතී ආනන්ද රාජධානී සත්තභි තාලපන්තිභි පරිකම්භිතා අහොසි. එකා තාලපන්ති සොචණ්ණමයා, එකා රූපියමයා, එකා වෙච්-රියමයා එකා එළිකමයා, එකා ලොභිතඛකමයා, එකා මසාරගලලමයා, එකා සබ්බරතනමයා. සොචණ්ණමයසස තාලසස සොචණ්ණමයො බන්ධො අහොසි, රූපියමයානි පත්තානි ච එලානි ච රූපියමයසස තාලසස රූපියමයො බන්ධො අහොසි සොචණ්ණමයානි පත්තානි ච එලානි ච. වෙච්චියමයසස තාලසස වෙච්චියමයො බන්ධො අහොසි එළිකමයානි පත්තානි ච එලානි ච. එළිකමයසස තාලසස එළිකමයො බන්ධො අහොසි. වෙච්චියමයානි පත්තානි ච එලානි ච. ලොභිතඛකමයසස තාලසස ලොභිතඛකමයො බන්ධො අහොසි මසාරගලලමයානි පත්තානි ච එලානි ච. මසාරගලලමයසස තාලසස මසාරගලලමයො බන්ධො අහොසි ලොභිතඛකමයානි පත්තානි ච එලානි ච සබ්බරතනමයසස තාලසස සබ්බරතනමයො බන්ධො අහොසි සබ්බරතනමයානි පත්තානි ච එලානි ච. තාසං ඛො පනානන්ද තාලපන්තිනං වාතෙරිතානං සද්දෙ අහොසි චගගු ච රජනීයො ච කමනීයො ච² මදනීයො ච. සෙය්‍යථාපි ආනන්ද පඤ්චඛිකිකසස කුරියසස සුච්චිතසස සුප්පටිතාලිකසස කුසලෙභි සමත්තානතසස සද්දෙ හොති චගගු ච රජනීයො ච කමනීයො ච මදනීයො ච. එවමෙව ඛො ආනන්ද තාසං තාලපන්තිනං වාතෙරිතානං සද්දො අහොසි චගගු ච රජනීයො ච කමනීයො ච මදනීයො ච. යෙ ඛො පනානන්ද තෙන සමයෙන කුසාවතියා රාජධානියා චුත්තා අහෙසුං සොණ්ඩා පිපාසා, තෙ තාසං තාලපන්තිනං වාතෙරිතානං සද්දෙන පරිවාරෙසුං.

1. ලොභිතඛකමයො (කං)
2. බමනීයො (මජසං)

අනදයෙනි, දෙවියන්ගේ ආලකමන්දා නම් රාජධානිය යම්සේ සමාද්ධන් හැම සැපතින් පිරුණේත් බොහෝ ජනයන් ඇත්තේත් යකුන් ගෙන් ගැවැසුණේත් සුභික්ෂත් වේ ද, එසේම අනදයෙනි, කුශාවතී රාජධානිය සමාද්ධ ද, සියලු සැපතින් පිරුණේ ද, බොහෝ ජනයන් ඇත්තේ ද, මිනිසුන් ගෙන් ගැවැසුණේ ද, සුභික්ෂ ද විය. අනදයෙනි, කුශාවතී රාජධානිය රෑ ද දහවල් ද ඇත්හඩින් ද අස් හඩින් ද රියහඩින් ද බෙර හඩින් ද මිහිඟුබෙර හඩින් ද වෙණ හඩින් ද ගී හඩින් ද (යහළු යහළු වැ යි කැඳවන) පිය බස් හඩින් ද කස්තලු ආදියේ හඩින් ද 'වළඳවු, කවු, බොවු' යන දස වැනි හඩින් ද යි දස හඩින් නොසිස් විය.

3. අනදයෙනි, කුශාවතී රාජධානිය සත් පවුරෙකින් පිරිකෙවුණේ විය. ඔවුන් අකුරෙන් එක් පවුරෙක් රන්මුවා විය. එකෙක් රිදීමුවා විය, එකෙක් වෙරළමිණිමුවා විය, එකෙක් පළිඟුමුවා විය, එකෙක් රත්මිණිමුවා විය, එකෙක් මැසිරිගල්මුවා විය, එකෙක් සියල්ලුවන්මුවා විය. අනදයෙනි, කුශාවතී රාජධානියෙහි සතර වර්ණයන් සම්බන්ධ දෙරවල් වූහ. එක් දෙරෙක් රන්මුවා විය, එකෙක් රිදීමුවා විය, එකෙක් වෙරළමිණිමුවා විය, එකෙක් පළිඟුමුවා විය. එක් එක් දෙරෙහි පුරුෂප්‍රමාණ තුනක් (පසොළොස් රියනක්) වට වූ, පුරුෂ ප්‍රමාණ තුනක් (පසළොස් රියනක්) යට සිටුවන ලද, උසින් දෙළොස් පුරුෂ ප්‍රමාණ (සැට රියන්) වූ සතෙක් සතෙක් ඉන්ද්‍රබිලයේ බිම කැන සිටුවන ලද්දහු වූහ.

අනදයෙනි, කුශාවතී රාජධානිය තල්ලුක් සත් පෙලෙකින් පරික්ෂිප්ත විය. එක් තල්ලුක් පෙලෙක් රන්මුවා විය, එකෙක් රිදීමුවා විය, එකෙක් වෙරළමිණිමුවා විය, එකෙක් පළිඟුමුවා විය. එකෙක් රත්මිණිමුවා විය, එකෙක් මැසිරිගල්මුවා විය, එකෙක් සවිරුවන්මුවා විය. රන්මුවා තල්ලුකා කඳ රන් මුවා විය, කොළ ද පල ද රිදීමුවා වූහ, රිදීමුවා තල්ලුකා කඳ රිදීමුවා විය, කොළ ද පල ද රන්මුවා වූහ. වෙරළමිණිමුවා තල්ලුකා කඳ වෙරළමිණිමුවා විය, කොළ ද පල ද පළිඟුමුවා වූහ. පළිඟු මුවා තල්ලුකා කඳ පළිඟුමුවා විය. කොළ ද පල ද වෙරළමිණිමුවා වූහ. රත්මිණිමුවා තල්ලුකා කඳ රත්මිණිමුවා විය, කොළ ද පල ද මැසිරිගල්මුවා වූහ. මැසිරිගල්මුවා තල්ලුකා කඳ මැසිරිගල්මුවා විය, කොළ ද පල ද මැසිරිගල්මුවා වූහ. සවිරුවන්මුවා තල්ලුකා කඳ සවිරුවන් මුවා විය. කොළ ද පල ද සවිරුවන්මුවා වූහ. අනදයෙනි, සුළභින් සැලුණු ඒ තාලවාක්ෂ පංක්තීන් ගේ මිහිරි වූ ද සිත් අලවන්නාවූ ද කමනිය වූ ද සිත මත් කරන්නාවූ ද හඬෙක් විය. අනදයෙනි, (ඇදීම් ලිහිල් කිරීම් ඇ විසින්) සුමුස්තා ලද මැදුම් පමණ ගන්වනු පිණිස මොනොවට පුන පුනා තළන ලද ඉතා සමත් වියුවන් විසින් වයන ලද පංචාභිගික තුය්භියාගේ යම්සේ මිහිරි වූ ද සිත් අලවන්නාවූ ද කමනිය වූ ද සිත මත් කරන්නාවූ ද හඬෙක් වේ ද, එසේ ම සුළභින් සැලුණු ඒ තාලවාක්ෂ පඩික්තීන්ගේ ද මිහිරි වූ සිත් අදනා කමනිය වූ සිත් මත් කරන හඬෙක් විය. අනදයෙනි එ සමයෙහි කුශාවතී රාජධානියෙහි සුරා සොඬ වූ, පුන පුනා සුරා බොහු රිසි යම් ධුර්ත කෙනෙක් වූහු ද, ඔහු සුළභින් සැලුණු ඒ තල්ලුක් පෙලවල හඩින් අත් පා සොලොවා නටමින් ක්‍රීඩා කළහ.

වකකරතනං

4. රාජා ආනාදු මහාසුද්දසනො සත්තනි රතනෙහි සමනතාගතො අහොසි වතුහි ව ඉද්ධිහි. කතමෙහි සත්තනි? ඉධානාදු රඤ්ඤා මහාසුද්දසනසං තදහුපොසංචං පණ්ණරසෙ සීසං නහාතසං උපොසථිකසං උපරිපාසාදවරගතසං දිඛං වකකරතනං පාතුරහොසි සහසාරං සනෙමිකං සනාහිකං සබ්බාකාරපරිපුරං, දිඤ්ඤා මහාසුද්දසනසං එතදහොසි: “සුතංඛො පනෙතං: යසං රඤ්ඤා ඛතියසං මුද්ධාහිසිතතසං තදහුපොසංචං පණ්ණරසෙ සීසං නහාතසං උපොසථිකසං උපරිපාසාදවරගතසං දිඛං වකකරතනං පාතු හවති සහසාරං සනෙමිකං සනාහිකං සබ්බාකාරපරිපුරං, යො හොති රාජා වකකවතති. අසං නු ඛො අහං රාජා වකකවතති”ති.

5. අථ ඛො ආනාදු රාජා මහාසුද්දසනො උට්ඨායාසනා, එකං සං උඤ්ඤාරාසඛං කරිත්වා, වාමෙන හසේන සුචණ්ණ භිඩ්ධාරං ගහෙත්වා දකඛිණෙන හසේන වකකරතනං අබ්භුකකිරි: පවතනතු හවං වකකරතනං, අභිච්ඡිනාතු හවං වකකරතනන්ති. අථ ඛො තං ආනාදු වකකරතනං පුරස්මිං දිසං පවත්ති? අනිදෙව රාජා මහාසුද්දසනො සධිං වතුරඛිනියා සෙනාය. යසම් ඛො පනානාදු පදෙසෙ වකකරතනං පතිට්ඨාසි තස් රාජා මහාසුද්දසනො වාසං උපගඤ්ජ සද්ධිං වතුරඛිනියා සෙනාය. යෙ ඛො පනානාදු පුරස්මිය දියාය පටිරාජානො තෙ රාජානං මහාසුද්දසනං උපසඬකමිත්වා එවමාහංසු: එහි ඛො මහාරාජ, ස්වාගතං, තෙ මහාරාජ, සකහො මහාරාජ, අනුසාස මහාරාජාහි. රාජා මහාසුද්දසනො එවමාහ පාණො න හතතඛො අදිත්තං නාදතඛං කාමෙසු මිච්ඡා න වරිතඛං. මුසා න හාසිතඛං. මජ්ඣං න පාතඛං. යථා භුත්තඤ්ඤා භුඤ්ජථාති. යෙ ඛො පනානාදු පුරස්මිය දියාය පටිරාජානො රත රඤ්ඤා මහාසුද්දසනසං අනුයන්තා අහෙසුං. අථ ඛො තං ආනාදු වකකරතනං පුරස්මිං සමුද්දං අපේක්ඛාගාහෙත්වා පච්චුත්තරිත්වා දකඛිණං දිසං පවත්ති, දකඛිණං සමුද්දං අපේක්ඛාගාහෙත්වා පච්චුත්තරිත්වා පච්ඡිමං දිසං පවත්ති, පච්ඡිමං සමුද්දං අපේක්ඛාගාහෙත්වා පච්චුත්තරිත්වා උඤ්ඤාරං දිසං පවත්ති අනිදෙව රාජා මහාසුද්දසනො සද්ධිං වතුරඛිනියා සෙනාය යසම් ඛො පනානාදු පදෙසෙ වකකරතනං පතිට්ඨාසි, තස් රාජා මහාසුද්දසනො වාසං උපගඤ්ජ සද්ධිං වතුරඛිනියා සෙනාය. යෙ ඛො පනානාදු උඤ්ඤාරාය දියාය පටිරාජානො, තෙ රාජානං මහාසුද්දසනං උපසඬකමිත්වා එවමාහංසු: එහි ඛො මහාරාජ, ස්වාගතං තෙ මහාරාජ, සකං තෙ මහාරාජ, අනුසාස මහාරාජාහි. රාජා මහාසුද්දසනො එවමාහ: පාණො න හතතඛො, අදිත්තං නාදතඛං, කාමෙසු මිච්ඡා න වරිතඛං, මුසා න හාසිතඛං, මජ්ඣං න පාතඛං, යථා භුත්තඤ්ඤා භුඤ්ජථාති යෙ ඛො පනානාදු උඤ්ඤාරාය දියාය පටිරාජානො තෙ රඤ්ඤා මහාසුද්දසනසං අනුයන්තා අහෙසුං.

1. පවතනි (සං: කං)
 2. අනුදෙව (සං)
 3. සංගතං (P.T.)
 4. අපේක්ඛාගාහෙත්වා (P.T.)
 5. අනුයන්තා (මජ්ඣං)

සක්රුවන

4. අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජ සක් රුවනින් ද සතර ඉදුහයෙන් ද යුත් විය. කවර සක් රුවනෙකින් ද? යත්: අනදයෙනි, ඒ පසොළොස් වක් පොහෝ ද (සුවදදියෙන්) හිස් සෝද නා සමාදන් වූ පෙහෙවස් ඇති ව මහභූ පහයැ මතු මහල් තලයට පැමිණි මහසුදසුන් රජුට දහසක් අර ඇති නිම්වලලු සහිත, නාබ මඩුලු සහිත, මෙසේ සියලු අයුරින් පිරිසුන් දෙව සක් රුවන පහළ විය. එය දැක්මෙන් මහසුදසුන් රජහට මේ සිත විය, “පුණු පසළොස්වක් පොහො දිනැ ඉස් සෝ ද නා පෙහෙවස් සමාදන් කොට ගෙන පහයැ මතු මහල් තලයට පැමිණැ උන් මුදුනැ අබ්සෙස් ලත් යම් කැත් රජක්හට දහසක් අර ඇති නිම්වලලු සහිත නැබ මඩුලු සහිත මෙසේ සියලු අයුරින් පිරිසුන් දෙව සක්රුවන පහළ වන්නේ නම් ඔහු සක්විති රජු වෙති යි මෙය මා විසින් අසන ලද්දේ ම ය. මම සක්විති වන්නෙමි දෝ?” යනු යි.

5. අනදයෙනි, ඉක්බිත්තෙන් මහ සුදසුන් රජ හුනස්නෙන් නැඟිසිට උතුරුසහ එකස් කොට වමකින් කෙටිය ගෙන, ‘හවත් සක්රුවන, පෙරළේ වා, හවත් සක් රුවන, සතර මහ දිවයින දිනා දේ වා’ යි කියා දකුණකින් සක් රුවනට දිය ඉස්සේ ය. අනදයෙනි, එ කල්හි එ සක්රුවන පෙර දිගට පෙරැළිණ. මහ සුදසුන් රජ සිවුරහ සෙන් හා එය අනුව ම නික්මුණේ ය. අනදයෙනි, යම් පෙදෙසෙක සක්රුවන පිහිටියේ ද (රැදි සිටියේ ද) මහසුදසුන් රජ සිවුරහ සෙන් හා එහි නවා තැනට එළැඹියේ ය. අනදයෙනි, පෙර දිගැ යම් පිළිමල් රජ කෙනෙක් වූහු ද, ඔහු මහසුදසුන් රජු කරා එළැඹ “මහරජාණනි, වඩින්නැ! මහරජාණනි, ඔබ වැඩි සේ යහපත! මෙය ඔබගේ ය. අපට අනුශාසන කළ මැනැවැ” යි කී හ. මහසුදසුන් රජ තෙමේ ඔවුනට “පණ්ඩා නො කළ යුතු, අයිනාදන් නො කළ යුතු, කාමයන්හි වැරැදි නො හැසිරි යැ යුතු මුසවා නො බිණි යැ යුතු මත් පැන් නො පියැ යුතු. තොප වැලැඳු පරිදි ම මත්තෙහි ද රට වැලැ දියැ යුතු යැ” යි මෙසේ කී ය. අනදයෙනි, පෙර දිගැ යම් පිළිමල් රජ කෙනෙක් වූහු ද, ඔහු මහ සුදසුන් රජු අනුව යන්නෝ වූහ. අනදයෙනි, ඉක්බිති සක්රුවන පෙරදිග මුහුදට බැස යළි ගොඩ නැග දකුණු දිගට පෙරැළිණ. . . . දකුණු දිග මුහුදට බැස පෙරළා ගොඩ නැග පැසිම් දිගට පෙරැළිණ . . . පැසිම් මුහුදට බැස ගොඩ නැග උතුරු දිගට පෙරැළිණ. මහසුදසුන් රජ ද සිවුරහ සෙන් හා එය අනුව ම ගියේ ය. අනදයෙනි, යම් පෙදෙසෙක සක්රුවන පිහිටියේ ද (රැදි සිටියේ ද) මහසුදසුන් රජ සිවුරහ සෙන් හා එහි නවාතැනට එළැඹියේ ය. අනදයෙනි, උතුරු දිගැ යම් පිළිමල් රජ කෙනෙක් වූහු ද, ඔහු මහසුදසුන් රජු කරා එළැඹ “මහ රජාණනි, වඩින්නැ. මහරජාණනි, ඔබ වැඩි සේ යහපත මෙය ඔබ සතු ය. අපට අනුශාසනා කළ මැනැවැ” යි කීහ. මහසුදසුන් රජ තෙමේ ඔවුනට “පණ්ඩා නො කළ යුතු, අයිනාදන් නො කළ යුතු, කාමයන්හි වැරැදි නො හැසිරියැ යුතු, මුසවා නො බිණියැ යුතු, මත් පැන් නො පියැ යුතු. තොප වැලැඳු පරිදි ම මත්තෙහි ද රට වැලැදියැ යුතු යැ” යි මෙසේ කී ය. අනදයෙනි, උතුරු දිගැ යම් පිළිමල් රජ කෙනෙක් වූහු ද, ඔහු මහසුදසුන් රජු අනුව යන්නෝ වූහ.

6. අථ ඛො තං ආනන්ද චකකරතනං සමුද්දපරියනනං පඨවීං අභි චීජිනිඤා කුසාවතීං රාජධාතීං පච්චාගනන්තො රඤ්ඤො මහාසුද්දසනසං අනෙකපුරුඤාචරෙ අඤ්ඤාපච්චිඤෙ අඤ්ඤාහනං මඤ්ඤො අචධාසී. රඤ්ඤො මහාසුද්දසනසං අනෙකපුරු උපසොභයමානාං. රඤ්ඤො ආනන්ද මහාසුද්දසනසං ඵචරූපං චකකරතනං පාතුරහොසී.

හස්ථිරතනං

7. පුන ච පරං ආනන්ද රඤ්ඤො මහාසුද්දසනසං හස්ථිරතනං පාතුරහොසී, සබ්බසෙනො සත්තපනිට්ඨො ඉඤ්ඤිමා වේභාසඛනමො උපොසපො නාම නාගරාජා. තං දිඤ්චා රඤ්ඤො මහාසුද්දසනසං චිත්තං පසීදී: හද්දකං චිත හො හස්ථියානං සවෙ දමථං උපෙය්‍යාති අථ ඛො තං ආනන්ද හස්ථිරතනං සෙය්‍යථාපි නාම හද්දෙ හස්ථාජාතීයො දිඝරත්තං සුපරිදනෙතො, ඵචමෙච දමථං උපගඤ්ඤ. භුතපුබ්බං ආනන්ද රාජා මහාසුද්දසනනො තමෙච හස්ථිරතනං චිමංසමානො පුබ්බණ්ඤසමයං අභිරුභිඤා සමුද්දපරියනනං පඨවීං අනුයාසිඤා කුසාවතීං රාජධාතීං පච්චාගනන්තො පාතරාසමකාසී. රඤ්ඤො ආනන්ද මහාසුද්දසනසං ඵචරූපං හස්ථිරතනං පාතුරහොසී.

අසසරතනං

8. පුන ච පරං ආනන්ද රඤ්ඤො මහාසුද්දසනසං අසසරතනං පාතුරහොසී, සබ්බසෙනො කාළුසියො මුඤ්ඤකෙසො ඉඤ්ඤිමා වේභාසඛනමො චලාභකො නාම අසසරාජා. තං දිඤ්චා රඤ්ඤො මහාසුද්දසනසං චිත්තං පසීදී: හද්දකං චිත හො අසසයානං සවෙ දමථං උපෙය්‍යාති. අථ ඛො තං ආනන්ද අසසරතනං සෙය්‍යථාපි නාම හද්දෙ අසසාජාතීයො දිඝරත්තං සුපරිදනෙතො ඵචමෙච දමථං උපගඤ්ඤ. භුතපුබ්බං ආනන්ද රාජා මහාසුද්දසනනො තමෙච අසසරතනං චිමංසමානො පුබ්බණ්ඤසමයං අභිරුභිඤා සමුද්දපරියනනං පඨවීං අනුයාසිඤා කුසාවතීං රාජධාතීං පච්චාගනන්තො පාතරාසමකාසී. රඤ්ඤො ආනන්ද මහාසුද්දසනසං ඵචරූපං අසසරතනං පාතුරහොසී.

මඤ්ඤිරතනං

9. පුන ච පරං ආනන්ද රඤ්ඤො මහාසුද්දසනසං මඤ්ඤිරතනං පාතුරහොසී. සො අහොසී මඤ්ඤි වේඪරියො සුභො ජාතිමා අචධංසො සුපරිකම්මකතො අචේජා විපසනෙතො සබ්බාකාරසම්පනෙතො. තස්ස ඛො ජනානන්ද මඤ්ඤිරතනසං ආභා සමත්තො යොජනං චූටා අහොසී. භුතපුබ්බං ආනන්ද රාජා මහාසුද්දසනනො තමෙච මඤ්ඤිරතනං චිමංසමානො චතුරඛිඤ්ඤිං සෙනං සත්තයභිඤා මඤ්ඤිං ධජඤං ආරොපෙඤා රත්තඤ්ඤකාරනීම්සායං පාඤ්ඤි. සෙ ඛො පනානන්ද සමත්තො ගාමා අහෙසුං, තෙ තෙතොභාසෙන කම්මනෙත පයොජෙසුං දිචාති මඤ්ඤිරමානා. රඤ්ඤො ආනන්ද මහාසුද්දසනසං ඵචරූපං මඤ්ඤිරතනං පාතුරහොසී.

6. අනදයෙනි, ඉක්බිති ඒ සක්ඛ්‍යවන මුහුද හිමි කොට පොළොව දිනා, කුශාවතී රාජධානියට පෙරළා අවුත් මහසුදසුන් රජුගේ ඇතොවුර දෙරැ විනිසමඬල ඉදිරියෙහි ඇතොවුර හොබවනුයේ අකුරැ ගැසු කලෙක සෙයින් සිටියේ ය. අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජුට මෙ බදු සක්ඛ්‍යවනෙක් පහළ විය.

ඇත්ඛ්‍යවන

7. තවද අනෙකක් කියමි. අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජුට සිරුර මුළුල්ල සුදු වූ, කය සත් තැනෙකින් පොළොව පහස්නා, ඉදුමත්, අහසින් යන, උපෝසථ කුලයට අයත් ඇත් රජෙක් වූ ඇත්ඛ්‍යවනෙක් පහළ විය. එය දක්මෙන්, 'ඉදින් හීලා බවට පැමිණියේ වී නම් ඒකාන්තයෙන් යහපත් වූ ඇත් යානයෙකැ'යි මහසුදසුන් රජුගේ සිත පැහැදිණ. අනදයෙනි, ඉක්බිතිකෙන් ඒ ඇත්ඛ්‍යවන බොහෝ කලක් මොනොවට හික්වුණු සොදුරු අජාති ඇතෙක් යම් සේ ද එසේ ම හික්වුණු බවට පැමිණියේය. අනදයෙනි, පෙරැ වූ දයක් කියමි. මහසුදසුන් රජ එ ම ඇත් ඛ්‍යවන විමසනුයේ පෙරවරු වෙලෙහි උහු අරා ගොස් මුහුද හිමි කොට ඇති මුළු පොළොව වටා හැවිද කුශාවතී රාජධානියට පෙරළා අවුත් උදේ බොජුන් වැළැඳීම කෙළේ ය. අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජහට මෙබදු ඇත්ඛ්‍යවනෙක් පහළ විය.

අස්ඛ්‍යවන

8. තව ද අනෙකක් කියමි. අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජුට අස් ඛ්‍යවනෙක් පහළ විය. ඒ කය මුළුල්ල සුදු වූ, කළු හිසක් ඇති, මුදු තෘණ බදු කෙහෙ ඇති, ඉදුමත්, අහසින් යන, වලාහක නම් අස් රජ ය. උහු දක්මෙන් 'ඉදින් හික්වුණු බවට පැමිණියේ වී නම්, සොදුරු අස් යානයෙකැ' යි මහසුදසුන් රජුගේ සිත පැහැදිණේ ය. අනදයෙනි, එ කල්හි ඒ අස් ඛ්‍යවන බොහෝ කලක් මනා ව දැමුණු සොදුරු අජාති අසක්ඛු මෙන් ම දැමුණු බවට පැමිණියේ ය. ඒ පෙරැ වූ දයක් කියමි. අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජ එ ම අස්ඛ්‍යවන විමසනුයේ පෙරවරු සෙමෙහි උහු අරා මුහුද හිමි කොටැති පොළොව වටා ගොස් කුශාවතී රාජධානියට පෙරළා අවුත් උදේ බොජුන් වැළැඳී ය. අනදයෙනි, මහ සුදසුන් රජුට මෙබදු අස්-ඛ්‍යවනෙක් පහළ විය.

මිණිඛ්‍යවන

9. තව ද අනෙකක් කියමි. අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජුට මිණි ඛ්‍යවනෙක් පහළ විය. එය සොදුරු වූ පිරිසිදු ආකරයෙහි උපන, අටැස්, මොනොවට පිරියම් කරන ලද, පැහැදිලි වූ, වෙසෙයින් පහන් වූ, සියලු අයුරින් සම්පූර්ණ වූ වෙරළමිණෙක. අනදයෙනි, ඒ මිණිඛ්‍යවනේ එළිය භාත්පස යොත්තක් තැන් පැතිරැ පැවැත්තේ විය. අනදයෙනි, ඒ පෙරැ දයක් කියමි. මහසුදසුන් රජ එ ම මිණිඛ්‍යවන විමසනුයේ, සිවුරහ සෙන් සන්තාහ සන්තද්ධ කොට, මිණි ඛ්‍යවන දද මුදුනට නංවා, රැ ගනදුරෙහි තික්වුණේ ය. අනදයෙනි, භාත්පසැ යම් ගම් කෙනෙක් වූහු ද, ඔහු 'දහවලැ' යි හඟනාහු, ඒ එළියෙන් වැඩ ඇරැඹුහු. අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජුට මෙ බදු වූ මිණිඛ්‍යවනෙක් පහළ විය.

ඉඤ්චනනං

10. පුන ව පරං ආනන්ද රඤ්ඤෙ මහාසුද්දසනසං ඉඤ්චනනං පාතුරහොසි, අභිරුපා දසසනියා පාසාදිකා පරමාය වණ්ණපොකඛරතාය සමනනාගතා, නාතිදීඝා නාතිරසසා නාතිකියා නාතිදුලා නාතිකාළි නාචොවාදතා අතිකකන්තා මානුසං වණ්ණං¹ අපපතතා දිබ්බං වණ්ණං. තස්ස ඛො පනානන්ද ඉඤ්චනනසං එවරුපො කායසමඵසෙසා හොති, සෙය්‍යථාපි නාම තුලපිචුනො වා කප්පාසපිචුනො වා. තස්ස ඛො පනානන්ද ඉඤ්චනනසං සීතෙ උණ්හානි ගතතානි හොන්ති, උණ්හ සිතානි. තස්ස ඛො පනානන්ද ඉඤ්චනනසං කායතො වන්දනගජෙධා වායති. මුඛතො උපපලගජෙධා. තං ඛො පනානන්ද ඉඤ්චනනං රඤ්ඤෙ මහාසුද්දසනසං පුබ්බුට්ඨාසීනි අහොසි පච්ඡානිපාතිනි කිංකාරපට්ඨිසාවිනි මනාපචාරිනි පියවාදිනි. තං ඛො පනානන්ද ඉඤ්චනනං රාජානං මහාසුද්දසනං මනසාපි නො අතිවාරි². කුතො පන කායෙන. රඤ්ඤෙ ආනන්ද මහාසුද්දසනසං එවරුපං ඉඤ්චනනං පාතුරහොසි.

ගහපතිරතනං

11. පුන ව පරං ආනන්ද රඤ්ඤෙ මහාසුද්දසනසං ගහපතිරතනං පාතුරහොසි. තස්ස කමමච්ඡාකථං දිබ්බවකචු පාතුරහොසි, යෙන නිධිපසසති සසසාමිකමපි අසසාමිකමපි. සො රාජානං මහාසුද්දසනං උපසඛකමිත්වා එවමාහ: අප්පොසුසුකොකා කං දෙව හොති, අහං තෙ ධනෙන ධනකරණියං කරිසසාමිති. භුතපුබ්බං ආනන්ද රාජා මහාසුද්දසනො තමෙව ගහපතිරතනං වීමංසමානො නාවං අභිරුහිත්වා මජ්ඣෙ ගඛයා නදියා සොතං ඔගාහිත්වා ගහපතිරතනං එතදවොච: අප්පො මෙ ගහපති: හිරඤ්ඤසුචණ්ණනාති' තෙන හි මහාරාජ එකං තීරං නාව උපෙතුති ඉධෙව මෙ ගහපති අප්පො හිරඤ්ඤසුචණ්ණනාති. අථ ඛො තං ආනන්ද ගහපතිරතනං උහොහි හප්පෙහි උදකං ඔමසිත්වා පුරං හිරඤ්ඤ වණ්ණසං කුමහි. උදධිරිත්වා රාජානං මහාසුද්දසනං එතදවොච: අලමෙත්තාවතා මහාරාජ, කතමෙත්තාවතා මහාරාජ, පුජිතමෙත්තාවතා මහාරාජාති. රාජා මහාසුද්දසනො එවමාහ: අලමෙත්තාවතා ගහපති, කතමෙත්තාවතා ගහපති පුජිතමෙත්තාවතා ගහපතිති. රඤ්ඤෙ ආනන්ද මහාසුද්දසනසං එවරුපං ගහපතිරතනං පාතුරහොසි.

1. මානුසසිවණ්ණං - ඝනා, මානුසිවණ්ණං (මජ්ඣං)
 2. අතිවාරි - කං

ඉතිරි රුවන

10. තව ද අනෙකක් කියමි. අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජුට වෙසෙයි රු ඇති, දකුම්කලු, සිත පහදවන, උතුම් පැහැසපුයෙන් යුත්, ඉතා නො උස්, ඉතා නොමිටි, ඉතා කෙටිවු නොවූ, ඉතා නො තර, ඉතා නො කලු, ඉතා නොසුදු, මිනිස් පැහැසපුව ඉක්මැවූ, දෙව පැහැසපුවට නො පැමිණි ස්ත්‍රියක් වූ ඉතිරි රුවන පහළ විය. අනදයෙනි, ඉඹුල් පුලුනෙහි හෝ කපු පුලුනෙහි සෙයින් ඒ ඉතිරි රුවනගේ මොළොක් පහස වෙයි. අනද-යෙනි, ශීත සමයෙහි ඒ ඉතිරි රුවන ගේ භාත්‍රයෝ උණුසුම් වෙත්, උෂ්ණ සමයෙහි සිසිල් වෙත්. අනදයෙනි, ඒ ස්ත්‍රීරත්නයා ගේ කයින් සඳුන් සුවද හමයි, මුවින් මහනෙල් මල් සුවද හමයි. අනදයෙනි, ඒ ස්ත්‍රීරත්නය මහසුදසුන් රජුට කලින් ම නැඟී සිටිනුයේ ද, වතාවත් නිමවා පසු වැ හිඳුනො ද, කුමක් කරමි දෑ' යි විමසා ම කරනුයේ ද, රජුට මන වඩනා දෑ ම කරනුයේද, පිය බස් ම තෙප්ලනුයේද වෙයි. අනදයෙනි, ඒ ඉතිරි රුවන සිතිනුදු මහ සුදසුන් රජු ඉක්මැ නො හැසිරෙන්නෝ විය (සිතිනුදු අනෙ-කකු නො පැතිය). කයින් එසේ හැසිරීමෙක් කොයින් ලැබේ ද? අනද-යෙනි, මහසුදසුන් රජුට මෙබඳු ඉතිරි රුවනෙක් පහළ විය.

ගැහැවිරුවන

11. තව ද අනෙකක් කියමි. අනදයෙනි, ඒ මහසුදසුන් රජුට ගැහැවි රුවනෙක් පහළ විය. යමෙකින් හිමියන් ඇත්තාවූ ද හිමියන් නැත්තා වූ ද නිධාන දක්නේ ද එසේ වූ කර්මවිපාකප දිවැසෙක් ඒ ගැහැවි රුවනට පහළ විය. හේ මහසුදසුන් රජු කරා එළැඹ ' දෙවියනි, ඔබ මන්-දෙත්සාහ වන්න, ඔබට ධනයෙන් කටයුතු දෑ මම ධනයෙන් කැරදෙන්-නෙමි' යි මෙසේ සැළ කෙළේ ය. ඒ පෙර වූවක් කියමි. අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජ එ ම ගැහැවි රුවන විමසනුයේ, නැවක නැහ ගංගා නදිය මැද දිය පහරට බැස, ගැහැවිරුවන බණවා, 'ගැහැවිය, මට අමු රනින් හා ශුද්ධ කළ රනින් ප්‍රයෝජන ඇතැ' යි කී ය. 'මහරජුනි, එසේ වී නම් එක් තෙරකට නැව එළැඹෙව' යි හේ කී ය. 'ගැහැවිය, මෙහි දී ම මට හිරණ්‍ය ස්වර්ණයෙන් වැඩෙක් ඇතැ' යි රජ කීය. අනදයෙනි, එ කල්හි ඒ ගැහැවිරුවන දෝතින් දිය ස්පර්ශ කොට හිරණ්‍ය ස්වර්ණයෙන් පිරුණු සැළියක් ඔසොවා ගෙන මහසුදසුන් රජුට "මහරජුනි, මෙතෙකින් සෑහේ ද? මෙ තෙකින් කටයුත්ත කරන ලද්දේ වේ ද? මහරජුනි, මෙතෙකින් ඔබ වචනය පිදුණේ දෑ?" යි කී ය. මහසුදසුන් රජ "ගැහැවිය මෙ තෙකින් සෑහෙයි, ගැහැවිය මෙතෙකින් කටයුත්ත කරන ලද ය, ගැහැවිය, මෙතෙකින් මා වචන පිදිණැ" යි කී ය. අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජුට මෙබඳු වූ ගැහැවිරුවනෙක් පහළ විය.

පරිනායකරතනං

12. පුන ච පරං ආනන්ද රඤ්ඤෙ මහාසුද්දසනසස පරිනායකරතනං පාතුරහොසි පණ්ඩිතො වියතොං මෙධාවි පට්ඨලො රාජානං මහාසුද්දසනං උපයාපෙනඛං උපයාපෙනං අපයාපෙනඛං අපයාපෙනං. යො රාජානං මහාසුද්දසනං උපසඬකම්භා ඵවමාහ; අපපායසුකෙකා නිං දෙව හොති, අභමනුසාසිසාමිති, රඤ්ඤෙ ආනන්ද මහාසුද්දසනසස ඵවරූපං පරිනායකරතනං පාතුරහොසි; රාජා ආනන්ද මහාසුද්දසනො ඉමෙහි සනති රතනෙහි සමනනාගතො අහොසි.

ඉද්ධිසමනනාගමො

13. පුන ච පරං ආනන්ද රාජා මහාසුද්දසනො චතුච්ඡි ඉද්ධිති සමනනාගතො අහොසි. කතමාහි චතුච්ඡි ඉද්ධිති? ඉධ ආනන්ද රාජා මහාසුද්දසනො අභිරූපො අහොසි දසනියො පාසාදිකො පරමාය චණ්ණපොකඛරතාය සමනනාගතො අතිවිය අඤ්ඤෙහි මනුසෙසති. රාජා ආනන්ද මහාසුද්දසනො ඉමාය පඨමාය ඉද්ධියා සමනනාගතො අහොසි.

පුන ච පරං ආනන්ද රාජා මහාසුද්දසනො දීසායුකො අහොසි විරච්ඡිතිකො අතිවිය අඤ්ඤෙහි මනුසෙසති. රාජා ආනන්ද මහාසුද්දසනො ඉමාය දුතියාය ඉද්ධියා සමනනාගතො අහොසි.

පුන ච පරං ආනන්ද රාජා මහාසුද්දසනො අපපාඛාධො අහොසි අපපාතඬෙකා සමචෙපාකිනියා ගභණියා සමනනාගතො නාතිසීතාය නාවච්ඡිණ්ණාය අතිවිය අඤ්ඤෙහි මනුසෙසති. රාජා ආනන්ද මහාසුද්දසනො ඉමාය තතියාය ඉද්ධියා සමනනාගතො අහොසි.

පුන ච පරං ආනන්ද රාජා මහාසුද්දසනො බ්‍රාහ්මණගහපතිකානං පියො අහොසි මනාපො. සෙය්‍යථාපි ආනන්ද පිතා දුක්ඛානං පියො හොති. මනාපො, ඵවමෙව ඛො ආනන්ද රාජා මහාසුද්දසනො බ්‍රාහ්මණගහපතිකානං පියො අහොසි මනාපො රඤ්ඤෙ පි ආනන්ද මහාසුද්දසනසස බ්‍රාහ්මණගහපතිකා පියා අහෙසුං මනාපො. සෙය්‍යථාපි ආනන්ද පිතු පුක්ඛා පියා හොනති මනාපො ඵවමෙව ඛො ආනන්ද රඤ්ඤෙ මහාසුද්දසනසස බ්‍රාහ්මණගහපතිකා පියා අහෙසුං මනාපො. සෙය්‍යථාපි ආනන්ද පිතු පුක්ඛ පියා හොනති මනාපො ඵවමෙව ඛො ආනන්ද රඤ්ඤෙ මහාසුද්දසනසස බ්‍රාහ්මණගහපතිකා පියා අහෙසුං මනාපො. භුතපුඛං ආනන්ද රාජා මහාසුද්දසනො චතුරඬ්ඛිනියා සෙතාය උය්‍යානභූමිං නිය්‍යාසි. අථ ඛො ආනන්ද බ්‍රාහ්මණගහපතිකා රාජානං මහාසුද්දසනං උපසඬකම්භා ඵවමාහංසු 'අතරමානො දෙව යාහි යථා තං මයං විරතරං පසෙසය්‍යාමා'ති රාජා පි ආනන්ද මහාසුද්දසනො සාරථිං ආමනෙහසි අතරමානො සාරථි රථං පෙසෙහි යථාහං බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙහි විරතර පසි යය්‍යනති. රාජා ආනන්ද මහාසුද්දසනො ඉමාය චතුච්ඡියා¹ ඉද්ධියා සමනනාගතො අහොසි.

රාජා ආනන්ද මහාසුද්දසනො ඉමාහි චතුච්ඡි ඉද්ධිති සමනනාගතො අහොසි.

1. චතුච්ඡියා (සා)

පිරිනා රුවන

12. තව ද අනදයෙනි, පණ්ඩිත වූ, ව්‍යාක්ත වූ, ප්‍රකෘති ප්‍රඥා ඇති, මහසුදසුන් රජුකු කරා එළැඹැවියැ යුත්තකු එළඹවනනට ද, බැහැර කළ යුත්තකු බැහැර කරවන්නට සමර්ථ වූ පරිනායක රත්නය ද (සුත්‍ර රත්නය ද) පහළ විය. හෙ තෙම මහ සුදසුන් රජු කරා එළැඹ 'දෙවයිනි, ඔබ මන්දෙත්සාහ වන්න, මම රට අනුසස්නෙමි' යි මෙසේ කී ය. අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජුට මෙබඳු පරිනායක රත්නයෙක් පහළ විය. අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජ මේ සත් රුවනින් සමන්විත විය.

සාද්ධිසමන්වාගමය

13. තව ද, අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජ සතර සාද්ධින්ගෙන් සමන්විත විය. කවර සතර සාද්ධින්ගෙන් ද? යත්: අනදයෙනි, මෙහි මහ සුදසුන් රජ වෙසෙස් රූ ඇත්තේ, (අතෘප්තිකර දසුන් ඇතියෙන්) දක්නට සුඤ්ඤ වූයේ, දුටුවන් පහදවනුයේ, සෙසු මිනිස්නට වඩා අතිසයින් උතුම් පැහැ සටහනින් සමන්විත වූයේ වී ය. අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජ මේ පළමු වන සාද්ධියෙන් සමන්විත වී ය.

තව ද අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජ සෙසු මිනිස්නට වඩා දීර්ඝ ආයුෂ ඇත්තේ බොහෝ කල් සිටුවනේ වී ය. අනදයෙනි, මහ සුදසුන් රජ මේ දෙවෙනි සාද්ධියෙන් සමන්විත වී ය.

තව ද අනදයෙනි, මහ සුදසුන් රජ ආබාධ නැත්තේ, රොග නැත්තේ, ඉතා ශීත ද නොවූ, ඉතා උෂ්ණ ද නොවූ, සෙසු මිනිස්නට වැඩි තරම් වූ සම ලෙස අහර පැසවන උදරාග්නියෙන් සමන්විත වී ය. අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජ මේ තෙවෙනි සාද්ධියෙන් සමන්විත වී ය.

තව ද අනදයෙනි, මහ සුදසුන් රජ බමුණනට ද ගැහැවියනට ද ප්‍රිය ද මනාප ද වී ය. අනදයෙනි, පියා සුතුනට යම්සේ ප්‍රියත් මනාපත් වේ ද, එසේ ම මහසුදසුන් රජ බමුණනටත් ගැහැවියනටත් ප්‍රිය ද මනාප ද වී ය. අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජුට ද බමුණෝත් ගැහැවියෝත් පිය ද මනාප ද වූහ. අනදයෙනි, යම්සේ පියාට සුත්‍රයෝ ප්‍රියත් මනාපත් වෙත් ද, එසේ ම මහ සුදසුන් රජුට ද බමුණෝත් ගැහැවියෝත් ප්‍රිය ද මනාප ද වූහ.

අනදයෙනි, පෙර දවසැ මහ සුදසුන් රජ සිවුරහ සෙනහින් උපලක්ෂිත වැ උයන් බිම බලා නික්මුණේ ය. අනදයෙනි, එ කල්හි බමුණෝත් ගැහැවියෝත් මහසුදසුන් රජු කරා එළැඹ, දෙවයිනි, යම්සේ අපි බොහෝ වේලාවක් ඔබ දක්කැ හැකි වනනමෝ ද, එසේ නො යුතු වැ වඩින්නැ' යි මෙසේ කීහ. අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජ ද රියැදුරා අමතා, 'සැරිය, යම් සේ මම බමුණු ගැහැවියන් විසින් බොහෝ වේලා දක්නා ලබනු හැකි වන්නෙමි ද, එසේ සෙමෙන් රිය යවව' යි මෙසේ කී ය. අනදයෙනි, මහ සුදසුන් රජ මේ සතර වන සාද්ධියෙන් සමන්විත වී ය.

අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජ මේ සතර සාද්ධින් ගෙන් සමන්විත වී ය.

පොකඛරණිමාපනං

14. අථ ඛො ආනන්ද රඤ්ඤා මහාසුද්දසනසං එතදභොසි: යනුනුනාහං ඉමාසු තාලනතරිකාසු ධනුසනෙ ධනුසනෙ පොකඛරණියො මාපෙ-
 යානති. මාපෙසි ඛො ආනන්ද රාජා මහාසුද්දසනො තාසු තාලනත-
 රිකාසු ධනුසනෙ ධනුසනෙ පොකඛරණියො. තා ඛො පනානන්ද-
 පොකඛරණියො චතුත්තං චණණානං ඉට්ඨකාභි විතා අභෙසුං, එකා
 ඉට්ඨකා සොචණණමයා, එකා රුපියමයා, එකා වෙඵරියමයා, එකා
 එළිකමයා' තාසු ඛො පනානන්ද පොකඛරණියු චතතාරි චතතාරි ච
 සොපාණානි අභෙසු චතුත්තං චණණානං. එකං සොපාණං සොචණණ-
 මයං එකං රුපියමයං එකං වෙඵරියමයං එකං එළිකමයං. සොචණණ-
 මයසං සොපාණසං සොචණණමයා එමහා අභෙසුං රුපියමයා සුචී-
 යො ච උණනීසකඛු රුපියමයසං සොපාණසං රුපියමයා එමහා
 අභෙසු, සොචණණමයා සුචීයො ච උණනීසකඛු වෙඵරියමයසං
 සොපාණසං වෙඵරියමයා එමහා අභෙසුං, එළිකමයා සුචීයො
 ච උණනීසකඛු. එළිකමයසං සොපාණසං එළිකමයා එමහා අභෙසුං,
 වෙඵරියමයා සුචීයො ච උණනීසකඛු. තා ඛො පනානන්ද පොකඛරණියො
 දථිභි වෙදිකානි පරිකඛිත්තා අභෙසුං. එකා වෙදිකා සොචණණමයා එකා
 රුපියමයා. සොචණණමයාය වෙදිතාය සොචණණමයා එමහා අභෙසුං
 රුපියමයා සුචීයො ච උණනීසකඛු රුපියමයාය වෙදිතාය රුපියමයා
 එමහා අභෙසුං සොචණණමයා සුචීයො ච උණනීසකඛු. අථ ඛො
 ආනන්ද රඤ්ඤා මහාසුද්දසනසං එතදභොසි 'යනුනුනාහං ඉමාසු
 පොකඛරණියු එවරුපං මාලං රොපාපෙයාං: උපපලං පදුමං කුමුදු-
 පුණ්ඛරිකං සබ්බොකුකං සබ්බජනසං අනාවචනති රොපාපෙසි
 ඛො ආනන්ද රාජා මහාසුද්දසනො තාසු පොකඛරණියු එවරුපං
 මාලං උපපලං පදුමං කුමුදුං පුණ්ඛරිකං සබ්බොකුකං සබ්බජනසං
 අනාවචං.

15. අථ ඛො ආනන්ද රඤ්ඤා මහාසුද්දසනසං එතදභොසි:
 "යනුනුනාහං ඉමාසං පොකඛරණිනං තීරෙ නභාපකෙ පුරිපෙ යථෙපයාං
 යෙ ආගතාගතං ජනං නභාපෙසසනති"ති. යථෙසි ඛො ආනන්ද රාජා
 මහාසුද්දසනො තාසං පොකඛරණිනං තීරෙ නභාපකෙ පුරිපෙ යෙ
 ආගතාගතං ජනං නභාපෙසුං.

අථ ඛො ආනන්ද රඤ්ඤා මහාසුද්දසනසං එතදභොසි: යනුනුනාහං
 ඉමාසං පොකඛරණිනං තීරෙ එවරුපං දුනං පට්ඨපෙයාං අනනං
 අනනඤ්ඤාසං පානං පානඤ්ඤාසං චිත්තං චිත්තඤ්ඤාසං යානං යානඤ්ඤා-
 කසං සයනං සයනඤ්ඤාසං ඉත්ථිං ඉත්ථිඤ්ඤාසං හිරඤ්ඤාසං හිරඤ්ඤාඤ්ඤා-
 කසං සුචණ්ණං සුචණ්ණඤ්ඤාසං. පට්ඨපෙසි ඛො ආනන්ද රාජා
 මහාසුද්දසනො තාසං පොකඛරණිනං තීරෙ එවරුපං දුනං: අනනං
 අනනඤ්ඤාසං පානං පානඤ්ඤාසං චිත්තං චිත්තඤ්ඤාසං යානං යානඤ්ඤාසං
 සයනං සයනඤ්ඤාසං ඉත්ථිං ඉත්ථිඤ්ඤාසං හිරඤ්ඤාසං හිරඤ්ඤාඤ්ඤාසං
 සුචණ්ණං සුචණ්ණඤ්ඤාසං.

1. අනනඤ්ඤාසං (සා, කා.PTS)

පොකුණු වැව්ම

14. අනදයෙනි, එ කල්හි මහසුදසුන් රජහට, 'මේ තල්රුක් අතර දුනු සියක් දුනු සියක් තන්හි පොකුණු කැරැවීම් නම් යෙහෙකැ' යි මේ සිත විය. අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජ තෙම ඒ තල්රුක් අතර දුනු සියයක් දුනුසියයක් තැනූ පොකුණු කැරැවී ය. අනදයෙනි, ඒ පොකුණු සිටුවණක් ගඩොළයෙන් බඳනා ලද්දහු වූහ. එක් ගඩොළ කෙනෙක් රන්මුවා වූහ. එක් ගඩොළ කෙනෙක් රිදීමුවා වූහ, එක් ගඩොළ කෙනෙක් වෙරළමිණි මුවා වූහ. එක් ගඩොළ කෙනෙක් පළිඟුමුවා වූහ. අනදයෙනි, ඒ පොකුණුවලා සිටු පැහැයෙන් නිමි දිවු සිටු හිණිම කෙනෙක් වූහ. (එහි) එක් හිණෙක් රන්මුවා විය. එකෙක් රිදීමුවා විය, එකෙක් වෙරළමිණිමුවා විය, එකෙක් පළිඟුමුවා විය. රන්මුවා හිණෙහි රන්මුවා වැම්හු ද රිදීමුවා පියගැට ද හිණිහිස ද වූහ. රිදීමුවා හිණෙහි රිදීමුවා වැම්හු ද රන්මුවා පියගැටද හිණිහිස ද වූහ. වෙරළමිණිමුවා හිණෙහි වෙරළමිණිමුවා වැම්හු ද පළිඟුමුවා පියගැට ද හිණිහිස ද වූහ. පළිඟුමුවා හිණෙහි පළිඟුමුවා වැම්හු ද වෙරළමිණිමුවා පියගැට ද හිණිහිස ද වූහ.

අනදයෙනි, ඒ පොකුණුහු වූ කලි පිල්කඩ දෙකෙකින් පිරිකෙවුණෝ වූහ. එක් පිල්කඩෙක් රන්මුවා ද එක් පිල්කඩෙක් රිදීමුවා ද විය. රන්මුවා පිල්කඩෙහි රන්මුවා වැම්හු ද රිදීමුවා පියගැට ද මුදුන ද වූහ. රිදීමුවා පිල් කඩෙහි රිදීමුවා වැම්හු ද රන්මුවා පියගැට ද මුදුන ද වූහ. අනදයෙනි, එ කල්හි මහසුදසුන් රජහට 'මේ පොකුණුවලා හැම සාකුයෙහි ම පිපෙන සේ වූ උපුල් පියුම් කුමුදු පඬෙර (හෙළ පියුම්) යන මෙ බඳු මල් ගස් හැම දෙනාට ඇවුරුම් නැතිසේ සාධාරණ කොට රොපණ කැරැවීම් නම් යෙහෙකැ' යි මේ සිත විය. අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජ ඒ පොකුණුවලා ඇවුරුම් නැතිසේ හැම දෙනාට සාධාරණ කොට හැම සාකුයෙහි ම පිපෙන සේ වූ උපුල් පියුම් කුමුදු පඬෙර යන මෙ බඳු මල්ගස් රොපණ කැරැවී ය.

15. අනදයෙනි, එ කල්හි මහසුදසුන් රජුට මේ පොකුණුතෙරැ ආ ආ ජනයා නාවන ස්නාපයකයන් තැබීම් නම් යෙහෙකැ' යි මේ සිත විය. අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජ පොකුණු තෙරැ ආ ආ ජනයා නාවන ස්නාපකයන් තැබී ය.

ඉක්බිති 'මේ පොකුණු තෙරැ අහර කැමැත්තහුට අහර ද, පැන් කැමැත්තහුට පැන් ද, වස්ත්‍ර කැමැත්තහුට වස්ත්‍ර ද, යාන කැමැත්තහුට යාන ද, යහන් කැමැත්තහුට යහන් ද, ස්ත්‍රියක කැමැත්තහුට ස්ත්‍රිය ද, අමුරන් කැමැත්තහුට අමුරන් ද, රත්රන් කැමැත්තහුට රත්රන් ද යි මෙසේ වූ දනයක් පිහිටුවීම් නම් යෙහෙකැ යි මහසුදසුන් රජුට මේ සිත විය. අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජ ඒ පොකුණුතෙරැ අහර කැමැත්තහුට අහර ද, පැන් කැමැත්තහුට පැන් ද, වස්ත්‍ර කැමැත්තහුට වස්ත්‍ර ද, යාන කැමැත්තහුට යාන ද, යහන් කැමැත්තහුට යහන් ද, ස්ත්‍රියක කැමැත්තහුට ස්ත්‍රිය ද, අමුරන් කැමැත්තහුට අමුරන් ද, රත්රන් කැමැත්තහුට රත්රන් ද යි මෙසේ වූ දනයක් පිහිටුවී ය.

16. අථ ඛො ආනන්ද ඩ්‍රාගමණ්හභපතිකා පහුතං සාපතෙයාං ආදය රාජානං මහාසුද්දසනං උපසඛකමීඤ්චා එවමාහංසු; ඉදං දෙව පහුතං සාපතෙයාං දෙවඤ්ඤෙව උද්දියා ආහතං, තං දෙවො පටිඤ්ඤානං තුති. “අලං ගො, මමපීදං පහුතං සාපතෙයාං ධම්මකෙන ඛලිනා අභිසඬ්ඛකං තං වො හොතු, ඉතො ව භියොහා හරථා”ති. තෙ රඤ්ඤ පටිකඛිතො එකමතනං අපකකමම එවං සමච්චෙනහසු: ‘න ඛො එතං අමහාකං පතිරුපං, යං මයං ඉමානි සාපතෙයානානි පුනදෙව සකානි සරානි පටිභරෙයාමානි, යනනුන මයං රඤ්ඤ මහාසුද්දසනසන නිවෙසනං මාපෙයාමා”ති. තෙ රාජානං මහාසුද්දසනං උපසඛකමීඤ්චා එවමාහංසු ‘නිවෙසනතෙන දෙව මාපෙසාමා’ති. අධිවාසෙසි ඛො ආනන්ද රාජා මහාසුද්දසනො තුණ්හිභාවෙන. අථ ඛො ආනන්ද සකෙකා දෙවානම්ඤෙ රඤ්ඤ මහාසුද්දසනසන වෙනසා වෙනො පරිචිතකකමඤ්ඤෙය විසකකමමං¹ දෙවපුතනං ආමනෙතසි, එහි ඤං සමම විසකකමම රඤ්ඤ මහාසුද්දසනසන නිවෙසනං මාපෙහි ධම්මං නාම පාසාදනති.

‘එවං හදනෙත’ති ඛො ආනන්ද විසකකමමා දෙවපුතෙතො සකකසන දෙවානම්ඤෙස පටිසුඤ්ඤා, සෙයාපාපි නාම ඛලවා පුරිසො සමිඤ්ඤිතං වා බාහං පසාරෙයා පසාරිතං වා බාහං සමිඤ්ඤෙයා, එවමෙවං දෙවෙසු තාවතිංසෙසු අනතරහිතො, රඤ්ඤ මහාසුද්දසනසන පුරතො පාතුරහොසි. අථ ඛො ආනන්ද විසකකමමා දෙවපුතෙතො රාජානං මහාසුද්දසනං එතදවොච, නිවෙසනතෙන දෙව මාපෙසාමි ධම්මං නාම පාසාදනති. අධිවාසෙසි ඛො ආනන්ද රාජා මහාසුද්දසනො තුණ්හිභාවෙන. මාපෙසි ඛො ආනන්ද විසකකමමා දෙවපුතෙතො රඤ්ඤ මහාසුද්දසනසන නිවෙසනං ධම්මං නාම පාසාදං.

17. ධම්මො ආනන්ද පාසාදෙ පුරඤ්ඤෙත ව පච්ඡෙමෙන ව යොජනං ආයාමෙන අහොසි, උතතරෙන ව දකඛිණෙන ව අභිසොජනං විඤ්ඤාතො, ධම්මසන ආනන්ද පාසාදසන තිපොරිසං උච්චතෙනන වස්සුචිතං අහොසි වතුහනං වණ්ණානං ඉට්ඨකාහි, එකා ඉට්ඨකා සොචණ්ණමයා එකා රුපියමයා එකා වෙච්චියමයා එකා එළිකමයා.

ධම්මසන ආනන්ද පාසාදසන වතුරාසිති එමහසහසකානි අහෙසු. වතුහනං වණ්ණානං, එකො එමෙහා සොචණ්ණමයො, එකො රුපියමයො, එකො වෙච්චියමයො, එකො එළිකමයො. ධම්මො ආනන්ද පාසාදෙ වතුහනං වණ්ණානං එලකෙහි සඤ්ඤා අහොසි’

1. වතුඤ්ඤා - PMS
 1. විසකකමමං - (කා)

16. අනදයෙනි, එ කල්හි බමුණෝ ද ගැහැවියෝ ද බොහෝ වස්තුව ගෙන මහ සුදස්සන් රජු කරා එළැඹ, 'දෙවයිනි, මේ බොහෝ වස්තුව දෙවියන් වහන්සේ ම උදෙසා ගෙනෙන ලද්දේ ය. එය දෙවියන් වහන්සේ පිළිගන්නා සේක් ව' යි මෙසේ කීහ. 'හවත්නි, කම් නැත. මගේ ද මේ බොහෝ වස්තුව දැහැමි අය බද්දෙන් පිළියෙල කරුණේ ය, එය තොපට වේවා, මෙයින් වැඩි පුර ද ගෙන යවු' යැ යි රජ ඔවුන් දුන් වස්තුව පිළිකෙටී ය. රජු විසින් පිළිකෙටුණු ඔහු එක් පසකට ගොස්, 'මේ වස්තූන් අපි නැවැත සිය ගෙවලට පෙරළා ගෙන යන්නමු යන යමෙක් ඇද්ද, මෙය අපට නොසුදුසු ම ය, අපි (මෙයින්) මහසුදස්සන් රජුට ගෙයක් කරන්නමෝ නම් යෙහෙකැ' යි මෙසේ සිතූහ. ඔහු මහසුදස්සන් රජු වෙත එළැඹ 'දෙවයිනි, ඔබට ගෙයක් කරන්නමු' යි මෙසේ සැළ කළාහ. අනදයෙනි, මහසුදස්සන් රජු නිහඬ බැවින් එය ඉවැසී ය.

අනදයෙනි, එ කලා සක්දෙවිඳු සිය සිතීන් මහසුදස්සන් රජුගේ සිතැ කල්පනාව දැන, විස්සම් දෙවිපුත්‍ර බණවා, 'යහලු විස්සම්, තෝ මෙහි එව, මහසුදස්සන් රජුට දහම් පා නම් ගෙයක් මවව' යි කී ය. අනදයෙනි, 'එසේ ය, වහන්සැ' යි කියා ම විස්සම් දෙවිපුත්‍ර සක්දෙවිඳුට පිළිවදන් දී ගක්තිමත් පුරුෂයකු වක් කළ අතක් දික් කරනු හෝ දික් කළ අතක් වක් කරනු සේ යුහු ව තවතිසා දෙවිලොවැ අතුරු දහන් වැ, මහසුදස්සන් රජු ඉදිරියේ පහළ විය. අනදයෙනි, ඉක්බිත්තෙන් විස්සම් දෙවිපුත්‍ර මහ සුදස්සන් රජුට, 'දෙවයිනි, ඔබට නිවහනක්, දහම් නම් පහයක් මවන්-තෙමි' යි මේ වචන කී ය, අනදයෙනි, මහසුදස්සන් රජු නිහඬ බැවින් (එය) ඉවැසී ය.

17. අනදයෙනි, විස්සම් දෙවිපුත්‍ර මහසුදස්සන් රජුට නිවහනක්, දහම් නම් පහයක් මැවී ය. අනදයෙනි, දහම් පහය පෙර දෙසින් ද පැයිම් දෙසින් ද දිගින් යොදුනෙක් විය, උතුරු දෙසින් ද දකුණු දෙසින් ද පුලුලින් අඩ යොදුන් විය. අනදයෙනි, දහම් පහයේ ගෙබිම එක්තරා ගඩොළයෙක් රන්මුවා ද, එක්තරා ගඩොළයෙක් රිදීමුවා ද එක්තරා ගඩොළයෙක් වෙරළමිණිමුවා ද, එක්තරා ගඩොළයෙක් පළිඟුමුවා ද යි සිවුවණක් ගඩොළයෙන් උසින් තුන් බඹයක් නාවන ලද්දේ විය.

අනදයෙනි, දහම් පහයේ සිවුවන් ගඩොළයෙන් නැංවුණු අසුසාර දහසෙක් ටැම්ඟු වූහ. එක් ටැඹෙක් රන්මුවා විය, එක් ටැඹෙක් රිදීමුවා ද එක් ටැඹෙක් වෙරළමිණි මුවා ද එක් ටැඹෙක් පළිඟුමුවා ද විය. අනදයෙනි, දහම් පහය, එක්තරා පෝරු කෙනෙක් රන්මුවා ද, එක්තරා පෝරු කෙනෙක් රිදීමුවා ද, එක්තරා පෝරු කෙනෙක් වෙරළමිණිමුවා ද, එක්තරා පෝරු කෙනෙක් පළිඟුමුවා ද යි සිවුවණක් පෝරුයෙන් අතුරන ලද්දේ විය.

එකං එලකං සොවණ්ණමයං, එකං රුපියමයං, එකං වෙච්චියමයං එකං එළිකමයං. ධම්මසස ආනන්ද පාසාදසස චතුචියති සොපාණානි අහෙසුං චතුත්තං චණ්ණානං, එකං සොපාණං සොවණ්ණමයං එකා රුපියමයං, එකං වෙච්චියමයං, එකං එළිකමයං-පෙ-එළිකමයසස සොපාණසස එළිකමයා ඵමහා අහෙසුං වෙච්චියමයා සුචියො ච උණ්භිසඤ්ච.

ධම්ම ආනන්ද පාසාදෙ චතුරාර්යනිකුටාගාරසහසසානි අහෙසුං චතුත්තං චණ්ණානං: එකං කුටාගාරං සොවණ්ණමයං, එකං රුපියමයං, එකං වෙච්චියමයං, එකං එළිකමයං, සොවණ්ණමයෙ කුටාගාරෙ රුපියමයො පලලඬෙකා පඤ්ඤතෙතා අහොසි රුපියමයෙ කුටාගාරෙ සොවණ්ණමයො පලලඬෙකා පඤ්ඤතෙතා අහොසි, වෙච්චියමයෙ කුටාගාරෙ දත්තමයො පලලඬෙකා පඤ්ඤතෙතා අහොසි, එළිකමයෙ කුටාගාරෙ මසාරගලලු-මයො පලලඬෙකා පඤ්ඤතෙතා අහොසි, සොවණ්ණමයසස කුටාගාරසස ආරෙ රුපියමයො තාලො ධීතො අහොසි තසස රුපියමයො ඛන්ධො. සොවණ්ණමයානි පත්තානි ච එලානි ච. රුපියම-යසස කුටාගාරසස ආරෙ සොවණ්ණමයො තාලො ධීතො අහොසි, තසස සොවණ්ණමයො ඛන්ධො, රුපියමයානි පත්තානි ච එලානි ච, වෙච්චිය-මයසස කුටාගාරසස ආරෙ එළිකමයො තාලො ධීතො අහොසි, තසස එළිකමයො ඛන්ධො, වෙච්චියමයානි පත්තානි ච, එලානි ච. එළිකමයසස කුටාගාරසස ආරෙ වෙච්චියමයො තාලො ධීතො අහොසි, තසස වෙච්-චියමයො ඛන්ධො, එළිකමයානි පත්තානි ච එලානි ච.

18. අඵබ්බො ආනන්දරඤ්ඤො මහාසුද්දසනසස එතදහොසි: යත්තනාහං මහාවිදුහසස කුටාගාරසස ආරෙ සධ්ධසොවණ්ණමයං තාලවනං මාපෙයාං යස්ථ දිවාච්චාරං නිසීදිසසාමීති. මාපෙසි බ්බො ආනන්ද රාජා මහාසුද්දසනො මහාවිදුහසස කුටාගාරසස ආරෙ සධ්ධසොවණ්ණමයං තාලවනං යස්ථ දිවා-ච්චාරං නිසීදී. ධම්මො ආනන්ද පාසාදෙ දච්චි වෙදිකාහි පරිකබ්බෙතො අහොසි. එකා වෙදිකා සොවණ්ණමයා එකා රුපියමයා. සොවණ්ණමයාය වෙදිකාය සොවණ්ණමයා ඵමහා අහෙසුං, රුපියමයා සුචියො ච උණ්භිසඤ්ච. රුපියමයාය වෙදිකාය රුපියමයා ඵමහා අහෙසුං, සොවණ්ණමයා සුචියො ච උණ්භිසඤ්ච.

19 ධම්මො ආනන්ද පාසාදෙ දච්චි කිංකිණිකජාලෙහි¹ පරිකබ්බෙතො අහොසි, එකං ජාලං සොවණ්ණමයං එකං රුපියමයං සොවණ්ණමයසස ජාලසස රුපියමයා කිංකිණියො අහෙසුං, රුපියමයසස ජාලසස සොව-ණ්ණමයා කිංකිණියො අහෙසුං.

1. කිංකිණිකජාලෙහි (සායා, කා)

අනදයෙනි, දහම් පහයේ එක්තරා භිණ්ණෙක් රන්වුවා ද එක්තරා භිණ්ණෙක් රිදීවුවා ද එක්තරා භිණ්ණෙක් වෙරළමිණිවුවා ද එක්තරා භිණ්ණෙක් පළිඟුවුවා ද යි සතර වගයෙකින් නිමි සුවිසි භිණ්ණං කෙනෙක් වූහ. රන්වුවා භිණ්ණෙහි රන්වුවා වැම්හු ද . . . පළිඟුවුවා භිණ්ණෙහි පළිඟුවුවා වැම්හු ද වෙරළ මිණි වුවා පියගැට ද භිණ්ණිස් ද වූහ.

අනදයෙනි, දහම්පහයෙහි එක් කුළුගෙයෙක් රන්වුවා ද, එකෙක් රිදීවුවා ද එකෙක් වෙරළමිණිවුවා ද එකෙක් පළිඟුවුවා ද යි සිවුවගයෙක සුවාසු දහසෙක් කුළුගෙවල් වූහ. රන්වුවා කුළුගෙහි රිදීවුවා පළහෙක් පැනැවුණේ විය. රිදීවුවා කුළුගෙහි රන්වුවා පළහෙක් පැනැවුණේ විය. වෙරළමිණිවුවා කුළුගෙහි ඇත්දළුවා පළහෙක් පැනැවුණේ විය. පළිඟු-වුවා කුළුගෙහි මැයිරිගල්වුවා පළහෙක් පැනැවුණේ විය. රන්වුවා කුළු ගෙහි දෙඳ රිදීවුවා තල්රුකෙක් සිටියේ විය. එහි කඳ රිදීවුවා ද පත්‍ර හා එල හා රන්වුවා ද වූහ. රිදීවුවා කුළුගෙයැ දෙඳ රන්වුවා තල් රුකෙක් සිටියේ විය. එහි කඳ රන්වුවා ද පත්‍ර හා එල හා රිදීවුවා ද වූහ. වෙරළ-මිණිවුවා කුළුගෙයැ දෙඳ පළිඟුවුවා තල්රුකෙක් සිටියේ විය. එහි කඳ පළිඟුවුවා ද පත්‍ර හා එල හා වෙරළමිණිවුවා ද වූහ. පළිඟුවුවා කුළුගෙයැ දෙඳ වෙරළමිණිවුවා තල්රුකෙක් සිටියේ විය. එහි කඳ වෙරළමිණිවුවා ද පත්‍ර හා එල හා පළිඟුවුවා ද වූහ.

18. අනදයෙනි, එ කල්හි මහසුදසුන් රජුට “යම් තැනෙක මම් දිවාච්ඡරණ පිණිස හිදිනෙමි ද, එහි සියල්ල රන්වුවා තල් වනයක් කැඳවීම් නම් යෙහෙකැ” යි මේ සිත විය. අනදයෙනි, ඉක්බිති, යම් තැනෙක මහසුදසුන් රජ දිවා ච්ඡරණය පිණිස හිඳුනේ ද, එහි මහාවසුහ කුළුගෙයැ දෙඳ තල්වනයක් කැඳවී ය. අනදයෙනි, දහම් පහය වෙදිකා (පිල්) දෙකෙකින් පිරිකෙවුණේ විය. එක් වෙදිකායෙක් රන්වුවා විය. අනෙක රිදීවුවා විය. රන්වුවා වෙදිකායෙහි රන්වුවා වැම්හු ද රිදීවුවා පියගැට හා කණු හිස් හා වූහ. රිදීවුවා වෙදිකායෙහි රිදීවුවා වැම්හු ද රන්වුවා පියගැට හා කණු හිස් හා වූහ.

19. අනදයෙනි, දහම්පාය කිකිණි දූල් දෙකෙකින් පිරිකෙවුණේ විය. එක් දූලෙක් රන්වුවා ද එක් දූලෙක් රිදීවුවා ද විය. රන්වුවා දූලෙහි රිදීවුවා කිකිණි (රහුගෙඩි) විය. රිදීවුවා දූලෙහි රන්වුවා කිකිණි (රහුගෙඩි) විය.

තෙසං ඛො පනානඤ්ඤා කිංකිණිකජාලානං වාතෙරිතානං සද්දො අහොසි වගගු ව රජනීයො ව කමනීයො ව මදනීයො ව සෙය්‍යා-
ථාපි ආනඤ්ඤා පඤ්ඤාභිකසස කුරියසස සුචිතීතසස සුපපටිතාලිතසස
සුකුසලෙහි¹ සමනනාහතසස සද්දො හොති වගගු ව රජනීයො ව කමනී-
යො ව මදනීයො ව එවමෙව ඛො ආනඤ්ඤා තෙසං කිංකිණිකජාලානං
වාතෙරිතානං සද්දො අහොසි වගගු ව රජනීයො ව කමනීයො ව මදනී-
යො ව. යෙ ඛො පනානඤ්ඤා තෙන සමයෙන කුසාවතීයා රාජධානියා
ධුතතා අහෙසුං සොණධා පිපාසා. තෙ තෙසං කිංකිණිකජාලානං
වාතෙරිතානං සද්දෙන පරිචාරෙසුං

තිට්ඨිතො ඛො පනානඤ්ඤා ධම්මො පාසාදෙ දුද්දිකෙඛා අහොසි මුසති
වකඛුති. සෙය්‍යාථාපි ආනඤ්ඤා වසානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ
වීද්ධො වීගතවලාහකෙ දෙවෙ ආදිචේවා නහං අබ්බුග්ගමමානො² දුද්දිකෙඛා³
හොති, මුසති වකඛුති, එවමෙව ඛො ආනඤ්ඤා ධම්මො පාසාදෙ දුද්දිකෙඛා
අහොසි මුසති වකඛුති.

20. අථ ඛො ආනඤ්ඤා රඤ්ඤාසු මහාසුදසසනස ඵතදහොසි: යනසු-
නාහං ධම්මසස පාසාදසස පුරතො ධම්මං නාම පොකඛරණිං මාපෙය්‍යන්ති.
මාපෙසි ඛො ආනඤ්ඤා රාජා මහාසුදසසනො ධම්මසස පාසාදසස පුරතො
ධම්මං නාම පොකඛරණිං. ධම්මො ආනඤ්ඤා පොකඛරණි පුරතීමෙන ව
පච්ඡිමෙන ව යොජනං ආයාමෙන අහොසි, උත්තරෙන ව දකඛිණෙන
ව අද්ධයොජනං විජාරෙන. ධම්මො ආනඤ්ඤා පොකඛරණි චතුත්තං චණ්ණානං
ඉට්ඨකාහි චිතා අහොසි, එකා ඉට්ඨකා සොච ණ්ණමයා එකා රුපියමයා,
එකා වෙඵරියමයා එකා ඵලිකමයා,

ධම්මො ආනඤ්ඤා පොකඛරණියා චතුච්ඡිකියොපාණානි අහෙසුං
චතුත්තං ච ණ්ණානං, එකං සොපාණං සොච ණ්ණමයං, එකං වෙඵරියමයං,
එකං ඵලිකමයං. සොච ණ්ණමයසස සොපාණසස සොච ණ්ණමයා ඵමහා
අහෙසුං රුපියමයා සුචියො ව උණ්ඨිසඤ්ඤා, රුපියමයසස සොපාණසස
රුපියමයා ඵමහා අහෙසුං සොච ණ්ණමයා සුචියො ව උණ්ඨි-
සඤ්ඤා, වෙඵරියමයසස සොපාණසස වෙඵරියමයා ඵමහා අහෙසු ඵලිකමයා
සුචියො ව උණ්ඨිසඤ්ඤා, ඵලිකමයසස සොපාණසස ඵලිකමයා ඵමහා අහෙසුං
වෙඵරියමයා සුචියො ව උණ්ඨිසඤ්ඤා.

ධම්මො ආනඤ්ඤා පොකඛරණි දච්ඡි වෙදිකාහි පරිකඛිත්තා අහොසි, එකා
වෙදිකා සොච ණ්ණමයා, එකා රුපියමයා. සොච ණ්ණමයාය වෙදිකාය
සොච ණ්ණමයා ඵමහා අහෙසුං රුපියමයා සුචියො ව උණ්ඨිසඤ්ඤා, රුපිය-
මයාය වෙදිකාය රුපියමයා ඵමහා අහෙසුං සොච ණ්ණමයා සුචියො ව
උණ්ඨිසඤ්ඤා.

1. කුසලෙහි. (සීඝ්‍ර, ස්‍යා කා, PTS) 2 අබ්බුසසකමානො (මජ්ඣං)
3. දුදිකෙඛා. PTS.

අනදයෙනි, සුළහිත් සැලුණු ඒ කිකිණි දූල්හි මියුරු සිත්කලු මන වඩනා, (ප්‍රීතියෙන්) කුල්මත් කරන හඬක් විය. අනදයෙනි, දක්ෂ වාදකයකු විසින් මොනොවට වැයු මොනොවට ගැයු පසැහි තුරුවත් හඬ යම්සේ මියුරුත් සිත් අලවනුත් කන්කලුත් සිත කුල්මත් කරනුත් වේ ද, අනදයෙනි, එසේ ම සුළහිත් සැලුණු ඒ කිකිණි දූලුත් හඬ මියුරු ද සිත් අලවනු ද මන වඩනු ද සිත් කුල්මත් කරනු ද විය. අනදයෙනි, එ සමයෙහි කුසාවතී රජදහනැ සුරාසොඩ වූ මත් පැනෙහි ගිජු වූ ධූර්තයෝ වූහ. ඔහු ඒ සුළහිත් සැලුණු කිකිණි දූලුත් හඬින් ඉඳුරන් හැසිරවූහ (ඊ වටා කිකිණිදූලුත් හඬ අනුව නැටීම් ආදිය කළාහ.)

අනදයෙනි, නිමියා වූ දහම් පහය බැලිය නො හැකි විය. එය (අධික දීප්තියෙන්) ඇස් අඳුරු කෙරෙයි. අනදයෙනි, වැසි සාරමසින් පැසීම මසෙහි සරත් සමයෙහි බැබලුණු, පහ වූ වලා ඇති අහසැ නැගෙන හිරු යම්සේ බැලිය නො හැකි ද, ඇස් අඳුරු කෙරෙයි ද, එසේ ම අනදයෙනි, දහම් පහය බැලිය නොහැකි විය, ඇස් අඳුරු කරන්නෝ විය.

20. අනදයෙනි, ඉක්බිති මහ සුදසුන් රජුට, ‘දහම් පහය දුදිරියෙහි දහම් නම් පොකුණක් කරවන්නෙම් වීම් නම් යෙහෙකැ’ යි මේ සිත විය. අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජ දහම් පාය ඉදිරියෙහි දහම් නම් පොකුණක් කැරැවීය. අනදයෙනි, පෙර දෙසින්ද පැසීම් දෙසින් ද අයමින් යොදුනෙක් විය. උතුරු දිගින් ද දකුණු දිගින් ද පුලුලින් අධියොදුන් විය. අනදයෙනි, දහම් පොකුණ ඇතැම් උළු කෙනෙක් රන්මුවා ද ඇතැම් කෙනෙක් රිදීමුවා ද ඇතැම් කෙනෙක් වෙරළමිණි මුවා ද ඇතැම් කෙනෙක් පළිඟුමුවා ද යි සිවුවණක් ගඩොළයෙන් නංවන ලද්දේ විය.

අනදයෙනි, දහම් පොකුණෙහි, ඇතැම් කෙනෙක් රන්මුවා ද ඇතැම් කෙනෙක් රිදීමුවා ද ඇතැම් කෙනෙක් වෙරළමිණි මුවා ද ඇතැම් කෙනෙක් පළිඟුමුවා ද යි සිවුවණක් රුවනින් නිමියා වූ සුවිසි හිණි කෙනෙක් වූහ. රන්මුවා හිණෙහි රන්මුවා ටැම්හු ද රිදීමුවා පියගැට ද හිස් ද වූහ. රිදීමුවා හිණෙහි රිදීමුවා ටැම්හු ද රන්මුවා පියගැට ද හිස් ද වූහ. වෙරළ මිණිමුවා හිණෙහි වෙරළමිණිමුවා ටැම්හු ද පළිඟුමුවා පියගැට ද හිස් ද වූහ. පළිඟුමුවා හිණෙහි පළිඟුමුවා ටැම්හු ද වෙරළමිණිමුවා පියගැට ද හිස් ද වූහ.

අනදයෙනි, දහම් පොකුණ එකක් රුවන්මුවා ද එකක් රිදීමුවා ද යි පිල් දෙකකින් පිරිකෙවුණේ විය. රන්මුවා පිලෙහි රන්මුවා ටැම්හු ද රිදීමුවා පියගැට ද හිස් ද වූහ. රිදීමුවා පිලෙහි රිදී මුවා ටැම්හු ද රන්මුවා පිය ගැට ද හිස් ද වූහ.

ධම්මො ආනන්ද පොක්කරණී සත්තභි තාලපනතීභි පාරික්ඛිත්තා අහොසි, එකා තාලපනතී සොවණ්ණමයා, එකා රූපියමයා, එකා වෙච්චියමයා, එකා එළිකමයා, එකා ලොභිතඛිමයා, එකා මසාරගලලමයා, එකා සබ්බරතනමයා. සොවණ්ණමයසා තාලසා සොවණ්ණමයො ඛන්ධො අහොසි රූපියමයානි පත්තානි ච එලානි ච. රූපියමයසා තාලසා රූපියමයො ඛන්ධො අහොසි සොවණ්ණමයානි පත්තානි ච එලානි ච. වෙච්චියමයසා තාලසා වෙච්චියමයො ඛන්ධො අහොසි එළිකමයානි පත්තානි ච එලානි ච. එළිකමයසා තාලසා එළිකමයො ඛන්ධො අහොසි වෙච්චියමයානි පත්තානි ච එලානි ච. ලොභිතඛිමයසා තාලසා ලොභිතඛිමයො ඛන්ධො අහොසි මසාරගලලමයානි පත්තානි ච එලානි ච. මසාරගලලමයසා තාලසා මසාරගලලමයො ඛන්ධො අහොසි ලොභිතඛිමයානි පත්තානි ච එලානි ච. සබ්බරතනමයසා තාලසා සබ්බරතනමයො ඛන්ධො අහොසි සබ්බරතනමයානි පත්තානි ච එලානි ච. තාසං චො පන ආනන්ද තාලපනතීනං වාතෙරිතානං සද්දො අහොසි චග්ගු ච රජනීයො ච කම්බීයො ච මදනීයො ච. සෙය්‍යථාපි ආනන්ද පඤ්චඩ්ඛිකසා තුරියසා සුවිනිතසා සුපච්චිතාලිතසා කුසලෙභි සමනනාහතසා සද්දො හොති චග්ගු ච රජනීයො ච කම්බීයො ච මදනීයො ච, එවමෙව ඛො ආනන්ද තාසං තාලපනතීනං වාතෙරිතානං සද්දො අහොසි චග්ගු ච රජනීයො ච කම්බීයො ච මදනීයො ච. යෙ ඛො පනානන්ද තෙන සමයෙන කුසාවතියා රාජධානියා ධුතතා අහෙසුං සොණ්ඩා පිපාසා, තෙ තාසං තාලපනතීනං වාතෙරිතානං සද්දොසු පරිචාරෙසුං.

නිලසීතෙ ඛො පනානන්ද ධම්මෙ ච පාසාදෙ ධම්මාය ච පොක්කරණියා රාජා මහාසුද්දසනෙනො. යෙ තෙන සමයෙන සමණෙසු චා සමණසම්මතා බ්‍රාහ්මණෙසු චා බ්‍රාහ්මණසම්මතා තෙ සබ්බකාමෙභි සත්තපෙතො ධම්මං පාසාදං අභිරුභි.

පට්මහාණචාරො.

---

1. යෙ චො පනානන්ද. (සා, කා.)

අනදයෙනි, දහම් පොකුණ එක් තල්පෙලක් රන්මුවා ද එක් බල්-
 පෙලක් රිදීමුවා ද එක් තල්පෙලක් වෙරළමිණිමුවා ද එක් තල්පෙලක්
 පළිඟුමුවා ද එක් තල්පෙලක් රතුමිණිමුවා ද එක් තල් පෙලක් මැසිරිගල්
 මුවා ද එක් තල්පෙලක් සියලු රුවන්මුවා දැ යි සත් තල්පෙලෙකින් පිරි-
 කෙවුණේ විය. රන්මුවා තල්රුකැ රන්මුවා කඳ ද රිදීමුවා පත්‍ර ද එළ ද
 වූහ. රිදීමුවා තල් රුකෙහි රිදීමුවා කඳ ද රන්මුවා පත්‍ර ද එළ ද වූහ. වෙරළ-
 මිණිමුවා තල්රුකැ වෙරළමිණිමුවා කඳ ද පළිඟුමුවා පත්‍ර ද එළ ද වූහ.
 පළිඟුමුවා තල්රුකැ පළිඟුමුවා කඳ ද වෙරළමිණිමුවා පත්‍ර ද එළ ද වූහ.
 රත්මිණිමුවා තල්රුකැ රත්මිණිමුවා කඳ ද මැසිරිගල්මුවා පත්‍ර ද එළ ද වූහ.
 මැසිරිගල්මුවා තල්රුකැ මැසිරිගල්මුවා කඳ ද රත්මිණිමුවා පත්‍ර ද එළ ද
 වූහ. සියලු රුවන් මුවා තල් රුකැ සවරුවන්මුවා කඳ ද සවරුවන්මුවා
 පත් ද පළ ද වූහ. අනදයෙනි, සුළඟින් සැලුණු ඒ තල්රුක් පෙලේ මිහිරි වූ
 සිත් අලවන, කන්කලු වූ, සිත් මත් කරන හඬෙක් විය. අනදයෙනි, සමත්
 කුරුවායකු විසින් මොනොවට වැසූ මොනොවට ගැසූ පසහකුරුවන්
 ගොස යමිසේ මියුරුත් සිත් අලවනුත් කන්කලුත් සිත කුල්මත් කරනුත්
 වේ ද, අනදයෙනි, එසේම සුළඟින් සැලුණු ඒ තල්රුක් පෙලේ හඬ මියුරු ද
 සිත් අලවනු ද කන්කලු ද සිත් කුල්මත් කරනු ද විය. අනදයෙනි, එසම-
 යෙහි කුසාවතී රජදහනැ සුරාසොඬ වූ මත් පැනෙහි ගිජු වූ යම් ධුර්ත
 කෙනෙක් වූහු ද, ඔහු ඒ තල්රුක් පෙලැ හඬින් එහි රැස් වැ ඉඳුරන් හැසිර-
 වූහ (නැටුම් ඇ කළාහ.)

අනදයෙනි, දහම් පහය ද දහම් පොකුණ ද කරවා නිමැවූ කලැ මහ
 සුදසුන් රජ, එ සමයෙහි මහණුන් අතුරැ මහණ යැ යි සම්මත වූ ද බමුණන්
 අතුරැ බමුණු යැ යි සම්මත වූ ද යම් කෙනෙක් වූහු නම්, ඔවුන් රිසි රිසි
 හැම දැයින් සතපා, දහම් පහයට නැංගේ ය.

පළමු බණවර යැ.

සමානසමාපතතිපටිලාභො

21. අප්ඵ ඛො ආනන්ද රඤ්ඤා මහාසුද්දසනසස ඵතදභොසි: කිසස නු ඛො මෙ ඉදං කම්මසස ඵලං, කිසස කම්මසස වීජාකො, යෙනාහං ඵතරහි ඵවං මහිද්ධිකො ඵවං. මහානුභාවො තී: අප්ඵ ඛො ආනන්ද රඤ්ඤා මහාසුද්දසනසස ඵතදභොසි: තිණ්ණං ඛො මෙ ඉදං කම්මානං ඵලං තිණ්ණං කම්මානං වීජාකො, යෙනාහං ඵතරහි ඵවං මහිද්ධිකො ඵවං මහානුභාවො, සෙය්‍යථිදං: දනසස දම්සස. සංයමසසාති. අප්ඵ ඛො ආනන්ද රාජා මහාසුද්දසනො යෙන මහාවිදුහං කුටාගාරං තෙනුප-සභිකම්. උපසධකම්ඤා මහාවිදුහසස කුටාගාරසස ආරෙර ධීතො උදනං උදනෙසි. 'තිට්ඨ කාමචිතකක, තිට්ඨ ඛ්‍යාපාදචිතකක, තිට්ඨ විහිංසාචිතකක, ඵතතාවතා කාමචිතකක, ඵතතාවතා ඛ්‍යාපාදචිතකක, ඵතතාවතා විහිංසාචිතකකා'ති.

22. අප්ඵ ඛො ආනන්ද රාජා මහාසුද්දසනො මහාවිදුහං කුටාගාරං පච්ඤිකා සොවණ්ණමයෙ පලලඤ්ඤා නිසිනොනා වීච්චෙව කාමෙහි වීච්චි අකුසලෙහි ධම්මෙහි සචිතකකං සචිචාරං වීචෙකජං පිතිසුඛං පයම්. සමානං උපසමපජ්ඣ වීහාසි. චිතකකචිචාරානං චූපසමා අජ්ඣිතනං සමප්පාදනං චෙතසො ඵකොදිභාවං අචිතකකං අචිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං සමානං උපසමපජ්ඣ වීහාසි. පිතියා ච වීරාගා උපෙකඛ-කො ච වීහාසි. සතො ච සමපජානො සුඛඤ්ඤා කායෙන පටිසංචෙදෙසි. යනනං අරියා ආචිකඛිහති උපෙකඛාකා සනීමා සුඛචිහාරිති තං තතියං සමානං උපසමපජ්ඣ වීහාසි, සුඛසස ච පහානා දුකඛසස ච පහානා පුඛෙඛව සොමනසසදෙමනසසානං අසඨඛගමා අදුකඛමසුඛං උපෙකඛා සතිපාරිසුඛීං චතුසඨං සමානං උපසමපජ්ඣ වීහාසි.

23. අප්ඵ ඛො ආනන්ද රාජා මහාසුද්දසනො මහාවිදුහා කුටාගාරං නිකම්ඤා සොවණ්ණමයං කුටාගාරං පච්ඤිකා රුපියමයෙ පලලඤ්ඤා නිසිනොනා මෙතතාසහගතෙන චෙතසා ඵකං දිසං ඵරිකා වීහාසි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුසඨං, ඉති උද්ධමධො තීරියං සබ්බධි සබ්බතතාය සබ්බාවනනං ලොකං මෙතතාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහගගතෙන අපපමාණෙන අවෙරෙන අඛ්‍යා-පජේජන ඵරිකා වීහාසි, කරුණාසහගතෙන චෙතසා, -පෙ- මුදිතාසහ-ගතෙන චෙතසා -පෙ- උපෙකඛාසහගතෙන චෙතසා ඵකං දිසං ඵරිකා වීහාසි. තථා දුතියං, තථා තතියං තථා චතුසඨං, ඉති උද්ධමධොම තීරියං සබ්බධි සබ්බතතාය සබ්බාවනනං ලොකං උපෙකඛාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහගගතෙන අපපමාණෙන අවෙරෙන අඛ්‍යාපජේජන ඵරිකා වීහාසි.

දහන් සමවක් ලැබීම

21. අනදයෙනි, ඉක්බිති “යම් හෙයෙකින් මම් දෑත් මෙසේ මහර්ධි ඇතියෙම් ද මහත් ආනුභාව ඇතියෙම් ද, මෙය මගේ කවර කර්මයෙක ඵලයෙක් ද? කවර කර්මයෙක විපාකයෙක් ද?” යි මහ සුදසුන් රජුට මේ සිත විය. ඉක්බිති අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජුට යම් හෙයෙකින් මම් දෑත් මෙසේ මහත් සෘද්ධි ඇතියෙම්, මෙසේ මහත් ආනුභාව ඇතියෙම් වේම් ද, මෙය දන දම සංයම යන තුන් පින් කම්වල ඵල ය, මේ තුන්-පින්කම් වල විපාකය යැ’ යි මේ සිත විය. අනදයෙනි, ඉක්බිති මහසුදසුන් රජ මහාවිදුහ කුළුගෙය කරා එළැඹියේ ය. එළැඹ, මහාවිදුහ කුළුගෙය දෙරැ සිටියේ, “කාමචිතර්කය සිටු. ව්‍යාපාද චිතර්කය, සිටු. විභිංසා-චිතර්කය, සිටු. කාමචිතර්කය, මෙතෙකින් නවතුව, ව්‍යාපාදචිතර්කය, මෙතෙකින් නවතුව, විභිංසාචිතර්කය, මේ තෙකින් නවතුව” යි උදන් ඇති ය.

22. අනදයෙනි, එයට පසු මහසුදසුන් රජ මහාවිදුහ කුළුගෙයට වැද, රන්මුඛා පළභෑ හුන්තෝ, කාමයන් ගෙන් වෙන් වූ ම, අකුසල් දහමුත් ගෙන් වෙන් වූ ම, චිතර්ක සහිත විචාර සහිත, විවේකයෙන් උපන්, ප්‍රීතියත් විත්ත සුඛයත් ඇති, පළමු වන දහන ලැබ විසිය. චිතර්ක විචාරයන් සංසිද්ධිමෙන්, තමා තුළු පැහැදීම ඇති කරන, සිතූ එකඟ බව ඇති චිතර්ක රහිත, විචාර රහිත, සමාධියෙන් උපන්, ප්‍රීතියත් සුඛයත් ඇති, දෙවෙනි දහන ලැබ විසිය. ප්‍රීතිය ද පහ විමෙන් උපෙක්ෂා ඇත්තේ ද විසිය. සිහි ඇත්තේ නුවණින් දන්තේ සුවය නාම කයින් වින්දේ ය. ‘උපෙක්ෂක වූයේ සිහි ඇත්තේ සුව වූසුම් ඇත්තේ යැ’ යි යමක්හු ඇරැබූ ආයථයෝ කියත් ද, ඒ තෙවෙනි දහන ලැබ විසිය. සුඛවේදනා ද පහ කිරීමෙන්, දුඃඛවේදනා ද පහ කිරීමෙන් කල් තබා ම සොම්නස් දෙමනසුන් බැහැර ළීමෙන් දුඃඛ වේදනා ද නැති සුඛ වේදනා ද නැති, උපෙක්ෂා ව ද සිහිය ද යන දෙදෙනා ගේ පිරිසිදු බව ඇති සතර වැනි දහන ලැබ විසිය.

23. අනදයෙනි, ඉක්බිති මහසුදසුන් රජ මහාවිදුහ කුටාගාරයෙන් නික්මූ රන්මුඛා කුළුගෙට වැද රිදීමුඛා පළභෙහි හුන්තෝ, මෙත් සහගිය සිතින් එක් දෙසක් පැතිරැ විසිය. එසේ දෙවෙනි දෙස ද තෙවෙනි දෙස ද සිවුවැනි දෙස ද, මෙසේ උඩ ද යට ද සරස ද හැම දෙසෑ හැම දෙනා ම ආත්මසමනායෙන් (මේ අන් එකෙකු යි වෙනසක් නොසිතා තමා හා සමබවට පැමිණැවීමෙන්) වෛර නැති ව්‍යාපාද නැති, මහත් වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ මෙත්සහගිය සිතින් පැතිර විසිය. එසේ ම කරුණා සහගත සිතින් . . . මුදිතා සහගත සිතින් . . . උපෙක්ෂා සහගත සිතින් එක් දෙසක් පැතිරැ විසිය. එසේ දෙවෙනි දෙස ද. එසේ තෙවෙනි දෙස ද එසේ සිවුවැනි දෙස ද, මෙසේ උඩ ද යට ද සරස ද හැම දෙසෙහි ම හැම දෙනා ම ආත්මසමනායෙන් (මේ අන් එකෙකු යි විභාග නො කොට තමා හා සමබවට පැමිණැවීමෙන්) වෛර නැති ව්‍යාපාද නැති මහත් වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ උපෙක්ෂාසහගත සිතින් පැතිර විසිය.

නගරාදීනි

24. රඤ්ඤ ආනන්ද මහාසුදසනසස චතුරාසීනිනගරසහසානි අහෙසුං කුසාවතීරාජධානිපමුඛානි, චතුරාසීනිපාසාදසහසානි අහෙසුං ධම්මපාසාදපමුඛානි, චතුරාසීනිකුටාගාරසහසානි අහෙසුං මහාවිඤ්චකුටාගාරපමුඛානි.

චතුරාසීනිපලලඛකසහසානි අහෙසුං සොවණණමයානි රුපියමයානි දන්තමයානි සාරමයානි ගොණකඤ්ඤානි පටිකකුඤ්ඤානි පටලිකකුඤ්ඤානි කාදලිමිභපවරපච්ච කුරුණානි සලකුරව්ශ්ඤ්ඤානි උභතොලොභිතකුපධානානි. චතුරාසීනිනාගසහසානි අහෙසුං සොවණණාලඛකාරානි සොවණණධජානි හෙමජාලපටිව්ශ්ඤ්ඤානි උපොසට්ඨනාගරාජපමුඛානි, චතුරාසීනිඅසසහසානි අහෙසුං සොවණණාලඛකාරානි සොවණණධජානි හෙමජාලපටිව්ශ්ඤ්ඤානි වලාහකඅසරාජපමුඛානි, චතුරාසීනිරට්ඨසහසානි අහෙසුං සීභවමමපරිවාරානි බාගසවමමපරිවාරානි දීපිවමමපරිවාරානි පණ්ඩුකමමලපරිවාරානි සොවණණාලඛකාරානි සොවණණධජානි හෙමජාලපටිව්ශ්ඤ්ඤානි වෙජ්ජනකරට්ඨපමුඛානි, චතුරාසීනිමණිසහසානි අහෙසුං මණිරතනපමුඛානි, චතුරාසීනිඉඤ්ඤසහසානි අහෙසුං සුභද්දාදෙවීපමුඛානි, චතුරාසීනිගහපතිසහසානි අහෙසුං ගහපතිරතනපමුඛානි, චතුරාසීනිබන්ධනසහසානි අහෙසුං අනුයන්තානි පරිනායකරතනපමුඛානි, චතුරාසීනිධෙත්තුසහසානි අහෙසුං ධූවසන්දනානි කංසුපධාරණානි, චතුරාසීනිවජ්ජකොට්ඨසහසානි අහෙසුං බොම්සුචුමානං කප්පාසිකසුචුමානං කොසෙයාසුචුමානං කමමලසුචුමානං. රඤ්ඤ ආනන්ද මහාසුදසනසස චතුරාසීනිචාලිපාකසහසානි සායං පාතං හතභාහිරො අභිභරීඨිඤ්ඤා.

25. තෙන ඛො පනානන්ද සමයෙන රඤ්ඤ මහාසුදසනසස චතුරාසීනි නාගසහසානි සායං පාතං උපට්ඨානං ගච්ඡන්ති. අප්ඵ ඛො ආනන්ද රඤ්ඤ මහාසුදසනසස එතදහොසි: ඉමානි ඛො මෙ චතුරාසීනි නාගසහසානි සායං පාතං උපට්ඨානං ආගච්ඡන්ති. යනනුත වසසතසස වසසතසස අච්චයෙන දොවකාරීසං නාගසහසානි දොවකාරීසං නාගසහසානි සකිං සකිං උපට්ඨානං ආගච්ඡන්ති. අප්ඵ ඛො ආනන්ද රාජා මහාසුදසනසස පරිනායකරතනං ආමනෙකසි, ‘ඉමානි ඛො මෙ සමම පරිනායකරතන චතුරාසීනිනාගසහසානි සායං පාතං උපට්ඨානං ආගච්ඡන්ති. තෙන හි සමම පරිනායකරතන වසසතසස වසසතසස අච්චයෙන දොවකාරීසං නාගසහසානි දොවකාරීසං නාගසහසානි සකිං යකිං උපට්ඨානං ආගච්ඡන්ති. ‘එවං දෙවා,ති ඛො ආනන්ද පරිනායකරතනං රඤ්ඤ මහාසුදසනසස පච්චසෙසාසි. අප්ඵ ඛො ආනන්ද රඤ්ඤ මහාසුදසනසස අපරෙන සමයෙන වසසතසස වසසතසස අච්චයෙන දොවකාරීසං නාගසහසානි දොවකාරීසං නාගසහසානි සකිං සකිං උපට්ඨානං ආගමංසු.

1. සුභසන්දනානි - මජ්ඣං සුභසන්දනානි PTS.

නගරාදීහු

24. අනාදයෙනි, මහසුදසුන් රජුට කුසාවතී රාජධානිය ප්‍රමුඛ කොටැති අසුසාර දහසෙක් නුවරවල් වූහ. දහම් පාය පාමොක් කොටැති සුවාසු දහසෙක් ප්‍රාසාදයෝ වූහ. මහාවසුහ කුටාභාරය ප්‍රමුඛ කොටැති සුවාසු දහසෙක් කුළුගෙවල් වූහ.

රන්මුවා වූ ද රිදිමුවා වූ ද ඇත්දත්මුවා වූ ද දූවමුවා වූ ද කොදපලස් අතුළු, සුදු එළලොම්මුවා ඇතිරි අතුළු, ගන පුස් එළලොම් ඇතිරි අතුළු, කෙහෙල් මුවසමින් කළ උතුම් පසතුරුණු ඇති, උඩුවියන් සහිත, හිස් දෙර පාමුල යන දෙපසැ රතු කන්වයින් ඇති සුවාසුදහසෙක් පළහහු වූහ. රන් අබරණින් සැදුණු රන් දද සහිත, රන්දැලින් වසන ලද, උපොසර ඇත් රජු පාමොක් කොටැති සුවාසු දහසෙක් ඇත්තු වූහ. රන් අබරණින් සරසන ලද, රන් දද සහිත, රන්දැලින් පිළිසන් වලාහක අස්රජු පාමොක් කොටැති සුවාසු දහසෙක් අස්සු වූහ. සිංහ සමින් වසන ලද, ව්‍යාසු සමින් වසන ලද, දිවි සමින් වසන ලද, පඩු පැහැ කම්බලයෙන් වසන ලද, රන් අබරණ ඇති, රන් දද ඇති, රන් දැලින් වසන ලද, විජයෝත් රිය පාමොක් කොටැති රිය සුවාසු දහසෙක් වූහ. මිණිරුවන පාමොක් කොටැති සුවාසුදහසෙක් මිණිහු වූහ. සුහදා දේවිය පාමොක් කොටැති සුවාසු දහසෙක් ස්ත්‍රීහු වූහ. ගැහැවිරුවන පාමොක් කොටැති සුවාසු දහසෙක් ගැහැවියෝ වූහ. පරිත්‍යාසක රත්නය පාමොක් කොටැති අනුව යන සුවාසු දහසෙක් කැත්තු වූහ. හැම කල්හි කිරි දෙවා ගත හැකි රන් සැටටයෙන් සරසන ලද සුවාසු දහසෙක් දෙන්නු වූහ. සියුම් කොමු පිළි ද සියුම් කපු පිළි ද සියුම් පට පිළි ද සියුම් කම්බල ද සි පිළි සුවාසු කෙළ දහසෙක් විය. අනාදයෙනි, මහසුදසුන් රජුට උදේ සවස එළැවෙන බත්තලි සුවාසු දහසෙක් විය.

25. එ සමයෙහි මහ සුදසුන් රජුට සුවාසු දහසෙක් ඇත්තු උදේ සවස උවටනට යෙන්. එ කලා මහසුදසුන් රජුට “මේ සුවාසු දහසෙක් ඇත්තු උදේ සවස මට උවටනට එක්. හවුරුදු සියයක් සියයක් ඇවෑමෙන් සතළිස් දෙදහසෙක් සතළිස් දෙදහසෙක් ඇත්තු එක් වරක් එක් වරක් මට උවටනට එන්නාහු නම් මැනැවැ” යි මේ සිත විය. ඉක්බිති අනාදයෙනි, මහසුදසුන් රජු පරිත්‍යාසක රුවන බණවා, “සගය පරිත්‍යාසක රත්නය, මේ සුවාසු දහසෙක් ඇත්තු උදේ සවස උවටනට එක්. සගය, පරිත්‍යාසක රත්නය, එ බැවින් හවුරුදු සියයක් සියයක් ඇවෑමෙන් දෙසාළිස් දහසෙක් දෙසාළිස් දහසෙක් ඇත්තු එක් වරක් එක් වරක් උවටනට එක් වා” යි කී ය. අනාදයෙනි, ‘එසේ ය, දෙවයිනි’ යි කියා පරිත්‍යාසක රත්නය මහසුදසුන් රජුට පිළිවදන් ඇස්විය. අනාදයෙනි, එයට පසු කලා හවුරුදු සියයක් සියයක් ඇවෑමෙන් ඇත්තු දෙසාළිස් දහසෙක් දෙසාළිස් දහසෙක් එක් වරක් එක් වරක් උවටනට ආහ.

සුභද්ද සුපසඛකමනං

26. අථ ඛො ආනන්ද සුභද්දය දෙවියා බහුත්තං වසානං බහුත්තං වසසභහසානං අච්චයෙන එතදහොසි: වීරදීට්ඨො ඛො මෙ රාජා මහාසුදසසනො. යනනුනාහං රාජානං මහාසුදසසනං දසසනාය උපසඛකමෙය්‍යන්ති. අථ ඛො ආනන්ද සුභද්ද දෙවී ඉක්ඛාමාරං ආමනෙහසි, “එථ තුමෙහ සීසානි නභායථ, පීතානි වක්ඛානි පාරුපථ, වීරදීට්ඨො නො රාජා මහාසුදසසනො. රාජානං මහාසුදසසනං දසසනාය උපසඛකමීසාමා”ති. එවං අයො’ති ඛො ආනන්ද ඉක්ඛාමාරං සුභද්දය දෙවියා පටිසසුක්ඛා සීසානි නභාසීක්ඛා පීතානි වක්ඛානි පාරුපික්ඛා යෙන සුභද්ද දෙවී තෙනුපසඛකමී. අථ ඛො ආනන්ද සුභද්ද දෙවී පරිනායකරත්තං ආමනෙහසි: “කප්පෙහි සමම පරිණායකරත්ත වතුරඛිනිං සෙනං, වීරදීට්ඨො නො රාජා මහාසුදසසනො, රාජානං මහාසුදසසනං දසසනාය උපසඛකමීසාමා”ති. ‘එවං දෙවී’ති ඛො ආනන්ද පරිනායකරත්තං සුභද්දය දෙවියා පටිසසුක්ඛා වතුරඛිනිං සෙනං කප්පාපෙක්ඛා, සුභද්දය දෙවියා පටිවෙදෙසි. ‘කප්පිතා ඛො දෙවී වතුරඛිනී සෙනා, යසස්’දනී කාලං මඤ්ඤසී’ති. අථ ඛො ආනන්ද සුභද්ද දෙවී වතුරඛිනියා සෙනාය සඤ්ඤං ඉක්ඛාමාරෙන යෙන ධම්මො පාසාදෙ තෙනුපසඛකමී, උපසඛකමීක්ඛා ධම්මං පාසාදං අභිරුහික්ඛා යෙන මහාවීයුභං කුටාගාරං තෙනුපසඛකමී, උපසඛකමීක්ඛා මහාවීයුභස්ස කුටාගාරස්ස ආරාමාහං ආලම්බික්ඛා අට්ඨාසි.

අථ ඛො ආනන්ද රාජා මහාසුදසසනො සඤ්ඤං සුක්ඛා කීනත්තු ඛො මහතො විය ජනකායස්ස සද්දෙති, මහාවීයුභකුටාගාරා නිකම්මනෙහා අඤ්ඤ සුභද්දං දෙවීං ආරාමාහං ආලම්බික්ඛා සීතං, දිස්වාන සුභද්දං දෙවීං එතදවොච: ‘එක්ඛෙව දෙවී තිට්ඨ මා පාවීසී’ති. අථ ඛො ආනන්ද රාජා මහාසුදසසනො අඤ්ඤතරං පුරිසං ආමනෙහසි: ‘එහි ක්ථං අමෙහා පුරිස, මහාවීයුභා කුටාගාරා යොවණණමයං පලලචකං නීහරික්ඛා සබ්බයොවණණමයෙ තාලවනෙ පඤ්ඤපෙහී’ති. ‘එවං දෙවා’ති ඛො ආනන්ද යො පුරිසො රඤ්ඤ මහාසුදසසනස්ස පටිසසුක්ඛා මහාවීයුභා කුටාගාරා යොවණණමයං පලලචකං නීහරික්ඛා සබ්බයොවණණමයෙ තාලවනෙ පඤ්ඤපෙසී. අථ ඛො ආනන්ද රාජා මහාසුදසසනො දක්ඛිණෙන පසෙසන සීහසෙය්‍යං කප්පෙහි පාදෙ පාදං අච්චාධාය සතො සම්පජානො.

අථ ඛො ආනන්ද සුභද්දය දෙවියා එතදහොසි: වීප්පසනතානි ඛො රඤ්ඤ මහාසුදසසනස්ස ඉන්ද්‍රියානි පරිසුද්ධො ඡට්ඨිවණ්ණෙණ පරියොදනො, මා හෙව ඛො රාජා මහාසුදසසනො කාලමකාසීති. රාජානං මහාසුදසසනං එතදවොච: ඉමානි ඛො තෙ දෙව වතුරාසීතිනගරසභසානි කුසාවතීරාජධානි-පමුඛානි. එක්ඛ දෙව ඡන්දං ජනෙහි ජීවිතෙ අපෙකං කරොහි ඉමානි තෙ දෙව වතුරාසීතිපාසාදසභසානි ධම්මපාසාදපමුඛානි, එක්ඛ ඡන්දං ජනෙහි

සුභද්‍රාව ඵලාභීම

26. අනදයෙනි, එ කලා බොහෝ හවුරුදු ගණනෙක බොහෝ හවුරුදු දහස් ගණනෙක ඇවෑමෙන් සුභද්‍රා දේවියට, “මහ සුදසුන් රජ මා විසින් දුටු බොහෝ කල් ඇත්තේ ය. මම මහසුදසුන් රජු දක්නට ශියෙමි වීම නම් යෙහෙකැ” යි මේ සිත විය. අනදයෙනි, ඉක්බිති සුභද්‍රා දේවී ඇතොවුර බණවා, “තෙපි ඵවු. භිස් සෝද නාවු. රන්වන් පිළි හැඳ පොරොවවු. මහසුදසුන් රජ අප විසින් දක්නා ලද බොහෝ කල් ඇත්තේ ය. මහසුදසුන් රජු දක්නට ඵලාභෙන්නම්හ” යි කිවු ය. ‘එසේ යැ ආයඝාවෙනි’ යි ම ඇතොවුර සුභද්‍රා දේවියට පිළිවදන් දී, භිස් සෝද නා, රන්වන් පිළි හැඳ පෙරෙවැ සුභද්‍රා දේවිය කරා ඵලාභියාහ. අනදයෙනි, ඉක්බිති සුභද්‍රා දේවී පරිනායක රත්නය බණවා “සගය පරිනායක රත්නය සිවුරහ සෙන් සදව. අප විසින් මහසුදසුන් රජ දක්නා ලද බොහෝ කල් ඇත්තේ ය. මහසුදසුන් රජු දක්නට ඵලාභෙන්නම්හ” යි කිවු ය. ‘එසේ යැ, දේවීනි’ යි කියා ම පරිනායක රත්නය සුභද්‍රා දේවියට පිළිවදන් දී, සිවුරහ සෙන් සදවා, ‘දේවියනි, සිවුරහ සෙන් සරසන ලදී. යම් ගමනකට සිතවු ද, එයට කල් වේ’ යැ යි සැළ කෙළේ ය. අනදයෙනි, ඉක්බිති සුභද්‍රා දේවී සිවුරහ සෙන් ද ඇතොවුර ද කැටුව දහම්පාය කරා ඵලාභීණා ය. ඵලාභී දහම්පහය නැහ, මහාවයුහ කුළුගෙය කරා ඵලාභී, එහි දෙරබාවැ ඵල්බැ සිටියා ය.

අනදයෙනි, එ කල්හි මහ සුදසුන් රජ ඔවුන් එන හඬ අසා, ‘කීමෙක් ද? මහ ජන මුළුවෙක හඬ නියා!’ යි සිතා, මහාවයුහ කුළුගෙයින් නික්මෙන්තේ, දෙර බා වැ ඵල්බැ සිටි සුභද්‍රා දේවිය දුටුයේය. දෑක, “දේවිය, ඔහි ම සිටු, ඇතුළට නො වදුව’ යි කී ය. අනදයෙනි, ඉක්බිති මහසුදසුන් රජ එක්තරා මිනිසකු බණවා, ‘හෙමබා මිනිස, තෝ මෙහි එව. මහාවයුහ කුළුගෙයේ රන්මුවා පළහක් ගෙනවුත් සියල්ල රන්මුවා වූ තල් වෙනෙහි පණවව’ යි කී ය. ‘දේවයිනි, එසේ යැ’ යි කියා ම එ මිනිසා මහ සුදසුන් රජුට පිළිවදන් දී, මහාවයුහ කුළුගෙයින් රන්මුවා පළහක් ගෙනවුත් සියල්ල රන්මුවා තල්වෙනෙහි පැණැවී ය. අනදයෙනි, ඉක්බිති මහසුදසුන් රජ දකුණු පයෙහි වම් පය මදක් හයා තබා සිහි නුවණ ඇති වැ දකුණැලයෙන් සිංහගයායෙන් ගයනය කෙළේ ය.

අනදයෙනි, එ කලා සුභද්‍රා දේවියට “මහසුදසුන් රජුගේ ඉදුරෝ වෙසෙසින් පහන්හ. සිටිපැහැය පිරිසිදු ය, පබසර ය. මහ සුදසුන් රජ කලුරිය නො කෙරේ වා” යි මේ සිත විය. ඕ මහසුදසුන් රජුට මෙසේ කිවු ය: “දේවයිනි, කුශාවතී රජදහන පාමොක් කොටැති මේ ඔබ සතු නුවර සුවාසු දහයෙකි. දේවයිනි, මෙහි ඇල්ම උපදවන්න, දිවියෙහි අපේක්ෂාව කරන්න. දේවයිනි, දහම් පාය පාමොක් කොටැති ඔබ සතු මේ ප්‍රාසාද සුවාසු දහයෙකි. දේවයිනි, මෙහි

ජීවිතෙ අපෙක්ඛං කරොහි, ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිකුටාගාරසහසයානි මහාවිසුභකුටාගාරපච්චානි, එසු දෙව ඡන්දං ජනෙහි ජීවිතෙ අපෙක්ඛං කරොහි, ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිපලලඛකසහසයානි සොවණ්ණමයානි රුපියමයානි දන්තමයානි සාරමයානි ගොණකස්තානි පටිකස්තානි පට්ටිකස්තානි කාදලිමිගපවරපව්වස්ථරණානි සඋත්තරච්ඡද්දනිඋභතොලොහිතකුපධානානි. එසු දෙව ඡන්දං ජනෙහි ජීවිතෙ අපෙක්ඛං කරොහි ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිනාගසහසයානි සොවණ්ණලඛකාරාණි සොවණ්ණධජානි හෙමජාලපට්ටිච්ඡනානි උපොසථනාගරාජපච්චානි, එසු දෙව ඡන්දං ජනෙහි ජීවිතෙ අපෙක්ඛං කරොහි. ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිඅසසහසයානි සොවණ්ණාලඛකාරානි සොවණ්ණධජානි හෙමජාලපට්ටිච්ඡනානි වලාහකඅසරාජපච්චානි, එසු දෙව ඡන්දං ජනෙහි ජීවිතෙ අපෙක්ඛං කරොහි. ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිරථසහසයානි සීභවමමපරිවාරානි බාග්ගවමමපරිවාරානි දීප්ඵමමපරිවාරානි පණ්ඩුකමමපරිවාරානි සොවණ්ණාලඛකාරානි සොවණ්ණධජානි හෙමජාලපට්ටිච්ඡනානි වෙජයත්තරථපච්චානි,¹ එසු දෙව ඡන්දං ජනෙහි ජීවිතෙ අපෙක්ඛං කරොහි, ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිමණ්ණසහසයානි මණ්ණරතනපච්චානි, එසු දෙව ඡන්දං ජනෙහි ජීවිතෙ අපෙක්ඛං කරොහි, ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිඉන්ද්‍රියසහසයානි ඉන්ද්‍රියතනපච්චානි, එසු දෙව ඡන්දං ජනෙහි ජීවිතෙ අපෙක්ඛං කරොහි, ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිගහපතිසහසයානි ගහපතිරතනපච්චානි, එසු දෙව ඡන්දං ජනෙහි ජීවිතෙ අපෙක්ඛං කරොහි. ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිබතනියසහසයානි අනුයතනානි පරිනායකරතනපච්චානි, එසු දෙව ඡන්දං ජනෙහි ජීවිතෙ අපෙක්ඛං කරොහි. ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිධෙත්‍රුසහසයානි ධ්‍රුවසන්දනානි කංසුපධාරණානි, එසු දෙව ඡන්දං ජනෙහි ජීවිතෙ අපෙක්ඛං කරොහි. ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිවස්කොට්ඨසහසයානි බොමසුචුමානං කප්පාසිකසුචුමානං කොසෙයාසුචුමානං කමමලසුචුමානං, එසු දෙව ඡන්දං ජනෙහි ජීවිතෙ අපෙක්ඛං කරොහි. ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිචාලිපාකසහසයානි සායං පාතං හත්තාහිභාරො අහිහරියති, එසු දෙව ඡන්දං ජනෙහි ජීවිතෙ අපෙක්ඛං කරොහි''ති

---

1. වෙජයත්තරථපච්චානි (බහුසු) අඤ්ඤසු ඊදිසෙසු ධානෙසු ජකාරසස දඹිතං දිසසතෙං.

ඇල්ම උපදවන්න, ජීවිතය කෙරෙහි අපේක්ෂාව කරන්න. දේවයිනි, මහාවසුභ කුළුගෙය පාමොක් කොටැති ඔබ සතු මේ නළුගෙ සුවාසු දහසෙක් වෙයි. මෙහි ඇල්ම උපදවන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව කරන්න. දේවයිනි, රන්මුවා ද රිදීමුවා ද ඇන්දන්මුවා ද දූවමුවා ද වූ කොඳුපලස් අතුළ, සුදු එළලොම්මුවා ඇතිරි අතුළ, කෙහෙල්මුච සමින් කළ උතුම් පසතුරුණු ඇති උඩුවියන් සහිත, හිස්දෙර පාමුල යන දෙ පසැ රතු කන්වයින් ඇති, සුවාසු දහසෙක් ඔබ සතු පළහහු ඇත. දේවයිනි, මෙහි ඡන්දය උපදවන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව කරන්න. දේවයිනි, රන් අබරණ ඇති, රන් දද ඇති, රන් දූලින් පිළිසන් උපොසථ ඇන්රජු පාමොක් කොටැති මේ ඔබගේ සුවාසු දහසෙක් ඇත්තු වෙති. දේවයිනි, මොවුන් කෙරෙහි ඇල්ම දනවන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව කරන්න. දේවයිනි, රන් අබරණ පලන්, රන් දද ඇති, රන් දූලින් පිළිසන්, වලාහක අස්රජු පාමොක් කොටැති, ඔබගේ මේ සුවාසු දහසෙක් අස්සු වෙති. දේවයිනි, මොවුන් කෙරෙහි ඇල්ම දනවන්න, ජීවිතය කෙරෙහි අපේක්ෂාව කරන්න. දේවයිනි, සිංහ සමින් වසන ලද, ව්‍යාසු සමින් වසන ලද, දිවි සමින් වසන ලද, පඩු පැහැ කම්බලයෙන් වසන ලද, රන් අබරන සහිත, රන් දද සහිත, රන් දූලිති පිළිසන්, විජයෙන් රිය පාමොක් කොටැති, ඔබ සතු මේ රිය සුවාසු දහස් කෙනෙක් වෙති. දේවයිනි, මෙහි ඡන්දය උපදවන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව කරන්න. දේවයිනි, මිණිරුවන පාමොක් කොටැති මේ ඔබ සතු සුවාසු දහසෙක් මිණිහු වෙති. දේවයිනි, මෙහි ඇල්ම දනවන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව කරන්න. දේවයිනි, ස්ත්‍රිරන්ත ප්‍රමුඛ මේ ඔබගේ සුවාසු දහසෙක් ස්ත්‍රීහු වෙති. දේවයිනි, මෙහි ඡන්දය දනවන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව කරන්න. දේවයිනි, ගැහැවිරුවන පාමොක් කොටැති මේ ඔබගේ ගැහැවියෝ සුවාසුදහසෙක් වෙත්. දේවයිනි, මොවුන් කෙරෙහි ඡන්දය උපදවන්න., ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව කරන්න. දේවයිනි, පිරිනාරුවන් පාමොක් මේ ඔබගේ අනුගාමී වූ සුවාසුදහසෙක් කැන්හු වෙති. දේවයිනි, මොවුන් කෙරෙහි ඡන්දය දනවන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව කරන්න. දේවයිනි, හැම කල්හි කිරි දෙවාගත හැකි, රන් සැටටයෙන් සරසන ලද, ඔබ සතු මේ සුවාසු දහසෙක් දෙන්නු වෙති. දේවයිනි, මෙහි ඡන්දය දනවන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව කරන්න. දේවයිනි, සියුම් කොමු පිළි ද සියුම් කපුපිළි ද සියුම් පටපිළි ද සියුම් කම්බල ද යි සුවාසු කෙළ දහසෙක් මේ ඔබ සතු පිළි ඇත. දේවයිනි, මෙහි ඡන්දය උපදවන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව කරන්න දේවයිනි, මේ බත්සැළි සුවාසු දහසක් වූ බතෙක් උදේ සවස දෙක්හි ම ඔබට එළැවෙයි දේවයිනි, මෙහි ඡන්දය දනවන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව කරන්නා' යි (සුභද්‍රා දේවී කීවු ය).

27. එවං වුට්ඨො ආනන්ද රාජා මහාසුදසනනො සුභද්දං දෙවිං එතදවොච: දීඝරත්තං ඛො මං තුං දෙවි ඉට්ඨෙති කතෙත්ති පියෙහි මනාපෙහි සමුද්ධරිසු, අඵ ව පන මං තුං පච්ඡෙමෙ කාලෙ අනිට්ඨෙති අකතෙත්ති අපටියෙහි අමනාපෙහි සමුද්ධරසි”ති. “කඵඤ්චරහි තං දෙව සමුද්ධරාමී”ති. “එවං ඛො මං තුං දෙවී, සමුද්ධර: සබ්බෙහෙව දෙව පියෙහි මනාපෙහි නානාභාවො විනාභාවො අඤ්ඤාඵාභාවො. මා ඛො තුං දෙව යාපෙකෙඛා කාලමකාසි, දුක්ඛා යාපෙකඛසස කාලකිරියා, ගරහිතා ව යාපෙකඛසස කාලකිරියා. ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිනගරසහසානි කුසාවතීරාජධානිපමුඛානි. එසු දෙව ඡන්දං පජහ, ජීවිතෙ අපෙකඛං මාකාසි, ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීති-පාසාදසහසානි ධම්මපාසාදපමුඛානි, එසු දෙව ඡන්දං පජහ, ජීවිතෙ අපෙකඛං මාකාසි. ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිකුටාගාරසහසානි මහා-විසුභකුටාගාරපමුඛානි, එසු දෙව ඡන්දං පජහ, ජීවිතෙ අපෙකඛං මාකාසි, ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිපලලඛකසහසානි සොචණ්ණමයානි රුපියම-යානි දත්තමයානි සාරමයානි ගොණකස්තානි පටිකස්තානි පටලිකස්තානි කාදලිමිගපවරපව්වසුරණානි සඋක්කරවජදනි උභකොලොභිතකුපධානානි, එසු දෙව ඡන්දං පජහ, ජීවිතෙ අපෙකඛං මාකාසි, ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසී-තිනාගසහසානි සොචණ්ණාලඛකාරානි සොචණ්ණධජානි හෙමජාල පටිච්ඡන්තානි උපොසඵනාගරාජපමුඛානි, එසු දෙව ඡන්දං පජහ, ජීවිතෙ අපෙකඛං මාකාසි. ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිඅක්ඛසහසානි සොචණ්ණා-ලඛකාරානි සොචණ්ණධජානි හෙමජාලපටිච්ඡන්තානි වලාහකඅසුරා-ජපමුඛානි, එසු දෙව ඡන්දං පජහ, ජීවිතෙ අපෙකඛං මාකාසි, ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිරඵසහසානි සිභවම්මපරිවාරානි බ්‍යඤ්චම්මපරිවාරානි දීප්ඵම්මපරිවාරානි පණ්ඩුකම්මලපරිවාරානි සොචණ්ණාලඛකාරානි සො-චණ්ණධජානි හෙමජාලපටිච්ඡන්තානි, චෙජයන්තරඵපමුඛානි. එසු දෙව ඡන්දං පජහ, ජීවිතෙ අපෙකඛං මාකාසි, ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීති-මණ්ණසහසානි මණ්ණතනපමුඛානි, එසු දෙව ඡන්දං පජහ, ජීවිතෙ අපෙකඛං මාකාසි, ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිඉක්ඛිසහසානි සුභද්ද දෙවීපමුඛානි, එසු දෙව ඡන්දං පජහ, ජීවිතෙ අපෙකඛං මාකාසි, ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිගහපතිසහසානි ගහපතිරතනපමුඛානි. එසු දෙව ඡන්දං පජහ, ජීවිතෙ අපෙකඛං මාකාසි, ඉමානි තෙ දෙව චතුරා-සීතිබ්බතිසහසානි අනුයන්තානි පරිනායකරතනපමුඛානි. එසු දෙව ඡන්දං පජහ ජීවිතෙ අපෙකඛං මාකාසි, ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිධෙත්තුසහසානි ධුවසන්දනානි කංසුපධාරණානි. එසු දෙව ඡන්දං පජහ, ජීවිතෙ අපෙකඛං මාකාසි, ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිවසුකොට්ඨසහසානි ඛොමසුඛුමානං කප්පාසිකසුඛුමානං කොසෙය්‍යසුඛුමානං කම්බලසුඛුමානං, එසු දෙව ඡන්දං පජහ ජීවිතෙ අපෙකඛං මාකාසි. ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිඵාලිපාක-සහසානි සායං පාතං භත්තාභිභාරො අභිහරීයති එසු දෙව ඡන්දං පජහ, ජීවිතෙ අපෙකඛං මාකාසි ති.

27. අනදයෙනි, ඇය මෙසේ කී කල්හි මහසුදසුන් රජ සුභද්‍රා දේවියට මෙ බස් පැවැසී ය: “දේවිනි, තෙපි මට දික් කලක් ම ඉෂ්ට ප්‍රිය මනාප වචනයෙන් කතා කළහු ය. එහෙත් තෙපි මට මෙ පැයිමි සමයෙහි අනිෂ්ට අකාන්ත අප්‍රිය අමනාප වචනයෙන් කතා කරහු. “දේවයිනි, කෙසේ ඔබට කතා කරමි ද?” යි සුභද්‍රා දේවී විචාළා ය. “දේවිනි, මෙසේ මට කතා කරන්න: ‘දේවයිනි, ප්‍රිය මනාප සියලු දෑයෙන් වෙන් වීම, බැහැර වීම, අන් පරිද්දෙකින් වීම ස්වභාවයෙක. දේවයිනි, ඔබ අපේක්ෂා ඇතිව නහමක් කලුරිය කෙරේ වා. අපේක්ෂා ඇත්තහුගේ කාල ක්‍රියාව දුක් ගෙන දෙයි, සාපෙක්ෂ වුවහුගේ කාලක්‍රියාව ගර්භිත ය. දේව-යිනි, කුශාවතී නගරය ප්‍රමුඛ කොටැති මේ ඔබගේ නුවර සුවාසුදහසෙක් ඇත. දේවයිනි, මෙහි ඇල්ම පියන්න. ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව නො කරන්න. දේවයිනි, දහම් පහා පාමොක් මේ පහා සුවාසුදහසෙක් ඔබට ඇත. මෙහි ඇල්ම පියන්න. ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව නො කරන්න. දේවයිනි, මහාවිහාර කුටාගාර ප්‍රමුඛ මේ ඔබ සතු කුටාගාර සුවාසු දහසෙක. මෙහි ඇල්ම පියන්න. ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව නහමක් කරන්න. දේව-යිනි, රන්මුවා ද රිදීමුවා ද ඇත්දන්මුවා ද දෑවමුවා ද , කොළපලස් අතුළ, සුදු එළලොම්මුවා ඇතිරි අතුළ, ගනපුස් එළලොම් ඇතිරි අතුළ, කෙහෙල්මුව සම්මුවා උතුම් පසතුරුණු අතුළ, උඩුවියන් සහිත, හිස්දෙර පාමුල යන දෙපසැ රතු කොට්ට ඇති සුවාසුදහසෙක් පළහහු ඇත. දේවයිනි, මෙහි ඇල්ම පියන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව නහමක් කරන්න. දේවයිනි, රන් අබරණින් සැදුණු රන් දද ඇති රන් දෑලින් පිළිසන් උපොසථ ඇත්රජු පාමොක් කොටැති ඔබගේ මේ සුවාසුදහසෙක් ඇත්තු ඇත. දේවයිනි, මෙහි ඇල්ම පියන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව නහමක් කරන්න. දේවයිනි, රන් අබරණ පලන්, රන් දද සහිත, රන් දෑලින් පිළිසන්, වලාහක අස්රජු පාමොක් කොටැති ඔබගේ මේ සුවාසුදහසෙක් අස්සු වෙති. මොවුන් කෙරෙහි ඇල්ම පියන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව නහමක් කරන්න. දේව-යිනි, සිංහසමින් වසන ලද, ව්‍යාසුසමින් වසන ලද, දිවිසමින් වසන ලද, පාණ්ඩුකම්බලයෙන් වසන ලද, රන්අබරණින් සදන ලද, රන්දද සහිත රන් දෑලින් පිළිසන් විජයෝත්රිය පාමොක් සුවාසුදහසෙක් රිය ඔබට ඇත. දේවයිනි, මෙහි ඇල්ම පියන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂා නො කරන්න. දේවයිනි, මිණි රුවන් පාමොක් මේ සුවාසුදහසෙක් මිණිහු ඔබට ඇත. මෙහි ඇල්ම පියන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව නො කරන්න. දේවයිනි, සුභද්‍රා දේවිය ප්‍රමුඛ සුවාසුදහසෙක් ස්ත්‍රීහු ඔබට ඇත. මෙහි ඇල්ම පියන්න ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව නො කරන්න. දේවයිනි, ගැහැවිරුවන් පාමොක් සුවාසු දහසෙක් ගැහැවිරු ඔබට ඇත. මෙහි ඇල්ම පියන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව නො කරන්න. දේවයිනි, පිරිනාරුවන් පාමොක් මේ අනුගාමී කැන්හු සුවාසුදහසෙක් ඔබට ඇත. මෙහි ඇල්ම පියන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව නහමක් කරන්න. දේවයිනි, හැම කල්හි දෙවියැ හැකි කිරි ඇති රන්සැට්ට ඇහැ උවුණු මේ සුවාසුදහසෙක් දෙන්නු ඔබට ඇත. මෙහි ඇල්ම පියන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව නො කරන්න. දේවයිනි, සියුම් කොමුපිළි ද සියුම් කපුපිළි ද සියුම් පටපිළි ද සමබන්ධ මේ සුවභස් කෙළක් පිළි ඔබට ඇත. මෙහි ඇල්ම පියන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව නො කරන්නැ යි කියන්නැ” යි මහසුදසුන් රජ කී ය.

28. එවං වුක්ඛෙ ආනන්ද සුභද්ද දෙවී පරොදි අසසුති පවනෙත්ඨි. අපං ඛො ආනන්ද සුභද්දදෙවී අසසුති පමජ්ජවා රාජානං මහාසුද්දසන්තං එතදචොව:

සබ්බෙහෙව දෙව පියෙති මනාපෙති නානාභාවො විනාභාවො අක්ඛන්දරාභාවො, මා ඛො ත්ඨං දෙව සාපෙකක්ඛා කාලමකාසි, දුක්ඛා සාපෙකක්ඛසා කාලකිරියා, ගර්භිතා ව සාපෙකක්ඛසා කාලකිරියා, ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිනගරසහසසානි කුසාවතීරාජධානිපපමුඛානි, එසු දෙව ඡන්දං පජහ, ජීවිතෙ අපෙකක්ඛං මාකාසි. ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිපාසාදසහසානි ධම්මපාසාදපමුඛානි, එසු දෙව ඡන්දං පජහ, ජීවිතෙ අපෙකක්ඛං මාකාසි, ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිකුටාගාරසහසසානි මහාවිසුභකුටාගාරපමුඛානි, එසු දෙව ඡන්දං පජහ, ජීවිතෙ අපෙකක්ඛං මාකාසි. ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිපලලඛිකාසහසසානි සොවණ්ණිමයානි රුපියමයානි දක්ඛමයානි සාරමයානි ගොණකුසුත්තානි පටිකසුත්තානි පටලිකසුත්තානි කාදලිමිභපවරපවචසුත්තානි සලකුත්තානි උභතොලොභිතකුපධානානි, එසු දෙව ඡන්දං පජහ, ජීවිතෙ අපෙකක්ඛං මාකාසි. ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිනාගසහසසානි සොවණ්ණිලඛිකාරානි සොවණ්ණිධජානි හෙමජාලපටිචජනානි උපොසථනාගරාජපමුඛානි. එසු දෙව ඡන්දං පජහ, ජීවිතෙ අපෙකක්ඛං මාකාසි. ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිඅසසහසසානි සොවණ්ණිලඛිකාරානි සොවණ්ණිධජානි හෙමජාලපටිචජනානි විලාභකඅසසරාජපමුඛානි. එසු දෙව ඡන්දං පජහ, ජීවිතෙ අපෙකක්ඛං මාකාසි. ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිරථසහසසානි සිභවම්මපරිවාරානි බාගසවම්මපරිවාරානි දීපිවම්මපරිවාරානි පණ්ඩිකම්මලපරිවාරානි සොවණ්ණිලඛිකාරානි සොවණ්ණිධජානි හෙමජාලපටිචජනානි වෙජයනකරථපමුඛානි. එසු දෙව ඡන්දං පජහ, ජීවිතෙ අපෙකක්ඛං මාකාසි. ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිමණිසහසසානි මණිරතනපමුඛානි. එසු දෙව ඡන්දං පජහ, ජීවිතෙ අපෙකක්ඛං මාකාසි. ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිඉන්ද්‍රියසහසසානි ඉන්ද්‍රිතනපමුඛානි, එසු දෙව ඡන්දං පජහ, ජීවිතෙ අපෙකක්ඛං මාකාසි. ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිගහපතිසහසසානි ගහපතිරතනපමුඛානි. එසු දෙව ඡන්දං පජහ, ජීවිතෙ අපෙකක්ඛං මාකාසි. ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිබන්ධිසහසසානි අනුයතනානි පරිනායකරතනපමුඛානි. එසු දෙව ඡන්දං පජහ, ජීවිතෙ අපෙකක්ඛං මාකාසි. ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිධෙත්තුසහසසානි ධුවසන්දනානි කංසුපධාරණානි. එසු දෙව ඡන්දං පජහ, ජීවිතෙ අපෙකක්ඛං මාකාසි. ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිවසුත්තොපිසහසසානි ඛොමසුත්තොනං කප්පාසිකසුත්තොනං කොසෙයාසුත්තොනං කම්මලසුත්තොනං. එසු දෙව ඡන්දං පජහ, ජීවිතෙ අපෙකක්ඛං මාකාසි. ඉමානි තෙ දෙව චතුරාසීතිචාලිපාකසහසසානි සායං පාතං හත්තාභිභාරො අභිභරියති. එසු දෙව ඡන්දං පජහ, ජීවිතෙ අපෙකක්ඛං මාකාසීති.

1. සුඛදේවා - මජ්ඣං

28. අනාදයෙනි, රජු මෙසේ කී කල්හි සුභද්‍රා දේවී හැඩුවා ය, කඳුළු හෙළවා ය. අනාදයෙනි, ඉක්බිති සුභද්‍රා දේවී කඳුළු පිසැදමා මහසුද්දසුන් රජුට මෙසේ කීවු ය:

“දේවයිනි, ප්‍රිය මනාප හැම දෑ කෙරෙන් නානාභාවය විනාභාවය අන්‍යාභාවය වේ. දේවයිනි, ඔබ අපේක්ෂා ඇති ව නහමක් කලුරිය කරන්න. සාපෙක්ෂයාගේ කාලක්‍රියාව දුක් එළවයි. සාපෙක්ෂයාගේ කාලක්‍රියාව හර්ෂිත ද වේ. දේවයිනි, කුශාවතී රාජධානිභූමි මේ ඔබේ නුවර සුවාසුද්දහසෙක් ඇත. දේවයිනි, මෙහි ඇල්ම පියන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව නො කරන්න. දේවයිනි, ධර්මප්‍රාසාදප්‍රමුඛ ඔබ සතු මේ ප්‍රාසාද සුවාසුද්දහසෙක. දේවයිනි, මෙහි ඇල්ම පියන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව නො කරන්න. දේවයිනි, මහාවිඝ්‍රහ කුටාගාර ප්‍රමුඛ ඔබේ මේ කුටාගාර සුවාසුද්දහසෙක. මෙහි ඇල්ම පියන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව නහමක් කරන්න. දේවයිනි, ස්වර්ණමය ද රජතමය ද දන්තමය ද සාරමය ද වූ, කොඳුපලස් අතුළු, සුදු එළවලොම්මුවා ඇතිරි අතුළා කෙහෙල් මුව සමින් කළ උතුම් පසතුරුණු ඇති, උඩුවියන් සහිත, හිස්දෙර පාමුල යන දෙපසැ රතු කන්වයිත් තබන ලද ඔබගේ මේ පළභ සුවසුද්දහසෙකි. මෙහි ඇල්ම පියන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව නො කරන්න. දේවයිනි, පලන් රන් අබරණ ඇති රන් දද සහිත රන්දූලින් පිළිසන්, උපොසථ ඇත් රජ ප්‍රමුඛ ඔබ සතු මේ සුවාසුද්දහසෙක් ඇත්තු ඇත. මොවුන් කෙරෙහි ඇල්ම පියන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව නහමක් කරන්න. දේවයිනි, රන්අබරණ පලන් රන්දද සහිත, රන්දූලින් පිළිසන් වලාහක අස්ථ පාමොක් කොටැති, මේ ඔබ සතු සුවාසු දහසෙක් අස්සු ඇත. මොවුන් කෙරෙහි ඇල්ම පියන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව නහමක් කරන්න. දේවයිනි, සිහසමින් වැසු, වගසමින් වැසු, දිවිසමින් වැසු, පාණ්ඩුකම්බලයෙන් වැසු, රන්අබරණින් සැදුණු, රන්දද සහිත, රන්දූලින් පිළිසන් විජයෝත්තරිය පාමොක් ඔබ සතු මේ රිය සුවාසුද්දහසෙක. දේවයිනි, මෙහි ඇල්ම පියන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව නො කරන්න. දේවයිනි, මිණි රුවන් පාමොක් ඔබ සතු මේ සුවාසුද්දහසෙක් මිණි රුවන් හු ඇත. මෙහි ඇල්ම පියන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව නො කරන්න. දේවයිනි, ස්ත්‍රී රත්නප්‍රමුඛ ඔබ සතු මේ සුවාසු දහසෙක් ස්ත්‍රී හු ය. දේවයිනි, මොවුන් කෙරෙහි ඇල්ම පියන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව නො කරන්න. දේවයිනි, ගැහැවිරුවන් පාමොක් ඔබ සතු මේ ගැහැවිහු සුවාසුද්දහසෙක. මොවුන් කෙරෙහි ඇල්ම පියන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව නො කරන්න, දේවයිනි, පිරිනාරුවන් පාමොක් ඔබගේ මේ අනුගාමී සුවාසුද්දහසෙක් කැත්තු ය. මොවුන් කෙරෙහි ඇල්ම පියන්න, ජීවිතයෙහි අපේක්ෂාව නො කරන්න. දේවයිනි, හැම ද ම දෙවියැ හැකි කිරි ඇති, රන් සැට්ට ඇඟැ ලැවුණු, මේ ඔබ ගේ සුවාසුද්දහසෙක් දෙන්නු ඇත. මොවුන් කෙරෙහි ඇල්ම පියන්න, ජීවිතය කෙරෙහි අපේක්ෂාව නො කරන්න. දේවයිනි, සියුම් කොමුපිළි ද සියුම් කපු පිළි ද සියුම් පටපිළි ද සියුම් කම්බල ද සම්බන්ධ ඔබ සතු සුවාසු කෙළ දහසෙක් පිළි ඇත. දේවයිනි, මෙහි ඇල්ම පියන්න, ජීවිතය කෙරෙහි අපේක්ෂාව නො කරන්නැ” යනු යැ.

බ්‍රහ්මලොකුපගමනං

29. අථ ඛො ආනන්ද රාජා මහාසුදසකනො න විරසෙඝච කාලමකාසී. සෙය්‍යථාපි ආනන්ද ගහපතීසක චා ගහපතීසුතකසක චා මනුඤ්ඤං භොජනං භුක්තාවීසක හන්තයමමදෙ භොති, එවමෙව ඛො ආනන්ද රඤ්ඤං මහාසුදසකනසක මාරණනතීකා වෙදනා අභොසී. කාලකතො චානන්ද රාජා මහාසුදසකනො සුගතීං බ්‍රහ්මලොකං උපපජජී. රාජා ආනන්ද මහාසුදසකනො චතුරාසීතිවසසහසකාති කුමාරකීළිතං¹ කීළි. චතුරාසීතිවසසහසකාති ඔපරජ්ජං කාරෙසී. චතුරාසීතිවසසහසකාති රජ්ජං කාරෙසී. චතුරාසීතිවසසහසකාති ගිහිභූතො² ධම්මෙ පාසාදෙ බ්‍රහ්මචරියං චරී.³ සො චත්තාරො බ්‍රහ්මචිභාරෙ භාවෙඤ්චා කායසක හෙද පරමෙරණො බ්‍රහ්මලොකුපගො අභොසී.

30. සීයා ඛො පනානන්ද එවමසක අඤ්ඤං නුන තෙන සමයෙන රාජා මහාසුදසකනො අභොසීති. න ඛො පනෙනං ආනන්ද එවං දට්ඨබ්බං, අහං තෙන සමයෙන රාජා මහාසුදසකනො අභොසීං. මම තාති චතුරාසීතිනගරසහසකාති කුසාවතීරාජධානිපමුඛාති, මම තාති චතුරාසීතිපාසාදසහසකාති ධම්මපාසාදපමුඛාති, මම තාති චතුරාසීතිකුටාගාරසහසකාති මහාවීඤ්ඤකුටාගාරපමුඛාති, මම තාති චතුරාසීතිපලලඛකසහසකාති සොචණ්ණමයාති රූපියමයාති දන්තමයාති සාරමයාති ගොණකඤ්ඤාති පටිකඤ්ඤාති පටලිකඤ්ඤාති කාදලිමීගපවරපච්චාසරණාති සඋතතරචජදති උහතොලොභිතකුපධානාති, මම තාති චතුරාසීතිනාගසහසකාති සොචණ්ණාලඛකාරාති සොචණ්ණධජාති හෙමජාලපටිචජනනාති උපොසථනාගරාජපමුඛාති, මම තාති චතුරාසීතිඅසහසහසකාති සොචණ්ණාලඛකාරාති සොචණ්ණධජාති හෙමජාලපටිචජනනාති චලාහකඅසාරාජපමුඛාති, මම තාති චතුරාසීතිරථසහසකාති සීහවම්මපටිචාරාති බාහෙසවම්මපටිචාරාති දීපිචම්මපටිචාරාති පණ්ඩුකම්මලපටිචාරාති සොචණ්ණාලඛකාරාති සොචණ්ණධජාති හෙමජාලපටිචජනනාති වෙජයනතරථපමුඛාති, මම තාති චතුරාසීතිමණිසහසකාති මණිරතනපමුඛාති, මම තාති චතුරාසීතිඉඤ්ඤසහසකාති සුහදදෙවීපමුඛාති, මම තාති චතුරාසීතිගහපතීසහසකාති ගහපතීරතනපමුඛාති, මම තාති චතුරාසීතිබන්තියසහසකාති අනුයනනාති පරිනායකරතනපමුඛාති, මම තාති චතුරාසීතිධෙතුසහසකාති ධුවසන්දනාති කංසුපධාරණාති මම තාති චතුරාසීතිවස්ථකොට්ඨසහසකාති ඛොමසුබ්බමානං කපපාසිකසුබ්බමානං කොසෙය්‍යසුබ්බමානං කම්මලසුබ්බමානං මම තාති චතුරාසීතිථාලිපාකසහසකාති සායං පානං හන්තාභිභාරො අභිහරීසීඤ්ඤා.

1. කුමාරකීළි - මජ්ඣං
 2. ගිහිභූතා - මජ්ඣං

3. බ්‍රහ්මචරියචරී - කං

බ්බලොව යෑම

29. අනදයෙනි, ඉක්බිති නොබෝ කලෙකින් මහ සුදසුන් රජ කලුරිය කෙළේ ය. අනදයෙනි, මනහර බොජුනක් වැළැඳු ගැහැවියකුට හෝ ගැහැවි පුතක්හට යම්සේ බත්මතය වේ ද මහසුදසුන් රජුට ද එබඳු මවූ මරණය අවසන් කොට ඇති වේදනාවෙක් විය. අනදයෙනි, කලුරිය කළාවූ ද මහසුදසුන් රජ බ්බලොවැ උපනි. අනදයෙනි, මහසුදසුන් රජ සුවාසුදහසක් හවුරුදු කුමරකෙළි කෙළිය. සුවාසුදහසක් හවුරුදු යුව-රජය කැරැවිය. සුවාසුදහසක් හවුරුදු රජය කැරැවිය. ගිහි ව මෑ සුවාසු දහසක් හවුරුදු දහම් පායෙහි බ්බසර හසළේ ය. හේ සතර බ්බවෙහෙර බවා කාබුන් මරණින් මතු බ්බලොව ගියේ විය.

30. අනදයෙනි, 'එ සමයෙහි අනෙකෙක් මහසුදසුන් රජ වී 'යැ යි (නොපට මෙ බඳු සිතක්) වියැ හැක්ක. අනදයෙනි, එය එසේ නො දන යුතු. එ සමයෙහි මම මහසුදසුන් රජ වීමි. කුශාවතීරාජධානිප්‍රමුඛ ඒ සුවාසුදහසෙක් නගරයෝ මගේ ය. ධර්මප්‍රාසාදප්‍රමුඛ සුවාසුදහසෙක් ප්‍රාසාදයෝ මගේ ය. මහාව්‍යුහකුටාගාරප්‍රමුඛ සුවාසුදහසෙක් කුළුගෙවල් මගේ ය. ස්වර්ණමය ද රජතමය ද දන්තමය ද සාරමය ද වූ කොඳුපලස් අතුළ සුදුඵළොමින් කළ ඇතිරි අතුළ, ගනපුස් ඵළොමි ඇතිරි අතුළ, උතුම් කෙසෙල්ලුව සමින් කළ පසතුරුණු ඇති, උඩුවියන් සහිත, ඉස්දෙර පාමුල යන දෙපසැ රතුකොට්ට තැබූ ඒ සුවාසුදහසෙක් පළහනු මගේ ය. රන් අබරණින් සැදී, රන්දද සහිත, රන්දූලින් පිළිසන් උපොසඨ ඇත් රජ ප්‍රමුඛ ඒ සුවාසුදහසෙක් ඇත්තු මගේ ය. රන් අබරණින් සැදී, රන්දද සහිත, රන්දූලින් පිළිසන් වලාහක අස්රජ ප්‍රමුඛ ඒ සුවාසුදහසෙක් අස්සු මගේ ය. සීසමින් සන්, වගසමින් සන්, දිඳිසමින් සන්, පඩුඇඹුලින් සන්, රනබරණින් සැදී රන්දදති, හෙමිදූලින් පිළිසන් විජයොත්රියපාමොක් ඒ සුවාසුදහසෙක් රියහු මගේ ය. මිණිරුවන්පාමොක් ඒ සුවාසුදහසෙක් මිණිහු මගේ ය. සුහද්‍රාදේවිප්‍රමුඛ සුවාසුදහසෙක් ඒ ස්ත්‍රීහු මා අයත් වූහ. ගැහැවිරුවන් පාමොක් ඒ සුවාසු දහසෙක් ගැහැවියෝ මා සතු වූහ. පරිණා-යකරන්ත ප්‍රමුඛ අනුයන්තෘ වූ ඒ සුවාසුදහසෙක් කැත්හු මගේ ය. හැම ද දෙවියැකි කිරි ඇති රන්සැට්ට ඇඟ ලැවුණු ඒ සුවාසු දහසෙක් දෙන්නු මා සතු වූහ. සියුම් කොමුපිළි ද සියුම් කපුපිළි ද සියුම් පටපිළි ද සියුම් කම්බල ද වූ සුවාසු පිළි කෙළ දහස මා සතු විය. මට උදේ සවස ඒ තලි සුවාසු දහසක් වූ බතෙක් එළැවිණ.

31. තෙසං ඛො පනානන්ද චතුරාසීතිනගරසභසසානං එකකොඤ්ඤච තං නගරං හොති යං තෙන සමයෙන අජ්ඣාචසාමී යදිදං කුසාවතී රාජධානී.

තෙසං ඛො පනානන්ද චතුරාසීතිපාසාදසභසසානං එකොයෙව සො පාසාදෙ හොති යනෙන න සමයෙන අජ්ඣාචසාමී යදිදං ධම්මො පාසාදෙ.

තෙසං ඛො පනානන්ද චතුරාසීතිකුටාගාරසභසසානං එකකොඤ්ඤච තං කුටාගාරං හොති, යනෙන න සමයෙන අජ්ඣාචසාමී යදිදං මහාවිදුහං කුටාගාරං.

තෙසං ඛො පනානන්ද චතුරාසීතිපලලඛකසභසසානං, එකො යෙව සො පලලඛකා හොති යනෙන න සමයෙන පරිභුඤ්ජාමී යදිදං සොචණ්ණමයො වා රුපියමයො වා දන්තමයො වා සාරමයො වා.

තෙසං ඛො පනානන්ද චතුරාසීතිනාගසභසසානං එකො යෙව සො නාගො හොති යනෙන න සමයෙන අභිරුහාමී යදිදං උපොසථො නාගරාජා.

තෙසං ඛො පනානන්ද චතුරාසීතිඅසසභසසානං එකො යෙව සො අසසා හොති යනෙන න සමයෙන අභිරුහාමී යදිදං විප්‍රාහකො අසසරාජා.

තෙසං ඛො පනානන්ද චතුරාසීතිරථසභසසානං එකො යෙව සො රථො හොති යනෙන න සමයෙන අභිරුහාමී යදිදං වෙජයනතරථො.

තෙසං ඛො පනානන්ද චතුරාසීතිඉස්සභසසානං එකො යෙව සා ඉස්සී හොති, යා තෙන සමයෙන පච්චුපට්ඨාහි, ඛත්තිධිනී¹ වා වෙසසිනී² වා.

තෙසං ඛො පනානන්ද චතුරාසීතිව්‍යාධිකොට්ඨසභසසානං එකං යෙව තං දුසස්සුභං හොති යනෙන න සමයෙන පරිදහාමී ඛොමසුචුමං වා කප්පාසිකසුචුමං වා කොසෙයාසුචුමං වා කම්බලසුචුමං වා.

තෙසං ඛො පනානන්ද චතුරාසීතිථාලිපාකසභසසානං එකො යෙව සො ථාලිපාකො හොති යනො නාලිකොදනපරමං භුඤ්ජාමී තදුපියඤ්ඤි සුපෙයාං.

1. ඛත්තිධිනී - මරඝං
ඛත්තිධිනී - සාං.

2. වෙසසිනී - සාං.

31. අනදයෙනි, එ සමයෙහි කුශාවතී රාජධානිය වූ යම් නගරයෙක විසිම ද, ඒ නුවර සුවාසු දහසින් මේ එක් නගරයේ ම මම් විසිමි. (සෙසු නුවර වලා සුත්‍ර ආදිහු වුසුහ.)

අනදයෙනි, ඒ සුවාසුදහසක් ප්‍රාසාද අතුරෙන් යම් ධර්මනම් ප්‍රාසාදයෙක් වී ද මම් එහි ම විසිමි (සෙසු පහයන්හි අඹුරු ආදිහු වුසුහ).

අනදයෙනි, ඒ සුවාසුදහසක් කුළුගෙවලින් යම් මහාවජුහ නම් කුළුගෙයෙක් වී ද, මම් එහි විසිමි.

අනදයෙනි, ඒ පළභ සුවාසුදහසින්, රන්මුවා හෝ රිදීමුවා හෝ ඇත්දත්මුවා හෝ දූවමුවා හෝ යම් පළභෙක් වී ද, ඒ එකක් මම් පරිභෝග කෙළෙමි.

අනදයෙනි, ඒ ඇතුන් සුවාසුදහසින්, උපොසථ නම් යම් ඇත් රජෙක් වී ද, උහු ම මම් නැංගෙමි.

අනදයෙනි, ඒ අසුන් සුවාසුදහසින්, යම් වලාහක නම් අස්රජෙක් වී ද, උහු ම මම් නැංගෙමි.

අනදයෙනි, ඒ රිය සුවාසුදහසින් යම් විජයොත් නම් රියෙක් වී ද, එය ම මම් නැංගෙමි.

අනදයෙනි, ඒ සුවාසුදහසක් ස්ත්‍රීන් අතුරෙන්, කැන්කුලා වූ හෝ වෙළෙඳ කුලා වූ හෝ යම් එකියක් මට උවටන් කළා ද, ඒ එක් ස්ත්‍රියක් ම විය.

අනදයෙනි, ඒ සුවාසු පිළි කෙළ දහසින් සියුම් කොමුපිළියක් හෝ සියුම් කපුපිළියක් හෝ සියුම් පටපිළියක් හෝ සියුම් කම්බලයක් හෝ ඒ එක් පිළියුවලක් ම මම් හැන්දෙමි, පෙරැවිමි.

අනදයෙනි, ඒ සුවාසු බන්සැළි දහසින් යමෙකින් නැලියක් පරම කොටැති (නැලියකට නොවැඩි) බතකුත් එයට පමණ වූ සුපත් වැළැඳීම නම් ඒ එක් බත් කලියෙක් ම විය.

32. පසසානඤ්ඤා සංඛාරා අනිත්තං ගිරුද්ධා විපරිණතා. එවං අනිච්චා ඛො ආනඤ්ඤා සංඛාරා, එවං අඤ්ඤා ඛො ආනඤ්ඤා සංඛාරා. එවං අනසාපිකා ඛො ආනඤ්ඤා සංඛාරා, යාවඤ්ඤා ආනඤ්ඤා අලමෙව සංඛාරොසු ගිඛිඤ්ඤා, අලං විරජජිඤ්ඤා, අලං විමුච්චිඤ්ඤා. ජකඛිතඤ්ඤා ඛො පනාභං ආනඤ්ඤා අභිජානාමි ඉමස්මිං පදෙසෙ සරිරං නිකඛිපිතා, තඤ්ඤා ඛො රාජා'ව සමානො වකඛවතඤ්ඤා ධම්මිකො ධම්මරාජා වාතුරනො විජිතාමි ජනපදඤ්ඤා වර්ගපඤ්ඤා සඤ්ඤාතනසමනාගතො. අයං සඤ්ඤාමො සරිරනිකඛිපො. න ඛො පනාභං ආනඤ්ඤා තං පදෙසං සමනුපසාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුභම්මකෙ සසම්මානාභම්මිකා පජාය සදෙවමනුසාය යඤ්ඤා තපාගතො අධ්මං සරිරං නිකඛිපෙය්‍යාමි.

ඉදමචොව හභවා. ඉදං වජ්ඣා සුභතො අපාපරං එතදචොව සඤ්ඤා:

අනිච්චා වත සංඛාරා උපපාදවයධම්මිතො,
 උපපජජිඤ්ඤා නිරුජ්ඤිතඤ්ඤා තෙසං චූපසමො සුඛො ති.

මහාසුදසසනසුත්තං නිධධිතං වතුඤ්ඤා.

32. බලවු අනදයෙනි, ඒ සියලු සබරහු ඉකුත් වූහ, නිරුද්ධ වූහ, පෙරළුණහ. අනදයෙනි, මෙසේ සබරහු අනිත්‍ය ම ය, අනදයෙනි, සබරහු මෙසේ අධ්‍රැව ම ය. අනදයෙනි, මෙසේ සබරහු ආශ්වාස විරහිත ම ය. අනදයෙනි, සියලු සබර දහමුත් කෙරෙහි කලකිරෙන්නට ඉතා ම සුදුසු ය, නො ඇලෙන්නට ඉතා ම සුදුසු ය, එයින් මිදෙන්නට ඉතා ම සුදුසු ය, අනදයෙනි, සවරක් ම මෙ පෙදෙසෙහි සිරුර බහා ලුයෙමි යි දනිමි. ඒ ද ධාර්මික වූ ධර්මරාජ වූ සයුරුහිමි සිවුමහදිවයිනට අධිපති වූ, පසම්තුරන් දිනු, දනවුහි තහවුරු බවට පැමිණි, සත්රුවනින් සමන්විත සක්විති රජෙක් වූ ම කෙළෙමි. මේ සත්වැනි ශරීරනික්ෂේපය යැ. අනදයෙනි, තථාගතයෝ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත ලොවෙහි, මහණබමුණන් සහිත දෙවමිනිසුන් සහිත සත්වප්‍රජායෙහි යම් තැනෙක අටවැනිවරෙක සිරුර බහාලන්නෝ ද, එසේ වූ තැනක් මම නො ම දකිමි.”

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළු සේක. මෙය වදරා, සුගතයන් වහන්සේ නැවැත ගාථාබන්ධන විසින් අනෙකක් වූ මෙය වදළු සේක:

“ ඒකාන්තයෙන් සංස්කාරයෝ අනිත්‍යහ.
 ඉපැත්ම වැනැස්ම සබා කොටැත්තාහ.
 ඉපිදූ නැසෙත්.
 ඒ සංස්කාරයන් ගේ සංහිදීම සුව එළවන්නේ යි. ”

සතර වැනි මහසුදසුන් සුතුර නිමියේ ය.

5.

ජනවසගසුභවං

1. එවං මෙ සුතං; එකං සමයං භගවා නාතිකෙ¹ විහරති ගිඤ්ජකාවස-
 ථෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා පරිතො පරිතො ජනපදෙසු පරිවාර-
 රකෙ අඛතතීතෙ කාලකතෙ උපපතතිසු බ්‍යාකරොති, කාසිකොසලෙසු
 වජ්ජිමලෙසු වෙතිවංසෙසු² කුරුපඤ්චාලෙසු මච්ඡසුරසෙනෙසු අසු අමුත්‍ර
 උපපතෙතා අසු අමුත්‍ර උපපතෙතා ති. පරොපඤ්ඤසං නාතිකියා පරිවාරකා
 අඛතතීතා කාලකතා පඤ්චනකං ඔරමහාගියානං සමඤ්ඤජනානං පරික්ඛියා
 ඔපපාතිකා තස්ස පරිනිබ්බාසිතො අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකා. සාධිකා
 නච්ඡිති නාතිකියා පරිවාරකා අඛතතීතා කාලකතා තිණ්ණං සමඤ්ඤජනානං
 පරික්ඛියා රාගදෙසමොභානං තනුතතා සකදගාමීතො සකිදෙවි³ ඉමං ලොකං
 ආගනත්වා දුක්ඛසසතතං කරිසසන්ති, සාතිරෙකානි පඤ්චසතානි නාතිකියා
 පරිවාරකා අඛතතීතා කාලකතා, තිණ්ණං සමඤ්ඤජනානං පරික්ඛියා සොතාප-
 තතා අවිනිපාතධම්මො නියතා සමම්බාධිපරායණො ති.

2. අසොසුං ඛො නාතිකියා පරිවාරකා: භගවා කිර පරිතො පරිතො
 ජනපදෙසු පරිවාරකෙ අඛතතීතෙ කාලකතෙ උපපතතිසු බ්‍යාකරොති කාසි-
 කොසලෙසු වජ්ජිමලෙසු වෙතිවංසෙසු කුරුපඤ්චාලෙසු මච්ඡසුරසෙනෙසු
 අසු අමුත්‍ර උපපතෙතා අසු අමුත්‍ර උපපතෙතා'ති. පරොපඤ්ඤසං නාතිකියා
 පරිවාරකා අඛතතීතා කාලකතා පඤ්චනකං ඔරමහාගියානං සමඤ්ඤජ-
 නානං පරික්ඛියා ඔපපාතිකා තස්ස පරිනිබ්බාසිතො අනාවතතිධම්මො
 තස්මා ලොකා. සාධිකා නච්ඡිති නාතිකියා පරිවාරකා අඛතතීතා කාල-
 කතා තිණ්ණං සමඤ්ඤජනානං පරික්ඛියා රාගදෙසමොභානං තනුතතා
 සකදගාමීතො සකිදෙවි ඉමං ලොකං ආගනත්වා දුක්ඛසසතතං කරි-
 සසන්ති. සාතිරෙකානි පඤ්චසතානි නාතිකියා පරිවාරකා අඛතතීතා
 කාලකතා තිණ්ණං සමඤ්ඤජනානං පරික්ඛියා සොතාපතතා අවිනි-
 පාතධම්මො නියතා සමම්බාධිපරායණො'ති. තෙන ච නාතිකියා පරිවාර-
 රකා අභතමතා අභෙසු. පමුදිතා පීතිසොමනසසජාතා භගවතො
 පඤ්ඤාවෙය්‍යාකරණං⁴ සුඤ්චා.

1. නාදිකෙ සිමු. ස්‍යා. PTS.
 3. සකිදෙවි (කා.)

2. වෙතිවංසෙසු - මජ්ඣ.
 4. පඤ්ඤාවෙය්‍යාකරණං (ස්‍යා කා)

5.

ජනවසහ සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඥාතිකා ගමැ ගෙඩිගෙහි වැඩ වසන සේක. එ සෙමෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කාසි කෝසල වජ්ජිමල්ල වෙති වංස කුරු පඤ්චාල මච්ඡ සුරසේන යන වටා වටා දනවුහි ඉකුත් කලා වුසු කලුරිය කළ උවසුවන් ඇඳැබැ 'අසෝ තැනැත්තෝ අසෝ තැනැ උපන, අසෝ තැනැත්තෝ අසෝ තැනැ උපනැ' යි ඔවුන් ගේ උපපත්ති විෂයයෙහි කරුණු හෙළි කැඳ වදරන සේක. ඥාතිකාවාසි වූ ද පනසකට වැඩි තරම් වූ, ඉකුත් කලා වූ, කලුරිය කළ උවසුවෝ අවරභාගික සංයෝජන පස නැසූ හෙයින් ඒ ශුද්ධාවාසයෙහි උපන්නාහු, එහි ම පිරිනිවෙන සුලු වූවාහු, එ ලොවින් වටාලා නො එන සුලු වෙන්. ඉකුත් කලා සිටි, කලුරිය කළ, ඥාතිකාග්‍රාමවාසි අධිකයක් සහිත අනුවක් (අනුවකට වැඩි) උවසුවෝ, තුන් සංයෝජනයන් නැසූ හෙයින් රාග ද්වේෂ මෝහ තුනී වූ හෙයින්, සෙද ගැමි වූවාහු, එක් වරක් ම මෙ ලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නාහ. අතිරේකයක් සහිත පන්සියක් ඥාතිකාවාසි උපාසකයෝ ඉකුත් කලා සිට කලුරිය කළාහු, තුන් සංයෝජනයන් නැසූ හෙයින් සෝවාන් වූවාහු, අපායට නොවැටෙන සුලු වූවාහු, රහත් බවට නියත වූවාහු, රහත් බව පිහිට කොටැත්තාහු වෙන්'' යි ද වදළ සේක.

2. ''භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කාසි කෝසල දෙරටෙහි ද වජ්ජි මල්ල දෙ රටෙහි ද වෙති වංස දෙ රටෙහි ද කුරු පංචාල දෙ රටෙහි ද මච්ඡ සුරසේන දෙ රටෙහි ද යන වටා වටා දනවුහි ළඟ ඉකුත් කලා සිටි, කලුරිය කළ උවසුවන් 'අසෝ තැනැත්තෝ අසෝ තැනැ උපන, අසෝ තැනැත්තෝ අසෝ තැනැ උපනැ' යි උපපත්ති නිමිත්තෙන් ඔවුන් (මරණින් පසු තතු) හෙළි කරන සේක. ළඟ ඉකුත් කලා සිටි, කලුරිය කළ ඥාතිකාවාසි පනසකට වැඩි ගණනක් උවසුවෝ, අවරභාගික සංයෝජන පස නැසූ හෙයින් ශුද්ධාවාසයෙහි උපන්නාහු, එහි දී පිරිනිවෙන සුලු වූවාහු, වටාලා එයින් මෙහි නො එන සුලු වෙන්. ඉකුත් කලා සිටි, කලුරිය කළ, ඥාතිකාවාසි අනුවකට වැඩි ගණනක් උවසුවෝ තුන් සංයෝජන නැසූයෙන්, රාග ද්වේෂ මොහ තුනී වූයෙන්, සෙද ගැමි වූවාහු, එක් වරක් ම මෙ ලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නාහ. ඉකුත් කලා සිටි, කලුරිය කළ පන්සියකට වැඩි ගණනක් ඥාතිකාවාසි උවසුවෝ, තුන් සංයෝජන නැසූයෙන් සෝවාන් වූවාහු, අපායට නොවැටෙන සුලු වූවාහු, රහත් බවට නියත වූවාහු, රහත් ඵලය ප්‍රතිෂ්ඨා කොටැත්තාහු වෙන් යැ යි වදරන සේකැ'' යි ඥාතිකාග්‍රාමවාසි උපාසකයෝ හඟවත් බුදුරජුන් ගේ ප්‍රශ්නව්‍යාකරණය අසා එයින් ද ගන්නා ලද සිතැත්තාහු, සතුටු වූවාහු, හටගත් ප්‍රීති හා සොම්නස් හා ඇත්තෝ වූහ.

3. අසෙසාසි ඛො ආයසමා ආනන්දො: හගවා කීර පරිතො පරිතො ජනපදෙසු පරිවාරකෙ අඛතතීතෙ කාලකතෙ උපපනතීසු බ්‍යාකරොති. කාසිකොසලෙසු වජ්ච්චලෙලෙසු වෙතිවංසෙසු කරුපඤ්චාලෙසු මච්ඡසුරංසෙනෙසු අසු අමුත්‍ර උපපනොනා අසු අමුත්‍ර උපපනොනා තී, පරොපඤ්ඤාසනාතිකියා පරිවාරකා අඛතතීතා කාලකතා පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකා තස් පරිනිබ්බාසිතො අනාවනතිධම්මා තස්මා ලොකා. සාධිකා නවුති නාතිකියො පරිවාරකා අඛතතීතා කාලකතා තිණණං සඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා රාගද්දෙසමොභානං තනුත්තා සකද්ගාමීතො සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ඛා දුක්ඛසහනං කරිසසනතී, සාතිරෙකාති පඤ්ඤාසනාති නාතිකියා පරිවාරකා අඛතතීතා කාලකතා තිණණං සඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා සොතාපනානා අච්චිජාතධම්මා නියතා සමොධිපරායණා තී. තෙන ච නාතිකියා පරිවාරකා අනාමනා අහෙසුං පමුදිතා පීතිසොමනසසජාතා හගවතො පඤ්ඤවෙය්‍යාකරණං සුචා ” තී.

ආනන්ද පරිකථා

4. අථ ඛො ආයසමතො ආනන්දස්ස එතදහොසි: ඉමෙ ඛො පනාපි¹ අහෙසුං මාගධිකා පරිවාරකා බහු වෙච රත්තඤ්ඤා ච අඛතතීතා කාලකතා. සුඤ්ඤා මඤ්ඤා අඛතමගධා අඛතමාගධිකෙහි² පරිවාරකෙහි අඛතතීතෙහි කාලකතෙහි. තෙ ඛො පනාපි අහෙසුං බුද්ධෙ පසනතා ධම්මෙ පසනතා සඛෙඤ පසනතා සීලෙසු පරිපුරකාරිතො තෙ අඛතතීතා කාලකතා හගවතා අබ්‍යාකතා. තෙසමපසා³ සාධු වෙය්‍යාකරණං. බහුජනො පසීදෙය්‍යා තතො ගවෙජය්‍යා සුගතිං. අයං ඛො පනාපි අහොසි රාජා මාගධො සෙනියො බිම්බිසාරො ධම්මිකො ධම්මරාජා භිතො බ්‍රාහ්මණගහපතිකානං නෙගමානඤ්ඤව ජානපදනඤ්ඤා. අපිසසුදං මනුසසා කිත්තයමානරූපා විහරන්ති ‘එවං නො යො ධම්මිකො ධම්මරාජා සුඛාපෙඤා කාලකතො, එවං මයං තසස් ධම්මිකසස් ධම්මරඤ්ඤා විජිතෙ එසු⁴ විහරිමහා’ තී. යො ඛො පනාපි අහොසි බුද්ධෙ පසනොනා ධම්මෙ පසනොනා සඛෙඤ පසනොනා සීලෙසු පරිපුරකාරී. අපිසසුදං මනුසසා එවමාහංසු ‘යාවි මරණකාලාපි රාජා මාගධො සෙනියො බිම්බිසාරො හගවන්තං කිත්තයමානරූපො කාලකතො’ තී.

1. පනපි - PTS

2. අඛතමාගධිකෙහි - සා

3. තෙසමපසා - මජ්ඣ

4. එසුකං - සා

3. “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කාසි කෝසල දෙ රටෙහි ද වජ්ජි මල්ල දෙ රටෙහි ද වෙතී වංස දෙ රටෙහි ද කුරු පංචාල දෙ රටෙහි ද මව්ප සුරසෙන දෙ රටෙහි ද යන වටා වටා දනවුහි ළඟ ඉකුත් කලා සිටි කලුරිය කළ උවසුවන් ‘අසෝ තැනැත්තෝ අසෝ තැනැ උපන, අසෝ තැනැත්තෝ අසෝ තැන උපනැ’ යි ද උපපත්තිය නිමිත්තෙන් (ඔවුන්ගේ මරණින් පසු ගතිය) හෙළි කරන සේක. ඉකුත් කලා සිටි, කලුරිය කළ ඥාතිකාවාසි වූ පනසකට වැඩි ගණනක් උවසුවෝ අවරභාගික සංයෝජන පස නැසූ හෙයින් ශුද්ධාවාසයෙහි උපන්නාහු, එහි දී පිරිනිවෙන සුලු වූවාහු, වටාලා එයින් මෙහි නොඑන සුලු වෙතැ යි ද, ඉකුත් කලා සිටි කලුරිය කළ ඥාතිකාවාසි අනුවකට වැඩි ගණනක් උවසුවෝ තුන් සංයෝජන නැසූ හෙයින්, රාග ද්වේෂ මෝහ තුනී වූ හෙයින් සෙදගැමි වූවාහු, එක් වරක් ම මෙ ලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නාහ’ යි ද, ළඟ ඉකුත් කලා සිටි, කලුරිය කළ පන්සියයකට වැඩි ගණනක් ඥාතිකාවාසි උවසුවෝ තුන් සංයෝජන නැසූ හෙයින් සෝවාන් වූවාහු, අපායට නොවැටෙන සුලු වූවාහු, රහත් බවට නියත වූවාහු, රහත්ඵලය ප්‍රතිෂ්ඨා කොටැති යාහු වෙතැ යි ද වදරන සේක් ල, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ප්‍රශ්නව්‍යාකරණය අසා එයින් ඥාතිකාවාසි උවසුවෝ ආරාධිත සිතැත්තාහු, සතුටු වූවාහු, හටගත් ප්‍රීති හා සොම්නස් හා ඇත්තාහු ද වෙත් ලැ’ යි අනද තෙරණුවෝ ඇසූහ.

ආනන්ද පරිකථාව

4. - එ කල්හි වනාහි අනද තෙරුනට මේ සිත විය: “ළඟ ඉකුත් කලා සිටි, කලුරිය කළ, මගද රටැ වැසි විරරාත්‍රඥ බොහෝ උවසුවෝ ද වූහ. ළඟ ඉකුත් කලා සිටි කඵරිය කළ අඟු මගද දෙරටැ වූසූ (අරිසවු) උවසුවන් ගෙන් මෙ දෙ රට හිස් වූ නියා යැ (හිස් වූවාක් මෙන් අන්‍යයනට පෙනෙයි). ඒ අඟු මගද දෙර ටැ වැසියෝ ද බුදුරජුන් කෙරෙහි පහන් ද දහමිහි පහන් ද සඟුන් කෙරෙහි පහන් ද සිල් පුරන සුලු ද වූහ. ළඟ ඉකුත් කලා කලුරිය කළ ඔහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නො ම හෙළි කරන ලදහ. ඔවුන් ගේ ද උපපත්තිය හෙළි කරනු මනා යැ. බොහෝ දෙනා පහදිනු ඇත. එයින් සුගතියට යනු ඇත. මේ මගධාධිපති ශ්‍රේණික බිම්බිසාර රජ ධාර්මික ද ධර්මරාජ ද බමුණු ගැහැටියනටත් නිගමවාසි ජනපදවාසි ජනයාටත් හිතකාමී ද විය. මිනිස්සුද දැහැමි වූ, දැහැමින් රැජැසූ අපේ රජ රට සුවපත් කොට මෙසේ කලුරිය කෙළේ යැ’ යි ද, ‘මෙසේ අපි දැහැමි වූ දැහැමෙන් රජ වූ ඔබේ රටැ සුව සේ වූසුමහ’ යි ද, එ රජුහු ගුණ වණන්නාහු ද වෙසෙත්. ඒ රජ ද බුදුරජුන් කෙරෙහි පහන් ද දහමිහි පහන් ද සඟුන් කෙරෙහි පහන් ද සිල් පුරන සුලු ද විය. කලුරිය කරන තෙක් දු මගධාධිපති ශ්‍රේණික බිම්බිසාර රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ගුණ වණන සුලු වැ වැස කලුරිය කෙළේ යැ’ යි මිනිස්සු ද මෙසේ කියත්.

සො අඛතීතො කාලකතො හගවතා අබ්‍යාකතො. තස්ස ජස්ස සාධු-
 වෙය්‍යාකරණං. බහුජනො පසීදෙය්‍ය, තතො ගවෙජ්ජය්‍ය සුභතීං. හග-
 වතො ඛො ජන සමොධොධි මගධෙසු. යත් ඛො හගවතො සමොධොධි
 මගධෙසු, කථං තත් හගවා මාගධකෙ පරිචාරකෙ අඛතීතෙ කාල-
 කතෙ උපජන්තිසු න බ්‍යාකරෙය්‍ය? හගවා වෙච ඛො ජන මාගධකෙ
 පරිචාරකෙ අඛතීතෙ කාලකතෙ උපජන්තිසු න බ්‍යාකරෙය්‍ය දීන-
 මනා තෙනස්සු මාගධකා පරිචාරකා. යෙන ඛො ජනස්සු දීනමනා
 මාගධකා පරිචාරකා කථං තෙ හගවා න බ්‍යාකරෙය්‍යාති.

5. ඉදමායස්මා ආනජෙය්‍ය මාගධකෙ පරිචාරකෙ ආරඛ්‍ය ඵකො රහො
 අනුච්චිතෙත්තො රත්තියා පච්චුසසමයං පච්චුට්ඨාය යෙන හගවා තෙනුප-
 සඬකම්. උපසඬකම්චා හගවන්තං අභිවාදෙත්තො ඵකමන්තං නිසීදී.
 ඵකමන්තං නිසීනෙතො ඛො ආයස්මා ආනජෙය්‍ය හගවන්තං ඵතදවොච:

සුතමේවතං හතෙන හගවා කීර පරිතො පරිතො ජනපදෙසු පරිචාරකෙ
 අඛතීතෙ කාලකතෙ උපජන්තිසු බ්‍යාකරොති කාසිකොසලෙසු වජ්ජිම-
 ලෙලසු වෙතිවංසෙසු කුරුපඤ්ඤාලෙසු මච්ජස්සරසෙනෙසු. අසු අච්චු
 උපජනෙතො අසු අච්චු උපජනෙතො ති. පරොපඤ්ඤාසං නාතිකියා පරි-
 චාරකා අඛතීතා කාලකතා පඤ්ඤාතං ඔරමහාගියානං සෙඤ්ඤාජ-
 නානං පරිකඛයා ඔපපාතිකා තත් පරිනිබ්බාසිතො අනාවත්තිධමො
 තස්මා ලොකා. සාධිකා නච්චිති නාතිකියා පරිචාරකා අඛතීතා කාල-
 කතා තිණ්ණං සෙඤ්ඤාජනානං පරිකඛයා රාගදෙසමොහානං තනුක්කා
 සකදගාමීතො සකිදෙච ඉමං ලොකං ආගන්තො දුක්ඛස්සන්තං කරි-
 ස්සන්ති. සාතිරෙකාති ජඤ්ඤාසනාති නාතිකියා පරිචාරකා අඛතීතා
 කාලකතා තිණ්ණං සෙඤ්ඤාජනානං පරිකඛයා සොතාපනතො අචීනි-
 ජාතධමො නියතා සමොධොධිපරායණාති. තෙන ච නාතිකියා පරිචා-
 රකා අත්තමනා අහස්සං පමුදිතා පීතිසොමනස්සජාතා හගවතො
 පඤ්ඤාවෙය්‍යාකරණං සුත්වාති. ඉමෙ ඛො ජනාපි හතෙන අහස්සං මාග-
 ධකා පරිචාරකා බහු වෙච රත්තඤ්ඤා ච අඛතීතා කාලකතා සුඤ්ඤා
 මඤ්ඤා අඛතමගධා අඛතමාගධකෙහි පරිචාරකෙහි අඛතීතෙහි කාල-
 කතෙහි. තෙ ඛො ජනාපි හතෙන අහස්සං බුද්ධෙ පසන්තා ධමෙච
 පසන්තා සබ්බෙ පසන්තා සිලෙසු පරිපුරකාරිතො. තෙ අඛතීතා
 කාලකතා හගවතා අබ්‍යාකතා.

හේ ළඟ ඉකුත් කල්හි කලුරිය කෙළේ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් (මොහුගේ උපපත්තිය මෙසේ යැයි) නො ම හෙළි කරන ලද්දේ ය. ඔහුගේ උපපත්තිය ද හෙළි කරනු මනා යැ. බොහෝ දෙනා පහදිනු ඇත. එයින් සුභතියට යනු ඇත. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්බෝධිය මගේ රටෙහි විය. යම් මගේ රටෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්බෝධිය වී ද, එහි සම්පාතික වූ කලුරිය කළ උවසුවන් කෙසේ නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (ඔවුන්ගේ) උපපත්තීන් නිමිත්තෙන් නො ම හෙළි කළ යුතු වන සේක් ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි සම්පාතිකයෙහි කලුරිය කළ මගේ රට වැසි උවසුවන් ඔවුන්ගේ උපපත්ති නිමිත්තෙන් නො හෙළි කරන සේක් වූ නම්, එයින් මගේ රට වැසි උවසුවෝ බැහැපත් සිතැති වන්නාහ. මගේ රට වැසි උවසුවෝ යම් කරුණෙකින් බැහැපත් සිතැති වන්නාහු ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙසේ නම් ඒ (උපපත්ති නිමිත්තෙන්) උවසුවන් හෙළි නො කරන සේක් ද? යනු යැ.

5. අනඳ තෙරණුවෝ මගේ රට වැසි උවසුවන් ඇරැබූ හුදෙකලා වැරහසිගත වැ මෙසේ පුනපුනා සිතා, රු අලුය මැ නැඟී සිට, හඟවත් බුදුරජුන් කරා එළැඹියාහ. එළැඹි ඔබ වැද, පසෙකැ හිඳගත්හ. පසෙකැ හිඳ ම හඟවත් බුදුරජුන්ට මෙ බස් පැවැසූහ:

“වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කාසි කෝසල දේ රටෙහි ද වජ්ඣ මල්ල දේ රටෙහි ද වෙති වංස දේ රටෙහි ද කුරු පංචාල දේ රටෙහි ද මච්ඡ සුරසේන දේ රටෙහි ද යන වටා වටා දනවුහි ළඟ ඉකුත් කලා සිටී, කලුරිය කළ උවසුවන් ‘අසෝ තැනැත්තේ අසෝ තැනැ උපන, අසෝ තැනැත්තේ අසෝ තැනැ උපනැ’ යි උපපත්ති නිමිත්තෙන් (ඔවුන් මරණින් පසු තකු) හෙළි කරන සේක. ළඟ ඉකුත් කලා සිටී, කලුරිය කළ ඥාතිකාවාසී පනසකට වැඩි ගණනක් උවසුවෝ අවරහාගික සංයෝජන පස නැසුයෙන් ශුද්ධාවාසයෙහි උපන්නාහු, එහි දී පිරිනිවේන සුලු වූවාහු, වටාලා එයින් මෙහි නො එන සුලු වෙත්. ඉකුත් කලා සිටී, කලුරිය කළ, ඥාතිකාවාසී අනුවකට වැඩි ගණනක් උවසුවෝ, තුන් සංයෝජන නැසුයෙන්, රාග ද්වේෂ මොහ තුනී වූයෙන්, සෙදගැමි වූවාහු, එක් වරක් ම මෙ ලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නාහ. ඉකුත් කලා සිටී, කලුරිය කළ, පන්සියයට වැඩි ගණනක් ඥාතිකාවාසී උවසුවෝ, තුන් සංයෝජන නැසුයෙන්, සෝවාන් වූවාහු, රහත් ඵලය ප්‍රතිස්ඨා කොටැත්තාහු වෙත්” යැ යි වදන සේක. එයින් ඥාතිකාවාසී උවසුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ප්‍රශ්න ව්‍යාකරණය අසා ආරාධිත සිතැත්තෝ ප්‍රමුදිතයෝ උපන් ප්‍රීති හා සොම්නස් හා ඇත්තෝ වූහ. වහන්ස, ළඟ ඉකුත් කලා කලුරිය කළ මගේ රට වැසි වීරරාත්‍රඥ වූ මේ බොහෝ උවසුවෝ වූහ. අඟු මගේ දේරට ළඟ ඉකුත් කලා කලුරිය කළ අඟුමගේ වැසි උවසුවන් ගෙන් හිස් වූ සේ ය. වහන්ස, ඔහු ද බුදු රජු කෙරෙහි පැහැදුණා වූ, දහමිහි පැහැදුණාහු, සහන කෙරෙහි පැහැදුණාහු, සිල් පුරන්නාහු වූහ. ළඟ ඉකුත් කලා කලුරිය කළ ඔහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නො හෙළි කරන ලදහ.

තෙසමපසස සාධු වෙය්‍යාකරණං බහුජනො පසීදෙය්‍ය තතො ගච්ඡෙය්‍ය සුගතිං අයං ඛො පනාපි භනෙත අභොසි රාජා මාගධො සෙතියො ඛිමබ්බිසාරො ධම්මකො ධම්මරාජා තිතො බ්‍රාහ්මණ- ගභපතීකානං නෙගමානකෙඤ්ච ජානපදනකෙඤ්ච අපිස්සුදං මනුසසා කිත්තයමානරූපා වීභරන්ති. 'එවං නො සො ධම්මකො ධම්මරාජා සුඛාපෙඤ්ඤා කාලකතො, එවං මයං තස්ස ධම්මකස්ස ධම්ම- රකෙඤ්ඤා වීජිතෙ එසු වීභරිමා'ති. සො ඛො පනාපි භනෙත අභොසි බ්‍රුමෙ පසනෙතා ධම්මෙ පසනෙතා සඛෙත පසනෙතා සීලෙසු පරිසුර- කාරී. අපිස්සුදං මනුසසා එවමාහංසු 'යාව මරණකාලා පි රාජා මාගධො සෙතියො ඛිමබ්බිසාරො භගවන්තං කිත්තයමානරූපො කාලකතො'ති. සො අඛන්තීතො කාලකතො භගවතා අබ්‍යාකතො, තස්ස පසස සාධු වෙය්‍යාකරණං බහුජනො පසීදෙය්‍ය තතො ගච්ඡෙය්‍ය සුගතිං, භගවතො ඛො පන භනෙත සමෙඛාධි මගධෙසු. යත් ඛො පන භනෙත භගවතො සමෙඛාධි මගධෙසු කථං තත් භගවා මාගධකෙ පරිචාර- රකෙ අඛන්තීතෙ කාලකතෙ උප්පත්තීසු න බ්‍යාකරෙය්‍ය. භගවා වෙ ඛො පන භනෙත මාගධකෙ පරිචාරකෙ අඛන්තීතෙ කාලකතෙ උප- පත්තීසු න බ්‍යාකරෙය්‍ය, දීනමනා¹ තෙනස්ස මාගධකා පරිචාරකා. යෙන ඛො පනස්ස භනෙත දීනමනා මාගධකා පරිචාරකා, කථං තෙ භගවා න බ්‍යාකරෙය්‍යා''ති.

ඉදමායස්මා ආනන්දෙ මාගධකෙ පරිචාරකෙ ආරභ්ත භගවතො සම්මුඛා පරිකථං කඤ්ඤා උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා පදකඛිණං කඤ්ඤා පකකාමී.

6. අථ ඛො භගවා අවීරපකකන්තෙ ආයස්මන්තෙ ආනන්දෙ සුබ්බන්ත- සමයං නිවාසෙඤ්ඤා පක්ඛවීරමාදය නාතිකං පිණ්ඩාය පාවිසී. නාතිකෙ පිණ්ඩාය වරිඤ්ඤා ජව්ජාහන්තං පිණ්ඩපාතපට්ඨකන්තො පාදෙ පක්ඛාලෙඤ්ඤා ගිඤ්ඤාකාවසථං පවිසීඤ්ඤා මාගධකෙ පරිචාරකෙ ආරභ්ත අට්ඨිකඤ්ඤා මනසි කඤ්ඤා සබ්බං වේතසො සමන්තාහරිඤ්ඤා පඤ්ඤානෙ ආසනෙ නිසීදී "ගතිං තෙසං ජානීසසාමී අභිසම්පරායං යංගතීකා තෙ භවන්තො යංඅභිසම්පරා- යා''ති. අද්දසා ඛො භගවා මාගධකෙ පරිචාරකෙ යංගතීකා තෙ භවන්තො යංඅභිසම්පරායාති. අථ ඛො භගවා සායන්තසමයං පටිසල්ලානා වුට්ඨිතො ගිඤ්ඤාකාවසථා තිකඛිඤ්ඤා වීභාරජව්ජායායං පඤ්ඤානෙ ආසනෙ නිසීදී.

1. නිත්තමනා. ස්‍යා.
දීනමනා PTS.

ඔවුන්ගේ ද (උපපත්තිය) හෙළි කිරීම වේ වහ යි යදිමි. එයින් බොහෝ දෙනා පහදිනු ඇත. සුභතියට යනු ඇත. වහන්ස, මගධාධිපති වූ මේ ශ්‍රේණික බිම්බිසාර රජ දහැමි විය, දහැමෙන් රජයන්තෝ විය. බමුණනට ද ගැහැවියනට ද නියමිගම්වැසියනට ද දනවු වැසියනට ද වැඩ කැමැති විය. තව ද මිනිස්සු 'මෙසේ ඒ දහැමි වූ, දහැමෙන් රජයු බිම්සර රජ අප සුව පත් කොට කලුරිය කෙළේ ය. මෙසේ අපි දහැමෙන් රජයු ඒ දහැමි රජුගේ රටෙහි පහසුවෙන් වුසුමහ' යි ඔහු ගුණ වණන සුලු ව වෙසෙත්. වහන්ස, තව ද එ රජ බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි පැහැදුණෙක, දහමෙහි පැහැදුණෙක, සහන කෙරෙහි පැහැදුණෙක, සිල් පිරුයෙක. තව ද මිනිස්සු 'මියැ යන තාක් ම මගධාධිපති වූ ශ්‍රේණික බිම්බිසාර රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වර්ණනා කරන සුලු වැ වැස කලුරිය කෙළේ යැ' යි මෙසේ කියත්. ළඟ ඉකුත් කලා සිටි, කලුරිය කළ හෙ තෙමෙ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් හෙළි නො කරන ලදී. ඔහුගේ ද උපපත්තිය හෙළි කිරීම වේව යි යදිමි. බොහෝ දෙනා පහදිනු ඇත. එයින් සුභතියට යනු ඇත. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්බොධිය (බුදු බව ලැබීම) වූයේ මගද රටෙහි ය. වහන්ස, යම් මගද රටෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්බොධිය වී නම්, එ මගද රටැ වුසු, ළඟ ඉකුත් කල්හි වූ, කලුරිය කළ උවසුවත් කෙසේ නම් උපපත්තිය නිමිත්තෙන් හෙළි නො කරන සේක් ද? වහන්ස, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ළඟ ඉකුත් කල්හි වූ, කලුරිය කළ මගද රටැ වුසු උවසුවත් උපපත්ති නිමිත්තෙන් හෙළි නො කරන සේක් වී නම්, මගද රටැ වැසි උවසුවෝ එයින් බැගැපත් සිතැත්තෝ වන්නාහ. වහන්ස, යම් හෙයකින් මගද රටැ වැසි උවසුවෝ බැගැපත් සිතැත්තෝ වන්නාහු නම්, කෙසේ නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඔවුන් (උපපත්ති නිමිත්තෙන්) හෙළි නො කරන සේක් ද?'

අනද තෙරණුවෝ මගද රටැ වැසි උවසුවන් ඇරැඹූ හඟවත් බුදුරජුන් හමුයෙහි මේ විස්තර කථාව කොට, හුනස්නෙන් නැඟී, ඔබ වැද පැදකුණු කොට නික්මියාහ.

6. එ කලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනද තෙරුන් නික්මූ ගිය නොබෝ කල්හි, පෙර වරු සමයෙහි හැදූ පෙරෙ වැ පා සිවුරු ගෙන, ඥාතික ගමට පිඬු පිණිස පිවිසි සේක. ඥාතික ගමෙහි පිඬු පිණිස හැසිර, පසුබත්හි පිඬු පා ගමනින් පෙරළා ඇක්මුණු සේක්, පා සෝද ගිඤ්ජකාවසථයට (ගඬොළ ගෙට) වැඩ, මගද රට වැසි උවසුවන් ඇරැඹ, කරුණු සලකා මෙනෙහි කොට, සියල්ල සිතින් එක් කොට ගෙන, 'ඒ හවත්හු යම්බඳු ඥානගතියක් ඇත්තාහු ද, යම්බඳු පරලොච ගතියක් ඇත්තාහු ද, ඔවුන්ගේ ඒ ඥානගතිය, ඒ පරලොච ගතිය දැනගන්නෙමි' යි සිතා පනවන ලද අස්නෙහි වැඩ හුන් සේක. ඒ හවත්හු යම් ඥානගතියක් ඇත්තාහු ද, යම් පරලෝ ගතියක් ඇත්තාහු ද, එසේ වූ මගද රටැ වුසු ඒ උවසුවන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුටු සේක. එයින් පසු සවස් වෙලේ සමවතින් නැඟී සිටි සේක්, ගඬොළ ගෙයින් නික් මූ වෙහෙර ඉදිරි පසැ සෙවණෙහි පන වන ලද අස්නෙහි වැඩ හුන් සේක.

7. අථ ඛො ආසස්මා ආනන්දො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භිභො භගවන්තං අභිවාදෙභිභො ඵකමන්තං නිසීදි. ඵකමන්තං නිසීනෙතා ඛො ආසස්මා ආනන්දො භගවන්තං ඵතදවොච. “උපසන්න-පදිසෙසා¹ භනෙත භගවා, භාතිරිච භගවතො මුඛවග්ගෙණො වීජපසන්නතො ඉන්ද්‍රියානං. සනෙතන නුනඡ්ඡ භනෙත භගවා වීභාරෙන වීභාසී”ති. “යදෙච ඛො මෙ තුං ආනන්ද මාගධකෙ පරිචාරකෙ ආරඛ්භ සමමුඛො පරිකථං කභවා උච්ඛායාසනා පකකතො, තදෙවාහං නාතිකෙ පිණ්ඩාය වරිභවා පච්ඡා-හත්තං පිණ්ඩපාතපටිකකතො පාදෙ පක්ඛාලොභවා ගිඤ්ජකාවස්ථං පටිසීභවා මාගධකෙ පරිචාරකෙ ආරඛ්භ අච්ඡිකභවා² මනසි කභවා සඛඛං වෙතසො සමන්තාහරිභවා පඤ්ඤනෙත ආසනෙ නිසීදි. ‘ගතිං තෙස්-ජානීසාමී අභිසම්පරායං, යංගතිකා තෙ භවතො යංඅභිසම්පරායා’ති. අද්දසං ඛො අහං ආනන්ද මාගධකෙ පරිචාරකෙ යංගතිකා තෙ භවතො යංඅභිසම්පරායාති.

ජනවසභාගමනං

8. අථ ඛො ආනන්ද අනතරභිතො යකෙඛා සද්දමනුසකාවෙසි: “ජනවසභො අහං භගවා, ජනවසභො අහං සුගතා”ති. “අභිජානාසී නො තුං ආනන්ද ඉතො පුඛෙඛ ඵචරූපං නාමධෙයාං සුතං යදීදං ජනවස-භො” ති “න ඛො අහං භනෙත අභිජානාමී ඉතො පුඛෙඛ ඵචරූපං නාම-ධෙයාං සුතං යදීදං ජනවසභො”ති. අපි ච මෙ භනෙත ලොමානී භවස්ථානී ජනවසභො තී නාමධෙයාං සුභවා. තසස මයහං භනෙත ඵතද-භොසී: න භී නුන සො ඔරකො යකෙඛා භවීසකති යසීදං³ ඵචරූපං නාමධෙයාං සුපඤ්ඤතං යදීදං ජනවසභො”ති. “අනන්තරා ඛො ආනන්ද සද්දපාතුභාවා උළාරවග්ගෙණො මෙ යකෙඛා සමමුඛෙ පාතු-රභොසී. දුතියමපි සද්දමනුසකාවෙසි: ‘බිමබ්බිසාරො අහං භගවා බිමබ්බි-සාරො අහං සුගතා’ති. ඉදං සත්තමං ඛො අහං භනෙත වෙසඤ්ඤසා මහාරාජස්ස සභබ්බතං උපපජ්ජාමී. සො තතො වුතො මනුසරාජා භවීතුං පභොමී.”⁴

ඉතො සත්ත තතො සත්ත සංසාරානී චතුද්දස,
නීවාසමභිජානාමී යඤ් මෙ වුසිතං පුරෙ.

දීඝරත්තං ඛො අහං භනෙත අච්චිතාතො අච්චිතාතං සඤ්ජානාමී.
ආසා ච පන මෙ සන්තීච්චිති සකද්දගාමිතායා ති.

1. උපසන්නපභිසො - කං
2. අච්චි-කභවා - මජ්ඣං

3. යදීදං - මජ්ඣං
4. මනුසරාජා පි භොමී - PTS

7. එ කලා අනද තෙරණුවෝ භගවත් බුදුරජුන් කරා එළැඹියාහ. එළැඹී ඔබ වැද එක් පසෙක හුන්හ. අනද තෙරණුවෝ එක් පසෙක හුන්නාහු ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපශාන්ත වූ දැකුම් ඇති සේක. ඉදුරන් වෙසෙසින් පහන් බැවින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මුඛවර්ණය බබළන සේ ය. වහන්ස, අද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාන්ත විහරණයෙකින් වුසු සේකැ යි හඟිමි” යැ යි කීහ. එ විට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදරන සේක්, “අනදයෙනි, යම් විටෙක තෙපි මගද රටැ වුසු උවසුවන් ඇරැබැ මා හමුයෙහි වර්ණනා කථාව කොට හුනස්නෙන් නැඟී නික්මුණහු ද, එ විට ම මම ඥාතික ගමැ පිඩු පිණිස හැසිර පසු බැහැ පිණ්ඩපාතයෙන් පෙරළා ඇක්මුණෙමි, පා දෙවැ ගඩොළු ගෙට වැද මගද රටැ වුසු උවසුවන් ඇරැබැ, කරුණු සලකා බලා මෙනෙහි කොට, සියල්ල සිතීන් එක් කොට ගෙන, ඒ භවත්හු යම්බඳු ඥානගති ඇත්තෝ වුහු ද, යම්බඳු පරලොච ඇත්තෝ වුහු ද, ඔවුන්ගේ ඒ ඥානගතිය, ඒ පරලොච ගතිය දැන ගන්නෙමි” යි සිතා, පනවන ලද අස්නැ හිඳැ ගනිමි. අනදයෙනි, ඒ භවත්හු යම්බඳු ඥානගති ඇත්තෝ වුහු ද, යම්බඳු පරලොච ගති ඇත්තෝ වුහු ද, එසේ වූ ගති ඇති මගද රටැ වූ ඒ උවසුවන් මම දුටු-යෙමි ම ය.

ජනවසභයා පැමිණීම

8. අනදයෙනි, එ කලා අතුරුදහන් වූ යක්ෂයෙක් ‘භාග්‍යවතුන් වහන්ස මම ජනවසභයෙමි, සුගතයන් වහන්ස, මම ජනවසභයෙමි’ යි හඬ ඇස්වී ය (ශබ්දයක් පැවැත් වී ය). අනදයෙනි, ජනවසභ යන මේ නම තොප මෙයින් පෙර ඇසුවා දැනිවූ ද?” යි අසා වදළ සේක. “වහන්ස, ජනවසභ යන මේ නම මෙයින් පෙර ඇසුවා නො ම දැනිමි. එහෙත් වහන්ස, ජනවසභ යන නම ඇසීමෙන් මා ලොමුදහ ගත. වහන්ස, ඒ මට ‘ජනවසභ යන මෙබඳු නමෙක් යමකුහට පනවන ලද්දේ නම් හේ එසේ මෙසේ යකෙක් නො වන්නේ යැ’ යි අනද තෙරුණුවෝ කීවූ ය.

“අනදයෙනි, හඬ නැහෙන්නා හා ම උදර වූ සිරුරු පැහැ ඇති යක්ෂ-යෙක් මා ඉදිරියෙහි පහළ විය. දෙවනු වර ද හෙ තෙම ‘භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මම බිම්බිසාර වෙමි, සුගතයන් වහන්ස, මම බිම්බිසාර වෙමි’ යි හඬ ඇස්වී ය. “වහන්ස, මේ සත්වන වර වෙසවුණු මහරජු ගේ සහභාව-යට පැමිණියෙමි. ඒ මම මෙයින් සැව මිනිස් රජක්හු වන්නට හැක්කෙමි. මේ දෙවලොචින් සැවැ සත් වරක් ද, ඒ මිනිස් ලොචින් සැවැ සත් වරක් ද’ යි මෙසේ යම් දෙව මිනිස් දෙ ලොචිහි පෙර මා වුසුයේ ද, ඒ දෙ තැනි ම හැම ලෙසින් කද පිළිවෙළ තුදුසක් විසීම දැනිමි. වහන්ස, දික් කලක් ම අපායකට නො වැටුණෙමි, අපායට මගේ නොවැටීම දැනිමි. සෙදගැමි බව පිණිස ද මගේ අපේක්ෂාව පවති” යැයි ද හේ කී ය.

තව ද ජනවසභ තෙම මතු දැක්වෙන කථාවත් කීය:

9. “අවජරියමීදං ආයසමනො ජනවසහසස යක්ඛසස, අබ්භුතමීදං ආයසමනො ජනවසහසස යක්ඛසස, ‘දීඝරක්ඛං ඛො අභං හතෙන අවිනිපාතො අවිනිපාතං සඤ්ජානාමිති ව වදෙසි, ආසා ව පන මෙ සන්තිධ්වති සකදගාමිත්ථායාති ව වදෙසි. කුතො නිදුතං පනායසමා ජනවසහො යසෙක්ඛා එවරුපං උළාරං විසෙසාධිගමං සඤ්ජානාති?’”ති.

“න අක්ඤ්ඤස්ඵ හගවා තව සාසනා, න අක්ඤ්ඤස්ඵ සුගත තව සාසනා. යදග්ගෙ අභං හතෙන හගවති එකන්තිකතො¹ අභිප්පසනෙතා, තදග්ගෙ අභං හතෙන දීඝරක්ඛං අවිනිපාතො අවිනිපාතං සඤ්ජානාමි. ආසා ව පන මෙ සන්තිධ්වති සකදගාමිත්ථාය. ඉධාභං හතෙන වෙසසවණෙන මහාරාජෙන පෙසිතො විරුළුහකසස මහාරාජසස සන්තිකෙ කෙනවිදෙවකරණියෙන. අද්දසං හගවතනා අන්තරාමග්ගෙ ගිඤ්ජකාවසථං පවිසිත්ථා මාගධිකෙ පරිවාරකෙ ආරබ්භ අධිකත්ථා මනසි කත්ථා සබ්බං චෙතසො සමන්තාහරිත්ථා තිසින්නං ‘ගතිං තෙසං ජාතිසාමි අභිසම්පරායං යංගතිකා තෙ හවතෙතා යංඅභිසම්පරායාති. අනවජරියං ඛො පනෙතං හතෙන යං වෙසසවණසස මහාරාජසස තසසං පරිසායං භාසතො සමමුඛා සුතං සමමුඛා පටිග්ගහිතං යංගතිකා තෙ හවතෙතා යංඅභිසම්පරායාති. තසස මයභං හතෙන එතදහොසි: හගවතනස්ඵ දකඛාමි. ඉදස්ඵ හගවතො ආරොචෙසාමිති. ඉමෙ ඛො මෙ හතෙන දෙව පච්චයා හගවතනං දසනාය උපසඛිකමිතුං.

දෙවසභා

10. පුරිමානි හතෙන දිවසානි පුරිමතරානි තදභුපොසථෙ පණ්ණරසෙ වසසුපනාසිකාය පුණ්ණාය පුණ්ණමාය රක්ඛියා කෙවලකප්පා ව දෙවා තාවතිංසා සුධම්මායං සභායං සන්තිසින්නා භොන්ති සන්තිපතිතා, මහති ව දිබ්බපරිසා² සමන්තතො සන්තිසින්නා භොන්ති³ සන්තිපතිතා. වක්ඛාරො ව මහාරාජානො වාතුද්දිසා නිසින්නා භොන්ති. පුරස්ථිමාය දිසාය ධතරථෙධා මහාරාජා පච්ඡිමාහිමුඛො⁴ නිසින්නො භොති දෙවෙ පුරක්ඛත්ථා. දකඛිණාය දිසාය විරුළුතො මහාරාජා උත්තරාහිමුඛො නිසින්නො භොති දෙවෙ පුරක්ඛත්ථා. පච්ඡිමාය දිසාය විරුපකෙඛා මහාරාජා පුරස්ථාහිමුඛො⁵ නිසින්නො භොති දෙවෙ පුරක්ඛත්ථා. උත්තරාය දිසාය වෙසසවණො මහාරාජා දකඛිණාහිමුඛො නිසින්නො භොති දෙවෙ පුරක්ඛත්ථා. යද හතෙන කෙවලකප්පා ව දෙවා තාවතිංසා සුධම්මායං සභායං සන්තිසින්නා භොන්ති සන්තිපතිතා මහති ව දිබ්බපරිසා සමන්තතො සන්තිසින්නා භොන්ති සන්තිපතිතා, වක්ඛාරො ව මහාරාජානො වාතුද්දිසා නිසින්නා භොන්ති ඉදං තෙසං භොති ආසනස්ථි.

1. එකහතතො - සා
2. දිබ්බා පරිසා - PTS
3. භොති - PTS
4. පච්ඡාහිමුඛො - මජ්ඣ.
5. පුරස්ථාහිමුඛො - මජ්ඣ.

9. “වහන්ස, මම දික් කලක් ම අපායට වැටීමක් නැත්තෙමි, අපායෙන් මිදුණු බව හඳුනාමි’ යි ද තෙපි කියනු, සෙදගැමි බව පිණිස මගේ අපේක්ෂාව ද පවත්නේ යැ යි ද කියනු. ආයුෂ්මත් ජනවසභ යක්ෂයාණන්ගේ මේ වචනය ආශ්වායී ය, ආයුෂ්මත් ජනවසභ යක්ෂයාණන් ගේ මේ වචනය අද්භූත ය. ආයුෂ්මත් ජන වසභයෝ කවර හේතුවකින් මෙ බඳු මහත් අධිගම විශේෂයක් වූ නියා හඳුනාත් ද?” යි මම ඇසිමි. එ විට ජනවසභ තෙම මෙය කී ය:

“භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ඔබ වහන්සේ ගේ සස්තෙන් බැහැරෙහි නො වේ, සුගතයන් වහන්ස, ඔබ වහන්සේ ගේ සස්තෙන් බැහැරෙහි නො වේ. වහන්ස, යම් දවසෙක (යෂ්ටිවනෝද්‍යානයෙහි දී පළමුවෙන් ම බණ අසා සෝවාන් වැ) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි ඒකාන්ත වශයෙන් පැහැදිණිමි ද, වහන්ස, එතැන් පටන් කොට මම දික් කලක් අපායයෙන් මිදුණෙමි විමි. අපායට නොවැටීම හඳුනාමි. සකාදගාමී බව පිණිස මගේ අපේක්ෂාව ද ඇත. වහන්ස, මෙහි මම වෙස. වුණු මහරජුහු විසින් කිසි කටයුත්තක් සඳහා විරුඪක මහරජු වෙත එවන ලද්දෙමි, මහ අතුරෙහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගිඤ්ජකාවසථයට වැද මගද රටු වුසු උවසුවන් ඇරැබැ, වැඩ ඇතියක් කොට සලකා, මෙනෙහි කොට, සියල්ල සිකින් එක් තැන් කොට ගෙන, ඒ හවත්නු යම්බඳු ඥානගති ඇතියෝ ද යම්බඳු පරලොච ගති ඇතියෝ ද, ඔවුන් ගේ ඒ ඥානගති හා පරලොච ගති දැනගනිමි’ යි වැඩ හුන්නවුන් දිටිමි. වහන්ස, ඒ හවත්නු යම් ඥානගති ඇතියෝ යම් අභිසම්පරාය ගති ඇතියෝ වුහු ද එපවත් ඒ පිරිසෙහි දී පවසන වෙසවුණු මහරජු ගේ වචනය ඔහු හමුයෙහි මා ඇසුවා, ඔහු හමුයෙහි මා පිළිගත්තා පුදුම නො වේ. වහන්ස, ඒ මට ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද දකින්නෙමි, මෙය ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැළ කරන්නෙමි’ යි මේ සිත විය. වහන්ස, මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නා පිණිස මා එළැඹෙනුවට කරුණු දෙක ය.

දෙව සබය

10. වහන්ස, පෙර දවසැ, බොහෝ දවසකට පෙරැ, ඒ පසොළොස්-වක් පොහෝ ද, වැසි සෘතුව එළැඹි, පුරා සඳ ඇති රැයෙහි, සියලු තවතිසා වැසි දෙවියෝ සුදම් සෙබෙහි එක් වැ හුන්නාහු, එක් රැස් වූවාහු වෙත්. මහත් දෙව පිරිස්හු ද එක් වැ හුන්නාහු, එක් රැස් වූවාහු ද වෙත්. සිවුවරම් මහ රජදරුවෝ ද සිවු දිගැ හුන්නාහු වෙත්. පෙර දිගැ ධාතරාෂ්ට්‍ර මහරජ පැසිමි දිගට මුහුණ ලා දෙවියන් පෙරටු කොට හුන්නේ වෙයි. දකුණු දිගැ විරුඪක මහරජ උතුරු දෙසට මුහුණ ලා දෙවියන් පෙරටු කොට හුන්නේ වෙයි. පැසිමිදිගැ විරුපාක්ෂ මහරජ පෙර දිගට මුහුණ ලා දෙවියන් පෙරටු කොට හුන්නේ වෙයි. උතුරු දිගැ වෙසවුණු මහරජ දකුණු දෙසට මුහුණ ලා දෙවියන් පෙරටු කොට හුන්නේ වෙයි. වහන්ස, යම් විටෙක සියලු තවතිසාවැසි දෙවියෝ සුදම් සෙබෙහි එක් වැ හුන්නාහු, එක් රැස් වූවාහු වෙත් ද, මහත් දෙවිපිරිස්හු වටා එක් වැ හුන්නාහු, එක් රැස් වූවාහු වෙත් ද, එකල් හි සතර වරම් මහ රජ දරුවෝ සතර දිගැ හුන්නාහු වෙත්.

අථ පච්ඡා අමහාකං ආසනං භොති. යෙ තෙ භනෙන දෙවා භගවති බ්‍රහ්මචරියං චරිතො අධුනුපපත්තා තාවනිංසකායං, තෙ අඤ්ඤා දෙවෙ අතිරොචනතී චණ්ණින වෙච යසසා ච. තෙනසසුදං භනෙන දෙවා තාවනිංසා අත්තමනා භොනති පමුදිතා පීතිසොමනසඤ්ජාතා, ‘දිබ්බා චත භො කායා පරිපුරන්ති භායන්ති අසුරා කායා’ති. අථ ඛො භනෙන සකෙකා දෙවානම්ඤෙ දෙවානං තාවනිංසානං සමපසාදං විදිතො ඉමාහි ගාථාහි අනුමොදි:

මොදන්ති චත භො දෙවා තාවනිංසා සහින්දකා¹
තථාගතං නමසසත්තා ධම්මසස ච සුධම්මතං. ^෧

නථෙ දෙවෙ ච පසසත්තා චණ්ණිචනෙන යසසසීනෙ,²
සුගතසමී බ්‍රහ්මචරියං චරිතොන ඉධාගතෙ.

තෙ අඤ්ඤා අතිරොචනතී චණ්ණින යසසායුතා
සාවකා හුරිපඤ්ඤාසස විසෙසුපගතා ඉධ.

ඉදං දිසවාන නන්දන්ති තාවනිංසා සහින්දකා,
තථාගතං නමසසත්තා ධම්මසස ච සුධම්මතන්ති.

11. තෙන සුදං භනෙන දෙවා තාවනිංසා භියොයාසොමත්තාය අත්ත-
මනා භොනති පමුදිතා පීතිසොමනසඤ්ජාතා. ‘දිබ්බා චත භො කායා
පරිපුරන්ති භායන්ති අසුරා කායා’ති.

අථ ඛො භනෙන යෙනඤ්ජෙන දෙවා තාවනිංසා සුධම්මායං සභායං
සන්තිසිත්තා භොනති සන්තිපතිතා, තං අඤ්ඤා විනකසීචා තං අඤ්ඤා
මත්තසීචා චුත්තචචනාපි තං³ චත්තාරො මහාරාජානො තසමී අඤ්ඤා
භොනති, පච්චනුසිට්ඨචචනාපි⁴ තං චත්තාරො මහාරාජානො තසමී
අඤ්ඤා භොනති, සකෙසු සකෙසු ආසනෙසු ධීතා අචිපකකත්තා.⁵

“තෙ චුත්තචාකායා රාජානො පටිග්ගඤ්ජානුසායන්ති
චිපපසත්තමනා සන්තා අඤ්ඤා සමති ආසනෙ”ති.

1. සඉඤ්ඤා - සිචු
2. යසසසීනෙ - සතා
3. චුත්තචචනා නාමිදං - නං
4. පච්චනුසිට්ඨචචනා පි තං - මජ්ඣං
5. අචිපකකත්තා - කං
෧. මොදන්ති භො පුනර්දෙවො ඉසසච්චිංග
සග්ගකං තථාගතං නමසසත්තා ධම්මසස
සුධම්මතං - මහාවග්ගො

මේ ඔවුන්ගේ අසුන් ගැන්ම වේ. ඉක්බිති අපගේ අසුන් වෙයි. වහන්ස, යම් දෙව කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බලසර හැසිර, තවතිසා දෙවමුළුවට අළුත පැමිණියාහු වෙත් ද, ඔහු වර්ණයෙන් ද යසසින් ද සෙසු දෙවියන් ඉක්මැ බබළත්. වහන්ස, එයින් තවතිසාවැසි දෙවියෝ, “ප්‍රිතියෙක! දෙව පිරිස් පිරේ, අසුර පිරිස් පිරිහේ” යැ යි ආරාධිත සිතැත්තෝ සතුටු වූවෝ, උපන් ප්‍රීති හා සොම්නස් හා ඇත්තෝ වෙත්. වහන්ස, එ කල්හි සක්දෙවිඳු තවතිසාවැසි දෙවියන්ගේ පැහැදීම දැන,

“ප්‍රිතියෙක! හවත්ති, ඉන්ද්‍රයා සහිත තවතිසා වැසි දෙවියෝ තථාගතයන් වහන්සේ ද ධර්මයා ගේ සුධර්මත්වය ද නමදනාහු,

‘සුගතයන් වහන්සේ වෙත බලසර හැසිර මෙහි පැමිණි, වර්ණවත්, යශස් ඇති, අළුත් දෙවියන් දක්නාහු සතුටු වෙත්’ යැ යි ද,

“මහ නුවණැති බුදුරජුන් ගේ සවු වූ, විශේෂාධිගමයට පැමිණි ඔහු මෙහි පැහැයෙන් ද යශසින් ද ආයුෂයෙන් ද අන් දෙවියන් ඉක්මැ බබළත්” යැ යි ද,

“ඉන්ද්‍රයා සහිත තවතිසා වැසි දෙවියෝ මෙය දැක, තථාගතයන් වහන්සේ ද, ධර්මයා ගේ සුධර්මත්වය ද (සංඝයා ගේ සුපිළිවෙත ද) නමදනාහු සතුටු වෙත්’ යි ද කියා මේ ගාථාවලින් අනුමෝදන් විය (ඉවුන් අනුව සතුටු විය).*

11. වහන්ස, ‘ප්‍රිතියෙක! හවත්ති, දෙවමුළු පිරිස, අසුරමුළු පිරිසෙහි’ යි යන එ කරුණින් තවතිසාවැසි දෙවියෝ බෙහෙවින් ආරාධිත සිතැත්තාහු, සතුටු වූවාහු, උපන් ප්‍රීති හා සොම්නස් හා ඇත්තාහු වෙත්.

වහන්ස, ඉක්බිත්තෙන් යම් කරුණෙකින් තවතිසා වැසි දෙවියෝ සුදුම් සෙබෙහි එක් වැ හුන්නාහු එක්රැස් වූවාහු වෙත් ද, එ කරුණ සිතා, එ කරුණ සාකච්ඡා කොට, සිවුවරම් මහ රජදරුවෝ සිය සිය අසුන්හි සිටියාහු, එයින් නැඟී නොගියාහු, (තෙතිස් දෙව පුතුන් විසින්) එ කරුණෙහි කියන ලද වචන ඇත්තාහු ද වෙත්, සිවුවරම් මහ රජ දරුවෝ එ කරුණෙහි යලි යලි අනුශාසිත වචන ඇත්තාහු, නැඟී නො ගියාහු සිය සිය අසුන්හි හුන්නාහු වෙත්.

“තෙතිස් දෙව පුතුන් විසින් කියන ලද වචන ඇති ඒ සිවු වරම් රජුහු ඔවුන් ගේ අනුශාසනීය පිළිගෙන වෙසෙසින් පහන් වූ සිතැත්තෝ ම සිය අසුන්හි රැඳුණහ.”

* අරණ්‍යවාසි භික්ෂු සංඝයාට ආරක්ෂාව සැලැස්වීම කෙරේ කටයුතු දැයි සාකච්ඡා කිරීම ඒ කිරීමයි.

13. අපං ඛො භනෙන උත්තරාය දිසාය උළාරො ආලොකො සඤ්ජායි, ඔභාසො පාතුරභොසි, අතිකකමෙමච දෙවානං දෙවානුභාවං. අපං ඛො භනෙන සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤ දෙවෙ තාවතිංසෙ ආමනෙතසි. යථා ඛො මාරිසා නිමිත්තානි දිසසනති උළාරො ආලොකො සඤ්ජායති. ඔභාසො පාතුරභවති, බ්‍රහ්මා පාතුරභවිසසති, බ්‍රහ්මුනො හෙතං පුබ්බනිමිත්තං පාතුරභාවාය යදිදං ආලොකො සඤ්ජායති ඔභාසො පාතුරභවති ති.

“යථා නිමිත්තා දිසසනති බ්‍රහ්මා පාතුරභවිසසති,
බ්‍රහ්මුනො හෙතං නිමිත්තං ඔභාසො විපුලො මහති.”

සනඛකුමාරකථා

14. අපං ඛො භනෙන දෙවා තාවතිංසා යථාසකෙසු ආසනෙසු නිසිදිංසු ‘ඔභාසමෙතං ඤ්ජසාම යංචිපාකො භවිසසති සච්ඡිකඤ්චා’ව නං ගම්සසාමා ති. වත්තාරො පි මහාරාජානො යථාසකෙසු ආසනෙසු නිසිදිංසු “ඔභාසමෙතං ඤ්ජසාම යංචිපාකො භවිසසති, සච්ඡිකඤ්චා’ව නං ගම්සසාමා’ති. ඉදං සුඤ්චා දෙවා තාවතිංසා එකග්ගා සමාපජ්ජිංසු ‘ඔභාසමෙතං ඤ්ජසාම, යංචිපාකො භවිසසති, සච්ඡිකඤ්චා’ව නං ගම්සසාමා’ති.

යද භනෙන බ්‍රහ්මා සනංකුමාරො දෙවානං තාවතිංසානං පාතුරභවති ඔළාරිකං අත්තභාවං අභිනිමිතිඤ්චා පාතුරභවති. යො ඛො පන භනෙන බ්‍රහ්මුනො පකතිවචණ්ණො, අනභිසම්භවනීයො සො දෙවානං තාවතිංසානං වකඛුපථසම්භං. යද භනෙන බ්‍රහ්මා සනංකුමාරො දෙවානං තාවතිංසානං පාතුරභවති සො අඤ්ඤ දෙවෙ අතිරොචති වචණ්ණන වෙච යසසා ව. සෙය්‍යථාපි භනෙන සොචචණ්ණො විග්ගහො මානුසං විග්ගහං අතිරොචති, එවමෙච ඛො භනෙන යද බ්‍රහ්මා සනංකුමාරො දෙවානං තාවතිංසානං පාතුරභවති, සො අඤ්ඤ දෙවෙ අතිරොචති වචණ්ණන වෙච යසසා ව. යද භනෙන බ්‍රහ්මා සනංකුමාරො දෙවානං තාවති සානං පාතුරභවති, න තසං පරිසායං කොචි දෙවො අභිවාදෙති වා පච්චුවෙඨති වා ආසනෙන වා නිමනෙති. සබ්බෙච තුණ්හීහුතා පඤ්ජලිකා පලලඛෙකන නිසිදහති ‘යසසද’ති දෙවසස ඉච්ඡිසසති බ්‍රහ්මා සනංකුමාරො තසස දෙවසස පලලඛෙක නිසිදිසසති’ති. යසස ඛො පන භනෙන දෙවසස බ්‍රහ්මා සනංකුමාරො පලලඛෙක නිසිදති, උළාරං සො ලහති දෙවො වෙදපට්ට්‍රාහං උළාරං සො ලහති දෙවො සොමනසසපට්ට්‍රාහං. සෙය්‍යථාපි භනෙන රාජා ඛත්තියො මුඛාවසිකො අභුතාභිසිකො රජේජන, උළාරං සො ලහති වෙදපට්ට්‍රාහං, උළාරං සො ලහති සොමනසසපට්ට්‍රාහං, එවමෙච ඛො භනෙන යසස දෙවසස බ්‍රහ්මා සනංකුමාරො පලලඛෙක නිසිදති උළාරං සො ලහති දෙවො වෙදපට්ට්‍රාහං. උළාරං සො ලහති දෙවො සොමනසසපට්ට්‍රාහං.

13. වහන්ස, ඉක්බිත්තෙන් දෙවියන් ගේ දෙවානුභාවය ද මැඩ ගෙන උතුරු දිග්ගි මහත් ඵලියෙක් උපත, මහත් දීප්තියෙක් පහළ විය. වහන්ස, එ කල්හි සක්දෙවිඳු තවතිසාවැසි දෙවියන් බණවා, "නිදුක්වරිනි, යම් භෙයකින් පෙර නිමිති දක්නා ලැබේ ද, ඵලියෙක් හටගනී ද, දීප්තියෙක් පහළ වෙයි ද, එ හෙයින් බ්‍රහ්ම තෙමේ පහළ වන්නේ ය. 'මේ ඵලියෙක් හට ගනී, දීප්තියෙක් පහළ වෙයි' යන යමෙක් ඇද්ද, මෙය බ්‍රහ්ම ගේ පහළ වීමට පෙර නිමිත්ත යැ" යි කී ය.

'යම් සේ පෙරනිමිතිහු දක්නා ලැබෙත් ද එසේ එයට අනතුරු වැ බ්‍රහ්මයා පහළ වන්නේ ය. විපුල වූ මහත් වූ ඵලිය යන මෙය බ්‍රහ්ම ගේ පහළ වීමට පෙරනිමිත්ත ය.'

සනත්කුමාර කථාව

14. වහන්ස, ඉක්බිති තවතිසාවැසි දෙවියෝ 'මේ ඵලිය කීමෙක් දැ යි දැනගන්නමු, මෙහි යම් ඵලියෙක් වන්නේ නම් එය පසක් කොට ම යන්නමු' යි කියා තම තමන් ගේ අසුන්හි හුන්හ. සිවුවරම් මහරජුහු ද 'මේ ඵලිය කීමෙක් දැ යි දැනගන්නමු. මෙහි යම් ඵලියෙක් වන්නේ නම් එය සියැසින් දැක ම යන්නමු' යි කියා තම තමන් ගේ අසුන්හි හුන්හ. මෙය අසා තවතිසා වැසි දෙවියෝ 'මේ ඵලිය දැනගන්නමු, මෙහි යම් විපාක යෙක් වන්නේ නම් එය පසක් කොට ම යන්නමු' යි එකඟ සිතැති වූහ.

වහන්ස, යම් කලෙක සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම තවතිසා වැසි දෙවියන් ඉදිරියෙහි පහළ වන්නේ ද, එ කලා හේ දළ අත්බවක් මවා ගෙන පහළ වෙයි. වහන්ස, බ්‍රහ්ම ගේ යම් පියෙවි පැහැ සටහනෙක් ඇද්ද, එය තවතිසා වැසි දෙවියන් ගේ වක්ෂස්පථයෙහි නො පැමිණියැ හැකි වෙයි. (ඇසින් දැක්ක නො හෙයි). වහන්ස, යම් කලෙක සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම තවතිසා වැසි දෙවියන් ඉදිරියේ පහළ වන්නේ ද, එ කලා හේ පැහැයෙන් ද යසයින් ද අන් දෙවියන් ඉක්මැ බබළයි. වහන්ස, යම්සේ රන්රුවෙක් මිනිස්ථැව ඉක්මැ බබළන්නේ ද, වහන්ස, එසේ ම යම් කලෙක සනත් කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම තවතිසාවැසි දෙවියන් හමුයෙහි පහළ වන්නේ ද, එ කල්හි හේ පැහැයෙන් ද යසයින් ද අන් දෙවියන් ඉක්මැ බබළයි. වහන්ස, යම් විටෙක සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම තවතිසාවැසි දෙවියන් හමුයෙහි පහළ වන්නේ ද, එ කල්හි එ පිරිසෙහි කිසිදු දෙවියෙක් ඔහු නමැදනේ හෝ දැක හුනාස්නෙන් නැඟී සිටුනේ හෝ අස්නෙන් නිමතන්නේ නො වෙයි. සියල්ලෝ ම 'දූන් සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම යම් දෙවියකු ගේ පළභෙක ඉඳ ගනු කැමැති වන්නේ ද, එහි ඉඳගන්නේ යැ' යි සිතා නිහඬිඳු දෙහොත් නමා පළභිත් හිඳිත්. වහන්ස, යම් දෙවියකු ගේ පළභෙහි (පුටුවෙහි) සනත්කුමාර බ්‍රහ්මයා ඉඳගන්නේ ද, ඒ දෙවි තෙම මහත් සතුට විඳියි, මහත් සොම්නස විඳියි. වහන්ස, රාජ්‍යයෙන් අඵත අභිෂේක ලැබූ, මුර්ධාවසික්ත වූ කැත් රජෙක් යම්සේ මහත් ප්‍රීතියක් විඳී ද, මහත් සොම්නසක් ලබා ද, වහන්ස, එසේ ම යම් දෙවියකු ගේ පළභෙහි සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම ඉඳගන්නේ ද, හේ දෙවි මහත් ප්‍රීතියක් ලබයි, මහත් සොම්නසක් ලබයි.

15. අථ භනෙන බ්‍රහමා සනංකුමාරො ඔළාරිකං අත්තභාවං අභිනිමිණිකා කුමාරවණ්ණි හුතා පඤ්ඤිමො දෙවානං තාවතිංසානං පාතුරහොසි. සො වෙභාසං අබහුග්ගන්තා ආකාසෙ අන්තලිකෙහි පලලඛෙකන නිසීදි. සෙය්‍යථාපි භනෙන බලවා පුරිසො සුපච්චත්තෙ වා පලලඛෙක සමෙ වා භූමිභාගෙ පලලඛෙකන නිසීදෙය්‍ය, එවමෙව ඛො භනෙන බ්‍රහමා සනංකුමාරො වෙභාසං අබහුග්ගන්තා ආකාසෙ අන්තලිකෙහි පලලඛෙකන නිසීදිකා දෙවානං තාවතිංසානං සමපසාදං විදිකා ඉමාහි භාථාහි අනුමොදි:

“මොදන්ති වත භො දෙවා තාවතිංසා සභිඤ්ඤා,
 තථාගතං නමස්සත්තා ධම්මෙසං ව සුධම්මතං.
 නවෙ දෙවෙ ව පසස්සත්තා ව ණ්ණවනෙන යසසසිනො,
 සුගතසමීං බ්‍රහමචරියං චරිකාන ඉධාගතෙ.
 තෙ අඤ්ඤා අතිරොචන්ති වඤ්ණන්තා යසසායුතා,
 සාවකා භූරිපඤ්ඤස්ස විසෙසුපගතා ඉධ.
 ඉදං දිස්වාන නඤ්ඤන්ති තාවතිංසා සභිඤ්ඤා,
 තථාගතං නමස්සත්තා ධම්මෙසං ව සුධම්මතන්ති.”

16. ඉදමඤ්ඤං භනෙන බ්‍රහමා සනංකුමාරො භාසිකං. ඉදමඤ්ඤං භනෙන බ්‍රහමුනො සනංකුමාරස්ස භාසතො අධිබ්‍රහ්මසමන්තාගතො සරො භොති: විසසට්ඨො ව විඤ්ඤායෙය්‍යා ච මඤ්ඤු ව සචනියො ව බිඤ්ඤු ව අවිසාරි ව ගමභිරො ව නිත්තාදී ව. යථාපරිසං ඛො පන භනෙන බ්‍රහමා සනංකුමාරො සරෙන විඤ්ඤාපෙති. න වසං බහිඤ්ඤා පරිසාය සොසො නිවජ්ජරති. යස්ස ඛො පන භනෙන එවං අධිබ්‍රහ්මසමන්තාගතො සරො භොති, සො චුඤ්ඤිති ‘බ්‍රහමස්සරො’ති. අථ ඛො භනෙන බ්‍රහමා සනංකුමාරො තෙත්තිංස අත්තභාවෙ අභිනිමිණිකා දෙවානං තාවතිංසානං පච්චෙකපලලඛෙකසු පච්චෙකපලලඛෙකන නිසීදිකා දෙවෙ තාවතිංසෙ ආමනෙසි: “තං කිම්මඤ්ඤන්ති භොතො දෙවා තාවතිංසා. යාවඤ්ඤා සො භගවා බ්‍රහ්මජනනියං පටිපනොතා බ්‍රහ්මජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුසානං. යෙ හි කෙථී භො බුද්ධං සරණං ගතා ධම්මං සරණං ගතා සං සරණං ගතා සීලෙසු පරිපුරකාරිනො, තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපෙපකච්චි පරනිමිතචසචත්තීනං දෙවානං සහඛ්‍යතං උපපජ්ජන්ති අපෙපකච්චි නිමොනරතීනං දෙවානං සහඛ්‍යතං උපපජ්ජන්ති, අපෙපකච්චි තුසිතානං දෙවානං සහඛ්‍යතං උපපජ්ජන්ති, අපෙපකච්චි යාමානං දෙවානං සහඛ්‍යතං උපපජ්ජන්ති, අපෙපකච්චි තාවතිංසානං දෙවානං සහඛ්‍යතං උපපජ්ජන්ති, අපෙපකච්චි වාතුමම්භාරාජිකානං දෙවානං සහඛ්‍යතං උපපජ්ජන්ති, යෙ සබ්බනිභීතං කායං පරිපුරෙන්නී තෙ ගඤ්ඤකායං පරිපුරෙන්නී තී.

15. වහන්ස, ඉක්බිති සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම රළ අත්බවක් මවා ගෙන සිඛා පසක් කොට බැඳි භිසකෙහෙ ඇත්තේ පන්සිඵ ගදෙවු පුතු සෙයින් කුමරුවෝ ඇත්තේ තවතියා වැසි දෙවියන් අතර පහළ විය. හේ අහස් නැග ඇත අහසෙහි පළක් බැඳ හුන්තේ ය. වහන්ස, ශක්තිමත් පුරුෂයෙක් මොනොවට පසතුරුණෙන් වසන ලද පළහෙක හෝ සම වූ බිම් පෙදෙසෙක හෝ යම්සේ පළක් බැඳ හිඳ ගන්නේ ද, වහන්ස, එසේ ම සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම අහස් නැග ඇත අහසැ පළහින් හිඳ තවතියා වැසි දෙවියන් ගේ පැහැදීම දැන, මේ ගාථාවලින් අනුමෝදනා කෙළේ ය: “මොදන්තිවත -පෙ- සුධම්මතන්ති” ගාථාවල අදහස:

“භවන්ති ප්‍රීතියෙකි! ඉන්ද්‍රයා සහිත තවතියා වැසි දෙවියෝ තථාගතයන් වහන්සේට ද, ධර්මයා ගේ සුධර්මත්වයට ද නමස්කාර කරමින්,

සුගතයන් වහන්සේ වෙත බලසර හැසිරූ මෙහි ආ වර්ණවත් වූ යශස් ඇති අළුත් දෙවියන් ද දකිමින් ප්‍රමුදිත වෙත්.

මහත් නුවණ ඇති බුදුරජුන් ගේ ශ්‍රාවක වූ විශෙෂාධිගමයට පැමිණි ඒ දෙවියෝ වර්ණයෙන් ද යශසින් ද ආයුෂයෙන් ද අන් දෙවියන් ඉක්මැ බබළත්.

මෙය දැක, ඉන්ද්‍රයා සහිත වූ තවතියා වැසි දෙවියෝ තථාගතයන් වහන්සේ ද ධර්ම සුධර්මත්වය ද නමදනාහු සතුටු වෙත්.”

16. වහන්ස, සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම මේ කාරණය කී ය. වහන්ස, මේ කරුණ පවසන සනත්කුමාර බලහු ගේ, සුවසේ නික්මෙන්නාවූ ද අරුත් වහා ම හෙළි කරන්නාවූ ද මිහිරි වූ ද කනට සුව එළවන්නාවූ ද එකට කැටි වූ ද නොවිසිඳ පවන්නාවූ ද ගැඹුරු වූ ද රැව දෙන්නාවූ ද දී මේ කී අංග අටින් සමන්විත හඬක් වෙයි. වහන්ස, පිරිසේ පමණට ම සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම හඬින් දන්වයි. ඔහු ගේ හඬ පිරිසෙන් පිටතට නොද නික්මෙයි. වහන්ස, යමකුට මෙසේ වූ අංග අටින් යුත් හඬක් වේද හේ බ්‍රහ්මස්වරය ඇත්තේ යැයි කියනු ලැබේ. වහන්ස, ඉක්බිති සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම අත්බව තෙතිසක් මවා ගෙන තවතියා වැසි දෙවියන් ගේ එකී එකී පළහෙක වෙන වෙන ම පළක් බැඳ හිඳ ඒ දෙවියන් බණවා මෙසේ කීය: “පින්වත් තවතියාවැසි දෙවියෝ එය කීමැ යි සිතත් ද? ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොතරම් මහත් ලෙස බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවිමිනිස්නට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස පිළිපත් සේක් ද! භවත්ති, යම් කිසි කෙනෙක් බුදුරජුන් සරණ ගියෝ ද දහම් සරණ ගියෝ ද සහ සරණ ගියෝ ද, සිල් පිරිපුන් කරන සුල්ලෝ ද, ඔහු ඇතැම් කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු පරනිර්මිතවශවර්තී දෙවියන් ගේ සහභාවයට පැමිණෙත්, ඇතැම් කෙනෙක් නිර්මාණරතී දෙවියන් ගේ සහභාවයට පැමිණෙත්, ඇතැම් කෙනෙක් තුෂිත දෙවියන් ගේ සහභාවයට පැමිණෙත්, ඇතැම් කෙනෙක් යාම දෙවියන් ගේ සහභාවයට පැමිණෙත්, ඇතැම් කෙනෙක් ත්‍රායස්ත්‍රිශන් දෙවියන් ගේ සහභාවයට පැමිණෙත්, ඇතැම් කෙනෙක් වාතුර්මහාරාජික දෙවියන් ගේ සහභාවයට පැමිණෙත්.

ඉදමස්මිං භතෙන බ්‍රහමා සනංකුමාරො භාසිස්ස. ඉදමස්මිං භතෙන බ්‍රහමුත්තො සනංකුමාරස්ස භාසතො සොසො යෙව. දෙවා මඤ්ඤන්ති යවායං මම පලලඛෙක, සවායං එකො'ව භාසතී'ති.

“එකස්මිං භාසමානස්මිං සබ්බෙ භාසන්ති නිමමිතා,^අ
එකස්මිං තුණ්හිමාසීනෙ සබ්බෙ තුණ්හීභවන්ති තෙ.

තද සු දෙවා මඤ්ඤන්ති තාවතිංසා සභිඤ්ඤා,
යවායං මම පලලඛකස්මිං සවායං එකො'ව භාසතී ති.'”

17. අප්ඵ ඛො භතෙන බ්‍රහමා සනංකුමාරො එකතෙතන අත්තානං උපසංභාසි. එකතෙතන අත්තානං උපසංභරිථවා සකකස්ස දෙවානමීඤ්ඤස්ස පලලඛෙක පලලඛෙකන නිසීදිථවා දෙවෙ තාවතිංසෙ ආමනෙතයි:

ඉද්ධිපාද භාවනා.

18. තං කිමමඤ්ඤන්ති භොතෙතො දෙවා තාවතිංසා යාවසුපඤ්ඤන්තො වීමෙ තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සමමාසමබ්බුද්ධො චත්ත රො ඉද්ධිපාද පඤ්ඤන්තො ඉද්ධිපච්ඡතාය ඉද්ධිවිසචිතාය ඉද්ධිවිකුබ්බනතාය. කතමෙ චත්තරො? ඉධ භො භික්ඛු ජඤ්ඤමාධිපධානසඛ්ඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, විරියසමාධිපධානසඛ්ඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, වික්ක-සමාධිපධානසඛ්ඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, වීමංසාසමාධිපධාන-සඛ්ඛාරසමන්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. ඉමෙ ඛො භො තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සමමාසමබ්බුද්ධො චත්තරො ඉද්ධිපාද පඤ්ඤන්තො ඉද්ධිපච්ඡතාය ඉද්ධිවිසචිතාය ඉද්ධිවිකුබ්බනතාය. යෙ හි කෙච්චි භො අතීත මද්ධානං සමණො වා බ්‍රාහමණො වා අනෙකච්චිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොසු, සබ්බෙ තෙ ඉමෙසං යෙව චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතන්තො බහුලීකතන්තො. යෙ පි හි කෙච්චි භො අනාගතමද්ධානං සමණො වා බ්‍රාහමණො වා අනෙක-ච්චිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොසන්ති, සබ්බෙ තෙ ඉමෙසං යෙව චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතන්තො බහුලීකතන්තො. යෙ පි හි කෙච්චි භො එතරහි සමණො වා බ්‍රාහමණො වා අනෙකච්චිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොන්ති සබ්බෙ තෙ ඉමෙසං යෙව චතුත්තං ඉද්ධිපාදනං භාවිතන්තො බහුලීකතන්තො. පසසන්ති නො භොතෙතො දෙවා තාවතිංසා මම පි මං එවරූපං ඉද්ධානුභාවන්ති.

අ. එකසා භාෂමානතා සචේ භාෂන්ති නිර්මිතා; එකසා තුෂ්ඨිමග්ගසා සචේ තුෂ්ඨිමභවන්ති තෙ. (දිව්‍යාවදාන)

යම් කෙනෙක් හැමට ම පහත් දෙවිමුළුවක් සපුරන්නාහු නම් (දෙවි පිරිසෙක උපදින්නාහු නම්) ඔහු ගදෙවු මුළුව පිරිපුන් කෙරෙත් (ගන්ධර්ව නිකායයෙහි උපදිත්) යැ' යි (කී ය.) වහන්ස, මෙ කරුණ සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම තෙමේ පැවැසී ය. වහන්ස, මෙ කරුණ පවසන සනත්කුමාර බ්‍රහ්මගේ සොෂය පමණෙකි. යමෙක් මගේ පළභෙහි වේ ද හේ එකලා ව ම කථා කෙරේ යැ යි දෙවියෝ හභිත්.

“ එකක්හු කථා කරන කල්හි නිර්මිත වූ සියල්ලෝ කථා කෙරෙත්. එකක්හු නිහඬ වූ හුන් කල්හි එ සියල්ලෝ නිහඬ වෙත්. එ ද ඉන්ද්‍රයා සහිත තච්ඡිසා වැසි දෙවියෝ 'යමෙක් මගේ පළභෙහි වේ ද හේ ම හුදෙකලා වූ කථා කෙරේ යැ' යි සිතත්.

17. වහන්ස, ඉක්බිත්තෙන් සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම තමා එකත්වයෙන් එළැවී ය (බොහෝ බව හැර එක් සිරුරෙකින් පෙනී සිටියේ ය). තමා එකත්වයෙන් එළවා (එකෙක් ව ම පෙනී) සක්දෙව්දු ගේ පළභෙහි පළක් බැඳ හිඳ තච්ඡිසාවැසි දෙවියන් අමතා මෙය කී ය:

සාද්ධිපාද භාවනා

18. භවත් තච්ඡිසාවැසි දෙවියෝ එය කීමැ යි සිතත් ද? දන්නා වූ දක්නා වූ ඒ රහත් සම්මාසම්බුදු රජුන් විසින් සාද්ධිප්‍රභූතාව පිණිස (සාද්ධි ඉපදුවීමෙහි සමත් බව පිණිස), සාද්ධියෙහි පුහුණු වූ වර්ගාවය පිණිස, සාද්ධිවිකුර්වණතාව පිණිස (සාද්ධියෙන් විවිධ රූප මවනු පිණිස) මේ සතර සාද්ධිපාදයෝ ඉතා මනා කොට පණවන ලද්දහු ය. ඒ කවර සතර සාද්ධිපාදයෝ ද? යත්: භවත්නි, මෙහි මහණ තෙම කර්තෘකාමතා ඡන්දය අධිපති කොට ලත් සමාධියෙන් ද ප්‍රධානවීයභියෙන් ද සමන්වාගත සාද්ධිපාදය වඩයි. වීයභිය අධිපති කොට ලැබූ සමාධියෙන් ද ප්‍රධානවීයභියෙන් ද සමන්වාගත සාද්ධිපාදය වඩයි. චිත්තය අධිපති කොට ලත් සමාධියෙන් ද ප්‍රධාන වීයභියෙන් ද සමන්වාගත සාද්ධිපාදය වඩයි. විමංසාව අධිපති කොට ලත් සමාධියෙන් ද ප්‍රධාන වීයභියෙන් ද සමන්වාගත සාද්ධිපාදය වඩයි. භවත්නි, මොහු වනාහි දන්නා දක්නා ඒ හගවත් අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් සාද්ධිප්‍රභූතාව පිණිස සාද්ධියෙහි ප්‍රභූත වර්ගාවය පිණිස, සාද්ධිවිකුර්වණතාව පිණිස, පණවන ලද සතර සාද්ධිපාදයෝ ය. භවත්නි, අතීත කාලයෙහි යම් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් නොඑක්වැදෑරුම් සාද්ධිවිධ ලැබූහු ද, ඒ සියල්ලෝ මේ සතර සාද්ධිපාදයන් ම වැඩූ බැවින් බහුලී කෘත බැවින්, එය ලැබූහ. අනාගත කාලයෙහිත් යම් මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ නොයෙක් වැදෑරුම් සාද්ධිවිධ ලබන්නාහු ද, ඒ සියල්ලෝ ම මේ සතර සාද්ධිපාදයන් ම වැඩූ බැවින්, බහුලවශයෙන් කළ බැවින් එය ලබනනාහ. භවත්නි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ දුන් නොයෙක් වැදෑරුම් සාද්ධිවිධ ලබන් ද, ඒ සියල්ලෝ ම මේ සතර සාද්ධිපාද වැඩූ බැවින් බහුල වශයෙන් කළ බැවින් එය ලබන්.

භවත් තච්ඡිසාවැසි දෙවියෝ මගේ ද එ බඳු වූ මේ සාද්ධානුභාවය දකිත් ද?'' යි (සනත් කුමාර ඇසී ය.)

‘එවං මහාබ්‍රහ්මඤ්ඤා’ති,

‘අභමපි ඛො භො ඉමෙසං යෙව චතුත්තං ඉද්ධිපාදානං භාවිතත්තා බහුලීකත්තා එවං මනිද්ධිකො එවං මහානුභාවො’ති.

ඉදමස්සං භනෙත බ්‍රහ්මා සනංකුමාරො භාසිස්ස. ඉදමස්සං භනෙත බ්‍රහ්මා සනංකුමාරො භාසිස්සා දෙවෙ තාවතිංසෙ ආමනෙතස්සි.

ඔකාසාධිගමා

19. තං කිමමඤ්ඤානතී භොනෙතා දෙවා තාවතිංසා යාවඤ්ඤිදං තෙන භගවතා ජානතා පසස්සතා අරහතා සමමාසමබ්බුද්ධොත තයො ඔකාසාධිගමා අනුබුද්ධා සුඛස්ස අධිගමාය. කතමෙ තයො? ඉධ භො එකච්චො සංසට්ඨො විහරති කාමෙහි, සංසට්ඨො අකුසලෙහි ධමමෙහි. සො අපරෙන සමයෙන අරියධමමං සුඤ්ඤාති, යොනිසො මනසි කරොති, ධමමානුධමමං පටිපජ්ජති. සො අරියධමමෙසවනං ආගමම යොනිසො මනසිකාරං ධමමානුධමමපටිපත්තිං අසංසට්ඨො විහරති කාමෙහි, අසංසට්ඨො අකුසලෙහි ධමමෙහි. තස්ස අසංසට්ඨස්ස කාමෙහි අසංසට්ඨස්ස අකුසලෙහි ධමමෙහි උපපජ්ජති සුඛං. සුඛා භියොසා සොමනස්සං, සෙය්‍යරාපි භො මුද්ද පාමොජ්ජං ජායෙථ, එවමෙව ඛො භො අසංසට්ඨස්ස කාමෙහි අසංසට්ඨස්ස අකුසලෙහි ධමමෙහි උපපජ්ජති සුඛං. සුඛා භියොසා සොමනස්සං. අයං ඛො භො තෙන භගවතා ජානතා පසස්සතා අරහතා සමමාසමබ්බුද්ධොත පඨමො ඔකාසාධිගමො අනුබුද්ධො සුඛස්ස අධිගමාය,

සුතවපරං භො ඉධෙකච්චස්ස ඔළාරිකා කායසඤ්ඤාරා අපට්ඨස්ස ඤාණා භොනතී. ඔළාරිකා වච්චසඤ්ඤාරා අපට්ඨස්ස ඤාණා භොනතී. ඔළාරිකා විතතසඤ්ඤාරා අපට්ඨස්ස ඤාණා භොනතී, සො අපරෙන සමයෙන අරියධමමං සුඤ්ඤාති යොනිසො මනසි කරොති ධමමානුධමමං පටිපජ්ජති. තස්ස අරියධමමෙසවනං ආගමම යොනිසො මනසිකාරං ධමමානුධමමපටිපත්තිං ඔළාරිකා කායසඤ්ඤාරා පටිපසස්සමහන්ති, ඔළාරිකා වච්චසඤ්ඤාරා පටිපසස්සමහන්ති, ඔළාරිකා විතතසඤ්ඤාරා පටිපසස්සමහන්ති. තස්ස ඔළාරිකානං කායසඤ්ඤාරානං පටිපසස්සඤ්ඤා ඔළාරිකානං වච්චසඤ්ඤාරානං පටිපසස්සඤ්ඤා ඔළාරිකානං විතතසඤ්ඤාරානං පටිපසස්සඤ්ඤා උපපජ්ජති සුඛං. සුඛා භියොසා සොමනස්සං. සෙය්‍යරාපි භො මුද්ද පාමොජ්ජං ජායෙථ. එවමෙව ඛො ඔළාරිකානං කායසඤ්ඤාරානං පටිපසස්සඤ්ඤා ඔළාරිකානං වච්චසඤ්ඤාරානං පටිපසස්සඤ්ඤා ඔළාරිකානං විතතසඤ්ඤාරානං පටිපසස්සඤ්ඤා උපපජ්ජති සුඛං. සුඛා භියොසා සොමනස්සං. අයං ඛො භො තෙන භගවතා ජානතා පසස්සතා අරහතා සමමාසමබ්බුද්ධොත දුතියො ඔකාසාධිගමො අනුබුද්ධො සුඛස්ස අධිගමාය.

“එසේ ය, මහාබ්‍රහ්මයෙනි” යි. දෙව්හු කීහ.

“භවත්නි, මම ද මේ සතර සාද්ධිපාදයන් වැඩූ බැවින්, බ්‍රහ්ම වශයෙන් කළ බැවින් මෙසේ මහර්ද්ධි ඇති යෙමි, මෙසේ මහානුභාව ඇතියෙමි වෙමි” යි (සනත්කුමාර කී ය).

වහන්ස, සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම මෙ කරුණ කී ය. වහන්ස, සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම මෙ කරුණ කියා තවතිසාවැසි දෙවියන් අමතා මෙය පැවැසී ය:

අවකාශාධිගමයෝ

19. භවත් තවතිසාදැයි දෙවියෝ එය කීමෙකැ යි සිතත් ද? දන්තා දක්නා ඒ භගවත් අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධොත්තමයන් වහන්සේ විසින් සුව ලබනු පිණිස මේ අවකාශාධිගම (ඉඩ ලැබෙන මාර්ග) තුනෙක් ම දැන වදාරන ලදී. කවර තුනෙක් ද? යත්: භවත්නි, මෙහි එක්තරා පුරුෂයෙක් කාමයන් හා යෙදුණු සිතැත්තේ අකුසල් දහමුත් හා යෙදුණු සිතැත්තේ වෙසෙයි. හේ පසු කලෙක ආර්ය ධර්මය (බුදුරජුන් වදාළ බණ) අසයි, එය (ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තියට) උපාය (මාර්ගය) වශයෙන් මෙනෙහි කෙරෙයි, නවලොවුතුරා දහමට අනුලොමී දහම් වූ පූර්වභාග ප්‍රතිපත්තිය පිළිපදී. හේ ආර්ය ධර්මය ඇසීම ද යොනිසොමනස්කාරය ද ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්තිය ද නිසා කාමයන් හා නොයෙදුණු සිතැති ව අකුසලධර්මයන් හා නොයෙදුණු සිතැති වැ වෙසෙයි. කාමයන් හා නොයෙදුණු සිතැති, අකුසල ධර්මයන් හා නොයෙදුණු සිතැති ඔහුට පළමු දහන් සුව පහළ වෙයි. පළමු දහන්සුව හෙතෙයෙන් (දහන් සමචන්ති යෙදී ඉදීමෙන්) වඩාත් සොමනස උපදී. භවත්නි, යම් සේ සතුවින් බලවත් සොමනස උපදනේ ද, එසේ ම කාමයන් හා නොයෙදුණු, අකුසල් දහමුත් හා නොයෙදුණු තැනැත්තහු ට සුවයෙක් උපදී, සුවයෙන් වඩාත් සොමනස උපදී. භවත්නි, දන්තා දක්නා ඒ භගවත් අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් සුව ලබනු පිණිස මේ පළමු වන අවකාශාධිගමය දැන වදාරන ලද්දේය.

භවත්නි, තව ද මෙහි එක්තරා කෙනකු ගේ ඖදරික වූ කායසංස්කාරයෝ නොසංසිදුණාහු වෙත් ද, ඖදරික වූ වාක්සංස්කාරයෝ නොසංසිදුණාහු වෙත් ද, ඖදරික චිත්ත සංස්කාරයෝ නො සංසිදුණාහු වෙත් ද හේ පසු කාලයෙහි ආර්යධර්මය අසයි, එය ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්තියට උපාය වශයෙන් මෙනෙහි කරයි. ධර්මානුධර්මය (නව ලොවුතුරා දහමට අනුලොමී දහම් වූ පූර්වභාගප්‍රතිපත්තිය) පිළිපදී. ආර්යධර්මශ්‍රවණය ද යොනිසොමනස්කාරය ද ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්තිය ද නිසා ඔහු ගේ ඖදරික වූ කායසංස්කාරයෝ සංසිදෙත්, ඖදරික වූ වාක්සංස්කාරයෝ සංසිදෙත්, ඖදරික වූ චිත්තසංස්කාරයෝ සංසිදෙත්. ඖදරික කායසංස්කාරයන් සංසිදීමෙන් ඖදරික වාක්සංස්කාරයන් සංසිදීමෙන්, ඖදරික චිත්තසංස්කාරයන් සංසිදීමෙන් (නිරොධ සමාපත්තියෙන් නැඟීසිටුනා) ඔහුට (වතුර්ථධ්‍යානික ඵලසමාපත්ති) සැපය උපදී. (එයින් නැඟී සිටි ඔහුට) මතු මත්තෙහි, සොමනස උපදී. භවත්නි, දන්තා දක්නා ඒ භගවත් අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් සුව ලබනු පිණිස දැන වදාරන ලද මේ දෙවෙනි අවකාශාධිගමය යි.

සුනවපරං හො ඉධෙකච්චො ඉදං කුසලන්ති යථාභූතං නපපජානාති. ඉදං අකුසලන්ති යථාභූතං නපපජානාති, ඉදං සාවජ්ජං ඉදං අනවජ්ජං ඉදං සෙවිතඛං ඉදං නසෙවිතඛං ඉදං භීතං ඉදං පඡිතං ඉදං කණ්ණසුක්කසප්පට්ඨාගන්ති යථාභූතං නපපජානාති. සො අපරෙන සමයෙන අරියධම්මං සුඡාති යොනිසො මනසි කරොති ධම්මානුධම්මං පටිපජ්ජති. සො අරියධම්මසවනං ආගමම යොනිසොමනසිකාරං ධම්මානුධම්මපටිපක්ඛිං ඉදං කුසලන්ති යථාභූතං පජානාති, ඉදං අකුසලන්ති යථාභූතං පජානාති, ඉදං සාවජ්ජං ඉදං අනවජ්ජං ඉදං සෙවිතඛං ඉදං නසෙවිතඛං ඉදං භීතං ඉදං පඡිතං ඉදං කණ්ණසුක්කසප්පට්ඨාගන්ති යථාභූතං පජානාති. තස්ස එවං ජානතො එවං පසසතො අවිජ්ජා පභීයති, විජ්ජා උපපජ්ජති. තස්ස අවිජ්ජාවිරාගා විජ්ජප්පාද උපපජ්ජති සුඛං, සුඛා භියොයා සොමනසං, සෙය්‍යථාපි හො මුද්‍ය පාමොජ්ජං ජායෙථ, එවමෙව ඛො හො අවිජ්ජාවිරාගා විජ්ජප්පාද උපපජ්ජති සුඛං සුඛා භියොයා සොමනසං අයං ඛො හො තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධො තතියො ඔකාසාධිගමො අනුබුද්ධො සුඛස්ස අධිගමාය.

ඉමෙ ඛො හො තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධො තයො ඔකාසාධිගමො අනුබුද්ධො සුඛස්ස අධිගමායාති. ඉදමඤ්ච භතෙන බ්‍රහ්මා සනංකුමාරො භාසිඤ්ච. ඉදමඤ්ච භතෙන බ්‍රහ්මා සනංකුමාරො භාසිඤ්චා දෙවෙ තාවතීංසෙ ආමනෙතසි:

සතිපට්ඨානා

20. තං කිම්මඤ්ඤන්ති හොනොනා දෙවා තාවතීංසා යාව සුපඤ්ඤන්තාවීමෙ තෙන භගවතා ජානතා පසසතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධො. වතතාරො සතිපට්ඨානා කුසලසාධිගමාය. කතමෙ වතතාරො? ඉධ හො භික්ඛු අරඤ්ඤං කායෙ කායානුපසයි විහරති ආතාපි සම්පජානො සත්මා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිරක්ඛාදෙමනස්සං. අරඤ්ඤං කායෙ කායානුපසයි විහරතො තඤ්ච සම්මා සමාධියති සම්මා විපසයිදති. සො තඤ්ච සම්මාසමාහිතො සම්මාවිපසනො ඛහිද්ධා පරකායෙ ඤාණදස්සනං අභිනිබ්බතෙතති.

අරඤ්ඤං වෙදනාසු වෙදනානුපසයි විහරති, -පෙ-ඛහිද්ධා පරවෙදනාසු... ඤාණදස්සනං අභිනිබ්බතෙතති.

අරඤ්ඤං විතෙත විතනානුපසයි විහරති -පෙ-ඛහිද්ධා පරවිතෙත ඤාණදස්සනං අභිනිබ්බතෙතති.

1. පාමුජ්ජං - කං

භවත්ති, තව ද මෙහි එක්තරා පුභුලෙක් 'මේ කුසල යැ' යි තත් වූ පරිදි නො දනී: 'මේ අකුසල' යි තත් වූ පරිදි නොදනී. මේ නිවැරදිය මේ වැරදිය, මේ සෙවියැ යුතු ය මේ නොසෙවිය යුතු ය, මේ පහත් ය මේ උතුම් ය, මේ කුසලාකුසල සප්‍රතිභාගධර්ම යැ යි තත්ත්වාකාරයෙන් නො දනී. හේ පසු කාලයෙහි ආර්යධර්මය අසයි, එය ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තියට උපාය වශයෙන් මෙතෙහි කරයි නවලොවුතුරා ද මට අනුලොම වූ ධර්මය පිළිපදී. හෙ තෙම ආයඪ ධර්මය ඇසීම ද, යොනිසොමනස්කාරය ද, ධර්මානුධර්මප්‍රතිපත්තිය ද නිසා 'මේ කුසල' යි තත් වූ පරිදි දන ගනී, 'මේ අකුසල' යි තත් වූ පරිදි දන ගනී. 'මේ වරද සහිත යැ' යි 'මේ වරද රහිත යැ' යි 'මේ සෙවිය යුතු යැ' යි . . 'මේ නො සෙවිය යුතු යැ' යි . . . 'මේ හීන යැ' යි . . 'මේ ප්‍රණීත යැ' යි 'මේ කුසලාකුසල සප්‍රතිභාග ධර්ම යැ' යි තත් වූ පරිදි දන ගනී. මෙසේ දන්තා, මෙසේ දක්තා ඔහුගේ අවිද්‍යාව ප්‍රහීණ වේ, විද්‍යාව උපදී. අවිද්‍යාව පහ වීමෙන් විද්‍යාව ඉපදීමෙන් සුවය පහළ වේ. සුවය පහළ වීමෙන් වඩාත් (මතු මත්තෙහි) සොම්නස උපදී. භවත්ති, යම් සේ සතුටින් බලවත් සොම්නස උපදී ද, එසේ ම අවිද්‍යාව පහ වීමෙන් විද්‍යාව (රහත්මහනුවණ පහළ වීමෙන් (රහත්මහ පල සුව පහළ වේ. ඒ සුවය පහළ වීමෙන් (සමච්ඡිත් නැහී සිටියාහට) මතු මත්තෙහි සොම්නස උපදී. භවත්ති, මේ වනාහි දන්තා දක්තා ඒ හඟවත් අර්හත් සමාසක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් සුව ලබනු පිණිස දන වදරන ලද තෙවෙනි අවකාශාධිගමය යි.

භවත්ති, මේ වනාහි දන්තා දක්තා ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සුව ලබනු පිණිස දන වදරන ලද අවකාශාධිගම කුත යැ. වහන්ස, සනත්තකුමාර බ්‍රහ්ම තෙම මෙ කරුණ පැවැසී ය. හේ මෙ කරුණ පවසා, තවතිසා වැසි දෙවියන් බණවා මෙසේ කී ය:

සිහිවටන්

භවත් තවතිසාවැසි දෙවියෝ එය කීමැ යි සිතත් ද? දන්තා දක්තා ඒ හඟවත් අර්හත් සමාසක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් (මාර්ගඵල) කුසල ප්‍රතිලාභය පිණිස මේ සතර සිව්වන්හු කොතරම් මැනැවින් පණවා වදරන ලදහ ද! ඒ කවර සතර දෙනෙක් ද? යත්: භවත්ති, මෙහි මහණ තෙම තමා ගේ කයෙහි කායානුපස්සනාව කරන සුලු වූයේ කෙලෙස් තවන වැර ඇතියේ, සමාසක්ප්‍රඥ ඇත්තේ සිහි ඇත්තේ, (කාය සංඛ්‍යාත) ලොකය කෙරෙහි අභිධ්‍යාව ද දෙමනස ද මැඩ වෙසෙයි. ආධ්‍යාත්මික කයෙහි කායානුපස්සී ව වසනුයේ එහි මොනොවට සිත පිහිටුවයි (සිත එකඟ කෙරෙයි). (එසේ වූ ඔහු) සිත මොනොවට පහදී. හේ එහි මොනොවට සමාධිගත වූයේ මොනොවට පහන් වූයේ බැහැර අනුන්ගේ කයෙහි (අනුන්ගේ කය අරමුණු කොට) දර්ශනඤ්ඤාය උපදවයි.

තමා කෙරෙහි වූ වෙදනාවන්හි වෙදනානුපස්සී ව . . වෙසෙයි පිටත්හි අනුන් ගේ වෙදනාවන්හි දර්ශනඤ්ඤාය උපදවයි.

තමා ගේ සිතෙහි විත්තානුපස්සී වැ වෙසෙයි. පිටත්හි අනුන්ගේ සිත්හි දර්ශනඤ්ඤාය උපදවයි.

අජකිත්තං ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ආතාපී සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං, අජකිත්තං ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරතො තස්ස සමා සමාධියති සමා විපසීදති. සො තස්ස සමා සමාහිතො සමා විපසනො ඛණ්ඩා පරධම්මෙසු ඤාණදස්සනං අභිනි- ඛිකොති. ඉමෙ ඛො භො තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමාසමුද්දොධන වත්තාරො සතිපට්ඨානා පඤ්ඤාතො කුසලස්ස අධිගමායාති.

ඉදමස්සං භනෙත ඉභමා සනංකුමාරො භාසිස්ස. ඉදමස්සං භනෙත ඉභමා සනංකුමාරො භාසිස්සා දෙවෙ තාවනිංසෙ ආමනෙතසි.

සමාධිපරික්ඛාරා

21. තං කිම්මඤ්ඤානති භොනො දෙවා තාවනිංසා යාවසුපඤ්ඤාතො- විමෙ තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමාසමුද්දොධන සත්ත සමාසමාධිපරික්ඛාරා සමාසමාධිස්ස භාවනාය සමාසමාධිස්ස පාරි- සුරියා. කතමෙ සත්ත? සමාදිට්ඨි සමාසංකප්පො සමාචාරා සමා- කම්මනො සමාආච්චො සමාචාරායාමො සමාසති.

යා ඛො භො ඉමෙහි සත්තහි අවෙහහි විත්තස්ස එකඟතා පරික්ඛතා, අයං චුළ්චිති භො අරියො සමාසමාධි සඋපනිසො ඉතිපි සපරික්ඛාරො ඉතිපි. සමාදිට්ඨිස්ස භො සමාසඛික්ඛප්පො පහොති, සමාසඛික්ඛප්පස්ස සමාචාරා පහොති, සමාචාරවස්ස සමාකම්මනො පහොති, සමාකම්ම- නත්තස්ස සමාආච්චො පහොති. සමාආච්චස්ස සමාචාරායාමො පහොති, සමාචාරායාමස්ස සමාසති පහොති, සමාසතිස්ස සමාසමාධි පහොති, සමාසමාධිස්ස සමාඤ්ඤාණං පහොති, සමාඤ්ඤාණස්ස සමා- විචුත්ති පහොති. යං හි තං භො සමා වදමානො වදෙය්‍ය, සචක්ඛානො භගවතා ධම්මො සන්දිට්ඨිකො අකාලිකො එහිපසිකො ඔපනයිකො පච්චත්තං වෙදිතඛෙඛා විඤ්ඤාහි අපාරුතා අමතස්ස ආරා ති, ඉද මෙනං සමා වදමානො වදෙය්‍ය සචාක්ඛානො හි භො භගවතා ධම්මො සන්දිට්ඨිකො අකාලිකො එහිපසිකො ඔපනයිකො¹ පච්චත්තං වෙදිතඛෙඛා විඤ්ඤාහි. අපාරුතා අමතස්ස ආරා ති.

1. ඕපනෙය්‍යානො - මජ්ඣං

අධ්‍යාත්මයෙහි (නාමසන්තානගත) ධර්මයන්හි ධර්මානුපස්සි ව කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තේ සමාක්ප්‍රඥයෙන් දන්නේ, සිහි ඇත්තේ, ධර්ම සංඛ්‍යාත ලොකයෙහි අභිධ්‍යා ද දෙමනස් ද බැහැර කොට වෙසෙයි. අධ්‍යාත්මයෙහි ධර්මයන්හි ධර්මානුදර්ශී ව වසන්නේ එහි මොනොවට සිත පිහිටුවයි. (එසින්) එහි මොනොවට සිත පහදී. හේ එහි මොනොවට සමාහිත (එකඟ සිතැති) වූයේ මොනොවට පහත් වූයේ පිටත් හි අනුන් හේ (නාමසන්තානගත) ධර්මයන් කෙරෙහි දර්ශනඥනය උපදවයි. භවත්ති, මොහු වනාහි දන්නා දක්නා ඒ භගවත් අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් කුසල් දහම් පිළිලබනු පිණිස පණවන ලද සතර සිව්ටන්හු ය.

වහන්ස, සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම මෙ කරුණ සැළ කෙළේ ය. වහන්ස, සනත් කුමාර බ්‍රහ්ම මෙ කරුණ සැළ කොට, තවතිසාවැසි දෙවියන් බණවා මෙය කී ය.

සමාධිපරිෂ්කාරධර්ම

21. භවත් තවතිසාවැසි දෙවියෝ එය කීමැ යි සිතත් ද? දන්නා දක්නා ඒ භගවත් අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් සමාක් සමාධිය වඩනු පිණිස සමාක්සමාධිය පිරිසුන් කරනු පිණිස, මේ සමාක්-සමාධිපරිෂ්කාර ධර්මයෝ (පරිවාර ධර්මයෝ) සත් දෙනෙක් කොතරම් මනා කොට පණවන ලද්ද හු ද! ඒ කවර සත් දෙනෙක් ද? යත්: සමාක්-දෘෂ්ටිය, සමාක්සංකල්පය සමාග්වචනය, සමාක්කර්මාන්තය, සමාගාඡීවය, සමාග්ව්‍යායාම ය, සමාක්ස්මෘතිය යන මොහු ය.

භවත්ති, මේ සත් අංගයන් විසින් යම් සිත එකඟ බවෙක් පිරිවරන ලද ද, භවත්ති, ඒ මේ ආයඛී සමාක් සමාධිය උපනිඃශ්‍රය සහිත යැ යි ද පරිවාර සහිත යැ යි ද කියනු ලැබේ. භවත්ති, සමාක්දෘෂ්ටියෙහි පිහිටියාහට සමාක්සංකල්පය පවතී, සමාක් සංකල්පය ඇත්තාහට සමාග්වචනය පවතී, සමාග්වචනය ඇත්තහුට සමාක්කර්මාන්තය පවතී, සමාක්-කර්මාන්තය ඇත්තහුට සමාගාඡීවය පවතී, සමාගාඡීවය ඇත්තහුට සමාග්ව්‍යායාමය පවතී, සමාග්ව්‍යායාමය ඇත්තහුට සමාක්ස්මෘතිය පවතී, සමාක්ස්මෘතිය ඇත්තහුට සමාක් සමාධිය පවතී, සමාක් සමාධිය ඇත්ත-හුට සමාග්ඥානය පවතී, සමාග්ඥානය ඇත්තහුට සමාග්විලික්කිය පවතී, භවත්ති, යමක් පිළිබඳ වැ මනා කොට කියන තැනැත්තේ, “මේ ධර්මය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මොනොවට වදරන ලද්දේ ය සාන්දෘෂ්ටික ය, අකාලික ය, ‘එව බලව’ යි දූක්ඛිය යුත්තේ ය, සිය සතන්හි එළැවියයුත්තේ ය, නුවණැත්තන් විසින් තම තමන් කෙරෙහි ලා දත යුත්තේ ය, අමා දෙරවල් අරනා ලදුහ” යි කියන්නේ නම්, හේ මේ දහම් පිළිබඳ වැ ම ය. ‘භවත්ති, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය මොනොවට වදරන ලද්දේ ය, එය සාන්දෘෂ්ටික ය, අකාලිකය, එව බලව යි දූක්ඛිය යුත්තේ ය, සිය සතන්හි එළැවිය යුත්තේ ය, නුවණැත්තන් විසින් මම තමන් කෙරෙහි ලා දත යුත්තේ ය, අමා දෙරවල් අරනා ලදුහ” යි මනා කොට කියන තැනැත්තේ මෙය කියන්නේ ය.

යෙ හි කෙවි හො චුඛෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතා, ධම්මෙ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතා සමෙඤ අවෙච්චපසාදෙන සමන්තාගතා, අරියකතෙතභි සිලෙභි සමන්තාගතා. යෙ චිමෙ ඔපපාතිකා ධම්මච්චිතීතා සාතිරෙකානි චතුච්චිසතිසතසභසසාති මාගධකා පරිවාරකා අභිතාතිතා කාලකතා තිණණං සංඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා සොතාපනතා අච්චි-පාතධම්මා නියතා සමෙඛාධිපරායණා. අස්ථි වෙච්ච ස්ථ සකදගාමීනො.

අස්ථායං¹ ඉතරා පජා පුඤ්ඤභාගා ති මෙ මනො,
සඛ්ඛාතුං නො පි සකෙකාමී මුසාවාදසං ඔක්ඛපනතී.²

22. ඉදමස්ථං හතෙන චුභමා සනංකුමාරො භාසිස්ථ. ඉදමස්ථං හතෙන චුභමුනො සනංකුමාරසං භාසතො වෙසසවණසං මහාරාජසං එවං වෙතසො පරිචිතකෙකා උදපාදි. ‘අච්චරියං චත හො. අඛභුතං චත හො, එචරුපොපි නාම උළාරො සස්ථා හවිසසති, එචරුපං උළාරං ධම්මක්ඛානං, එචරුපා උළාරා විසෙසාධිගමා පඤ්ඤාධිසසතභි’ති. අථ හතෙන චුභමා සනංකුමාරො වෙසසවණසං මහාරාජසං වෙතසො වෙතො පරිචිතකකමඤ්ඤාය වෙසසවණං මහාරාජානං එතදවොච: “තං කිම්මඤ්ඤති හවං වෙසසවණො මහාරාජා. අතීතමපි අද්ධිතං එචරුපො උළාරො සස්ථා අහොසි, එචරුපං උළාරං ධම්මක්ඛානං, එචරුපා උළාරා විසෙසාධිගමා පඤ්ඤාධිසු. අනාගතමපි අද්ධානං එචරුපො උළාරො සස්ථා හවිසසති. එචරුපං උළාරං ධම්මක්ඛානං, එචරුපා උළාරා විසෙසාධිගමා පඤ්ඤාධිසසතභි”ති.

23. ඉදමස්ථං හතෙන චුභමා සනංකුමාරො දෙව්‍යානං තාවතිංසානං අභාසි. ඉදමස්ථං වෙසසවණො මහාරාජා චුභමුනො සනංකුමාරසං දෙව්‍යානං තාවතිංසානං භාසතො සමමුඛා සුතං සමමුඛා පටිග්ගහිතං සයං පරිසායං ආරොචෙසි. ඉදමස්ථං ජනවසභො යකෙඛා වෙසසවණසං මහාරාජසං සයං පරිසායං භාසතො සමමුඛා සුතං සමමුඛා පටිග්ගහිතං හභවතො ආරොචෙසි. ඉදමස්ථං හගවා ජනවසභසං යකඛසං සමමුඛා සුච්චා සමමුඛා පටිග්ගහෙච්චා සාමඤ්ඤා අභිඤ්ඤාය ආයසමතො ආනන්දසං ආරොචෙසි. ඉදමස්ථං ආයසමා ආනන්දො හභවතො සමමුඛා සුච්චා සමමුඛා පටිග්ගහෙච්චා ආරොචෙසි භික්ඛුනං භික්ඛුනීනං උපාසකානං උපාසිකානං ‘තයිදං චුභමචරියං ඉද්ධිකෙඤ්ච ජීතඤ්ච විස්ථාරිතං බාහුජඤ්ඤං පුටුභුතං යාව දෙවමනුසෙසභි සුප්පකාසිතනතී.

ජනවසභසුත්තං පඤ්ඤමං.

1. අථායං - සා
2. ඔක්ඛපනතී - මජ්ඣං

භවත්ති, යම් කෙනෙක් බුදුරජුන් කෙරෙහි දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත ද, දහම් කෙරෙහි දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත ද, සහන කෙරෙහි දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත ද, ආයතීකාන්ත (ආයතීයන් විසින් මානාවෑ යි සම්මත වූ) ශීලයන් ගෙන් සමන්විත ද, තව ද යම් කෙනෙක් ආයතී මාර්ගධර්මයෙහි හික්වුණාහු ඔපපාතික උත්පත්තිය ලැබූ, මගධ රටැ වුසු, තුන් සංයෝජනයන් නසා ලීමෙන් සෝවාන් වූ, අපායකට නොවැටෙන සුලු, රහත් බවට නියත වූ, රහත්ඵලය පිහිට කොටැති, සමීප අතීතයෙහි කල්පරිය කළ උවසුවෝ අතිරේකයක් සහිත සුවිසි ලක්ෂයෙක් වෙත්. මෙහි සෙදගැමිහු ද, ඇත.

“ඉද්ධාවාසයෙහි උපදනට හේතු වූ පුණ්‍ය භාග (පින් කොටස්) ඇති බැවින් එහි උපන් අනාගාමීහු දු සි යන මේ තවත් සත්ත්ව කෙනෙක් ද ඇත යනු මගේ හැඟීම යි. මුසවා කෙරෙන් බිය වන්නෙමි ඔවුන් ගණනින් නියම කොට කියන්නට නොහැක්කෙමි.”

22. වහන්ස, මේ කරුණ සනත්තුමාර බ්‍රහ්ම පැවැසී. වහන්ස, මේ කරුණ පවසන සනත්තුමාර බ්‍රහ්ම ගේ වචනය අසා වෙසවුණු මහරජුට “භවත්ති, ආශ්වයතීයෙකා භවත්ති, පුදුමයෙකා! මේ බඳු වූත් උදර ශාස්තෘවරයෙක් වේ ද! මෙබඳු වූත් උදර ධර්මකථාවෙක් වේ ද! මෙබඳු මහත් විශේෂාධිගම කෙනෙක් පැණෙක් ද!” යි මෙසේ චිත්තසංකල්පනාවෙක් උපන. වහන්ස, ඉක්බිත්තෙන් සනත්තුමාර බ්‍රහ්ම තෙම සිය සිතින් වෙසවුණු මහරජු ගේ චිත්තපරිවිතරකය දැන ඔහුට “පින්වත් වෙසවුණු මහරජාණෝ එය කීමැ යි සිතක් ද? ඉකුත් කල්හිත් මේ බඳු උදර ශාස්තෘවරයෙක්, මේ බඳු උදර ධර්මකථාවෙක් වී ය. මෙබඳු උදර විශේෂාධිගම කෙනෙක් පැනුණාහු ය, මතු කල්හිත් මෙබඳු උදර ශාස්තෘවරයෙක්, මෙබඳු උදර ධර්මකථාවෙක් වන්නේ ය. මෙබඳු උදර විශේෂාධිගම කෙනෙක් පැනෙන්නාහු යැ” යි මේ බස් පැවැසී ය.

23. වහන්ස, සනත්තුමාර බ්‍රහ්ම තෙම තවතිසාවෑසී දෙවියනට මේ කරුණ පැවැසී ය. වෙසවුණු මහරජ තවතිසාවෑසී දෙවියනට මේ කරුණ කියන සනත්තුමාර බ්‍රහ්ම ගේ වචනය අසා, ඔහු හමුයෙහි අසන ලද්ද, ඔහු හමුයෙන් අසා පිළිගන්නා ලද්ද තෙමේ සිය පිරිසෙහි දැන්වී ය. තම පිරිසෙහි මේ කරුණ කියන වෙසවුණු මහරජු ගේ වචනය ඔහු හමුයෙහි අසන ලද්ද, ඔහු හමුයෙන් පිළිගන්නා ලද්ද ජනවසහ යක් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැළ කෙළේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ කියන ජනවසහ යක්ෂයා ගේ වචනය අසා, ඔහු වචනය පිළිගෙන, තමන් වහන්සේ ද (සිය නුවණින් බලා) වෙසෙසින් දැන, අනද තෙරුනට දැන්වූ සේක. අනද තෙරුණුවෝ මේ කරුණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ හමුයෙන් අසා, හමුයෙහි දී පිළිගෙන, “ඒ මේ ශාසන බ්‍රහ්මවයතීය යම්තාක් කල් දෙව මිනිසුන් විසින් මොනොවට ප්‍රකාශිත වන්නේ ද, ඒ තාක් ම වැඩුණේ ද සමෘද්ධි ද පතළේ ද බොහෝ දෙනා අතර ප්‍රසිද්ධ ද ස්ථිර ද වේ යැ යි මහණුනට මෙහෙණිනට උවසුවනට උවැසියනට සැළ කළහ.

පස්වන ජනවසහ සූත්‍රය නිමයේ ය.

6.

මහාගොවිජයසූතනං

1. එවං මෙ සුතං. එකං: සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ. අප්ඵ වො පඤ්ඤාසිට්ඨො ගන්ධබ්බපුත්තො අභික්ඛන්තාය රත්තියා අභික්ඛන්තවණ්ණො කෙවලකප්පාං ගිජ්ඣකුටං. පබ්බතං ඔභාසෙතො යෙන හගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා හගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතො වො පඤ්ඤාසිට්ඨො ගන්ධබ්බපුත්තො හගවන්තං එතදවොච: යං වො මෙ හතෙත දෙවානං තාවතීංසානං සමමුඛා සුතං සමමුඛා පටිග්ගහිතං, ආරොචෙමෙතං හගවතො' ති. 'ආරොචෙහි මෙ ඤං පඤ්ඤාසිට්ඨා'ති හගවා අවොච.

දෙවසභා

2. "පුරිමානි හතෙත දිවසානි පුරිමන්රානි තදසුපොසථෙ පණ්ණරසෙ පචාරණාය පුණ්ණොය පුණ්ණමාය රත්තියා කෙවලකප්පා ච දෙවා තාවතීංසා සුධම්මායං සභායං සන්නිසිත්තා භොන්ති සන්නිපතිතා මහති ච දිබ්බපරියා සමන්තො සන්නිසිත්තා භොන්ති සන්නිපතිතා. වත්තාරො ච මහාරාජානො වාතුදදිසා සන්නිසිත්තා භොන්ති පුරුජ්ඣමාය දියාය ධනරථො මහාරාජා පච්ඡාභිමුඛො නිසිත්තො භොති දෙවෙ පුරුක්ඛන්තො. දකඛිණාය දියාය වීරුලකො මහාරාජා උත්තරාභිමුඛො නිසිත්තො භොති දෙවෙ පුරුක්ඛන්තො. පච්ඡිමාය දියාය වීරුපකො මහාරාජා පුරුජ්ඣාභිමුඛො නිසිත්තො භොති දෙවෙ පුරුක්ඛන්තො. උත්තරාය දියාය වෙසඨවණො මහාරාජා දකඛිණාභිමුඛො නිසිත්තො භොති දෙවෙ පුරුක්ඛන්තො. යද හතෙත කෙවලකප්පා ච දෙවා තාවතීංසා සුධම්මායං සභායං සන්නිසිත්තා භොන්ති සන්නිපතිතා මහති ච දිබ්බපරියා සමන්තො සන්නිසිත්තා භොන්ති සන්නිපතිතා වත්තාරො ච මහාරාජානො වාතුදදිසා නිසිත්තා භොන්ති ඉදං තෙසං භොති ආසනාසම්. අප්ඵ පච්ඡා අමහාකං ආසනං භොති. යෙ තෙ හතෙත දෙවා හගවති මුඛමචරියං චරිතො අධුනුපපන්තා තාවතීංසකායං, තෙ අඤ්ඤා දෙවෙ අතිරොචන්ති වණ්ණෙන වෙච යසසා ච. තෙනසුදං හතෙත දෙවා තාවතීංසා අත්තමනා භොන්ති පමුදිතා පිතියොමනසසරාතා 'දිබ්බා වත භො කායා පරිපුරන්ති භායන්ති අසුරා කායා'ති.

6.

මහාගොවින්ද සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවරට නොදුරු තන්හි වූ ගිජුකුළු පව්වෙහි වැඩ වෙසෙන සේක. එ කලා පන්සිළු නම් ගඳවු පුත් රැ බොහෝ වෙලා ඉක්මි කලා, (මැදුම් රැයෙහි) ඉතා දැකුම් කලු පැහැ සපුව ඇත්තේ, ගිජුකුළු පව්ව මුළුල්ල බබුලුවා හඟවත් බුදුරජුන් කරා එළැඹියේ ය. එළැඹූ ආදරයෙන් ඔබ වැද එක් පසෙක සිටියේ ය. පන්සිළු ගඳවුපුත් (එසේ)එක් පසෙක සිටියේ ම, "වහන්ස, තවතිසා වැසි දෙවියන් හමුයෙන් යම් කරුණෙක් මා විසින් අසන ලද ද, (ඔවුන් හමුයෙන්) අසා පිළිගන්නා ලද ද, එය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැළ කෙරෙමි" යි කී ය. "පන්සිළුවෙනි, තෙපි එය මට දන්වවු" යැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

දෙව සබය

2. "වහන්ස, පෙර දවසැ, බොහෝ පෙර දවසැ, ඒ පසොළොස් වක් පොහෝ දිනැ, වස් පවාරණය ඇති, පිරුණු පුණුපොහෝ ද රැයෙහි තවතිසාවැසි සියලු දෙවියෝ සුදම් දෙව සෙබෙහි එක් වැ හුන්නාහු, එක් රැස් වූවාහු වෙත්. මහත් දෙව පිරිස්හු ද භාත්පසැ එක් වැ හුන්නාහු එක් රැස්වූවාහු වෙත්. සතර වරම් දෙව මහ රජු ද සතර දිගැ හුන්නාහු වෙත්. ධාතරාජ්‍ය මහරජ දෙවියන් පෙරටු කොට පැළ දිගට මුහුණ ලා පෙරදිග්හි හුන්නේ වෙයි. විරුඪක මහ රජ දෙවියන් පෙරටු කොට උතුරු දිගට මුහුණ ලා දකුණු දිග්හි හුන්නේ වෙයි. විරුපාක්ෂ මහරජ දෙවියන් පෙරටු කොට පෙර දිගට මුහුණ ලා පැළ දිගැ හුන්නේ වෙයි. වෙසවුණු මහරජ දකුණු දිගට මුහුණ ලා දෙවියන් පෙරටු කොට උතුරු දිග්හි හුන්නේ වෙයි. වහන්ස, යම් කලෙක තවතිසා වැසි සියලු දෙවියෝ සුදම් සෙබෙහි එක් වැ හුන්නාහු, එක් රැස් වූවාහු වෙත් ද, මහත් දෙව පිරිස්හු භාත්පසැ එක් වැ හුන්නාහු, එක් රැස් වූවාහු වෙත් ද, සතර වරම් මහරජහුත් සතර දිගැ හුන්නාහු වෙත් ද, මේ ඔවුන් ගේ අසුන් වේ. එක්බිති ඔවුනට පසු භාග්‍යෙහි අප ගේ අසුන් වෙයි. වහන්ස යම් දෙව කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතැ බඹසර කොට තවතිසා දෙව මුළුවට (උත්පත්ති විසින්) අළුත පැමිණියාහු වෙත් ද, ඔහු පැහැ සපුයෙනුත් යසසිනුත් සෙසු දෙවියන් ඉක්මැ බබලත්. වහන්ස, එයින් තවතිසා වැසි දෙවියෝ 'හවත්ති, ප්‍රීතියෙක! දෙවමුළුවු පිරෙන්, අසුර මුළුවු පිරිහෙන්' යි සතුටු සිතැත්තාහු ප්‍රමුදිත වූවාහු, හටගත් ප්‍රීති හා සොම්නස් හා ඇත්තාහු වෙත්.

3. අථ ඛො භනෙන සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ දෙවානං තාවතිංසානං සමපසාදං විදිඤ්ඤා ඉමාහි භාජාහි අනුමොදි:

“මොදනති වත හො දෙවා තාවතිංසා සහිඤ්ඤා,
තථාගතං නමසසතතා ධම්මසස ව සුධම්මතං.
නචෙ දෙවෙ ව පසසතතා වණණවනෙන යසසසීනො.
සුගතසමීං බුහම්චරියං චරිඤ්ඤාන ඉධාගතෙ.
තෙ අසෙඤ්ඤා අතිරොචනති වණණන යසසසුඤ්ඤා,
සාවකා භුරිපසෙඤ්ඤාස චිසෙසුපගතා ඉධ,
ඉධං දීඝවාන නඤ්ඤානි තාවතිංසා සහිඤ්ඤා,
තථාගතං නමසසතතා ධම්මසස ව සුධම්මතනති”.

තෙන සුදං භනෙන දෙවා තාවතිංසා භියොයාසොමනතාය අක්කමනා භොනති පමුදිඤ්ඤා පිතිසොමනසසරාතා ‘දිඛො වත හො කායා පරිපුරනති භායනති අසුරා කායා’¹ ති.

අච්ච යථාභුච්චවණණා

4. අථ ඛො භනෙන සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ දෙවානං තාවතිංසානං සමපසාදං විදිඤ්ඤා දෙවෙ තාවතිංසෙ ආමනෙකසී ‘ඉච්චයාඨාඨ නො තුච්ච මාරිසා තසස භගවතො අච්ච යථාභුච්ච වණණ සොතුනති’.
‘ඉච්චාම’ මයං මාරිසා තසස භගවතො අච්ච යථාභුච්ච වණණ සොතුනති’.

අථ ඛො භනෙන සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ දෙවානං තාවතිංසානං භගවතො අච්ච යථාභුච්ච වණණ පසිරුදහසී:

තං කිම්පසෙඤ්ඤානි භොනො දෙවා තාවතිංසා යාවඤ්ඤා² සො භගවා බහුරනහිතාය පටිපනො බහුරනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අඤ්ඤාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුසානං, එවං බහුරනහිතාය පටිපනං බහුරනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අඤ්ඤාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුසානං ඉමීනාපඛෙගත සමනනාගතං සඤ්ඤාං නෙව අතිතංසෙ සමනුපසසාම න පනෙතරහි අඤ්ඤානු තෙන භගවතා.

1. අසුරකායා - මජ්ඣං
2. ඉච්චයාඨාඨ - PTS
3. යාව වසස - PTS

3. වහන්ස, එ කල්හි සක් දෙවිඳු තවතිසා වැසි දෙවියන්ගේ පහන් බව දැන, මේ භාජාවලින් ඔවුන් ගේ සතුට මෙසේ අනුමොචන් විය:

“භවත්ති, ප්‍රීතියෙක! ඉන්ද්‍රයා සහිත වූ තවතිසා වැසි දෙවියෝ තරාගතයනට ද ධර්මයා ගේ සුධර්මත්වයට ද නමස්කාර කරනුවෝ,

‘සුගතයන් වහන්සේ වෙතැ බඹසර හැසිරැ මෙහි ආ පැහැපත් යසස් ඇති අළුත් දෙවියන් ද දක්නාහු සතුටු වෙත්.

මෙහි ගුණවිශේෂයට පැමිණි මහ පැණැති බුදුරජුන් ගේ සවු වූ ඔහුතුමු පැහැයෙන් ද යසසින් ද ආයුෂයෙන් ද අන් දෙවියන් ඉක්මැ බබලත්.

ඉන්ද්‍රයා සහිත තවතිසා වැසියෝ මෙය දැක, තරාගතයන් වහන්සේ ද ධර්මයා ගේ සුධර්මත්වය ද නමදනාහු සතුටු වෙත්’ යැ යි කීය.

වහන්ස, එ කරුණින් තවතිසා වැසි දෙවියෝ ‘භවත්ති, ප්‍රීතියෙක! දෙවිමුළුණු පිරිසත්, අසුර මුළුණු පිරිසත්!’ යැ යි බෙහෙවින් සතුටු වෙත්, ප්‍රමුද්ධ වෙත්, හටගත් ප්‍රීති හා සොම්නස් හා ඇත්තෝ වෙත්.

ඇති ගුණ වැණුම් අට

4. වහන්ස, ඉක්බිති සක් දෙවිඳු තවතිසා වැසි දෙවියන් ගේ පැහැදීම දැන, ඔවුන් බණවා, ‘භවත් නිදුකාණනි, තෙපි හඟවත් බුදුරජුන් ගේ විදාමාන වූ ම ගුණ අට අසන්නට කැමැති වන්නහු ද?’ යි විචාළේ ය.

‘නිදුකාණනි, අපි ඒ හඟවත් බුදුරජුන් ගේ විදාමාන වූ ගුණ අට අසනු රිස්සමහ’ යි දෙවියෝ කීහ.

වහන්ස, ඉක්බිති සක් දෙවිඳු තවතිසා වැසි දෙවියනට භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ විදාමාන වූ ම ගුණ අට මෙසේ පැවැසී ය:

“භවත් තවතිසාවැසි දෙවියනි, එය කීමැ යි සිත වූ ද? ඒ හඟවත්හු කොතරම් බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවමිනිස්නට වැඩ පිණිස, හිත පිණිස, සුව පිණිස පිළිපත් සේක් ද යත හොත්: මෙසේ බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවමිනිස්නට වැඩ පිණිස, හිත පිණිස, සුව පිණිස පිළිපත් මෙ කී අංගයෙන් ද සමන්විත අන් ශාස්තෘවරයකු ඒ හඟවත් බුදුරජුන් හැර අකීතයෙහිද නො දකිමු, දැනුදු නො දකිමු. i

2. භවකබ්බො ඛො පන තෙන හගවතා ධම්මො සන්ද්විතීකො අකාලිකො එභිපස්සීකො ඔපනයිකො පච්චත්තං වෙදිතඛො වීඤ්ඤභි. එවං ඔපනයිකස්ස¹ ධම්මස්ස දෙසෙතාරං ඉමිනාපඛෙගන සමන්තාගතං සඨාරං නෙව අතීතංසෙ සමනුපසසාම න පනෙතරභි අඤ්ඤත්‍ර තෙන හගවතා.

3. ඉදං කුසලන්ති ඛො පන තෙන හගවතා* සුපපඤ්ඤත්තං. ඉදං අකුසලන්ති සුපපඤ්ඤත්තං. ඉදං සාවච්ඡං -පෙ- ඉදං අනවච්ඡං -පෙ- ඉදං සෙවිතඛං -පෙ- ඉදං න සෙවිතඛං -පෙ- ඉදං භීතං -පෙ- ඉදං පභීතං -පෙ- ඉදං කණ්ණසුක්කසප්පට්ඨාගතති සුපපඤ්ඤත්තං. එවං කුසලාකුසල-සාවච්ඡානවච්ඡංසෙවිතඛංසෙවිතඛභීතපභීතකණ්ණසුක්ක සප්පට්ඨාගානං ධම්මානං පඤ්ඤාපෙතාරං ඉමිනාපඛෙගන සමන්තාගතං සඨාරං නෙව අතීතංසෙ සමනුපසසාම න පනෙතරභි අඤ්ඤත්‍ර තෙන හගවතා.

4. සුපපඤ්ඤත්තා ඛො පන තෙන හගවතා සාවකානං නිබ්බානගාමීනි පටිපදා. සංසද්ධි නිබ්බානඤ්ඤා පටිපදා ච සෙයාරොපි නාම ගඛෙගාදකං යමුනොදකෙන සංසද්ධි සමෙති එවමෙව සුපපඤ්ඤත්තා තෙන හගවතා සාවකානං නිබ්බානගාමීනිපටිපදා සංසද්ධි නිබ්බානඤ්ඤා පටිපදා ච. එවං නිබ්බානගාමීනියා පටිපදා පඤ්ඤාපෙතාරං ඉමිනා පඛෙගන සමන්තාගතං සඨාරං නෙව අතීතංසෙ සමනුපසසාම න ච පනෙතරභි, අඤ්ඤත්‍ර තෙන හගවතා.

5. අභිනිපථනෙතා ඛො පන තස්ස හගවතො ලාභො අභිනිපථනෙතා සිලොකො යාව මඤ්ඤා ඛෙගියා සමපියායමානරූපා විහරන්ති. විගතමදෙ ඛො පන සො හගවා ආහාරං ආහාරෙති එවං විගතමදං ආහාරං ආහාරයමානං² ඉමිනා පඛෙගන සමන්තාගතං සඨාරං නෙව අතීතංසෙ සමනුපසසාම න පනෙතරභි අඤ්ඤත්‍ර තෙන හගවතා.

6. ලඤ්ඤාසො ඛො පන සො හගවා සෙබ්බානඤ්ඤා පටිපත්තානං ඛිණ්ණසවානඤ්ඤා වුසිතවතං. තෙ හගවා අපනුච්ඡ එකාරාමතං අනුයුතො පි විහරති. එවං එකාරාමතං අනුයුත්තං ඉමිනාපඛෙගන සමන්තාගතං සඨාරං නෙව අතීතංසෙ සමනුපසසාම න පනෙතරභි අඤ්ඤත්‍ර තෙන හගවතා.

1. ඔපනෙයයිකස්ස - මජ්ඣං
2. අහරියමානං - සි.වු.

ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය මොනොවට වදන ලද්දේ ය, එය තමන් විසින් ම දැක්ක යුක්තේ ය, කල් නො යාදී ම දෙන එල ඇත්තේ ය, 'එව බලව' යි (තමා දකිනුවට) අනුන් කැඳවනුයෙහි සුදුසු යැ, තමන් සිත් සතන් හි එළවා දැක්ක යුතු යැ, නුවණැතියන් විසින් තම තමන් කෙරෙහි ලා දන යුතු යැ. මෙසේ තම තමන් සිත් සතන් හි එළවා දැක්ක යුතු දහමක් දෙසන, මෙ මැ අංගයෙන් ද සමන්විත ශාස්තෘවරයක්හු, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැර, අතීතයෙහි දනොදකිමු, දනුදු නො දකිමු. ii

ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ කුසල් යැ' යි ම මොනොවට පනවන ලදී, මේ අකුසල් යැ' යි ම මොනොවට පනවන ලදී, මේ වරද සහිත යැ . . මේ වරද රහිත යැ . . මේ සෙවියැ යුතු යැ . . මේ නො, සෙවියැ යුතු යැ . . මේ ලාමක යැ . . මේ උතුම් යැ . . මේ කෘෂ්ණ ශුක්ල (කුශලාකුශල) ධර්මයනට සමාන ධර්ම යැ යි මොනොවට පනවන ලදී. මෙසේ කුශලාකුශල සාවද්‍යා නවද්‍යා සෙවිතවාසෙවිතවා හිනා-ප්‍රණිත කෘෂ්ණ ශුක්ල සප්‍රතිභාග ධර්මයන් පණවන, මෙ කී අංගයෙනුදු සමන්විත ශාස්තෘවරයකු, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැර, අතීතයෙහි දු නො දකිමි, දනුදු නො දකිමි iii

ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සවිචනට නිවන් යන පිළිවෙත මොනොවට පනවන ලදී. යම් සේ ගහැ දිය යමුනාහි දිය හා සැසැදේ ද, එසේ ම නිවන ද පිළිවෙත ද සැසැදෙයි. මෙසේ ම ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සවිචනට නිවන් යන පිළිවෙත මොනොවට පනවන ලද්දේ යැ, ඒ නිවන ද පිළිවෙත ද සැසැදෙයි. මෙසේ නිවන් යන පිළිවෙත පනවන, මේ අංගයෙනුදු සමන්විත ශාස්තෘවරයක්හු, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැර, අතීතයෙහි දු දනුදු නො දකිමු. iv

ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිවෙත්හි සිටි ශෛක්ෂයන්ගේ ද වැස නිමැවූ බඹසර ඇති රහතුන් ගේ ද (ඒ ඒ ශාස්තෘකෘතයෙහි) සභායත්වය ලද සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (ඔවුන් මැද දී ද, පලසමචකින් වසන සේක) සිතීන් ඔවුන් බැහැර කොට ඒකාරාමතායෙහි යෙදීන් වසන සේක. මෙසේ ඒකාරාමතායෙහි යෙදුණු මෙ කී අංගයෙනුත් සමන්විත, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැර, අන් ශාස්තෘවරයක්හු අතීතයෙහිත් නො දකිමු, දනුත් නො දකිමු. v

ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ප්‍රත්‍යයලාභ වෙසෙසින් උපන, කීර්තිය වෙසෙසින් උපන, ක්ෂත්‍රියයන් පටන් කොට සියලු දිව්‍යමනුෂ්‍යයෝ ඔබ ප්‍රිය කරන සුලු වැ වෙසෙත්. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පහ වූ මද ප්‍රමාද ඇති සේක් අහර ගන්නා සේක. මෙසේ පහ වූ මද ප්‍රමාද ඇති වැ අහර ගන්නා, මෙ කී අංගයෙන් ද සමන්විත වූ ශාස්තෘවරයකු, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැර, අතීතයෙහිත් නො ම දකිමු, දනුදු නො ම දකිමු. vi

7. යථාචාදී ඛො පන සො භගවා තථාකාරී, යථාකාරී තථාචාදී, ඉතී යථාචාදී තථාකාරී යථාකාරී තථාචාදී. එවං ධම්මානුධම්මපටිපන්නං ඉමිනාපඛෙගන සමන්තාගතං සඤ්ඤාං නොව අතීතංසෙ සමනුපසසාම න පනොතරභි, අඤ්ඤානු තෙන භගවතා.

8. තිණණවිචිකිච්ඡා ඛො පන සො භගවා විගතකථංකථො පරියොසිතසංකප්පො අජ්ඣාසයං ආදි බ්‍රහ්මචරියං එවං තිණණවිචිකිච්ඡං විගතකථංකථං පරියොසිතසංකප්පං අජ්ඣාසයං ආදිබ්‍රහ්මචරියං. ඉමිනාපඛෙගන සමන්තාගතං සඤ්ඤාං නොව අතීතංසෙ සමනුපසසාම. න පනොතරභි, අඤ්ඤානු තෙන භගවතා ති.

5. ඉමෙ ඛො භනෙත සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ දෙවානං තාවතීංසානං භගවතො අටඨ යථාභුවෙව වණ්ණෙණ පඨිරුද්ධාසි. තෙන සුදං භනෙත දෙවා තාවතීංසා භියොසාසොමකතාය අකතමනා භොහති පමුදිතා පිතිසොමනසජාතා භගවතො අටඨ යථාභුවෙව වණ්ණෙණ සුඤ්ඤා. තත්‍ර භනෙත එකචෙව දෙවා එවමාහංසු:

අහො වත මාරිසා වක්ඛාරො සමමාසමබ්බුද්ධා ලොකෙ උප්පජ්ජය්‍යං ධම්මඤ්ඤ දෙසෙය්‍යං යථරිච භගවා, තදසස බ්‍රහ්මජනභිතාය බ්‍රහ්මජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අඤ්ඤාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුසසානතති.

එකචෙව දෙවා එවමාහංසු: තිට්ඨන්තු මාරිසා වක්ඛාරො සමමාසමබ්බුද්ධා, අහො වත මාරිසා තයො සමමාසමබ්බුද්ධා ලොකෙ උප්පජ්ජය්‍යං ධම්මඤ්ඤ දෙසෙය්‍යං යථරිච භගවා, තදසස බ්‍රහ්මජනභිතාය බ්‍රහ්මජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අඤ්ඤාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුසසානතති.

එකචෙව දෙවා එවමාහංසු: තිට්ඨන්තු මාරිසා තයො සමමාසමබ්බුද්ධා, අහො වත මාරිසා දෙඤ්ඤ සමමාසමබ්බුද්ධා ලොකෙ උප්පජ්ජය්‍යං ධම්මඤ්ඤ දෙසෙය්‍යං යථරිච භගවා, තදසස බ්‍රහ්මජනභිතාය බ්‍රහ්මජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අඤ්ඤාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුසසානතති.

ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි යම් සේ වදරන සේක් ද එසේ ම කරන කෙනෙක, යම් සේ කරන සේක් ද, එසේ ම වදරන සේක. මෙසේ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යථාචාර්ය තථාකාරී ද යථාකාරී තථාචාර්ය වන සේක. මෙසේ ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්ත වූ මේ අංගයෙහි සමන්විත ශාස්තෘවරයක් හු, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැර, අතීතයෙහිත් නො දකිමු දැනුණු නො දකිමු. vii

ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උතුමනට නිඃශ්‍රය වූ ආයථි මාර්ගයෙන් කිණු විචිකිච්ඡා ඇති (සැක දුරැලු) සේක්, පහ වූ කථංකථා ඇති (කෙසේ ද කෙසේ ද ශි යන විමකිය දුරැලු) සේක්, අවසන් කළ මනෝරථය ඇති සේක් වෙති. මෙසේ උත්තම නිඃශ්‍රිත ආයථි මාර්ගයෙන් කිණු සැක ඇති, පහ වූ කථංකථා ඇති, පරිපූර්ණ මනෝරථ ඇති, මේ කී අංගයෙහි සමන්විත ශාස්තෘවරයක්හු, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැර, අතීතයෙහිත් නො දකිමු, දැනුණු නො දකිමු. viii

5. වහන්ස, සක් දෙවිඳු තච්ඡිසා වැසි දෙවියනට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ මේ යථාභූත ගුණ අට පැවැසී ය. වහන්ස, තච්ඡිසා වැසි දෙවියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ යථාභූත ගුණ අට අසා, එයින් බොහෝ සෙයින් සතුටු වෙත්, ප්‍රමුද්ධ වෙත්, උපන් ප්‍රීති සොම්නස් ඇත්තාහු වෙත්.

වහන්ස, එහි ඇතැම් දෙවි කෙනෙක් “නිදුකාණනි, සතර නමක් බුදුවරු ලොවැ උපදනාහු නම්, අප භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙන් දහම් දෙසන්නාහු නම් ඉතා යෙහෙක. එය බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවමිනිස්නට වැඩ පිණිස, හිත පිණිස, සුව පිණිස වන්නේ යැ” යි මෙසේ කීහ.

ඇතැම් දෙවි කෙනෙක් “නිදුක් වරිනි, සතර නමක් සම්මාසම්බුදුහු සිටිත් වා. තුන් නමක් සම්මාසම්බුදුවරු ලොවැ උපදනාහු නම්, අප භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙන් දහම් ද දෙසන්නාහු නම්, එය බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙව මිනිස්නට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වන්නේ යැ” යි මෙසේ කීහ.

ඇතැම් දෙවි කෙනෙක්, “නිදුක්වරිනි, තුන් නමක් සම්මාසම්බුදුහු සිටිත් වා. නිදුක්වරිනි, දෙනමක් සම්මාසම්බුදුහු ලොවැ උපදනාහු නම්, අප භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙන් දහම් ද දෙසන්නාහු නම්, එය බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙවමිනිස්නට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වන්නේ යැ” යි මෙසේ කීහ.

6. එවං වුක්ඛෙ භනෙත සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ දෙවෙ තාවතීංසෙ එතදවොච: අට්ඨානං ඛො එතං මාරිසා අනවකාසො යං එකිසා ලොකධාතුයා දෙම අරභනෙතා සමමාසමබුද්ධා අප්පබ්බං අවර්මං උපපජේ- යස්සං. නොතං යානං විජ්ජති. අහො වත මාරිසා සො භගවා අප්පාඛාධො අප්පාතඛෙකා වීරං දීඝමධානං තිට්ඨෙය්‍යා. තදස්ස බහුජනභිතාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුසසානන්ති.

අට ඛො භනෙත යෙනදේන දෙවා තාවතීංසා සුධම්මායං සභායං සන්තිසිත්තා හොන්ති සන්තිපඤ්ඤා, තං අත්ථං විතතධිඤ්ඤා තං අත්ථං මන්තධිඤ්ඤා වුක්ඛවචනා නාමිදං වත්තාරො මහාරාජානො තස්මිං අදේ භොන්ති. පච්චානුසිට්ඨවචනා නාමිදං වත්තාරො මහාරාජානො තස්මිං අදේ භොන්ති. සකෙසු සකෙසු ආසනෙසු ධීතා අවිපකකන්තා.

“තෙ වුක්ඛවාක්ඛා රාජානො පටිග්ගයභානුසාසනී- විපසන්කමනා සන්තා අට්ඨංසු සමිඤ්ඤ ආසනෙ”ති.

7. අට ඛො භනෙත උත්තරාය දීඝය උළාරො ආලොකො සඤ්ජායි ඔභාසො පාතුරභොසි අතිකකමෙමච දෙවානං දෙවානුභාවං අට්ඨො භනෙත සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ දෙවෙ තාවතීංසෙ ආමනෙතයි:

යථා ඛො මාරිසා නිමිත්තානි දීඝන්ති උළාරො ආලොකො සඤ්ජායති ඔභාසො පාතුරභවති බ්‍රහ්මා පාතුරභවිසසති බ්‍රහ්මුනො හෙතං සුබ්බනිමිත්තං පාතුරභාවාය යදිදං ආලොකො සඤ්ජායති ඔභාසො පාතුරභවති ති.

“යථා නිමිත්තා දීඝන්ති බ්‍රහ්මා පාතුරභවිසසති, බ්‍රහ්මුනො හෙතං නිමිත්තං ඔභාසො වීදුලො මහා”ති

සන්ධිකුමාරකථා

8. අට ඛො භනෙත දෙවා තාවතීංසා යථාසකෙසු ආසනෙසු නිසීදිංසු “ඔභාසමෙතං ඤ්ඤාම, යංවිපාකො භවිසසති සච්ඡි කඤ්ඤා’ව නං ගමිසසාමා”ති. වත්තාරො’පි මහාරාජානො යථාසකෙසු ආසනෙසු නිසීදිංසු, “ඔභාසමෙතං ඤ්ඤාම, යංවිපාකො භවිසසති සච්ඡි කඤ්ඤා’ව නං ගමිසසාමා”ති. ඉදං සුඤ්ඤා දෙවා තාවතීංසා එකග්ගා සමාපජ්ජංසු ඔභාසමෙතං ඤ්ඤාම, යංවිපාකො භවිසසති සච්ඡිකඤ්ඤා’ව නං ගමිසසාමාති.

6. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි සක්දෙවිඳු තවතිසා වැසි දෙවියන් බණවා, “නිදුක්වරිනි, එක් ලෝකධාතුවෙක රහත් සම්මාසම්බුදුහු දෙන-
මක් ඉදිරි පසු නොවැ (එක් විට ම) පහළ වන්නාහු ය යන මෙය නො
කරුණෙකි, අවකාශ නැත්තෙකි (නො විය හැක්කෙකි). මේ කරුණ
විද්‍යමාන නො වේ. නිදුක්වරිනි, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බොහෝ
කලක් දික් කලක් ලෙඩ නැති වැ නිරෝග වැ වැඩ සිටුනා සේක් වී නම්
ඉතා යෙහෙක. එය බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව
පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙව මිනිස්නට වැඩ පිණිස හිත පිණිස
සුව පිණිස වන්නේ යැ” යි මෙ බස් පැවැසී ය.

වහන්ස, එයට පසු, යම් කරුණෙකින් (යම් පවාරණ සංග්‍රහයක් පිණිස)
තවතිසා වැසි දෙවියෝ සුදම් සෙබෙහි එක් වැ හුන්නාහු, එක් රැස් වුවාහු
වෙත් ද, එ කරුණ සිතා, එ කරුණ සාකච්ඡා කොට, එ කරුණෙහි සිවුවරම්
දෙවරජුහු සිය සිය අසුන්හි සිටියාහු, (ඒ දෙවියන් විසින්) කියන ලද වචන
ඇත්තාහු (ඒ දෙවියන් කී බස් පිළිගත්තාහු ම අනුසස්තා ලද වචන ඇත්තාහු
(දෙවියන් ගේ අනුශාසනය පිළිගත්තාහු) ම එ තැනින් නික්මැ නොගියාහු
සිය සිය අසුන්හි ම හුන්නාහු වෙත්.

“කියන ලද වචන ඇති ඒ මහරජුහු අනුශාසනය පිළිගෙන, වෙසෙසින්
පහත් සිතැත්තාහු සිය අසුන්හි රැඳුණාහ.”

7. වහන්ස, ඉක්බිත්තෙන් උතුරු දෙසැ දෙවියන් ගේ දෙවානුභාවය
ඉක්මැ ම මහත් එළියෙක් උපන, මහත් අවභාසයෙක් පහළ විය.

එ කල්හි, වහන්ස, සක් දෙවිඳු තවතිසා වැසි දෙවියන් බණවා, “නිදුක්
වරිනි, යම් සේ පෙර නිමිතිහු දක්නා ලැබෙත් ද, මහත් එළියෙක්
උපදී ද, මහත් අවභාසයෙක් පහළ වේ ද, එ නිමිත්තෙන් බ්‍රහ්ම තෙම
පහළ වන්නේ ය. මේ එළියෙක් උපදී, අවභාසයෙක් පහළ වෙයි
යන යමෙක් ඇද්ද, මෙය බ්‍රහ්මයා ගේ පහළ වීමට පෙර නිමිති වේ”
යැ යි කී ය.

“යම් සේ පෙර නිමිතිහු දක්නා ලැබෙත් ද එසේ බ්‍රහ්ම තෙම පහළ
වන්නේ ය. පැතුරුණු මහත් අවභාසය (එළිය) යන මෙය බබහු ගේ
පහළ වීමට පෙර නිමිත්ත ය.”

සහස්කුමාර කථාව

8. වහන්ස, ඉක්බිත්තෙන් තවතිසා වැසි දෙවියෝ “මේ ආලෝකය
දන ගන්නවු, මේ ආලෝකය යම් එලයක් ඇතියෙක් වන්නේ ද, එය දන
ගෙන ම යන්නමෝ” යි තම තමනට පැමිණි අසුන්හි හුන්හ. සතර වරම්
මහ රජුහු ද මේ ආලෝකය දනගන්නවු. මෙය යම් එල ඇතියෙක්
වන්නේ ද, එය සියැසින් දක ම යන්නවු” යි තම තමනට පැමිණි අසුන්හි
හුන්නාහ. මෙය අසා තවතිසා වැසි දෙවියෝ ‘මේ ආලෝකය දනගන්නවු,
මෙය කිසි යම් එලයක් පහළ කරනුයේ වන්නේ නම් එය ද දන ගෙන ම
යන්නමෝ වේ ද යි එකඟ සිතැත්තෝ වූහ.

යද හතෙන බ්‍රහ්මා සනංකුමාරො දෙවානං තාවතීංසානං පාතු හවතී ඔළාරිකං අත්තභාවං අභිනිමිනිතො පාතුහවතී. යො ඛො පන හතෙන බ්‍රහ්මුනො පකතිවචණණං අනභිසම්භවතියො යො දෙවානං තාවතීංසානං වකචුපථස්මිං. යද හතෙන බ්‍රහ්මා සනංකුමාරො දෙවානං තාවතීංසානං පාතුහවතී යො අඤ්ඤා දෙවෙ අතිරොචතී වචණණන වෙව යසසා ව. සෙය්‍යථාපි හතෙන යොවචණණං විඤ්ඤො මානුසං විඤ්ඤං අතිරොචතී, එවමෙව ඛො හතෙන යද බ්‍රහ්මා සනංකුමාරො දෙවානං තාවතීංසානං පාතුහවතී, යො අඤ්ඤා දෙවෙ අතිරොචතී වචණණන වෙව යසසා ව. යද හතෙන බ්‍රහ්මා සනංකුමාරො දෙවානං තාවතීංසානං පාතුහවතී න තසසං පරියායං කොචි දෙවො අභිවාදෙති වා පච්චුලෙඛති වා ආසනෙන වා තිමනෙති. සබ්බෙව තුණ්හිභුතා පඤ්ඤා පලලඛෙත නිසීදන්ති 'යසස'දන්ති දෙවසස පලලඛං ඉවඡ්ඤති බ්‍රහ්මා සනංකුමාරො තසස දෙවසස පලලඛෙත නිසීදිසසති'ති. යසස ඛො පන හතෙන දෙවසස බ්‍රහ්මා සනංකුමාරො පලලඛෙත නිසීදති උළාරං යො ලහති දෙවො වෙදපට්ට්ඨාහං. උළාරං යො ලහති දෙවො යොමනසසපට්ට්ඨාහං. සෙය්‍යථාපි හතෙන රාජා ඛත්තියො මුද්ධාවසිනො අධුනාභිසිනො රජෙජන, උළාරං යො ලහති වෙදපට්ට්ඨාහං උළාරං යො ලහති යොමනසසපට්ට්ඨාහං, එවමෙව ඛො හතෙන යසස දෙවසස බ්‍රහ්මා සනංකුමාරො පලලඛෙත නිසීදති උළාරං යො ලහති දෙවො වෙදපට්ට්ඨාහං. උළාරං යො ලහති දෙවො යොමනසස පට්ට්ඨාහං.

9. අථ හතෙන බ්‍රහ්මා සනංකුමාරො දෙවානං තාවතීංසානං සම්පසාදං වීදිතො අත්තරභිතො ඉමාහි ගාථාහි අනුමොදි:

“මොදන්ති වත හො දෙවා තාවතීංසා සභිඤ්ඤා,
තථාගතං නමසසනතා ධම්මසස ව සුධම්මතං.

නවෙ දෙවෙ ව පසසනතා වණ්ණවතෙන යසසසිනො,
සුගතස්මිං බ්‍රහ්මවරියං චරිතොන ඉධාගතෙ

තෙ අඤ්ඤා අතිරොචන්ති වචණණන යසසායුතා,
සාවකා භූරිපඤ්ඤාස්ස විසෙසුපගතා ඉධ.

ඉදං දිස්වාන නඤ්ඤා තාවතීංසා සභිඤ්ඤා,
තථාගතං නමසසනතා ධම්මසස ව සුධම්මතන්ති.

වහන්ස, යම් විටෙක සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම තවතිසා වැසි දෙවියන් අතර පහළ වන්නේ ද, එ විට හේ දළ අත් බවක් ම (දැඩි සිරුරක් ම) මවා ගෙන පහළ වෙයි. වහන්ස, බ්‍රහ්ම හේ යම් පියෙව් පැහැසටහනෙක් ඇද්ද එය තවතිසා වැසි දෙවියන් හේ ද වක්ත්‍රස්පටයෙහි නො පැමිණියැ හැකි වෙයි (ඇසින් දැක්ක නො හැකි වෙයි). වහන්ස, යම් විටෙක සනත් කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම තවතිසාවැසි දෙවියන් අතර පහළ වේ ද, එ කලා හේ පැහැයෙන් ද යසසින් ද අන් දෙවියන් ඉක්මැ බබළයි. වහන්ස රන්රුව මිනිස් සිරුර ඉක්මැ බබළා ද, එසේ ම, වහන්ස, යම් විටෙක සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම තවතිසා වැසි දෙවියන් අතර පහළ වෙයි ද, එ විටැ හේ පැහැයෙන් ද යසසින් ද සෙසු දෙවියන් ඉක්මැ බබළයි. වහන්ස, යම් විටෙක සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම තවතිසා වැසි දෙවියන් අතර පහළ වෙයි ද, එ විටැ එ පිරිසෙහි කිසිදු දෙවියෙක් ඔබට අභිවාදනා කරනුයේ හෝ දැක හුනාස්නෙන් නැහි සිටිනුයේ හෝ අස්නෙන් නිමතනුයේ හෝ නො වෙයි. සියල්ලෝ ම ‘දන් සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම යම් දෙවියකුගේ පළභ රිසියෙන්නේ නම්, ඒ දෙවියාගේ පළභෙහි ඉදගන්නේ යැ’ යි නිහඬ වැ දෙහොත් නමා පළභින් හිඳිත්. වහන්ස, සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම යම් දෙවියක්හු හේ පළභෙහි ඉදගනී ද, හේ දෙව් මහත් සතුට ලබයි, හේ දෙව් මහත් සොම්නස ලබයි. වහන්ස, මුදුනැ අබ්සෙස් ලත්, අඵතැ රජ බැවින් අභිෂේක ලැබූ කැත් රජෙක් වේ ද, හේ මහත් සතුටක් ලබා ද, මහත් සොම්නසක් ලබා ද, එ පරිද්දෙන් ම, වහන්ස, හේ දෙව් තෙම මහත් සතුට ලබයි, මහත් සොම්නස ලබයි.

9. වහන්ස, ඉක්බිති සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම තවතිසා වැසි දෙවියන් හේ පැහැදීම දැන, අතුරුදහන් ව (නො පෙනී හිඳ) මේ ගාථාවලින් අනු-මොදනා කෙළේ ය: “මොදන්ති වත -පෙ- සුධම්මන්ති”

ගාථාවල අදහස:

“භවත්ති, ප්‍රීතියෙකි! ඉන්ද්‍රියා සහිත තවතිසා වැසි දෙවියෝ තථා-ගතයන් වහන්සේට ද ධර්මයේ සුධර්මත්වයට ද නමස්කාර කෙරෙමින්, සුගතයන් වහන්සේ වෙත බ්‍රහ්මර හැසිර මෙහි ආ පැහැපත් වූ, යශස් ඇති, අඵත් දෙවියන් ද දැකීමින් ප්‍රමුද්ධ වෙත්.

“මහ නුවණැති බුදුරජුන් හේ ශ්‍රාවක වූ විශෙෂාධිගමයට පැමිණි ඒ දෙවියෝ වර්ණයෙන් ද යශසින් ද ආයුෂයෙන් ද සෙසු දෙවියන් ඉක්මැ බබළත්”.

මෙය දැක ඉන්ද්‍රියා සහිත තවතිසා වැසි දෙවියෝ තථාගතයන් වහන්සේ ද ධර්මසුධර්මත්වය ද නමදනාහු සතුටු වෙත්.”

10. ඉමමත්ථං භනෙන බ්‍රහ්මා සනංකුමාරො අභාසිත්ථං. ඉමමත්ථං භනෙන බ්‍රහ්මුන්‍යො සනංකුමාරස්ස භාසන්තො අට්ඨබ්බසමන්තාගන්තො සරො භොති විසසට්ඨො ච විඤ්ඤයොසා ච මඤ්ඤු ච සචතීයො ච ඛිත්ථු ච අවිසාරී ච ගමභීරො ච නික්කාදී ච. යථාපරිසං ඛො පන භනෙන බ්‍රහ්මා සනංකුමාරො සරෙන විඤ්ඤපෙනි, න චස්ස බ්බිද්ධා පරිසාය සොසො නිච්ඡරති. යස්ස ඛො පන භනෙන එවං අට්ඨබ්බසමන්තාගන්තො සරො භොති සො වුවචති බ්‍රහ්මස්සරොති.

11. අථ ඛො භනෙන දෙවා තාවතීංසා බ්‍රහ්මානං සනංකුමාරං එතදවොචුං: “සාධු මහාබ්‍රහ්මෙ එතදෙව මයං සඛ්බාය මොදමි. අත්ථී ච සමකකන්ත දෙවානම්ඤ්ඤන්ත තස්ස භගවන්තො අට්ඨ යථාභුවවා චණ්ණො භාසිතා, තෙ ච මයං සඛ්බාය මොදමා”ති. අථ ඛො භනෙන බ්‍රහ්මා සනංකුමාරො සකකං දෙවානම්ඤ්ඤං එතදවොච: “සාධු දෙවානම්ඤ්ඤ මයමි තස්ස භගවන්තො අට්ඨ යථාභුවෙව චණ්ණො සුඤ්ඤොසාමා”ති.

‘එවං මහාබ්‍රහ්මෙ’ති ඛො භනෙන සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ බ්‍රහ්මුන්‍යො සනංකුමාරස්ස භගවන්තො අට්ඨ යථාභුවෙව චණ්ණො පරිරුද්ධාසී.

තං කිම්මඤ්ඤති භවං මහාබ්‍රහ්මා යාවඤ්ඤි සො භගවා බ්‍රහ්මචරිතාය පටිපන්නො බ්‍රහ්මචරිතාය ලොකානුකම්පාය අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුසසානං, එවං බ්‍රහ්මචරිතාය පටිපත්තං බ්‍රහ්මචරිතාය ලොකානුකම්පාය අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුසසානං, ඉමිනාපඛෙගන්ත සමන්තාගතං සත්ථාරං නෙව අතීතංසෙ සමනුපසාම, න පනෙතරභි අඤ්ඤත්‍රු තෙන භගවතා.

ස්ථිස්ඛාන්තො ඛො පන තෙන භගවතා ධම්මො සන්දිට්ඨිකො අකාලිකො එභිපස්සිකො ඔපනයිකො පච්චත්තං වෙදිතඛෙඛා විඤ්ඤති එවං ඔපනයිකස්ස ධම්මස්ස දෙසෙතාරං ඉමිනා පඛෙගන්ත සමන්තාගතං සත්ථාරං නෙව අතීතංසෙ සමනුපසාම න පනෙතරභි අඤ්ඤත්‍රු තෙන භගවතා.

10. වහන්ස, සනත් කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම මේ භාජා කී ය. වහන්ස, මේ කරුණ කියන සනත්කුමාර බ්‍රහ්මයා ගේ අටහිත් යුත් සුව සේ නික්මෙන, වහා අරුත් හෙළි කරන, මිහිරි වූ, කනට සුව එළවන, එකට කැටි වූ, නො විසිඳ පවත්නා, ගැඹුරු වූ රැව් දෙන, මෙසේ මේ කී අංග අටින් සමන්විත හඬක් වෙයි. වහන්ස, පිරිසේ පමණට ම සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම හඬින් දන්වයි. ඔහු ගේ හඬ පිරිසෙන් පිටතට නො දනික්මෙයි. වහන්ස, යමකුට මෙසේ වූ අටහිත් යුත් කට හඬක් වේ ද, හේ බ්‍රහ්ම ස්වරය ඇත්තේ යැ යි කියනු ලැබේ.

“වහන්ස, ඉක්බිති තවතිසා වැසි දෙවියෝ සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම බණවා, “මහ බ්‍රහ්මා, මැනැව්. අපි මෙය ම දැන සතුටු වමු. සක් දෙවිඳු විසින් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිබඳ වැ කියන ලද ඔබ කෙරෙහි ඇති සේ වූ ම ගුණ අටෙක් විද්‍යාමාන ය. අපි ඔවුන් ද දැන සතුටු වමු” යි මෙය කීහ. වහන්ස, ඉක්බිතිතෙන් සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම සක් දෙවිඳු බණවා, “මැනැව්! දෙවිඳු, අපි දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ ඒ යථාභූත ගුණ අට අසන්නමෝ වේ දැ” යි කී ය. වහන්ස, සක් දෙවිඳු ‘එසේ යැ මහ බ්‍රහ්මා’ යි කියා ම සනත්කුමාර බ්‍රහ්මට හඬවත් බුදුරජුන් ගේ යථාභූත ගුණ අට විස්තරයෙන් පැවැසී ය:

හවත් මහ බ්‍රහ්ම තෙම එය කීමැ යි සිත යි ද? ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොතරම් මහත් ලෙස බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙව මිනිස්නට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස පිළිපත් සේක් දැ” යි යත භොත්, මෙසේ බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස, දෙව මිනිස්නට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස පිළිපත්, මෙකී අංගයෙන් සමන්විත ශාස්තෘවරයෙක්හු, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැර, අතීත කාල පරිච්ඡේදයෙහි ද දැනුණු නො ම දකිමු.

ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය මොනොවට වදරන ලද්දේ ය. එය තමන් විසින් ම දැක්ක යුක්තේ ය, කල් නො යා දී ම දෙන එල ඇත්තේ ය. ‘එව බලව’ යි (තමා දකිනුවට) අනුන් කැඳවනුයෙහි සුදුසු ය, තමන් සිත් සතන්හි එළවා දැක්ක යුතු ය, නුවණැතියන් විසින් තම තමන් කෙරෙහි ලා දන යුතු යැ. මෙසේ තමන් තමන් සිත් සතන් හි එළවා දැක්ක යුතු දහමක් දෙසන, මෙ මැ අංගයෙන් ද සමන්විත ශාස්තෘවරයෙක්හු, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැර, අතීතයෙහි ද නො දකිමු, දැනුණු නො දකිමු.

ඉදං කුසලොතී ඛො පන තෙන භගවතා සුපපඤ්ඤත්තං ඉදං අකුසලොතී සුපපඤ්ඤත්තං, ඉදං සාවජ්ජං ඉදං අනවජ්ජං ඉදං සෙවිතඛබ්බං ඉදං න සෙවිතඛබ්බං ඉදං භීතං ඉදං පඤ්ඤං ඉදං කණ්ණසුක්කසප්පට්ඨාගන්තී සුපපඤ්ඤත්තං, එවං කුසලාකුසලසාවජ්ජානවජ්ජසෙවිතඛබ්බාසෙවිතඛබ්බං-භීතපඤ්ඤකණ්ණසුක්කසප්පට්ඨාගානං ධම්මානං පඤ්ඤපෙතාරං ඉමිනාපඛෙගන සමන්තාගතං සඤ්ඤාරං නෙව අතීතංසෙ සමනුපසසාමි. න පනෙතරහි අඤ්ඤත්තං තෙන භගවතා.

සුපපඤ්ඤත්තා ඛො පන තෙන භගවතා සාවකානං නිබ්බානගාමීනී පටිපද සංසද්දතී නිබ්බානඤ්ඤා පටිපද ව. සෙයාථාපි නාම ගඛෙගා-දකං යමුනොදතෙන සංසද්දතී සමෙතී. එවමෙව සුපපඤ්ඤත්තා තෙන භගවතා සාවකානං නිබ්බානගාමීනී පටිපද සංසද්දතී නිබ්බානඤ්ඤා පටිපද ව. එවං නිබ්බානගාමීනියා පටිපදය පඤ්ඤපෙතාරං ඉමිනා පඛෙගන සමන්තාගතං සඤ්ඤාරං නෙව අතීතංසෙ සමනුපසසාමි. න පනෙතරහි අඤ්ඤත්තං තෙන භගවතා.

අභිනිපථනෙතා ඛො පන තස්ස භගවතො ලාභො, අභිනිපථනෙතා සීලොකො යාව ඛතතියා සමපියායමානරූපා විහරන්තී. විගතමදෙ ඛො පන මඤ්ඤ සො භගවා ආභාරං ආභාරෙතී, එවං විගතමදං ආභාරං ආභාරයමානං ඉමිනාපඛෙගන සමන්තාගතං සඤ්ඤාරං නෙව අතීතංසෙ සමනුපසසාමි න පනෙතරහි අඤ්ඤත්තං තෙන භගවතා.

ලඛසභායො ඛො පන සො භගවා සෙධානඤ්ඤාව පටිපත්තානං ඛිණ්ණසවානඤ්ඤා වුසිතවතං, සො භගවා අපනුජ්ජ ඵකාරාමතං අනුයුත්තො විහරතී, එවං ඵකාරාමතං අනුයුත්තං ඉමිනාපඛෙගන සමන්තාගතං සඤ්ඤාරං නෙව අතීතංසෙ සමනුපසසාමි න පනෙතරහි අඤ්ඤත්තං තෙන භගවතා.

යථාවාදී ඛො පන සො භගවා තථාකාරී. යථාකාරී තථාවාදී, ඉති යථාවාදී තථාකාරී, යථාකාරී තථාවාදී, එවං ධම්මානුධම්මපටිපත්තං ඉමිනාපඛෙගන සමන්තාගතං සඤ්ඤාරං නෙව අතීතංසෙ සමනුපසසාමි, න පනෙතරහි අඤ්ඤත්තං තෙන භගවතා.

තිණ්ණවිච්චිකීවෙජ්ජා ඛො පන සො භගවා විගතකථංකථො පරියොසිතසංකපො අජ්ඣාසයං ආදිබ්බවට්ඨියං, එවං තිණ්ණවිච්චිකීවජ්ජං විගතකථංකථං පරියොසිතසංකපං අජ්ඣාසයං ආදිබ්බවට්ඨියං ඉමිනා-පඛෙගන සමන්තාගතං සඤ්ඤාරං නෙව අතීතංසෙ සමනුපසසාමි න පනෙතරහි අඤ්ඤත්තං තෙන භගවතා තී.

ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින්, ‘මේ කුසල්’ යි කියා ම මොනොවට පනවන ලදී. “මේ අකුසල්’ යි කියා ම මොනොවට පනවන ලදී මේ වරද සහිත යැ . . . , මේ වරද රහිත යැ . . . . මේ සෙවියැ යුතු යැ . . . , මේ නො සෙවියැ යුතු යැ . . . , මේ ලාමක ය . . . . මේ උතුම් යැ . . . . මේ කුසලාකුසල ධර්මයනට සමාන ධර්ම යැ යි මොනොවට පනවන ලදී. මෙසේ කුසලාකුසල සාවද්‍යානවද්‍ය සෙවිතව්‍යාසෙවිතව්‍ය භීතප්‍රණීත කෘෂ්ණඥක්ඛ සප්‍රතිභාගධර්මයන් පනවන, මේ කී අංගයෙනුදු සමන්විත ශාස්තෘවරයකු, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැර, අතීතයෙහි දු නො දකිමු, දැනුදු නො දකිමු.

ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සවිචනට නිවන් යන පිළිවෙත මොනොවට පැනැවිණ. යම් සේ ගඟ දිය යමුනාහි දිය හා සැසැදේද, එසේ ම නිවන ද පිළිවෙත ද සැසඳෙයි. මෙසේ ම ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සවිචනට නිවන් යන පිළිවෙත මොනොවට පැනැවිණ. ඒ නිවන ද පිළිවෙත ද සැසඳෙයි. මෙසේ නිවන් යන පිළිවෙත පනවන, මේ අංගයෙනුදු සමන්විත ශාස්තෘවරයකු, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැර, අතීතයෙහි දු නො දකිමු, දැනුදු නො දකිමු.

ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිවෙතෙහි සිටි ශෛක්ෂයන් ගේ ද, වැස නිමැවූ බඹසර ඇති රහතුන් ගේ ද (ඒ ඒ ශාස්තෘ කෘත්‍යයෙහි) සභායත්වය ලද සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (ඔවුන් මැද දී ද පල සමවතින් වසන සේක) සිතින් ඔවුන් බැහැර කොට ඒකාරාමතායෙහි යෙදීන් වසන සේක. මෙසේ ඒකාරාමතායෙහි යෙදුණු මේ කී අංගයෙනුත් සමන්විත, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැර, අන් ශාස්තෘවරයකු අතීතයෙහින් නො දකිමු, දැනුත් නො දකිමු.

ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ප්‍රත්‍යය ලාභ වෙසෙසින් උපත, කීර්තිය වෙසෙසින් උපත, ක්ෂත්‍රියයන් පටන් කොට සියලු දිව්‍යමනුෂ්‍යයෝ ඔබ ප්‍රිය කරන සුලු වැ වෙසෙත්. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පහ වූ මද ප්‍රමාද ඇති සේක් අහර ගන්නා සේක. මෙසේ පහ වූ මද ප්‍රමාද ඇති වැ අහර ගන්නා, මෙකී අංගයෙන් ද සමන්විත වූ ශාස්තෘවරයකු, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැර, අතීතයෙහින් නො ම දකිමු, දැනුදු නො ම දකිමු.

ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි යම්සේ වදරන සේක් ද, එසේ ම කරන කෙනෙක. යම්සේ කරන සේක් ද, එසේ ම වදරන කෙනෙක මෙසේ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යථාචාරී තථාකාරී ද යථාකාරී තථාචාරී ද වන සේක. මෙසේ ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපන්න වූ මේ අංගයෙනුදු සමන්විත ශාස්තෘවරයක් හු, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැර, අතීතයෙහින් නො දකිමු, දැනුදු නො ම දකිමු.

ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උතුමනට නි:ශ්‍රය වූ ආයථිමාර්ගයෙන් තිණු විචිකිච්ඡා ඇති සේක, පහ වූ කථංකථා ඇති සේක, නිම කළ මනෝරථය ඇති සේක. මේ කී අංගයෙනුදු සමන්විත ශාස්තෘවරයකු, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැර, අතීතයෙහින් නො දකිමු, දැනුදු නො දකිමු.”

10. ඉමෙ ඛො භනෙත සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ ඛුහමුනො සනංකුමාරසස භගවතො අට්ඨ යථාභුච්ච වචෙණ්ණ පඨිරුද්ධාසි. තෙන සුදං භනෙත ඛුහමා සනංකුමාරො අක්කමනො හොති පමුදිතො පිතිසොමනසසජාතො භගවතො අට්ඨ යථාභුච්ච වචෙණ්ණ සුඤ්ඤා. අථ භනෙත ඛුහමා සනංකුමාරො ඔළාරිකං අක්කභාවං අභිනිම්චිතියා කුමාරවණ්ණි හුඤ්ඤා පඤ්ඤිඛො දෙවානං තාවතිංසානං පාතුරහොසි සො වෙහාසං අබ්භුග්ගන්තො ආකාසෙ අක්කළිකෙඛි පලලඛෙකන නිසීදි. සෙසාථාපි භනෙත ඛලවා පුරිසො සුපච්චස්තෙ වා පලලඛෙක සමෙ වා භුමිභාගෙ පලලඛෙකන නිසීදෙයා, එවමෙව ඛො භනෙත ඛුහමා සනංකුමාරො වෙහාසං අබ්භුග්ගන්තො ආකාසෙ අක්කළිකෙඛි පලලඛෙකන නිසීද්ධො දෙවෙ තාවතිංසෙ ආමනෙතසි:

ගොව්ඤ්ඤාභමණවතථු

11. තං කිමමඤ්ඤානභී භොතෙතා දෙවා තාවතිංසා. යාව දීඝරක්ඛං මහාපඤ්ඤාභී ච සො භගවා අහොසි. භුතපුබ්බං භො රාජා දීඝමපති නාම අහොසි, දීඝමපතිසස රඤ්ඤාභී ගොව්ඤ්ඤා නාම බ්‍රාහමණො පුරොහිතො අහොසි. දීඝමපතිසස රඤ්ඤාභී රෙණු නාම කුමාරො පුත්තො අහොසි. ගොව්ඤ්ඤාභී බ්‍රාහමණසස ජොතිපාලො නාම මාණවො පුත්තො අහොසි. ඉති රෙණු ව රාජපුත්තො ජොතිපාලො ව මාණවො අඤ්ඤාභී ජබ්බකියා ඉච්චෙවතෙ අට්ඨ සභායා අමෙසුං.

අථ ඛො භො අභොරක්ඛානං අච්චයෙන ගොව්ඤ්ඤා බ්‍රාහමණො කාලමකාසි. ගොව්ඤ්ඤා බ්‍රාහමණො කාලකතෙ රාජා දීඝමපති පරිදෙවෙසී “යස්මිං වත භො මයං සමයෙ ගොව්ඤ්ඤා බ්‍රාහමණො සබ්බකිච්චානි සමමා වොසසජජිඤ්ඤා පඤ්ඤිඛි කාමගුණෙහි සමපපිතා සමධගීභුතා පරිවාරෙම තස්මිං නො සමයෙ ගොව්ඤ්ඤා බ්‍රාහමණො කාලකතො”ති. එවං වුත්තො භො රෙණු රාජපුත්තො රාජානං දීඝමපති. එතදවොච: “මා ඛො තං දෙව ගොව්ඤ්ඤා බ්‍රාහමණො කාලකතෙ අතිබාලං පරිදෙවෙසී. අස්මි දෙව ගොව්ඤ්ඤාභී බ්‍රාහමණසස ජොතිපාලො නාම මාණවො පුත්තො පණ්ඩිතතරො චෙව පිතරා අලමස්දසතරො චෙව පිතරා. යෙ’පි සස පිතා අස්මෙ අනුසාසී, තෙ’පි ජොතිපාලසෙඤ්ඤා මාණවසස අනුසාසනියා”ති. ‘එවං කුමාරා’ති. ‘එවං දෙවා’ති.

10. වහන්ස, සක් දෙවිඳු සනත්කුමාර බ්‍රහ්මභව භංග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මේ යථාභූත භූත අට විස්තරයෙන් පැවැසී ය. වහන්ස, සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම භංග්‍යවතුන් වහන්සේගේ යථාභූත භූත අට අසා, එයින් බොහෝ සෙයින් සතුටු වෙයි, හටගත් ප්‍රීති සොම්නස් ඇත්තේ වෙයි. වහන්ස, ඉක්බිතිව සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම දළ අත් බවක් මවා ගෙන පන්සිඵ ඇති වැ තවතිසා වැසි දෙවියන් අතර පහළ විය. හේ අහස් නැඟ අන්තරික්ෂ ආකාශයෙහි පළහින් හුන්නේ ය. වහන්ස, ශක්තිමත් පුරුෂයෙක් මොනොවට පසතුරුණු අතුළු පළභෙක හෝ සම බිම් පෙදෙසෙක හෝ පළක් බැඳ හිඳුනේ ද, වහන්ස, එසේ ම සනත් කුමාර බ්‍රහ්ම තෙම අහස් නැඟ අන්තරික්ෂ ආකාශයෙහි පළහින් හිඳ තවතිසා වැසි දෙවියන් අමතා මෙසේ කී ය:

ගෝවින්ද බ්‍රාහ්මණ වස්තුව

11. “භවත් තවතිසා වැසි දෙවියෝ එය කීමැ යි සිතක් ද? ඒ භංග්‍යවතුන් වහන්සේ කොතරම් දික් කලක් මහාප්‍රාඤ ම වූ සේක් ද! පෙර වූවක් කියමි. භවත්නි පෙර දවසැ දිසම්පති නම් රජෙක් විය. දිසම්පති රජභට ගොව්ඤ්ඤ නම් බමුණෙක් පෙරෙවි විය. දිසම්පති රජු ගේ පුත් රේණු නම් කුමරෙක් විය. ගෝවින්ද බමුණහු පුත් ජෝතිපාල නම් මාණවකයෙක් විය. මෙසේ රජ පුත් රේණු කුමර ද ජෝතිපාල මාණවක ද අන් ස දෙනෙක් ක්ෂත්‍රියයෝ දෑ යි මේ අට දෙන යහලුවෝ වූහ.

භවත්නි දික් කලක් ඇවෑමෙන් ගොව්ඤ්ඤ බමුණු කලුරිය කෙළේ ය. ගොව්ඤ්ඤ බමුණු කලුරිය කළ කලැ “භවත්නි යම් කලෙක අපි ගොව්ඤ්ඤ බමුණහු කෙරෙහි සියලු කටයුතු මැනැවින් පවරා පංච කාමභූතයන් ගෙන් සමර්ථිත වැ සමන්විත වැ ඉඳුරන් හසුරුවමෝ ද, එ සමයෙහි ම අප ගොව්ඤ්ඤ බමුණු කලුරිය කෙළේ වෙ දෑ!” යි දිසම්පති රජ විලාප කී ය. භවත්නි, මෙසේ විලාප කී කලැ රාජපුත්‍ර රේණුකුමාර තෙම දිසම්පති රජුහු බණවා “දේවයිනි, ඔබ ගොව්ඤ්ඤ බමුණහු කලුරිය කළ කලැ (මෙසේ) ඉතා දැඩි කොට නො වැලැපුණ මැනැව් දේවයිනි, ගෝවින්ද බමුණාට පියාට වැඩි තරම් පණ්ඩිත වූ ද ඒ ඒ කටයුතු දැකීමෙහි පියාට වඩා සමර්ථ වූ ද ජෝතිපාල නම් පුත්‍ර මාණවකයෙක් ඇත. ඔහු ගේ පියා යම් කටයුතු අනුසැසි ද (යම් කටයුතු පිළිබඳ ව අනුශාසන කෙළේ ද) ඒ කටයුතු ද ජෝතිපාල මාණවකයා ගේ අනුශාසනායෙන් ම කෙළේ යැ” යි කී ය. ‘එසේ ද කුමරුවනි?’ යි රජ ඇසී ය. ‘එසේ යැ දේවයිනි’ යි කුමර පිළිවදන් දුන.

12. අථ ඛො හො රාජා දිසම්පති අඤ්ඤතරං පුරිසං ආමනෙහසි, 'එහි තිං අමො පුරිස, යෙන ජොතිපාලො නාම මාණවො තෙනුපසඛකම. උපසඛකම්ඤා ජොතිපාලං මාණවං එවං වදෙහි: හවමස්සු හවනං ජොතිපාලං මාණවං, රාජා දිසම්පති හවනං ජොතිපාලං මාණවං ආමනෙහති, රාජා දිසම්පති හොතො ජොතිපාලසා මාණවසා දසනකාමො'ති. 'එවං දෙවා'ති ඛො හො සො පුරිසො දිසම්පතිසා රඤ්ඤ පටිසසුඤා යෙන ජොතිපාලො මාණවො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකම්ඤා ජොතිපාලං මාණවං එතදවොච: "හවමස්සු හවනං ජොතිපාලං මාණවං, රාජා දිසම්පති හවනං ජොතිපාලං මාණවං ආමනෙහති, රාජා දිසම්පති හොතො ජොතිපාලසා මාණවසා දසනකාමො"ති. 'එවං හො'ති ඛො සො ජොතිපාලො මාණවො තසා පුරිසසා පටිසසුඤා යෙන රාජා දිසම්පති තෙනුපසඛකමි, උපසඛකම්ඤා දිසම්පතිනා රඤ්ඤ සඤ්ඤිං සමමොදි, සමමොද්ඨියං කථං සාරානියං වීතිසාරෙඤා එකමනං නිසීදි. එකමනං නිසිනං ඛො හො ජොතිපාලං මාණවං රාජා දිසම්පති එතදවොච: "අනුසාසතු නො හවං ජොතිපාලො, මා නො හවං ජොතිපාලො අනුසාසනියා පච්චබ්‍යාහාසි, පෙතතිකෙ තං යානෙ යපෙසසාමි, ගොව්ඤ්ඤෙ අභිසිඤ්චිසාමි"ති. 'එවං හො'ති ඛො සො ජොතිපාලො මාණවො දිසම්පතිසා රඤ්ඤ පච්චසෙසාසි.

13. අථ ඛො හො රාජා දිසම්පති ජොතිපාලං මාණවං ගොව්ඤ්ඤෙ අභිසිඤ්චි, පෙතතිකෙ යානෙ යපෙසි. අභිසිකෙතො ජොතිපාලො මාණවො ගොව්ඤ්ඤෙ, පෙතතිකෙ යානෙ යපිනො, යෙ' පි'සස පිතා අපො අනුසාසි තෙ පි අපො අනුසාසති, යෙ'පි'සස පිතා අපො නානුසාසි තෙ'පි අපො අනුසාසති, යෙ'පි'සස පිතා කමමනෙහ අභිසමෙහාසි, තෙ'පි කමමනෙහ අභිසමෙහාති, යෙ'පි'සස පිතා කමමනෙහ නාභිසමෙහාසි තෙ'පි කමමනෙහ අභිසමෙහාති. තමෙනං මනුසසා එවමාහංසු: "ගොව්ඤ්ඤෙ වත හො බ්‍රාහ්මණො, මහාගොව්ඤ්ඤෙ වත හො බ්‍රාහ්මණො"ති. ඉමිනා ඛො එවං හො පරියායෙන ජොතිපාලසා මාණවසා ගොව්ඤ්ඤෙ මහාගොව්ඤ්ඤෙ'කෙච සමඤ්ඤ උදපාදි.

12. භවත්ති, ඉක්බිති දිසම්පති රජ එක්තරා පුරුෂයකු බණවා හෙමිබා පුරුෂය, තෝ මෙහි එව, ජෝතිපාල නම් මාණවකයා වෙත යව. ගොස් ඔහුට, “භවත් ජෝතිපාල මාණවකයාට වැඩෙක් වේ වා! දිසම්පති රජ භවත් ජෝතිපාල මාණවකයාණන් කැඳවයි. දිසම්පති රජ භවත් ජෝතිපාල මාණවකයාණන් දක්නා කැමැත්තේ යැ” යි මෙසේ කියව යි කී ය. භවත්ති, ‘එසේ යැ දේවයිනි’ යි කියා ම ඒ පුරුෂ තෙම දිසම්පති රජහට පිළිවදන් දී, ජෝතිපාල මාණවකයා කරා එළැඹියේ ය. එළඹූ, ජෝතිපාල මාණවකයාට, “භවත් ජෝතිපාල මාණවකයාණනට වැඩෙක් වේ වා. දිසම්පති රජුහු භවත් ජෝතිපාල මාණවකයාණන් කැඳවති, දිසම්පති රජුහු භවත් ජෝතිපාල මාණවකයාණන් දක්නා කැමැත්තාහ” යි සැළකෙළේ ය. ‘භවත, එසේ දූ’ යි කියා ම ජෝතිපාල මාණවක ඒ පුරුෂයාට පිළිවදන් දී දිසම්පති රජු වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹ, දිසම්පති රජු හා සතුටු විය. සතුටට කරුණු වූ සිතූ රැඳවියැ යුතු කථා අවසන් කොට, එක් පසෙකැ හිඳ ගත. එක් පසෙක හුන්නා වූ ම ජෝතිපාල මාණවකයාට දිසම්පති රජ, “භවත් ජෝතිපාල තෙමේ අපට අනුශාසන කෙරේ වා, භවත් ජෝතිපාල තෙමේ අපට අනුශාසන කිරීමෙන් ඉවත් නො වේ වා (අපට අනුශාසන කිරීම පිළිකෙවු නො කෙරේ වා), ඔබ සිය පියා අයත් වැ තුබුණු තනතුරෙහි තබන්නෙමි, ගෝච්ඤ බමුණානන් දරු තනතුරෙහි අභිෂික්ත කරන්නෙමි” යි කී ය. ‘එසේ යැ, භවතාණනි, යි හේ ජෝතිපාල මාණවක දිසම්පති රජහට පිළිවදන් දුන.

13. භවත්ති, ඉක්බිති දිසම්පති රජ ජෝතිපාල මාණවකයා ගෝච්ඤ බමුණා දරු තනතුරෙහි අභිෂික්ත කෙළේ ය. ඔහු පිය බමුණු දරු තනතුරෙහි තැබී ය. ජෝතිපාල මාණවක තෙම ගෝච්ඤ බමුණා දරු තනතුරෙහි අභිෂික්ත වූයේ, සිය පියා දරු තනතුරෙහි තබන ලදුයේ, ඔහු පියා යම් අර්ථයන් අනුසැයි ද, ඒ අර්ථ ද අනුසයි. ඔහු පියා යම් අර්ථ නො අනුසැයි ද ඒ අර්ථත් අනුසයි. ඔහු පියා යම් කර්මාන්ත සංවිධාන කොට තැබී ද, ඒ කර්මාන්ත ද සංවිධාන කෙරෙයි. ඔහු පියා යම් කර්මාන්ත සංවිධාන නො කෙළේ ද, ඒ කර්මාන්ත ද සංවිධාන කෙරෙයි. මිනිස්සු ඔහුට, “ආශ්වයාසියෙක! භවත්ති, මේ ගෝච්ඤ බමුණා යැ, පුදුමයෙකි! මේ තෙමේ මහා ගෝච්ඤ බ්‍රාහ්මණ යැ!” යි මෙසේ කීහ. භවත්ති, මේ කරුණින් ජෝතිපාල මාණවකයාට ‘ගෝච්ඤ ය, මහාගෝච්ඤ’ යැ යි ම නම උපන.

රජසංවිභාගො

14. අථ ඛො භො මහාගොව්ඤ්ඤා ඩ්වාරාමණො යෙන තෙ ඡ ඛත්තියා තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිඤ්ඤා තෙ ඡ ඛත්තියෙ එතදවොච: දිසමපති ඛො භො රාජා ජිණ්ණො ඩ්වාරො මහලලකො අද්ධගතො වයො අනුපපතො. කො නු ඛො පන භො ජානාති ජීවිතං, යානං ඛො පනෙතං විජ්ජති යං දිසමපතිමහි රඤ්ඤා කාලකතෙ රාජකතාරො රෙණුං රාජපුතං රජේ අභිසිඤ්ඤො, ආයනානු භොතො යෙන රෙණු රාජපුතො තෙනුපසඛකමථ. උපසඛකමිඤ්ඤා රෙණු රාජපුතං එවං වදෙථ: "මයං ඛො භොතො රෙණුසස සභායා පියා මනාපා අපට්ඨකුලා, යංසුඛො භවං තංසුඛා මයං, යංදුකො භවං තංදුකො මයං. දිසමපති ඛො භො රාජා ජිණ්ණො ඩ්වාරො මහලලකො අද්ධගතො වයො අනුපපතො. කො න ඛො පන භො ජානාති ජීවිතං, යානං ඛො පනෙතං විජ්ජති යං දිසමපතිමහි රඤ්ඤා කාලකතෙ රාජ කතාරො භවතො රෙණු රජේ අභිසිඤ්ඤො. සචෙ භවං රෙණු රජං ලහෙථ, සංවිහජෙථ නො රජේතා"ති. 'එවං භො'ති ඛො භො තෙ ඡ ඛත්තියා මහාගොව්ඤ්ඤා ඩ්වාරාමණො පටිසසුඤ්ඤා යෙන රෙණු රාජපුතො තෙනුපසඛකමිසු. උපසඛකමිඤ්ඤා රෙණු රාජ- පුතං එතදවොච්ච: "මයං ඛො භොතො රෙණුසස සභායා පියා මනාපා අපට්ඨකුලා, යංසුඛො භවං තංසුඛා මයං, යංදුකො භවං තංදුකො මයං. දිසමපති ඛො භො රාජා ජිණ්ණො ඩ්වාරො මහලලකො අ ගතො වයො අනුපපතො. කො නු ඛො පන භො ජානාති ජීවිතං. යානං ඛො පනෙතං විජ්ජති යං දිසමපතිමහි රඤ්ඤා කාලකතෙ රාජ- කතාරො භවතො රෙණු රජේ අභිසිඤ්ඤො. සචෙ භවං රෙණු රජං ලහෙථ, සංවිහජෙථ නො රජේතා"ති "කො නු ඛො භො අඤ්ඤා මම විජිතෙ සුඛමෙධෙථ' අඤ්ඤානු භවතෙහි. සවාහං භො රජං ලභියාමි සංවිහජියාමි වො රජේතා"ති.

15. අථ ඛො භො අභොරතොනං අවචයෙන රාජා දිසමපති කාලමකාසි. දිසමපතිමහි රඤ්ඤා කාලකතෙ රාජකතාරො රෙණු රාජපුතං රජේ අභිසිඤ්ඤො. අභිසිඤ්ඤො රෙණු රජේතා පඤ්ඤාති කාමගුණෙහි සමපපිතො සමඛිතිභුතො පරිචාරෙති. අථ ඛො භො මහාගොව්ඤ්ඤා ඩ්වාරාමණො යෙන තෙ ඡ ඛත්තියා තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිඤ්ඤා තෙ ඡ ඛත්තියෙ එතදවොච: දිසමපති ඛො භො රාජා කාලකතො අභි- සිඤ්ඤො රෙණු රජේතා, පඤ්ඤාති කාමගුණෙහි සමපපිතො සමඛිති- භුතො පරිචාරෙති. කො නු ඛො පන භො ජානාති. මදනියා කාමා. ආයනානු භොතො යෙන රෙණු රාජා තෙනුපසඛකමථ, උපසඛක- මිඤ්ඤා රෙණු රාජානං එවං වදෙථ: දිසමපති ඛො භො රාජා කාල- කතො. අභිසිඤ්ඤො භවං රෙණු රජේතා. සරති භවං තං වචනනති.

1. සුඛො භවෙථ - මජ්ඣ
 සුඛං භවෙය්‍යාථ - ස්‍යා
 සුඛමෙධෙය්‍යාථ - ජා
 සුඛං භවෙය්‍යාථ - කං

රාජ්‍ය සංවිභාගය

14. එකලා ඒ මහාගොව්ඤ්ඤ බමුණාණෝ ඒ (යහලු) ක්ෂත්‍රියයන් සදෙනා වෙත එළැඹියාහ. එළැඹූ ඒ ක්ෂත්‍රියයන් ස දෙනාට මෙය සැළ කෙළේය: “භවත්නි, දිසම්පති රජ ජීර්ණය, වෘද්ධය, මහලු ය, ඉක්මුණු කල් ඇත්තේ ය, පැයිම් වයසට පැමිණියේ ය. භවත්නි, ජීවිතය (මෙතෙක් පවතිනැ යි) කවරෙක් දැනි ද? දිසම්පති රජුහු කලුරිය කළ කල්හි රාජකාරක (රජකිහු පත් කරන) ඇමැතියෝ රාජපුත්‍ර රේණු කුමරහු රජයේ අභිමික්ත කරන්නාහ යන යමෙක් ඇද්ද, මෙ කරුණ එකාන්තයෙන් විදාමාන ය. භවත්හු එත් වා. රජ පුත් රේණු කුමර කරා එළැඹෙත් වා. එළැඹ ඔහුට “අපි වූ කලි භවත් රේණුහු ගේ ප්‍රිය වූ මන වඩන නොපිළිකල් (අවිරුද්ධ) යහලුවෝ වම්හ. භවත් තෙමේ යම් සැපයක් ඇත්තේ ද අපිත් ඒ සැපය ම ඇත්තම්හ. භවත් තෙමේ යම් දුකක් ඇත්තේ ද අපිත් ඒ දුක ම ඇත්තම්හ (අපි සහසුඛි සහගොකී මිතුරම්හ). භවත් තෙමේ ඉදින් රජය ලබන්නේ ද, (එසේ කලා) අපට රාජ්‍යයෙන් සංවිභාග කරන්නේ මැනැවැයි (රාජ්‍යයන් බෙද දුන මැනැවැයි) මෙසේ කියවු” යනු යි.

‘භවත එසේ යැ’ යි ම ඒ ක්ෂත්‍රියයෝ ස දෙන මහාගොව්ඤ්ඤ බමුණාට පිළිවදන් දී, රේණු රාජපුත්‍රයා කරා එළැඹියාහ. එළැඹූ ඔහුට “අපි වූ කලි භවත් රේණුහු ගේ ප්‍රිය වූ මනාප වූ අනුකූල වූ යහලුවෝ වම්හ. භවත් තෙමේ යමක් සැප කොට ඇත්තේ ද අපිත් එය ම සැප කොට ඇත්තම් හ. භවත් තෙමේ යමක් දුක් කොට ඇත්තේ ද අපිත් එය ම දුක් කොට ඇත්තම්හ. භවත, දිසම්පති රජ ජරාජීර්ණ ය, වෘද්ධ ය, මහලු ය, ඉක්මි කල් ඇත්තේ ය, පැයිම් වියට පැමිණියේ ය. භවත කවරෙක් ජීවිතය දැනි ද? දිසම්පති රජුහු කලුරිය කළ කලා රාජකාරක ඇමැතියෝ රේණුහු රජයෙහි අභිමික්ත කරන්නාහ යන මෙ කරුණ ඇති එකෙක. ඉදින් භවත් රේණු තෙමේ රජය ලද්දේ වී නම්, අපට රාජ්‍යයෙන් සංවිභාග කළ මැනැවැ” යි සැළ කළාහ. “භවත්නි, භවතුන් හැර, අන් කවර කෙනෙක් මා රටෙහි සැපයට පැමිණෙන්නාහු ද! භවත්නි, ඉදින් මේ රජය ලදීම් නම් ඔබ හැමට රාජ්‍යසංවිභාගය කරන්නෙමි” යි රේණු කුමර පිළිවදන් දුන.

15. භවත්නි, ඉක්බිති කල් යෑමෙන් දිසම්පති රජ කලුරිය කෙළේ ය. දිසම්පති රජු කලුරිය කළ කල්හි රාජකාරක ඇමැතියෝ රේණු රජකුමර රජයෙහි අභිමික්ත කළහ. රාජ්‍යයෙන් අභිමික්ත වූ රේණු තෙම පස් කම් ගුණවලින් සමර්පිත වූ සමන්විත වූ ඉදුරන් හසුරුවයි. භවත්නි, එ කල්හි මහාගොව්ඤ්ඤ බමුණු ඒ ක්ෂත්‍රියයන් ස දෙනා කරා එළැඹියේ ය. එළැඹ ඒ ක්ෂත්‍රියයන් සදෙනා බණවා, “භවත්නි, දිසම්පති රජ කලුරිය කෙළේ ය. රේණු තෙම රජයෙන් අබිසෙස් ලද්දේ පස් කම් කොටසුන් ගෙන් සමර්පිත වූ සමන්විත වූ ඉදුරන් හසුරුවයි. කාමයෝ මද ප්‍රමාදයනට කරුණුහ. එයින් මත් වූ පෙරු තමා ගිවිසු දැ යිහි නො කෙරේ දෝ යි කවරෙක් දැනි ද? භවත්නි එත් වා, රේණු රජු කරා එළැඹෙනු මැනැව.

'එවං හො'ති ඛො හො තෙ ඡ ඛත්තියා මහාගොව්ඤ්ඤසුත්තං බ්‍රාහ්මණසුත්තං පටිසසුත්තං යෙන රෙණු රාජා තෙනුපසඛකම්භු, උපසඛකම්භු රෙණු රාජානං එතදවොචුං: දිසමපති ඛො හො රාජා කාලකතො, අභිසිකො හවං රෙණු රජෙජනං. සරති හවං තං වචනනති.' 'සරාමහං හො තං වචනං කො නු ඛො හො පහොති ඉමං මහාපථවිං උත්තරෙන ආයතං දකඛිණෙන සකටමුඛං සත්තධා සමං සුචිහත්තං විහජිතුනති.' 'කො නු ඛො හො අඤ්ඤා පහොති අඤ්ඤා මහාගොව්ඤ්ඤෙන බ්‍රාහ්මණෙනා'ති.

16. අථ ඛො හො රෙණු රාජා අඤ්ඤානරං පුරිසං ආමනෙතසි: එහි නිං අමොහා පුරිසං, යෙන මහාගොව්ඤ්ඤ බ්‍රාහ්මණො තෙනුපසඛකම්භු, උපසඛකම්භු මහාගොව්ඤ්ඤ බ්‍රාහ්මණං එවං වදෙති: 'රාජා තං හතෙත රෙණු ආමනෙතති'ති. 'එවං දෙවා'ති ඛො හො සො පුරිසො රෙණුසුත්තං රඤ්ඤා පටිසසුත්තං යෙන මහාගොව්ඤ්ඤ බ්‍රාහ්මණො තෙනුපසඛකම්භු. උපසඛකම්භු මහාගොව්ඤ්ඤ බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: 'රාජා තං හතෙත රෙණු ආමනෙතති'ති. 'එවං හො'ති ඛො සො මහාගොව්ඤ්ඤ බ්‍රාහ්මණො තසු පුරිසසුත්තං පටිසසුත්තං යෙන රෙණු රාජා තෙනුපසඛකම්භු, උපසඛකම්භු රෙණුනා රඤ්ඤා සද්ධිං සමමොදි, සමමොදනීයං කථං සාරානීයං විනිසාරෙතො එකමතතං නිසීදි, එකමතතං නිසිතතං ඛො හො මහාගොව්ඤ්ඤ බ්‍රාහ්මණං රෙණු රාජා එතදවොච: එතු හවං ගොව්ඤ්ඤ, ඉමං මහාපථවිං උත්තරෙන ආයතං දකඛිණෙන සකටමුඛං සත්තධා සමං සුචිහත්තං විහජිතු'ති. 'එවං හො'ති ඛො සො මහාගොව්ඤ්ඤ බ්‍රාහ්මණො රෙණුසුත්තං රඤ්ඤා පටිසසුත්තං ඉමං මහාපථවිං උත්තරෙන ආයතං දකඛිණෙන සකටමුඛං සත්තධා සමං සුචිහත්තං විහජි සබ්බානි සකටමුඛානි පට්ඨපෙසි තනු සුදං මජ්ඣෙ මරෙණුසුත්තං රඤ්ඤා ජනපදෙ හොති.

“දන්තපුරං කලිඛිතානං¹ අසසකානඤ්ඤි පොතනං
මාභිසකති අචන්තිනං සොචිරානඤ්ඤි රොරුකං
මිට්ඨො ව විදෙහානං වමපා අභෙගසු මාපිතා,
බාරාණසී ව කාසිනං එතෙ ගොව්ඤ්ඤමාපිතා”ති.

17. අථ ඛො හො තෙ ඡ ඛත්තියා යථාසකෙන ලාභෙන අත්තමනා අහෙසුං පරිපුණ්ණසඛකපා “යං වන නො අහොසි ඉච්ඡිතං යං ආකඛිතං යං අධිපෙපතං යං අධිපජිතං. තං නො ලද්ධන්ති.”

“සත්තභු බ්‍රහ්මදකොතො ව වෙසභු හරතො සහා රෙණු දෙච ව ධතරට්ඨා² තදසුං සත්තභාරතා”ති.

පඨමභාණවාරං නිට්ඨිතං.

1. කාලිඛිතානං සතා කං - PTS
2. රෙණුදෙව ධතරට්ඨා ව මජ්ඣ.

එළැඹි රේණු රජහට, “භවත්ති, දිසම්පති රජ කලුරිය කෙළේ ය. භවත් රේණු තෙම රජයෙන් අබ්බසේ ලද්දේ ය. භවත් තෙම (පෙර දවසැ කී) ඒ වචනය සිහි කෙරෙයි ද?” යි මෙ වචන කියනු මැනැවැ” යි සැළ කෙළේ ය ‘භවත, එසේ යැ’ යි ම ඒ කැන්හු ස දෙන මහාගොවිඤ්ඤ බමුණුහට පිළිවදන් දී, රේණු රජු කරා එළැඹිණාහ. එළැඹි, රේණු රජුට, ‘භවතාණනි, දිසම්පති රජ කලුරිය කෙළේ ය. භවත් රේණු තෙම රජයෙන් අබ්බසේ ලද්දේ ය. භවත් තෙමේ (පෙර දවසැ කී) ඒ වචනය සිහි කෙරෙයි ද? යි කීහ. “භවත්ති, ඒ වචනය මම සිහි කෙරෙමි. භවත්ති, උතුරින් දික් වැ දකුණින් ගැල්ලුව සේ පිහිටීමේ මහ පොළොව සමලෙස සත් කොටසකට මොනොවට බෙදන්නට කවරෙක් සමත් වෙයි?” දැයි රජ කී ය. “භවත, මහාගොවිඤ්ඤ බමුණු හැර අන් කවරෙක් සමත් වෙයිද?” යි ඒ කැන්හු කීහ.

16. භවත්ති, ඉක්බිති රේණු රජ එක්තරා පුරුෂයකු බණවා, ‘හෙමිබා මිනිස, මෙහි එව. මහාගොවිඤ්ඤ බමුණුහු කරා යව. ගොස් ඔහුට, ‘වහන්ස, රේණු රජ ඔබ කැඳවා’ යැ යි මෙසේ කියව’ යි කී ය. භවත්ති, ‘දෙවයිනි, එසේ යැ’ යි ම කියා ඒ පුරුෂ තෙම රේණු රජුට පිළිවදන් දී, මහාගොවිඤ්ඤ බමුණු වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹි ඔහුට, ‘වහන්ස, රේණු රජුපුරුචෝ ඔබ අමතති’ යි සැළ කෙළේ ය. ‘එසේ ද භවත’ යැ යි කියා ම ඒ මහා ගෝවිඤ්ඤ බ්‍රාහ්මණ තෙම ඒ පුරුෂයාට පිළිවදන් දී රේණු රජු කරා එළැඹියේ ය. එළැඹි, රේණු රජු හා සතුටු විය. සතුටට කරුණු වූ සිංහ රැඳූ විසැ යුතු වූ කපා නිමවා, එක් පසෙක හුන්නේ ය. රේණු රජ එක් පසෙක හුන්නාවූ ම මහාගොවිඤ්ඤ බමුණුහු බණවා, ‘භවත් ගෝවිඤ්ඤයෝ එත් වා. උතුරුදිගින් දික් වැ ද දකුණුදිගින් ගැල්ලුවක් බඳු ව ද පිහිටි මේ මහ පොළොව සම ලෙස සත් කොටසකට බෙද වා’ යි කී ය. ‘එසේ යැ, භවත්ති’ යි ම ඒ මහාගෝවිඤ්ඤ බ්‍රාහ්මණ තෙම රේණු රජුහට පිළිවදන් දී, උතුරින් දික් වැ ද දකුණින් ගැල්ලුවක් සේ ව ද පිහිටි මේ මහ පොළොව සම ලෙස සත් කොටසකට බෙදී ය. සියලු රාජ්‍යයන් ගැල්ලුව සේ සිටිනුවන් කොට පිහිටුවී ය. එහි ඒ හැම මැද රේණු රජුගේ ජනපදය වෙයි.

“ කලිඟු රටැ දන්තපුරය ද, අශ්මකරට පෝතන පුරය ද, අවන්ති රටැ මාහිස්සති පුරය ද, සෝචිර රටැ රෝරුක පුරය ද, විදේහ රටැ මිටිලා පුරය ද, අංගරටැ වම්පා පුරය ද, කසි රටැ බාරාණසි පුර ය ද යන මේ නුවර සත ගෝවිඤ්ඤ බමුණුහු විසින් කරවන ලදී. ”

17. භවත්ති, ඉක්බිති ඒ කැන්හු ස දෙන “ආශ්වයායියෙක! භවත්ති, අප විසින් යමෙක් රිසියෙන ලද්දේ වී ද, යමෙක් අපේක්ෂිත වී ද, යමෙක් අදහස් කරන ලද්දේ වී ද, යමෙක් පතන ලද්දේ වී ද, එය අප විසින් ලබන ලදු යි තමන් ලද පරිදි වූ ලාභයෙන් සතුටු වූවාහු, පිරිපුන් මනෝ-රථ ඇත්තෝ වූහ.

“සත්තභු රජ ද බ්‍රහ්මදත්ත රජ ද වෙස්සභු රජ ද හරත රජ ද රේණු රජ ද දෙදෙනෙක් ධාතරාජ්‍යට රජුහු දැ යි එද භාරත රජුහු සත් දෙනෙක් වූහ.”

පළමු බණවර නිමියේ ය.

කීඝනිසද්දබ්බුගගමනං

18. අථ ඛො භො තෙ ඡ ඛතතියා යෙන මහාගොච්ඡෙදු ඩ්වහමිණො තෙනුපසඬකමීඤ්ඤ උපසඬකමීඤ්ඤා මහාගොච්ඡෙදු ඩ්වහමිණං එතදචොචුච්ඤ: “යථා ඛො හවං ගොච්ඡෙදු රෙණුසස රඤ්ඤෙදු සභායො පියො මනාපො අප්පට්ඨකකුලො, එවමෙව ඛො හවං ගොච්ඡෙදු අමහාකමපි සභායො පියො මනාපො අප්පට්ඨකකුලො. අනුසාසතු නො හවං ගොච්ඡෙදු, මා නො හවං ගොච්ඡෙදු අනුසාසතියා පච්චබ්භාකාසී’ති. ‘එවං භො’ති ඛො සො මහාගොච්ඡෙදු ඩ්වහමිණො තෙසං ඡන්තං ඛතතියානං පච්චසෙසාසී. අථ ඛො භො මහාගොච්ඡෙදු ඩ්වහමිණො සත්ත ව රාජානො ඛතතියෙ මුද්ධාවපිනෙත රජේඡ අනුසාසී, සත්ත ව ඩ්වහමිණමහාසාලෙ, සත්ත ව නභාතකසතානි මනෙත වාවෙසී.

19. අථ ඛො භො මහා ගොච්ඡෙදුසස ඩ්වහමිණසස අපරෙන සමයෙන එවං කල්‍යාණො කීඝනිසද්දො අබ්බුගගඤ්ඡ්ඡ’ සකඛී මහාගොච්ඡෙදු ඩ්වහමිණො ඩ්වහමානං පසසති, සකඛී මහාගොච්ඡෙදු ඩ්වහමිණො ඩ්වහමුනා සාකචෙඡති සලලපති මනෙතති’ති. අථ ඛො භො මහාගොච්ඡෙදුසස ඩ්වහමිණසස එතදභොසී: මඤ්ඤං ඛො එවං කල්‍යාණො කීඝනිසද්දො අබ්බුගගතො.¹ සකඛී මහාගොච්ඡෙදු ඩ්වහමිණො ඩ්වහමානං පසසති සකඛී මහාගොච්ඡෙදු ඩ්වහමිණො ඩ්වහමුනා සාකචෙඡති සලලපති මනෙතති’ති. න ඛො පනාහං ඩ්වහමානං පසසාමි න ඩ්වහමුනා සාකචෙඡමි, න ඩ්වහමුනා සලලපාමි න ඩ්වහමුනා මනෙතමි, සුතං ඛො පන මෙතං ඩ්වහමිණානං මුද්ධානං මහලලකානං ආචරියපාචරියානං භාසමානානං: “යො වසසිකෙ වතතාරො මාසෙ පටිසලලීයති කරුණං කුමානං කුමායති, සො ඩ්වහමානං පසසති ඩ්වහමුනා සාකචෙඡති ඩ්වහමුනා සලලපති ඩ්වහමුනා මනෙතති’ති යනානුනාහං වසසිකෙ වතතාරො මාසෙ පටිසලලීයෙය්‍යං කරුණං කුමානං කුමායෙය්‍යානති.’”

20. අථ ඛො භො මහාගොච්ඡෙදු ඩ්වහමිණො යෙන රෙණු රාජා තෙනුපසඬකමී, උපසඬකමීඤ්ඤා රෙණු රාජානං එතදචොච මඤ්ඤං ඛො භො එවං කල්‍යාණො කීඝනිසද්දො අබ්බුගගතො, සකඛී මහාගොච්ඡෙදු ඩ්වහමිණො ඩ්වහමානං පසසති, සකඛී මහාගොච්ඡෙදු ඩ්වහමිණො ඩ්වහමුනා සාකචෙඡති සලලපති මනෙතති’ති. න ඛො පනාහං භො ඩ්වහමානං පසසාමි, න ඩ්වහමුනා සාකචෙඡමි න ඩ්වහමුනා සලලපාමි න ඩ්වහමුනා මනෙතමි,

---

1. අබ්බුගගට්ඨ - මජ්ඣං

තික්ඛධි නැගීම

18. භවත්ති, එ කලා ඒ ක්ෂත්‍රියයෝ සදෙන මහාගොව්ඤ්ඤ බමුණහු කරා එළැඹියාහ. එළැඹ, ඔහු බණවා, “භවත් ගෝව්ඤ්ඤාණෝ යම් සේ රේණු රජුහට යහලුත් ප්‍රියත් මනාපත් අවිරුද්ධත් වේ ද, එසේ ම භවත් ගොව්ඤ්ඤයෝ අපට ද යහලුත් ප්‍රියත් මනාපත් අවිරුද්ධත් වෙත්. භවත් ගොව්ඤ්ඤයෝ අපට අනුශාසන කෙරෙත් වා. භවත් ගොව්ඤ්ඤයෝ අපට අනුශාසන කිරීමෙන් ඉවත් නො වෙත් වා” යි මෙ බස් පැවැසූහ. ‘එසේ ය භවත්ති, යි ම ඒ මහා ගෝව්ඤ්ඤ බමුණු ඒ ක්ෂත්‍රියයන් ස දෙනාට පිළිවදන් යුත. භවත්ති, එ කලා ඒ මහාගෝව්ඤ්ඤ බ්‍රාහ්මණ තෙම රජබවහි මුදුනා අබ්‍රහ්මණ ලත් සත් කැත් රජුහට ද, (අනුපුරෝහිත වූ) බමුණු මහසල් සත් දෙනකුට ද අනුශාසන කෙළේ ය. ස්නාතකයන් සත් සියයකට වේද හැදැරවී ය.

19. භවත්ති, පසු කලෙක මහාගෝව්ඤ්ඤ බමුණා පිළිබඳ වැ “මහා-ගෝව්ඤ්ඤ බමුණාණෝ සියැසින් ම බ්‍රාහ්මයා දකී. මහාගෝව්ඤ්ඤ බමුණාණෝ සියැසින් දැක ම බ්‍රාහ්මයා හා සාකච්ඡාකෙරෙයි, කථාකෙරෙයි, මන්ත්‍රණය කෙරේ” යැ යි මෙසේ කලාණ වූ යශෝසෝඡයෙක් උස් වැ නැංගේ ය. භවත්ති, ඉක්බිති මහාගෝව්ඤ්ඤ බමුණාහට “මහාගෝව්ඤ්ඤ බමුණු සියැසින් බ්‍රාහ්මයා දකී” යැ යි, ‘සියැසින් දැක බ්‍රාහ්මයා හා සාකච්ඡා කෙරෙයි, සංලාප කෙරෙයි, මන්ත්‍රණය කෙරේ යැ” යි මා පිළිබඳ වැ මෙසේ කලාණ වූ යශෝසෝඡයෙක් උස් වැ නැංගේ ය. එහෙත් මම වූ කලි බ්‍රාහ්මයා නො ම දකිමි, බ්‍රාහ්මයා හා සාකච්ඡා නො කරමි, බ්‍රාහ්මයා හා කතා බහ නො කරමි, බ්‍රාහ්මයා හා මන්ත්‍රණය නො කරමි. එතෙකුදු වුවත්, ‘යමෙක් වැසි සාර මසැ විවික්ත වැ වසන්නේ නම්, කරුණා ධ්‍යානය වඩන්නේ නම්, හේ බ්‍රහ්ම දක්නේ ය, බ්‍රහ්ම හා කතාබහ කරන්නේ ය, බ්‍රහ්ම හා මන්ත්‍රණය කරන්නේ යැ’ යි කියන වැඩි සිටි මහලු වූ ආවායා ප්‍රාවායායන් ගේ වචනය මා විසින් අසන ලද්දේ වෙයි. මම වැසි සාර මසැ විවික්ත වන්-නෙමි නම්, කරුණාධ්‍යානය වඩන්නෙමි නම් යෙහෙකැ” යි මෙ සිත වි ය.

20. භවත්ති, ඉක්බිති මහාගෝව්ඤ්ඤ බමුණු රේණු රජ කරා එළැඹියේ ය. එළැඹ ඔහුට මෙය කීය: “භවත, මහාගොව්ඤ්ඤ බමුණා බ්‍රහ්ම සියැසින් දකියි, මහාගොව්ඤ්ඤ බමුණා සියැසින් දැක බ්‍රාහ්ම හා සාකච්ඡා කෙරෙයි, කතාබහ කෙරෙයි, මන්ත්‍රණය කෙරේ” යැ යි මෙසේ මා පිළිබඳ කලාණ වූ අද්භූත වූ යශෝසෝඡයෙක් උස් වැ නැංගේ ය. එහෙත්, භවත, මම බ්‍රහ්ම නො දකිමි, බ්‍රහ්ම හා සාකච්ඡා නො කෙරෙමි, බ්‍රහ්ම හා කතාබහ නො කරමි, බ්‍රහ්ම හා මන්ත්‍රණය නො කරමි.

සුතං ඛො පන මෙතං බ්‍රාහ්මණොනං වුද්ධානං මහලලකානං ආචරියපාචරියානං භාසමානානං: යො වසසිකෙ වතතාරො මාසෙ පට්ඨලලීයති කරුණං කුමානං කුමායති, සො බ්‍රහ්මානං පසසති බ්‍රහ්මුනා සාකච්ඡති බ්‍රහ්මුනා සලලපති බ්‍රහ්මුනා මනෙතති. ඉච්ඡාමහං හො වසසිකෙ වතතාරො මාසෙ පට්ඨලලීයිතුං, කරුණං කුමානං කුමායිතුං, නාමහි කෙනචි උපසඩකම්තඛෙඛා අඤ්ඤත්‍ර ඵකෙග හතතාහිභාරොනා'ති. 'සසස'දනි හවං ගොච්ඡෙදු කාලං මඤ්ඤති'ති,

21. අථ ඛො සො මහාගොච්ඡෙදු බ්‍රාහ්මණො යෙන තෙ ඡ ඛතතියා තෙනුපසඩකම්, උපසඩකම්ඪා තෙ ඡ ඛතතියෙ ඵතදවොච: මයහං ඛො හො ඵචං කලායාණො කිතතිසදෙදා අබහුග්ගතො සකඛී මහාගොච්ඡෙදු බ්‍රාහ්මණො බ්‍රහ්මානං පසසති සකඛී මහාගොච්ඡෙදු බ්‍රාහ්මණො බ්‍රහ්මුනා සාකච්ඡති සලලපති මනෙතති ති, න ඛො පනාහං හො බ්‍රහ්මානං පසසාමී න බ්‍රහ්මුනා සාකච්ඡමී න බ්‍රහ්මුනා සලලපාමී න බ්‍රහ්මුනා මනෙතමී. සුතං ඛො පන මෙතං බ්‍රාහ්මණොනං වුද්ධානං මහලලකානං ආචරියපාචරියානං භාසමානානං: යො වසසිකෙ වතතාරො මාසෙ පට්ඨලලීයති කරුණං කුමානං කුමායති, සො බ්‍රහ්මානං පසසති බ්‍රහ්මුනා සාකච්ඡති බ්‍රහ්මුනා සලලපති බ්‍රහ්මුනා මනෙතති'ති. ඉච්ඡාමහං හො වසසිකෙ වතතාරො මාසෙ පට්ඨලලීයිතුං, කරුණං කුමානං කුමායිතුං, නාමහි කෙනචි උපසඩකම්තඛෙඛා අඤ්ඤත්‍ර ඵකෙන හතතාහිභාරොනා'ති. 'සසස'දනි හවං ගොච්ඡෙදු කාලං මඤ්ඤති'ති.

22. අථ ඛො හො මහාගොච්ඡෙදු බ්‍රාහ්මණො යෙන සත්ත ව බ්‍රාහ්මණමහා සාලා සත්ත ව නභාතකසතානි තෙනුපසඩකම්. උපසඩකම්ඪා සත්ත ව බ්‍රාහ්මණමහාසාලෙ සත්ත ව නභාතකසතානි ඵතදවොච: 'මයහං ඛො හො ඵචං කලායාණො කිතතිසදෙදා අබහුග්ගතො. සකඛී මහාගොච්ඡෙදු බ්‍රාහ්මණො බ්‍රහ්මානං පසසති සකඛී මහාගොච්ඡෙදු බ්‍රාහ්මණො බ්‍රහ්මුනා සාකච්ඡති සලලපති මනෙතති ති. න ඛො පනාහං හො බ්‍රහ්මානං පසසාමී න බ්‍රහ්මුනා සාකච්ඡමී න බ්‍රහ්මුනා සලලපාමී න බ්‍රහ්මුනා මනෙතමී. සුතං ඛො පන මෙතං බ්‍රාහ්මණොනං වුද්ධානං මහලලකානං ආචරියපාචරියානං භාසමානානං: යො වසසිකෙ වතතාරො මාසෙ පට්ඨලලීයති, කරුණං කුමානං කුමායති සො බ්‍රහ්මානං පසසති බ්‍රහ්මුනා සාකච්ඡති බ්‍රහ්මුනා සලලපති බ්‍රහ්මුනා මනෙතති. තෙනහි 'හො යථා සුතෙ යථාපරියතෙත මනෙත විජාරොන සර්ඛායං කරොථ, අඤ්ඤං මඤ්ඤං ච මනෙත වාචෙථ. ඉච්ඡාමහං හො වසසිකෙ වතතාරො මාසෙ පට්ඨලලීයිතුං, කරුණං කුමානං කුමායිතුං, නාමහි කෙනචි උපසඩකම්තඛෙඛා අඤ්ඤත්‍ර ඵකෙන හතතාහිභාරොනා'ති. 'සසස'දනි හවං ගොච්ඡෙදු කාලං මඤ්ඤති'ති.

‘යමෙක් වැසි සාර මස විවික්ත වන්නේ නම් කරුණාධ්‍යානය වඩන්නේ නම් හේ බ්‍රහ්ම දක්නේ ය, බ්‍රහ්ම හා සාකච්ඡා කරන්නේ ය, බ්‍රහ්ම හා කතාබහ කරන්නේ ය, බ්‍රහ්ම හා මන්ත්‍රණය කරන්නේ යැ’ යි කියන වැඩි සිටි මහළු වූ ආවායඹී ප්‍රවායඹී බ්‍රහ්මණන් ගේ මේ වචනය මා අසා ඇත. හවත, වැසි සාරමසැ විවික්ත වන්නට, කරුණාධ්‍යානය වඩන්නට මම කැමැත්තෙමි. එක ම බත් එළවන්නක්හු විනා අන් කිසිවකු දු විසින් නො එළැඹියැ යුත්තෙමි වෙමි” යනු යි. “හවත් ගෝව්ඤ්ඤයෝ යමකට කල් සලකන්නාහු නම් එය කළ මැනවැ” යි රජ කී ය.

21. ඉක්බිති ඒ මහාගෝව්ඤ්ඤ බ්‍රාහ්මණ ඒ ක්ෂත්‍රියයන් සදෙනා කරා එළැඹියේ ය. එළැඹි ඔවුන් බණවා “හවත්ති, මහා ගෝව්ඤ්ඤ බ්‍රහ්මණ බ්‍රහ්ම සියැසින් දකී යැ යි, මහාගෝව්ඤ්ඤ බ්‍රහ්මණ ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් බ්‍රහ්ම හා සාකච්ඡා කෙරේ යැ” යි ‘කතාබහ කෙරේ යැ’ යි, ‘මන්ත්‍රණ කෙරේ යැ’ යි මෙසේ මා පිළිබඳ වැ කල්‍යාණ වූ අද්භූත වූ යශෝසෝඝයෙක් ඉතා උස් වැ නැංගේ ය. හවත්ති, එහෙත් මම බ්‍රහ්ම නො දකිමි, බ්‍රහ්ම හා නො ද සාකච්ඡා කෙරෙමි, නො ම කතාබහ කරමි, මන්ත්‍රණ ද නො කරමි, වැලි දු ‘යමෙක් වැසි සාර මසැ විවික්ත වන්නේ නම්, කරුණාධ්‍යානය වඩන්නේ නම්, හේ බ්‍රහ්ම දක්නේ ය, බ්‍රහ්ම හා සාකච්ඡා කරන්නේ ය, බ්‍රහ්ම හා කතා බහ කරන්නේ ය, බ්‍රහ්ම හා මන්ත්‍රණය කරන්නේ යැ’ යි කියන වැඩිසිටි මහළු ආවායඹී ප්‍රවායඹී බ්‍රහ්මණන් ගේ මේ වචනය මා අසා ඇත. හවත්ති, මම වැසි සාර මසැ විවික්ත වන්නට, කරුණා ධ්‍යානය වඩන්නට කැමැත්තෙමි. එක ම බත් එළවන්නක්හු විනා අන් කිසිවකු දු විසින් මම නො එළැඹියැ යුත්තෙමි වෙමි” යි කී ය. “හවත් ගෝව්ඤ්ඤයෝ යමකට කල් සලකන්නාහු නම් එය කළ මැනවැ” යි ඔහු කීහ.

22. හවත්ති, ඉක්බිති ඒ මහාගෝව්ඤ්ඤ බ්‍රහ්මණ (උපපෙරෙව්) සත් බ්‍රහ්මණ මහ සලුන් ද, සත් සියක් ස්නාතකයන් ද වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹි, ඔවුන් බණවා, “හවත්ති, ‘මහාගෝව්ඤ්ඤ බ්‍රහ්මණ බ්‍රහ්ම සියැසින් දකී යැ යි, මහාගෝව්ඤ්ඤ බ්‍රහ්මණ බ්‍රහ්ම හා ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් සාකච්ඡා කෙරේ යැ යි කතාබහ කෙරේ යැ යි, මන්ත්‍රණ කෙරේ යැ’ යි මෙසේ මා පිළිබඳ වැ අද්භූත වූ, කල්‍යාණ යශෝසෝඝයෙක් ව ඉතා උස් වැ නැංගේ ය. හවත්ති, එහෙත් මම බ්‍රහ්ම නො දකිමි, බ්‍රහ්ම හා නො ද සාකච්ඡා කරමි. නො ම කතාබහ කරමි, මන්ත්‍රණ ද නො කරමි. වැලි දු ‘යමෙක් වැසි සාර මසැ විවික්ත වන්නේ නම්, කරුණා ධ්‍යානය වඩන්නේ නම්, හේ බ්‍රහ්ම දක්නේ ය, බ්‍රහ්ම හා සාකච්ඡා කරන්නේ ය, බ්‍රහ්ම හා කතා බහ කරන්නේ ය. බ්‍රහ්ම හා මන්ත්‍රණය කරන්නේ යැ’ යි කියන වැඩි සිටි මහළු ආවායඹී ප්‍රවායඹී බ්‍රහ්මණන් ගේ මේ වචනය මා අසා ඇත. හවත්ති, මම වැසි සාරමසැ විවික්ත වන්නට, කරුණා ධ්‍යානය වඩන්නට කැමැත්තෙමි. එක් බත් එළවන්නක්හු ම විනා අන් කිසි කෙනෙකු දු විසින් මම නො එළැඹියැ යුත්තෙමි වෙමි” යි මෙ බස් පැවැසී ය. ‘හවත් ගෝව්ඤ්ඤයෝ යමකට කල් සලකන්නාහු, නම්, එය කළ මැනවැ’ යි ඔහු කීහ.

23. අපං ඛො භො මහාගොච්ඡෙදු ඩ්වාහමණො යෙන වත්තාරිසා හරියා සාදිසියො තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්චා වත්තාරිසා හරියා සාදිසියො එතදචොච: "මයහං ඛො භොති එවං කල්‍යාණො කීතති-සදෙදු අබභුග්ගතො; සකඛී මහා ගොච්ඡෙදු ඩ්වාහමණො බ්‍රහමානං පසඛති, සකඛී මහාගොච්ඡෙදු ඩ්වාහමණො බ්‍රහමුනා සාකචෙඡති සලලපති මනෙතති ති. න ඛො පනාහං භොති බ්‍රහමානං පසඛාමී න බ්‍රහමුනා සාකචෙඡමී න බ්‍රහමුනා සලලපාමී න බ්‍රහමුනා මනෙතමී. සුතං ඛො පන මෙතං බ්‍රාහමණානං වුද්ධානං මහලලකානං ආචරියපාචරියානං භාසමානානං: යො වසසිකෙ වත්තාරො මාසෙ පටිසලචීයති, කරුණං කුමානං කුමායති, සො බ්‍රහමානං පසඛති බ්‍රහමුනා සාකචෙඡති බ්‍රහමුනා සලලපති බ්‍රහමුනා මනෙතති ති. ඉච්ඡාමහං භොති වසසිකෙ වත්තාරො මාසෙ පටිසලචීයිකුං, කරුණං කුමානං කුමායිකුං. නාමභි කෙනචි උපසඛකම්තඛෙධා අඤ්ඤත්‍ර එකෙන භත්තාභිභාරොනා"ති. "යසඤ්ඤති භවං ගොච්ඡෙදු කාලං මඤ්ඤති"ති.

24. අපං ඛො භො මහාගොච්ඡෙදු ඩ්වාහමණො පුරුජීමෙන නගරසඤ්ඤ නවං සචාගාරං කාරාපෙචා වසසිකෙ වත්තාරො මාසෙ පටිසලචීයි, කරුණං කුමානං කුමායි. නාඤ්ඤ'ධ කොචි උපසඛකමති' අඤ්ඤත්‍ර එකෙන භත්තාභිභාරොනා. අපං ඛො භො මහාගොච්ඡෙදු ඩ්වාහමණසඤ්ඤ වතුත්තං මාසානං අච්චයෙන අහු දෙච උක්කණ්ඨනා අහු පරිතසඤ්ඤා: සුතං ඛො පන මෙතං බ්‍රාහමණානං වුද්ධානං මහලලකානං ආචරිය පාචරියානං භාසමානානං: යො වසසිකෙ වත්තාරො මාසෙ පටිසලචීයති කරුණං කුමානං කුමායති, සො බ්‍රහමානං පසඛති බ්‍රහමුනා සාකචෙඡති බ්‍රහමුනා සලලපති බ්‍රහමුනා මනෙතති ති. න ඛො පනාහං බ්‍රහමානං පසඛාමී, න බ්‍රහමුනා සාකචෙඡමී, න බ්‍රහමුනා සලලපාමී, න බ්‍රහමුනා මනෙතමී ති.

බ්‍රහමුනා සාකච්ඡා

25. අපං ඛො භො බ්‍රහමුනා සනංකුමාරො මහාගොච්ඡෙදු ඩ්වාහමණසඤ්ඤ වෙතසා වෙතොපරිචිතකකමඤ්ඤය, සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමිඤ්ඤිං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමිඤ්ඤ්ඤ්‍ය, එවමෙච බ්‍රහමලොකෙ අත්තරභිතො මහාගොච්ඡෙදු ඩ්වාහමණසඤ්ඤ සමුට්ඨෙ පාතුරභොයි. අපං ඛො භො මහාගොච්ඡෙදු ඩ්වාහමණසඤ්ඤ අහුදෙච භයං, අහු ඡමභිතතං, අහු ලොමභංසො, යථා තං අදිඨපුඛං රූපං දිස්වා. අපං ඛො භො මහාගොච්ඡෙදු ඩ්වාහමණො භිතො සංචිග්ගො ලොමභවිඤ්ඤාතො බ්‍රහමානං සනංකුමාරං භාථාය අඤ්ඤ්ඤායි:

1. උපසඛකම් - ෦෦෦

23. භවත්ති, ඉක්බිති මහාගෝච්ඡු බමුණු එක්බඳු සතළිස් බිරියන් කරා එළැඹියේ ය. එළැඹි, ඔවුන් බණවා, ‘භවතියනි, මහාගෝච්ඡු බමුණු බඹහු සියැසින් දකී යැ යි, මහාගෝච්ඡු බමුණු ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් බඹහු හා සාකච්ඡා කෙරේ යැ යි, කතා බහ කෙරේ යැ යි, මන්ත්‍රණ කෙරේ යැ යි මෙසේ මා පිළිබඳ වැ අදහන වූ කලාණ යගොසොඡයෙක් ඉතා උස් වැ නැංගේ ය. භවතියනි, එහෙත් මම බඹහු නො දකිමි, බඹහු හා නො ද සාකච්ඡා කරමි, නො ද කතාබහ කරමි, නො ද මන්ත්‍රණය කරමි. වැලි දු ‘යමෙක් වැසි සාර මස විචික්ත වන්නේ නම්, කරුණාධ්‍යානය වඩන්නේ නම්, හේ බඹහු දක්නේ යැ යි බඹහු හා සාකච්ඡා කරන්නේ යැ යි බඹහු හා කතාබහ කරන්නේ යැ යි, බඹහු හා මන්ත්‍රණය කරන්නේ යැ යි කියන වැඩි සිටි මහඵ ආවායඹි ප්‍රාවායඹි බමුණන්ගේ මේ වචනය මා අයා ඇත. භවතියනි, මේ වැසි සාර මස විචික්ත වන්නට, කරුණාධ්‍යානය වඩන්නට කැමැත්තෙමි, එක ම බත් එළවන්නක්හු විනා අන් කිසිවක් හු විසින් මම නො එළැඹියැ යුතු වෙමි’ යි කී ය. ‘භවත් ගෝච්ඡු-දෙයෝ යමකට කල් සලකන්නාහු නම් එය කළ මැනැවැ’ යි ඔහු කීවුය.

24. ඉක්බිති මහාගෝච්ඡු බ්‍රාහ්මණ තෙම නුවරට පෙර දිගැ අළුත් සන්ථාගාරයක් කරවා, වැසි සාර මස මුළුල්ලෙහි විවෙකී විය, කරුණාධ්‍යානය දැහී ය, එක ම බත් එළවන්නක්හු විනා කිසිවෙක් මෙහි නො එළැඹෙයි. භවත්ති, එ කලැ සිවු මසක් ඇවෑමෙන් මහාගෝච්ඡු බ්‍රාහ්මණයාට ‘යමෙක් වැසි සාරමස විවෙකී ව හිඳුනේ නම් කරුණාධ්‍යානය දහනුයේ නම් හේ බඹහු දක්නේ යැ යි, බඹහු හා සාකච්ඡා කරන්නේ යැ යි බඹහු හා කතා බහ කරන්නේ යැ යි බඹහු හා මන්ත්‍රණ කරන්නේ යැ යි ද කියන වැඩි සිටි මහලු ආවායඹි ප්‍රාවායඹි බමුණන් කියන වචනය මා විසින් අසන ලද්දේ ම ය. එහෙත් මම බඹහු නො දකිමි, බඹහු හා නො ද සාකච්ඡා කරමි, බඹහු හා නො ද කතා බහ කරමි, බඹහු හා නො ද මන්ත්‍රණ කෙරෙමි’ යි බඹහු එතු දක්මෙහි ආශාව ඇති වූයේ ම ය. බඹහු දක්මෙහි අභිලාෂය ඇති වූයේ ම ය.

බඹහු හා සාකච්ඡාව

25. භවත්ති, එසින් පසු සනත්තුමාර බ්‍රහ්ම තෙම සිය සිකින් මහාගෝච්ඡු බමුණුහු ගේ චිත්ත සංකල්පය දන, කේතීමත් පුරුෂයකු වක් කළ අතක් දිගු කරන්නා සේ, දිගු කළ අත වක් කරන්නා සේ ම බඹලොවැදි අතුරුදහන් වූයේ, මහාගෝච්ඡු බමුණුහු ගේ හමුයෙහි පහළ විය. භවත්ති, එ කලැනොදුටු විරු ඒ රූපය දකීමෙන් මහාගෝච්ඡු බමුණුහට බියෙක් වූයේ ම ය, කයැ තද බවෙක් වූයේ ම ය, ලොමුදහගැන්මෙක් වූයේ ම ය ඉක්බිති මහාගෝච්ඡු බමුණු බියපත් වූයේ සංවිභන වූයේ හටගත් ලොමුදහගැනුම් ඇත්තේ, සනත්තුමාර බඹහට ගාථායෙන්,

“වණණවා යසවා සිරිමා කො නු කුමසි මාරිස,
අජානනනා තං පුච්ඡාම කථං ජානෙමු තං මයනති.”

“මං වෙ කුමාරං ජානනතී බ්‍රහමලොකෙ සනනනනං
සබ්බෙ ජානනති මං දෙවා එවං ගොච්ඡු ජානති.”

“ආසනං උදකං පඡ්ඡං මධුපාකඤ්චා බ්‍රහමුනො,
අග්ගෙ හවනනං පුච්ඡාම අග්ගං කුරුතු නො හවං”^a

“පටිග්ගණ්භාම තෙ අග්ගං යං කුං ගොච්ඡු භාසයි,
දිට්ඨධම්මභිතඤාය සමපරාය සුඛාය ව.
කතාවකාසො පුච්ඡසසු යං කිඤ්චිමභිපඤ්චනනති.”

26. අථ ඛො හො මහාගොච්ඡුසුත්තං බ්‍රාහමණසුත්තං එතදභොසී:
“කතාවකාසො ඛො මභි බ්‍රහමුනා සනඤ්ඤාමාරොන. කිනසු ඛො අහං
බ්‍රහමානං සනඤ්ඤාමාරං පුච්ඡය්‍යං, දිට්ඨධම්මකං වා අසං සමපරාසිකං
වා”ති. අථ ඛො හො මහාගොච්ඡුසුත්තං බ්‍රාහමණසුත්තං එතදභොසී:
“කුසලො ඛො අහං දිට්ඨධම්මකානං අසානං, අඤ්ඤපි මං දිට්ඨධම්මකං
අසං පුච්ඡනති, යනසුනාහං බ්‍රහමානං සනඤ්ඤාමාරං සමපරාසිකඤ්ඤාව
අසං පුච්ඡය්‍යනති. අථ ඛො හො මහාගොච්ඡුසුත්තං බ්‍රාහමණො බ්‍රහමානං
සනඤ්ඤාමාරං ගාථාය අඡ්ඤාමාසී:

“පුච්ඡාමි බ්‍රහමානං සනඤ්ඤාමාරං
කඬඬි අකඬඬිං පරවෙදියෙසු,
කසුඤ්ඤානො කිමභි ව සිකඛමානො
පපෙසාති මච්චො අමතං බ්‍රාහමලොකනති.”^c

භිඤ්ඤා මමහං මනුජෙසු බ්‍රහම
එකොදිගුතො කරුණාධිවුතො,²
තිරාමගඤ්ඤා විරතො චෙට්ඨනාසමා
එසු සිතො එසු ව සිකඛමානො
පපෙසාති මච්චො අමතං බ්‍රහමලොකනති.”^d

1. මධුපාකඤ්ච - මඡ්ඡං
2. කුරුණෙතිවුතො - මඡ්ඡං
a. ආසනමුදකං පාදාං මධුකලං ව පායසම පුතිග්ගණ්ඤාති බ්‍රහම අග්ගමහරා මතෙ ආසනමුදකං
පාදාං මධුකලං ව පායසම පුතිග්ගණ්ඤාති ගොච්ඡු අග්ගමහරාති මෙ - මහාවග්ග උදකං
පටිග්ගණ්ඤාතො හවං අග්ගං හවනනං පුච්ඡාම අග්ගං කුරුතු නො හවං - ජාතක 809 දුඤ්ඤ
ධමෙ භිකාරී වා සමපරාසිකාය වා කතාවකා සො පාවෙඡ්ඡං යං මෙ මනසි පාරිභවං
(මහාවග්ග)
b. පච්ඡාමි බ්‍රහමණං සනඤ්ඤාමාරං කාංකමි අකාංකමි පරිවාරියෙසු කථංකරො කිනඤ්ඤාතො
කිමාරං ප්‍රාඡ්ඤොති මනුජෙසු මාතං බ්‍රහමලොකම - මහාවග්ග
d. භිඤ්ඤා මමහං මනුජෙසු බ්‍රහම එකොදිගුතො කරුණා විචිකිතා නිරාමගඤ්ඤා විරතො
චෙට්ඨනාතො ප්‍රාඡ්ඤොති මනුජෙසු මාතං බ්‍රහමලොකම (මහාවග්ග)

“නිද්දකාණනි, පාහැපත්, යශස් ඇති, ශෝභාවත් ඔබ කවුරු නම් වෙත් ද? අපි නො දන්නමෝ ඔබ විචාරම්භ. අපි ඔබ කෙසේ දැන ගනුමෝ ද?” යි මෙය කී ය.

“බලලොවැ මා සනාතන කුමාර යැ යි ම දනිත්. සියලු දෙවියෝ මෙසේ මා දනිත්. ගෝච්ඤයෙනි, මේ කරුණ මෙසේ දැනවු” යි බ්‍රහ්ම කී ය.

මේ අසුන් ද දිය ද (පයැ ගල්වනුවට) තෙල් ද මිහිරි අහර ද යන මේ අමුත්තන් පුදන දැයින් හවතාණන් නිමනවු. හවත්නු අප ගේ මේ ආගන්තුක සංග්‍රහය පිළිගනිත් වා” යි බමුණු කී ය.

“ගෝච්ඤයෙනි, යමක් ඔබ කියත් ද, ඒ ඔබ ගේ පූජාද්‍රව්‍ය පිළිගනුම්භ. මෙ අත් බවහි වැඩ පිණිස, පරලොවැ සුව පිණිස යම් කිසි දෑයෙක් පතන ලද ද, එය විචාරනුයෙහි කරන ලද අවකාස ඇති තෙපි එය විචාරවු” යි බ්‍රහ්ම කී ය.

26. එ කල මහාගෝච්ඤ බමුණුහට “සනත් කුමාර බලිහු විසින් කරන ලද අවකාස ඇත්තෙම වෙමි. කුමක් නම් මම සනත්කුමාර බලිහු විචාරම් ද, මෙ ලොවැ අභිවාද්ධියට මහ විචාරම් ද නො හොත් පර ලොවැ අභිවාද්ධියට මහ විචාරම් ද?” යි මේ සිත විය. ඉක්බිති මහාගෝච්ඤ බමුණුහට “මම වූ කලි මෙ ලොවැ වැඩට කරුණු වන දෑයෙහි සමතිම් (දැනුම් ඇත්තෙමි). සෙස්සෝ ද මෙ ලොවැ වැඩට කරුණු වන දෑ මා විචාරත්. මම පරලොවැ වැඩට කරුණු වන දෑ ම සනත්කුමාර බලිහු විචාරන්නෙමි වීම නම් මැනැවැ” යි මේ සිත විය. ඉක්බිති මහාගෝච්ඤ බ්‍රහ්මණු තෙම සනත්කුමාර බලිහට ගාථායෙන් මෙසේ කී ය:

“මම සැක ඇතියෙමි, මෙරමා විසින් දන්නා ලද ප්‍රශ්නයන්හි සැක නැති සනත්කුමාර බලිහු විචාරම්: සත්ත්ව තෙම කොහි පිහිටියේ, කීමෙක හික්මෙනුයේ, අමාත (මරණය නැති) බලි ලොවට පැමිණෙ යි ද?”

සනත් කුමාර බ්‍රහ්ම මෙසේ උත්තර දුන:

“බ්‍රහ්මණය, මනුෂ්‍යයන් අතුරෙහි යමෙක් මමත්වය (උපකරණ තෘෂ්ණාව) දුරු කොට හුදෙකලා වූයේ, කරුණා ධ්‍යානයෙහි ඇලුණේ (කරුණාධ්‍යානය නිපදවා), ආමගන්ධ, විරහිත වූයේ, මෙවූන්දමින් වැළැකුණේ ද, මෙසේ මෙහි පිහිටි මෙ දහමිහි හික්මෙන සත්ත්ව තෙමෙ අමාත වූ බලිලොවට පැමිණෙයි.

27. 'හිඤා මමහතතනි' අහං භොතො ආජානාමි, ඉධෙකච්චො අපං වා භොගඝඛන්ධං පහාය මහන්තං වා භොගඝඛන්ධං පහාය අපං වා ඤාතිපරිචචං පහාය මහන්තං වා ඤාතිපරිචචං පහාය කෙසමසසුං ඕභාරෙඤා කාසායානී වස්ථානී අච්ඡාදෙඤා අගාරස්මා අනගාරියං පඛඤ්ඤි. ඉති හිඤා මමහතං තාහං භොතො ආජානාමි. 'එකොදිභු-තො'ති අහං භොතො ආජානාමි. ඉධෙකච්චො විචිත්තං සෙනාසනං හජති අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පඛඤ්ඤං කඤ්ඤං ගිරිගුහං සුසානං වනපඤ්ඤං අධිභාකාසං පලාලපුඤ්ඤං. ඉති 'එකොදිභුතො'ති අහං භොතො ආජානාමි. 'කරුණාධිමුඤ්ඤො'ති අහං භොතො ආජානාමි. ඉධෙකච්චො කරුණාසහගතෙන වෙතසා එකං දීඝං එරිඤා විහරති, තථා දුතියං, තථා තථියං, තථා චතුසං, ඉති උඛමධො තිරියං සඛඛධි සඛඛතතාය සඛඛාවන්තං ලොකං කරුණාසහගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහගගතෙන අපමාණෙන අවෙරෙන අඛ්ඤාපජේජන එරිඤා විහරති. ඉති කරුණාධි-මුඤ්ඤොති. අහං භොතො ආජානාමි. ආමගජෙධි ව ඛො අහං භොතො භාසමානසහ න ආජානාමි.

“කෙ ආමගන්ධා මනුජේසු බ්‍රහම
එතෙ අච්චො ඉධ බ්‍රාහ්මී ධිර,
කෙනාට්ඨතා වාතී පජා කුරුරා¹
ආපාධිකා නිට්ඨතබ්‍රහමලොකා”ති.^e

කොධො මොසවජ්ජං නිකති ව දෙඛිතා²
කදරියතා අතිමානො උසුය්‍යා,
ඉච්ඡා විච්ච්ඡා පරභෙය්නා ව
ලොභො ව දෙසො ව මදෙ ව මොභො.

එතෙසු යුත්තා අනිරාමගන්ධා
ආපාධිකා නිට්ඨතබ්‍රහමලොකාති.^f

28. 'ගථා ඛො අහං භොතො ආමගජෙධි භාසමානසහ ආජානාමි තෙ න සුනිමච්චදා අගාරං අජ්ඣාචසතා. පඛඤ්ඤිසකාමහං භො අගාරස්මා අනගාරියනනි.' 'යසා' දුති හචං ගොච්ඡෙඤු කාලං මඤ්ඤති'ති.

---

1. කුරුතු - මජ්ඣං, කුරුරු - ස්‍යා කුරුවඳරු - PTS
 2. දුඛිතා - මජ්ඣං, දෙඛිතා - PTS
 3. කතෙත - මජ්ඣං
 e. කෙ ආමගන්ධා මනුජේසු බ්‍රහම එතං න ච්ඡ තද් වීර බ්‍රාහ්මී යෙතාවාතා වාරිච්ඡා කුකුලා අපාධිකා නිර්වාතා බ්‍රහමලොකම - මහාවග්ග
 f. කොධො මොසවද කථංකථාව . . . . අතිමානො . . . . ඉච්ඡා හිංසා පරවාදරොහණ . . . . මහාවග්ග

27. “මමත්වය දුරු කොට” යන භවතාණන් කී වචනය දනිමි. මෙහි එක්තරා පුභුලෙක් මද වූ හෝග රැසක් හෝ මහත් හෝග රැසක් හෝ හැරදමා මද වූ නෑ පිරිස හැර දමා, මහත් වූ හෝ නෑ පිරිස හැරදමා, ජකභෙ රවුලු බහවා, කසාවත් හැද ගිහිගෙන් නික් මැ පැවිදි බිම් වදි. මෙසේ ‘මමත්වය හැර’.

භවතාණන් ගේ ඒ වචනය මෙ පරිදි දැනගනිමි. ‘හුදෙකලා වූයේ’ යන භවතාණන් කී වචනය මෙසේ මම දැනගනිමි. මෙහි එක්තරා පුභුලෙක් අරන, රුක්වුල, පව්ව, කඳුරැළිය, ගිරිගුහාව, සොහොන, වනපෙන, එළි-මහන, පිදුරු ගොඩ යන මේ විවික්ත සෙනස්තක් බෙජෙයි. මෙසේ ‘එකලා වූයේ’ යන භවතාණන් ගේ වචනය මම දැනගනිමි.

‘කරුණායෙහි ඇලුණේ’ යන භවතාණන්ගේ වචනය මෙසේ දැනගනිමි: “මෙහි එක්තරා පුභුලෙක් කුළුණු සහගිය සිතින් එක් දෙසක් පැතිර වැද ගෙන වෙසෙයි. එසේ දෙවෙනි දෙසක් එසේ තෙවෙනි දෙසක්, එසේ සිවුවැනි දෙසක්, මෙසේ උඩ ද යට ද සරස දෑ යි හැම තන්හි සවි සකුන් කෙරෙහි ආත්ම සමතායෙන් මුළු ලොව මහත් වූ, මහද්ගත වූ, අප්‍රමාණ වූ චෛර නැති, ව්‍යාපාද රහිත කුළුණු සහගිය සිතින් පැතිර වැද ගෙන වෙසෙයි.” මෙසේ ‘කරුණාධ්‍යානයෙහි ඇලුණු’ යන භවතාණන් ගේ වචනය දැන ගනිමි. වැලි එකෙක් ඇත. කරුණු කියන භවතාණන් ගේ ‘ආමගන්ධ’ යන්නෙහි අදහස මම නො දනිමි.

‘බ්‍රහ්මයෙනි, මිනිසුන් අතුරෙහි ආලගන්ධ නම් කවුරු ද? මොවුන් නොදන්නෙම වෙමි. ධීරයෙනි, මෙහි ඔබ මෙ කරුණ වදාරන්න. කිමෙ-කින් ඇවුරුණු සත්ත්ව ප්‍රජාව දුගඳ වහනය කෙරෙයි ද? අපායගාමී වේ ද? වැහුණු බඹලොව ඇත්තේ වේ ද?” යි මහාගෝච්ඤ බමුණු පුළුවන.

“ක්‍රෝධය ද මාෂාවාදය ද වංචාව ද මිත්‍රද්‍රෝහය ද තද මසුරු බව ද අතිමානය ද ඊෂ්ඨාව ද ඉච්ඡාව (තෘෂ්ණාව) ද විජ්ජාව (ලාභයෙහි අධික ආශාව) ද මෙරමා පෙළීම ද ලෝභය ද දේවේෂය ද මදය ද මෝහය ද යන මේ තුදුස් කෙලෙසුන්හි යෙදුණු සත්ත්වයෝ ආමගන්ධරහිතයෝ නො වෙත් (ආමගන්ධය ඇත්තෝ ය), අපායගාමීහු ය, වැසුණු බඹලොව ඇත්තෝ යැ”

28. “ආමගන්ධයන් විස්තර කොට කියන භවතාණන් ගේ වචනය මම යම් සේ දැන ගනිමි ද, ඒ ආමගන්ධ කරුණු ගිහි ගෙහි වසන්නහු විසින් පහසුවෙන් මැඩැලියැ හැකි (පහ කළ හැකි) නො වේ. (එහෙයින්) භවත්නි, මම ගිහි ගෙන් අනගාරික බවට පැමිණෙන්නෙමි” යි මහා-ගෝච්ඤ බමුණු කී ය. “භවත් ගෝච්ඤ තෙමේ යම් පැවිද්දකට කාලය සලකයි නම් මේ ඒ කාලය වේ” යැ යි සනත්කුමාර බ්‍රහ්ම පැවැසී ය.

රෙණුරාජා මනතනා

අථ ඛො භො මහාගොච්ඤෙ ඛ්‍රාහමණො යෙන රෙණු රාජා තෙනු-
පසඩකම්. උපසඩකම්ඤා රෙණු රාජානං එතදවොච: අඤ්ඤං'දුනි හවං
පුරොහිතං පරියෙසතු යො භොතො රජ්. අනුසාසිසසති. ඉච්ඡාමහං
භො අභාරකො අනාගරියං පබ්බජිතුං යථා ඛො පන මෙ සුතං බ්‍රහ්මනො
ආමග්ගෙ භාසමානසං තෙ න සුනිමමදයා අභාරං අඤ්ඤාවසනා.
පබ්බජිසාමහං භො අභාරකො අනාගරියනති.'

“ආමනකයාමී රාජානං රෙණු භූමිපතිං අහං,
ඤං පජානසුඤ්ඤ රජේජන නාහං පොරොහිටෙව රමෙ”g
“සවෙ තෙ උභං කාමෙහි අහං පරිපුරයාමී තෙ,
යො තං හිංසති වාරෙමී භූමි සෙනාපතී අහං.”
තුචං පිතා අහං පුතො මා නො ගොච්ඤ පාජති”h
“න මඤ්ඤ උභං කාමෙහි හිංසිතා මෙ න විජජති.
අමනුසවචො සුඤ්ඤා තඤ්ඤා'හං න ගහෙ රමෙ,
අමනුසො කථංවණ්ණො කං තෙ අඤ්ඤං අභාසථ.”i
යං ච සුඤ්ඤා ජහාසි නො ගහෙ අමෙහ ච කෙවලෙ”j
“උපවුඤ්ඤ මෙ පුබ්බෙ යච්ඡිකාමසං මෙ සතො.
අග්ගි පජ්ජිතො ආසි කුසපතතපරිඤ්ඤොk
තතො මෙ බ්‍රහ්මා පාතුරහු බ්‍රහ්මාලොකා සනතතනො.
සො මෙ පඤ්ඤං වීයාකාසි තං සුඤ්ඤා න ගහෙ රමෙ”l,
“සද්දහාමී අහං භොතො යං ඤං ගොච්ඤ භාසසි.
අමනුසවචො සුඤ්ඤා කථං වඤ්ඤං අඤ්ඤං”
තෙ තං අනුවතතිසාම සඤ්ඤා ගොච්ඤ නො හවං.
මණි යථා වෙච්චියො අකාවො විමලො සුභො,
එවං සුඤ්ඤා වරිසසාම ගොච්ඤසානුසාසනො” ති.

---

g. ආමනෙත්‍රමී මහාරාජ රෙණු භූමිපතෙ තච ප්‍රවුජාමි ප්‍රජහිඤා රාජාං පොරොහිතාං ච මෙ - මහාවසතු
h. ස වෙදස්සී උභං කාමෙහි වයං තෙ පුරයාමි තං කො වා හවතං භෙදෙති . . . හවාන් පිතා වයං පුත්‍රො මා ගොච්ඤ ප්‍රවුජාහි - මහාවසතු
i. න අසති උභං කාමෙහි භෙදසිතා න විදාති අමනුසාවචනං ශ්‍රාඤා . . . - මහාවසතු
j. අමනුසො කථංවණ්ණො කං වා අච්චිතො යසා වාචං ශ්‍රාඤා ජහාසි අසමාකං ගාහං ච කෙවලෙ - මහාවසතු
k. සච්චො ය යච්ඡිකාමසං උපවුඤ්ඤා මෙ සතො අග්ගි පුජවාලිතො ආසි කුසපරිච්ච්ඤ - මහාවසතු
l. තතො හමී ප්‍රාදුරහුද් බ්‍රහ්ම ලොකෙ සනාතතො සඤ්ඤා වචනං ශ්‍රාඤා ජහාමී සුභමාකං ගාහං ච කෙවලෙ - මහාවසතු
m. ශ්‍රද්ධාමී වයං හවතො යථා ගොච්ඤ භාසති අමනුසාවචනං ශ්‍රාඤා කථං වඤ්ච අනාරා මහාවසතු

රේඡ්ඤා මන්ත්‍රණය

29. භවත්ති, ඉක්කන්ති මහාඥානවිඤ්ඤා ඛල්ලුණු රේඡ්ඤා රජු වෙත ගියේ ය, ගොස් ඔහුට, “යමෙක් භවත්භට අනුශාසනා කරන්නේ ද, භවත් තෙමේ එසේ වූ අන් පෙරෙවියකු දැන් සොයා වා. භවත, මම ගිහි ගෙන් මහණ බිමට වදින්නට රිසියෙමි. ආමගන්ධයන් හෙළි කොට කියන බ්‍රහ්මයා ගේ වචනය මා විසින් අසන ලද පරිදි ගිහි ගෙහි වසන්නහු විසින් ඒ ආමගන්ධයෝ පහසුවෙන් මැඩැලිය නො හැක්කෝ ය. භවත, (එ හෙයින්) මම ගිහිගෙන් මහණ බිමට යන්නෙමි” යි කියේ ය.

“මම පොළොවට ස්වාමී වූ රේඡ්ඤා රජුහු අමතමි. රජ බැවින් කටයුතු දැ ඔබ දැන ගන්නැ. මම පෙරෙවි බවහි නො ඇලෙමි” යි (ඛල්ලුණු කී.)

“ඉදින් ඔබට කාමයන් ගෙන් කිසිවෙක් උන නම්, ඒ හැම සම්පූර්ණ කරන්නෙමි. යමෙක් ඔබ වෙහෙසයි නම්, ඔහු වළක්වමි. මම පාරිච්ඡේදයෙහි සියලු සේනාවට ස්වාමී වෙමි. ඔබ මට පිය වෙති (පිය තන්හි සිටියෝ වෙති). මම ඔබේ පුත් වෙමි (පුත් තන්හි සිටිමි). ගෝවිඤ්ඤයෙනි, අප හැර නො යනු මැනැවැ.” යි (රජ කී ය).

“මට කාමයන් ගෙන් අඩුවෙක් නැත. මා වෙහෙසන එකෙක් ද නැත. අමනුෂ්‍යයක්හු ගේ වචනය අසා, ඔහු බස් ඇසූ හෙයින් ගිහි ගෙහි නො ඇලෙමි” යි (ඛල්ලුණු කී ය).

“යමකුට කන් දී අප ගෙවල් ද අප හැම ද හැර යන්නහු නම්, ඒ අමනුෂ්‍ය තෙම කෙසේ වූ පැහැ සටහන් ඇතියෙක් ද? ගේ ඔබට කවර කරුණක් කියේ ද?” යි (රජ විචාළේ ය).

“පෙරැ සිවු මසක් එකලා බවට පැමිණැ වූසූ යජනු කැමැති වූ ම මා විසින් (යාගවේදිකායෙහි) ගින්න දල්වන ලද්දේ, කුසපතින් වසන ලද්දේ විය. එ විටැ සනාතන බ්‍රහ්ම තෙම බබ් ලොවින් අවුත් මෙහි මා ඉදිරියෙහි පහළ විය. හෙතෙම මගේ ප්‍රශ්න විසැඳී ය. එය අසා ගිහිගෙහි නො ඇලෙමි” යි (ඛල්ලුණු කී ය.)

“ගෝවිඤ්ඤයෙනි, යමක් ඔබ යමක් කියක් ද, භවතාණන් ගේ ඒ වචනය මම හදහමි. අමනුෂ්‍යයා ගේ වචනය අසා කෙසේ නම් (එයට පිටු පා) අන් සැටියෙකින් පැවැත්ත හැක්කාහු ද? ඒ අපි ඔබ අනුව පවතින්නවු. ගෝවිඤ්ඤයෙනි, භවත්හු අප ගේ ශාස්තෘහු ය. කැඩුම් බිඳුම් නැති පිරිසිදු වූ ගෝහන වූ වෙරළ මිණ යම් සේ ද, එසේ ම ගෝවිඤ්ඤයන් ගේ අනුශාසනයෙහි පිරිසිදු වැ හැසිරෙන්නවු.

“යෙව භවං ගොච්ඡෙදු අභාරකමා අනගාරියං පබ්බජ්සකම්, මයමපි අභාරකමා අනගාරියං පබ්බජ්සාම. අථ යා තෙ ගති සා නො ගති භවීසකම්” ති.

ජක්ඛකතියාමනතනා

28. අථ ඛො භො මහාගොච්ඡෙදු බ්‍රාහ්මණො යෙන තෙ ජ ඛක්ඛතියා තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්චා තෙ ජ ඛක්ඛතියෙ එතදවොච: “අඤ්ඤං දුනි භවනෙතා පුරොතිතං පථියෙසනතු, යො භවතතානං උචේජ අනුසාසිසකම්. ඉච්ඡාමහං භො අභාරකමා අනගාරියං පබ්බජ්තුං යථා ඛො පන මෙ සුතං බ්‍රහ්මුනො ආමග්ගෙධි භාසමානසස, තෙ න සුනිම්මදයා අභාරං අඡ්ඤාවසතා. පබ්බජ්සාමහං භො අභාරකමා අනගාරියනම්.” අථ ඛො භො තෙ ජ ඛක්ඛතියා එකමතතං අපකකමම එවං සමච්ඡෙනෙසුං. “ඉමෙ ඛො බ්‍රාහ්මණා නාම ධනලුඛා, යනනුත මයං මහාගොච්ඡං බ්‍රාහ්මණං ධනෙන සිකෙඛයාමා” ති. තෙ මහාගොච්ඡං බ්‍රාහ්මණං උපසඛකම්චා එවමාහංසු, “සංචීඡන්ති ඛො භො ඉමෙසු සත්තසු රචේජසු පහුතං සාපතෙයාං, තතො භොතො යාවතකෙන අඤ්ඤා තාවතකං ආහරියතනම්.”

“අලං භො මමපිදං පහුතං සාපතෙයාං භවතතානං යෙව වාහසා තමහං සබ්බං පහාය අභාරකමා අනගාරියං පබ්බජ්සාමී. යථා ඛො පන මෙ සුතං බ්‍රහ්මුනො ආමග්ගෙධි භාසමානසස, තෙ න සුනිම්මදයා අභාරං අඡ්ඤාවසතා. පබ්බජ්සාමහං භො අභාරකමා අනගාරියනම්.

අථ ඛො භො තෙ ජ ඛක්ඛතියා එකමතතං අපකකමම එවං සමච්ඡෙනෙසුං: ඉමෙ ඛො බ්‍රාහ්මණා නාම ඉඤ්ඤිඛා. යනනුත මයං මහාගොච්ඡං බ්‍රාහ්මණං ඉඤ්ඤි සිකෙඛයාමා ති. තෙ මහාගොච්ඡං බ්‍රාහ්මණං උපසඛකම්චා එවමාහංසු: සංචීඡන්ති ඛො භො ඉමෙසු සත්තසු රචේජසු පහුතා ඉඤ්ඤියො. තතො භොතො යාවතිකාති අඤ්ඤා, තාවතිකා ආනියානතනම්.

“අලං භො, මමපි තා වත්තාරියා හරියා තාදිසියො තා’පාහං සබ්බා පහාය අභාරකමා අනගාරියං පබ්බජ්සාමී. යථා ඛො පන මෙ සුතං බ්‍රහ්මුනො ආමග්ගෙධි භාසමානසස, තෙ න සුනිම්මදයා අභාරං අඡ්ඤාවසතා. පබ්බජ්සාමහං භො අභාරකමා අනගාරියනම්.”

“ඉදින් භවත් ගෝව්‍යයෝ ගිහි ගෙන් නික්ම මහණ බිමට වදනාහු නම්, අපි දු ගිහිගෙන් නික්මා මහණ බිමට වදින්නමු. එ කලා ඔබ ගේ යම් (පරලොච්ච) ගතියෙක් වන්නේ ද එය අප ගේ ද (පරලොච්ච) ගතිය වන්නේ යැ” යි ඊර්ණු රජ කී ය.

ක්ෂත්‍රියයන් ස දෙනා ඇමැතිම

28. ඉක්බිත්තෙන් මහාගෝව්‍ය ඛමුණු තෙම ඒ කැත් රජුන් ස දෙනා කරා එළැඹියේ ය. එළැඹ, ඒ කැත් රජුන් සදෙනා බණවා “යමෙක් භවන්නට රජ බවිහි අනුශාසන කරන්නේ ද, එසේ වූ අන් පෙරෙවියකු භවත්හු සොයත් වා. භවත්නි, මම ගිහි ගෙන් නික් මා මහණ බිමට වදිනු කාමැත්තෙමි. ආමගන්ධයන් පැහැදිලි කොට වදරන බඹහු ගේ වචනය යම්සේ මා විසින් අසන ලද ද එ පරිද්දෙන් එ ආමගන්ධයෝ (කෙලෙස්හු) ගිහි ගෙහි වසන්නහු විසින් පහසු සේ මැඩැලියැ නො හැකිය හ. එ හෙයින් භවත්නි, ගිහි ගෙන් නික්මා මහණ බිමට වදනෙමි” යි මෙ වචන කී ය. භවත්නි, එ කලා ඒ කැත්හු ස දෙන එක් පසකට ඉවත් වැ “මේ බමුණෝ වූ කලි ධනයෙහි ඇලුණෝ ය. අපි මහාගෝව්‍ය ඛමුණු ධනයෙන් සගන්නමු යි (ඔහු සිත් ගන්නමු යි) මෙසේ කල්පනා කළහ. (ඉක්බිති) ඔහු මහාගෝව්‍ය ඛමුණු කරා ගොස් “භවතාණනි, මෙ සත් රාජ්‍යයන්හි බොහෝ සම්පත් ඇත. එයින් භවතාණනට යම් පමණෙකින් ප්‍රයෝජන ද එ පමණ (වුවමනා තරම) ගෙණෙනු ලැබේ ව” යි කීහ.

“භවත්නි, කම් නැත. භවතුන් ගේ ම උපකාරයෙන් (භවතුන් දුන් බැවින් ම) රැස් වූ, මා සතු වූ ද මේ බොහෝ ධනය ඇත. මම ඒ සියල්ල හැර දමා ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිදි වදින්නෙමි. ආමගන්ධයන් පැහැදිලි කොට වදරන බඹහු ගේ වචනය යම් සේ මා විසින් අසන ලද ද, එ පරිද්දෙන් ඔහු ගිහි ගෙහි වසන්නහු විසින් පහසු සේ මැඩැලියැ නො හැකියහ. භවත්නි, මම ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිදි බිමට යන්නෙමි” යි බමුණු කී ය.

භවත්නි, ඉක්බිති ඒ කැත්හු ස දෙන එක් පැත්තකට වී “මේ බමුණෝ වනාහි ස්ත්‍රීන් කෙරෙහි ලොල් හ. අපි ගෝව්‍ය ඛමුණා ස්ත්‍රීන් ගෙන් සගන්නමු” යි මෙසේ සිතූහ. (ඉක්බිති) ඔහු මහාගෝව්‍ය ඛමුණු කරා එළැඹ, “භවතාණනි, මේ සත් රජයන්හි බොහෝ ස්ත්‍රීහු ඇත් ම ය. භවතාණනට ඔවුන් ගෙන් යම් පමණ කෙනකුගෙන් ප්‍රයෝජන ද (යම් පමණ වුව මනා ද) එ පමණ කෙනෙක් ගෙනෙනු ලැබෙත් වා” යි මෙසේ කීහ.

“භවත්නි, කම් නැත. මගේ ඒ සතළිස් බිරියෝ ද එ බන්ද හ. උන් හැම ද හැර දමා ගිහි ගෙන් පැවිදි බිමට යන්නෙමි. ආමගන්ධයන් පැහැදිලි කොට වදරන බඹහු ගේ වචනය යම් සේ මා විසින් අසන ලද ද, ඔහු ගිහි ගෙහි වසන්නහු විසින් පහසුවෙන් මැඩැලියැ නො හැක්කාහ. භවත්නි, මම ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිදි බිමට යන්නෙමි” යි බමුණු කීය.

29. සචෙ භවං ගොව්ඤ්ඤ අභාරස්මා අනභාරියං පඛච්ඡස්සති,
මයමිදි අභාරස්මා අනභාරියං පඛච්ඡස්සාමි. අථ යා තෙ ගති සා නො
ගති භවිස්සතිති.

“සචෙ ජහථ කාමානි යත්ථ සකෙඤ්ඤ පුට්ඨජ්ජනො,
ආරභචෙඤා දලඤා භොථ ඛන්තිඛලසමාහිතා
එස මග්ගො උජ්ඣ මග්ගො එස මග්ගො අනුකතරො,
සද්ධිමෙමා සඛති රක්ඛිතො බ්‍රහ්මලොකුපපතතියා”ති:

30. “තෙන හි භවං ගොව්ඤ්ඤ සත්ඤ වස්සානි ආගමෙතු, සත්ඤනං
වස්සානං අවචයෙන මයමිදි අභාරස්මා අනභාරියං පඛච්ඡස්සාමි.
අථ යා තෙ ගති සා නො ගති භවිස්සති”ති.

“අතිවිරං ඛො භො සත්ඤ වස්සානි. නාහං සකෙකාමී භවතෙඤ
සත්ඤවස්සානි ආගමෙතුං කො ඤු ඛො පන භො ජානාති ජීවිතානං
ගමනියො සමපරායො මනඤායං ඛොද්ධඛං, කතඛං කුසලං, වර්තඛං
බ්‍රහ්මචරියං, නත්ථි ජාතස්ස අමරණං. යථා ඛො පන මෙ සුතං බ්‍රහ්මුතො
ආමග්ගෙඤ භාසමානස්ස, තෙ න සුනිමමදයා අභාරං අජ්ඣාචස්සතා.
පඛච්ඡස්සාමහං භො අභාරස්මා අනභාරියනති.” “තෙන හි භවං ගොව්ඤ්ඤ
ජඛච්ඡස්සානි ආගමෙතු -පෙ- පඤ්ඤ වස්සානි ආගමෙතු -පෙ- වකුරි
වස්සානි ආගමෙතු, -පෙ- තිණි වස්සානි ආගමෙතු, -පෙ- දෙච වස්සානි
ආගමෙතු -පෙ- එකං වස්සං ආගමෙතු එකස්ස වස්සස්ස අවචයෙන
මයමිදි අභාරස්මා අනභාරියං පඛච්ඡස්සාමි. අථ යා තෙ ගති සා නො
ගති භවිස්සති”ති.

“අතිවිරං ඛො භො එකං වස්සං, නාහං සකෙකාමී භවතෙඤ එකං
වස්සං ආගමෙතුං. කො ඤු ඛො පන භො ජානාති ජීවිතානං ගමනියො
සමපරායො මනඤායං ඛොද්ධඛං. කතඛං කුසලං, වර්තඛං බ්‍රහ්ම-
චරියං, නත්ථි ජාතස්ස අමරණං. යථා ඛො පන මෙ සුතං බ්‍රහ්මුතො
ආමග්ගෙඤ භාසමානස්ස, තෙ න සුනිමමදයා අභාරං අජ්ඣාචස්සතා.
පඛච්ඡස්සාමහං භො අභාරස්මා අනභාරියනති.

“තෙන හි භවං ගොව්ඤ්ඤ සත්ඤ මාසානි ආගමෙතු. සත්ඤනං
මාසානං අවචයෙන මයමිදි අභාරස්මා අනභාරියං පඛච්ඡස්සාමි
අථ යා තෙ ගති සා නො ගති භවිස්සති”ති.

෭. සචෙජ්ජහථ කාමානි ඤු රක්ඛානා පාරභස්සානා සකං හවෙද්ද අභිභවථ ක්කතතිඛල සමාහිතා -
මහාවග්ගු
෮. එස මාග්ගො බ්‍රහ්මචුජ්ජර එස මාග්ගො සත්ඤාතා සද්ධිමච්චිඛිතරාඛාතො බ්‍රහ්මලොකොපපතතො -
මහාවග්ගු

29. “ඉදින් හවත් ගෝව්ඤ්ඤ තෙම ගිහිගෙන් පැවිදි බිමට යන්නේ නම්, අපි දු ගිහිගෙන් පැවිදි බිමට යන්නම්හ. එවිට යමක් ඔබගේ පර ලොච්ඡ ගතියෙක් වන්නේ ද එය අප ගේ පරලොච්ඡ ගතිය වන්නේ යැ” යි ඒ ක්ෂත්‍රියයෝ කීහ.

“පුහුදුන් තෙමේ යමෙක්හි ඇලුණේ ද, ඉදින් ඒ කාමයන් හැර දමන්නහු නම්, ක්ෂාන්ති බලයෙන් සමන්විත ව වැර වඩවු, වැර ඉටා එහි දැඩි වවු.

මේ කරුණාධ්‍යාන මාර්ගය ඇද නැති මහ වේ. මේ නිරුත්තර මහ වේ. මේ බබ්‍ර ලොච්ඡ ඉපැත්ම පිණිස සක්පුරුෂයන් විසින් රක්තා ලද සද්ධර්මය වේ.”

30. “එසේ වී නම්, හවත් ගෝව්ඤ්ඤ තෙමේ සත් වසක් බලාපොරොත්තු වේ වා. සත් වසක් අයාමෙන් අපි දු ගිහි ගෙන් පැවිදි බිමට යන්නම්. එ විට ඔබට යම් පරලොච්ඡ ගතියෙක් වන්නේ ද, එය අපේ ද පරලොච්ඡ ගතිය වන්නේ යැ” යි එ කැත් රජුහු කීහ.

“හවත්නි, සත් හවුරුද්ද ඉතා බොහෝ කලෙක් වෙයි, හවතුන් බලා සත් හවුරුද්දක් පොරොත්තු වන්නට මම නො හැකියෙමි. කවරෙක් නම් ජීවිතයේ ගතිය දන්නේ ද? පරලොච්ඡ යැ යුතු ය. නුවණින් මේ කරුණ දත යුතු ය. කුසල් කළ යුතු ය. බබ්‍රසර සැරිය යුතු ය, උපන්නහු නො මැරෙන බවෙක් නැත. යම් සේ ආමගන්ධයන් හෙළි කොට කියන ඔහු ගේ වචනය මා විසින් අසන ලද ද, එසේ ඒ ආමගන්ධයෝ ගිහිගෙයි වසන්නහු විසින් පහසු සේ මැඩැලියැ නොහැක්කාහ. හවත්නි, මමගිහි ගෙන් නික්ම පැවිදි බිමට යන්නෙමි” යි බමුණු කී ය. “එසේ වී නම් හවත් ගෝව්ඤ්ඤ තෙම ස වසක් පොරොත්තු වේ වා . . . පස් වසක් පොරොත්තු වේ වා . . . සිවු වසක් පොරොත්තු වේ වා. . . තුන් වසක් පොරොත්තු වේ වා . . . දෙ වසක් පොරොත්තු වේ වා . . . එක් වසක් පොරොත්තු වේ වා. එක් වසක් ඇවෑමෙන් අපි දු ගිහි ගෙන් නික් මැ පැවිදි බිමට යන්නම්හ. එ කලා ඔබ ගේ යම් පරලොච්ඡ ගතියෙක් වන්නේ ද එය ම අප ගේ ද පරලොච්ඡ ගතිය වන්නේ යැ” යි කැත්හු කීහ.

“හවත්නි, එක් වසෙක් ඉතා දික් කාලයෙකි. හවතුන් බලා එක් වසක් පොරොත්තු වන්නට මම නො හැක්කෙමි. ජීවිතයේ ගතිය (පැවැත් ම මෙතෙක් කලැයි) දන්නේ ද? පර ලොච්ඡ යැ යුතු ය. මේ කරුණ නුවණින් අවබෝධ කටයුතු ය. කුසල් කළ යුතු ය. බබ්‍රසර සැරිය යුතු ය. උපන්නහු නොමියෙන බවෙක් නැත. ආමගන්ධයන් හෙළි කොට වදාරන බබ්‍රහු ගේ වචනය යම් සේ මා විසින් අසන ලද ද, එ පරිද්දෙන් ගිහි ගෙහි වසන්නහු විසින් පහසුවෙන් ඔව්හු මැඩැලියැ නො හැක්කාහ. හවත්නි, මම ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිදිබිමට යන්නෙමි” යි බමුණු කී.

එසේ වී නම් හවත් ගෝව්ඤ්ඤ තෙමේ සත් මසක් පොරොත්තු වේ වා සත් මස ඇවෑමෙන් අපි දු ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිදි බිමට යන්නම්. එ විට ඔබට යම් පරලොච්ඡ ගතියෙක් වන්නේ ද, එය අපට ද පරලොච්ඡ ගතිය වන්නේ යැ යි ඒ කැත්හු කීවු ය.

“අති චිරං ඛො භො සත්ත මාසානි. නාහං සකෙකාමී හවනෙන සත්ත මාසානි ආගමෙතුං. කො නු ඛො පන භො ජානාති ජීවිතානං? ගමනියො සම්පරායො, මන්තාය ඛොඛබ්බං කත්තබ්බං කුසලං චරිතබ්බං බ්‍රහ්මචරියං නත්ථි ජාතස්ස අමරණං. යථා ඛො පන මෙ සුතං බ්‍රහ්මුනො ආමග්ගෙඤ්ඤි භාසමානස්ස තෙ න සුනිමමදයා අගාරං අජ්ඣාචසතා පබ්බජීස්සාමහං භො අගාරස්මා අනගාරියන්ති.”

“තෙන හි හවං ගොච්ඡෙදු ඡ මාසානි ආගමෙතු -පෙ- පඤ්ච මාසානි ආගමෙතු -පෙ- චක්ඛාරි මාසානි ආගමෙතු -පෙ- තීණි මාසානි ආගමෙතු -පෙ- වෙ මාසානි ආගමෙතු -පෙ- එකං මාසං ආගමෙතු -පෙ- අඛමාසං ආගමෙතු. අඛමාසස්ස අචචයෙන මයමපි අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජීස්සාම. අථ යා තෙ ගති සා නො ගති හවිස්සති”ති.

අතිචිරං ඛො භො අඛමාසො. නාහං සකෙකාමී හවනෙන අඛමාසං ආගමෙතුං කො නු ඛො පන භො ජානාති ජීවිතානං. ගමනියො සම්පරායො, මන්තාය ඛොඛබ්බං කත්තබ්බං කුසලං චරිතබ්බං බ්‍රහ්මචරියං නත්ථි ජාතස්ස අමරණං. යථා ඛො පන මෙ සුතං බ්‍රහ්මුනො ආමග්ගෙඤ්ඤි භාසමානස්ස තෙ න සුනිමමදයා අගාරං අජ්ඣාචසතා. පබ්බජීස්සාමහං භො අගාරස්මා අනගාරියන්ති.”

තෙන හි හවං ගොච්ඡෙදු සත්තාහං ආගමෙතු, යාව මයං සකෙ පුත්තභාතරො රජෙජන¹ අනුසාසිස්සාම. සත්තාහස්ස අචචයෙන මයමපි අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජීස්සාම. අථ යා තෙ ගති සා නො ගති හවිස්සති”ති.

“න චිරං ඛො භො සත්තාහං, ආගමෙස්සාමහං හවනෙන සත්තාහන්ති”

බ්‍රාහ්මණමහාසාලාදීනං ආමන්තනා

30. අථ ඛො භො මහාගොච්ඡෙදු බ්‍රාහ්මණො යෙන තෙ සත්ත ච බ්‍රාහ්මණමහාසාලා සත්ත ච නභාතකස්සතානි තෙනුපසඬකමී. උපසඬකමීඤ්ඤා සත්ත ච බ්‍රාහ්මණමහාසාලො සත්ත ච නභාතකස්සතානි එතදවොච: අඤ්ඤං’ඤ්ඤි හවනෙහා ආචරියං පරියෙසනතු යො හවන්තානං මනෙත වාචෙස්සති. ඉච්ඡාමහං භො අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජීතුං යථා ඛො පන මෙ සුතං බ්‍රහ්මුනො ආමග්ගෙඤ්ඤි භාසමානස්ස තෙ න සුනිමමදයා අගාරං අජ්ඣාචසතා. පබ්බජීස්සාමහං භො අගාරස්මා අනගාරියන්ති.”

1. රජෙජ (සා)

“භවත්ති, සත් මස ඉතා බොහෝ කලෙක, භවතුන් බලා සත් මසක් පොරොත්තු වන්නට මම නො හැක්කෙමි. භවත්ති, ජීවිත පිළිබඳ පැවැත්ම කවරෙක් නම් දැනී ද? පරලොච යෑ යුතු ය. නුවණින් අවබෝධ කටයුතු ය. කුසල් කළ යුතු ය. බලසර සැරිය යුතු ය. උපන්නහු නො මියෙනු නැත. ආමගන්ධයන් හෙළි කොට වදරන බලසුරු ගේ වචනය යම්සේ මා විසින් අසන ලද ද, එසේ ඒ ආමගන්ධයෝ ගිහි ගෙහි වසන්නහු විසින් සුව සේ මැඩිය නො හැක්කාහ. භවත්ති, එ බැවින් මම ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිදි බිමට යන්නෙමි” යි බමුණු කී ය.

“එසේ වී නම් භවත් ගෝව්ඤ්ඤ තෙම ස මසක් පොරොත්තු වේ වා . . . පස් මසක් පොරොත්තු වේ වා . . . සිවු මසක් පොරොත්තු වේ වා . . . තුන් මසක් පොරොත්තු වේ වා. . . දෙ මසක් පොරොත්තු වේ වා, . . . එක් මසක් පොරොත්තු වේ වා, . . . අඩ මසක් පොරොත්තු වේ වා, අඩ මස ඇවෑමෙන් අපි දු ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිදි බිමට යන්නට එ කලා ඔබට යම් පරලොච ගතියෙක් වන්නේ ද, අපට ද ඒ පරලොච ගතිය ම වන්නේ යැ” යි කැත්තූ කීවු ය.

“භවත්ති, අඩ මස ඉතා බොහෝ කලෙක, භවතුන් බලා අඩ මසක් පොරොත්තු වන්නට මම නො හැක්කෙමි. භවත්ති, කවරෙක් නම් ජීවිත පිළිබඳ පැවැත්ම දැනී ද? පර ලොච යෑ යුතු ය. නුවණින් මෙ කැරුණ දැනගත යුතු ය. කුසල් කළ යුතු ය. බලසර සැරිය යුතු ය. උපන්නහු නොමියෙනු නැත. යම් සේ ආමගන්ධයන් හෙළි කොට කියන බලසුරු ගේ වචනය මා විසින් අසන ලද ද, එ පරිදි ඒ ආමගන්ධයෝ ගිහි ගෙහි වසන්නහු විසින් සුවසේ මැඩෑ ලියෑ නො හැකියහ. භවත්ති, මම ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිදි බිමට යන්නෙමි” යි බමුණු කී ය.

“එසේ වී නම් භවත් ගොව්ඤ්ඤ තෙමේ අප සිය පුතුන් බෑයන් රජයෙහි අනුසස්තා තෙක් (රජය කරවන සැටි ඔවුන්ට පුහුණු කරවන තෙක්) සතියක් පොරොත්තු වේ වා. සතිය ඇවෑමෙන් අපි දු ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිදි බිමට යන්නට. එ කලා යමක් ඔබ ගේ පරලොච ගතිය වන්නේ ද, අප ගේ පරලොච ගතිය ද එය වන්නේ යැ” යි ක්ෂත්‍රියයෝ ස දෙන කීහ.

“භවත්ති, සතිය බොහෝ කලෙක් නො වේ. භවතුන් බලා මම සතියක් පොරොත්තු වන්නෙමි” යි ගෝව්ඤ්ඤ බමුණු කී ය.

බමුණු මහසල් ආදීන් ඇමැකීම

30. භවත්ති, ඉක්බිති මහාගෝව්ඤ්ඤ බමුණු මහසලුන් සත් දෙනා ද ස්නාතකයන් හත්සිය දෙනා ද කරා එළැඹියේ ය. එළැඹී ඔවුන් බණවා “යමෙක් භවන්නට වේදයන් කියවන්නේ ද, භවත්හු එසේ වූ ඇදුරකු සොයත් වා භවත්ති, මම ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිදි බිමට යන්නට කැමැත්තෙමි. ආමගන්ධයන් හෙළි කොට වදරන බලසුරු ගේ වචනය යම්සේ මා විසින් අසන ලද ද, එසේ ඒ ආමගන්ධයෝ ගිහි ගෙහි වසන්නහු විසින් පහසුසේ බැහැර ලිය නො හැකිය හ. භවත්ති, (එ හෙයින්) මම ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිදි බිමට යන්නෙමි” යි ගෝව්ඤ්ඤ බමුණු කීය.

“මා හවං ගොව්ඤ්ඤ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජී. පබ්බජ්ජා හො අපෙපසකඛා ච අපපලාහා ච බුභමඤ්ඤං මහෙසකඛඤ්ඤා මහාලාභඤ්ඤාති. “මා හවන්තො එවං අවච්ඡික්ඛා “පබ්බජ්ජා අපෙපසකඛා ච අපපලාහා ච, බුභමඤ්ඤං මහෙසකඛඤ්ඤා මහාලාභඤ්ඤා”ති. කො නු ඛො හො අඤ්ඤාපු මයා මහෙසකඛතරො චා මහාලාභතරො චා? අහං හි හො එතරහි රාජා’ව රඤ්ඤං, බුභමා’ව බුභමානං, දෙවතා’ව ගහපතීකානං. තමහං සබ්බං පහාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජීස්සාමි. යථා ඛො පන මෙ සුතං බුභවුන්තො ආමග්ගෙඨි භාසමානස්ස, තෙ න සුනිමමදයා අගාරං අඤ්ඤාචසතා. පබ්බජීස්සාමහං හො අගාරස්මා අනගාරියනාති. “සචෙ හවං ගොව්ඤ්ඤ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජීස්සති, මයමපි අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජීස්සාම. අථ යා තෙ ගති සා නො ගති හවිස්සති”ති.

හරියානං ආමනකතා

31. අථ ඛො හො මහාගොව්ඤ්ඤ බුභමඤ්ඤො යෙන චක්ඛාරියා ච හරියා සාදිසියො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්ථා චක්ඛාරියා හරියා සාදිසියො එතදචොච: යා හොතීනං ඉච්ඡති සකානි චා ඤ්ඤතිකුලානි ගච්ඡතු, අඤ්ඤං චා භතතාරං පරියෙසතු. ඉච්ඡාමහං හොතී අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජීතුං. යථා ඛො පන මෙ සුතං බුභවුන්තො ආමග්ගෙඨි භාසමානස්ස, තෙ න සුනිමමදයා අගාරං අඤ්ඤාචසතා. පබ්බජීස්සාමහං හොතී අගාරස්මා අනගාරියනාති.”

“ඤ්ඤාදච නො ඤ්ඤති ඤ්ඤතිකාමානං, ඤ්ඤං පන භතතා භතතුකාකාමානං. සචෙ හවං ගොව්ඤ්ඤ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජීස්සති, මයමපි අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජීස්සාම. අථ යා තෙ ගති සා නො ගති හවිස්සති”ති.

මහාගොව්ඤ්ඤපබ්බජ්ජා

32. අථ ඛො හො මහාගොව්ඤ්ඤ බුභමඤ්ඤො තස්ස සත්ථාභස්ස අච්චියෙන කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්ථා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්ථා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජී. පබ්බජීතං පන මහාගොව්ඤ්ඤං බුභමඤ්ඤං සත්ථා ච රාජානො ඛතතිසා මුඛාවසිත්තා, සත්ථා ච බුභමඤ්ඤාමහාසාලා සත්ථා නහාතකසතාති, චක්ඛාරියා ච හරියා සාදිසියො, අනෙකානි ච ඛතතිසසභස්සානි, අනෙකානි ච බුභමඤ්ඤාසභස්සානි, අනෙකානි ච ගහපතීසභස්සානි, අනෙකෙහි ච ඉත්ථාගාරෙහි ඉත්ථිකායො කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්ථා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්ථා මහාගොව්ඤ්ඤං බුභමඤ්ඤං අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජීතං අනුපබ්බජීස්සු. තාය සුදං හො පරිසාය පරිවුන්තො මහාගොව්ඤ්ඤ බුභමඤ්ඤො ගාමනීගමරාජධානීස්ස වාරිකං වරති. යං ඛො පන හො තෙන සමයෙන මහාගොව්ඤ්ඤ බුභමඤ්ඤො ගාමං චා නිගමං චා උපසඛකමති තත්ථ රාජා’ව හොතී රඤ්ඤං, බුභමා’ව බුභමඤ්ඤානං, දෙවතා’ව ගහපතීකානං.

“භවත් ගෝච්ඡු තෙමේ ගිහි ගෙන් නික්මු පැවිදි බිමට නො යේ වා. භවත්නි, පැවිද්ද අල්පයශස්ක ද අල්පලාභ ඇතියෙක් ද වේ. බ්‍රාහ්මණ බව මනායශස්ක ද මහාලාභ ඇතියෙක් ද වේ” යැ යි බමුණු මහසල්‍යු ද ස්නාතකයෝ ද කීහ.

“පැවිද්ද අල්පයශස්ක අල්පලාභ එකෙකැ යි ද බමුණු බව මහා යශස්ක මහාලාභ එකෙකැ” යි ද භවත්හු නො කියත් වා. භවත්නි, මා හැර කවරෙක් නම් වඩා මහායශස්ක හෝ වඩා මහාලාභී හෝ වේ ද? භවත්නි, මම දැන් රජුනට (සක්විති) රජක්හු බඳු වෙමි, බමුණනට බඹහු බඳු වෙමි. ගැහැවියනට සක්දෙවි බඳු වෙමි. මම ඒ සියලු දෑ හැර දමා, ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිදි බිමට යන්නෙමි. ආමගන්ධයන් පැහැදිලි කොට වදරන බඹහු කී වචනය මාවිසින් යම් සේ අසන ලදද, එසේ ඒ ආමගන්ධයෝ ගිහිගෙයි වසන්නහු විසින් බැහැරලිය නො හෙන්නාහ. (එහෙයින්) භවත්නි, මම ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිදි බිමට යන්නෙමි” යි බමුණු කී ය.

“ඉදින් භවත් ගෝච්ඡු තෙමේ ගිහි ගෙයින් නික්මු පැවිදි බිමට යන්නේ නම්, අපි දු ගිහි ගෙයින් නික්ම පැවිදි බිමට යන්නම්හ. එ කල යමක් ඔබ ගේ පරලොචු ගතිය වන්නේ ද, අපගේත් පරලොචු ගතිය එය ම වන්නේ යැ” යි ඒ බමුණෝත් ස්නාතකයෝත් කීහ.

බිරියන් ඇමැතුම

31. භවත්නි, ඉක්බිති මහාගෝච්ඡු බ්‍රාහ්මණ තෙම (රු වයස් ආදියෙන්) එක් බඳු වූ සතළිස් බිරියන් කරා එළැඹියේ ය. එළැඹී ඔවුන් බණවා, “පින්වතියන් අතුරෙන් යම් තැනැත්තියක් කැමැත්තී ද, ඒ සිය නැකුල කරා යේ වා, අන් සැමියකු හෝ සොයා ගනී වා. පින්වතියනි, මම ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිදි බිමට යන්නට රිසියෙමි. ආමගන්ධයන් හෙළි කොට කියන බඹහු ගේ වචනය මා ඇසූ පරිදි ගිහිගෙහි වසන්නහු විසින් ඒ ආමගන්ධයන් බැහැර ලනු දුෂ්කර ය. (එ හෙයින්) පින්වතියනි, මම ගිහිගෙය හැර පැවිදි වන්නෙමි” යි කී ය.

“නැයන් පතන අපට ඔබ ම නැයාණෝ ය, සැමියකු පතන අපට ඔබ ම සැමියාණෝ ය. භවත් ගෝච්ඡුයන් ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිදි වතොත් අපින් ගිහි ගෙන් නික්ම පැවිදි වන්නමු. එ කල ඔබට ලැබෙන පරලොචු ගතිය ම අපට ද ලැබෙන්නේ යැ යි බිරියෝ කීහ.

මහාගෝච්ඡු ප්‍රවුඡ්ඡාව

32. භවත්නි, ඉක්බිති මහාගෝච්ඡු බමුණු එ සතිය ඇවැමෙන් කෙහෙ රවුලු බහවා, කසා වත් හැඳ, ගිහිගෙන් පැවිදි බිමට වන. එසේ පැවිදි වූ මහාගෝච්ඡු බමුණහු අනුව, මුදුනැ අබ්සෙස් ලත් සත් කැත් රජුහු ද, සත් බමුණු මහ සල්‍යු ද, ස්නාතකයෝ සත්සියය ද, එකබඳු සතළිස් බිරියෝ ද, නොයෙක් දහස් ගණන් කැත්හු ද, නොයෙක් දහස් ගණන් බමුණෝ ද, නොයෙක් දහස් ගණන් ගැහැවියෝ ද, නොයෙක් ඇතොවුරු වලින් නොයෙක් තරුණ ස්ත්‍රීහු ද කෙහෙ රවුලු බහවා, කසාවත් හැඳ පැවිදි වූහ. භවත්නි, මහාගෝච්ඡු බමුණු එසා මහ පිරිසක් විසින් පිරි-වැරුණේ ගම් නියම්ගම් රජදහන්හි සැරිසරයි. භවත්නි, ඒ සමයෙහි මහාගෝච්ඡු බමුණු යම් ගමකට හෝ නියම්ගමකට එළැඹෙයි ද, හේ එහි රජුනට සක්විති රජක්හු බඳු වෙයි, බමුණනට බඹහු බඳු වෙයි, ගැහැවියනට සක්දෙවි බඳු වෙයි.

තෙන ඛො පන සමයෙන මනුසසා බීජනති වා උපකකලනති වා, තෙ එවමාහංසු: 'නමඤ්ච මහාගොච්ඡුසු ඩ්වයමණසු, නමඤ්ච සත්තංසුරොහිතසසා'ති.

33. මහාගොච්ඡෙඤ්ඤ හො ඩ්වයමණො මෙත්තාසහගතෙන වෙතසා, එකං දිසං එරිඤ්චා වීභාසි, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුසුථං, ඉති උඤ්චමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අපමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේජන එරිඤ්චා වීභාසි. කරුණාසහගතෙන වෙතසා -පෙ- මුද්දිතාසහගතෙන වෙතසා -පෙ- උපෙක්ඛාසහගතෙන වෙතසා එකං දිසං එරිඤ්චා වීභාසි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුසුථං, ඉති උඤ්චමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අපමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජේජන එරිඤ්චා වීභාසි. සාවකානඤ්ඤ ඩ්වයමණොසහබ්‍යතාය මග්ගං දෙසෙසි.

34. යෙ ඛො පන මහා තෙන සමයෙන මහාගොච්ඡුසු ඩ්වයමණසු සාවකා සබ්බන්ත සබ්බං සාසනං ආජාතිංසු, තෙ කායසහ හෙද පරමමරණං සුගතිං ඩ්වයමණො උපපජ්ජිංසු. යෙ න සබ්බන්ත සබ්බං සාසනං ආජාතිංසු, තෙ කායසහ හෙද පරමමරණං අපෙසකවෙච්ච පරනිමිතවසවික්ඛිතං දෙව්‍යානං සහබ්‍යතං උපපජ්ජිංසු. අපෙසකවෙච්ච නිමමාණරතිතං දෙව්‍යානං සහබ්‍යතං උපපජ්ජිංසු, අපෙසකවෙච්ච තුඤ්ඤානං දෙව්‍යානං සහබ්‍යතං උපපජ්ජිංසු. අපෙසකවෙච්ච යාමානං දෙව්‍යානං සහබ්‍යතං උපපජ්ජිංසු, අපෙසකවෙච්ච තාවතිංසානං දෙව්‍යානං සහබ්‍යතං උපපජ්ජිංසු, අපෙසකවෙච්ච වාතුමමභාරාජීකානං දෙව්‍යානං සහබ්‍යතං උපපජ්ජිංසු යෙ සබ්බනීභීතං කායං පරිපුරෙසුං තෙ ගඤ්චබ්බකායං පරිපුරෙසුං.

ඉති ඛො පන සබ්බස්සං යෙව තෙසං කුලපුත්තානං අමොඝා පබ්බජ්ජා අහොසි අවඤ්ඤා සඵලා සඋද්‍රයා'ති.

35. "සරති තං හගවා"ති.

එ සමයෙහි මිනිස්සු කිවිසුම් හරනාහු හෝ කණු කටු ආදියෙකැ හැපෙන්නාහු හෝ වෙත් ද ඔහු 'මහාගොව්ඤ්ඤ බමුණුහට නමස්කාර වෙ වා, සත් රජුන් ගේ පෙරෙවියාට නමස්කාර වෙ වා' යි මෙසේ කීහ.

33. හවත්ති, මහාගොව්ඤ්ඤ බමුණු තෙම එක් දිගක් පැතිරැ ගෙන විසී ය. එසේදෙවෙනි දිග ද, එසේ ම තෙවෙනි දිග ද, එසේ ම සතර වන දිග ද, මෙසේ උඩ යට සරස දෑ යි සියලුතන්හි සර්වාත්මතායෙන් සර්වවත් ලෝකය විපුල වූ මහද්ගත වූ, අප්‍රමාණ වූ, වෛර රහිත වූ ව්‍යාපාද රහිත වූ මෙමත්‍රීසහගත සිකින් පැතිරැ ගෙන විසී ය; කරුණා සහගත සිකින් . . . . මුදිතාසහගත සිකින් . . . උපෙක්ෂා සහගත සිකින් එක් දිශාවක් පැතිර ගෙන විසී ය. එසේ දෙවෙනි දිශාව ද . . එසේ තෙවෙනි දිශාව ද . . එසේ සිවුවන දිශාව ද පැතිර ගෙන විසී ය. මෙසේ උඩ යට සරස දෑ යි සියලු තන්හි සර්වාත්මතායෙන් සර්වවත් ලෝකය විපුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ වෛර රහිත වූ ව්‍යාපාදරහිත වූ උපෙක්ෂා සහගත සිකින් පැතිර ගෙන විසී ය. සච්චනට ද බමලොවැ බඹහු හා එක් වීමට මහ දෙසී ය.

34. හවත්ති, එ සමයෙහි මහාගොව්ඤ්ඤ බමුණා ගේ යම් සවු කෙනෙක් මහාගොව්ඤ්ඤ බ්‍රාහ්මණයා ගේ ශාසනය සියල්ලෙන් සියල්ල ද නගත්තාහු ද (හෙවත් අට සමවත් හා පංච අභිඤා හා ඉපැදූවූවාහු ද), ඔහු කා බුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති බඹ ලොවට උත්පත්ති වශයෙන් පැමිණියාහ. යම් කෙනෙක් ඔහු ගේ ශාසනය සියල්ලෙන් සියල්ල නොම දන ගත්තාහු ද (හෙවත් අට සමවත් හා පංච අභිඤා හා) නො ම ඉපැදූවූහු ද, ඔහු කා බුන් මරණින් මතු ඇතැම් කෙනෙක් පරනිර්මිත වශවර්තී දෙවියන් ගේ සහභාවයට පැමිණියා හ. ඇතැම් කෙනෙක් නිර්මාණරතී දෙවියන් ගේ සහභාවයට පැමිණියාහ. ඇතැම් කෙනෙක් තුෂිත දෙවියන් ගේ සහභාවයට පැමිණියාහ. ඇතැම් කෙනෙක් යාම දෙවියන් ගේ සහභාවයට පැමිණියාහ. ඇතැම් කෙනෙක් තච්චිසා වැසි දෙවියන් ගේ සහභාවයට පැමිණියාහ. ඇතැම් කෙනෙක් සිවු මහරජයෙහි දෙවියන් ගේ සහභාවයට පැමිණියාහ. යම් කෙනෙක් හැම දෙතාට ම පහත් දෙවිමුළුවක් පුරාලුවෝ ද, ඔහු ගදෙවු මුළුව පුරාලුහ.

මෙසේ එ සියලු ම කුලපුතුන් ගේ පැවිද්ද නො සිස් ද නොවද ද එල සහිත ද වැඩිම සහිත ද වී ය.''

35. පන්සිළු තෙම දෙව සබ්බ දී සනත්කුමාරයා කී මේ කථාව පවසා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එ පවත් සිහි කරන සේක් ද?'' යි විචාළේය.

“සරාමභං පඤ්ඤාසිඛ, අභං තෙන සමයෙන මහාගොච්ඡෙසු
බ්‍රාහ්මණො අහොසිං අභං තෙසං සාවකානං බ්‍රහ්මලොකසභරාජානාය
මග්ගං දෙ සෙසිං. තං ඛො පන මෙ පඤ්ඤාසිඛ, බ්‍රහ්මචරියං න නිබ්බිද්‍ය
න විරාගාය න නිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සම්මොධාය
න හිබ්බානාය සංවත්තති, යාවදෙව බ්‍රහ්ම ලොකුපපතියා.

ඉදං ඛො පන මෙ පඤ්ඤාසිඛ, බ්‍රහ්මචරියං එකන්තනිබ්බිද්‍ය විරාගාය
නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති, ති
කතමඤ්ඤා තං පඤ්ඤාසිඛ, බ්‍රහ්මචරියං එකන්ත නිබ්බිද්‍ය විරාගාය
නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති?
අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ඞිකො මග්ගො, සෙය්‍යපීදං? සමමාදිට්ඨි සමමා-
සඞ්කප්පො සමමාවාචා සමමාකම්මනෙහා සමමාආජීවො සමමාවායාමො
සමමාසති සමමාසමාධි. ඉදං ඛො තං පඤ්ඤාසිඛ, බ්‍රහ්මචරියං එකන්ත-
නිබ්බිද්‍ය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොධාය
නිබ්බානාය සංවත්තති.

36. යෙ ඛො පන මෙ පඤ්ඤාසිඛ සාවකා සබ්බෙන සබ්බං සාසනං
ආජානන්ති, තෙ ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොච්චුත්තිං පඤ්ඤා-
ච්චුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තො උපසමපජ්ජ
චිහරන්ති යෙ න සබ්බෙන සබ්බං සාසනං ආජානන්ති, තෙ පඤ්ඤානං
ඔරම්භාගියානං සංඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකා භොන්ති, තස්ස
පරිතිබ්බාසිනො අනාවභතිධම්මො තස්මා ලොකා. යෙ න සබ්බෙන සබ්බං
සාසනං ආජානන්ති, අප්පෙකචෙව තිණ්ණං සංඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා
තනුක්ඛා සකදගාමීනො භොන්ති, සකිදෙව ඉමං ලොකං රාගදෙසමොහානං
ආගන්තො දුක්ඛත්තසසං කරිසසන්ති. යෙ න සබ්බෙන සබ්බං සාසනං
ආජානන්ති අප්පෙකචෙව තිණ්ණං සංඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා සොතාපනතො
භොන්ති අච්චිපාතධම්මො නියතා සම්මොධිපරායණා. ඉති ඛො පඤ්ඤාසිඛ,
සබ්බෙසං යෙව ඉමෙසං කුලපුත්තානං අමොසා පබ්බජ්ජා අවඤ්ඤා සඵලා
සඋද්‍රයා”ති.

ඉදමචො ව භගවා, අත්තමනො පඤ්ඤාසිඛො ගන්ධබ්බපුත්තො
භගවතො භාසිතං අභිනන්දිතො අනුමොදිතො භගවන්තං අභිවාදෙතො
පදක්ඛිණං කන්තො තස්චෙවන්තරධාසී ති.

මහාගොච්ඡුසුත්තං ඡට්ඨං.

“පන්සිඵව, එය මම සිහි කෙරෙමි. එ සමයෙහි මම මහාගෝච්ඡු බ්‍රාහ්මණ වීමි. මම ඒ සච්චනට බඹලොවැ බඹා හා එක්වනුවට මහ දෙසීමි. පන්සිඵව, මගේ ඒ බඹසර සසර කලකිරෙනු පිණිස නො පැවැත්තේය. විරාගය පිණිස නො පැවැත්තේය. නිරෝධය පිණිස නො පැවැත්තේය. උපසමය (උක් සංසිදුවීම) පිණිස නො පැවැත්තේය. අභිඤ්ච පිණිස නො පැවැත්තේය. සම්බොධිය පිණිස නො පැවැත්තේය. නිවන් පිණිස නො පැවැත්තේය. වැලිදු බඹ ලොවැ ඉපැත්ම පිණිස පැවැත්තේය. පන්සිඵව, මගේ මේ බඹසර (මෙසස්න) ඒකාන්තයෙන් සසර කලකිරෙනු පිණිස, විරාගය පිණිස, නිරෝධය පිණිස, චූළපසමය පිණිස, අභිඤ්ච පිණිස, සම්බොධිය පිණිස, නිවන් පිණිස පවතී.

36. පන්සිඵව, මගේ යම් සවු කෙනෙක් මගේ ශාසනය සියල්ලෙන් සියල්ල (මගේ මුළු සස්නම) දැනගන්නාහුද, ඔහු ආසුචියන් ගේ ක්ෂයයෙන් ආසුච රහිත වූ, එලසමාධිය ද එල ඤානය ද මෙ අත්බවිහි ම තුමු වෙසෙසි-නුවණින් දැන, පසක් කොට, ලැබ වෙසෙත්. යම් කෙනෙක් මෙ සස්නසියල්ලෙන් සියල්ල (මුළු සස්න ම) නො දැන ගනිත් ද, ඔහු අවරහාගික සංයෝජනයන් වැනැසීමෙන්, එහි දී පිරිනිවෙන සුලු වැ, එ ලොචිත් පෙරලා නො එන සුලු වැ සුදවස් බඹලොවැ ඔපපාතික වැ උපදනාහු වෙති. යම් කෙනෙක් සස්න සියල්ලෙන් සියල්ල (මුළු සස්න ම) නො දන්නාහු ද, ඔවුන් ගෙන් ඇතැම් කෙනෙක් තුන් සංයෝජනයන් ක්ෂිණ වීමෙන් රාග චෙස මොහයන් තුනී බැවින් සෙදගැමිහු වෙත්. එක් වරක් ම මෙ ලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නාහ. යම් කෙනෙක් සස්න සියල්ලෙන් සියල්ල නො දන්නාහු ද, ඒ ඇතැම් කෙනෙක් තුන් සංයෝජනයන් ක්ෂිණ වීමෙන් අවාහි නොවැටෙන සුලු, රහත් බවට නියත වූ, සම්බොධිය (රහත්බව) ප්‍රතිෂ්ඨා කොටැති, සෝවාන්හු වෙත්. පන්සිඵව, මෙසේ ම මේ සියලු ම (සසුන් වන්) කුල සුතුන් ගේ පැවිද්ද නොසිස් වෙයි, නොවද වෙයි, සඵල වෙයි, වැඩිම සහිත වෙයි.”

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. සතුටු වූ පන්සිඵ ගදැවු සුත් තෙම හගවත් බුදුරජුන් ගේ වචනය පිළිගෙන, අනුමොචන් කොට ඔබ ආදරයෙන් වැඳ, පැදකුණු කොට, එහි ම අතුරුදහන් විය.

සවැනි මහාගෝච්ඡු සූත්‍රය නිමියේ ය.

8.

මහාසමයසූතය

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්ථසමී. මහාවතෙ මහතා භික්ඛුසඤ්ඤන සඪී. පඤ්ඤමනෙතභි භික්ඛුසතෙභි සබ්බෙහෙව අරභතෙතභි. දසභි ච ලොකධාතූභි දෙවතා යෙභුයොග්ග සනුතීපතීතා භොතති භගවන්තං දසසන්තාය භික්ඛුසඤ්ඤා. අපං බො චතුක්කං සුද්ධාවාසකාධීක්කන්තං දෙවතාන්තං¹ එතදභොධි:

“අයං බො භගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්ථසමී. මහාවතෙ මහතා භික්ඛුසඤ්ඤන සඪී. පඤ්ඤමනෙතභි භික්ඛුසතෙභි සබ්බෙහෙව අරභතෙතභි. දසභි ච ලොකධාතූභි දෙවතා යෙභුයොග්ග සනුතීපතීතා භොතති භගවන්තං දසසන්තාය භික්ඛුසඤ්ඤා, යනතුන මයමපි යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤමෙය්‍යාම. උපසඤ්ඤමීඤ්ඤා භගවතො සන්තීකෙ පට්ඨෙකං භාජං² භාසෙය්‍යාමා”ති.

2. අපං බො තා දෙවතා සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමීඤ්ඤතං³ වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමීඤ්ඤය්‍ය,⁴ එවමෙව සුද්ධාවාසෙසු දෙවෙසු අනකරභීතා භගවතො පුරතො පාතුරභෙසු,⁵ අපං බො තා දෙවතා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං අච්ඡංසු, එකමන්තං ඤීතා බො එකා දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං භාජං අභාධි;

“මහාසමයො පවනසමී. දෙවකායා සමාගතා,

ආගතමභ ඉමං ධම්මසමයං දකඛිතායෙ අපරාජිතසඤ්ඤනති,”

අපං බො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං භාජං අභාධි;

1. දෙවතාං - PTS ඡායා

2. පට්ඨෙකභාජං - PTS ඡායා

3. සමීඤ්ඤතං, (සීඉ)

4. සමීඤ්ඤය්‍ය (සීඉ)

5. පාතුරභෙසු PTS

8.

මහාසමය සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී:

එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍ය ජනපදයෙහි කිඹුල්වත් පුර අසල මහ වෙනෙහි සියලු දෙනා ම රහත් වූ භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහද් භික්ෂු සමුහයක් හා වැඩ වසන සේක. දස (දහසක්) ලෝදයෙනුත් හඟවත් බුදුරජුන් ද බික්සහන ද දක්නා පිණිස දෙවියෝ බෙහෙවින් මුළු දෙවුණාහු වෙත්.

එ කල්හි “මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි සැඟ රටැ කිඹුල්වත් පුර අසල මහ වෙනෙහි සියලු දෙනා ම රහත් වූ භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහත් මහණමුළුවක් හා වැඩ වසන සේක. දස (දහසක්) ලෝදයෙන් ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් භික්ෂුසංඝයාත් දක්නා පිණිස දෙවියෝ බෙහෙවින් මුළු දෙවුණාහු වෙත්. අපි ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹෙන්නමෝ නම්, එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සමීපයෙහි එක් එක් ගයක් කියන්නමෝ නම් යෙහෙකැ” යි සතර සුදුවැසි බඹලෝ වැසි දෙවියනට මේ සිත විය.

ඉක්බිති ඒ දෙවියෝ, බල ඇති මිනිසක්හු වක් කළ අතක් දික් කරනු ද, දික් කළ අතක් වක් කරනු ද සෙයින් ම සුදුවැසි දෙවියන් අතුරෙන් අතුරුදහන් වූවාහු, හඟවත් බුදුරජුන් හමුයෙහි පහළ වූහ. එයට පසු ඒ දෙවියෝ හඟවත් බුදුරජුන් වැද එක් පසෙකැ සිටියාහ. (ඔවුනතුරෙන්) එක් පසෙකැ සිටියා වූ ම එක් දෙවියෙක් හඟවත් බුදුරජුන් හමුයෙහි මේ ගාථාව කී ය; (ගාථාවේ අර්ථය)

“ මහ වෙනෙහි මහ මුළුවෙකි.
දෙවමුළුවහු රැස් වූහ.
කෙලෙසුන්ගෙන් නොපැරදුණු
සහන දක්නට මේ දම් සමාම ආමු. ”

එ විටැ අන් දෙවියෙක් හඟවත් බුදුරජුන් වෙතැ, “එ දහම් සමාමහි මහණහු තමන් සිත එකඟ කළහ. (තමන් සිත) සාජු කළහ. රියසැරියක්හු රැහැන් ගෙන (රිය හසුරුවන්නා) මෙන් නැණැත්තෝ ඉදුරන් රකිත්” යැ යි ගයෙකින් පැවැසි ය.

“තත්‍ර භික්ඛවො සමාදහංසු විතමකතනො උජුකමකංසු,
සාරථීව නොකතාති ගහෙතො ඉන්ද්‍රියාති රකඛතති පණ්ඩිතා”ති.

අථ ඛො අපරා දෙවතා හගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

“ජෙතො ඛීලං ජෙතො පලිසං ඉන්ද්‍රීලං උභවව¹ මනෙජා,
තෙ වරන්ති සුද්ධා විමලා වකඛුමතා සුදන්තා සුසු නාගා”ති.

අථ ඛො අපරා දෙවතා හගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

“යෙ කෙවි බුඩං සරණං ගතාසෙ න තෙ ගම්ඝකන්ති අපායභුමිං²
පභාය මානුසං දෙහං දෙවකායං පටිපුරෙසකන්ති”ති.

3. අථ ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙතසී, “යෙභුයොන භික්ඛවෙ දසසු
ලොකධාතුසු දෙවතා සන්තිපතිතා භොතති, තථාගතං දසකතාය
භික්ඛුසම්ඝඤ්ඤා, යෙ පි තෙ භික්ඛවෙ අභෙසුං, අතීතමද්ධානං අරහනෙතා
සමමාසමබුද්ධා, තෙසමපි හගවන්තානං එතංපරමා³ යෙව දෙවතා
සන්තිපතිතා අභෙසුං සෙය්‍යථාපි මයහං එතරභි. යෙ පි තෙ භික්ඛවෙ
භවිසකන්තිඅනාගතමද්ධානං අරහනෙතාසමමාසමබුද්ධා, තෙසමපි හගවන්තානං
එතංපරමා යෙව දෙවතා සන්තිපතිතා භවිසකන්ති සෙය්‍යථාපි මයහං එතරභි.
ආවිකඛිසාමී භික්ඛවෙ දෙවකායානං නාමාති, කිත්තයිසාමී භික්ඛවෙ
දෙවකායානං නාමාති, දෙසිසාමී භික්ඛවෙ දෙවකායානං නාමාති. තං
සුඤ්ඤාථ සාධුකං මනසි කරොථ භාසිසාමී”ති. “එවමහනෙත”ති ඛො තෙ
භික්ඛු හගවතො පච්චසෙසාසුං හගවා එතදචොව:

4. සිලොකමනුකසාමී යත් භුමමා තදසයිතා,
යෙ සීතා ගිරිගබ්භරං⁴ පභිතන්තා සමාභිතා.

පුපු සීභා’ව සලලීතා ලොමභංසාභිසමභුතො,
මදන්මතසා සුද්ධා විපසන්තා මනාවීලා.⁵

භියො පඤ්ඤාසතෙ ඤ්ඤා වනෙ කාපිලවත්ථවෙ,
තතො ආමතසී සත්ථා සාවකෙ සාසනෙ රතෙ.

දෙවකායා අභිකකන්තා තෙ වීජානාථ භික්ඛවො.
තෙ ව ආතපමකරුං සුත්ථා බුද්ධසස සාසනං.

1. උභව්ව (කම)
2. අපායං (සිඞු.)
3. එතපරමා (සි.)
4. ගබ්භාරං (සිඞු.)
5. විපසන්තමනාවීලා (මජ්. ෦෦෩)

එ කලා අන් දෙවියෙක් හඟවත් බුදුරජුන් වෙතැ, “ඒ තරුණ නාගයෝ (රහත්හු) පසැසි බුදුරජුන් විසින් මොනොවට දැමුණාහු, කෙලෙස් හුල සිඳ, කෙලෙස් කණයම ද සිඳ, රාගද්වේෂ මෝහ ඉන්ද්‍රකීලය උදුරා පියා, තෘෂ්ණා නැති ව, පිරිසිදු වැ, නිර්මල වැ හැසිරෙත්” යි ගසින් කී ය.

එ කලා අන් දෙවියෙක් හඟවත් බුදුරජුන් වෙතැ, “යම් කෙනෙක් බුදුරජුන් සරණ ගියාහු ද, ඔහු අපායට නො යන්නාහ. මිනිස් කය හැර දෙවමුළුව සපුරන්නාහ” යි ගසින් කී ය.

3. ඉක්බිතිතෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණුන් අමතා, “මහණෙනි, බොහෝ සෙයින් දස (දහසක්) ලෝදහි දෙවියෝ තථාගතයන් ද බික් සහන ද දක්නට මුළුදෙවුණාහු වෙත්. මහණෙනි, ඉකුත් කලා යම් සම්මාසම්බුදු කෙනෙක් වූහු ද, ඒ හඟවත් බුදුවරුන්ගේ ද, දූන් මගේ (මෙ සමයෙහි) මෙන්, මෙ පරම කොට (මෙ පමණ) ම වූ දෙවියෝ රැස් වූහ. මහණෙනි, අනා කල්හි යම් රහත් සම්මාසම්බුදු කෙනෙක් වන්නාහු ද, ඔවුන් ගේ ද දූන් මගේ (මෙ සමයෙහි) සෙයින්, මෙනෙක් ම (මෙ පමණ) ම දෙවියෝ රැස් වන්නාහ.

මහණෙනි, දේව සමූහයන් ගේ නම් හෙළි කරන්නෙමි. මහණෙනි, දේව සමූහයන් ගේ නම් පෙහෙළි කරන්නෙමි. මහණෙනි, දෙවියන්ගේ නම් දෙසන්නෙමි. එය අසවු, මොනොවට මෙනෙහි කරවු, කියන්නෙමි” යි වදළ සේක.

“එසේ ය, වහන්සැ” යි ම එ මහණහු හඟවත් බුදුරජුන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක:

4. “සිලොවක් කියන්නෙමි. යම් තැනෙක බුමාවු දෙවියෝ ඇත් ද, රහත්හු එ තැන් ඇසුරු කළාහු වෙත්. නිවන් කරා මෙහෙයු සිත් ඇති, සමාධිගත සිත් ඇති, ලොමුදහ ගැනුම් මැඩැලූ, පිරිසිදු සිතැති, නො කිලිටි වූ, වෙසෙසින් පහන් වූ, නොකැලැඹුණු ඒ රහත්හු විවික්ත වූ බොහෝ සිංහයන් සේ ගිරි ගුහා ඇසුරු කළාහු වෙත්.”

කිඹුල්වත් පුර අසල වෙනෙහි දී ශාස්තෘහු සස්තෘ ඇලුණු පන්සියකට වැඩි සවිචන් දූත, ඉක්බිති ඔවුන් අමතා ‘මහණෙනි, දේව සමූහයෝ පැමිණියාහ. ඔවුන් දිවැස් නුවණින් දනිවු’ යි වදළාහ. ඔහු ද බුදුරජුන් ගේ හස්ත අසා දිවැස උපදවනුවට වැර වැඩුහ.

තෙසං පාතුරහු ඤාණං අමනුසසානදසනං,
අපෙපකෙ සනමඤ්ඤං සහසං අප් සත්තරිං.
සතං එකෙ සහසසානං අමනුසසානමඤ්ඤං,
අපෙපකෙ'නත්තමඤ්ඤං දිසා සබ්බා ජුටා අහු.¹

5. තඤ්ඤා සබ්බං අභිඤ්ඤාය වචන්තීති² වක්ඛමා,
තනො ආමතඤ්ඤි සඤ්ඤා සාවකෙ සාසනෙ රතෙ.

“දෙවකායා අභිකකන්තා තෙ විජානාප් භික්ඛවො,
යෙ වො'හං කිත්තධිසසාමි ගිරාහි අනුජුඛධසො.

සත්තසහසසා තෙ යක්ඛා භුමමා කාපිලවස්ථා,
ඉඤ්ඤිමනෙතා ජුතිමනෙතා වණණවනෙතා යසස්සිනො,
මොදමානා අභිකකාමුං භික්ඛුනං සමීතිං වනං,

ජ සහසසා හෙමවතා යක්ඛා නානත්තවණණිනො,
ඉඤ්ඤිමනෙතා ජුතිමනෙතා වණණවනෙතා යසස්සිනො,
මොදමානා අභිකකාමුං භික්ඛුනං සමීතිං වනං

6. සාතාගිරා තිසහසසා යක්ඛා නානත්තවණණිනො
ඉඤ්ඤිමනෙතා ජුතිමනෙතා වණණවනෙතා යසස්සිනො,
මොදමානා අභිකකාමුං භික්ඛුනං සමීතිං වනං

ඉට්ඨවතෙ සොළසසහසසා යක්ඛා නානත්තවණණිනො
ඉඤ්ඤිමනෙතා ජුතිමනෙතා වණණවනෙතා යසස්සිනො,
මොදමානා අභිකකාමුං භික්ඛුනං සමීතිං වනං.

වෙසසාමිත්තා පඤ්ඤාසතා යක්ඛා නානත්තවණණිනො
ඉඤ්ඤිමනෙතා ජුතිමනෙතා වණණවනෙතා යසස්සිනො,
මොදමානා අභිකකාමුං භික්ඛුනං සමීතිං වනං

කුමභීරො රාජගභිකො වෙජුලලසස නිවෙසනං
භියොයා නං සතසහසසං යක්ඛානං පඨිරුපාසති
කුමභීරො රාජගභිකො සොපාග සමීතිං වනං.

7. පුරිමඤ්ඤා දිසං රාජා ධතරට්ඨො තං පසාසති. ^b
ගන්ධධ්වානං ආධිපති මහාරාජා යසස්සි සො.

a. කුමභීර යකෙතා රාජගභෙ විජුලල' සමිත් තෙනවාසිකා:
භූයා ගත සහසුරාණ යකතා: පරිපුපාසාතෙ (මහාමායුරි වීදා)
b. පුට්ඨිණ ධතරාමු භතු දකම්භෙන විරුභිකා:
පඨිමෙන විරුපාකා: කුඛිරස්චොත්තරා-දිසා (මහාවංසතු)
1. අහුං (මජ්ඣං)
2. අචකම්භාත (විකා)

වහා ම ඔවුන්ට අමනුෂ්‍යයන් දක්නා නුවණ පහළ විය. ඇතැම් මහණ කෙනෙක් අමනුෂ්‍යයන් සියයක් දුටුහු, ඇතැම් මහණ කෙනෙක් දහසක් අමනුෂ්‍යයන් දුටුහු. ඇතැම් මහණ කෙනෙක් සැත්තැදහසක් දුටුහු.

ඇතැම් මහණ කෙනෙක් සියදහසක් දුටුහු. ඇතැම් මහණ කෙනෙක් අනන්තදෙව් බඹුන් දුටුහු. සියලු දිශාවෝ දෙව්බඹුන් ගෙන් පැතිරගත්තෝ වූහ.

5. පසැස් ඇති ශාස්තෘන්වහන්සේ ඒ සියල්ල වෙසෙසි නුවණින් දැනූ වෙන් කොට දක ඉක්බිති සස්තෑ ඇලුණු ඒ සිය සව්වන් බණවා,

“මහණෙනි, දෙව්මුළුවෝ එළැඹියාහ. වචනවලින් පිළිවෙළින් ඒ යම් දෙව්කෙනකු හෙළි කරන්නෙමි ද ඔවුන් දැන ගනිවු” යැ යි වදළු සේක.

“කිඹුල්වත්පුර වැසි, ඉදුමත්, බබළන, පැහැපත්, යශස් ඇති සත්දහසක් බුමාටු දෙවියෝ සතුටු වන්නාහු, රහත් මහණ මුළුව දක්නට වනය කරා එළැඹියාහ.

හිමවත් වැසි, නන්වැදෑරුම් පැහැ සපු ඇති, ඉදුමත්, බබළන පැහැපත්, යශස් ඇති සදහසෙක් දෙවියෝ සතුටු වන්නාහු ඒ රහත් මහණ දක්නට වනය කරා එළැඹියාහ.

6. සාතගිරි පර්වතවාසී, නන්වැදෑරුම් පැහැසපු ඇති, ඉදුමත්, බබළන, පැහැපත්, යසස් ඇති කුන්දහසෙක් දෙවියෝ සතුටු වෙමින් හික්ෂු සමාගමය දක්නට වනය කරා එළැඹියාහ.

මෙසේ නන්වැදෑරුම් පැහැසපු ඇති, ඉදුමත්, බබළන, පැහැපත්, යශස් ඇති සොළොස් දහසෙක් දෙවියෝ සතුටු වෙමින් රහත් හික්ෂුන් ගේ සමාගමය දක්නට වනයට පැමිණියාහ.

විශ්වාමිත්‍රපර්වතවාසී, නන්වැදෑරුම් පැහැසපු ඇති, ඉදුමත්, පැහැපත්, යසස් ඇති, පන්සියයෙක් දෙවියෝ සතුටු වෙමින් ඒ රහත් හික්ෂුන්ගේ සමාගමය දක්නට වනයට පැමිණියාහ.

රජගහ නුවර වැසි කුමභීර නම් යක් සෙනෙවියෙක් වෙයි. විපුලගිරි පව්ව ඔහු වසන තැන ය. සිය දහසකටත් වැඩි යක්කු ඔහු ඇසුරු කෙරෙත්. රජගහවැසි ඒ කුමභීර තෙමේ ද හික්ෂු සමාගමය දක්නට වනයට පැමිණි සේ ය.

පුත්තා පි තසස බහවො ඉන්ද්‍රනාමා මහබ්බලා
ඉද්ධිමනෙහා ජුතිමනෙහා ව ණණ්ණවනෙහා යසසසිනො,
මොදමානා අභිකකාමුං භික්ඛුනං සමීතිං වනං.

දකඛිණඤ්ඤා දිසං රාජා විරුලෙහා තං පසාසති
කුමභණ්ණානං අධිපති මහාරාජා යසසසි සො.

පුත්තා පි තසස බහවො ඉන්ද්‍රනාමා මහබ්බලා
ඉද්ධිමනෙහා ජුතිමනෙහා ව ණණ්ණවනෙහා යසසසිනො,
මොදමානා අභිකකාමුං භික්ඛුනං සමීතිං වනං.

පච්ඡිමඤ්ඤා දිසං රාජා විරුපසෙඛා පසාසති
නාගාණඤ්ඤා අධිපති මහාරාජා යසසසි සො.

පුත්තා පි තසස බහවො ඉන්ද්‍රනාමා මහබ්බලා
ඉද්ධිමනෙහා ජුතිමනෙහා ව ණණ්ණවනෙහා යසසසිනො,
මොදමානා අභිකකාමුං භික්ඛුනං සමීතිං වනං.

උත්තරඤ්ඤා දිසං රාජා කුචෙරො තං පසාසති
යකඛානඤ්ඤා අධිපති මහාරාජා යසසසිසො.

පුත්තා පි තසස බහවො ඉන්ද්‍රනාමා මහබ්බලා
ඉද්ධිමනෙහා ජුතිමනෙහා ව ණණ්ණවනෙහා යසසසිනො,
මොදමානා අභිකකාමුං භික්ඛුනං සමීතිං වනං.

- 8. සුරිමං දිසං ධනරච්ඤා දකඛිණෙන විරුලුහකො,
පච්ඡිමෙන විරුපසෙඛා කුචෙරො උත්තරං දිසං.

වතතාරො තෙ මහාරාජා සමනතා චතුරො දිසා
දුලලමානා අට්ඨංසු වනෙ කාපිලවස්ථවෙ.

තෙසං මායාවිනො දුසා ආගුං වඤ්ඤිතිකා සයා
මායා කුචෙණ්ඩු වෙචෙණ්ඩු විටුච්ච විටුච්චො සහ

වන්දනො කාමසෙට්ඨා ව කිත්ඨිසණ්ඩු නිසණ්ඩු ව,
පනාදෙ ඔපමඤ්ඤා ව දෙවසුතො ව මාතලී,
විත්තසෙතො ව ගන්ධබ්බො නළො රාජා ජනෙසහො¹

ආගුං පඤ්ඤිසිඛො වෙච තිඛිරු සුරියවච්චසා
ඵනෙ වඤ්ඤා ව රාජානො ගන්ධබ්බො සහ රාජුභි,
මොදමානා අභිකකාමුං භික්ඛුනං සමීතිං වනං.

1: ජනොසහො (සා)

7. පෙර දිගට රජ වූ දහරට් (ධාතරාජ්ට්) තෙම එ දෙස පාලනය කරයි. භන්ධර්වයනට අධිපති යශස් ඇති ඒ (වරම්) මහරජ ද මහ බලැති, ඉදුමත්, බබළන, පැහැපත්, යශස් ඇති ඉන්ද්‍ර යන නම ඇති බොහෝ වූ ඔහු පුත්තු ද සතුටු වන්තාහු භික්ෂුන් ගේ සමාගමය දක්නට වනය කරා එළැඹියාහ.

විරුළු (විරුළුක) වරම් රජ ඒ දකුණු දෙස පාලනය කෙරෙයි. කුම්භාණ්ඩ යනට අධිපති වූ ඒ යශස්වී මහරජ ද, මහත් බල ඇති, ඉදුමත්, බබළන, පැහැපත්, යශස් ඇති, ඔහුගේ ඉන්ද්‍ර නම් වූ බොහෝ පුත්තු ද සතුටු වන්තාහු භික්ෂුන්ගේ සමාගමය දක්නට වනයට පැමිණියාහ.

විරුආසි (විරුපාක්ෂ) වරම් රජ ඒ පැසිම් දෙස පාලනය කෙරෙයි. නාගයනට අධිපති වූ යශස්වී වූ ඒ වරම් මහරජ ද, මහ බලැති, ඉදුමත්, බබළන, පැහැපත්, යශස් ඇති, ඔහු ගේ ඉන්ද්‍ර නම් වූ බොහෝ පුත්තු ද, සතුටු වන්තාහු භික්ෂුසමාගමය දක්නට වනයට එළැඹියාහ.

වෙසවුණු (කුවෙර) වරම් රජ ඒ උතුරු දිග පාලනය කෙරෙයි. යක්ෂ-යනට අධිපති වූ යශස්වී වූ ඒ මහරජු ද ඉන්ද්‍ර යන නමැති මහ බලැති, ඉදුමත්, දුහුතිමත්, වර්ණවත්, යශස්වී වූ ඔහුගේ බොහෝ පුත්තු ද සතුටු වන්තාහු භික්ෂුන්ගේ සමාගමය දක්නට වනයට පැමිණියාහ.

8. ධාතරාජ්ට් වරම් රජ පෙර දිග ද, විරුළුක වරම් රජ දකුණු දිග ද, විරුපාක්ෂ වරම් රජ පැසිම් දිග ද, කුවෙර වරම් රජ උතුරු දිග දැයි ඒ සතර වරම් මහරජුහු කිඹුල්වත් පුර වනයෙහි භාත්පසැ අතිසඤ්ඤා බබළමින් සිටියාහ.

9. ඔවුන්ගේ මායාවී වූ වංචනික වූ ශය වූ කපට වූ කුටෙණ්ඩු, වෙටෙණ්ඩු, විටු, විටුඩ යන දසයෝ ද,

වඤ්ඤා, කාමසෙට්ඨ, කින්තිසණ්ඩු, නිසණ්ඩු, පනා ද, ඕපමඤ්ඤා, දෙව-රියැදුරු මාතලී යන දෙවියෝද, විත්‍ර, සේන, විත්‍රසේන යන ගදැවූ තිදෙනා ද, නළ නම් දෙවරජ ද, ජනවසභ දෙවපුත් ද,

පන්සිළු දෙවපුත් ද, තිම්බරු නම් ගදැවූ රජ ද, සුරියවච්චසා දෙවදු ද යන මේ සියල්ලෝද, අන් ගදැවූ රජුහුද සතුටු වන්තාහු සිය රජුන් සමග භික්ෂුන් ගේ සමාගමය දක්නට වනයට පැමිණියාහ.

අථාගුං¹ නාභසා නාගා වෙසාලා සහ තච්ඡකා
කමබලසකරා ආගුං² පායාගා සහ ඤාතිභි.

යාමුනා ධකරවෙධා ව ආගුං³ නාගා යසසසිනො
ඵරාවණො මහානාගො සොපාග සමීතිං වනං.

10. යෙ නාගරාජෙ සභසා භරනතී
දිබ්බා දිජා පකඛි විසුඤ්චකඛු,
වෙහාසයා⁴ තෙ වනමජ්ඣපත්තා
විත්තා සුප ඡණ්ණො ඉති තෙසං නාමානි⁵.

අභයං තද නාගරාජානමාසි
සුප ඡණ්ණො තෙමමකාසි බුද්ධො,
සණ්ඨාභි වාචාභි උපචග්ගනා
නාගා සුප ඡණ්ණො සරණමගංසු⁶ බුද්ධො.

11. ජිනා වජිරභජෙන්න සමුද්දං අසුරා සිනා
භාතරො වාසවසෙසතෙ ඉද්ධිමනො යසසසිනො.

කාලකඤ්ජා මහාභිසමා⁷ අසුරා දනවෙසසා
වෙපචිකති සුචිකති ව පභාරාදෙ නමුචි සහ.

සතඤ්ච බලිපුත්තානං සබ්බෙ වෙරොවනාමකා
සනාතයභිචා බලිං සෙනං⁸ රාහුභද්දමුපාගමුං,
'සමයො' දති භද්දෙනෙ භික්ඛුනං සමීතිං වනං⁹.

12. ආපො ව දෙවා පඨවී ව තෙජො වායො තදගමුං
වරුණා වාරුණා⁹ දෙවා සොමො ව යසසා සහ.
මෙත්තාකරුණාකායිකා ආගුං දෙවා යසසසිනො

දසෙතෙ දසධා කායා සබ්බෙ නානත්තවණ්ණිනො.
ඉද්ධිමනො ජුතිමනො ව ඡණ්ණවනො යසසසිනො
මොදමානා අභිකකාමුං භික්ඛුනං සමීතිං වනං.

13. වෙණ්ඤු ව දෙවා¹⁰ සහලී ව අසමා ව දුවෙ යමා
වඤ්ඤසසුපනිසා දෙවා වඤ්ඤාගුං සුරකඛචා.

1. අථාගු. (සීච්ච)
2. ආගු. (සී)
3. ආගු (මජ්ඣ)
4. වෙහාසසා (මජ්ඣ)
5. නාමං (මජ්ඣ)

6. සරණමගංසු (මජ්ඣ)
7. මහාභිසං (PTS)
8. බලිසෙතං. (මජ්ඣ), බලිසෙතං (සා)
9. වාරුණං (මජ්ඣ)
10. වෙණ්ඤු දෙවා ව. (මජ්ඣ)

තව ද ආකාශස්ථ නාගයෝ ද, විසාලා නාගපුර වැසි නාගයෝ තක්ෂක නම් නාගයන් කැටුව ආහ. කම්බල අස්සතර යන කුල දෙකේ නාගයෝ ද ප්‍රයාගවාසී නාගයෝ ද නෑයන් කැටුව ආහ.

යශස් ඇති, යමුනානදී වසන නාගයෝ ද, ධෘතරාෂ්ට්‍ර කුලයට අයත් නාගයෝ ද, ඓරාවත නම් ඒ මහානාගයා ද භික්ෂු සමාගමය දක්නට වනයට පැමිණියාහ.

10. පිරිසිදු ඇස් ඇති යම් දිව්‍ය ගරුඛ පක්ෂි කෙනෙක් නාරජුන් වහා ඩැහැගෙන යෙත් ද, ඔහු අහසින් වනයට පැමිණියාහ. චිත්‍ර ද සුපර්ණ ද යනු ඔවුන් ගේ නම් ය.

එ ද නාරජුනට අහස (බිය නැති බව) විය. බුදුරජුහු ගරුඛයන් කෙරෙත් නිරූපදාත බව කළහ. නාගයෝ ද ගරුඛයෝ ද මොළොක් බසින් උනුන් කැඳවන්නාහු බුදුරජුන් සරණ ගියාහ.

11. විදුරත් (සක්දෙව) විසින් දිනන ලද, මුහුද ඇසුරු කළ, සක් දෙව රජුගේ හ්‍රාතෘ වූ, ඉදුමත්, යශස් ඇති අසුරයෝ ද,

කාලකංච දනවෙසස යන නම් ඇති මහ බියකුරු අසුරයෝ ද, වේපවිත්ති සුවිත්ති යන අසුරයෝ ද, පහාරාද (ප්‍රත්ලාද) නම් අසුර ද නමුච්ඡු කැටුව ආහ.

හැම දෙනා ම වේරොව යන නම් ඇති, බලි අසුරයා පුත් සිය දෙනා ද බල සෙන් සන්තද්ධ කොට ගෙන රාහු අසුරිඳු වෙත එළැඹියාහ. 'ඔබට සෙත් වේ වා'! දැන් භික්ෂුන් ගේ සමාගමය දක්නට වනයට යන්නට කල් පැමිණියේ යැ යි ඔහු සැළ කළාහ.

12. අබ් දේවතාවෝ ද පෘථිවි දේවතාවෝ ද තේජෝ දේවතාවෝ ද වායු දේවතාවෝ ද එයට ආහ. වරුණ, වාරුණ යන දෙව්හු ද සෝම දෙවියා ද යශස් නම් දෙවියා කැටුව ආහ. යශස් ඇති මෙත්තාකායික කරුණා කායික දෙවියෝ ද ආහ.

නන් වැදෑරුම් පැහැති දස පරිද්දෙන් වූ ඉදුමත් වූ දුඤ්චිමත් වූ වර්ණවත් වූ යශස්වී වූ දශ දේව සමූහයෝ සතුටු වන්නාහු, භික්ෂුන් ගේ සමාගමය දක්නට වනය කරා දස අයුරෙකින් එළැඹුණාහ.

13. විෂ්ණු දෙවනිකායයේ දෙවියෝ ද, සහලී නිකායේ දෙවියෝ ද, අසම නම් නිකායේ දෙවියෝ ද යම නම් දේව නිකාය දෙකක දෙවියෝ ද ආහ. සදමඛල නිසා වසන දෙවියෝ (සද මඛලට අධිපති) සඳු දෙව්පුත්‍ර පෙරටු කොට ආහ.

සුරියසසුපනිසා¹ දෙවා සුරියමාගුං² පුරකඛිකා
නකඛිතනානී පුරකඛිකා ආගුං මඤ්චලාභකා
වසුතං වාසවො සෙවෙධා සමකකාපාග³ පුරිඤ්ඤෙ.
දසෙනෙ දසධා කායා සබ්බෙ නානත්තවණ්ණිනො
ඉඨිමනෙතා ජුතිමනෙතා වණ්ණවනෙතා යසසසිනො
මොදමානා අභිකකාමුං භික්ඛුනං සමිතිං වනං.

- 14. අරාගුං සහභු දෙවා ජලමග්ගි සිධාරිව
අරිට්ඨකා ව රොජො ව උම්මාපුපඵනිභාසිනො.
වරුණා සහ ධම්මා ව අමුචුතා ව අනෙජකා
සුලෙයා රුචිරා ආගුං ආගුං වාසවනෙසිනො.
දසෙනෙ දසධා කායා සබ්බෙ නානත්තවණ්ණිනො
ඉඨිමනෙතා ජුතිමනෙතා වණ්ණවනෙතා යසසසිනො,
මොදමානා අභිකකාමුං භික්ඛුනං සමිතිං වනං.

- 15. සමානා මහාසමානා⁴ මානුසා මානුසුත්තමා
බ්බිධාපද්ධසිකා ආගුං ආගුං මනොපද්ධසිකා.
අරාගුං හරයො දෙවා යෙ ව ලොභිතවාසිනො
පාරගා මහාපාරගා ආගුං දෙවා යසසසිනො.
දසෙනෙ දසධා කායා සබ්බෙ නානත්තවණ්ණිනො
ඉඨිමනෙතා ජුතිමනෙතා වණ්ණවනෙතා යසසසිනො,
මොදමානා අභිකකාමුං භික්ඛුනං සමිතිං වනං.

- 16. සුකකා කරමහා⁵ අරුණා ආගුං වෙඛනසා⁶ සහ
ඔදනගයහා පාමොකඛා ආගුං දෙවා විවකඛණා.
සදමකඛා භාරගජා මිසසකා ව යසසසිනො
ඵනායං ආග පජජනෙතා⁷ යො දිසා අභිවසසති.
දසෙනෙ දසධා කායා සබ්බෙ නානත්තවණ්ණිනො
ඉඨිමනෙතා ජුතිමනෙතා වණ්ණවනෙතා යසසසිනො,
මොදමානා අභිකකාමුං භික්ඛුනං සමිතිං වනං.

- 17. ටෙමියා තුසිතා යාමා කච්ඡිකා ව යසසසිනො
ලබ්බිතකා ලාමසෙට්ඨා ජොතීනාමා ව ආසවා,
භිමාණරතීනො ආගුං අරාගුං පරනිමිතා.
දසෙනෙ දසධා කායා සබ්බෙ නානත්තවණ්ණිනො
ඉඨිමනෙතා ජුතිමනෙතා වණ්ණවනෙතා යසසසිනො,
මොදමානා අභිකකාමුං භික්ඛුනං සමිතිං වනං.

---

1. සුරියසසුපනිසා - මජ්ඣ.	5. කරුමහා - සිමු, සායා PTS
2. සුරියමාගුං - මජ්ඣ.	6. වෙසනසා - මජ්ඣ.
3. සමකකාපාගා - මජ්ඣ.	7. පජජනෙතා - මජ්ඣ., සිමු, PTS.
4. මහාසමානා - මජ්ඣ.	

හිරුමඩල නිසා වසන දෙවියෝ (හිරුමඩලට අධිපති) හිරුදෙව පුත්‍ර පෙරටු කොට ගෙන ආහ. නකත් තරු ඇසිරූ වසන දෙවියෝ නකත් තරුනට අධිපති දෙවියන් පෙරටු කොට ගෙන ද ආහ. මඤ්චලාභක දෙවියෝ ද ආහ.

වසු දේවතාවනට නායක වූ පුරිඤ්ඤ යන අපර නාමධෙයයක් ඇති සක් දෙවිඳු ද ආයේ ය.

නන් පැහැති ඉදුමත් දුඤ්ඤිමත් වර්ණවත් යශස්වී වූ දස දෙවනිකාය කෙනෙක් සතුටු වන්නාහු හික්ෂුන් ගේ ඒ සමාගමය දක්නට දස සැවියෙකින් වනයට ආහ.

14. ඉක්බිති සහභූ නම් දෙවියෝ ගිනිසිළු මෙන් දිලියෙන්නාහු වනයට ආහ. දියබෙරලිය මල් පැහැති අරිට්ඨක නම් දෙවියෝ ද රෝජ නම් දෙවියෝ ද, වරුණ, ධම්ම, අවචුත, අනෝජක යන නම් ඇති දෙවියෝ ද ආහ. සුලෙයා රුවිර යන දෙවියෝ ද ආහ. වාසවනේසි නම් දෙවියෝ ද ආහ.

නන් පැහැති සෘද්ධිමත් දුඤ්ඤිමත් වර්ණවත් යශස්වී වූ මේ දඟ දේව-සමුහයෝ සතුටු වන්නාහු හික්ෂුන් ගේ සමාගමය දක්නට වනය කරා දස පරිද්දෙකින් ආහ.

15. සමාන, මහාසමාන, මානුස, මානුසුත්තම, බිඬ්ඬාපදෝසික නම් දෙවියෝ ද ආහ. මනෝපදෝසික නම් දෙවියෝ ද ආහ. ඉක්බිති හරි නම් දෙවියෝ ද ආහ. රතුවත් හදනා යම් දෙවි කෙනෙක් ඇද් ද, ඔහු ද යශස් ඇති පාරග මහාපාරග නම් වූ දෙවියෝ ද සි මේ දස දෙවිමුළුහු හික්ෂුන් ගේ ඒ සමිතිය දක්නට වනය කරා දස පරිද්දෙකින් ආහ.

16. සුක්ක කරුම්භ වරුණ යන දෙවියෝ වෙඛනස යන දෙවියන් හා ආහ. ඔදුතගය්භ පාමොක්ඛ විචක්ඛණ යන දෙවියෝ ද ආහ.

යශස් ඇති සදුමත්ත භාරගජ යන නමැති දෙවියෝ ද මිස්සක නම් දෙවියෝ ද ආහ. යමෙක් දිශාවන් තෙමන්තෝ ද, ඒ පර්ජනා දෙවි ද අභස ගුගුරුවමින් ආය.

නානා වර්ණ ඇති සෘද්ධිමත් වූ දුඤ්ඤිමත් වූ වර්ණවත් වූ යශස්වී වූ මේ සියලු දඟ දේව සමුහයෝ සතුටු වන්නාහු හික්ෂුන් ගේ සමාගමය දක්නට දස පරිද්දෙන් වනයට ආහ.

17. කීර්තිමත් බේමිය නම් දෙවියෝ ද තුසිත යාම කට්ඨක ලම්බිත කාලාම සෙට්ඨ ජෝති ආසව නම් දෙවියෝ ද, නිම්මානරති නම් දෙවියෝ ද ආහ. ඉක්බිති පරනිම්මිත නම් දෙවියෝ ද ආහ.

නන් පැහැති සෘද්ධිමත් දුඤ්ඤිමත් වර්ණවත් යශස් ඇති මේ දඟ දේව නිකායයෝ සතුටු වෙමින් හික්ෂුන් ගේ සමාගමය දක්නට දස අයුරින් වනයට එළැඹියාහ.

18. සට්ඨතෙ දෙවනිකායා සට්ඨ නානවත්තවණ්ණිනො,
නාමඤ්ජෙන ආගඤ්ජු¹ යෙ වඤ්ඤා සද්ධිසා සහ.

පවුස්ථාතිමබ්ඵලං² ඔසති ණණ්ණමනාසවං,
දසෙඛමොසතරං නාගං වඤ්ඤං අසිතාතිගං

සුචුභමා පරමනො³ ව පුත්තා ඉඨිමනො සහ,
සනඩකුමාරො තිසෙසා ව සොපාග සමීතිං වනං,

සහසං චුභමලොකානං මහාචුභමාභිතිවුධති,
උපපනොකා ජුතිමනො භිසමාකායො යසසයි සො.

දසෙස් ඉසරො ආගුං පච්චකවසවත්තිනො,
තෙසඤ්ච මජ්ඣමො ආග භාරිතො පරිවාරිතො.

19. තෙ ව සට්ඨ අභිකකනො සඉඤ්ඤා දෙවෙ සචුභමකෙ,
මාරසෙනා අභිකකාමු⁴ පසා කණ්ණසා මජ්ඣයං.

'එඵ ගණ්ණඵ බන්ධඵ රාගෙන බන්ධමජ්ඣ වො,
සමනනා පරිවාරෙඵ මා වො මුඤ්ඤීස් කොචි නං'.

ඉති තස් මහාසෙනො කණ්ණසෙනං අපෙසයි,
පාණිනා ඵලමාහවච සරං කන්ධාන හෙරවං.

20. යථා පාචුසසකො මමසො ඵනායනො සච්ඡ්ඤ්ඤො.
තද සො පචචුද්ධවත්ති සඩකුද්දො අසයංවයි.

තඤ්ච සට්ඨං අභි ඤ්ඤාය වචස්ථිතාන වත්ඤ්ඤා
තනො ආමනකයි සත්ථා සාවකෙ සාසනෙ රතෙ
මාරසෙනා අභිකකනො තෙ විජානාඵ භිසඛවො.

තෙව ආතපමකරුං සුත්වා චුද්ධසා සාසනං
චීතරාගෙහපකකාමුං නෙසං ලොමමපි ඉඤ්ඤප්පුං

සට්ඨ විජිතසඛ්භාමා හයාතිතා යසසයිනො
මොදන්ති සහ භුතෙහි සාවකා තෙ ජනෙසුතා⁵ති.

මහාසමයසුත්තං සමත්තං.

1. ආගඤ්ජු. ඩීචු, සා. ෦෦෧
2. පවුස්ථාතිමබ්ඵලං - මජ්ඣ. සු. 100
පවුස්ථාති. අබ්ඵලං - ඩීචු. ෦෦෧

3. පරමනො - කා
4. ඩිඤ්ඤා - සා
5. අභිකකාමි - මජ්ඣ.

18. නන් පැහැති, මේ සියලු සැටෙක් දේව නිකායයෝ, තව ද තමනට සමාන යම් අන් දෙව කෙනෙක් ඇද්ද, ඔවුන් ද කැටුවැ නම් පිළිවෙළින් ආහ.

‘වැසෑ නිමැවූ ජාති ඇති, කෙලෙස් හුල් නැති, සතර කෙලෙස් මහ වතුරු තිබූ, ආසව නැති අරි සහන ද, ඔසයන් තිබූ, අගතියට නොයන (නොහොත් පව නැති) අඳුරු පැහැ ඉක්ම සඳුහු වැනි බුදුරජු ද දකුමහ’ යි ආහ.

සාද්ධිමත් බුදුරජු ගේ (ආයථ) ශ්‍රාවක පුත්‍ර වූ සුබ්‍රහ්ම පරමාත්ම යන දෙව්හු ද සනත්කුමාර බඹහු හා ආහ. ඒ තිස්ස නම් බ්‍රහ්ම ද භික්ෂූන් ගේ සමාගමයට වනයට ආ ය.

මහබඹ තෙම බඹලෝ දහසක් අභිබවා සිටී. බඹලොවැ උපන්, දඹුතිමත් බිහිසුණු මහකයක් ඇති, කීර්තිමත් හෙ තෙමේ ද ආයේ ය.

වෙන් වෙන්වැ තම පිරිස් සිය වශයෙහි පවත්වන, ඊශ්වර වූ බඹහු දස දෙනෙක් ද මෙහි ආහ. ඔවුන් මැදින් බඹ පිරිස විසින් පිරිවැරුණු භාරිත නම් බ්‍රහ්ම තෙම ආයේ ය.

19. එළැඹෑ සිටී ඉන්ද්‍රයා සහිත බ්‍රහ්මයා සහිත ඒ සියලු දෙවියන් කරා මරසෙන්හු පැමිණියාහ. බලව මරහු ගේ මුළා වෙක සැටි!

“එවු, ගනිවු, බඳිවු, මොහු හැම රාගයෙන් බඳනා ලදුවෝ ම වෙන් වා. භාත්පසින් පිරිවටුවු (වටා මුර කොට සිටිවු). තෙපි ඒ කිසිවකු දු නො මුදවු.” මෙසේ බිහිසුණු හඬ කොට, අත්ලෙන් පොළොව පැහැර මහසෙන් (මරදෙව්පුත්) තෙම මරසෙන් එහි යැවී ය.

20. යම් සේ වැසි සමයෙහි වසින මේසය ගර්ජනා කරනුයේ විදුලිය සහිත වනුයේ ද, එසේ ම එද ඒ මරදෙව් පුත් ඒ දෙවිපිරිස තමා වශයෙහි පැවැත්විය නුහුණුයේ, ඉතා කිපියේ, පෙරළා නැඟී ගියේ ය.

පසැස් ඇති ශාස්තෘන් වහන්සේ ඒ සියල්ල දන, වෙසෙසා දක, ඉක්බිති සස්නැ ඇලුණු ඒ සවිච්චි බණවා, “මහණෙනි, මරසෙන්හු ආහ. ඔවුන් දනැගනිවු යි වදළ සේක.

ඔහු ද බුදුරජුන් ගේ අනුශාසනය අසා වැර වැඩුහ. පහ වූ රාග ආති ඒ භික්ෂූන් කෙරෙන් මරසෙන්හු ඉවත් ව ගියහ. ඒ රහතුන්ගේ ලෝමයකුදු සොලොවනු නො හැකි වූහ.

ජනයා කෙරෙහි ප්‍රකටවූ ඒ සියලු බුදු සවිච්චි දිනු මර යුද ඇතියාහු, බිය ඉක්මියාහු, එහෙයින් ම කීර්තිමත් වූවාහු, අරිසවවන් හා සතුටු වෙත්.

සත්වැනි මහාසමය සූත්‍රය නිමිසේ ය.

9.

සකකපඤ්ඤා සුතතං

එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා මගධෙසු විහරති, පාචිනතො රාජගහසස අමබසණ්ඩා නාම බ්‍රාහ්මණගාමො, තසසුඤ්ඤාතො වෙදියකෙ පබ්බතෙ ඉන්ද්‍රසාලගුහායං. තෙන ඛො පන සමයෙන සකකසස දෙවානම්ඤ්ඤා උසසුකකං උදපාදි භගවන්තං දසසනාය. අඵ ඛො සකකසස දෙවානම්ඤ්ඤා එතදභොසි: කභං නු ඛො භගවා එතරහි විහරති අරභං සමමාසමබ්බන්ති. අද්දසා ඛො සකකො දෙවානම්ඤ්ඤා භගවන්තං මගධෙසු විහරන්තං, පාචිනතො රාජගහසස අමබසණ්ඩා නාම බ්‍රාහ්මණගාමො, තසසුඤ්ඤාතො වෙදියකෙ පබ්බතෙ ඉන්ද්‍රසාලගුහායං. දිසවාන දෙවෙ තාවතිංසෙ ආමනෙහසි: අයං මාරියා භගවා මගධෙසු විහරති පාචිනතො රාජගහසස අමබසණ්ඩා නාම බ්‍රාහ්මණගාමො තසසුඤ්ඤාතො වෙදියකෙ පබ්බතෙ ඉන්ද්‍රසාලගුහායං. යදි පන මාරියා මයං තං භගවන්තං දසසනාය උපසඤ්ඤාමෙය්‍යාම අරභන්තං සමමාසමබ්බන්ති. එවං භද්දන්තවාති ඛො දෙවා තාවතිංසා සකකසස දෙවානම්ඤ්ඤා පච්චසෙසාසු.

2. අඵ ඛො සකකො දෙවානම්ඤ්ඤා පඤ්ඤාසිඛං ගන්ධබ්බදෙවපුත්තං¹ ආමනෙහසි: අයං තාන පඤ්ඤාසිඛ භගවා මගධෙසු විහරති, පාචිනතො රාජගහසස අමබසණ්ඩා නාම බ්‍රාහ්මණගාමො, තසසුඤ්ඤාතො වෙදියකෙ පබ්බතෙ ඉන්ද්‍රසාලගුහායං. යදි පන තාන පඤ්ඤාසිඛ මයං තං භගවන්තං දසසනාය උපසඤ්ඤාමෙය්‍යාම අරභන්තං සමමාසමබ්බන්ති". "එවං භද්දන්තවාති ඛො පඤ්ඤාසිඛො ගන්ධබ්බදෙවපුත්තො සකකසස දෙවානම්ඤ්ඤා පච්චසුඤ්ඤා බෙලුවපණ්ඩුං විණං ආදය සකකසස දෙවානම්ඤ්ඤා දනුවරියං උපාගමි. අඵ ඛො සකකො දෙවානම්ඤ්ඤා දෙවෙහි තාවතිංසෙහි පරිවුතො පඤ්ඤාසිඛෙන ගන්ධබ්බදෙවපුත්තෙන පුරකන්තො. සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමීඤ්ඤං වා ඛාභං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා ඛාභං සමීඤ්ඤපය්‍ය, එවමෙව දෙවෙසු තාවතිංසෙසු අන්තර්හිතො මගධෙසු පාචිනතො රාජගහසස අමබසණ්ඩා නාම බ්‍රාහ්මණගාමො, තසසුඤ්ඤාතො වෙදියකෙ පබ්බතෙ පච්චුට්ඨාසි.

1. ගන්ධබ්බපුත්තං - සායා

9.

සක්කපඤ්ඤා සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී:

එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගද රටෙහි, රජගහ පුරයට පෙර දිගැ අඹ සඩ නම් යම් බමුණු ගමෙක් වී ද, එයට උතුරු දිගැ වේදියක නම් පව්වෙහි ඉඳුසලු ලෙනැ වැඩ වෙසෙති. එ සමයෙහි සක් දෙව්දුට හඟවත් බුදුරජු දක්නට උත්සුක බවෙක් උපන. එ කල්හි ඔහුට 'අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් කොහි වැඩ වසන සේක් දෝ?' යි මේ සිත විය. සක් දෙව්දු මගද රටැ රජගහ නුවරට පෙර දිගැ අඹසඩ නම් යම් බමුණුගමෙක් වී ද, එයට උතුරු දිගැ වේදියක පව්වෙහි ඉඳුසල් ලෙනැ හඟවත් බුදුරජුන් වැඩ වසන්නවුන් දුටුයේ ම ය. දැක, තවුතිසා වැසි දෙවියන් බණවා, "නිදුකාණනි, මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගද රටැ රජගහ නුවරට පෙර දිගින් අඹසඩ නම් යම් බමුණුගමෙක් ඇද්ද, එයට උතුරු දිගැ වේදියක නම් පව්වෙහි ඉඳුසල් ලෙනෙහි වැඩ වසන සේක. නිදුකාණනි, ඉදින් අපි ඒ අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට එළැඹෙන්නමෝ නම් ඒ ඉතා යෙහෙකැ" යි මේ බස් පැවැසී ය. 'එසේ ය පින්වතුන් වහන්සැ' යි ම තවතිසා වැසි දෙවියෝ සක් දෙව්දුට පිළිවදන් දුන්හ.

2. ඉක්බිති සක් දෙව්දු පන්සිළු ගඳැවු පුතු බණවා, 'දරුව පන්සිළු, මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගද රටැ රජගහ නුවරට පෙර දිගැ අඹසඩ නම් යම් බමුණු ගමෙක් ඇද්ද, එයට උතුරු දිගැ වේදියක පව්වෙහි ඉඳුසල් ලෙනැ වැඩ වසන සේක. දරුව පන්සිළුව, අපි ඒ අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නා පිණිස ඔබ වෙත එළැඹෙන්නමෝ නම් ඉතා යෙහෙකැ' යි කී ය. 'එසේ ය, ඔබට වැඩෙක් වේවා' යි පන්සිළු ගඳැවු දෙව්දුන් තෙම සක් දෙව්දුට පිළිවදන් දී බේළුවපාණ්ඩු විණාව ගෙන සක් දෙව්දු අනුව යන බවට වන (අනුව යන්නට නික්මිණ.) ඉක්බිති සක් දෙව්දු තවතිසා වැසි දෙවියන් විසින් පිරිවැරුණේ පන්සිළු ගඳැවු දෙව්දු විසින් පෙරටු කරන ලද්දේ බල ඇති මිනිසක්හු වක් කළ අතක් දික් කරන සේ ම දික් කළ අතක් හෝ වක් කරන සේ ම (කෙණෙන්) තවතිසා දෙව් ලොවින් අතුරු දන් වැ මගද රටැ රජගහ නුවරට පෙර දිගැ පිහිටි අඹ සඩ බමුණු ගමට උතුරු දිගැ වේදියක පව්වෙහි පහළ විය.

3. තෙන ඛො පන සමයෙන වෙදියකො පබ්බතො අතිරිච්ච ඔභාස-
 ජාතො මහාති අමුසණ්ඛා ච බ්‍රාහ්මණගාමො, යථා තං දෙව්‍යානං
 දෙව්‍යානුභාවෙන. අපිසසුදං පරිතො ගාමෙසු මනුසසා එවමාහංසු: ආදි-
 න්නසසු නාමජ්ඣ වෙදියකො පබ්බතො ක්‍රියායතිසසු¹ නාමජ්ඣ වෙදිය-
 කො පබ්බතො, ජලතිසසු² නාමජ්ඣ වෙදියකො පබ්බතො, කිංසු
 නාමජ්ඣ වෙදියකො පබ්බතො අතිරිච්ච ඔභාසජාතො අමුසණ්ඛා ච
 බ්‍රාහ්මණගාමො³ ති සංවිග්ගා ලොමහට්ඨජාතා අහෙසුං. අථ ඛො
 සකෙකා දෙව්‍යානම්ඤ්ඤ පඤ්ඤපිබං ගජ්ඣබ්බදෙවපුත්තං ආමනෙත්ති:
 දුරුපසඛකමා ඛො තාත පඤ්ඤපිබං තථාගතා මාදිසෙන, ක්‍රියායි ක්‍රියාන-
 රතා, තදන්තරපට්ඨසලලීතා⁴. යදි පන ත්වං තාත පඤ්ඤපිබං භගවන්තං
 පයමං පසාදෙය්‍යාසි, තයා තාත පයමං පසාදිතං පච්ඡා මයං තං
 භගවන්තං දසසනාය උපසඛකමෙය්‍යාම අරහන්තං සමමාසමබ්බුධන්ති.⁵
 ‘එවං හදුන්නවා’ ති ඛො පඤ්ඤපිබො ගජ්ඣබ්බදෙවපුත්තො සකකසා
 දෙව්‍යානම්ඤ්ඤ පටිසසුත්වා බෙලුවපඤ්ඤවීණං⁶ ආදය යෙන ඉන්ද්‍රසාලගුහා
 තෙත්‍රපසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා එත්තාවතා මෙ භගවා තෙව අතිදුරෙ
 හට්ඨසති න අච්චාසනෙන සදුඤ්ඤ මෙ සොසසති⁷ ති එකමන්තං අට්ඨාසි
 එකමන්තං ඨිතො ඛො පඤ්ඤපිබො ගජ්ඣබ්බදෙව පුත්තො බෙලුවපඤ්ඤවීණං
 අසකාවෙයි. ඉමා ච ගාථා අභාසි බුද්ධපසංභිතා ධම්මුපසංභිතා සධුසුප-
 සංභිතා අරහන්තූපසංභිතා කාමුපසංභිතා:

4. වඤ්ඤ දෙ පිතරං හදෙද තිඛිරුං සුරියචචචසෙ,
 යෙන ජාතා⁸ යි කලොණි ආනන්දජනනී මම.

වාතො⁹ ව සෙදතං¹⁰ කන්තො පානීයං¹¹ ව පිපාසතො,
 අඛිගීරිසි පියාමෙ¹² යි ධම්මො අරහතාමිච.

ආතුරසෙසච හෙසජ්ජං හොජනං¹³ ව ජීසචජතො,
 පරිනිබ්බාපය මං හදෙද ජලන්තම්ච වාරිතා.

1. ක්‍රියායතිසසු (මජ්ඣං), ක්‍රියායතසසු (සා)
 2. ජලතිසසු (මජ්ඣං), ජලතසසු (සා) ජලිතසසු (PTS)
 3. තදන්තරා පට්ඨසලලීතා (මජ්ඣං), තදන්තරං (සා, කා, PTS)
 4. වෙච්චපඤ්ඤවීණං - (සා)
 5. සෙදතං, PTS

3. එ සමයෙහි වනාහි දෙවියන් ගේ දෙව තෙදින් සෙයින් වෙදියක පව්ව ද අභිසඬු බමුණු ගම ද ඉතා ම බැබැලුණේ විය. ඒ කොතරම් මහත් වැ බැබැලුණේ ද යත හොත්: අවට ගමහි මිනිස්සු ‘අද වෙදියක පව්ව ගිනි ඇවිලගත්තේ වන, අද වෙදියක පව්ව දූවෙන්තේ වන. අද වෙදියක පව්ව දුල්වෙනුයේ වන, අභිසඬු නියමගම ද ඉතා ම එකලු වැ ඇතැ’ යි සතුටු සොම්නස් වැ පිපී ගිය ලොම් ඇත්තෝ වූහ.

එක ලෑ සක්දෙව්දු ගදෙවු දෙව්පුත් පන්සිඵහු බණවා, ‘‘දරුව පන්සිඵ, දහන් කරන, දහන්හි ඇලුණු, මේ දන් විත්තව්වෙකයෙහි යෙදුණු තරාගතයන් කරා මා වැන්නක්හු විසින් දුක සේ එළැඹිය යුතු ද! දරුව පන්සිඵ, ඉදින් තෝ පළමු කොට භාගාවතුන් වහන්සේ ගේ සිත් ගත්තෙහි වී නම්, දරුව, පළමු කොට තා උසින් පහදවා ගන්නා ලද සිතැති ඒ භගවත් අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ දක්නට පසු වැ අපි එළැඹෙන්නම් හ’ යි කී ය. පන්සිඵ ගදෙවු දෙව්පුත් ‘එසේ යැ, ඔබට වැඩෙක් වෙව’’ යි සක් දෙව්දු කී බස පිළිගෙන, බෙඵවපාණ්ඩු වීණාව ගෙනැ, ඉඳු සලු ලෙන කරා එළැඹියේ ය, එළැඹි, ‘මෙතෙකින් භාගාවතුන් වහන්සේ මට ඉතා දුර ද නො වන්නේ ය, ඉතා ළං ද නො වන්නේ ය, මගේ කටහඬ ද ඔබ අසන්නාහ’ යි සිතා, එක් පසෙක සිටියේ ය. එක් පසෙක සිටියේ ම බෙඵව පාණ්ඩු වීණාව හැඬුවී ය. බුදුරජුන් පිළිබඳ වූ ද දහම පිළිබඳ වූ ද රහතුන් පිළිබඳ වූ ද කාමගුණ හා පිළිබඳ වූ ද මේ ගාථා ගැයි ය:

ගාථාවල අදහස .

4. ‘‘ළහිරුරස් බඳු සිරුර කැලුම් ඇති, හැම සිරුරහින් හොබනා, මට සතුව දනවන සොඳුරිය, තෝ යමක්හු කරණ කොට ගෙන උපන් නෙහි ද, තී ගේ පිය වූ ඒ තිම්බරු නම් ගදැවු රජුහු වදිමි.

‘ළහිරු රස් සෙයින් නැඟෙන සිරුරු කැලුම් ඇත්තිය, හොබනා අහපසහ ඇත්තිය, මට සතුව දෙනුවිය, සොඳුර, යමක්හු කරණ කොට ගෙන තෝ උපන්නෙහි ද, තී ගේ පිය වූ තිම්බරු නම් ගදෙවු රජුහු වදිමි.

සොසුලුවනට සුළඟ සේද, පැවැසියනට පැන් සේද, රහත්නට දහම් සේ ද තෝ මට ප්‍රියයෙහි ය.

ගිලන්හට බෙහෙද සේ ද, සා ඇතියනට බොජුන් සේ ද තෝ මට ප්‍රියයෙහි ය. සොඳුර, ඇවිලෙන ගින්න දියෙන් සේ (තී නිසා උපන් කාමරාග දූවිල්ලෙන් තැවුණු) මා නිව්ව.

සිනොදකං¹ පොකඛරණං යුත්තං² කිඤ්ජකඛරෙණුනා,
නාගො සමමාහිතකොතො³ව ඔගාගෙ තෙ ඵසුදරං.

අවචඩකුසොච නාගො⁴ව ජිතමෙම තුක්කතොමරං,
කාරණං නපපජානාමී සමමකොතො ලකඛණුරුයා.

තයි ගෙධිතවිකොතො⁵සමී වික්කං විපරිණාමීතං,
පච්ඡන්තකුං න සකෙකාමී වඩකසොතො⁶ව අමබුජො.

වාමුරු සජ මං භද්දෙ සජ මං මඤ්ජලොචනො,
පලිසසජ මං කලායාණි ඵතමෙම අභිපජීතං.

අපපකො වත මෙ සනොතො කාමො වෙලලිතකෙසියා,
අනොකභාචො⁷ සමපාදි⁸ අරභනොතො⁹ව දකඛිණා.

යමෙම අජී කතං පුඤ්ඤං අරභනොසු තාදිසු,
තමෙම සබ්බඛ්‍යකලායාණි තයා සඬං විපච්චතං.

යමෙම අජී කතං පුඤ්ඤං අසමී පඨවීමණ්ඩලො;
තමෙම සබ්බඛ්‍යකලායාණි තයා සඬං විපච්චතං.

සකාපුකොතො¹⁰ව ක්කානොන ඵකොදී නිපකො සතො,
අමතං මුනි ජිහිංසානො තමභං සුරියචච්චසෙ.

යථාපි මුනි නඤ්ජයා පඤ්ඤා සමොධිමුක්කමං.
ඵචං නඤ්ජයාං කලායාණි මීසසිභාවඛ්‍යතො තයා.

සකෙකා වෙ මෙ වරං දජජා තාවතීංසානමීසසරො,¹¹
තාභං භද්දෙ වරෙය්‍යාගෙ ඵචං කාමො දලොතා මම

සාලං¹²ව න වීරං ජුලලං පිතරං තෙ සුමෙධසෙ,
වඤ්ජොනො නමසසා¹³මී යසසාසෙතාදිසි පජා ති.

1. සිනොදකි-සිමු, PTS, 3. අනොකභාගො, PTS
2. යුත්තං-සිමු, PTS, 4. සමපාද, PTS
3. ගුහෙව මෙ වරං දදාංස් තුයස්ත්රිංශාභමීඛවරා (මහාවස්තු)

ගම් තැවුලෙන් බෙහෙවින් තැවුණු ඇතක්හු පියුම් කෙසුරුයෙන් යුත් සිහිල් දිය ඇති පොකුණකට බස්නාහු සෙයින් (කවර ද) මම තී ගේ තනබඩ තුරට බස්නෙමි දෝ!

අකුස ඉක්ම (අකුසින් මැඩැලිය නො හෙන) ඇතක්හු 'කම්මුල විදුනා කටුවත් පා විදුනා කටුවත් මා විසින් දිනන ලද' යි මදයෙන් මත් බැවින් කරුණු නො දන්නා සේ, තී ගේ ලක්ෂණ සම්පන්න උරු යුගලයෙන් මත් වූ මම රාගය දුරු ලන්නට කිසි දු කරුණක් නො දනිමි.

තී කෙරෙහි ගිපු වූ සිතැත්තෙමි. ම සිත පෙරැළි ගියේ ය. බිලිය ගිල ගත් මසක්හු සෙයින් තී කෙරෙහි බැඳුණු සිත වූද ගන්නට නො හැක්කෙමි.

මනා උරු යුගලයක් ඇති සොදුර, මා වැලැඳූ ගන්න. මද බැල් මෙන් බලන ඇසැත්තිය මා වැලැ ඳූ ගන්න, කලාංගිය, මා භාත්පසින් වැලැඳූ ගන්න. මෙය මා වෙසෙසින් පැතු දෑ ය.

රහතක්හට දුන් මද වූ ද දක්ෂිණාව මහත් පල දෙන්නා සේ, අක් බඹුරු කෙහෙ ඇති තී කෙරෙහි මට ඇති වූ ස්වල්ප (එක්) කාමුක සිත දුන් නොයෙක් බව ඇත්තේ (මහත් බවට පැමිණියේ) වෙයි.

සියලු අවයවයන්හි සොදුරු බව ඇත්තිය, අට ලෝ දහමින් නො සැලෙන රහතුන් විෂයයෙහි මා කළ යම් පිනෙක් ඇද්ද, එය තී සහිතවූ මට පල දේවා.

හැම අවයවයන්හි සොදුරු බව ඇත්තිය, මේ පොළෝ මඩල මා කළ යම් පිනෙක් ඇද්ද, ඒ සියල්ල තී සහිත වූ මට පල දේ වා.

සුයඹ වර්චසාව, සැහැසුත් මුනිහු දහන් වැඩිමෙන් එකඟ සිතැති වැ, ප්‍රඥායෙන් යුක්ත වැ, සිහි ඇති වැ නිවන් සොයා ගියා සේ, මම තී සොයා යෙමි.

කලාංග අභ පසභ ඇත්තිය, සැහැමුනිහු උතුම් සම්බෝධිය ලැබී යම් සේ සතුටු වූහු ද, එසේ ම මම තී හා එක්වීම ලැබූයෙමි සතුටු වන්නෙමි.

තවතිසා වැස්සනට අධිපති සක් දෙවිදු මට වරයක් දෙන්නේ වී නම්, සොදුර, දෙ දෙව ලොව රජයද හැරපියා තී ම පතන්නෙමි. තී කෙරෙහි මා ඇල්ම මේ සා දැඩි ය.

සොදුරු නුවණැත්තිය, යම්කුහට තී සේ වූ දුට්ඨ ඇද්ද, බොහෝ කලකට පසු අළුතැ පිපුණු සල් රුකක් බදු (තී නිසා සිරිමත් වූ) තී ගේ ඒ පියා වදිමින් නමදිමි.''

5. එවං වුද්ධො භගවා පඤ්ඤාසිධං ගන්ධබ්බදෙවපුත්තං එතදවොච: 'සංසන්ධනී ඛො තෙ පඤ්ඤාසිධං තන්තීසසරො ගීතසසරො ගීතසසරො ච තන්තීසසරො. න ච පන තෙ පඤ්ඤාසිධං තන්තීසසරො ගීතසසරං අතිවත්තති. ගීතසසරො ච තන්තීසසරං. කද සංයුළහා පන තෙ පඤ්ඤාසිධං ඉමා ගාථා බුද්ධිපසංභිතා ධම්මපසංභිතා, සධස්සපසංභිතා අරහන්තා-පසංභිතා කාමුපසංභිතා'ති.

එකමීදුහං භනෙත සමයං භගවා උරුවෙලායං විහරති නජ්ජා තෙරඤ්ජරාය තීරෙ අජපාලනීග්‍රොධමුලෙ පඨමාභිසමබ්බො. තෙන ඛො පනාහං භනෙත සමයෙන භද්දනාම සුරියවච්චසා තිබ්බරුනො ගන්ධබ්බරඤ්ඤා ධීතා තමභිකඛිබ්බාමී, සා ඛො පන භනෙත භගිනී පරකාමිනී හොති. සිඛණ්ඩී නාම මාතලීසස සඛිතාභකසස පුද්ධො තමභිකඛිබ්බති. යතො ඛො අහං භනෙත තං භගිනිං නාලොඨං කෙනවි පරියායෙන, අථාහං බෙලුව-පණ්ඩුචීණං ආදය යෙන තිබ්බරුනො ගන්ධබ්බරඤ්ඤා නිවෙසනං තේනුපසඛිකමී. උපසඛිකමීඤ්ඤා බෙලුවපණ්ඩුචීණං අසසාවෙසිං, ඉමා ච ගාථායො අභාසිං බුද්ධිපසංභිතා ධම්මපසංභිතා සධස්සපසංභිතා අරහන්තා-පසංභිතා කාමුපසංභිතා.

වජ්ඤ තෙ පිතරං හද්දෙ තිබ්බරුං සුරියවච්චසෙ,
යෙන ජාතාසි කලාණි ආනන්ද ජනනී මම. -ප-

සාලංච න විරං චුලලං පිතරං තෙ සුමෙධසෙ,
වන්දමානො නමසකාමී යසසා සෙතාදිසි පජාති.

6. එවං වුද්ධො භනෙත භද්ද සුරියවච්චසා මං එතදවොච: න ඛො මෙ මාරීස සො භගවා සමමුඛා දිවෙයා. අපි ච සුතො යෙව මෙ සො භගවා දෙවානං තාවතීංසානං සුධම්මායං සභායං උපනච්චන්තියා, යතො ඛො ඤං මාරීස තං භගවන්තං කිකෙතසි හොතු නො අජ්ජ සමාගමොති. 'සො යෙව නො භනෙත තසසා භගිනියා සඬිං සමා-ගමො අභොසි, න ච දනී තතො පච්ජා'ති.

අථ ඛො සකකසස දෙවානමීඤ්ඤා එතදභොසි: පටිසමොදනී ඛො පඤ්ඤාසිධො ගන්ධබ්බදෙවපුද්ධො භගවතා, භගවා ච පඤ්ඤාසිධොනා'ති.

5. පන්සිඵල මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන්වහන්සේ ඔහු අමතා,
 “පන්සිඵල, තගේ වෙණෙහි තත් හඬ තගේ ගී හඬ හා ද, තගේ ගී හඬත්
 තත් හඬ හා ද සැසැදේ. පන්සිඵල, තගේ තත් හඬ ගී හඬ නො ඉක්මෙයි.
 තගේ ගී හඬත් තත්හඬ ඉක්මැ නො යෙයි. පන්සිඵල, බුදුගුණ අසළ,
 දහම් ගුණ අසළ, සභ ගුණ අසළ, රහත් ගුණ අසළ, කම් ගුණ අසළ,
 මේ ගාථා තා විසින් කවර දක රැසැයිණි ද?” යි අසා වදළ සේක.

“වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදු වූ අළුත එක් සමයෙක උරුවෙල්
 දනවුයෙහි නිල්දලා ගං තෙරැ අප්පල් ක්‍රම මුලැ වැඩ වෙසෙති. වහන්ස,
 එ සමයෙහි මම තිම්බරු නම් ගඳැවු රජුහු දු වූ හිරුරස් බදු ගෝභා ඇති
 හදා නම් යම් දෙවහනක් වේ ද, ඇය පතන්නෙමි වීම්. වහන්ස, ඒ
 ගඳැවු දු අනෙකක්හු පතන්නී ය. මාතලී නම් රියැදුරා පුත් සිබණ්ඩි
 නම් ගඳැවු පුතෙක් ඇත. ඔ ඔහු පතන්නී ය, වහන්ස, යම් විටෙක
 කිසිදු කරුණෙකින් ඒ ගඳැවු දු ව නො ලදුයෙමි ද, එ විට මම බෙළුව
 පණ්ඩු වීණාව ගෙන, තිම්බරු ගඳැවු රජුහු නිවෙස කරා එළැඹියෙමි, එළැඹ
 ඒ වෙණ හැඬුවීම්. බුදුගුණ අසළ, දහම් ගුණ අසළ, සභ ගුණ අසළ, රහත්
 ගුණ අසළ, කාමගුණ අසළ, මේ ගාථා ද ගැයිමි.

“ළහිරු රස්බදු සිරුරු කැලුමැති හැම සිරුරහින් භොබනා, මට සතුට
 දනවන සොදුරිය, තෝ යමක්හු කරණකොටගෙන උපන්නෙහි ද, තිගේ
 පිය වූ ඒ තිම්බරු නම් ගඳැවු රජුහු වදිමි .

සොදුරු නුවණැත්තිය, යමකු හට තී සේ වූ දුවක් ඇද්ද, බොහෝ
 කලකට පසු අළුතැ පිපුණු සල් රුකක් බදු (තී නිසා සිරිමත් වූ) තිගේ ඒ
 පියා වදිමින් නමදිමි” යි.

6. වහන්ස, මෙසේ මා ගැසු කල්හි සුයඹවර්චසි නම් වූ ඒ හදා තොමෝ
 “නිදුකාණනි, ඒ භාග්‍යවතුන්වහන්සේ මා විසින් හමුයෙහි නො දක්නා
 ලද සේක. එතෙකුදු වුවත් තවතිසා වැසි දෙවියන් ගේ සුදම් සෙබෙහි
 නටන මා විසින් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අසන ලදහ. (ඒ භාග්‍යවතුන්
 ගේ තතු අසන ලදුයේ ය). නිදුකාණනි, යම් භෙයෙකින් ඔබ ඒ හඟවත්
 බුදුරජුන් ගේ ගුණ කියත් ද, එ භෙයින් අද අපගේ සමාගමය වේ වා’ යි
 කිවු ය. වහන්ස, එ ද ඒ දෙවි දු හා සමාගමය විය. එයින් පසු දන්
 (මේ දවස දක්වා) එසේ වූ සමාගමයෙක් නො වී යැ” යි පන්සිඵල කී ය.

එ විට සක්දෙවිදුට “පන්සිඵල ගඳැවු දෙවිපුත් හඟවත් බුදුරජුන් හා
 කතා බස් කෙරෙයි. හඟවත්හු ද පන්සිඵල හා කතා කෙරෙති” යි මේ
 සිත විය.

---

1. අඤ්ඤා කභ

7. අථ ඛො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ පඤ්ඤාසිඛං ගන්ධබ්බදෙවපුත්තං ආමනෙකසී: අභිවාදෙහි මෙඤ්ඤං තාන පඤ්ඤාසිඛං හගවන්තං: සකෙකා හනෙන දෙවානම්ඤ්ඤ සාමච්චො සපරිඡනො හගවතො පාදෙ සිරසා වන්දතී'ති:

'එවං හද්දන්තවා'ති ඛො පඤ්ඤාසිඛො ගන්ධබ්බදෙවපුත්තො සකකසස දෙවානම්ඤ්ඤ පටිසසුඤ්ඤා හගවන්තං අභිවාදෙසී: 'සකෙකා හනෙන දෙවානම්ඤ්ඤ සාමච්චො සපරිඡනො හගවතො පාදෙ සිරසා වන්දතී'ති.

'එවං සුඛි භොතු පඤ්ඤාසිඛ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ සාමච්චො සපරිඡනො, සුඛකාමා හි දෙවා මනුසසා අසුරා නාගා ගන්ධබ්බා, යෙ වඤ්ඤාඤ්ඤ සන්ති පුට්ඨකායා'ති.

එවඤ්ඤ පන තථාගතො එවරුපෙ මහෙසකෙකං යකෙකං අභිවදන්තී.

8. අභිවදිතො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ හගවතා ඉන්ද්‍රසාලගුහං පටිසිඤ්ඤා හගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං අට්ඨාසී. දෙවා පි තාවතීංසා ඉන්ද්‍රසාලගුහං පටිසිඤ්ඤා හගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං අට්ඨාසු. පඤ්ඤාසිඛොපි ගන්ධබ්බදෙවපුත්තො ඉන්ද්‍රසාලගුහං පටිසිඤ්ඤා හගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං අට්ඨාසී.

තෙන ඛො පන සමයෙන ඉන්ද්‍රසාලගුහා විසමා සන්ති සමා සමපාදී, සමබ්බාධා සන්ති උරුන්ද්‍රසමපාදී. අන්ධකාරො ගුහායං අතතරධාසී, ආලොකො උදපාදී යථා තං දෙවානං දෙවානුභාවෙන.

අථ ඛො හගවා සකකං දෙවානම්ඤ්ඤ එතදචොච: 'අච්ඡරියම්ඤ්ඤ ආයසමනො කොසියසස අබ්බුතම්ඤ්ඤ ආයසමනො කොසියසස තාව බහු-කිච්චසස බහුකරණීයසස යදිදං ඉධාං ගමන්තන්තී.'

විරපාතීකාහං හනෙන හගවන්තං දසසනාය උපසඛක්ඛම්ඤ්ඤාමො. අපි ව දෙවානං තාවතීංසානං කෙහිවි කෙහිවි කිච්චකරණීයෙහි බ්‍රාහ්මචො එවාහං නාසකඛී. හගවන්තං දසසනාය උපසඛක්ඛම්ඤ්ඤා. එකම්ඤ්ඤ හනෙන සමයං හගවා සාවඤ්ඤායං විහරති සලලාගාරකෙ. අථචොචාහං හනෙන සාවඤ්ඤා අගමාසී. හගවන්තං දසසනාය. තෙන ඛො පන හනෙන සමයෙන හගවා අඤ්ඤාතරෙන සමාධිනා නිසිනෙතො භොති.

7. ඉක්බිති සක් දෙවිදු පන්සිළු ගඳැවු දෙවපුතු ඇමැති ය. “දරුව පන්සිළුව, ‘වහන්ස, ඇමැත්තන් සහිත පිරිවර ජනයා සහිත සක් දෙවිදු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිරිපතුල් හිස නමා වදි’” යැ යි කියා මගේ වැදුමෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදුව” යි කී ය.

‘එසේ ය, ඔබට වැඩෙක් වේව’ යි ම පන්සිළු ගඳැවු දෙවපුත් සක්දෙව බස පිළිගෙන, ‘වහන්ස, ඇමැත්තන් සහිත පිරිවර ජනයා සහිත සක්දෙවිදු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිරිපතුල් හිස නමා වදි’” යැ යි කියා හඟවත් බුදුරජුන් ආදර වැ වැන්දේ ය.

“පන්සිළුව, මෙසේ ඇමැතියන් සහිත, පිරිවර ජනයා සහිත සක් දෙවිදු සුව පත් වේ වා. දෙවියෝත් මිනිස්සුත් අසුරයෝත් නාගයෝත් ගන්ධර්වයෝත් මෙයින් අන්‍ය යම් බොහෝ සත්ව කෙනෙක් වෙත් නම් ඔහු හැම ද යන මේ සියල්ලෝ සුව කැමැත්තාහු ම ය.

තරාගතවරු වනාහි මහත් යශස් ඇති මෙ බදු යක්ෂයනට ඔවුන් ගේ වැදීම පිළිගැනුම් විසින් මෙසේ වදරත්” යැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

8. මෙසේ හඟවත් බුදුරජුන් විසින් ආසිරි බසින් සෙත් පතනු ලැබූ සක් දෙවිදු ඉදුසලු ලෙන් වැද, භාග්‍යවත් බුදුරජුන් වැද, එක් පසෙක සිටියේ ය. තවතිසා වැසි දෙවියෝ ද, ඉදුසල් ලෙන් වැද හඟවත් බුදුරජුන් වැද එක් පසෙක සිටියා හ. පන්සිළු ගඳැවු දෙව පුත් ද ඉදුසල් ලෙන් වැද හඟවත් බුදුරජුන් වැද එක් පසෙක සිටියේ ය.

එ සමයෙහි වනාහි පියෙවියෙන් විසම වූ ඉදුසල් ලෙන දෙවියන් ගේ දේවානුභාවයෙන් සෙයින් සම විය, එය පියෙවියෙන් ඉඩ මද වූ නවුදු එ සමයෙහි මහත් ඉඩ ඇතියේ විය. ලෙනෙහි අඳුර පහ විය. එළිය පහළ විය.

ඉක්බිති හඟවත්හු සක්දෙවිදුහු අමතා, “එසා බොහෝ කිස් ඇති, එසා බොහෝ කටයුතු ඇති, ආයුෂ්මත් කෞෂිකයන් ගේ මෙහි මේ යම් පැමිණීමක් වේ ද, එය ආශ්වයානි ය, ආයුෂ්මත් කෞෂිකයන් ගේ මේ ඊම අද්භූත යැ” යි වදළාහ.

“වහන්ස, බොහෝ දවසෙක සිට මැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට එනු කැමැති වීමි. එහෙත් තවතිසා වැසි දෙවියන් ගේ වැඩ කටයුතු වල ව්‍යාපාත වූයෙමි ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට එනු නො හැකි වීමි. වහන්ස, එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර අසල (දෙව රම්හි) සලලාගාර ගඳකිළියෙහි වසන සේක. වහන්ස, එ කල මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට සැවැත් නුවරට ගියෙමි. එ සමයෙහි වනාහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්තරා සමාධියෙකින් හුන් සේක් වෙති.

භුඤ්ජති නාම වෙසසවණසස මහාරාජසස පරිවාරිකා හගවනතං පච්චුපවසීතා හොති පඤ්ජලීකා නමසසමානා අථධවාහං හනෙන භුඤ්ජති. එතදවොච: “අභිවාදෙහි මෙ ඤං හගිනි හගවනතං, සකෙකා හනෙන දෙවානම්ඤ්ඤ සාමච්චො සපරිජනො හගවතො පාදෙ සිරසා වන්දති”ති. එවං චුතෙන හනෙන සා භුඤ්ජති මං එතදවොච: ‘අකාලො ඛො මාරිස හගවනතං දසසනාය, පටිසලලීනො හගවා’ති. “තෙන හි හගිනි යද්ද හගවා තමහා සමාධිමහා චුට්ඨිතො හොති අථ මම වචනෙන හගවනතං අභිවාදෙහි. සකෙකා හනෙන දෙවානම්ඤ්ඤ සාමච්චො සපරිජනො හගවතො පාදෙ සිරසා වන්දති”ති.

“කච්චි මෙ සා හනෙන හගිනි හගවනතං අභිවාදෙසි, සරති හගවා තසසා හගිනියා වචනනති?” “අභිවාදෙසි මං සා දෙවානම්ඤ්ඤ හගිනී, සරාමගං තසසා හගිනියා වචනං. අපි වාහං ආයසමතො ව නෙමී-සදෙදන තමහා සමාධිමහා චුට්ඨිතො”ති.

“යෙ තෙ හනෙන දෙවා අමෙහති පධමතරං තාවතිංසකායං උපපනනා, තෙසං මෙ සමච්චො සුතං සමච්චො පටිග්ගහිතං: “යද්ද තථාගතා ලොකෙ උපපජ්ජන්ති අරහනෙහා සමොසමච්චො, දිබ්බා කායා පරිපුරන්ති භායන්ති අසුරකායා’ති, තං මෙ ඉදං හනෙන සකඛිදිට්ඨං යතො තථාගතො ලොකෙ උපපනනා අරහං සමො සමච්චො, දිබ්බා කායා පරිපුරන්ති, භායන්ති අසුරකායා තී. ඉධෙව හනෙන කපිලවස්ඤ්ඤාමී. ගොපිකා නාම සකාධිතා අහොසි චුඛෙ පසනනා ධම්මෙ පසනනා සඛෙස පසනනා සීලෙසු පරිපුරකාරිනී. යා ඉඤ්ඤා විරාජෙඤ්ඤා පුරිසනනං භාවෙඤ්ඤා කායසස හෙද්ද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපනනා දෙවානං තාවතිංසානං සහබ්බාතං අමහාකං පුඤ්ඤාතං අජ්ඣුපගතා. තත්ථ පි නාං එවං ජානන්ති ‘ගොපකො දෙවපුකො ගොපකො දෙවපුකො’ති.

9. අඤ්ඤා පි හනෙන තයො හිතචු හගවති චුභමචරියං වරිඤ්ඤා හීනං ගන්ධබ්බකායං උපපනනා. තෙ පඤ්චති කාමගුණෙහි සම්පපිතා සමඛිතිභූතා පරිවාරයමානා අමහාකං උපට්ඨානමාගච්ජන්ති අමහාකං පාරිවරියං. තෙ අමහාකං උපට්ඨානමාගතෙ අමහාකං පාරිවාරියං ගොපකො නාම දෙවපුකො පටිචොදෙසි: “කුතොච්චො නාම කුමෙහ මාරිසා තසස හගවතො ධම්මං. අසසුඤ්ඤා අහං හි නාම ඉඤ්ඤා සමාන චුඛෙ පසනනා ධම්මෙ පසනනා සඛෙස පසනනා සීලෙසු පරිපුරකාරිනී ඉඤ්ඤා විරාජෙඤ්ඤා පුරිසනනං භාවෙඤ්ඤා කායසස හෙද්ද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපනනා දෙවානං තාවතිංසානං සහබ්බාතං. සකකසස දෙවානම්ඤ්ඤා පුඤ්ඤාතං අජ්ඣුපගතා.

වෙසවුණු රජු ගේ භූජකී නම් පාදපරිවාරිකාවක් දෙහොත් මුදුන් තබා වැද ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි සිටියා ය. වහන්ස, එ කල මම භූජකීය බණවා, 'බිහිනිය, තෝ ඇමැතියන් සහිත පිරිවරජනයා සහිත සක් දෙවිඳු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සිරිපා වදි යැ යි කියා මගේ වචනයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදුව' යි කීම්, වහන්ස, මා එසේ කී කලා ඒ භූජකී තොමෝ 'නිදුකාණනී, දන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට නො කලේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමවත් සම වැද වැඩ ඉන්නා සේකැ' යි කිවු ය. 'බිහිනිය, එසේ වී නම්, යම් විටෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ සමාධියෙන් නැඟී සිටින සේක් ද, එ විටැ 'වහන්ස, ඇමැත්තන් සහිත පිරිවර ජනයා සහිත සක් දෙවිඳු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සිරිපා වදි' යැ යි මගේ වචනයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදුව' යි කීම්. වහන්ස, කීමෙක් ද? මා බසින් ඒ බිහිනී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැන්ද ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇගේ වචනය සිහි කරන සේක් ද?' යි සක්දෙවිඳු කී ය.

“දෙවිඳ, ඒ බිහිනී මා වැන්ද ය. මම ඇගේ වචනය සිහි කරමි. තව ද ආයුෂ්මත්හු ගේ රියෙහි නිම්වලල්ල හඬ නඟන්නා හා ම මම සමවතින් නැඟී සිටියෙමි” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

“වහන්ස, යම් කලෙක අර්භත් සමාක්සම්බුද්ධ තරාගත කෙනෙක් ලොවැ උපදනාහු ද, ඒ කලා දෙව මුළුහු පිරෙන්, අසුර මුළුහු පිරිහෙන්’ යන මෙ කරුණ අපට පෙරවු වැ තවකිසා දෙවලොවැ ඉපිදු සිටි දෙවියන් හමුයෙහි දී මා විසින් අසන ලද්දේ ය, ඔවුන් හමුයෙහි දී පිළිගන්නා ලද්දේ ය. වහන්ස, 'යම් කලෙක තරාගත අර්භත් සමාක්සම්බුද්ධ කෙනෙක් ලොවැ පහළ වන්නෝ ද, එ කලා දෙවමුළුහු පිරෙන්, අසුර මුළුහු පිරිහෙන්’ යන මෙ කරුණ මා විසින් සියැසින් ම දක්නා ලද්දේ ය. වහන්ස, මෙ කිඹුල්වත් පුරෙහි ම බුදුරුවන්හි පහන්, දමුරුවන්හි පහන්, සඟුරුවන්හි පහන්, සිල් සපුරා රක්නා සුලු ගෝපිකා නම් සැහැ දුවක් වූ ය. ඕ ගැහැනු බවට ඇලුම් හැර පියා පිරිමි බව පතා, කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සග ලොවට, තවකිසා වැසි දෙවියන් ගේ සහභාවයට පැමිණියා, අප ගේ පුත් බව ලැබුහ. එහි දු ඔහු 'ගෝපක දෙව පුතැ' යි ගෝපක දෙව පුතැ' යි දනිත්.

9. වහන්ස, අන් මහණහු කී දෙනෙක් භාග්‍යවතුන්වහන්සේ කෙරෙහි බඹසර කොට භීත වූ ගදැවු මුළුවෙක උපන්නාහු ය. ඔහු පස් කම් ගුණයන් ගෙන් සමර්පිත වැ සමන්විත වැ පසිඳුරන් හසුරුවන්නාහු, ගැයුම් වැයුම් ආදියෙන් අපට වත් කරනුවට අප උවටන් හලට එත්. අපට වත් කරනුවට අප උවටන් හලට ආ ඔවුනට ගෝපක දෙවපුත් තෙම 'නිදුකාණනී, තෙපි කොහි යොමු කළ මුහුණු ඇති වැ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ දහම් ඇසුහු ද? මම වනාහි ස්ත්‍රියක් ව සිට ද බුදුරුවන් දමුරුවන් සඟුරුවන් කෙරෙහි පහන් වැ, සිල් පුරන්නීම් ඉතිරිබවහි ඇල්ම හැර පියා, පිරිමිබව පතා කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සග ලොවට, තවකිසා වැසි දෙවියන් හා එක් වීමට පැමිණියෙමි, සක් දෙවිඳු ගේ පුත් බව ලදීම්.

ඉධාපි මං එවං ජානන්ති ගොපකො දෙවපුත්තො ගොපකො දෙව-
පුත්තොති. තුමෙහ පන මාරිසා හගවති බ්‍රහ්මචරියං චරිතො භීනං
ගන්ධබ්බකායං උපපන්නා දුද්දිට්ඨරූපං චත හො අද්දසාම යෙ මයං අද්දසාම
සහධම්මිකෙ භීනං ගන්ධබ්බකායං උපපන්නෙති''. තෙසං හතෙත ගොපකෙන
දෙවපුත්තන පටිච්චොදිතානං චෙ දෙවා දිවෙඨව ධම්මෙ සතිං
පටිලභිංසු කායං බ්‍රහ්මපුරොහිතං, එකො පන දෙවො කාමෙ අජ්ඣාවසී.

10. “උපාසිකා චක්ඛුමනො අහොසිං නාමමපි මඤ්ඤං අහු ගොපිකා ති,
බ්‍රහ්මෙ ච ධම්මෙ ච අභිප්පසන්නා සඤ්ඤාපට්ඨාසිං පසන්නවිත්තා.

තසෙසව බ්‍රහ්මසස සුධම්මතාය සකකසස පුත්තොමහි මහානුභාවො,
මහාජුතීකො තිදිච්චපපනෙතා ජානන්ති මං ඉධාපි ගොපකො ති.

අථද්දසං භික්ඛවො දිට්ඨපුඤ්ඤං ගන්ධබ්බකායුපගතෙ' වහීතො.
ඉමෙහි තෙ ගොතමසාවකා සෙ යෙ ච මයං පුඤ්ඤං මනුස්සහුතා.

අනෙතන පානෙන උපට්ඨතිමිතා පාදුපසංගයහ සකෙ නිවෙසනො,
කුතොමුඛා නාම ඉමෙ හවනෙතා බ්‍රහ්මසස ධම්මාති පටිඤ්ඤාහෙසුං.

පච්චත්තං චෙදිතඤ්ඤා හි ධම්මො සුදෙසිතො චක්ඛුමනානුබ්‍රහ්මෙ,
අහං හි තුමෙහව උපාසමානො සුචා අරියානං සුභාසිතාති

සකකසස පුත්තො'මහි මහානුභාවො මහාජුතීකො තිදිච්චපපනෙතා,
තුමෙහ පන සෙට්ඨමුපාසමානා අනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියං චරිතො.

භීනං කායං උපපන්නා හවනෙතා අනානුලොමා හවතොපපන්ති,
දුද්දිට්ඨරූපං චත අද්දසාම සහධම්මිකෙ භීනකායුපපනෙත.

ගන්ධබ්බකායුපගතා හවනෙතා දෙවානමාගච්ඡථ පාරිවරියං,
අගාරෙ වසතො මයහං ඉමං පසඤ්චීසෙසතං.

මෙහිදු මා ‘ගොපක දෙව පුතැ’ යි දනිත්. නිදුකාණනි, තෙපි වූ කලි භාග්‍ය-
චතුත්චහන්සේ කෙරෙහි බලසර කොට, භීන වූ ගඳුචු රැහැකු උපන් සහදුමියන් දකුමෝ
ද, ඒ අපි නො දක්ක යුතු දෑයක් දුටුමහ’ යි ඔවුනට වෝදනා කළේ ය.
චහන්ස, ගොපක දෙවපුතු විසින් වෝදිත (සිහි කරවන ලද) ඒ තිදෙනා
අතුරෙන් දෙදෙනෙක් දෙවහු මෙ අත් බවහි ම පළමු දහන් සිහිය පිළිලැබ
(ධ්‍යානය පාදක කොට විවිසුන් වඩා ඇනැගැමි පෙලෙහි පිහිටා) එ
කෙණෙහි ම සැවැ බඹ ලොවැ බඹපෙරෙවි (බ්‍රහ්මපුරෝහිත) අත් බව
ලදහ. එක් දෙවියෙක් වනාහි කාමයන්හි ඇලුණේ එහි මැ රැදුණේ ය.

(එයින් කිහු සංගීතිකාරයෝ:)

10. “පසැස් ඇතියාණන් ගේ උවැසියක් වීම්. මගේ නම ‘ගොපිකා’
යි විය. බුදුරුවන්හි ද දමුරුවන්හි ද වෙසෙසින් පැහැදුණු මම් පහන්
සිතැති ව සඟුරුවනට උවටන් කෙළෙමි.

එ බුදුරජු ගේ ම දහමැ සොදුරු බව හෙයින් සක්දෙව්දු ගේ මහ
තෙදැතිපුතෙක් වැ තිදසපුරු උපනිමි. මෙහි ද මා ගෝපක යැ’ යි දනිත්.

ඉක්බිති පෙර දුටුවීරු, (පෙර) දහන් ලැබ සිට, ගදෙවු දෙව රැහේ
උපන් මහණුන් දිටිමි. යම් බදු අපි පෙර මිනිස් වූමෝ, සිය නිවෙස්හි දී
පා දෙවීම ආදී විසින් සංග්‍රහ කොට, අහරින් පැනිග් යම් කෙනකුන්හට
උවටන් කළමෝ ද, මේ ඒ ගොයුම්සව්වෝ යැ. මේ හවත්හු කවර අතක්
බලා ගත්තාහු, බුදු රජුන් ගේ දහම් පිළිගත්තෝ ද?

පසැසියාණන් දැන දෙසු දහම තමා විසින් ම දත යුතු ය. මම් ද
තොප සෙයින් - තොප ම ඇසුරු කෙරෙමින් - ආයඹ වූ බුදුරජුන් ගේ
සුභාමිතයන් තොප ගෙන් අසා පිළිපැද, තිදස් ලොවැ උපන්තෙමි, සක්-
දෙව්දුට මහානුභාව ඇති මහ තෙදැති පුතෙක් වීම්. තෙපි වනාහි උතුම්
බුදුරජුන් ඇසුරු කරමින් ලොවුතුරු සසුන් බලසර සරා, පහන් දෙවමුළු-
වෙක උපන්හු ය. හවතුන් ගේ මේ ඉපැත්ම (ඔබ කළ මහණදමට)
නො සරි ලන සේ ය. භීන වූ දෙව මුළුවෙක උපන් සහදුම් වූ තොප
දක්නා ඇපි නො දක්ක යුතු දක්මක් දුටුමහ.

හවත්හු ගඳුචු දෙව රැහෙහි උපන්තාහු, සක් දෙව්දුට වත් සපයනුවට
එන්තාහ. ගිහි ගෙහි වුසු මගේත් මහණ කම් කළ තොපගේත් මේ
වෙසෙස දකිවු.

ඉතී හුඤ්ඤා සච්ඡා පුමා'මහි දෙවො දිබ්බෙහි කාමෙහි සමඛිහිහුතො,
තෙ වොදිතා ගොතමසාවකෙන සංවෙගමාපාදුං සමෙච්ච ගොපකං,

“භඤ්ඤා ධ්‍යායමාම වියායමාම මා නො මයං පරපෙසකා අනුමග්ගො,”
තෙසං දුච්චෙ විරියං ආරභිංසු අනුසාරං ගොතමසාසනානි,

ඉධෙ ව චිත්තානි විරාජඤ්ඤා කාමෙසු ආදීනවමදුසංසු,
තෙ කාමසංයොජනබන්ධනානි පාපිමයොගානි දුරච්චයානි

නාගොච සඤ්ඤාගුණානි ඡෙඤ්ඤා දෙවෙ තාවනිංසෙ අතිකකම්මෙසු,
සඉඤ්ඤා දෙවො සපජාපතිකා සබ්බෙ සුඛමමාය සභායුපච්චයා-

තෙ සංනිසිත්තානං අතිකකම්මෙසු විරා විරාගා විරජං කරොත්තා,
තෙ දිඤ්ඤා සංවෙගමකාසි වාසවො දෙවොහිහු දෙවගුණසස මජ්ඣෙ.

ඉමෙ හි තෙ භීතකායුපපත්තා දෙවෙතාවනිංසෙ අතිකකමනී,
සංවෙගජාතසස වචො නිසමම සො ගොපකො වාසවමජ්ඣෙහාසි.

“බුද්ධො ජනිඤ්ඤා මනුසසලොකෙ කාමාහිහු සකාමුතීති ඤ්ඤාති,
තසෙසතෙ පුත්තා සතියා විහිතා වොදිතා මයා තෙ සතිමජ්ඣෙඤ්ඤා.

ති භුභුං තෙසං වසිනෙත්ථ ඵකො ගන්ධබ්බකායුපගතො ‘වහිනො
චෙ චෙච සමෙඛොධිපථානුසාරිනො දෙවෙපි භීළෙනති සමාහිත්තා.

ඵතාදිසි ධම්මපපකාසනෙත්ථ න තත්ථ කිං කඛ්ඛති කොචි සාවකො,
නිත්ථිභුභුභුං විචිතිච්ඡාජිත්තං බුද්ධං නමසාම ජිතං ජනිඤ්ඤා.

යතෙත ධම්මං ඉධ ඤ්ඤාය විසෙසං අජ්ඣගංසු තෙ,
කායං බුභුමපුරොහිතං දුච්චෙ තෙසං විසෙසගු.

තස ධම්මසස පත්තියා ආගතමහාසි මාරිස,
කතාවකාසා භගවතා පඤ්ඤං පුච්චෙමු මාරිසාති.

පෙර ස්ත්‍රී වූ ඒ මම අද දෙව් කම්සුවෙන් යුත් පිරිමියෙකිමි'' ගෝපක දෙව්පුත්‍ර කරා පැමිණ, ගොයුම් සවු වූ ඔහු විසින් වෝදිත වූ ඒ ගදැවු දෙව් පුත්‍ර සංවේගයට පැමිණියාහ.

ඔවුන් ගෙන් දෙදෙනෙක් 'දූන් ඇපි වැර වඩවු, වැයම් කරවු, ඇපි මෙරමාහට මෙහෙ කරුවෝ නො වමෝ ව' යි කියා, ගොයුම් බුදුරජුන් ගේ අනුශාසනා සිහි කොට කමටහන්හි වැර වැඩුහ.

ඔහු මෙහි දී ම පස්කම්හි ඇලුණු සිත් පහ කොට, කාමයන්හි දෙස් දුටුහ. ඔහු ඉක්මෙතුවට දුෂ්කර වූ මරහු ගේ බැඳුම් වූ කාම සංයෝජන ද කාම බන්ධන ද, ඇතක් හු යදම්සෙසින් සිඳූ පියා, තව්නිසා වැසි දෙවියන් ඉක්මැ (බබලෝ) ගියාහ. ඉන්ද්‍රයා සහිත වූ ද, ප්‍රජාපතිහු සහිත වූ ද දෙව් සෙබෙහි යම් දෙව් කෙනෙක් හුන්නාහු ද, එසේ හුන් ඒ දෙවියන් අතුරෙන් ශූර වූ ඔහු රාග රජස් දුරැ ලන්නාහු (අනාගැම් මහ වඩන්නාහු), පහවූ රාග ඇත්තාහු, සෙසු දෙවියන් ඉක්මැ ගියාහ. දෙවියන් මැදු සෙසු දෙවියන් අබ්බවා සිටි සක් දෙව්දු, 'භීන දෙව් මුළුවෙක උපන් මොහු වනාහි (දහන් වඩා) තව්නිසා වැසි දෙවියන් ඉක්මැ යෙන් යැ' යි සංවේගය පහළ කෙළේ ය. හටගත් සංවේග ඇති සක් දෙව්දු ගේ වචනය නුවණින් සලකා, ඒ ගෝපක දෙව් පුත් තෙමේ සක් දෙව්දුට මෙසේ කී ය.

''ජනෙන්ද්‍රයෙනි, මිනිස්ලොවැ බුද්ධ නම් කෙනෙක් ඇත. කාමයන් මැඩැලූ ඔබ ශාකාමුනි නම් වෙති. ඔබ ගේ පුත්‍ර වූ මොහු සිහියෙන් තොර වූවාහු, මා විසින් වොදනා කරන ලදුවෝ සිහිය ලදුහ.

ඒ තුන් මහණුන් ගෙන් ගදැවු රැහැට පැමිණූ සිටි එකෙක් මෙහි මැ රැදුණේ ය. සම්බෝධිමාර්ගය (අනාගැම් මහ) ඔස්සේ යන දෙදෙනෙක් ම සමාධිගත සිතැත්තාහු දෙවියන් යට පත් කෙරෙත්.

මෙ සස්තෙහි මෙ බදු දහම් පවසනු ඇත. එහි ලා කිසිදු සව්වෙක් 'මේ කෙසේ වන්නෙක් ද' යි සැක නො කරයි. තිණු සතර මහවතුරු ඇති, සුන් සැක ඇති, ජනයනට ඉන්ද්‍ර වූ සියලු කෙලෙස් දිනු බැවින් එක ම ජිනයාණන් වූ ඒ බුදුරජුන් නමදිවු.

''ඔවුන් තිදෙනා අතුරෙන් විශෙසගාමී වූ දෙදෙනෙක් මෙහි දී ම ඔබේ දහම දැන ගෙන බ්‍රහ්මපුරෝහිත කය (ප්‍රථමධ්‍යානය) ලැබ එය පාදක කොට විවසුන් වඩා අනාගැම් මහ ලැබුවාහු ද, නිදුකාණනි, ඒ දහම ලබනු පිණිස අපි මෙහි ආමහ. නිදුකාණනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කරන ලද අවකාශ ඇත්තමෝ ප්‍රශ්න විචාරමෝ වා.''

11. අඵ ඛො භගවතො එතදභොසි: දීඝරතතං විසුඛො ඛො අයං සකෙකා යං කිඤ්චි මං පඤ්ඤං පුච්ඡසසති, සබ්බං තං අත්ථසංභිතං යෙව පුච්ඡසසති, නො අනත්ථසංභිතං, යං වසසාභං පුච්චො බ්‍යාක- රිසසාමි. තං බිප්පමෙව ආජානිසසති''ති. අඵ ඛො භගවා සකකං දෙවා- නම්ඤ්ඤං ගාරාය අර්ඤ්ඤාසි:

“පුච්ඡ වාසව මං පඤ්ඤං යං කිඤ්චි මනසිච්ඡසි,
තසස තසෙඤ්ච පඤ්ඤසස අභං අත්තං කරොමි තෙ''ති.

පට්ඨමහාණවාරං නිට්ඨිතං.

“එකල්හි මේ සක් දෙව වනාහි බොහෝ කලක් ම පිරිසිදු වූ ආයෙක. හේ යම් පානයක් මා විවාරන්තේ ද, අර්ථනිශ්චිත වූ ම (කරුණු සහිත වූ ම) ඒ සියල්ල විවාරන්තේ ය, අර්ථ නිශ්චිත නො වූවක් නො ම විවාරන්තේ ය. මොහු විසින් යමක් විවාරන ලද්දෙම, මම විසඳන්නෙමි නම්, හේ වහා ම එය දනගන්තේ යැ” යි භගවත් බුදුරජුනට මේ සිත විය, ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සක් දෙවිදු බණවා (ආචාර්යෝ)

“වාසවයෙනි, සිතීන් යමක් කැමැත්තහු ද, ඒ පානය මා විවාරවූ. ඔබගේ ඒ ඒ හැම පානයක් ම (විසඳා) කෙළවර කරන්නෙමි” යි වදාළ සේක.

පළමු බණ වර නිව්යේ ය.

12. කතාවකාසො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ හගවතා ඉමං හගවතනං පට්ඨං පඤ්ඤං අපුච්ඡිද: කිංසංඤ්ඤාජනා නු ඛො මාරිස දෙවා මනුසසා අසුරා නාගා ගන්ධබ්බා යෙ වඤ්ඤා සන්ති පුට්ඨකායා තෙ 'අවෙරා අදණ්ඛා අසපතා අබ්බාපජ්ජා' විහරෙමු අවෙරිතො'ති ඉති වෙ නෙසං හොති. අථ ව පන සවෙරා සදණ්ඛා සසපතා සබ්බාපජ්ජා විහරන්ති සවෙරිතො''ති ඉදං සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ හගවතනං පඤ්ඤං අපුච්ඡි.

තස හගවා පඤ්ඤං පුට්ඨො බ්බාකාසි:

"ඉසාමච්ඡරියංසංඤ්ඤාජනා ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ දෙවා මනුසසා අසුරා නාගා ගන්ධබ්බා, යෙ වඤ්ඤා සන්ති පුට්ඨකායා, තෙ 'අවෙරා අදණ්ඛා අසපතා අබ්බාපජ්ජා විහරෙමු අවෙරිතො'ති ඉති වෙ නෙසං හොති. අථ ව පන සවෙරා සදණ්ඛා සසපතා සබ්බාපජ්ජා විහරන්ති සවෙරිතො ති. ඉදං හගවා සකකස දෙවානම්ඤ්ඤ පඤ්ඤං පුට්ඨො බ්බාකාසි. අකමතො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ හගවතො භාසිතං අභිනද්දි අනුමොදි: එවමෙතං හගවා, එවමෙතං සුගත, තිණණං මො'ස්ස කඛ්ඛා විගතා කථංකථා හගවතො පඤ්ඤාසං වෙය්‍යාකරණං සුඤ්ඤා''ති.

13. ඉතිහ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ හගවතො භාසිතං අභිනද්දිවා අනුමොදිවා හගවතනං උකාරිං පඤ්ඤමපුච්ඡි:

"ඉසාමච්ඡරියං පන මාරිස කිංනිදනං කිංසමුදයං කිංජාතිකං කිංපභවං, කිංසමී සති ඉසාමච්ඡරියං හොති, කිංසමී අසති ඉසාමච්ඡරියං න හොති?"'ති.

1. අබ්බාපජ්ජා, PTS

12. සක් දෙවිදු පැන පුළුස්සනා පිණිස ලත් අවකාශ ඇත්තේ,¹ හඟවත් බුදුරජුන් ගෙන් මේ පළමු පැනය විචාලේ ය: “නිදුකාණන් වහන්ස, දෙවියෝ ද මිනිස්සු ද අසුරයෝ ද නාගයෝ ද ගන්ධර්වයෝ ද මෙයින් අන්‍ය යම් බොහෝ දෙනෙක් ඇත් නම් ඔහු ද යන මේ හැම දෙනාට ‘වෙර බැඳුම් නැත්තෝ වූ ආයුධ දණ්ඩ මනෝදණ්ඩ නැත්තෝ වූ පසම්තුරන් නැත්තෝ වූ දෙමනස් නැත්තෝ වූ අවෙරි (කොප මාත්‍ර දු නො උපදවන්නෝ) වූ වසන්තමු’ යි ප්‍රාර්ථනාවක් වෙයි. එතෙකුදු වුවත් ඔහු වෙර ඇත්තාහු, දණ්ඩ ඇත්තාහු, පසම්තුරන් ඇත්තාහු, දෙමනස් ඇත්තාහු, වෙරි වූවාහු වෙසෙත්. කවර සංයොජනයක් ඇත්තාහු (කවර බැමමෙකින් බැඳුණාහු) ඔහු එසේ වෙසෙත් ද? යනු යි. මෙසේ සක් දෙවිදු හඟවත් බුදුරජුන් ගෙන් මේ පළමු පැනය විචාලේ ය.

ඔහු විසින් පැන විචාරන ලද හඟවත්තු එය මෙසේ විසදා වදළා හ:

“දෙවිදු, දෙවියෝ ද මිනිස්සු ද අසුරයෝ ද නාගයෝ ද ගන්ධර්වයෝ ද අන් යම් බොහෝ දෙනෙක් ඇත් නම් ඔහු ද යන මේ හැම දෙනාට වෙර බැඳුම් නැත්තෝ වූ ආයුධ දණ්ඩ මනෝ දණ්ඩ නැත්තෝ වූ පසම්තුරන් නැත්තෝ වූ දෙමනස් නැත්තෝ වූ අවෙරි වූ වසන්තමු’ යි ප්‍රාර්ථනාවක් වෙයි. එතෙකුදු වුවත් ඔහු වෙර බැඳුම් ඇත්තෝ වූ දණ්ඩ ඇත්තෝ වූ පසම්තුරන් ඇත්තෝ වූ දෙමනස් ඇත්තෝ වූ වෙරිවූ වෙසෙත්. ඔහු ඊර්ණ්‍යා මාත්සය්‍යීයන් සංයොජන කොටැත්තාහු (ඊර්ණ්‍යා මාත්සය්‍යී දෙකින් බැඳුණාහු), එසේ වෙසෙත්.” ප්‍රශ්න විචාරනු ලැබූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සක්දෙවිදු ගේ පැනය මේ පරිද්දෙන් විසඳූහ. (එයින්) සතුටු වූ සක් දෙවිදු “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මෙය එසේ යැ, සුභතයන් වහන්ස, මෙය එසේ යැ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ විසඳුම ඇසීමෙන් මෙහි මගේ සැකය ඉක්මිණි² විමනිය පහ විණැ” යි සක් දෙවිදු හඟවත් බුදුරජුන් ගේ වචනය පිළිගත්තේ ය, අනුමොචන් විය.

13. සක් දෙවිදු මෙසේ හඟවත් බුදුරජුන් ගේ වචනය පිළිගෙන අනුමොචූ,

“නිදුකාණන් වහන්ස, ඊර්ණ්‍යා මාත්සය්‍යී දෙක කුමක් නිදන් කොටැත්තේ ද, කුමක් සමුදය (කාරණ) කොටැත්තේ ද, කුමක් උත්පත්ති ස්ථාන කොටැත්තේ ද, කුමක් ප්‍රභව (උපදානා තැන) කොටැත්තේ ද, කුමක් ඇති කල්හි ඊර්ණ්‍යා මාත්සය්‍යී දෙක වෙයි ද, කුමක් නැති කල්හි ඊර්ණ්‍යා මාත්සය්‍යී දෙක නො වෙයි ද?” යි මත්තෙහි ද පැනයක් පුළුස්සන.

1. කතාවකාසො-කරන ලද අවකාශ ඇත්තේ යනු පදගතාර්ථ යැ.
 2. තිණ්ණා කංඛා-සැකය තරණය කරන ලදී යනු පදගතාර්ථ යැ.

“දෙවිද, ඊර්ණ්‍යා මාත්සය්‍යී දෙක ප්‍රිය අප්‍රිය සත්ත්වයන් නිදන කොටැත්තේ ය, ප්‍රියාප්‍රිය සත්වයන් සමුදය (කාරණ) කොට ඇත්තේ ය, ප්‍රියාප්‍රිය සත්වයන් ජාති (උත්පත්තිස්ථාන) කොටැත්තේ ය, ප්‍රියාප්‍රිය සත්වයන් ප්‍රභව (උපදනා තැන්) කොට ඇත්තේ ය. ප්‍රියාප්‍රිය සත්වයන් ඇති කල්හි ඊර්ණ්‍යා මාත්සය්‍යී දෙක වෙයි. ප්‍රියයක්හු හෝ අප්‍රියයක්හු නැති කල්හි ඊර්ණ්‍යා මාත්සය්‍යී දෙක නො වේ” යැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසැදූ සේක.

14. නිදුකාණන් වහන්ස, ප්‍රියාප්‍රිය සත්ව සංස්කාරය කුමක් නිදන කොටැත්තේ ද, කුමක් සමුදය කොට ඇත්තේ ද, කුමක් උත්පත්තිස්ථාන කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ප්‍රභව කොටැත්තේ ද, කුමක් ඇති කල්හි ප්‍රියාප්‍රිය සත්ව සංස්කාරය වේ ද, කුමක් නැති කල්හි ප්‍රියාප්‍රිය සත්ව සංස්කාරය නො වේ ද?” යි සක් දෙවිඳු පුළුවන.

දෙවිද, ප්‍රියාප්‍රිය සත්වසංස්කාරය වනාහි ජන්දය නිදන කොටැත්තේ ය, ජන්දය සමුදය කොටැත්තේ ය, ජන්දය උත්පත්තිස්ථාන කොටැත්තේ ය, ජන්දය ප්‍රභව කොටැත්තේ ය, ජන්දය ඇති කල්හි ප්‍රියාප්‍රිය සත්ව සංස්කාරය වේ, ජන්දය නැති කල්හි ප්‍රියාප්‍රිය සත්වසංස්කාරය නො වේ” යැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසැදූ සේක.

15. ‘නිදුකාණන් වහන්ස, ජන්දය වනාහි කුමක් නිදන කොට ඇත්තේ ද, කුමක් සමුදය කොට ඇත්තේ ද, කුමක් උත්පත්තිස්ථාන කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ඇති කල්හි ජන්දය වේ ද, කුමක් නැති කල්හි ජන්දය නො වේ ද?’ යි සක් දෙවිඳු පුළුවන.

“දෙවිද, ජන්දය වනාහි විනිශ්චය විතර්කය නිදන කොට ඇත්තේ ය, විනිශ්චය විතර්කය සමුදය කොට ඇත්තේ ය, විනිශ්චය විතර්කය උත්පත්තිස්ථාන කොට ඇත්තේ ය, විනිශ්චය විතර්කය ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ය, විනිශ්චය විතර්කය ඇති කල්හි ජන්දය වේ විනිශ්චය විතර්කය නැති කල්හි ජන්දය නො වේ” යැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසැදූ සේක.

16. “නිදුකාණන් වහන්ස, විනිශ්චය විතර්කය කුමක් නිදන් කොට ඇත්තේ ද, කුමක් සමුදය කොට ඇත්තේ ද, කුමක් උත්පත්තිස්ථාන කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ඇති කල්හි විනිශ්චය විතර්කය වේ ද, කුමක් නැති කල්හි විනිශ්චය විතර්කය නො වේ ද?” යි සක් දෙවිඳු පුළුවන..

“දෙවිද, විනිශ්චය විතර්කය වූ කලී තෘෂ්ණා ප්‍රපඤ්ච සම්ප්‍රයුක්ත සංඥාකොටස් නිදන් කොටැත්තේ ය, එය ම සමුදය කොට ඇත්තේ ය. එය ම උත්පත්තිස්ථාන කොට ඇත්තේ ය, එය ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ය, එය ඇති කල්හි විනිශ්චය විතර්කය වේ, එය නැති කල්හි විනිශ්චය විතර්කය නො වේ” යැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසැදූ සේක.

17. “නිද්දකාණන් වහන්ස, මහණ තෙම කෙසේ පිළිපන්නේ ප්‍රපංච-
සංඥා කොටසුන් ගේ සංසිද්ධිමට උපාය බැවින් නිසි වූ ද එය අරමුණු
කිරීම් වශයෙන් එයට පැමිණෙන්නාවූ ද විවසුන් මහ පිළිපන්නේ වේ ද?” යි
සක් දෙවිදු ප්‍රච්චිත.

“දෙවිද, මම සෙවියැ යුතු නො සෙවියැ යුතු විසින් සොම්නස් වේදනාව
ද දෙ පරිදි කොට කියමි. “දෙවිද, සෙවියැ යුතු සොම්නස ද නො
සෙවියැ යුතු සොම්නස ද යි මම සොම්නස ද දෙ පරිද්දෙකින් කියමි,
දෙමනස ද සෙවියැ යුතු දෙමනස ද නො සෙවියැ යුතු දෙමනස ද යි
දෙපරිදි කොට කියමි. උපේක්ෂාව ද සෙවියැ යුතු උපේක්ෂාව ද නො
සෙවියැ යුතු උපේක්ෂාව ද යි දෙ පරිදි කොට කියමි.

සෙවියැ යුතු සොම්නස ද නොසෙවියැ යුතු සොම්නස ද යි මම
සොම්නස දෙ පරිද්දෙකින් කියමි යි මෙසේ මෙය කියන ලදි. මෙය කුමක්
සඳහා කියන ලද ද යත්: එහි මේ සොම්නස සෙවුනා මගේ සත්ත්වි
අකුසල් දහම්හු වැඩෙත්, කුසල් දහම්හු පිරිහෙත් යැ යි යම් සොම්නසක්
දන ගන්නේ ද, මෙ බදු වූ සොම්නස නො සෙවියැ යුතු. මේ සොම්නස
සෙවුනා මගේ සත්ත්වි අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත් කුසල් දහම්හු වැඩෙත් යි
යම් සොම්නසක් දන ගන්නේ ද, මෙ බදු සොම්නස සෙවියැ යුතු.
එහි ද යම් සොම්නසෙක් ඉදින් විතර්ක සහිත විචාරසහිත ද (නෛෂ්-
කාමා වශයෙන් විදර්ශනා වශයෙන් අනුස්මාතිභාවනා වශයෙන් ප්‍රථම
ධ්‍යාන වශයෙන් විතර්ක විචාර සහිත ද), යම් සොම්නසෙක් විතර්ක-
(රහිත ද විචාර රහිත ද ද්විතීය ධ්‍යාන වශයෙන් අවිතර්ක වැ අවිචාර වැ
උපන්නේ ද) ඔවුන් අතුරෙන් යමක් විතර්කරහිත ද විචාර රහිත ද, එය
වඩා උතුම් ය. ‘දෙවිද, සොම්නස ද සෙවියැ යුතු එක ද, නො සෙවියැ
යුතු එක ද යි දෙ පරිද්දෙකින් කියමි’ යි යමක් කියන ලද ද, මෙය ඒ
ද්විවිධ සොම්නස සඳහා කියන ලදි. දෙවිද, දෙමනස ද සෙවියැ යුතු එක ද
නො සෙවියැ යුතු එක ද යි දෙ පරිද්දෙකින් මම කියමි. මෙසේ වනාහි
මෙය කියන ලදි. මෙය කුමක් සඳහා කියන ලද ද යත්: එහි ‘මේ
දෙමනස සෙවුනා මගේ සත්ත්වි අකුසල් දහම්හු වැඩෙත්, කුසල් දහම්හු
පිරිහෙත් යැ’ යි යමක් දන්නේ ද, මෙ බදු දෙමනස නො සෙවියැ යුතු යැ.
එහි ‘මේ දෙමනස සෙවුනා මගේ සත්ත්වි අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත්, කුසල්
දහම් හු වැඩෙත් යැ’ යි දන්නේ ද, මෙ බදු දෙමනස සෙවියැ යුතු. එහි
විතර්ක සහිත විචාර සහිත යම් දෙමනසෙක් වේ ද, විතර්කරහිත විචාරරහිත
යම් දෙමනසෙක් වේ ද, ඔවුන් අතුරෙන් යමක් විතර්කරහිත විචාරරහිත ද
(නෛෂ්කාමා වශයෙන් විදර්ශනා වශයෙන් අනුස්මාති වශයෙන් ප්‍රථම-
ධ්‍යානාදි වශයෙන් උපදනා) මේ දෙමනස වඩා උතුම් යැ. දෙවිද, දෙම-
නස ද සෙවියැ යුතු එක ද නොසෙවියැ යුතු එක ද යි දෙමනස ද මම දෙවැ-
දැරැම් කොට කියමි යි මෙසේ යමක් කියන ලද ද, මෙය එකී දෙමනස
සඳහා කියන ලදි.

උපෙක්ඛමාහං දෙවානම්ඤ්ඤ දුට්ඨො ච දුමි සෙවිතඛඛමි අසෙවිතඛඛමි ති ඉති ඛො පනොතං වුඤ්ඤං. කිංඤ්ඤං පටිච්ච වුඤ්ඤං තස් යං ජඤ්ඤා උපෙක්ඛං ඉමං ඛො මෙ උපෙක්ඛං සෙවතො අකුසලා ධම්මො අභිවඩ්ඪන්ති කුසලා ධම්මො පරිභායන්ති ති එවරුපො උපෙක්ඛො න සෙවිතඛඛො. තස් යං ජඤ්ඤා උපෙක්ඛං ඉමං ඛො මෙ උපෙක්ඛං සෙවතො අකුසලා ධම්මො පරිභායන්ති කුසලා ධම්මො අභිවඩ්ඪන්ති ති එවරුපො උපෙක්ඛො සෙවිතඛඛො. තස් යං ජඤ්ඤා සවිතකකං සවිචාරං යංඤ්ඤා අවිතකකං අවිචාරං යෙ අවිතකකඅවිචාරෙ තෙ පඤ්ඤාතරෙ. උපෙක්ඛමාහං දෙවානම්ඤ්ඤ දුට්ඨො ච දුමි. සෙවිතඛඛමි අසෙවිතඛඛමි ති. ඉති යන්තං වුඤ්ඤං ඉදමෙතං පටිච්ච වුඤ්ඤං.

එවං පටිපනොතො ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ භික්ඛු පපඤ්ඤසඤ්ඤාසඤ්ඤාතිරොධ සාරුප්පගාමීනිපටිපදං පටිපනොතො හොතිති. ඉස්සං භගවා සකකසං දෙවානම්ඤ්ඤ සපඤ්ඤං පුට්ඨො ඛොකාසි. අත්තමනො සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ භගවතො භාසිතං අභිනන්දි අනුමොදි. එවමෙතං “භගවා එවමෙතං සුභත තිණ්ණො මෙ’ත්ත කඛො විගතො කථංකථා භගවතො පඤ්ඤවෙය්‍යාකරණං සුඤ්ඤා”ති.

18. ඉතිහ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ භගවතො භාසිතං අභිනන්දිතො අනුමොදිතො භගවතං උත්තරිං පඤ්ඤං අපුච්ඡ: “කථං පටිපනොතො පන මාරිස භික්ඛු පාතීමොකඛසංවරාය පටිපනොතො හොති?ති”.

කායසමාවාරමාහං දෙවානම්ඤ්ඤ දුට්ඨො ච දුමි සෙවිතඛඛමි අසෙවිතඛඛමි ති. වච්චසමාවාරමාහං දෙවානම්ඤ්ඤ දුට්ඨො ච දුමි සෙවිතඛඛමි අසෙවිතඛඛමි ති. පරියෙසනමාහං දෙවානම්ඤ්ඤ දුට්ඨො ච දුමි සෙවිතඛඛමි අසෙවිතඛඛමි ති. කායසමාවාරමාහං දෙවානම්ඤ්ඤ දුට්ඨො ච දුමි. සෙවිතඛඛමි අසෙවිතඛඛමි ති. ඉති ඛො පනොතං වුඤ්ඤං කිංඤ්ඤං පටිච්ච වුඤ්ඤං. තස් යං ජඤ්ඤා කායසමාවාරං ඉමං ඛො මෙ කායසමාවාරං සෙවතො අකුසලා ධම්මො අභිවඩ්ඪන්ති කුසලා ධම්මො පරිභායන්ති, එවරුපො කායසමාවාරො න සෙවිතඛඛො. තස් යං ජඤ්ඤා කායසමාවාරං ඉමං ඛො මෙ කායසමාවාරං සෙවතො අකුසලා ධම්මො පරිභායන්ති කුසලා ධම්මො අභිවඩ්ඪන්ති ති, එවරුපො කායසමාවාරො සෙවිතඛඛො. කායසමාවාරමාහං දෙවානම්ඤ්ඤ දුට්ඨො ච දුමි. සෙවිතඛඛමි අසෙවිතඛඛමි ති. ඉති යන්තං වුඤ්ඤං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුඤ්ඤං,

දෙවිද, සෙවියැ යුතු එක ද නොසෙවියැ යුතු එක දැ යි මම උපේක්ෂාව ද දෙ වැදැරුම් කොට කියමි. මෙසේ ම මෙය කියන ලදී. මෙය කුමක් සඳහා කියන ලද ද යත්: එහි මේ උපේක්ෂාව වනාහි සෙවුනා මගේ සත්තහි අකුසල් දහම්හු වැඩෙත්, කුසල් දහම්හු පිරිහෙත් යැ යි යම් උපේක්ෂාවක් දන්නේ ද, මේ බඳු වූ උපේක්ෂාව නොසෙවියැ යුතු ය. එහි මේ උපේක්ෂාව සෙවුනා මගේ සත්තහි අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත් කුසල් දහම්හු වැඩෙත් යැ යි යම් උපේක්ෂාවක් දන්නේ ද මේ බඳු වූ උපේක්ෂාව සෙවියැ යුතු ය. එහි යමක් සවිතර්ක සවිචාර ද, යමක් අවිතර්ක අවිචාර ද, මොවුන් අතුරෙන් යමක් අවිතර්ක අවිචාර ද එය වඩා උතුම්. දෙවිද, 'සෙවියැ යුතු එක ද නො සෙවියැ යුතු එක දැ යි උපේක්ෂාව දෙ වැදැරුම් කොට කියමි' යි මෙසේ යමෙක් මා විසින් කියන ලද ද, මෙය ඒ (අවිතර්ක අවිචාර) උපේක්ෂාව සඳහා කියන ලදී.

දෙවිද, මෙසේ පිළිපත් මහණ තෙම ප්‍රපංච සම්ප්‍රයුක්ත සංඥා කොටසුන් ගේ සංසිද්ධිමට උපාය බැවින් එයට නිසි වූ ද එය අරමුණු කිරීම් වශයෙන් එයට පැමිණෙන්නා වූ ද විවසුන් මහට පිළිපත්තේ වේ යැ යි මෙසේ සක් දෙවිදු විසින් විචාරන ලද පැනය විසඳා වදාළ සේක. සතුටු වූ සක් දෙවිදු 'භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එය එසේ යැ, සුගතයන් වහන්ස, එය එසේ යැ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ පැන විසඳීම ඇසීමෙන් මෙහි මා තුළ වූ සැකය ඉක්මිණ, විමතිය පහ වියැ' යි කියා හඟවත් බුදුරජුන් ගේ වචනය පිළිගත්තේ ය, අනුමෙව් ය.

18. මෙසේ සක් දෙවිදු හඟවත් බුදුරජුන්ගේ වචනය පිළිගෙන, "නිදුකාණන් වහන්ස, කෙසේ පිළිපත් මහණ තෙම පාතිමොක්ඛ සීල සංවරය පිණිස පිළිපත්තෙක් වෙ දූ" යි මත්තෙහි දු පැනයක් පුළුවන.

'දෙවිද, සෙවියැ යුත්ත ද නො සෙවියැ යුත්ත දැ යි කායසමාවාරය ද මම දෙවැදැරුම් කොට කියමි. සෙවියැ යුත්ත ද නොසෙවියැ යුත්ත දැ යි වාක්සමාවාරය ද මම දෙවැදැරුම් කොට කියමි. දෙවිද, සෙවියැ යුත්ත ද නොසෙවියැ යුත්ත දැ යි පයෙඛණය ද මම දෙවැදැරුම් කොට කියමි. දෙවිද, සෙවියැ යුත්ත ද නො සෙවියැ යුත්ත දැ යි කායසමාවාරය ද මම දෙවැදැරුම් කොට කියමි යි මෙසේ ම මෙය කියන ලදී. කුමක් සඳහා මෙය කියන ලද ද යත්: එහි මේ කායසමාවාරය සෙවුනා මා සත්තහි අකුසල් දහම්හු වැඩෙත්, කුසල් දහම්හු පිරිහෙත් යැ' යි යම් කාය සමාවාරයක් දන්නේ ද, මේ බඳු වූ කායසමාවාරය සෙවියැ යුතු යැ. එහි මේ කාය සමාවාරය සෙවුනා මා සත්තහි අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත්, කුසල් දහම්හු වැඩෙත් යැ යි යම් කාය සමාවාරයක් දන්නේ ද මෙබඳු වූ කායසමාවාරය සෙවියැ යුතු ය. 'දෙවිද, සෙවියැ යුත්ත ද නොසෙවියැ යුත්ත දැ යි කායසමාවාරය ද දෙවැදැරුම් කොට මම කියමි යි මෙසේ යමක් කියන ලද ද මෙය එකී කාය සමාවාරය සඳහා කියන ලදී.

වච්ඡමාචාරමජාහං දෙවානම්ඤ්ඤ දුච්ඡධෙන වදුම් සෙව්තඛබ්බෙති අසෙව්තඛබ්බෙති. ඉති ඛො පනෙතං චුඤ්ඤං. කිංකෙඤ්ඤං පට්ඨව චුඤ්ඤං. තස්ස යං ජඤ්ඤා වච්ඡමාචාරං ඉමං ඛො මෙ වච්ඡමාචාරං සෙවතො අකුසලා ධම්මො අභිවධ්ඪන්ති කුසලා ධම්මො පරිභායන්ති ති, එවරුපො වච්ඡමාචාරො න සෙව්තඛබ්බො. තස්ස යං ජඤ්ඤා වච්ඡමාචාරං ඉමං ඛො මෙ වච්ඡමාචාරං සෙවතො අකුසලා ධම්මො පරිභායන්ති කුසලා ධම්මො අභිවධ්ඪන්ති ති, එවරුපො වච්ඡමාචාරො සෙව්තඛබ්බො. වච්ඡමාචාරමජාහං දෙවානම්ඤ්ඤ දුච්ඡධෙන වදුම්. සෙව්තඛබ්බෙති අසෙව්තඛබ්බෙති ඉති යන්තං චුඤ්ඤං, ඉදමෙතං පට්ඨව චුඤ්ඤං.

පරියෙසනමජාහං දෙවානම්ඤ්ඤ දුච්ඡධෙන වදුම් සෙව්තඛබ්බෙති අසෙව්තඛබ්බෙති ති. ඉති ඛො පනෙතං චුඤ්ඤං. කිංකෙඤ්ඤං පට්ඨව චුඤ්ඤං. තස්ස යං ජඤ්ඤා පරියෙසනං ඉමං ඛො මෙ පරියෙසනං සෙවතො අකුසලා ධම්මො අභිවධ්ඪන්ති කුසලා ධම්මො පරිභායන්ති ති, එවරුපො පරියෙසනො න සෙව්තඛබ්බො. තස්ස යං ජඤ්ඤා පරියෙසනං ඉමං ඛො මෙ පරියෙසනං සෙවතො අකුසලා ධම්මො පරිභායන්ති කුසලා ධම්මො අභිවධ්ඪන්ති ති. එවරුපො පරියෙසනො සෙව්තඛබ්බො. පරියෙසනමජාහං දෙවානම්ඤ්ඤ දුච්ඡධෙන වදුම් සෙව්තඛබ්බෙති අසෙව්තඛබ්බෙති ති ඉති යන්තං චුඤ්ඤං. ඉදමෙතං පට්ඨව චුඤ්ඤං. එවං පට්ඨපනෙතො ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ භික්ඛු පාතිමොක්ඛසංවරාය පට්ඨපනෙතො භොති ති.

ඉස්සං හගවා සකකසඤ්ඤා දෙවානම්ඤ්ඤ පඤ්ඤා පුට්ඨො ඛායාකාසි අත්තමනො සකකො දෙවානම්ඤ්ඤ හගවතො භාසිතං අභිනාදි අනුමොදි: "එවමෙතං හගවා එවමෙතං සුගතං. තිණ්ණො මෙ'ස්ස කඛ්ඛො වීගතො කථංකථා හගවතො පඤ්ඤාවෙය්‍යාකරණං සුඤ්ඤා" ති.

19. ඉතිහ සකකො දෙවානම්ඤ්ඤ හගවතො භාසිතං අභිනාදිඤ්ඤා අනුමොදිඤ්ඤා හගවතො උත්තරිං පඤ්ඤා අපුච්ඡි: "කථං පට්ඨපනෙතො පන මාරිස භික්ඛු ඉන්ද්‍රියසංවරාය පට්ඨපනෙතො භොති?" ති.

"චක්ඛුච්ඡෙඤ්ඤායං රුපමජාහං දෙවානම්ඤ්ඤ දුච්ඡධෙන වදුම් සෙව්තඛබ්බෙති අසෙව්තඛබ්බෙති. සොතච්ඡෙඤ්ඤායං සඤ්ඤාමජාහං දෙවානම්ඤ්ඤ දුච්ඡධෙන වදුම් සෙව්තඛබ්බෙති අසෙව්තඛබ්බෙති. සානච්ඡෙඤ්ඤායං ගන්ධමජාහං දෙවානම්ඤ්ඤ දුච්ඡධෙන වදුම් සෙව්තඛබ්බෙති අසෙව්තඛබ්බෙති ති. ප්චහාච්ඡෙඤ්ඤායං රසමජාහං දෙවානම්ඤ්ඤ දුච්ඡධෙන වදුම් සෙව්තඛබ්බෙති අසෙව්තඛබ්බෙති ති. කායච්ඡෙඤ්ඤායං ඵොඨබ්බමජාහං දෙවානම්ඤ්ඤ දුච්ඡධෙන වදුම් සෙව්තඛබ්බෙති අසෙව්තඛබ්බෙති ති. මනොච්ඡෙඤ්ඤායං ධම්මමජාහං දෙවානම්ඤ්ඤ දුච්ඡධෙන වදුම් සෙව්තඛබ්බෙති අසෙව්තඛබ්බෙති" ති.

දෙවිද, සෙවියැ යුත්ත ද නොසෙවියැ යුත්ත ද යි වාක්සමාවාරය ද දෙවැදැරුම් කොට මම් කියමි. මෙසේ ම මෙය කියන ලදි. මෙය කුමක් සඳහා කියන ලදද? යත්: එහි, 'මේ වාක්සමාවාරය සෙවුනා මගේ (සතන්හි) අකුසල් දහම්හු වැඩෙත්, කුසල් දහම්හු පිරිහෙත් යැ' යි යම් වාක්සමාවාරයක් දන්තේ ද, එ බඳු වූ වාක්සමාවාරය නො සෙවියැ යුතු. එහි 'මේ වාක්සමාවාරය සෙවුනා මගේ (සතන්හි) අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත්, කුසල් දහම්හු වැඩෙත් යැ' යි යම් වාක්සමාවාරයක් දන්තේ ද, මෙබඳු වූ වාක්සමාවාරය සෙවියැ යුතු. 'දෙවිද, සෙවියැ යුත්ත ද නොසෙවියැ යුත්ත ද යි වාක්සමාවාරයද මම් දෙවැදැරුම් කොට කියමි' යි මෙසේ යමක් කියන ලද ද, මෙය එකී වාක්සමාවාරය සඳහා කියන ලදි.

දෙවිද, සෙවියැ යුත්ත ද නොසෙවියැ යුත්ත ද යි පයෙබ්බණය ද දෙවැදැරුම් කොට මම් කියමි. මෙසේ ම මෙය කියන ලදි. මෙය කුමක් සඳහා කියන ලද ද? යත්: එහි 'මේ පයෙබ්බණය සෙවුනා මගේ සන්තානයෙහි අකුසල් දහම්හු වැඩෙත්, කුසල් දහම්හු පිරිහෙත්' යි යම් පයෙබ්බණයක් දැන ගන්තේ ද, මෙබඳු වූ පයෙබ්බණය නො සෙවියැ යුතු. එහි 'මේ පයෙබ්බණය සෙවුනා මගේ සන්තානයෙහි අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත්, කුසල් දහම්හු වැඩෙත්' යි යම් පයෙබ්බණයක් දැන ගන්තේ ද, ඒ පයෙබ්බණය සෙවියැ යුතු. දෙවිද, පයෙබ්බණයක් සෙවියැ යුත්ත ද නො සෙවියැ යුත්ත ද යි දෙවැදැරුම් කොට මම් කියමි යි මෙසේ යමක් කියන ලද ද, මෙය එකී පයෙබ්බණය සඳහා කියන ලදි. දෙවිද, මෙසේ පිළිපත් මහණ වනාහි පාතිමොක්ඛ සංවරය පිණිස පිළිපත්තේ වෙ යැ යි.

මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සක්දෙවිදු විසින් පැන පුළුවස්නා ලද්දහු එය විසැදු සේක. සතුටට පත් සක්දෙවිදු 'භාග්‍යවතුන් වහන්සැ එය එසේ යැ, සුගතයන් වහන්ස, එය එසේ යැ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ පැන විසැදුම ඇයිමෙන් මෙහි මගේ සැකය ඉක්මිණ, විමතිය පහ වියැ' යි හඟවත් බුදුරජුන් ගේ වචනය පිළිගත්තේ ය, අනුමෙව් ය.

19. මෙසේ සක් දෙවිදු හඟවත් බුදුරජුන් ගේ වචනය පිළිගෙන අනුමෙවැ ඔබ ගෙන් "නිදුකාණන් වහන්ස, කෙසේ පිළිපත් මහණ තෙම ඉන්ද්‍රිය සංවරය පිණිස පිළිපත්තේ වෙ ද?" යි මත්තෙහි පැනයක් පුළුවන.

"දෙවිද, ඇසින් දැක දක යුතු රූපය ද සෙවියැ යුත්ත ද නො සෙවියැ යුත්ත ද යි දෙවැදැරුම් කොට මම් කියමි . . . දෙවිද කනිත් අසා දක යුතු ශබ්දය ද . . . දෙවිද, නැහැයෙන් අසා දක යුතු ගඳ ද . . . දිවෙන් ආස්වාද කොට දක යුතු රසය ද . . . කයින් පැහැසැ දක යුතු හැපෙන දැ ද . . . මනසින් දක යුතු දහම් අරමුණු ද සෙවියැ යුත්ත ද නොසෙවියැ යුත්ත ද යි දෙවැදැරුම් කොට මම් කියමි" යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසඳා වදළ සේක.

එවං චුත්තෙ සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ හගවත්තං එතදවොච: ඉමසස
 ඛො අහං හනෙත හගවතා සඛබ්බෙනන භාසිතසස එවං විජ්ජාරෙන අඤ්ඤා
 ආජානාමි, යථාරූපං හනෙත චක්ඛුච්ඤ්ඤායාං රූපං සෙවතො අකුසලා
 ධම්මො අභිවධිස්සන්ති කුසලා ධම්මො පරිභායන්ති ති, එවරූපං චක්ඛු-
 ච්ඤ්ඤායාං රූපං න සෙවිතඛං, යථාරූපඤ්ඤා ඛො හනෙත චක්ඛු-
 ච්ඤ්ඤායාං රූපං සෙවතො අකුසලා ධම්මො පරිභායන්ති කුසලා ධම්මො
 අභිවධිස්සන්ති ති එවරූපං චක්ඛුච්ඤ්ඤායාං රූපං සෙවිතඛං. යථාරූපඤ්ඤා
 ඛො හනෙත සොතච්ඤ්ඤායාං සඤ්ඤා-සෙවතො-පෙ-සානච්ඤ්ඤායාං ගඤ්ඤා-
 සෙවතො -පෙ- ජිව්හාච්ඤ්ඤායාං රසං සෙවතො -පෙ- කායච්ඤ්ඤායාං
 ඵොද්ධිඛං සෙවතො -පෙ- මනෝච්ඤ්ඤායාං ධම්මං සෙවතො
 අකුසලා ධම්මො අභිවධිස්සන්ති කුසලාධම්මො පරිභායන්ති ති එවරූපො
 මනෝච්ඤ්ඤායාං ධම්මො න සෙවිතඛං. යථාරූපඤ්ඤා ඛො හනෙත
 මනෝච්ඤ්ඤායාං ධම්මං සෙවතො අකුසලා ධම්මො පරිභායන්ති කුසලා ධම්මො
 අභිවධිස්සන්ති ති එවරූපො මනෝච්ඤ්ඤායාං ධම්මො සෙවිතඛං.
 ඉමසස ඛො මෙ හනෙත හගවතා සඛබ්බෙනන භාසිතසස එවං විජ්ජාරෙන
 අඤ්ඤා ආජානාමො තිණ්ණො මේ'ඤ්ඤා කඛබ්බා විගතා කථංකථා හගවතො
 පඤ්ඤාච්ඤ්ඤාසානා'ති.

20. ඉතිහ සකකා දෙවානම්ඤ්ඤ හගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤා
 අනුමොදිතා හගවත්තං උත්තරිං පඤ්ඤා අපුච්ඡි: “සඛෙඛව නු ඛො
 මාරිස සමණ්ණාභමණා එකන්තවාදු එකන්තසීලා එකන්තජ්ජු එකන්ත-
 අච්ඤ්ඤාසානා'ති.

“ න ඛො දෙවානම්ඤ්ඤ සඛෙඛ සමණ්ණාභමණා එකන්තවාදු එකන්තසීලා
 එකන්තජ්ජු එකන්තඅච්ඤ්ඤාසානා'ති.

“කඤ්ඤා පන මාරිස න සඛෙඛ සමණ්ණාභමණා එකන්තවාදු
 එකන්තසීලා එකන්තජ්ජු එකන්තඅච්ඤ්ඤාසානා?'ති.

මෙසේ වදාළ කල්හි “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදරන ලද මේ වචනයේ අරුත් මෙසේ විස්තර වශයෙන් මම දැනගනිමි. වහන්ස, ඇසින් දැක දත යුතු යම් බඳු රූපයක් සෙවුනහු ගේ සන්තානයෙහි අකුසල් දහම්හු වැඩෙත් ද කුසල් දහම්හු පිරිහෙත් ද, මෙබඳු වූ වක්ඡුර්-විඤ්ඤා රූපය නො සෙවියැ යුතු. වහන්ස, ඇසින් දැක දත යුතු යම් බඳු රූපයක් සෙවුනහු ගේ සන්තානයෙහි අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත් ද කුසල් දහම්හු වැඩෙත් ද, එබඳු වූ වක්ඡුර් විඤ්ඤා රූපය සෙවියැ යුතු. වහන්ස, යම් බඳු ශ්‍රෝත්‍ර විඤ්ඤා ශබ්දයක් සෙවුනහු ගේ . . . ස්‍රාණවිඤ්ඤා ගන්ධ-යක් සෙවුනහු ගේ . . . ජිහ්වා විඤ්ඤා රසයක් සෙවුනහු ගේ . . . කාය විඤ්ඤා ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයක් සෙවුනහු ගේ . . . මනෝවිඤ්ඤා ධර්මයක් සෙවුනහු ගේ සන්තානයෙහි අකුසල් දහම්හු වැඩෙත් ද කුසල් දහම්හු පිරිහෙත් ද, මෙ බඳු මනෝවිඤ්ඤා ධර්මය නො සෙවියැ යුතු. වැලිඳු යම් බඳු මනෝවිඤ්ඤා ධර්මයක් සෙවුනහු ගේ සන්තානයෙහි අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත් ද කුසල් දහම්හු වැඩෙත් ද එබඳු වූ මනෝවිඤ්ඤා ධර්මය සෙවියැ යුතු. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද මේ වචනයේ අර්ථය මෙසේ විස්තරයෙන් දැන ගන්නා මට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ පැන විසැලුම ඇසීමෙන් මෙහි සැකය ඉක්මියේ ය, විමතිය පහ වී යැ” යි සක්දෙව්දු කී ය.

20. මෙසේ සක් දෙව්දු හඟවත් බුදුරජුන් ගේ වචනය පිළිගෙන අනුමෙවැ, මත්තෙහි දු පැනයක් පුළුවස්තෝ, “නිදුකාණන් වහන්ස, සියලු ම මහණබමුණෝ එක් (සමාන) අන්තයක් ඇති (අභින්න) වාද ඇත්තෝ ද? එක් ම (සමාන) ආචාර ඇත්තෝ ද? එක් (සමාන) ලබ්ධි ඇත්තෝ ද? එක් (සමාන) නිෂ්ඨානයක් ඇත්තෝ දැ?” යි පුළුවන.

“දෙව්ද, සියලු මහණ බමුණෝ සමාන වාද ඇත්තෝ නො වෙත්, සමාන ආචාර ඇත්තෝ නො වෙත්, සමාන ලබ්ධි ඇත්තෝ නො වෙත්, සමාන නිෂ්ඨානයක් ඇත්තෝ නො වෙත්” යැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“නිදුකාණන් වහන්ස, කවර හෙයින් සියලු මහණ බමුණෝ සමාන වාද ඇත්තෝ සමානාචාර ඇත්තෝ සමාන ලබ්ධි ඇත්තෝ සමාන නිෂ්ඨානයක් ඇත්තෝ නො වෙත් දැ?” යි සක්දෙව්දු පුළුවන.

“අනෙකධාතුනානාධාතු ඛො දෙවනම්ඤ්ඤ ලොකො. තස්මිං අනෙක-
ධාතුනානාධාතුස්මිං ලොකෙ යං යදෙව සත්තං ධාතුං අභිනිවිසන්ති තං
තදෙව ථාමසා පරාමස්ස අභිනිවිස්ස වොභරන්ති ‘ඉදමෙව සච්චං
මොඝමඤ්ඤන්ති.’ තස්මා න සබ්බෙ සමණ්ණාසමණො එකන්තවාදො එකන්තසීලා
එකන්තජ්ඤා එකන්තඅච්ඤ්ඤාසානා”ති.

“සබ්බෙව ඤු ඛො මාරිස සමණ්ණාසමණො අච්චන්තනිට්ඨො අච්චන්ත-
යොගකෙඛම් අච්චන්තමුභමචාරි අච්චන්තපරියොසානා?”ති.

“න ඛො දෙවනම්ඤ්ඤ සබ්බෙ සමණ්ණාසමණො අච්චන්තනිට්ඨො
අච්චන්තයොගකෙඛම් අච්චන්තමුභමචාරි අච්චන්තපරියොසානා”ති.

“කස්මා පන මාරිස න සබ්බෙ සමණ්ණාසමණො අච්චන්තනිට්ඨො
අච්චන්තයොගකෙඛම් අච්චන්තමුභමචාරි අච්චන්තපරියොසානා”ති.

“යෙ ඛො දෙවනම්ඤ්ඤ භික්ඛු තණ්හාසංඛියච්චිත්තා තෙ අච්චන්තනිට්ඨො
අච්චන්තයොගකෙඛම් අච්චන්තමුභමචාරි අච්චන්තපරියොසානා. තස්මා න
සබ්බෙ සමණ්ණාසමණො අච්චන්තනිට්ඨො අච්චන්තයොගකෙඛම් අච්චන්ත-
මුභමචාරි අච්චන්තපරියොසානා”ති.

ඉඤ්ඤං භගවා සකකස්ස දෙවනම්ඤ්ඤස්ස පඤ්ඤං පුට්ඨො බ්‍යාකාසි.
අත්තමනො සකකා දෙවනම්ඤ්ඤ භගවතො භාසිතං අභිනන්දි අනුමොදි.
එව මෙනං භගවා එවමෙනං සුගත තිණ්ණො මෙ’ඤ්ඤ කඛ්ඛා වීගතා කථං-
කථා භගවතො පඤ්ඤවෙය්‍යාකරණං සුඤ්ඤා”ති.

“දෙවිද, ලොවැස්සෝ නොයෙක් අදහස් ඇත්තෝ, නානා අදහස් ඇත්තෝ වෙත්. ඒ නොයෙක් අදහස් ඇති, නානා අදහස් ඇති ලොවැස්සන් අතුරෙහි සත්වයෝ යම් යම් ම අදහසකට වැද ගනිත් ද (අදහසක් ගනිත් ද), ඒ ඒ අදහස ම දැඩි කොට ගෙන මුළු ශක්තියෙන් ම පරාමර්ශනය කොට ‘මෙය ම සත්‍ය යැ සෙස්ස හිස් යැ’ යි කියත්. එහෙයින් සියලු මහණබමුණෝ එක් ම වාදයක් ඇත්තෝ නො වෙත්, එක් ම ‘ආචාරයක්’ ඇත්තෝ නො වෙත්, එක් ම ලබ්ධියක් ඇත්තෝ නො වෙත්, එක් ම නිෂ්ඨාවක් ඇත්තෝ නො වෙත්” යැ යි විසදා වදල සේක.

“නිදුකාණන් වහන්ස, සියලු ම මහණ බමුණෝ අත්‍යන්ත නිෂ්ඨාව ඇත්තෝ ද? අත්‍යන්ත යෝග ක්ෂේමය (නිර්වාණය) ඇත්තෝ ද? අත්‍යන්තය පිණිස (නිවන සඳහා) බලසර සරන්තෝ ද (ආයතීමාර්ගාධි-ගමය කරන්තෝ ද)? අත්‍යන්ත පයභිවසානය ඇත්තෝ ද (නිර්වාණ ගාමීහු ද)?” යි සක් දෙවිදු පුළුවන.

“දෙවිද, සියලු මහණ බමුණෝ අත්‍යන්තනිෂ්ඨාව ඇත්තෝ නො ම වෙත්, අත්‍යන්ත යෝගක්ෂේමය ඇත්තෝ, අත්‍යන්ත බ්‍රහ්මචාරීහු, අත්‍යන්ත පයභිවසානය ඇත්තෝ නො ම වෙති” යි විසැදු සේක.

“නිදුකාණන් වහන්ස, කවර හෙයින් සියලු මහණ බමුණෝ අත්‍යන්ත නිෂ්ඨාව ඇත්තෝ නො ම වෙත් ද? අත්‍යන්ත යෝග ක්ෂේමය ඇත්තෝ, අත්‍යන්ත බ්‍රහ්මචාරීහු, අත්‍යන්ත පයභිවසානය ඇත්තෝ නො ම වෙත් ද?” යි සක් දෙවිදු පුළුවන.

“දෙවිද, යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් තෘෂ්ණා සංක්ෂයයෙන් (මාර්ග යෙන් හෝ නිවන අරමුණු කොට) කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුණාහු ද, ඔහු අත්‍යන්ත නිෂ්ඨාව ඇත්තාහු, අත්‍යන්ත යෝග ක්ෂේමය ඇත්තාහු, අත්‍යන්ත බ්‍රහ්මචාරීහු, අත්‍යන්ත පයභිවසානය ඇත්තාහු වෙත්. එ හෙයින් සියලු මහණ බමුණෝ අත්‍යන්ත නිෂ්ඨාව ඇත්තෝ නො වෙත්, අත්‍යන්ත යෝගක්ෂේමය ඇත්තෝ, අත්‍යන්ත බ්‍රහ්මචාරීහු, අත්‍යන්ත පයභිවසානය ඇත්තෝ නො වෙත්” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසැදු සේක.

මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සක් දෙවිදු විසින් පැන පුළුවන්නා ලද සේක් ඒ විසැදු සේක. සතුටු වූ සක් දෙවිදු “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එය එසේ යැ, සුගතයන් වහන්ස, එය එසේ ය, භාග්‍යවතුන්වහන්සේ ගේ. ප්‍රශ්නව්‍යාකරණය (පැන විසැදීම) ඇසීමෙන් මෙහි මගේ සැකය ඉක්මිණ, විමතිය පහ වී යැ” යි හඟවත් බුදුරජුන් ගේ භාෂිතය පිළිගත්තේ ය, අනුමේවී ය.

21. ඉතිහ සකෙකා දෙව්නම්මෙදු භගවතො භාසිතං අභිනන්දිතො අනුමොදිතො භගවතො එතදවොච: එජා භනෙත රොගො එජා ගණ්ඤා එජා සලලං එජා ඉමං පුරිසං පරිකඩ්ඪිති තසස තසෙසව භවසස අභිනිබ්බතතියා. තසො අයං පුරිසො උච්චාවචමාපජ්ජති. යෙසවාහං භනෙත පඤ්ඤානං ඉතො බහිධා අඤ්ඤාසු සමණ්ට්ඨාහමණෙසු ඕකාසකමමච්චි නාලුඤ්ඤං. තෙ මෙ භගවතා බ්‍යාකතා දීඝරතතානුසයිතඤ්ඤා පන මෙ විචිකිචජා-කථංකථාසලලං, තඤ්ඤා භගවතා අබ්බුඤ්ඤති.

22. අභිජානාසී. නො ඤං දෙව්නම්මෙදු ඉමෙ පඤ්ඤා අඤ්ඤා සමණ්ට්ඨාහමණෙ පුච්ඡිතා”ති.

“අභිජානාමහං භනෙත ඉමෙ පඤ්ඤා අඤ්ඤා සමණ්ට්ඨාහමණෙ පුච්ඡිතා”ති.

“යථාකථං පන තෙ දෙව්නම්මෙදු බ්‍යාකංසු, සවෙ තෙ අගරු භාසෙසු”ති.

“න ඛො මෙ භනෙත ගරු යත්ඤ භගවා නිසිනෙතො භගවතං රුපො වා”ති.

“තෙන හි දෙව්නම්මෙදු භාසෙසු”ති.

“යෙ සවාහං භනෙත මඤ්ඤම් සමණ්ට්ඨාහමණා ආරඤ්ඤාකා පනත සෙනාසනා”ති. ත්‍යාහං උපසඬකම්ඤා. ඉමෙ පඤ්ඤා පුච්ඡාමි. තෙ චයා පුච්ඡා න සමපායනති, අසමපායනතා මම. යෙව පටිපුච්ඡන්ති’ කො නාමො ආයසමා?’ති. තෙසාහං පුට්ඨො බ්‍යාකරොමි: “අහං ඛො මාරිස, සකෙකා දෙව්නම්මෙදු”ති. තෙ මම. යෙව උතතරිං පුට්ඨව්ඡන්ති ‘කිං පනායසමා දෙව්නම්මෙදු කමමං කන්ධා ඉමං යානං පතො’ති. තෙසාහං යථාසුතං යථාපරියක්ඛං ධමමං දෙසෙමි. තෙ තාවතකෙතෙව අත්තමනා භොන්ති ‘සකෙකා ච නො දෙව්නම්මෙදු දිට්ඨො යඤ්ඤා නො අපුච්ඡිමහ තඤ්ඤා නො බ්‍යාකාසී’ති. තෙ අඤ්ඤාදන්ත්‍රි මම යෙව සාවකා සමපජ්ජන්ති, න වාහං තෙසං. අහං ඛො පන භනෙත භගවතො සාවකො සොනා-පතො අච්චිපාතධමෙමා නියතො සමෙබ්බාධිපරායණො”ති.

1. යෙසවාහං (සීඉ)

21. මෙසේ සක් දෙවිඳු හඟවත් බුදුරජුන් ගේ වචනය පිළිගෙන, අනුමෙවැ “වහන්ස, තෘෂ්ණාව රොගයෙක, තෘෂ්ණාව ගබ්ඛක, තෘෂ්ණාව හුලෙක, තෘෂ්ණාව මේ පුරුෂයා (කර්මානුරූප ව) ඒ ඒ භවයෙක ම ඉපැදීම පිණිස භාත්පයින් අදී. එ හෙයින් මේ පුරුෂ තෙම උස් බවට පහත් බවට පැමිණේ. වහන්ස, යම් ප්‍රශ්නයනට මෙයින් බැහැර අන් මහණ බමුණන් කෙරෙහි අවකාශ කිරීම පමණ දු නො ලද්දෙම ද, දිර්ඝ කාලයක් මා සිත් සතන්හි ලැග හොත් ඒ ප්‍රශ්නයෝ මට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් විසඳා වදරන ලදහ. මා තුළ යම් සැක විමති නැමැති හුලෙක් වී ද, එය ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් උදුරා දමන ලද්දේ යැ” යි මෙ බස් පැවැසී ය.

22. “දෙවිද, මේ ප්‍රශ්න අන් මහණ බමුණන් වෙතින් විචාලා දන්තෙහි ද?” යි හඟවත්හු වදළාහ.

“වහන්ස, අන් මහණ බමුණන් වෙතින් මේ ප්‍රශ්න විචාලා දනිමි” යි සක් දෙවිඳු කී ය.

“දෙවිද, කෙසේ නම් ඔහු මේ ප්‍රශ්න විසැලූහු ද, ඉදින් ඔබට බරෙක් නො වේ නම්, කිව මැනැවැ” යි හඟවත්හු වදළාහ.

“වහන්ස, යම් තැනෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැන්නෙක් වැඩහුන් සේක් වී නම්, එය කියනු මට බරෙක් නො වේ” යැ යි සක් දෙවිඳු කී ය.

“එසේ වී නම්, දෙවිද, කියන්නැ” යි හඟවත්හු වදළාහ.

“වහන්ස, වනවාසීහු යැ යි, ගම්කෙළවරැ සෙනසුන්හි වසන්නෝ යැ යි, යම් මහණ බමුණු කෙනකු මම සිතීම ද, මම ඔවුන් කරා ගොස් මේ ප්‍රශ්න විචාලෙමි. ඔහු මා විසින් විචාරන ලද්දහු, “ආයුෂ්මත් තෙමේ කිනම් වේ ද?” යි මා, ම පුළුවසින්. මම ඔවුන් විසින් පුළුවස්නා ලදිම ‘නිදුකාණනි, මම සක් දෙවිඳුමි’ යි කියමි ඔහු “ආයුෂ්මත් දේවෙන්ද්‍ර තෙමේ කවර නම් කර්මයක් කොට මේ තැනට පත් වී දැ?” යි මත්තෙහි මා ම පුළුවසින්. මම ඔවුනට මා අසා ඇති පරිදි මා ඉගෙන ඇති පරිදි (සජ්ඣ ඉත පද) ධර්මය දෙසමි. ඔහු එ පමණින් ම, ‘අප විසින් සක් දෙවිඳු දක්නා ලද්දේ ද වේ, අපි යමක් විචාලමෝ ද එය ද අපට විසඳා කියේ යැ’ යි එ පමණින් ම සතුටු වෙන්, ඔහු ඒකාන්තයෙන් මගේ ම ශ්‍රාවකයෝ වෙන්, මම ඔවුන් ගේ ශ්‍රාවක නො වෙමි. වහන්ස මම වූ කලී සිවු අවාහි නොවැටෙන සැහැවි ඇති, මාර්ග ධර්ම නියාම-යෙන් නියත වූ (අවග්‍යයෙන් ම උපරිමාර්ගාධිමය කරන සුලු) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සෝවාන් සවිචෙක් වෙමි” යි සක් දෙවිඳු පැවැසීය.

23. “අභිජානායි නො ජිං දෙවනම්ඤ ඉතො පුබ්බ ඵවරූපං වෙද පටිලාභං සොමනසසපටිලාභනති?”

“අභිජානාමභං භතෙන ඉතො පුබ්බ ඵවරූපං වෙදපටිලාභං සොමනසසපටිලාභනති.”

“යථාකථං පන ජිං දෙවනම්ඤ අභිජානායි ඉතො පුබ්බ ඵවරූපං වෙදපටිලාභං සොමනසසපටිලාභනති?”

“භුතපුබ්බං භතෙන දෙවාසුරසඛනාමො සමුපබ්බුලොභා අහොයි, තස්මිං ඛො පන භතෙන සඛනාමෙ දෙවා ජිනිංසු, අසුරා පරාජයිංසු. තස මඤ්ඤං භතෙන තං සඛනාමං අභිච්ඡන්තො විජිතසඛනාමස ඵතදහොසි: ‘යා වෙව දන්ති දිබ්බා ඔජා යා ච අසුරා ඔජා උභයමෙඤ දෙවා පටිභුඤ්ඤාසකනන්ති ති. සො ඛො මෙ භතෙන වෙදපටිලාභො සොමනසසපටිලාභො සද්දණ්ඩාවචරො සසඤ්ඤාවචරො න නිබ්බිද්දය න විරාගාය න නිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමොධාය න නිබ්බානාය සංවත්තති. යො ඛො පන මෙ අයං භතෙන භගවතො ධම්මං සුඤ්ඤා වෙදපටිලාභො සොමනසසපටිලාභො, සො අද්දණ්ඩාවචරො අසඤ්ඤාවචරො ඵකනනිබ්බිද්දය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමොධාය ශිබ්බානාය සංවත්තති’ති.

24. “කිං පන ජිං දෙවනම්ඤ අස්ඵවසං සමපසමානො ඵවරූපං වෙදපටිලාභං සොමනසස පටිලාභං පවෙදෙසී?”ති.

“ඡ ඛො අභං භතෙන අස්ඵවසෙ සමපසමානො ඵවරූපං වෙදපටිලාභං සොමනසසපටිලාභං පවෙදෙථී”ති.

“ඉධෙව තිට්ඨමානස දෙවභුතස මෙ සතො,
සුතරාසු ච මෙ ලොකො ඵවං ජානාහි මාරිසා”ති.

ඉමං ඛො අභං භතෙන පඨමං අස්ඵවසං සමපසමානො ඵවරූපං වෙදපටිලාභං සොමනසසපටිලාභං පවෙදෙථී.

චුතො’භං දිවියා කායා ආයුං භිඤ්ඤා අමානුසං,
අමුලොභො ගබ්භමෙසසාථී යඤ්ඤා මෙ රමති මනො.

23. “දෙවිද, මෙයින් පෙර තොප මෙ බඳු සතුටක් ලැබීම, සොමනසක් ලැබීම දැනිවු දැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අසා වදළ සේක.

“වහන්ස, මම මෙයින් පෙර මෙබඳු සතුටක් ලැබීම සොමනසක් ලැබීම දැනිම” යි සක් දෙවිදු කී ය.

“දෙවිද, මෙයින් පෙර තොප කෙසේ වූ මෙබඳු සතුටක් ලැබීම සොමනසක් ලැබීම දැනිවු ද?” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අසා වදළ සේක.

“වහන්ස, පෙර වූවක් කියමි. පෙර දෙවියන් ගේ ද අසුරයන් ගේ ද, යුද්ධයෙක් එළැඹූ සිටියේ විය. වහන්ස, ඒ යුද්ධයෙහි දෙවියෝ ජය ගත්හ. අසුරයෝ පැරදුණාහ. වහන්ස, ඒ යුද්ධය දිනා, දිනූ යුද්ධය ඇති ඒ මට “දැන් යම් දිව්‍ය ඔපසෙක් වේ ද යම් අසුර ඔපසෙකුක් වේ ද, මේ දෙකොටස ම දැන් දෙවියෝ පරිභෝග කරන්නාහ” යි මට මේ සිත විය. වහන්ස, මගේ ඒ යම් සතුට ලැබීමෙක් සොමනස ලැබීමෙක් වී ද දඩුගෙන හැසිරීම සහිත වූ අවි ගෙන හැසිරීම සහිත වූ ඒ සතුට ලැබීම, ඒ සොමනස ලැබීම සසර කලකිරීම පිණිස නො පවතී, විරාගය පිණිස නො පවතී, නිරෝධය පිණිස නො පවතී, කෙලෙස් සන්සිද්ධි පිණිස නො පවතී, විශිෂ්ට ඥානය පිණිස නො පවතී, සත්‍යාවබෝධය පිණිස නො පවතී, නිවන පිණිස නො පවතී. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ධර්මය ඇසීමෙන් මට යම් සතුට ලැබීමෙක්, සොමනස ලැබීමෙක් වී ද, එය දඩුගෙන හැසිරීම් නැති එකෙක, අවි ගෙන හැසිරීම් නැති එකෙක, ඒකාන්තයෙන් සසර කලකිරෙනු පිණිස, විරාගය පිණිස, නිරෝධය පිණිස, ක්ලේශ ව්‍යුපගමය පිණිස, විශිෂ්ටඥානය පිණිස සත්‍යාවබෝධය පිණිස, නිර්වාණය පිණිස පවතී” යැ යි සක් දෙවිදු කී ය.

24. “දෙවිද, තෝ කවර නම් කරුණක් දක්නෙහි මෙබඳු සතුට ලැබීමක්, සොමනස ලැබීමක් දැන්වති ද?” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අසා වදළ සේක.

“වහන්ස, මම කරුණු සයක් දක්නෙමි, මෙ බඳු වූ සතුට ලැබීමක් සොමනස ලැබීමක් දැන්වමි.

‘නිදුකාණන් වහන්ස, මෙහි ම සිටුනා දෙවි වූ ම මා විසින් (ආයු ගෙවී) මෙහි දී ම සැව අනතුරු වැ මෙහි ම ඉපැදීමෙන් සුන්‍රායුෂය ද ලද්දේ ය. මෙ කරුණ මෙසේ දැන වදළ මැනැවි.

වහන්ස, මේ පළමු වන කරුණ දක්නෙමි, මෙබඳු වූ සතුට ලැබීම, සොමනස ලැබීම දැන්වමි.

‘මම දිව්‍ය ආයුෂ හැර දමා දෙවි අත් බැවින් සැව, යම් තැනෙක මා සිත ඇලෙයි ද, එහි සිහි නොමුළා වැ (කැත් කුල ආදියෙක) මවු කුසකට එළැඹෙන්නෙමි.’

ඉමං ඛො අහං හනෙන දුතියං අස්ඵසං සමපසකමානො ඵවරූපං වෙදපට්ට්ඨාහං සොමනසසපට්ට්ඨාහං පවෙදෙමි.

සවාහං අමුලොපඤ්ඤසක වීහරං සාසනෙ රතො,
ඤ්ඤොසන වීහරිසසාමි සමපජානො පතීසකතො.

ඉමං ඛො අහං හනෙන තතියං අස්ඵසං සමපසකමානො ඵවරූපං වෙදපට්ට්ඨාහං සොමනසසපට්ට්ඨාහං පවෙදෙමි.

ඤ්ඤොසන මම වරතො ච සමෙධාධි වෙ හවිසසති,
අඤ්ඤාතා වීහරිසසාමි සෙවච මනෙතො හවිසසති.

ඉමං ඛො අහං හනෙන චතුස්ඵසං අස්ඵසං සමපසකමානො ඵවරූපං වෙදපට්ට්ඨාහං සොමනසසපට්ට්ඨාහං පවෙදෙමි.

චුතො'හං මානුසා කායා ආයුං භික්ඛාන මානුසං,
සුන දෙව හවිසසාමි දෙවලොකමහි උත්තමො.

ඉමං ඛො අහං හනෙන පඤ්චමං අස්ඵසං සමපසකමානො ඵවරූපං වෙදපට්ට්ඨාහං සොමනසසපට්ට්ඨාහං පවෙදෙමි.

තෙ පඤ්ඤකරො දෙවා අකනිච්ඤා යසසසිනො,
අන්තීමෙ වත්තමානමහි සො නිවාසො හවිසසති.

ඉමං ඛො අහං හනෙන ජට්ඨං අස්ඵසං සමපසකමානො ඵවරූපං වෙදපට්ට්ඨාහං සොමනසසපට්ට්ඨාහං පවෙදෙමි.

ඉමෙ ඛො අහං හනෙන ජ අස්ඵසෙ සමපසකමානො ඵවරූපං වෙදපට්ට්ඨාහං සොමනසසපට්ට්ඨාහං පවෙදෙමි.

25. “අපරියොසිතසඬකපො විචිකිච්ඡි කථංකථී,
විචරිං¹ දීඝමධානං අභෙසනෙතො තථාගතං.

යතාසසු මඤ්ඤමි සමණෙ පච්චිත්තවීහාරිනො,
සමබ්බධා² ඉති මඤ්ඤොනො ගච්ඡාමි තෙ උපාසිතුං.

කථං ආරාධනා හොති කථං හොති විරාධනා,
ඉති සුට්ඨා න සමෙහානතී³ මගෙහ පටිපදසු ව.

1. විචරි පූජ
2. සමබ්බධා පූජ
3. සමපායනති සිඳු

වහන්ස, මම මේ දෙවෙනි කරුණ දක්නෙම, මෙබඳු වූ සතුටක් ලැබීම, සොම්නසක් ලැබීම දන්වමි.

‘ඒ මම සස්තෙහි ඇලුණෙමි, නොමුළා වූ ප්‍රඥා ඇති වැ වසන්නෙමි, ප්‍රඥා ඇත්තෙමි, එළැඹූ සිටි සිහි ඇත්තෙමි, න්‍යායයෙන් (අරිසවු බවට නිසි වූ කරුණින්) යුතු වැ වසන්නෙමි.’

වහන්ස, මේ තුන් වැනි කරුණ දක්නෙම, මෙබඳු වූ සතුට ලැබීම සොම්නස ලැබීම දන්වමි.

‘‘න්‍යායයෙන් (අරි සවු බවට ගැළපෙන කරුණින්) හැසිරෙන මට ඉදිත් සම්බෝධිය වන්නේ නම් (සෙදගැමිවන්නෙමි නම්) නොලත් විශේෂාධිගමය ලබනු කැමැත්තෙමි වසන්නෙමි. එය ම මිනිස් ලොවැ මගේ කෙළවර අත්බව වන්නේ ය.’’

වහන්ස, මේ සතර වන කරුණ දක්නෙම, මෙ බඳු වූ සතුට ලැබීම සොම්නස ලැබීම දන්වමි.

‘මනුෂ්‍යායුෂ්‍ය හැර මිනිසක් බැවින් සැවැ දෙවි ලොවැ යළිදු උතුම් දෙවියෙක් වන්නෙමි.’

වහන්ස, මේ පස් වන කරුණ දක්නෙම, මෙ බඳු වූ සතුට ලැබීම මෙබඳු වූ සොම්නස ලැබීම දන්වමි.

‘යශස් ඇති, සියලු දෙවියනට වඩා උතුම් වූ, අකනිටා බඹලොව වැසි ඒ යම් දෙවි කෙනෙක් ඇද්ද, මගේ අත්තිම අත්බව පවත්නා කල්හි ඔවුන් අතුරෙහි මගේ නිවාසය වන්නේ ය.’

වහන්ස, මේ සවැනි කරුණ දක්නෙම, මෙබඳු වූ සතුට ලැබීම සොම්නස ලැබීම දන්වමි.

වහන්ස, මම මේ කරුණු සය දක්නෙම, මෙ බඳු වූ සතුට ලැබීම, සොම්නස ලැබීම දන්වමි.

25. නො නිමි මනෝරථය ඇති වැ, සැක කරන සුලු වැ, විමති ඇති වැ, තරාගත කෙනකු සොයනුයෙමි දික් කලක් සසර හැවිද්දෙමි.

යම් මහණුන් ත්‍රිවිධ විචේකයෙන් විවික්ත වැ වසන්නන් කොට හඟිම ද, මේ බුදුවරු සි හඟින්නෙමි ඔවුන් ඇසුරු කරන්නට යෙමි.

‘ආයඹි මාර්ගයට බස්නා පිළිවෙත කෙසේ වේ ද? ආයඹිමාර්ගයට බාධක පිළිවෙත (අනුපාය ප්‍රතිපත්තිය) කෙසේ වේ ද?’ යි මා විසින් විචාරන ලද්ද වූ ආයඹි මාර්ගයෙහි ද ප්‍රතිපත්තීන්හි ද විවාළ කරුණු මොනොවට විසඳා කියන්නට ඔහු නො හැකි වෙත්.

තාසාසසු යද මං ජානන්ති සකෙකා දෙවානමාගතො.
තාසාසසු මමෙව පුච්ඡන්ති කිං කතා පාපුණී ඉදං.

තෙසං යථා සුතං ධම්මං දෙසයාමි ජනෙසුත,
තෙන අත්තමනා භොන්ති¹ දිට්ඨො නො වාසවො'ති ව.

යද ව බුද්ධමද්දකඛිං විචිකිච්ඡාවිතාරණං,
සො'මහි චිතභයො අජ්ජ සමබුඩං පයිරුපාසිය.²

තණ්භාසලලසස හන්තාරං බුඩමපපට්ඨුග්ගලං
අභං වජෙද මහාවීරං බුඩමාදිවච්ඡන්තං³

යං කරොමයි⁴ බ්‍රහමුනො සමං දෙවෙහි මාරිස,
තදජ්ජ තුග්ගං කසසාම හන්ද සාමං කරොම තෙ.

කමෙව අසි සමබුට්ඨො තුවං සත්ථා අනුත්තරො,
සදෙවකඝ්ථිං ලොකඝ්ථිං නත්ථි තෙ පට්ඨුග්ගලො'ති.

26. අථ ඛො සකෙකා දෙවානමීජෙද පඤ්ඤාසිඛං ගන්ධබ්බපුත්තං
ආමනෙකසි. බහුපකාරො ඛො මෙ'සි කිං තාත පඤ්ඤාසිඛං යං කිං
භගවන්තං පඨමං පසාදෙසි තයා තාත පඨමං පසාදිතං පච්ඡා මයං තං
භගවන්තං දසකතාය උපසඛිකම්මත අරහන්තං සමමාසමබුඩං.
පෙත්තිකෙ ව යානො යපයිසසාමි, ගන්ධබ්බරාජා භවිසසසි, හද්දඤ්ඤ
තෙ සුරියවච්චසං දමම්, සා හි තෙ අභිපජ්ඣිතා'ති. අථ ඛො සකෙකා
දෙවානමීජෙද පාණිනා පඨවිං පරාමසිචා තිසබ්බතං උදනං උදනෙසි:
“නමො තසස භගවතො අරහතො සමමාසමබුද්ධසස නමො තසස
භගවතො අරහතො සමමාසමබුද්ධසස, නමො තසස භගවතො
අරහතො සමමාසමබුද්ධසසා'ති.

ඉමසම්ඤ්ඤා පන වෙය්‍යාකරණඝ්ථිං හඤ්ඤාමානෙ සකකසස දෙවානමී-
න්දසස වීරජං චිතමලං ධම්මචකඛුං උදපාදි “යං කිඤ්ඤි සමුදයධම්මං
සබ්බන්තං නිරොධධම්මන්ති,” අඤ්ඤාසඤ්ඤා අසිතියා දෙවතාසභ-
සානං. ඉති යෙ සකෙකන දෙවානමීජෙදන අජ්ඣන්ධපඤ්ඤා පුට්ඨා,
තෙ, භගවතා බ්‍යාකතා. තසමා ඉමසස වෙය්‍යාකරණසස සකක-
පඤ්ඤා'තෙව අධිවචනන්ති.

සකකපඤ්ඤාසුත්තං නිට්ඨිතං අට්ඨමං.

1. තෙ නසසත්තමනා PTS
2. පයිරු පාසසිං මජ්ඣං.
3. වජ්ජමාදිවච්ඡන්තං PTS
4. යං කරොමසො PTS

ඔහු යම් කලෙක 'දෙවියන් අතුරෙන් සක් දෙව් තෙමේ ආයේ යැ' යි මා දනැ හැඳිනැ ගනිත් ද, එ කලා 'කුමක් කොට මේ සක් දෙව් පදයට පැමිණියෙහි ද?' යි මා ම පිළිවිසිත්.

ඔවුනට මම අසා ඇති පරිදි ජනායා අතර ප්‍රකට වූ සජ්ත චූත පද ධර්මය දෙසමි. එයින් ඔහු 'අප විසින් වාසව (ශක්‍ර) තෙම දක්නා ලද' යි කියාත් සතුටු වෙත්.

වැලි යම් කලෙක සැක දුරු කරන බුදුරජුන් දුටුයෙමි ද, ඒ අද ඒ සම්බුදු රජුන් ඇසුරු කොට ඒ මම පහ වූ බිය ඇත්තෙකිමි වෙමි.

තෘෂ්ණා නැමැති හුලු නසාලූ, සම පුභුලක්භු නැති, බුදුරජුන් මම වදිමි. මහාවීර වූ සුයඛිඛන්ධුන් වහන්සේ වදිමි. පෙර දෙවියන් සමඟ බඹඟට යම් නමස්කාරයක් කළමෝ ද, නිදුකාණන් වහන්ස, අද ඔබට ඒ නමස්කාරය කරන්නවු. දන් ඔබට පිණිසා කරමහ.

'ඔබ ම සම්බුදුහු වෙති, ඔබ ම නිරුත්තර ශාස්තෘහු වෙති. දෙවියන් සහිත ලොවැ ඔබට සම පුභුලෙක් නැත.'

26. ඉක්බිති සක් දෙවිඳු පන්සිළු ගදෙවු සුතු බණවා 'දරුව පන්සිළු, පළමු කොට තෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැහැදවූයෙහි (සිත් ගත්තෙහි) ය. ඒ තෝ මට බොහෝ උපකාරී වූයෙහි ය. දරුව, පළමු කොට තා විසින් පහදවන ලද අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට පසු වැ අපි එළැඹුණමහ. තා (අද සිට) පිය තනතුරෙහි තබන්නෙමි. තෝ අද සිට ගන්ධර්වයනට රජ වන්නෙහි ය. හිරුහු සේ බබලන හදා දෙවඟන තට දෙමි. තා විසින් ඔ වෙසෙසින් පතන ලද්දී යැ' යි කී ය.

ඉක්බිති සක් දෙවිඳු අත්ලෙන් පොළොව ස්පර්ශ කොට 'ඒ හඟවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේ වා, ඒ හඟවත් අර්භත් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේ වා, ඒ හඟවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා' යි තුන් වරක් උදන් ඇති ය.

මේ නිර්ගාථක සූත්‍රය වදරනුලබන කල්හි සක් දෙවිඳු ට ද අන් අසු දහසක් දෙවියනට ද 'යමක් උපදනා සුලු ද ඒ සියල්ල නැසෙන සුලු යැ යි කෙලෙස් රජස් රහිත, කෙලෙස් මල රහිත දහම ඇස (සෝවාන් මහ නුවණ) පහළ විය.

මෙසේ සක් දෙවිඳු විසින් පතන ලද විචාරන ලද යම් ප්‍රශ්න කෙනෙක් වූහු ද, ඔහු හඟවත් බුදුරජුන් විසින් විසදන ලදහ. එහෙයින් මේ නිර්ගාථක සූත්‍රයට සක්කපඤ්ඤා (ශක්‍රප්‍රශ්න) යැ යි ම නමෙක් වෙයි.

අටවන සක්කපඤ්ඤා සූත්‍රය නිමිසේ ය.

මහාසතිපට්ඨානසූත්තං

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා කුරුසු විහරති කමොස-
දම්මං නාම කුරුනං නිගමො. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙහපි
'භික්ඛවො'ති. 'භදනෙත'ති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසෙසාසුං භගවා
එතදවොච:

2. එකායනො අයං භික්ඛවෙ මග්ගො සත්තානං විසුඛියා
සොකපරිද්දවානං සමතිකකමාය දුක්ඛදෙමනසසානං අඤ්ඤාමාය
ඤ්ඤාසං අධිගමාය නිබ්බානසං සමුඡ්ඡිද්ධියාය, යදිදං වත්තාරො සතිපට්ඨානා.
කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසී විහරති
ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනසං.

වෙදනාසු වෙදනානුපසී විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා
ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනසං,

විකෙත විත්තානුපසී විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා
ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනසං,

ධම්මෙසු ධම්මානුපසී විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා
ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනසං.

උදෙසො නිට්ඨිතො.

මහාසතිපට්ඨාන සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුරු රටැ කල්මාසදමා නම් යම් නියම ගමෙක් වී ද එහි වැඩ වෙසෙන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' යි මහණුන් ඇමැතු සේක. 'පින්වතුන් වහන්සැ' යි ම ඵ මහණහු ඔබට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ (මතු දැක්වෙන) දහම වදළ සේක:

2. "මහණෙනි, සතර සිව්ටන් (සතිපට්ඨාන) නම් වූ යම් දහමෙක් ඇද්ද, මෙය සත්වයන් ගේ පිරිසිදුව පිණිස ද, සෝචලජ ඉක්මෙනු පිණිස ද, දුක්දෙමනසුන් දුරුවනු පිණිස ද, අරි අටැහි මහට පැමිණෙනු පිණිස ද, නිවන් පසක් කරනු පිණිස ද එක් මැ මහ වෙයි. ඒ කවර සිව්ටන් කෙනෙක් ද? යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තැ මහණ තෙමෙ කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව, මනා නුවණ ඇති ව, එළැඹැ සිටි සිහි ඇති වැ, ලොව (සිරුර) කෙරෙහි අභිධ්‍යාව (කාමච්ඡදා) ද, දෙමනස (ව්‍යාපාදය) ද (සෙසු නිවරණ ද) (තදඬු වශයෙන් ද විෂ්කම්භණ වශයෙන් ද) සන්තිද්‍රවා කයෙහි කායානුපස්සි වැ (කරජ කය අනිත්‍යාදි වශයෙන් නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ) වෙසෙයි.

කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව, මනා නුවණ ඇති වැ, එළැඹැ සිටි සිහි ඇති වැ, ලොව (වේදනාවන්) කෙරෙහි අභිධ්‍යාව (කාමච්ඡදා) ද, දෙමනස (ව්‍යාපාදය) ද (සෙසු නිවරණ ද) (තදඬු වශයෙන් ද විෂ්කම්භණ වශයෙන් ද) සන්තිද්‍රවා, වේදනාවන්හි වේදනානුපස්සි වැ (වේදනාවන් අනිත්‍යාදි වශයෙන් නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ) වෙසෙයි.

කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ, මනා නුවණ ඇති ව, එළැඹැ සිටි සිහි ඇති ව, ලොව, (චිත්තය කෙරෙහි) අභිධ්‍යාව (කාමච්ඡදා) ද, දෙමනස ද (ව්‍යාපාදය ද) (සෙසු නිවරණ ද තදඬු ප්‍රභාණ විෂ්කම්භණ ප්‍රභාණ වශයෙන්) සන්තිද්‍රවා සිතෙහි චිත්තානු පස්සි වැ (සිත් අනිත්‍යාදි විසින් නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ) වෙසෙයි.

කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව, මනා නුවණ ඇති ව, එළැඹැ සිටි සිහි ඇති වැ, ලොවැ (නිවරණාදි ධර්මයන් කෙරෙහි) අභිධ්‍යාව ද (කාමච්ඡදා) දෙමනස ද (ව්‍යාපාද නිවරණය ද) (සෙසු නිවරණ ද තදඬු ප්‍රභාණ විෂ්කම්භණ ප්‍රභාණවශයෙන්) සන්තිද්‍රවා (නිවරණාදි) ධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සි වැ (නිවරණාදින් අනිත්‍යාදි විසින් නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ) වෙසෙයි.

උද්දේශවාරය නිමිසේ ය.

3. කථංඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසිසි වීහරති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤගාරගතො වා නිසිද්දති පලලඛකං ආභුජීඨා උජුං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඨා. සො සනො'ව අසසසති, සනො'ව පසසසති. දීඝං වා අසස-සනො දීඝං අසසසාමීති පජානාති, දීඝං වා පසසසනො දීඝං පසසසාමීති පජානාති. රසසං වා අසසසනො රසසං අසසසාමීති පජානාති, රසසං වා පසසසනො රසසං පසසසාමීති පජානාති. සබ්බකායපට්ඨංවෙදී අසසසිසසාමීති සික්ඛති, සබ්බකායපට්ඨංවෙදී පසසසිසසාමීති සික්ඛති. පසසමභයං කායසඛ්ඛාරං අසසසිසසාමීති සික්ඛති, පසසමභයං කායසඛ්ඛාරං පසසසිසසාමීති සික්ඛති.

4. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දුකෙඛා භමකාරො වා භමකාරනෙච්චාසි වා දීඝං වා අඤ්ජනො දීඝං අඤ්ජාමීති පජානාති, රසසං වා අඤ්ජනො රසසං අඤ්ජාමීති පජානාති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු දීඝං වා අසසසනො දීඝං අසසසාමීති පජානාති, දීඝං වා පසසසනො දීඝං පසසසාමීති පජානාති. රසසං වා අසසසනො රසසං අසසසාමීති පජානාති, රසසං වා පසසසනො රසසං පසසසාමීති පජානාති. සබ්බකායපට්ඨංවෙදී අසසසිසසාමීති සික්ඛති, සබ්බකායපට්ඨංවෙදී පසසසිසසාමීති සික්ඛති. පසසමභයං කායසඛ්ඛාරං අසසසිසසාමීති සික්ඛති, පසසමභයං කායසඛ්ඛාරං පසසසිසසාමීති සික්ඛති.

3. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපස්සි වැ (කරජ කය අතිතාදි විසින් නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලන සුලු වැ) වෙසෙයි ද? යත්: මහණෙනි, මහණ තෙමේ අරනකට ගියේ හෝ රුක්මුලකට ගියේ හෝ විවිත් සෙනස්නකට (ජනයාගෙන් වන සම්බාධ නැති හිස් ගෙයකට) ගියේ හෝ හසරමිණිය අවුළුවා (පලක් බැඳ), උඩු කය සෘජුකොට තබා ගෙන, සිහිය කමටහන් අරමුණට ම යොමු කොට පිහිටුවා ඉඳී. හේ සිහි ඇත්තේ ම (සිහිය කමටහන් අරමුණට යොමු කොට ම) ආශ්වාස කෙරෙයි, සිහි ඇත්තේ ම (සිහිය කමටහන් අරමුණට යොමු කොට ම) ප්‍රශ්වාස කෙරෙයි. දීර්ඝ කොට (කල් ගනිමින්-සෙමෙන්) ආශ්වාස කරනුයේ, 'දීර්ඝ කොට ආශ්වාස කෙරෙමි' යි දනී. දීර්ඝ කොට (කල් ගනිමින්-සෙමෙන්) ප්‍රශ්වාස කරනුයේ, 'දීර්ඝ කොට ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි' යි දනී. හුස්ව කොට (ලුහුඩු කොට-ඉක්මනින්) ආශ්වාස කරනුයේ 'ලුහුඩු කොට ආශ්වාස කෙරෙමි' යි දනී. හුස්ව කොට (ලුහුඩු කොට-ඉක්මනින්) ප්‍රශ්වාස කරනුයේ 'හුස්ව කොට ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි' යි දනී. 'සියලු ආශ්වාස කයේ (මුල මැද අග යන තුන් තන්හි ම) පැවැත් ම ප්‍රකට කොට දනිමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' යි හික්මෙයි (ආසේවන වශයෙන් පුරුදු පුහුණු කෙරෙයි). සියලු ප්‍රශ්වාස කයේ මුල මැද අග යන තුන් තන්හි ම) පැවැත් ම ප්‍රකට කොට දනිමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' යි පුහුණු කෙරෙයි. (ආසේවන වශයෙන් පුරුදු පුහුණු කෙරෙයි). ඖදරික වූ කාය සංස්කාරය (ආශ්වාස වායුව) සංහිදුවමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මෙයි (පුරුදු පුහුණු කෙරෙයි). ඖදරික වූ කාය සංස්කාරය (ප්‍රශ්වාස වායුව) සංහිදුවමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මෙයි (පුරුදු පුහුණු කෙරෙයි).

4. මහණෙනි, (දක්ෂ වූ ලියන වඩුවෙක් හෝ ලියන වඩුවක්හු ගේ ඇතැවැත්සෙක් හෝ දික් වූ හෝ මහත් වූ බඩුවක් ලියන කල්හි දීර්ඝ කොට (කල්ගනිමින් සෙමෙන්) අත් පා ආදිය අදහන් 'දීර්ඝ කොට (කල් ගනිමින් - සෙමෙන්) අදිමි' යි දනී ද, (ඉදි කටු කුලා ආදි කුඩා බඩුවක් ලියන කල්හි) අත් පා ලුහුඩු කොට (ඉක්මනින්) අදහන්, ලුහුඩු කොට (ඉක්මනින්) අදිමි' යි දනී ද, මහණෙනි, එ සේ ම මහණ තෙමේ දීර්ඝ කොට ආශ්වාස කරනුයේ හෝ දීර්ඝකොට ආශ්වාස කෙරෙමි' යි දනී, දීර්ඝ කොට ප්‍රශ්වාස කරනුයේ හෝ 'දීර්ඝ කොට ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි' යි දනී. හුස්ව කොට ආශ්වාස කරනුයේ හෝ 'හුස්ව කොට ආශ්වාස කෙරෙමි' යි දනී. හුස්ව කොට ප්‍රශ්වාස කරනුයේ හෝ 'හුස්ව කොට ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි' යි දනී. සියලු ආශ්වාස කය (ආශ්වාසයේ මුල මැද අග යන හැම තැන ම පැවැත් ම) ප්‍රකට කොට දනිමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' යි හික්මෙයි (පුරුදු පුහුණු කෙරෙයි), සියලු ප්‍රශ්වාස කය (ප්‍රශ්වාසයේ මුල මැද අග යන හැම තැන ම පැවැත්ම) ප්‍රකට කොට දනිමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' යි හික්මෙයි (පුරුදු පුහුණු කෙරෙයි). කාය සංස්කාරය (ආශ්වාස වායුව) සන්හිදුවමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි යි හික්මෙයි (පුරුදු පුහුණු කෙරෙයි), කාය සංස්කාරය (ප්‍රශ්වාස වායුව) සන්හිදුවමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' යි හික්මෙයි (පුරුදු පුහුණු කෙරෙයි).

ඉති අජකිකංවා කායෙ කායානුපසයි විහරති, බහිද්ධා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති, අජකිකබහිද්ධා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති.

සමුදයධම්මානුපසයි වා කායසම්චිතං විහරති, වයධම්මානුපසයි වා කායසම්චිතං විහරති. සමුදය වයධම්මානුපසයි වා කායසම්චිතං විහරති.

අප්පි කායො'ති වා පනසස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති, යාවදෙව ඤාණමඤ්ඤාය පතිසසතිමඤ්ඤාය. අනිසසිතො ව විහරති, න ව කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. එවමපි බො භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති.

ආනාපානපබ්බං නිට්ඨිතං.

5. පුනවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ගච්ඡන්තො වා ගච්ඡාමිති පජානාති, ධීතො වා ධීතොමභිති පජානාති, නිසිනොතො වා නිසිනොතොමභිති පජානාති, සයාතො වා සයාතොමභිති පජානාති. යථා යථා වා පනසස කායො පඤ්ඤිතො හොති, තථා තථා නං පජානාති.

මෙසේ තමා ගේ (ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස) කයෙහි හෝ කායානුපස්සි වැ (අනිත්‍යාදීන් නොයෙක් අයුරින් බලන සුලු වැ) වෙසෙයි. මෙරමා ගේ (ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස) කයෙහි හෝ කායානුපස්සි වැ (අනිත්‍යාදීන් නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලන සුලු වැ) වෙසෙයි. වරෙක තමා ගේ ද වරෙක මෙරමා ගේ ද ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කයෙහි (අනිත්‍යාදීන්) නොයෙක් අයුරින් බලන සුලු වැ හෝ වෙසෙයි.

(කර්මකය නාසාපුට සිත යන) ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසයන් ගේ ඉපැත්මට කාරණ වන දෑ නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ හෝ කයෙහි කායානු-පස්සි වැ වෙසෙයි කර්මකය ආදීන්ගේ ආභාවයෙහි ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස-යන්ගේ වැනැස්ම නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා දක්නේ හෝ කයෙහි කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි. වරෙක ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසයන් ගේ ඉපැත්ම ද වරෙක ඔවුන් ගේ වැනැස්ම ද නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි.

(මෙසේ කමටහන් වඩන) ඒ යෝගාවචරයාහට ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කය වූකලී ඇතැ යි (පරමාර්ථ වශයෙන් සත්වයෙක් පුද්ගලයෙක් නැතැ යි) ම හෝ සිතිය ඵලැඹැ සිටියේ වෙයි. ඒ සිතිය ද මතු මත්තෙහි ඥානයේ වැඩිම පිණිස ම වේ. මතුමත්තෙහි සිතියේ වැඩිම පිණිස ම වේ (අන් කිසි වක් පිණිස නො වේ.) මෙසේ වූ ඒ යෝගාවචර තෙම තෘෂ්ණා නිශ්ශ්‍රය දෘෂ්ටිනිශ්ශ්‍රය දෙදෙනා ගේ වශයට නො හසු වැ (අනිශ්චිත වැ) වෙසෙයි. ලොවැකිසිවක් ආත්ම ආත්මීය වශයෙන් නො ගනී. මහණෙනි, මහණ තෙමෙ මෙසේත් රූ කයෙහි කායානුපස්සනාව කරන සුලු වැ වෙසෙයි.

ආනාපානපර්වය නිමියේ ය.

5. තව ද අනෙකක් කියමි. යෝගාවචර මහණ තෙම යන්තේ හෝ යෙමි යි (පරමාර්ථ වශයෙන් යන්තෙක් නැතැ යි ද ‘යෙමි’ යි පහළ වූ සිතින් ඉපි ද කය පුරා පැතිරී ගිය වායු ධාතු වේගයෙන් වූ රූකයේ චලනය ම ඇතැ යි) දනී. සිටියේ හෝ සිටියෙමි වෙමි යි (‘සිටිමි’ යන සිතින් ඉපැද කය පුරා පැතිරී ගිය වායු වේගයෙන් රූකයේ චලන විශේෂයක් වූ සිටීම් නැමැති ඉරියව්ව ම ඇතැ යි) දනී. වැදූ හෝතේ හෝ වැදූහෝතෙමි වෙමි යි (චිත්ත ක්‍රියා වායු ධාතුව පැතිරී යෑමෙන් වූ වැදූහෝතා ඉරියව්ව පැවැත්ම ම ඇතැ යි) දනී. යමි යමි අයුරින් හෝ ඔහු ගේ රූ කයෑ පවත්නේ වේ ද ඒ ඒ අයුරින් එය දනී.

දීඝනිකායෙ මහාවග්ගො

මහාසතිපට්ඨානසුත්තං

ඉති අරඤ්ඤා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති, බහිඛා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති, අරඤ්ඤාබහිඛා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති. සමුදයධම්මානුපසයි වා කායසමීං විහරති, වයධම්මානුපසයි වා කායසමීං විහරති, සමුදයවයධම්මානුපසයි වා කායසමීං විහරති.

අත්ථි කායොති වා පනසස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිසසති. මත්තාය අනිස්සිතො ව විහරති න ව කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. එවමි ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති.

ඉරියාපථපබ්බං නිවසීතං.

6. පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු අභිකකතෙන පටිකකතො සමපජානකාරී හොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී හොති. සමීඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී හොති. සඛකාච්චත්තවිවරධාරණෙ සමපජානකාරී හොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමපජානකාරී හොති. උච්චාරපසසාවකමෙම සමපජානකාරී හොති. ගතෙ ධීතෙ නිසිතො සුතො ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණහිභාවෙ සමපජානකාරී හොති.

මෙසේ තමා ගේ ඉරියවු කයෙහි හෝ (ගමන් ඇ ඉරියවු පිරිසිඳිනුයේ) කායානුපස්සනාව වඩන සුදු වූ වෙසේ. මෙරමා ගේ ඉරියවු කයෙහි හෝ (ඉරියවු පිරිසිඳිනුයේ) කායානුපස්සනාව වඩන සුදු වූ වෙසේ. වරෙක තමා ගේ ද වරෙක මෙරමා ගේ ද ඉරියවු කයෙහි කායානුපස්සනාව වඩනුයේ වෙසේ. (ගමන් ඇ) ඒ ඒ ඉරියව්වේ ඉපැත්ම බලනුයේ හෝ ඉරියවු කයෙහි කායානුපස්සි වූ වෙසෙයි. ඒ ඒ ඉරියව්වේ නැසීම බලනුයේ හෝ ඉරියවු කයෙහි කායානුපස්සි වූ වෙසේ. වරෙක ඉරියවු කයෙහි ඉපැත්ම ද වරෙක එහි වැනැස්ම ද නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා දක්නේ හෝ වෙසේ.

ඒ ඒ ඉරියවුහි සිතිය යොමු කොට වසන ඒ යෝගාවචර මහණහට 'ඉරියවු පැවැත්ම ම ඇතැ යි (පරමාර්ථයෙන් ඉරියවු පවත්වන සතෙක් පුහුලෙක් නැතැ යි) සිතිය එළැඹ සිටියේ වෙයි. මෙසේ එළැඹ සිටි සිතිය මතු මත්තෙහි නුවණ වැඩෙනු පිණිස ම, සිතිය වැඩෙනු පිණිස ම වේ (අන් කිසිවක් පිණිස නො වේ). මෙසේ වූ ඒ යෝගාවචර තෙම තෘෂ්ණා නිශ්ශ්‍රය දෘෂ්ටිනිශ්ශ්‍රය දෙකේ වශයට නො හසු වූ (අනිශ්ශ්‍රිත වූ) වෙසෙයි. ලොවැ කිසිවක් ආත්ම ආත්මීය විසින් නො ගනී. මහණෙනි, මහණ තෙමෙ මෙසේද රූ කයෙහි කායානුපස්සනාව කරන සුදු වූ වෙසෙයි.

රියතාපථ පර්වය නිමිසේ ය.

6. තව ද අන් කමටහනක් කියමි. මහණෙනි, මහණ තෙමෙ ඉදිරියට යෑමෙහි ද පෙරළා ඊමෙහි ද (සත්ව පුද්ගල නො වන හුදු ධාතු සමූහයෙක් ම ඉදිරියට යෑම පෙරළා ඊම ද කෙරේ යැ යි) සමාක්ප්‍රඥයෙන් සලකා දනගනිමින් එය කරන්නේ වෙයි. ඉදිරිය බැලීමෙහි ද අනුදික් බැලීමෙහි ද (උඩ සඳහන් පරිදි) සමාක්ප්‍රඥයෙන් සලකා දනගනිමින් (එය) කරන්නේ වෙයි. අත් පා හැකිලීමෙහි ද දිගු කිරීමෙහි ද සමාක් ප්‍රඥයෙන් සලකා දන ගනිමින් (එය) කරන්නේ වෙයි. සහළ සිවුරු හා පා සිවුරු හා දූරීමෙහි ද (ධාතු සමූහයක් ධාතු සමූහයක් වැළැඳ ගනී යන ආදීන්) සමාක් ප්‍රඥයෙන් සලකා දන ගනිමින් (එය) කරන්නේ වෙයි. බොජුන් වැළැඳීමෙහි ද පැන් පීමෙහි ද බාද්‍යාදිය විකා කෑමෙහි ද (ඕ සකුරු ආදිය) රස විඳීමෙහි ද සමාක්ප්‍රඥයෙන් සලකා දන ගනිමින් (එය) කරන්නේ වෙයි. මල මූ පහ කිරීමෙහි ද සමාක්ප්‍රඥයෙන් සලකා දනගනිමින් (එය) කරන්නේ වෙයි. යෑමෙහි ද සිටීමෙහි ද හිඳීමෙහි ද නිදි ගැන්මෙහි ද පිබිදීමෙහි ද කපා කිරීමෙහි ද තිහඩ වීමෙහි ද සමාක්-ප්‍රඥයෙන් සලකා දන ගනිමින් (ඒ ඒ ක්‍රියා) කරන්නේ වෙයි.

ඉති අජ්ඣන්තං වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති, බහිධා වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති, අජ්ඣන්තබ්බිධා වා කායෙ කායානුපස්සී විහරති, සමුදයධම්මානුපස්සී වා කායසමී විහරති, වයධම්මානුපස්සී වා කායසමී විහරති, සමුදයවයධම්මානුපස්සී වා කායසමී විහරති.

'අපී කායො'ති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා භොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය. අනිස්සිතො ච විහරති න ච කිඤචී ලොකෙ උපාදියති.

එවමපි ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති.

සමපඡ්ඤාපබ්බං නිට්ඨිතං.

7. පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං උඬං පාදතලා අධො කෙසමඤ්ඤා තචපරියන්තා පුරං නානපපකාරස්ස අසුචිනො පචචවෙකකිති.

“අපී ඉමසමී කායෙ කෙසා ලොමා නධා දන්තා තචො මංසං නහාරු අට්ඨි අට්ඨිමිඤ්ඤා වකකං හදයං යකනං කිලොමකං පිහකං පපථාසං අන්තං අන්තගුණං උදරියං කර්ඨං පිත්තං සෙමභං පුබ්බො ලොභිතං සෙදෙ මෙදෙ අසසු වසා බෙලො සිඬිකාණිකා ලසිකා මුත්තන්ති”.

මෙසේ තමා ගේ කයෙහි හෝ කායානුපස්සනාව වඩන සුලු වැ වෙසෙයි, මෙර මා ගේ කයෙහි හෝ කායානුපස්සනාව වඩන සුලු වැ වෙසෙයි. වරෙක තමා ගේ ද වරෙක මෙරමා ගේ ද කයෙහි කායානු-පස්සනාව වඩන සුලු වැ වෙසෙයි. (ඉදිරියට යෑම් ආදී) ක්‍රියාවන් ගේ ඉපැත්මට කරුණු දක්නා සුලු වූයේ හෝ කයෙහි කායානුපස්සනායෙහි යෙදී වෙසෙයි. (ඉදිරියට යෑම් ආදී) ක්‍රියාවන් ගේ වැනැස්මට කරුණු දක්නා සුලු වූයේ හෝ කයෙහි කායානුපස්සනාව වඩන සුලු වැ වෙසෙයි. වරෙක ඒ ක්‍රියාවන් ගේ ඉපැත්මට කරුණු ද වරෙක ඒ ක්‍රියාවන්ගේ වැනැස්මට කරුණු ද දක්නා සුලු වූයේ හෝ කයෙහි කායානුපස්සනා-යෙහි යෙදී වෙසෙයි.

(මෙසේ වතුසම්පජ්ඣය වැඩීමෙහි යෙදුණු) ඒ යෝගාවචර මහණහට වනාහි (ඉදිරියට යෑම් ආදී ක්‍රියා පැවැත්ම වූ) කය ම ඇතැ යි (ඒ ක්‍රියා කරන සතෙක් පුභුලෙක් නැතැ' යි) සිතිය එළැඹ සිටියේ වෙයි. ඒ සිතිය ද වූ කලී මතු මත්තෙහි නුවණ වැඩීම පිණිස ම, සිතිය වැඩීම පිණිස ම වෙයි. මෙසේ වූ හෙතෙම තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි නි:ශ්‍රයයනට නො හසු වැ වසන්නේ ද වේ. තෘෂ්ණා වශයෙන් දෘෂ්ටි වශයෙන් ලොවැ යෑම් ආදී කිසිදු ක්‍රියාවක් (සත්ව පුද්ගල ආත්ම ආත්මියාදී විසින් නො ද) ගනී.

මහණෙනි, මහණ තෙම මෙසේ ද කයෙහි කායානුපස්සනාව කරන සුලු වැ වෙසෙයි.

සම්ප්‍රජනා පර්වය නිමියේ ය.

7. තව ද අනෙක් කමටහනක් කියමි. මහණෙනි, මහණ තෙම පතුලෙන් උඩ, කෙසෙත් යට, (සරසින්) සම කෙළවර කොටැ ඇති නන් අයුරු අසුචියෙන් පිරි සිටි මේ කරජ කය ම මතු දක්වෙන පරිදි නුවණින් සලකා බලයි:

මෙ සිරුරෙහි කෙස් යැ, ලොම් යැ, නිය යැ, දත් යැ, සම යැ, මස් පිඩු යැ, නහර යැ, ඇට යැ, ඇට මිදුලු යැ, වකු ගඩු යැ, හද මස යැ, අක්මා යැ, දළ බුව යැ, බඩ දිව යැ, පපු මස යැ, අතුනු වැටිය යැ, අතුනු බහනයැ, නොදිරු අහර යැ, මල යැ, පිත යැ සෙම යැ, සැරොව යැ, ලෙහෙ යැ, ධහදිය යැ, මේද තෙල යැ, කඳුළු යැ, වූරුණු තෙල යැ, කෙළ යැ, සොටු යැ, සඳමිදුලු යැ, මුත්‍ර යැ යන මේ දෙතිසක් කුණපයෝ ඇත'' යනු යි.

සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ උභතො මුඛා පුටොළී¹ පුරා නානාවිභිතසස ධක්ඛදසස, සෙය්‍යරීදං සාලීනං විභීනං මුක්ඛානං මායානං තිලානං තණ්ඩුලානං. තමෙනං වකඛුමා පුරිසො මුක්ඛිඤ්ඤා පච්චවෙකෙඛියා: “ඉමෙ සාලී, ඉමෙ විභී, ඉමෙ මුක්ඛා, ඉමෙ මායා, ඉමෙ තිලා, ඉමෙ තණ්ඩුලා ති එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං උඛං පාදකලා අධො කෙසමස්සා තචපරියනං පුරං නානපපකාරසස අසුචිතො පච්චවෙකඛිති: අත්ථ ඉමසම්. කායෙ කෙසා ලොමා නඛා දන්තා තචො මංසං නාහරු අට්ඨි අට්ඨිමිඤ්ඤං වකකං, හදයං යකනං කිලොමකං පිහකං පපඵාසං අන්තං අන්තගුණං උදරියං කර්ඝං, පිත්තං සෙමහං පුටෙඛො ලොභිතං සෙදෙ මෙදෙ, අසසු වසා ඛෙලො සිඛ්ඛානිකා ලසිකා මුක්ඛන්ති.

ඉති අජ්ඣක්ඛං වා කායෙ කායානුපසයි විහරති, ඛභිඛා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති, අජ්ඣක්ඛඛභිඛා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති. සමුදයධම්මානුපසයි වා කායසම්. විහරති, වයධම්මානුපසයි වා කායසම්. විහරති, සමුදයවයධම්මානුපසයි වා කායසම්. විහරති. අත්ථ කායො’ති වා පනසස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිසසතිමත්තාය. අනිසයිතො ච විහරති න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති.

පටීකතුලමනසිකාරපබ්බං නිරුචිතං.

8. පුනාවපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කාය යථාධීතං යථාපණ්ඨිතං ධාතුසො පච්චවෙකඛිති: අත්ථ ඉමසම්. කායෙ පඨවීධාතු ආපො ධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු ති.

---

1. සුකොලී (ම 3 ස.)

මහණෙනි, දෙ පසින් මුව දෙකක් ඇති මල්ලෙක් හැල්වි මාවි මුං මැ තල සහල් යන නන් වැදැරුම් ධාන්‍යයෙන් යම්සේ පිරුණේ වේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඒ මල්ල මුදු (ලිහා) ඒ හැම ධාන්‍ය බලා, මේ හැල් වී ය, මේ මා වී ය, මේ මුං ය, මේ මැ ය, මේ තල ය, මේ සහල් යැ යි ඒ ඒ ධාන්‍ය වර්ග වෙන් වෙන් කොට සලකා බලන්නේ ද, එ පරිද්දෙන් ම, මහණෙනි, මහණ තෙමේ මේ කයෙහි පතුලෙන් උඩ කෙසෙත් යට (සරසින්) සම කෙළවරකොට ඇති නන් අයුරු අසුවියෙන් පිරිසිටි මේ සිරුර ම නුවණින් සලකා බලයි. (කෙසේ ද?) මේ කයෙහි කෙස් යැ, ලොම් යැ, නිය යැ, දත් යැ, සම යැ, මස් යැ, නහර යැ, ඇට යැ, ඇට මිදුළු යැ, වකුගඩු යැ, හදමස යැ, අක්මාව යැ, දලබුව යැ බඩදිව යැ පපුමස යැ, අතුනුවැටිය යැ, අතුනුබහන යැ, නොදිරු අහර යැ, මල යැ, පිත යැ, සෙම යැ, සැරොව යැ, ලෙහෙ යැ, ඩහදිය යැ, මේද තෙල යැ, කඳුළු යැ, වුරුණු තෙල යැ, කෙළ යැ, සොටු යැ, සදම්දුළු යැ, මුත්‍ර යැ යි මේ දෙකිසක් කුණප ඇතැ' යි යනු යි. මෙසේ තම කයෙහි හෝ කායානුපස්සනාව වඩනුයේ වෙසෙයි, මෙරමා කයෙහි හෝ කායානුපස්සනාව වඩනුයේ වෙසෙයි. විටෙක තමා කයෙහි ද විටෙක මෙරමා කයෙහි ද කායානුපස්සනාව වඩනුයේ වෙසෙයි. ඒ කේශාදීන් හටගන්නා සැටි (හටගැන්මට ප්‍රත්‍යය වන දා) පුන පුනා නොයෙක් අයුරින් බලන සුලු වැ වෙසෙයි, (ප්‍රත්‍යයයන් ගේ අභාවයෙන්) ඔවුන් නැසෙන සැටි නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලන සුලු වැ වෙසෙයි. වරෙක ඒ කේශාදීන් හටගන්නා සැටි ද වරෙක ඔවුන් නැසෙන සැටි ද නොයෙක් අයුරින් පුනපුනා බලන සුලු වැ වෙසෙයි.

මෙසේ කමටහන් වඩන ඔහුට “කුණප කොටස් රැසෙක් ම ඇත්තේ යැ. (සතෙක් පුභුලෙක්නොමැත්තේ යැ) යි සිහිය එළැඹ සිටියේ වෙයි. එ ද මතු මත්තෙහි නුවණ වැඩෙනු පිණිස ම සිහිය වැඩෙනු පිණිස ම වේ. මෙසේ හෙ තෙමේ තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි නිශ්ශ්‍රයයනට නොහසු ව ද වෙසෙයි, ලොවැ කිසිත් තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි විසින් නො ගනී. මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමේ කයෙහි කායානුපස්සනාව වඩනුයේ වෙසෙයි.

ප්‍රතිකුලමනස්කාර පර්වය නිමිසේ ය.

8. තව ද අන් කමටහනක් කියමි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ මේ කය සිටි පරිදි, පිහිටුවූ පරිදි, ‘මේ කයැ පෘථිවි ධාතුව ඇත, අබ් ධාතුව ඇත, තෙජෝ ධාතුව ඇත, වායු ධාතුව ඇතැ’ යි ධාතූ වශයෙන් පස්විකයි (නුවණින් සලකා බලයි).

සොයොපාපි භික්ඛවෙ දුකො භොසාතකො වා භොසාතකතෙනවාපි වා භාවිං වධිතො වාතුමමහාපථෙ බීලසො විහරිතො නිසිනො අසස, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉමමෙව කායං යොධිතං යොපණ්හිතං ධාතුසො පච්චවෙකති: අපී ඉමසමීං කායෙ පථවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු ති.

ඉති අජකිතං වා කායෙ කායානුපසී විහරති, බහිධා වා කායෙ කායානුපසී විහරති, අජකිතබහිධා වා කායෙ කායානුපසී විහරති. සමුදයධම්මානුපසී වා කායසමීං විහරති, වයධම්මානුපසී වා කායසමීං විහරති, සමුදයවයධම්මානුපසී වා කායසමීං විහරති.

අපී කායො ති වා පනසස සති පච්චුපට්ඨිතා භොති යාවදෙව ඤාණ- මතතාය පතිසසතිමතතාය අනිසීතො ව විහරති න ව කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසී විහරති.

ධාතුමනසිකාරපබ්බං නිට්ඨිතං.

9. පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙයොපාපි පසෙසයා සරීරං සිවරී- කාය ඡඛිතං එකාභමතං වා දවිහමතං වා තිහමතං වා උච්චිමා- තකං විනීලකං විපුබ්බකජාතං, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයමපි ඛො කායො එවංධම්මො එවංභාවී එතං අනතීතො'ති.

මහණෙනි, යම් සේ දක්ෂ ගෝඝාතකයෙක් හෝ ගෝඝාතකයක්හු ගේ ඇතැවැත්වෙකු හෝ දෙනාක මරා සතරමං හන්දියෙක කොටස් වශයෙන් වෙන් වෙන් කොට බෙදා හුන්නේ වේ ද, මහණෙනි, එ පරිද්දෙන් ම මහණ තෙම මෙ සිරුර ම සිටි පරිදි, පිහිටු වූ පරිදි, 'මෙ කයෙහි පාර්ථිව්‍ය ධාතුව ඇත. අබ්ධාතුව ඇත, තේජෝ ධාතුව ඇත, වායු ධාතුව ඇතැ'යි ධාතූ වශයෙන් පස් විකසි (නුවණින් බෙදා බෙදා බලයි).

මෙසේ තමා ගේ කයෙහි හෝ මෙර මා ගේ කයෙහි හෝ කායානුපස්සනාව වඩනුයේ වෙසෙයි. ඒ සතර ධාතූන් උපදනා සැටි නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ හෝ කයෙහි කායානුපස්සී වැ වෙසෙයි. ඒ සතර ධාතූන් නැසෙන සැටි නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ හෝ කයෙහි කායානුපස්සී වැ වෙසෙයි. වරෙක සතර ධාතූන් උපදනා සැටිත් වරෙක ඔවුන් නැසෙන සැටිත් නොයෙක් අයුරින් පුනපුනා බලනුයේ හෝ කයෙහි කායානුපස්සී වැ වෙසෙයි.

ඒ යෝගාවචර මහණහට වනාහි මෙසේ ධාතූමාත්‍ර වූ ශරීරය ඇතැ යි (පරමාර්ථ වශයෙන් සත්වයෙක් පුද්ගලයෙක් නැතැ යි) සිතිය එළැඹ සිටියේ වෙයි. ඒ එළැඹ සිටි සිතිය ද මතු මත්තෙහි නුවණ වැඩෙනු පිණිස ම සිතිය වැඩෙනු පිණිස ම වෙයි. මෙසේ වූ හෝ තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි නිශ්ශ්‍රයයනට නො හසු වැ ද වෙසෙයි. ලොවැ (ධාතූමාත්‍ර කයෙහි) කිසිත් තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි වශයෙන් ආත්ම ආත්මීය විසින් නො ද ගනී.

මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කායානුපස්සී වැ වෙසෙයි.

ධාතූමනස්කාර පර්වය නිමිසේ ය.

9. තව ද අනෙකක් කියමි. මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙම අමු සොහොනැ දමන ලද, මැරී දවසක් ගත වූ හෝ මැරී දෙ දවසක් ගත වූ හෝ මැරී තුන් දවසක් ගත වූ, ඉදිමුණු, නිල් වූ, සුයා වැගිරෙන, සිරුරක් යම්සේ දක්නේ ද, හෙ තෙමෙ 'මේ මගේ සිරුරක් මෙබඳු ස්වභාවය ඇත්තේ යැ' යි 'මෙසේ වන සුලු යැ' යි 'මේ ඉදිමුණු ආදී ගති නො ඉක්මැ සිටියේ යැ' යි මෙ සිරුර ම එ කයෙහි එළවා බලයි.

ඉති අජ්ඣක්ඛං වා කායෙ කායානුපසයි විහරති, ඛේධා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති, අජ්ඣක්ඛඛේධා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති. සමුදයධම්මානුපසයි වා කායසමීං විහරති, වයධම්මානුපසයි වා කායසමීං විහරති, සමුදයවයධම්මානුපසයි වා කායසමීං විහරති.

අපී කායො'ති වා පනස්ස සති පච්චුපඤ්ඤා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය. අනිසයිතො ච විහරති න ච කීඤචී ලොකෙ උපාදියති.

එවමපි ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති.

(පයමං පිචචීකං)

10. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙය්‍යා සරීරං පිචචීකාය ජධ්විතං කාකෙභි වා ඛජ්ජමානං කුලලෙභි වා ඛජ්ජමානං ගිජේඛිති වා ඛජ්ජමානං සුනඛෙති වා ඛජ්ජමානං සිභාලෙභි වා ඛජ්ජමානං විවිධෙභි වා පාණකජාතෙභි ඛජ්ජමානං, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති: අයමපි ඛො කායො එවංධම්මො එවංභාවී එතං අනතීතො තී.

ඉති අජ්ඣක්ඛං වා කායෙ කායානුපසයි විහරති, ඛේධා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති, අජ්ඣක්ඛඛේධා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති. සමුදයධම්මානුපසයි වා කායසමීං විහරති, වයධම්මානුපසයි වා කායසමීං විහරති, සමුදයවයධම්මානුපසයි වා කායසමීං විහරති. අපී කායො ති වා පනස්ස සති පච්චුපඤ්ඤා හොති යාවදෙව ඤාණ මත්තාය පතිස්සතිමත්තාය. අනිසයිතො ච විහරති. න ච කීඤචී ලොකෙ උපාදියති.

එවමපි ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති.

(දුතියං පිචචීකං)

මෙසේ තමා ගේ සිරුරෙහි හෝ කායානුපස්සනාව වඩන සුලු වැ වෙසෙයි, මෙරමා සිරුරෙහි හෝ කායානුපස්සනාව වඩන සුලු වැ වෙසෙයි. වරෙක තමා ගේ සිරුරෙහිත් වරෙක මෙරමා ගේ සිරුරෙහිත් කායානුපස්සනාව වඩන සුලු වැ වෙසෙයි. කය උපදනා සැටි නොයෙක් අයුරින් නැවැත න වැත බලන සුලු වැ වෙසෙයි. සිරුර නැසෙන සැටි නොයෙක් අයුරින් නැවත න වත බලන සුලු වැ වෙසෙයි. වරෙක සිරුර උපදනා සැටිත් වරෙක සිරුර නැසෙන සැටිත් නොයෙක් අයුරින් නැවත නැවත බලන සුලු වැ වෙසෙයි.

මෙසේ බවුන් වඩන ඔහුට ඉදිමෙන සුලු බව ආදි නොයෙක් ආදිනවයෙන් යුත් නිසරු සිරුර ම ඇතැ යි හෝ සිතිය එළැඹ සිටියේ වෙයි, එය මතු මත්තෙහි නුවණ වැඩෙනු පිණිස ම සිතිය වැඩෙනු පිණිස ම වෙයි. එසේ වූ හෙ තෙමෙ තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි නි:ශ්‍රයයන් ගෙන් විරහිත ව මැ වෙසෙයි. ලොවැ (සිරුරෙහි) කිසිත් තෘෂ්ණා වශයෙන් දෘෂ්ටි වශයෙන් නො ගනී.

මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි.

(පළමු සිවර්තයයි)

10. තවද අනෙකක් කියමි. මහණෙනි, මහණ තෙමෙ අමුසොහොනෙහි දමා පියන ලද කවුඩන් විසින් කනු ලබන හෝ උකුස්සන් විසින් කනු ලබන හෝ ගිජුලිහිණියන් විසින් කනුලබන හෝ බල්ලන් විසින් කනු ලබන හෝ සිවලුන් විසින් කනු ලබන හෝ විවිධ ප්‍රාණීන් විසින් කනු ලබන මළ සිරුරක් යම්සේ දක්නේ ද, හෙ තෙම 'මේ මා ගේ සිරුරක් මෙබඳු ස්වභාවය ඇත්තේ යැ, මෙසේ වන සුලු යැ, මේ ස්වභාවය නො ඉක්මියේ මැ' යි මෙ සිරුර ම එකී සොහොනෙහි දමන ලද සිරුර හා එළවා බලයි.

මෙසේ හෙතෙම තමාගේ සිරුරෙහි හෝ කායානුපස්සනාව වඩන සුලු වැ වෙසෙයි, මෙරමා ගේ සිරුරෙහි හෝ කායානුපස්සනාව වඩන සුලු වැ වෙසෙයි. වරෙක තමාගේ සිරුරෙහිත් වරෙක මෙරමා ගේ සිරුරෙහිත් කායානුපස්සනාව වඩන සුලු වැ වෙසෙයි. මෙ සිරුර උපදනා සැටි නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලන සුලු වැ වෙසෙයි, මෙ සිරුර නැසෙන සැටි නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලන සුලු වැ වෙසෙයි. වරෙක සිරුර උපදනා සැටිත් වරෙක සිරුර නැසෙන සැටිත් නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලන සුලු වැ වෙසෙයි.

ඔහුට 'ඉදිමිම ආදීන් නිසරු වූ කය ම ඇත (සතෙක් පුභුලෙක්) නැතැ යි' සිතිය එළැඹ සිටියේ වෙයි, එය මතු මත්තෙහි නුවණ වැඩෙනු පිණිස ම සිතිය වැඩෙනු පිණිස ම වෙයි. එසේ වූ හෙ තෙමෙ තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි නි:ශ්‍රයයනට නො හසු වැ ද වෙසෙයි. ලොවැ කිසිත් තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි වශයෙන් නො ම ගනී.

මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි.

(දෙවෙනි සිවර්තය යි)

11. පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙසය්‍ය සරීරං සිවතිකාය ජධ්විතං අට්ඨිකඛලිකං සමංසලොභිතං නභාරුසමඛද්ධං සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති 'අයමපි ඛො කායො එවංධමෙමො එවමහාවී එතං අනතීතො'ති.

ඉති අප්ඤ්ඤානං වා කායෙ කායානුපසයි විහරති ඛහිඤ්ඤා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති අප්ඤ්ඤාඛහිඤ්ඤා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති, සමුදයධමොනුපසයි වා කායසම්. විහරති වයධමොනුපසයි වා කායසම්. විහරති සමුදයවයධමොනුපසයි වා කායසම්. විහරති.

'අපී කායො'ති වා පනසං සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිසත්තිමත්තාය අනිසයිතො ව විහරති. න ව කිංචි ලොකෙ උපාදියති.

එවමපි ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති.

(තතියං සිවරීකං)

12. පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙසය්‍ය සරීරං සිවරීකාය ජධ්විතං අට්ඨිසඛලිකං නිමමංසං ලොභිතමකඛිතං නභාරුසමඛද්ධං සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති 'අයමපි ඛො කායො එවංධමෙමො එවමහාවී එතං අනතීතො'ති.

11. තවද අනෙකක් කියමි. මහණ තෙම ලේ මස් සහිත, නහරින් බැඳුණු ඇට සැකිල්ලක් වූ, සොහොනෙහි දමා පියන ලද සිරුරක් යම්සේ දක්නේ ද, හෙතෙම මේ මගේ සිරුරක් මෙසේ වූ ස්වභාවය ඇත්තේ යැ, මෙසේ වන සුලු යැ, මේ ස්වභාවය නො ඉක්මී යැ' යි මෙ සිරුර ම ඒ සොහොනෙහි දමන ලද සිරුර හා එළවා බලයි.

මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි, මෙරමා ගේ කයෙහි හෝ කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි. කලෙක තමාගේ කලෙක මෙරමාගේ කයෙහි හෝ කයානුපස්සි වැ වෙසෙයි. මෙ කය උපදනා සැටි නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලන සුලු වැ වෙසෙයි. මෙ සිරුරැ නැසෙන සැටි නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලන සුලු වැ වෙසෙයි. වරෙකැ කය උපදනා සැටිත් වරෙක එය නැසෙන සැටිත් නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලන සුලු වැ වෙසෙයි.

ඔහුට ඉදිමීම් ආදීන් නිසරු වූ කය ම ඇතැ යි (සතෙක් පුභුලෙක් නැතැ යි) සිහිය එළැඹ සිටියේ වෙයි. එය මතු මත්තෙහි ඔහුගේ නුවණ වැඩෙනු පිණිස ම සිහිය වැඩෙනු පිණිස ම වෙයි. එසේ වූ හෙ තෙමෙ තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි නිශ්ශ්‍රයයනට නො හසු වැ ද වෙසෙයි. ලොව කිසිත් තෘෂ්ණා වශයෙන් දෘෂ්ටි වශයෙන් නො ම ගනී.

මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි.

(තෙවෙනි සිව්විකය යි)

12. තව ද අනෙකක් කියමි. මහණෙනි, යම්සේ මහණ තෙම මස් නැති, ලෙයින් වැකුණු නහරින් බැඳුණු ඇටසැකිල්ලක් වූ සොහොනෙහි දමා පියන ලද මළ සිරුරක් දක්නේ ද, ඒ මහණ තෙම 'මේ මගේ සිරුරක් මෙබඳු ස්වභාවය ඇත්තේ යැ යි, මෙසේ වන සුලු යැ යි, මේ ස්වභාවය නො ඉක්මියේ යැ' යි මේ තමා ගේ සිරුර ම ඒ ඇටසැකිල්ලෙහි එළවා බලයි.

ඉති අරඤ්ඤානං වා කායෙ කායානුපසයි විහරති බහිද්ධා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති, අරඤ්ඤානබහිද්ධා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති, සමුදයධම්මානුපසයි වා කායසමීං විහරති, වයධම්මානුපසයි වා කායසමීං විහරති, සමුදයවයධම්මානුපසයි වා කායසමීං විහරති.

'අප්ඪී කායො'ති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා භොති යාවදෙව සුඤ්ඤාමහ්භාය පතිස්සතිමහ්භාය. අනිසයිතො ච විහරති න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති.

එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති.

(වතුප්ඨං සිවථිකං)

13. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙසය්‍ය සරීරං සිවථිකාය ඡවධිතං අට්ඨිසංඛලිකං අපගතමංසලොභිතං නභාරුසම්බද්ධං. සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති 'අයමපී ටො කායො එවංධම්මො එවමහාථී එතං අනතීතො'ති.

ඉති අරඤ්ඤානං වා කායෙ කායානුපසයි විහරති, බහිද්ධා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති, අරඤ්ඤානබහිද්ධා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති. සමුදයධම්මානුපසයි වා කායසමීං විහරති, වයධම්මානුපසයි වා කායසමීං විහරති, සමුදයවයධම්මානුපසයි වා කායසමීං විහරති.

'අප්ඪී කායො'ති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා භොති, යාවදෙව සුඤ්ඤාමහ්භාය පතිස්සතිමහ්භාය. අනිසයිතො ච විහරති, න ච කිංචි ලොකෙ උපාදියති.

එවමපි ටො භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති.

(පඤ්චමං සිවථිකං)

මෙසේ තමාගේ කයෙහි හෝ කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි, මෙරමා ගේ කයෙහි හෝ කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි, වරෙක තමා ගේ කයෙහි ද වරෙක මෙරමා ගේ කයෙහි ද කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි. කය හටගන්නා සැටි නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ හෝ වෙසෙයි. කය නැසෙන සැටි නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ හෝ වෙසෙයි. වරෙක කය හටගන්නා සැටි ද වරෙක කය නැසෙන සැටි ද නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ හෝ වෙසෙයි.

ඒ යෝගාවචර මහණහට ඉදිමීම් ආදී දෝෂයෙන් නිසරු වූ කය ඇත්තේ යැ (සතෙක් පුභුලෙක් නැතැ) යි සිහිය එළැඹ සිටියේ වෙයි. එසේ වූ ඒ සිහිය වනාහි මතු මත්තෙහි නුවණ වැඩෙනු පිණිස ද සිහිය වැඩෙනු පිණිස ද වේ. එසේ වූ හෙ තෙම තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි නිශ්ශ්‍රයයනට නො හසු වූ යේ ද වෙසෙයි. ලොවැ කිසිත් තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි විසින් නො ගනී.

මහණෙනි, මහණ තෙම මෙසේ ද කයෙහි කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි.

(සතරවන සිව්විකය යි)

13. තව ද අනෙකක් කියමි. මහණෙනි, මහණ තෙම පහ වූ ලේ මස් ඇති, නහරින් බැඳුණු ඇට සැකිල්ලක් වූ, සොහොනෙහි දමන ලද සිරුරක් යමිසේ දක්තේ ද, හෙ තෙමෙ 'මේ මගේ සිරුර ද මෙබඳු ස්වභාවය ඇත්තේ ය, මෙසේ වන සුලු යැ, මේ ස්වභාවය නො ඉක්මියේ යැ' යි එය හා මෙ සිරුර එළවා බලන්නේ ය.

මෙසේ තමාගේ හෝ කයෙහි කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි, මෙරමා ගේ හෝ කයෙහි කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි, වරෙක තමා ගේ ද වරෙක මෙරමා ගේ ද කයෙහි කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි. කයෙහි උපදනා සැටිය නන් අයුරින් පුන පුනා බලන සුලු වැ හෝ වෙසෙයි, කයෙහි නැසෙන සැටිය නන් අයුරින් පුන පුනා බලන සුලු වැ හෝ වෙසෙයි. වරෙක කයෙහි උපදනා සැටියත් වරෙක නැසෙන සැටියත් නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ හෝ වෙසෙයි.

ඉදිමීම් ආදීන් නිසරු වූ කය ඇතැ (සතෙක් පුභුලෙක් නැතැ) යි හෝ ඔහුට සිහිය එළැඹ සිටියේ වෙයි. එය මතු මත්තෙහි දෙනයා ගේ වැඩීම පිණිස ම සිහියේ වැඩීම පිණිස ම වේ. එසේ වූ හෙ තෙමෙ තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි නිශ්ශ්‍රයයන් විසින් නො හසු කැරැ ගන්නා ලදු ව ද වෙසෙයි, ලොවැ කිසිවකුත් හේ තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි නිශ්ශ්‍රයයන් ගෙන් නො ගනී.

මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි.

(පස් වන සිව්විකය යි)

14. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙකය්‍ය සරීරං සිවථිකාය ඡධධිතං අට්ඨිකානි අපගතසමඛන්ධානි දිසාවිදිසාසු විකඛිතානි අඤ්ඤන හත්ථිකං අඤ්ඤන පාදට්ඨිකං අඤ්ඤන ගොපථට්ඨිකං අඤ්ඤන ජඛිතට්ඨිකං අඤ්ඤන උෂරට්ඨිකං අඤ්ඤන පිට්ඨිට්ඨිකං අඤ්ඤන කටට්ඨිකං අඤ්ඤන ඛන්ධට්ඨිකං අඤ්ඤන ගීවට්ඨිකං අඤ්ඤන දනකට්ඨිකං අඤ්ඤන සීසකට්ඨිකං. සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති ‘අයමපි ඛො කායො ඵවංධමෙමො ඵවමහාවී ඵතං අනතීතො’ති.

ඉති අජ්ඣන්තං වා කායෙ කායානුපසයි විහරති ඛහිද්ධා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති. අජ්ඣන්තඛහිද්ධා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති. සමුදයධමොනුපසයි වා කායසම්. විහරති වයධමොනුපසයි වා කායසම්. විහරති සමුදයවයධමොනුපසයි වා කායසම්. විහරති.

අඤ්ඤනි කායො ති වා පනසක සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමහතාය පතිසසතිමහතාය. අභිසසීතො ච විහරති, න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. ඵවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති.

(ජට්ඨං සිවථිකං)

15. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යථාපි පසෙකය්‍ය සරීරං සිවථිකාය ඡධධිතං අට්ඨිකානි සෙතානි සඛිචණ්ණපනිහානි, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති ‘අයමපි ඛො කායො ඵවංධමෙමො ඵවමහාවී ඵතං අනතීතො’ති.

ඉති අජ්ඣන්තං වා කායෙ කායානුපසයි විහරති, ඛහිද්ධා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති අජ්ඣන්තඛහිද්ධා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති. සමුදයධමොනුපසයි වා කායසම්. විහරති, වයධමොනුපසයි වා කායසම්. විහරති, සමුදයවයධමොනුපසයි වා කායසම්. විහරති.

14. තව ද අනෙකක් කියමි. මහණෙනි, මහණ තෙමෙ පහ වූ නහර බැඳුම් ඇති, අන් දිසාවෙක අත් ඇට ද අන් දිසාවෙක පා ඇට ද අන් දෙසෙකැ ගොප් ඇට ද අන් දිසාවෙක කෙංචා ඇට ද, අන් දිසාවෙක කලවා ඇට ද, අන් දිසාවෙක ඉහ ඇට ද, අන් දිසාවෙක පිටකටු ඇට ද අන් දෙසෙකැ කඳැට ද, අන් දිසාවෙක ගෙලැට ද, අන් දිසාවෙක හනු ඇට ද, අන් දෙසෙකැ දත් ඇට ද අන් දිසාවෙක හිස් කබල දෑ යි මෙසේ දසනු දෙස්ති විසිරී ගිය ඇට කැබැලි ම වූ සිරුරක් යම්සේ දක්නේ ද, හේ මගේ මේ සිරුර ද මෙබඳු ස්වභාවය ඇත්තේ යැ යි මෙසේ වන සුදුසු ' යි 'මේ ස්වභාවය නො ඉක්මියේ යැ' යි මෙ සිරුර ම එ කී ඇට කැබැලි රැස හා එළවා බලයි.

මෙසේ තමා ගේ කයෙහි හෝ කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි. මෙරමා ගේ කයෙහි හෝ කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි. වරෙක තමා ගේ ද වරෙක මෙරමා ගේ ද කයෙහි කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි. කයැ හටගන්නා සැටිය නන් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ හෝ වෙසෙයි. කයැ නැසෙන සැටිය නන් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ හෝ වෙසෙයි. වරෙක කයැ හටගන්නා සැටිත් වරෙක කයැ නැසෙන සැටිත් නන් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ හෝ වෙසෙයි.

ඔහුට 'කැබැලි කැබැලි වැ විසිරී යන ඇට ගොඩක් ම වූ මේ සිරුර ඇත, (සතෙක් පුභුලෙක් මෙහි නැත)' කියා සිතිය එළැඹ සිටියේ වෙයි. එය මතු මත්තෙහි නුවණ වැඩෙනු පිණිස ද සිතිය වැඩෙනු පිණිස ද වෙයි. මෙසේ වූ හෙ තෙමෙ තෘෂ්ණා නිශ්ශ්‍රය රහිත වැ ද වෙසෙයි, ලොවැ කිසිත් තෘෂ්ණා දෘෂ්ටින් ගේ වශයෙන් නො ගනී. මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙමෙ කයෙහි කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි.

(සවන සිව්ඵකය යි)

15. තව ද අනෙකක් කියමි. මහණෙනි, මහණ තෙම හක් බඳු සුදුපැහැති ඇට ගොඩක් ම වූ, සොහොනෙහි දමන ලද සිරුරක් යම්සේ දක්නේ ද, හේ 'මේ මගේ සිරුර ද එසේ ඇට රැසක් බවට පැමිණෙන සුදුසු ය, මෙබඳු වන සුදුසු ය, මේ ස්වභාවය නො ඉක්මියේ යැ' යි එකී ඇට රැසක් ම වූ සිරුරෙහි එළවා බලයි.

මෙසේ හේ තමා ගේ සිරුරෙහි හෝ කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි. මෙරමා ගේ සිරුරෙහි හෝ කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි. වරෙක තමා ගේ සිරුරෙහි ද වරෙක මෙරමා ගේ සිරුරෙහි ද කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි. කයේ හටගන්නා සැටිය නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ හෝ වෙසෙයි, කයේ නැසෙන සැටිය නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ හෝ වෙසෙයි. වරෙක කයැ හටගන්නා සැටිත් වරෙක කයැ නැසෙන සැටිත් නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ හෝ වෙසෙයි.

'අඤ්ඤා කායො'ති වා පනසස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිසසතිමත්තාය. අනිසයිතො ව විහරති, න ව කිඤ්ඤි ලොකෙ උපාදියති එවමි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසසි විහරති.

(සත්තමං සිවථිකං)

16. පුන ව පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙය්‍යරාපි පසෙසය්‍ය සරිරං සිවථිකාය ඡඩ්ඨිතං අට්ඨිකානි පුඤ්ඤිකතානි තෙරොවසයිකානි. සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති 'අයමි ඛො කායො එවංධමො එවමහාථි එතං අනාතිතො'ති.

ඉති අඤ්ඤාතං වා කායෙ කායානුපසසි විහරති, ඛෙද්ධා වා කායෙ කායානුපසසි විහරති අඤ්ඤාතඛෙද්ධා වා කායෙ කායානුපසසි විහරති, සමුදයධමොනුපසසි වා කායසමිං විහරති වයධමොනුපසසි වා කායසමිං විහරති සමුදයවයධමොනුපසසි වා කායසමිං විහරති.

'අඤ්ඤා කායො'ති වා පනසස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති, යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිසසතිමත්තාය. අනිසයිතො ව විහරති න ව කිඤ්ඤි ලොකෙ උපාදියති. එවමි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසසි විහරති

(අවධමං සිවථිකං)

ඇට කැබැලි රැසක් ම වූ සිරුර ඇතැ යි (සතෙක් පුභුලෙක් නැතැ යි) ඔහු ගේ සිතිය එළැඹ සිටියේ වෙයි. එය මතු මත්තෙහි නුවණ වැඩීම පිණිස, සිතිය වැඩීම පිණිස වෙයි. එසේ වූ හෙ තෙමෙ තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි නි:ශ්‍රයයනට නො හසු වැ ද වෙසෙයි. ලොවැ කිසිත් තෘෂ්ණාදෘෂ්ටීන් නො ගන්නේ ද වෙයි. මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි.

(සත්වන සිව්විකය යි)

16. තව ද අනෙකක් කියමි. මහණෙනි, මහණ තෙම සොහොනැ දමන ලදු වැ අවුරුද්දක් ඉක්මැ ගියැ තැන තැන ගොඩ ගැසුණු, ඇට රැසක් ම වූ සිරුරක් යමි සේ දක්නේ ද, එ සේ හෙ තෙමේ 'මේ මගේ කය ද මේ බදු ස්වභාවය ඇත්තේ ය, මෙසේ වන සුදු ය, මේ ස්වභාවය නො ඉක්මියේ යැ' යි මේ කය ම යට කී ඇට ගොඩක් ම වූ සිරුරෙහි එළවා බලයි.

මෙසේ තමා ගේ ම කයෙහි හෝ කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි, මෙරමා ගේ කයෙහි හෝ කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි, වරෙක තමා ගේ ද වරෙක මෙරමා ගේ ද කයෙහි කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි. කයෙහි උපදනා සැටිය නන් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ හෝ වෙසෙයි. කයෙහි නැසෙන සැටිය නන් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ හෝ වෙසෙයි. වරෙක කය උපදනා සැටියත් වරෙක කය නැසෙන සැටියත් නන් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ වෙසෙයි.

ඇට ගොඩක් ම වූ කය ඇතැ (සතෙක් පුභුලෙක් නැතැ) යි හෝ ඔහු ගේ සිතිය එළැඹ සිටියේ වෙයි. එය නුවණ වැඩෙනු පිණිස ම සිතිය වැඩෙනු පිණිස ම වෙ. එසේ වූ හේ තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි නි:ශ්‍රය රහිත ව ද වෙසෙයි, ලොවැ කිසිවකුත් තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි විසින් නො ගනී. මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි.

(අවවන සිව්විකය යි)

17. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු සෙයාරාපි පසෙකයා සරීරං සිවරීකාය ඡඩ්ඛිතං අට්ඨිකානි පුත්ති වුණ්ණකථාකානි, සො ඉමමෙව කායං උපසංහරති 'අයමපි ටො කායො එවංධමෙමො එවමහාවි එතං අනතීතො'ති.

ඉති අජඤ්ඤං වා කායෙ කායානුපසයි විහරති, බහිද්ධා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති, අජඤ්ඤබහිද්ධා වා කායෙ කායානුපසයි විහරති. සමුදයධමොනුපසයි වා කායසම්මි විහරති, වයධමොනුපසයි වා කායසම්මි විහරති, සමුදයවයධමොනුපසයි වා කායසම්මි විහරති.

'අපී කායො ති වා පනසස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිසසතිමත්තාය. අනිසයිතො ච විහරති, න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. එවමපි භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති.

(නවමං සිවරීකං)

වුද්දස කායානුපසසනා නිට්ඨිකා.

වෙදනානුපසසනා

18. කථංඤ භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදනාසු වෙදනානුපසයි විහරති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුඛං වෙදනං වෙදියමානො සුඛං වෙදනං වෙදියාමී ති පජානාති, දුක්ඛ වා වෙදනං වෙදියමානො දුක්ඛං වෙදනං වෙදියාමී ති පජානාති. අදුක්ඛමසුඛං වා වෙදනං වෙදියමානො අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදියාමී ති පජානාති.

17. තව ද අනෙකක් කියමි. මහණෙනි, මහණ තෙම සොහොනැ දමන ලදු වැ, කුණු වූ සුණු වූ ඇට සුණු රැසක් ම වූ සිරුරක් යම්සේ දක්නේ ද, එසේ හෝ 'මේ සිරුර ද මෙ බඳු ස්වභාවය ඇත්තේ ය, මෙසේ වන සුලු ය, මේ ස්වභාවය නො ඉක්මියේ යැ' යි මේ සිරුර ම එකී ඇට සුණු රැස හා එළවා බලයි. මෙසේ තමා ගේ කයෙහි හෝ කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි, මෙරමා ගේ කයෙහි හෝ කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි. වරෙක තමාගේ ද වරෙක මෙරමා ගේ ද කයෙහි කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි. කය හටගන්නා සැටි නන් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ හෝ කයෙහි කායානු පස්සි වැ වෙසෙයි. කය නැසෙන සැටි නන් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ හෝ කයෙහි කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි. වරෙක කය උපදනා සැටි ද වරෙකැ නැසෙන සැටි ද නන් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ හෝ කයෙහි කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි.

කය ම ඇතැ යි (මෙහි සතෙක් පුභුලෙක් නැතැ යි) හෝ ඔහු ගේ සිහිය එළැඹ යිටියේ වෙයි. එය මතු මත්තෙහි නුවණ වැඩෙනු පිණිස ම, සිහිය වැඩෙනු පිණිස ම වෙයි. එසේ වූ හෙ තෙම තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි නි:ශ්‍රය රහිත වැ ද වෙසෙයි, ලොවැ කිසිවකුත් තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි වශයෙන් නො ද ගනී. මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම කයෙහි කායානුපස්සි වැ වෙසෙයි.

(නවවන සිව්විකය යි)

නවසිව්වික පර්වය නිමියේ ය.

තුදුස් කායානුපස්සනාවෝ නිමවන ලදහ.

වේදනානුපස්සනාව

18. මහණෙනි, මහණ තෙම කෙසේ නම් වේදනාවන්හි වේදනානු පස්සි වැ වෙසේ ද යත්: මහණෙනි මෙහි මහණ තෙම කායික හෝ චෛතසික සුඛ වේදනාවක් විඳුනේ, 'සුඛවේදනාවක් විඳිමි' යි දනී, කායික හෝ චෛතසික දුක් වේදනාවක් විඳුනේ, 'දුක් වේදනාවක් විඳිමි' යි දනී, දුක් ද නොවූ සුව ද නොවූ (මැදහත් අයුරු වූ) උපේක්ෂා වේදනාවක් විඳුනේ, 'උපේක්ෂා වේදනාවක් විඳිමි' යි දනී.

සාමීසං වා සුඛං වෙදනං වෙදියමානො සාමීසං සුඛං වෙදනං වෙදියාමී ති පජානාති. නිරාමීසං වා සුඛං වෙදනං වෙදියමානො නිරාමීසං සුඛං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති. සාමීසං වා දුක්ඛං වෙදනං වෙදියමානො සාමීසං දුක්ඛං වෙදනං වෙදියාමී ති පජානාති. නිරාමීසං වා දුක්ඛං වෙදනං වෙදියමානො නිරාමීසං දුක්ඛං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති. සාමීසං වා අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදියමානො සාමීසං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති. නිරාමීසං වා අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදියමානො නිරාමීසං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති.

ඉති අජ්ඣකතං වා වෙදනාසු වෙදනානුපසස්සී විහරති, බහිධා වා වෙදනාසු වෙදනානුපසස්සී විහරති, අජ්ඣකතබහිධා වා වෙදනාසු වෙදනානුපසස්සී විහරති. සමුදයධම්මානුපසස්සී වා වෙදනාසු විහරති, වයධම්මානුපසස්සී වා වෙදනාසු විහරති, සමුදයවයධම්මානුපසස්සී වා වෙදනාසු විහරති.

අස්සී වෙදනා ති වා පනසස සති පච්චුපට්ඨිතා භොති යාවදෙව සුඤ්ඤාමත්තාය පටිසසතිමත්තාය. අනිසස්සීතො ව විහරති න ව කිසුඤ්ඤි ලොකෙ උපාදියති. එවසී ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වෙදනාසු වෙදනානු පසස්සී විහරති.

වෙදනානුපසසනා නිට්ඨිතා.

කාමනි:ශ්‍රිත සුඛවේදනාවක් හෝ විදුනේ 'කාමනි:ශ්‍රිත සුඛ වේදනාවක් විදිමි' යි දනී. නෛෂ්කාමා නි:ශ්‍රිත සුඛ වේදනාවක් විදුනේ, 'නෛෂ්කාමා නි:ශ්‍රිත සුඛවේදනාවක් (පින් රිසියන් විසින් ලැබියැ යුතු කුශල සහගත සොම්නසක්) විදිමි' යි දනී. කාමනි:ශ්‍රිත දුක්වේදනාවක් හෝ විදුනේ 'දුක් වේදනාවක් විදිමි' යි දනී. නෛෂ්කාමා නි:ශ්‍රිත (කුශලපක්ෂ-ගත) දුක් වේදනාවක් හෝ විදුනේ 'දුක් වේදනාවක් විදිමි' යි දනී. කාම නි:ශ්‍රිත උපේක්ෂා වේදනාවක් හෝ විදුනේ 'උපේක්ෂා වේදනාවක් විදිමි' යි දනී. නෛෂ්කාමා නි:ශ්‍රිත උපේක්ෂා වේදනාවක් හෝ විදුනේ, 'උපේක්ෂා වේදනාවක් විදිමි' යි දනී.

මෙසේ තමා ගේ වේදනාවන්හි හෝ වේදනානුපස්සි වැ වෙසෙයි. මෙරමා ගේ වේදනාවන්හි හෝ වේදනානුපස්සි වැ වෙසෙයි. වරෙක තමා ගේ ද වරෙක මෙරමා ගේ ද වේදනාවන්හි වේදනානුපස්සි වැ වෙසෙයි. වේදනාවන් ගේ හටගැන්මට ප්‍රත්‍යය වූ දැ නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ වේදනාවන්හි වේදනානුපස්සි වැ වෙසෙයි. වේදනාවන් ගේ වැනැස්මට කරුණු වූ දැ නොයෙක් අයුරින් පුනපුනා බලනුයේ, වේදනා-වන්හි වේදනානුපස්සි වැ වෙසෙයි වරෙක වේදනාවන්ගේ හටගැන්මට කරුණු වූ දැ ද වරෙක වේදනාවන් ගේ වැනැස්මට කරුණු වූ දැ ද බලනුයේ වේදනාවන්හි වේදනානුපස්සි වැ වෙසෙයි.

වේදනාව ඇතැයි (විදුනා සතෙක් පුභුලෙක් නැතැ යි) හෝ ඔහු ගේ සිතිය ඵළැඹ සිටියේ වෙයි ඵය මතු මත්තෙහි නුවණ වැඩිම පිණිස ම, සිතිය වැඩිම පිණිස ම වෙයි. ඵසේ වූ හෙතෙම තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි නි:ශ්‍රයයනට නො හසු වැ ද වෙසෙයි. ලොවැ කිසිත් තෘෂ්ණා දෘෂ්ටීන් ගේ වශයෙන් නො ගනී. මහණෙනි, මෙසේ ම මහණ තෙම වේදනාවන්හි වේදනානුපස්සි වැ වෙසෙයි.

වේදනානුපස්සනාව නිමියේ ය.

විතතානුපසසුතා

19. කථංඤා පන භික්ඛවෙ භික්ඛු වීතෙ විතතානුපසසී විහරති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සරාගං වා විතං සරාගං විතනනති පජානාති,
 විතරාගං වා විතං විතරාගං විතනනති පජානාති, සද්දෙසං වා විතං සද්දෙස
 විතනනති පජානාති, විතද්දෙසං වා විතං විතද්දෙසං විතනනති පජානාති,
 සමොහං වා විතං සමොහං විතනනති පජානාති, විතමොහං වා විතං
 විතමොහං විතනනති පජානාති, සඛබ්බිතං විතං සඛබ්බිතං විතනනති
 පජානාති, විකබ්බිතං වා විතං විකබ්බිතං විතනනති පජානාති. මහඤ්ඤං
 වා විතං මහඤ්ඤං විතනනති පජානාති, අමහඤ්ඤං වා විතං අම-
 හඤ්ඤං විතනනති පජානාති, සඋකරං වා විතං සඋකරං විතනනති
 පජානාති, අනුකරං වා විතං අනුකරං විතනනති පජානාති, සමාහිතං
 වා විතං සමාහිතං විතනනති පජානාති, අසමාහිතං වා විතං අසමාහිතං
 විතනනති පජානාති, විමුක්ඛං වා විතං විමුක්ඛං විතනනති පජානාති,
 අවිමුක්ඛං වා විතං අවිමුක්ඛං විතනනති පජානාති.

ඉති අජඤ්ඤා වා වීතෙ විතතානුපසසී විහරති, ඛෙඨිඨා වා වීතෙ
 විතතානුපසසී විහරති, අජඤ්ඤාඛෙඨිඨා වා වීතෙ විතතානුපසසී විහරති.
 සමුද්දෙසධම්මානුපසසී වා විතෙසමී විහරති, වයධම්මානුපසසී වා විතෙසමී
 විහරති සමුද්දෙසවයධම්මානුපසසී වා විතෙසමී විහරති.

චිත්තානුපස්සනාව

19. මහණෙනි, මහණ තෙමේ සිතෙහි කෙසේ නම් චිත්තානුපස්සී වැ වෙසේ ද යත්:

මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙම රාග සහිත සිත (අට වැදෑරුම් ලෝභ සහගත සිත) රාග සහිත සිත යැ යි දන්නේ හෝ වේ. පහ වූ රාගය ඇති සිත (ලෝකික කුසල් සිත් හා අව්‍යාකාශසිත්) පහ වූ රාගය ඇති සිතැ යි දන්නේ හෝ වේ. ද්වේෂ සහිත සිත (දෙමනස් සහගත දෙ සිත) ද්වේෂ සහිත සිතැ යි දන්නේ හෝ වේ. පහ වූ ද්වේෂය ඇති සිත (ලෝකික කුසලාව්‍යාකාශ සිත්) පහ වූ ද්වේෂය ඇති සිතැ යි දන්නේ හෝ වේ. මෝහ සහිත සිත (මෝච්චන දෙ සිත) මෝහ සහිත සිතැ යි දන්නේ හෝ වේ. සංක්ෂිප්ත (හැකුලුණු) සිත (චිතමිද්ධ සහගත සිත) සංක්ෂිප්ත සිත යැ යි දන්නේ හෝ වේ. වික්ෂිප්ත වූ සිත (උද්ධවච්ච සහගත සිත) වික්ෂිප්ත සිත යැ යි දන්නේ හෝ වේ. මහද්ගත සිත (රූපාවචර අරූපාවචර සිත්) මහද්ගත සිත යැ යි දන්නේ හෝ වේ, අමහද්ගත සිත (කාමාවචර සිත) අමහද්ගත සිත යැ යි දන්නේ හෝ වේ. සොත්තර සිත (තමාහට උත්තරයක්හු ඇති සිත හෙවත් කාමාවචර සිත) සොත්තර සිත යැ යි දන්නේ හෝ වේ. අනුත්තර සිත (ලොවී සිත් අතුරෙහි තමාහට උත්තර-යක්හු නැති සිත) අනුත්තර සිත යැ යි දන්නේ හෝ වේ. සමාහිත සිත (අර්පණා වශයෙන් හෝ උපචාර වශයෙන් හෝ එකඟ වූ සිත) සමාහිත සිත යැ යි දන්නේ හෝ වේ. අසමාහිත සිත (අර්පණා උපචාර යන දෙ සැටියෙන් ම සමාධිගත නො වූ සිත) අසමාහිත සිත යැ යි දන්නේ හෝ වේ. (තදඛ්‍ය විමුක්ති විෂ්කම්භණ විමුක්ති දෙකින්) මිදුණු සිත මිදුණු සිතැ යි දන්නේ හෝ වේ, නොමිදුණු සිත නො මිදුණු සිතැ යි දන්නේ හෝ වේ.

මෙසේ තමා ගේ සිතෙහි හෝ චිත්තානුපස්සී වැ වෙසෙයි, මෙරමා ගේ සිතෙහි හෝ චිත්තානුපස්සී වැ වෙසෙයි. වරෙක තමා ගේ ද වරෙක මෙරමා ගේ ද සිතෙහි හෝ චිත්තානුපස්සී වැ වෙසෙයි. සිත උපදනට ප්‍රත්‍යය වූ ධර්ම නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලන සුලු වූයේ සිතෙහි (චිත්තානුපස්සී වැ) වෙසෙයි. සිත නැස්මට ප්‍රත්‍යය වූ ධර්ම නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලන සුලු වූයේ හෝ සිතෙහි (චිත්තානුපස්සී වැ) වෙසෙයි. වරෙක සිත් හටගන්නටත් වරෙක සිත් නැසෙන්නටත් ප්‍රත්‍යය වූ කරුණු නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලන සුලු වූයේ හෝ සිතෙහි (චිත්තානුපස්සී වැ) වෙසෙයි.

අපී විතතනී වා පනසස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති, යාවදෙව සෑණ-
මත්තාය පතිසසතිමත්තාය. අනිසයිතො ච විහරති. න ච කිඤ්චී ලොකෙ
උපාදියති. එවමි ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු විතෙත විතතානුපසසී විහරති.

විතතානුපසසනා නිට්ඨිතා.

ධම්මානුපසසනා

20. කභිඤ්චි පන භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසසී විහරති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසසී විහරති පඤ්චසු නිවරණෙසු.
කථංඤ්ච පන භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසසී විහරති පඤ්චසු
නිවරණෙසු:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සන්තා වා අර්ඤ්ඤං කාමච්ඡදං ‘අපී
මෙ අර්ඤ්ඤං කාමච්ඡදෙ’ති පජානාති අසන්තා වා අර්ඤ්ඤං කාමච්ඡදං
‘නපී මෙ අර්ඤ්ඤං කාමච්ඡදෙ’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස
කාමච්ඡදස්ස උප්පාදෙ හොති තඤ්ච පජානාති, යථා ච උප්පන්නස්ස
කාමච්ඡදස්ස පහානං හොති තඤ්ච පජානාති. යථා ච පභීනස්ස
කාමච්ඡදස්ස අනුප්පාදෙ හොති තඤ්ච පජානාති.

සන්තා වා අර්ඤ්ඤං බ්‍යාපාදං ‘අපී මෙ අර්ඤ්ඤං බ්‍යාපාදෙ’ති
පජානාති, අසන්තා වා අර්ඤ්ඤං බ්‍යාපාදං ‘නපී මෙ අර්ඤ්ඤං බ්‍යා-
පාදෙ’ති. පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස බ්‍යාපාදස්ස උප්පාදෙ හොති
තඤ්ච පජානාති, යථා ච උප්පන්නස්ස බ්‍යාපාදස්ස පහානං හොති තඤ්ච
පජානාති, යථා ච පභීනස්ස බ්‍යාපාදස්ස ආයතිං අනුප්පාදෙ හොති
තඤ්ච පජානාති.

මෙහි සිත වනාහි ඇතැ යි (සතෙක් පුභුලෙක් නැතැ යි) හෝ ඔහුට සිහි එළැඹ සිටියේ වෙයි. ඒ මතු මත්තෙහි කුචණ වැඩෙනු පිණිස ම සිහිය වැඩෙනු පිණිස ම වේ. මෙසේ වූ හෙ තෙම තෘෂ්ණා නිශ්ශ්‍රය දෘෂ්ටි-නිශ්ශ්‍රය දෙකින් නො හසු කැරැගන්නා ලද්දේ ද වෙසෙයි, ලොවැ කිසිත් තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි දෙකින් නො ගන්නේ ද වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙම සිතෙහි විත්තානුපස්සි වැ වෙසෙයි.

විත්තානුපස්සනාව නිමියේ ය.

ධම්මානුපස්සනාව

20. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් නිවරණාදී ධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සි වැ (ධර්මානුදර්ශී වැ) වෙසේ ද යත්:

මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ පංචනිවරණ ධර්මයන්හි ධර්මානු-දර්ශී වැ (ඒ ඒ නිවරණයක් නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ) වෙසෙයි. මහණෙනි, මහණ තෙම පංචනිවරණ ධර්මයන්හි කෙසේ ධම්මානුපස්සි වැ වෙසේ ද? යත්:

මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙම 'මගේ සිත් සතන්හි කාමච්ඡන්දය ඇතැ' යි හෝ තමා ගේ සිත් සතන් හි ඇති කාමච්ඡන්දය දැනී. 'මගේ සිත් සතන්හි කාමච්ඡන්දය නැතැ' යි හෝ තමා ගේ සිත් සතන්හි නැති කාමච්ඡන්දය දැනී. යම් සේ (යම් කරුණෙකින්) නූපන් කාමච්ඡන්දයා ගේ ඉපැද්ම වේ ද එයත් දැනී. යම්සේ උපන් කාමච්චන්දයාගේ ප්‍රභාණය වේ ද එයත් දැනී. යම්සේ ප්‍රභීණ වූ කාමච්ඡන්දයා ගේ මත්තෙහි (රහත් වන්නට පෙර) නො ඉපැද්මෙක් වේ ද, එය ද දැනී.

ඇත්තා වූ හෝ ස්වසන්තාන ගත ව්‍යාපාදය 'මගේ සතන්හි ව්‍යාපාද-යෙක් දැන් ඇතැ' යි හෝ දැනී. ස්වසන්තාන ගත වැ නැත්තා වූ හෝ ව්‍යාපාදය 'මගේ සිත් සතන්හි ව්‍යාපාදයෙක් දැන් නැතැ' යි හෝ දැනී. යම් සේ ම නූපන් ව්‍යාපාදයා ගේ ඉපැද්ම වේ ද, එයත් දැනී. යම්සේ උපන් ව්‍යාපාදයා ගේ ප්‍රභාණය වේ ද, එයත් දැනී. යම් සේ ම ප්‍රභීණ වූ ව්‍යාපාද-යාගේ මත්තෙහි නොඉපැද්ම වේ ද, එයත් දැනී.

සත්තං වා අජ්ඣක්ඛං ටීනමිධං අස්සී මෙ අජ්ඣක්ඛං ටීනමිධන්ති පජානාති, අසත්තං වා අජ්ඣක්ඛං ටීනමිධං ‘නස්සී මෙ අජ්ඣක්ඛං ටීනමි-
ද්ධන්ති’ පජානාති, යථා ච අනුප්පන්නස්ස ටීනමිද්ධස්ස උප්පාදෙ හොති තඤ්ඤා පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස ටීනමිද්ධස්ස පහානං හොති තඤ්ඤා පජානාති. යථා ච පභීනස්ස ටීනමිද්ධස්ස ආයතිං අනුප්පාදෙ හොති තඤ්ඤා පජානාති.

සත්තං වා අජ්ඣක්ඛං උඛවචකුක්ඛවචං ‘අස්සී මෙ අජ්ඣක්ඛං උඛවච-
කුක්ඛවචන්ති පජානාති, අසත්තං වා අජ්ඣක්ඛං උඛවචකුක්ඛවචං ‘නස්සී මෙ අජ්ඣක්ඛං උඛකුක්ඛවචන්ති’ පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස උඛවචකුක්ඛවචස්ස උප්පාදෙ හොති තඤ්ඤා පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස උඛවචකුක්ඛවචස්ස පහානං හොති තඤ්ඤා පජානාති, යථා ච පභීනස්ස උඛවචකුක්ඛවචස්ස ආයතිං අනුප්පාදෙ හොති තඤ්ඤා පජානාති.

සත්තං වා අජ්ඣක්ඛං විචිකිච්ඡං ‘අස්සී මෙ අජ්ඣක්ඛං විචිකිච්ඡා’ති පජානාති, අසත්තං වා අජ්ඣක්ඛං විචිකිච්ඡං ‘නස්සී මෙ අජ්ඣක්ඛං විචි-
කිච්ඡා’ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නාය විචිකිච්ඡාය උප්පාදෙ හොති තඤ්ඤා පජානාති, යථා ච උප්පන්නාය විචිකිච්ඡාය පහානං හොති තඤ්ඤා පජානාති. යථා ච පභීනාය විචිකිච්ඡාය ආයතිං අනුප්පාදෙ හොති, තඤ්ඤා පජානාති.

ඉති අජ්ඣක්ඛං වා ධම්මෙසු ධම්මානුප්පසී විහරති, ඛේමිඛා වා ධම්මෙසු ධම්මානුප්පසී විහරති, අජ්ඣක්ඛං ඛේමිඛා වා ධම්මෙසු ධම්මානුප්පසී විහරති, සමුදයධම්මානුප්පසී වා ධම්මෙසු විහරති, වයධම්මානුප්පසී වා ධම්මෙසු විහරති, සමුදයවයධම්මානුප්පසී වා ධම්මෙසු විහරති, අස්සී ධම්මාති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති,

යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සතිමත්තාය. අනිසසිතො ච විහරති න ච කිඤ්ඤි ලොකෙ උපාදියති. එවමිධං ඛේමිඛො භික්ඛුවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුප්පසී විහරති පඤ්ඤා නිවරණෙසු.

(නිවරණපඛං නිවර්තනං)

ආත්තා වූ හෝ ස්වසන්තානගත ටීනමිද්ධය 'මගේ සන්තානයෙහි ටීනමිද්ධය ආතෑ' යි දනී. තම සතන්ති නැත්තාවූ හෝ ටීනමිද්ධය 'මගේ සන්තානයෙහි ටීනමිද්ධය නැතෑ' යි දනී. යම් සේ ම නූපන් ටීනමිද්ධයා ගේ ඉපැද්ම වේ ද එයත් දනී. යම් සේ ම උපන් ටීනමිද්ධයා ගේ ප්‍රභාණය වේ ද එයත් දනී. යම්සේ ම ප්‍රභීණ වූ ටීනමිද්ධයා ගේ මත්තෙහි නො ඉපැද්ම වේ ද එයත් දනී.

ආත්තා වූ හෝ ස්වසන්තානගත උද්ධවච කුක්කුචවය 'මගේ සන්තානයෙහි උද්ධවච කුක්කුචවය ආතෑ' යි දනී. සිය සතන්ති නැත්තාවූ හෝ උද්ධවච කුක්කුචවය 'මගේ සන්තානයෙහි උද්ධවච කුක්කුචවය නැතෑ' යි දනී. යම්සේ ම නූපන් උද්ධවච කුක්කුචවයා ගේ ඉපැද්ම වේ ද එයත් දනී. යම්සේ ම උපන් උද්ධවච කුක්කුචවයා ගේ ප්‍රභාණය වේ ද එයත් දනී. යම්සේ ම ප්‍රභීණ වූ උද්ධවච කුක්කුචවයා ගේ මත්තෙහි නො ඉපැද්ම වේ ද එයත් දනී.

ආත්තාවූ හෝ ස්වසන්තානගත විචිකිච්ඡාව 'මගේ සන්තානයෙහි විචිකිච්ඡාව ආතෑ' යි දනී. සිය සතන්ති නැත්තාවූ හෝ විචිකිච්ඡාව 'මගේ සන්තානයෙහි විචිකිච්ඡාව නැතෑ' යි දනී. යම්සේ ම නූපන් විචිකිච්ඡාව ගේ ඉපැද්ම වේ ද, එයත් දනී. යම්සේ ම උපන් විචිකිච්ඡාව ගේ ප්‍රභාණය වේ ද එයත් දනී. යම්සේ ම ප්‍රභීණ වූ විචිකිච්ඡාව ගේ මත්තෙහි නො ඉපැද්ම වේ ද එයත් දනී.

මෙසේ හෙ තෙම තම සතන්ති හෝ නිවරණ ධර්මයන් කෙරෙහි ධම්මානුපස්සි වෑ වෙසෙයි. මෙරමා ගේ සතන්ති හෝ නිවරණ ධර්මයන් කෙරෙහි ධම්මානුපස්සි වෑ වෙසෙයි. විටෙක තම සතන්ති වූත් විටෙක මෙරමා සතන්ති වූත් නිවරණ ධර්මයන් කෙරෙහි ධම්මානුපස්සි වෑ වෙසෙයි. නිවරණයන් ගේ ඉපැද්මට ප්‍රත්‍යය වූ දෑ නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලන සුලු වූයේ හෝ නිවරණධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සි වෑ වෙසෙයි. නිවරණයන්ගේ විනාශයට කාරණ වූ දෑ නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලන සුලු වූයේ හෝ නිවරණ ධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සි වෑ වෙසෙයි.

නිවරණ ධර්මයෝ ආතෑ යි (සතෙක් පුභුලෙක් නැතෑ යි) හෝ ඔහුට සිහිය එළැඹ සිටියේ වෙයි. ඒ මත්තෙහි නුවණ වැඩිම පිණිස ම සිහිය වැඩිම පිණිස ම වේ. එසේ වූ හෝ තෘෂ්ණානි:ශ්‍රය දෘෂ්ටිනි:ශ්‍රය දෙකට නො හසු වූයේ ද වෙසෙයි, ලොවෑ කිසිත් තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි විසින් නො ගනී. මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම පංච නිවරණ ධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සි වෑ වෙසෙයි.

නිවරණ පර්වය නිමිසේ ය .

21. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති පඤ්ඤා උපාදානකම්මෙසු. කථංඤා පන භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානු- පසයි විහරති පඤ්ඤා උපාදානකම්මෙසු: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ‘ඉති රූපං, ඉති රූපස්ස සමුදයො, ඉති රූපස්ස අත්ඛගමො, ඉති වේදනා. ඉති වේදනාය සමුදයො, ඉති වේදනාය අත්ඛගමො, ඉති සඤ්ඤා, ඉති සඤ්ඤාය සමුදයො, ඉති සඤ්ඤාය අත්ඛගමො, ඉති සඛ්ඛාරා, ඉති සඛ්ඛාරානං සමුදයො, ඉති සඛ්ඛාරානං අත්ඛගමො, ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ඛගමොති.

ඉති අජ්ඣන්තං වා ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති, ඛේධා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති, අජ්ඣන්තඛේධා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති. සමුදය ධම්මානුපසයි වා ධම්මෙසු විහරති, වයධම්මානුපසයි වා ධම්මෙසු විහරති, සමුදයවයධම්මානුපසයි වා ධම්මෙසු විහරති.

‘අජී ධම්මා’ති වා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති. යාවදෙව ඤාණමත්තාය පතිස්සති මත්තාය. අනිස්සිතො ච විහරති, න ච කිඤ්ඤී ලොකෙ උපාදියති.

එවමපි ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති පඤ්ඤා උපාදානකම්මෙසු.

බ්‍රහ්මපඛ්ඛං නිට්ඨිතං

22. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ඡසු අජ්ඣන්තිකධාමි රෙසු ආයතනෙසු. කථංඤා පන භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ඡසු අජ්ඣන්තිකධාමි රෙසු ආයතනෙසු:

21. තව ද අනෙකක් කියමි. මහණෙනි, මහණ තෙමෙ උපාදන ස්කන්ධ ධර්ම පසෙහි ධම්මානුපස්සී වැ වෙසෙයි. මහණෙනි, මහණ තෙම කෙසේ නම් උපාදනස්කන්ධ ධර්ම පසෙහි ධම්මානුපස්සී වැ වෙසේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙම “රූපය මෙසේ යැ (මෙ තෙක් ය), රූපයේ ඉපැදීම මෙසේ යැ, රූපයේ වැනැස්ම මෙසේ යැ, වේදනාව මෙතෙක් ය, වේදනාව ගේ ඉපැදීම මෙසේ යැ, වේදනාව ගේ වැනැස්ම මෙසේ යැ, සංඥාව මෙතෙක් යැ, සංඥාව ගේ ඉපැදීම මෙසේ යැ, සංඥාව ගේ වැනැස්ම මෙසේ යැ, සංස්කාරයෝ මෙතෙක්හ, සංස්කාරයන් ගේ ඉපැදීම මෙසේ යැ, සංස්කාරයන් ගේ වැනැස්ම මෙසේ යැ, විඤ්ඤාන මෙතෙක් යැ, විඤ්ඤාන ගේ ඉපැදීම මෙසේ යැ, විඤ්ඤාන ගේ වැනැස්ම මෙසේ යැ” යි

මෙසේ අධ්‍යාත්ම සන්තානයෙහි වූ ස්කන්ධ ධර්මයන් කෙරෙහි හෝ ධම්මානුපස්සී වැ වෙසෙයි, මෙරමා ගේ සන්තානයෙහි වූ ස්කන්ධ ධර්මයන් කෙරෙහි හෝ ධම්මානුපස්සී වැ වෙසෙයි, විටෙක අධ්‍යාත්ම සන්තානයෙහි වූ ස්කන්ධ ධර්මයන් කෙරෙහි ද විටෙක මෙරමා ගේ සන්තානයෙහි වූ ස්කන්ධ ධර්මයන් කෙරෙහි ද ධම්මානුපස්සී වැ වෙසෙයි.

උපාදන ස්කන්ධ ධර්මයෝ ම ඇතැ යි කියා හෝ ඔහුට සිතිය එළැඹ සිටියේ වෙයි, එය මතුමත්තෙහි නුවණ වැඩීම පිණිස ම, සිතිය වැඩීම පිණිස ම වෙයි. එසේ වූ හේ තෘෂ්ණා නිශ්ක්‍රමය දෘෂ්ටි නිශ්ක්‍රමය විසින් නොහසු කැරැ ගන්නා ලද්දේ ද වෙසෙයි, ලොවැ කිසිත් තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි විසින් නො ගන්නේ ද වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම පංච උපාදන ස්කන්ධ ධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සී වැ වෙසෙයි.

ස්කන්ධ පර්වය නිමියේ ය.

22. තව ද අනෙකක් කියමි. මහණෙනි, මහණ තෙම ආධ්‍යාත්මික බාහිර ඡායායතන ධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සී වැ වෙසෙයි. මහණෙනි, මහණ තෙමෙ කෙසේ නම් ආධ්‍යාත්මික බාහිර ඡායායතන ධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සී වැ වෙසේ ද යත්:

මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙම වක්ඛු:ප්‍රසාදය ද දනී, රූපයන් ද දනී, ඒ දෙක නිසා යම් සංයෝජනයක් උපදී ද එයන් දනී. යම් සේ නොඋපන් සංයෝජනයා ගේ ඉපැදීම වේ ද එයන් දනී. යම් සේ උපන් සංයෝජනයා ගේ ප්‍රභාණය වේ ද එයන් දනී. යම් සේ ම ප්‍රභීණ වූ සංයෝජනයා ගේ මත්තෙහි නො ඉපැදීමෙක් වේ ද එයන් දනී.

ශ්‍රොත්‍රප්‍රසාදය ද දනී, ශබ්දයන් ද දනී, ඒ දෙක නිසා යම් සංයෝජන-
යෙක් උපදී ද එයන් දනී. යම් සේ ම නො උපන් සංයෝජනයක්හු
ගේ ඉපැදීම වේ ද එයන් දනී. යම් සේ උපන් සංයෝජනයා ගේ ප්‍රභාණය
වේ ද එයන් දනී. යම්සේ ප්‍රභීණ වූ සංයෝජනයා ගේ මත්තෙහි නො
ඉපැදීම වේ ද එයන් දනී.

සුරාණප්‍රසාදය ද දනී, ගන්ධයන් ද දනී, ඒ දෙ දෙනා නිසා යම් සංයෝ-
ජනයෙක් උපදී ද එයන් දනී. යම්සේත් නූපන් සංයෝජනයා ගේ ඉපැදීම
වේ ද එයන් දනී. යම් සේ උපන් සංයෝජනයා ගේ ප්‍රභාණය වේ ද
එයන් දනී. යම් සේ ප්‍රභීණ සංයෝජනයා ගේ මතු නො ඉපැදීමෙක්
වේ ද එයන් දනී.

ජීව්වා ප්‍රසාදය ද දනී, රසයන් ද දනී. ඒ දෙක නිසා යම් සංයෝජන-
යෙක් උපදී ද එයන් දනී. යම් සේ නොඋපන් සංයෝජනයා ගේ ඉපැදීම
වේ ද එයන් දනී. යම් සේ උපන් සංයෝජනයා ගේ ප්‍රභාණය වේ ද එයන්
දනී. යම් සේ ප්‍රභීණ වූ සංයෝජනයා ගේ මත්තෙහි නො ඉපැදීමෙක්
වේ ද එයන් දනී.

කාය ප්‍රසාදය ද දනී, ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයන් (කයෑ හැපෙන දෑ) ද දනී. ඒ
දෙක නිසා යම් සංයෝජනයෙක් උපදී ද එයන් දනී. යම් සේ නො උපන්
සංයෝජනයා ගේ ඉපැදීම වේ ද එයන් දනී. යම්සේ උපන් සංයෝජනයා
ගේ ප්‍රභාණය වේ ද එයන් දනී. යම්සේ ප්‍රභීණ වූ සංයෝජනයා ගේ මත්
තෙහි නොඉපැදීමෙක් වේ ද එයන් දනී.

මනෝදේවාරය ද දනී, ධර්මාලම්බනයන් ද දනී, ඒ දෙ කොටස නිසා
යම් සංයෝජනයෙක් උපදී ද එයන් දනී. යම් සේ නො උපන් සංයෝ-
ජනයා ගේ ඉපැදීම වේ ද එයන් දනී. යම් සේ උපන් සංයෝජනයා ගේ
ප්‍රභාණය වේ ද එයන් දනී. යම් සේ ප්‍රභීණ වූ සංයෝජනයා ගේ මත්තෙහි
නොඉපැදීමෙක් වේ ද එයන් දනී.

ඉති අරඤ්ඤානංවා ධම්මෙසු ධම්මානුපසස්සි විහරති, බහිධා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපසස්සි විහරති. අරඤ්ඤානබහිධාවා ධම්මෙසු ධම්මානුපසස්සි විහරති. සමුදයධම්මානුපසස්සි වා ධම්මෙසු විහරති, වයධම්මානුපසස්සි වා ධම්මෙසු විහරති, සමුදයවයධම්මානුපසස්සි වා ධම්මෙසු විහරති.

අප්පි ධම්මානි වා පනසස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති, යාවදෙව ඤාණ-මනාය පතිසසතිමනාය. අනිස්සිතො ච විහරති, න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති.

එවමපි ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසස්සි විහරති ඡසු අරඤ්ඤානිකධාමිරෙසු ආයතනෙසු.

ආයතනපඛං නිට්ඨිතං.

22. පුන ච පරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසස්සි විහරති සත්තසු ඛොඡ්ඤ්ඤිගසු. කථංඤ්ඤි පන භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානු-පසස්සි විහරති සත්තසු ඛොඡ්ඤ්ඤිගසු:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සත්තං වා අරඤ්ඤානං සති සමොච්ඤ්ඤිගං අප්පි මෙ අරඤ්ඤානං සතිසමොච්ඤ්ඤිගො'ති පජානාති. අසත්තං වා අරඤ්ඤානං සතිසමොච්ඤ්ඤිගං නාප්පි මෙ අරඤ්ඤානං සතිසමොච්ඤ්ඤිගොති පජානාති. යථා ච අනුපපන්නසස සතිසමොච්ඤ්ඤිගසස උප්පාදෙ හොති තඤ්ඤි පජානාති, යථා ච උප්පන්නසස සතිසමොච්ඤ්ඤිගසස භාවනාය පාරිසුරි හොති තඤ්ඤි පජානාති.

සත්තං වා අරඤ්ඤානං ධම්මච්චයසමොච්ඤ්ඤිගං අප්පි මෙ අරඤ්ඤානං ධම්මච්චය සමොච්ඤ්ඤිගොති පජානාති. අසත්තං වා අරඤ්ඤානං ධම්මච්චයසමොච්ඤ්ඤිගං නාප්පි මෙ අරඤ්ඤානං ධම්ම-ච්චයසමොච්ඤ්ඤිගොති පජානාති. යථා ච අනුපපන්නසස ධම්මච්චය-සමොච්ඤ්ඤිගසස උප්පාදෙ හොති තඤ්ඤි පජානාති. යථා ච උප්පන්නසස ධම්මච්චයසමොච්ඤ්ඤිගසස භාවනාය පාරිසුරි හොති තඤ්ඤි පජානාති.

මෙසේ තමා කෙරෙහි වූ ආයතන ධර්මයන්හි හෝ ධම්මානුපස්සී වැ වෙසෙයි. මෙරමා පිළිබඳ ආයතන ධර්මයන්හි හෝ ධම්මානුපස්සී වැ වෙසෙයි. විටෙක තමා පිළිබඳ වූ ආයතන ධර්මයන්හි ද විටෙක මෙරමා පිළිබඳ ආයතන ධර්මයන්හි ද ධම්මානුපස්සී වැ වෙසෙයි. ආයතන ධර්මයන් ගේ ඉපැද්මට ප්‍රත්‍යය වූ දෑ නොයෙක් අයුරින් නැවැත නැවත බලන සුලු වූයේ හෝ ආයතනධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සී වැ වෙසෙයි.

ආයතන ධර්මයන් ගේ විනාශයට කරුණු නොයෙක් අයුරින් නැවැත නැවැත බලන සුලු වූයේ හෝ ආයතන ධර්මයන් හි ධම්මානුපස්සී වැ වෙසෙයි. විටෙක ආයතන ධර්මයන් ගේ ඉපැද්මට කරුණු ද විටෙක ආයතන ධර්මයන්ගේ වැනැස්මට කරුණුද නොයෙක් අයුරින් නැවත නැවත බලන සුලු වූයේ හෝ ආයතන ධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සී වැ වෙසෙයි.

ඔහුට ‘ආයතන ධර්මයෝ ඇතැ’ යි (සතෙක් පුභුලෙක් නැතැ යි) කියා හෝ සිහිය එළැඹ සිටියේ හෝ වෙයි. එය නුවණ වැඩීම පිණිස ම සිහිය වැඩීම පිණිස ම වේ. එසේ වූ හෙ තෙම තෘෂ්ණා නි:ශ්‍රය දෘෂ්ටිනි:ශ්‍රය දෙකට නො හසු වූයේ ද වෙසෙයි; ලොවැ කිසිත් තෘෂ්ණා වශයෙන් දෘෂ්ටි වශයෙන් නො ගනී.

මහණෙනි, මෙසේත් මහණ තෙම ආයතන ධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සී වැ වෙසෙයි.

ආයතන පර්වය නිමියේ ය.

23. තව ද අනෙකක් කියමි. මහණ තෙමේ සප්ත බෝධ්‍යභිග ධර්මයන්හි ධර්මානුදර්ශී වැ වෙසෙයි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සප්ත බෝධ්‍යභිග ධර්මයන් හි ධම්මානුදර්ශී වැ වෙසේ ද යත්:

මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ (සත්තයෙන සන්තානයෙහි පහළ වීම වශයෙන්) තමා කෙරෙහි ඇත්තා වූ ම ස්මෘති සම්බෝධ්‍යභිගය ‘මගේ සන්තානයෙහි දැන් ස්මෘති සම්බෝධ්‍යභිගය ඇතැ’ යි හෝ දනී. (අප්‍රතිලාභ වශයෙන්) තමා කෙරෙහි නැත්තා වූ හෝ ස්මෘති සම්බෝධ්‍යභිගය ‘මගේ සන්තානයෙහි ස්මෘති සම්බෝධ්‍යභිගය නැතැ’ යි දනී. නොඋපන් ස්මෘති-සම්බෝධ්‍යභිගයා ගේ ඉපැත්ම යම්සේ වේ ද එයත් දනී. උපන්නා වූ ස්මෘති සම්බෝධ්‍යභිගයා ගේ භාවනායෙන් පරිපූර්ණ වීම යම් සේ වේ ද එයත් දනී.

තමා කෙරෙහි ඇත්තා වූ ම ධර්මවිචය සම්බෝධ්‍යභිගය ‘මගේ සන්-තානයෙහි දැන් ධර්මවිචය සම්බෝධ්‍යභිගය ඇතැ’ යි දනී. තමා කෙරෙහි නැත්තා වූ ධර්මවිචය සම්බෝධ්‍යභිගය ‘මා කෙරෙහි ධර්මවිචය සම්බෝ-ධ්‍යභිගය නැතැ’ යි දනී. යම් සේ නො උපන් ධර්මවිචය සම්බෝධ්‍යභිගයා ගේ ඉපැත්ම වේ ද, එයත් දනී. යම් සේ උපන් ධර්මවිචය සම්බෝධ්‍යභි-ගයා ගේ භාවනායෙන් පරිපූර්ණත්වය වේ ද, එයත් දනී.

සනතං වා අජකිත්තං විරියසමොච්ඤාතං අප්පි මෙ අජකිත්තං විරියසමොච්ඤාතං චෙතොති පජානාති. අසනතං වා අජකිත්තං විරියසමොච්ඤාතං නප්පි මෙ අජකිත්තං විරියසමොච්ඤාතං චෙතොති පජානාති. යථා ව අනුපපන්නස්ස විරියසමොච්ඤාතස්ස උප්පාදෙ හොති තඤ්ඤා පජානාති. යථා ව උපපන්නස්ස විරියසමොච්ඤාතස්ස භාවනාය පාරිසුරි හොති තඤ්ඤා පජානාති.

සනතං වා අජකිත්තං පීතිසමොච්ඤාතං 'අප්පි මෙ අජකිත්තං පීතිසමොච්ඤාතං'ති පජානාති. අසනතං වා අජකිත්තං පීතිසමොච්ඤාතං 'නප්පි මෙ අජකිත්තං පීතිසමොච්ඤාතං'ති පජානාති. යථා ව අනුපපන්නස්ස පීතිසමොච්ඤාතස්ස උප්පාදෙ හොති තඤ්ඤා පජානාති. යථා ව උපපන්නස්ස පීතිසමොච්ඤාතස්ස භාවනාය පාරිසුරි හොති තඤ්ඤා පජානාති.

සනතං වා අජකිත්තං පසසඨිසමොච්ඤාතං 'අප්පි මෙ අජකිත්තං පසසඨිසමොච්ඤාතං'ති පජානාති. අසනතං වා අජකිත්තං පසසඨිසමොච්ඤාතං 'නප්පි මෙ අජකිත්තං පසසඨිසමොච්ඤාතං'ති පජානාති. යථා ව අනුපපන්නස්ස පසසඨිසමොච්ඤාතස්ස උප්පාදෙ හොති තඤ්ඤා පජානාති. යථා ව උපපන්නස්ස පසසඨිසමොච්ඤාතස්ස භාවනාය පාරිසුරි හොති තඤ්ඤා පජානාති.

සනතං වා අජකිත්තං සමාධිසමොච්ඤාතං 'අප්පි මෙ අජකිත්තං සමාධිසමොච්ඤාතං'ති පජානාති. අසනතං වා අජකිත්තං සමාධිසමොච්ඤාතං 'නප්පි මෙ අජකිත්තං සමාධිසමොච්ඤාතං'ති පජානාති. යථා ව අනුපපන්නස්ස සමාධිසමොච්ඤාතස්ස උප්පාදෙ හොති තඤ්ඤා පජානාති. යථා ව උපපන්නස්ස සමාධිසමොච්ඤාතස්ස භාවනාය පාරිසුරි හොති තඤ්ඤා පජානාති.

සනතං වා අජකිත්තං උපෙක්ඛාසමොච්ඤාතං අප්පි මෙ අජකිත්තං උපෙක්ඛාසමොච්ඤාතං චෙතොති පජානාති. අසනතං වා අජකිත්තං උපෙක්ඛාසමොච්ඤාතං 'නප්පි මෙ අජකිත්තං උපෙක්ඛාසමොච්ඤාතං'ති පජානාති. යථා ව අනුපපන්නස්ස උපෙක්ඛාසමොච්ඤාතස්ස උප්පාදෙ හොති තඤ්ඤා පජානාති. යථා ව උපපන්නස්ස උපෙක්ඛාසමොච්ඤාතස්ස භාවනාය පාරිසුරි හොති තඤ්ඤා පජානාති.

ඉති අජකිත්තං වා ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති, ඛණ්ඩා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති, අජකිත්තඛණ්ඩා වා ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති.

තමා කෙරෙහි ඇත්තා වූ ම වියඪී සම්බෝධාසනිගය 'මගේ සන්තාන-
යෙහි වියඪී සම්බෝධාසනිගය දැන් ඇතැ' යි දනී. තමා කෙරෙහි නැත්තා වූ
වියඪී සම්බෝධාසනිගය 'මා කෙරෙහි වියඪී සම්බෝධාසනිගය නැතැ' යි දනී.
යම්සේ නො උපන් වියඪී සම්බෝධාසනිගයාගේ ඉපැදීම වේ ද එයත් දනී.
යම් සේ උපන් වියඪී සම්බෝධාසනිගයා ගේ භාවනායෙන් පරිපූර්ණත්වය
වේ ද එයත් දනී.

තමා කෙරෙහි ඇත්තා වූ ම ප්‍රීතිසම්බෝධාසනිගය 'මගේ සන්තානයෙහි
ප්‍රීති සම්බෝධාසනිගය දැන් ඇතැ' යි දනී. තමා කෙරෙහි නැත්තා වූ
ප්‍රීති සම්බෝධාසනිගය 'මා කෙරෙහි ප්‍රීති සම්බෝධාසනිගය දැන් ඇතැ' යි
දනී. තමා කෙරෙහි නැත්තා වූ ප්‍රීති සම්බෝධාසනිගය 'මා කෙරෙහි ප්‍රීති
සම්බෝධාසනිගය නැතැ' යි දනී. යම් සේ නො උපන් ප්‍රීති සම්බෝධාසනිගයා
ගේ ඉපැත් ම වේ ද එයත් දනී, යම්සේ උපන් ප්‍රීති සම්බෝධාසනිගයා ගේ
භාවනායෙන් පරිපූර්ණත්වය වේ ද එයත් දනී.

තමා කෙරෙහි ඇත්තා වූ හෝ ප්‍රග්‍රබ්ධි සම්බෝධාසනිගය 'දැන් මගේ
සන්තානයෙහි ප්‍රග්‍රබ්ධි සම්බෝධාසනිගය ඇතැ' යි දනී. තමා කෙරෙහි
නැත්තා වූ හෝ ප්‍රග්‍රබ්ධි සම්බෝධාසනිගය 'දැන් මගේ සන්තානයෙහි ප්‍රග්‍රබ්ධි
සම්බෝධාසනිගය නැතැ' යි දනී. නො උපන්න ප්‍රග්‍රබ්ධි සම්බෝධාසනිගයා
ගේ ඉපැදීම යම් සේ වේ ද එයත් දනී. උපන් ප්‍රග්‍රබ්ධි සම්බෝධාසනිගයා
ගේ භාවනායෙන් පරිපූර්ණත්වය යම්සේ වේ ද එයත් දනී.

තමා කෙරෙහි ඇත්තා වූ හෝ සමාධි සම්බෝධාසනිගය 'දැන් මගේ
සන්තානයෙහි සමාධි සම්බෝධාසනිගය ඇතැ' යි හෝ දනී. තමා කෙරෙහි
නැත්තා වූ හෝ සමාධි සම්බෝධාසනිගය 'දැන් මගේ සන්තානයෙහි සමාධි
සම්බෝධාසනිගය නැතැ' යි දනී. නො උපන්නා වූ සමාධි සම්බෝධාසනිගයා
ගේ ඉපැදීම යම් සේ වේ ද එයත් දනී. උපන් සමාධි සම්බෝධාසනිගයා
ගේ භාවනායෙන් පරිපූර්ණත්වය යම් සේ වේ ද එයත් දනී.

තමා කෙරෙහි ඇත්තා වූ හෝ උපේක්ෂා සම්බෝධාසනිගය 'දැන් මගේ
සන්තානයෙහි උපේක්ෂා සම්බෝධාසනිගය ඇතැ' යි හෝ දනී. තමා කෙරෙහි
නැත්තා වූ හෝ උපේක්ෂා සම්බෝධාසනිගය 'දැන් මගේ සන්තානයෙහි
උපේක්ෂා සම්බෝධාසනිගය නැතැ' යි දනී. නො උපන්නා වූ උපේක්ෂා
සම්බෝධාසනිගයා ගේ යම් සේ ඉපැදීම වේ ද, එය ද දනී. උපන්නා වූ
උපේක්ෂා සම්බෝධාසනිගයාගේ භාවනායෙන් පරිපූර්ණත්වය යම්සේ වේ ද
එයත් දනී.

මෙසේ තමා කෙරෙහි වූ හෝ බෝධාසනිග ධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සනාව
වඩන සුලු වැ වෙසෙයි, මෙරමා කෙරෙහි වූ හෝ බෝධාසනිග ධර්මයන්හි
ධම්මානුපස්සනාව වඩන සුලු වැ වෙසෙයි, විටෙක තමා කෙරෙහි වූ ද
විටෙක මෙරමා කෙරෙහි වූ ද බෝධාසනිග ධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සනාව
වඩන සුලු වැ වෙසෙයි.

සමුදයධම්මානුපසයි වා ධම්මෙසු විහරති, වයධම්මානුපසයි වා ධම්මෙසු විහරති, සමුදයවයධම්මානුපසයි වා ධම්මෙසු විහරති.

'අස්ථි ධම්මා'ති වා පනාස සති පච්චුපඝිතා භොති, යාවදෙව ස්ඤ්ඤා-මනාස පතිසසතිමනාස. අනිසයිතො ච විහරති, න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති.

ඵවමි ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති සත්තසු සම්මොච්ඤ්ඤසු.

(මොච්ඤ්ඤපඛං නිවසීතං)

පයමකභාණ්ඩාරං නිවසීතං

24. පුනචපරං භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති චතුසු අරියසච්චෙසු. කථංඤ්ච පන භික්ඛවෙ භික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති චතුසු අරියසච්චෙසු:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉදං දුක්ඛන්තී යථා භුතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයො තී යථාභුතං පජානාති, අයං දුක්ඛනීරොධො තී යථාභුතං පජානාති, අයං දුක්ඛනීරොධගාමිනී පටිපදා තී යථාභුතං පජානාති.

25. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දුක්ඛං අරියසච්චමං: ජාති පි දුක්ඛා, ජරාපි දුක්ඛා, මරණමපි දුක්ඛං, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනසුපායාසාපි දුක්ඛා, අපටියෙහි සමපයොගො දුක්ඛා, පියෙහි විපපයොගො දුක්ඛා, යම්පිච්ඡං න ලභති තම්පි දුක්ඛං, සධ්ධිකෙතන පඤ්චුපාදනාකඛන්ධා පි දුක්ඛා.

බෝධාසනා ධර්මයන් ගේ ඉපැදීමට කාරණ වූ දෑ නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලන සුලු වූයේ ධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සනාව වඩනුයේ වෙසෙයි. බෝධාසනා ධර්මයන් ගේ විනාශයට කාරණ වූ අවිද්‍යාදී අකුශල ධර්මයන් නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලන සුලු වූයේ හෝ ධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සනාව වඩනුයේ වෙසෙයි. විටෙක බෝධාසනා-යන්ගේ ඉපැදීමට කරුණු වූ දෑ ද විටෙක බෝධාසනායන් ගේ වැනැස්මට කරුණු වූ දෑ ද නොයෙක් අයුරින් පුන පුනා බලනුයේ ධර්මයන්හි ධම්මානු-පස්සනාව වඩනුයේ වෙසෙයි.

‘බෝධාසනා ධර්මයෝ ම ඇතැ’ යි (ඔවුන් වඩන සතෙක් පුභුලෙක් නැතැ යි) ඔහු ගේ සිහිය එළැඹ සිටියේ වෙයි. එය මතු මත්තෙහි නුවණ වැඩෙනු පිණිස ම, සිහිය වැඩෙනු පිණිස ම වෙයි. එසේ වූ හේ තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි නිශ්ශ්‍රය විරහිත ව ද වෙසෙයි, ලොවැ කිසිවකුත් තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි වශයෙන් නො ගනී.

මහණෙනි, මහණ තෙම මෙසේත් සජ්ඣ බෝධාසනා ධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සී වැ වෙසෙයි.

(බෝධාසනා පර්වය නිමිසේ ය)

පළමු බණවර නිමි.

24. තව ද අනෙකක් කියමි. මහණෙනි, මහණ තෙම සතර ආයතී සත්‍ය ධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සී වැ වෙසෙයි. මහණෙනි, මහණ තෙම කෙසේ නම් සතර ආයතී සත්‍ය ධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සී වැ වෙසේ ද යත්:

මහණෙනි, මෙහි මහණතෙම ‘මේ දුකැ’ යි තතු වූ පරිදි දනී. ‘මේ දුඃඛසමුදය යැ’ යි තතු වූ පරිදි දනී. ‘මේ දුඃඛනිරෝධයැ’ යි තතු වූ පරිදි දනී. මේ දුඃඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපත්තිය යැ’ යි තතු වූ පරිදි දනී.

25. මහණෙනි, දුඃඛායතීසත්‍යය කවරේ ද යත්: ඉපැදීම ද දුක් යැ, ජරාව ද දුක් යැ, මරණය ද දුක් යැ, ශෝකය ද වැලැස්ම ද කායික පීඩා ද මානසික පීඩා ද දුඛි ආයාස ද දුක් යැ. යමක් කැමැති වන්නේ එය නො ලබන්නේ ද, ඒ ද දුක් යැ. සැකෙවින් උපාදාන ස්කන්ධ පස ම දුක් යැ.

කතමා ච භික්ඛවෙ ජාතී: යා තෙසං තෙසං සත්තානං තමයි තමයි සත්තනීකායෙ ජාතී සඤ්ජාතී ඔක්කන්ති අභිනිබ්බන්ති බ්ඤ්ඤානං පාතුභාවො ආයතනානං පටිලාභො, අයං චූචවතී භික්ඛවෙ ජාතී.

කතමා ච භික්ඛවෙ ජරා: යා තෙසං තෙසං සත්තානං තමයි තමයි සත්තනීකායෙ ජරා ජීරණතා බණ්ඩිවචං ප්‍රාලිවචං චලිත්තවතා ආයුනො සංභානී ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකො, අයං චූචවතී භික්ඛවෙ ජරා.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ මරණං: යං තෙසං තෙසං සත්තානං තමහා තමහා සත්තනීකායා චූතී චචනතා හෙදෙ අනතරධානං මචචුමරණං කාලකිරියා බ්ඤ්ඤානං හෙදෙ කළෙබරසස නිකෙඛපො ජීවිතින්ද්‍රියසසුපචෙඡදෙ, ඉදං චූචවතී භික්ඛවෙ මරණං.

කතමො ච භික්ඛවෙ සොකො: යො චො භික්ඛවෙ අඤ්ඤතරඤ්ඤතරොන බ්‍යසනොන සමන්තාගතසස අඤ්ඤතරඤ්ඤතරොන දුක්ඛධම්මොන චූච්ඤ්ඤ සොකො සොචනා සොචිතතං අනෙතාසොකො අනෙතාපරිසොකො, අයං චූචවතී භික්ඛවෙ සොකො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පරිදෙවො: යො චො භික්ඛවෙ අඤ්ඤතරඤ්ඤතරොන බ්‍යසනොන සමන්තාගතසස අඤ්ඤතරඤ්ඤතරොන දුක්ඛධම්මොන චූච්ඤ්ඤ ආදෙවො පරිදෙවො ආදෙවනා පරිදෙවනා ආදෙචිතතං පරිදෙචිතතං, අයං චූචවතී භික්ඛවෙ පරිදෙවො.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දුක්ඛං: යං චො භික්ඛවෙ කායිකං දුක්ඛං කායිකං අසාතං කායසම්පසරං දුක්ඛං අසාතං වෙද්ධිතං, ඉදං චූචවතී භික්ඛවෙ දුක්ඛං.

මහණෙනි, ඉපැදීම නම් කවරේ ද: ඒ ඒ සතුන් ගේ ඒ ඒ සත්ව නිකාය-
යෙහි (නො පිරිපුන් ආයතන ඇතියන් ගේ වගයෙන්) යම් ඉපැදීමක්
වේ ද, (පිරිපුන් ආයතන ඇතියන් ගේ වගයෙන්) යම් ඉපැදීමක් වේ ද,
(අණ්ඩප ජලාබුජයන් ගේ වගයෙන්) උත්පත්ති ස්ථානයට බැස ගැන්මක්
වේ ද, (සංසේදජ ඕපපාතික වගයෙන්) ප්‍රකට වූ ඉපැන්මක් වේ ද,
(පරමාර්ථ වගයෙන්) ස්කන්ධයන් ගේ ප්‍රාදුර්භාවයක් වේ ද, ඡඩායතන-
යන් ගේ ලැබීමක් වේ ද, මහණෙනි, මෙය ජාති (ඉපැදීම) යැ යි කියනු
ලැබේ.

මහණෙනි, ජරා නම් කවරේ ද යත්: ඒ ඒ සතුන් ගේ ඒ ඒ සත්ව
නිකායයෙහි යම් දිරිමෙක්, දිරන බවෙක්, දත් ආදීන් ගේ කැඩීම් වගයෙන්
විකාරයට පැමිණි බවෙක්, ආයු ගෙවීමෙක්, වක්කුරාදි ඉන්ද්‍රියයන් ගේ
මුහුකුරා යෑමක් වේ ද, මේ ජරා නැමැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මරණය නම් කවරේද යත්: ඒ ඒ සතුන් ගේ ඒ ඒ සත්ව
නිකාය කෙරෙන් ව්‍යුතියෙක්, සැවෙන බවෙක්, බිඳීමක්, අතුරුදහන්
වීමක්, මාත්‍ර සංඛ්‍යාත මරණයෙක්, කලුරිය කිරීමක්, ස්කන්ධයන් ගේ
බිඳීමක්, සිරුර බහා තැබීමක්, ජීවිතෝන්ද්‍රියයා ගේ සිඳීමක් වේ ද,
මෙය මරණ යැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ශෝකය නම් කවරේ ද යත්: මහණෙනි, ඥාතිව්‍යාසනාදීන්
ගෙන් එක්තරා ව්‍යාසනයෙකින් යුක්තයා ගේ හෝ (සිර ගෙහි බැඳීම් ආදී)
එක්තරා දු:ඛ කාරණයෙකින් ස්පර්ශ කරනු ලැබුවහු ගේ හෝ යම් ශෝක-
යෙක්, ශෝක කරන බවෙක් (සිරුර තුළ වියැළීම ඇති කරන සේ වූ)
ඇතුළත ශෝකයෙක්, ඇතුළත භාත්පස්හි ම ශෝකයෙක් වේ ද, මහණෙනි,
මෙය ශෝක යැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පරිදේවය යනු කවරේ ද යත්: මහණෙනි, (ඥාති
ව්‍යාසනාදී) යම් එක්තරා දු:ඛකාරණයෙකින් ස්පර්ශ කරනු ලැබුවහු ගේ
ද, (මගේ පුත්‍රයා ය යන ආදී විසින්) වස්තුවෙහි නම කියා හැඬීමක්,
වස්තුවෙහි ගුණ වණමින් හැඬීමක්, නම කියාහඬන අයුරෙක්, ගුණ වණ-
මින් හඬන අයුරෙක්, නම කියා හඬන බවෙක්, ගුණ වණමින් හඬන බවෙක්
වේ ද, මෙය පරිදේව යැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දු:ඛ නම් කවරේ ද යත්: මහණෙනි, යම් කායික දුකෙක්
(කාය ප්‍රසාදයෙහි රළු ලෙස යමක් ගැටීමෙන් වූ දුකෙක්), කායික නො
ඕහිරි බවෙක්, කාය ස්පර්ශයෙන් උපදනා නො ඉවැසියැ හැකි වේදනාවක්,
අතිකර්කශ විඳීමක් වේ ද, මෙය දු:ඛ යැ යි කියනු ලැබේ.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දෙමනස්සං: යං ඛො භික්ඛවෙ චෙතසිකංදු කඛං චෙතසිකං අසාතං මනොසමඵසසජං දුක්ඛං අසාතං වෙදසිතං, ඉදං චූචවති භික්ඛවෙ දෙමනස්සං.

කතමො ච භික්ඛවෙ උපායාසො: යො ඛො භික්ඛවෙ අඤ්ඤතරඤ්ඤතරොන ඛ්‍යසනොන සමන්තාගතසස අඤ්ඤතරඤ්ඤතරොන දුක්ඛධම්මොන චූචධස්ස ආයාසො උපායාසො ආයාසිතතං උපායාසිතතං, අයං චූචවති භික්ඛවෙ උපායාසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අප්පියෙහි සමපයොගො දුකෙඛා: ඉධ යස්ස තෙ භොනති අනිට්ඨා අකතතා අමනාපා රූපා සඤ්ඤ ගන්ධා රසා ඵොට්ඨබ්බා ධම්මො, යෙ වා පනස්ස තෙ භොනති අනත්ඤාමා අභිතකාමා අඵාසුකකාමා අයොගකෙඛමකාමා, යා තෙහි සඬිං සඛතති සමාගමො සමොධානං මිසසිභාවො, අයං චූචවති භික්ඛවෙ අප්පියෙහි සමපයොගො දුකෙඛා.

කතමො ච භික්ඛවෙ පියෙහි විපපයොගො දුකෙඛා: ඉධ යස්ස තෙ භොනති ඉඨා කතතා මනාපා රූපා සඤ්ඤ ගන්ධා රසා ඵොට්ඨබ්බා ධම්මො, යෙ වා පනස්ස තෙ භොනති අත්ඤාමා භිතකාමා ඵාසුකකාමා යොගකෙඛමකාමා මාතා වා පිතා වා භ්‍යතා වා හගිනි වා ජෙට්ඨා වා කනිඨා වා මිත්තා වා අමච්චා වා ඤ්ඤති සාලොභිතා වා, යා තෙහි සඬිං අසඛතති අසමාගමො අසමොධානං අමිසසිභාවො, අයං චූචවති භික්ඛවෙ පියෙහි විපපයොගො දුකෙඛා.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ යම්පිච්ඡං න ලහති තමපි දුක්ඛං: ජාතිධම්මානං භික්ඛවෙ සත්තානං ඵචං ඉච්ඡා උපපජ්ජති: අහො වත මයං න ජාති ධම්මො අසසාම, න ච වත නො ජාති ආගචෙජ්ජය්‍යා ති. න ඛො පනොතං ඉච්ඡාය පත්තබ්බං. ඉදම්පි යම්පිච්ඡං න ලහති තමපි දුක්ඛං.

ජරා ධම්මානං භික්ඛවෙ සත්තානං ඵචං ඉච්ඡා උපපජ්ජති: අහො වත මයං න ජරාධම්මො අසසාම, න ච වත නො ජරා ආගචෙජ්ජය්‍යා ති, න ඛො පනොතං ඉච්ඡාය පත්තබ්බං. ඉදම්පි යම්පිච්ඡං න ලහති තමපි දුක්ඛං.

මහණෙනි, දොර්මනසාය (දෙමනස) නම් කවරේ ද යත්: සිතැ උපන් යම් දුකෙක්, සිතැ උපන් නොමිහිරි බවෙක්, සිතැ නොමනා අරමුණු ගැටීමෙන් උපදනා දුකෙක්, නො සැප වූ විදුමෙක් වේ ද, මෙය දොර්මනසාය යැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, උපායාස නම් කවරේ ද? යත්: මහණෙනි, ඥාති ව්‍යසනාදී ව්‍යසන අතුරෙන් යම් එක්තරා ව්‍යසනයෙකින් සමන්විතයක් හු ගේ හෝ (සිර ගෙහි බැඳුම් ආදී) යම් එක්තරා දු:බ ස්වභාවයෙකින් ස්පර්ශ කරනු ලැබුවහු ගේ (දුකෙහි ගිලුණු අයුරින් පැවැති විත්තක්ලමථාකාර) ආයාසයෙක්, දැඩි ආයාසයෙක් සිතැ ක්ලාන්ත ස්වභාවයෙක් සිතැ දැඩි ක්ලාන්ත බවෙක් වේ ද, මෙය උපායාස යැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, 'අප්‍රියයන් හා එක් වීම දුක් යැ' යනු කවරේ ද? යත්: මහණෙනි, මෙහි යමකුහට අනිටු වූ, නො සිත්කලු වූ, මන නොවඩන්තා වූ යම් රූප ශබ්ද ගන්ධ රස ස්ප්‍රෂ්ඨව්‍ය ධර්ම යන ආලම්බන කෙනෙක් වෙත් ද, ඔහුට අවැඩ කැමැති, අහිත කැමැති, නොපහසුව කැමැති, උවදුරු නැති, බව නොකැමැති යම් කෙනෙක් හෝ වෙත් ද, ඔවුන් හා යම් සංගමයෙක්, යම් එක්වීමෙක්, යම් එකතුවීමෙක්, යම් මුසු බවෙක් වේ ද, මහණෙනි, මෙය 'අප්‍රියයන් හා එක් වීම දුක් යැ' යන්න යැ.

මහණෙනි, 'ප්‍රියයන්ගෙන් වියෝ වීම දුක් යැ' යන්න කවරේ ද? යත්. මහණෙනි, මෙහි යමකුහට ඉටු වූ සිත්කලු වූ මන වඩන්තා වූ යම් රූප ශබ්ද ගන්ධ රස ස්ප්‍රෂ්ඨව්‍ය ධර්ම යන ආලම්බන කෙනෙක් වෙත් ද, ඔහුට වැඩ කැමැති, හිත කැමැති, පහසුව කැමැති, උවදුරු නැති බව කැමැති මව හෝ පියා හෝ බෑයා හෝ බිහිනිය හෝ දෙටු හෝ කනිටු නැ කෙනෙක් හෝ මිතුරෝ හෝ ඇමැත්තෝ හෝ සහලේ නැ කෙනෙක් හෝ යම් යම් කෙනෙක් ඇද්ද, ඔවුන් හා යම් අසඩගමයෙක් යම් නොඑක් වීමෙක්, නො එකතු බවෙක් ඇද්ද, මහණෙනි, මෙය 'ප්‍රියයන් ගෙන් වියෝ වීම දුක් යැ' යන්න යැ.

මහණෙනි, 'යමක් කැමැත්තේ නො ලබන්නේ නම් එය ද දුක් යැ' යනු කවරේ ද? යත්: මහණෙනි, හවයෙහි උපදින සුලු සත්ත්වයනට 'අපි හවයෙහි උපදින ස්වභාවය නැත්තමෝ නම්, අපට ඒකාන්තයෙන් හවයෙහි ඉපැදීම නො පැමිණෙන්නේ නම් ඉතා යෙහෙකැ' යි මෙසේ ආශාවෙක් උපදී. මෙය ආශායෙන් 'ලද හැක්කෙක් නො වේ. මේ ද 'යමක් කැමැත්තේ නො ලබන්නේ නම් එය ද දුක් යැ' යන්න යැ.

මහණෙනි, දිරන සුලු සත්වයනට 'අපි දිරන සුලු බව නොමැත්තමෝ නම්, අපට දීරීම ඒකාන්තයෙන් නො ම පැමිණෙන්නේ නම්, ඒ ඉතා යෙහෙකැ යි මෙසේ ආශාවෙක් උපදී. මෙය ආශායෙන් ලැබියැ හැක්කෙක් නො වේ. මේ ද 'යමක් කැමැත්තේ එය නොලබන්නේ නම් ඒ ද දුක් යැ' යන්න ය.

බ්‍යාධිධම්මානං භික්ඛවෙ සත්තානං එවං ඉච්ඡා උපපජ්ජති: අහො වත මයං න බ්‍යාධිධම්මා අසසාම, න ච වත නො බ්‍යාධි ආගචෙජ්ජයානී, න ඛො පනෙතං ඉච්ඡාය පත්තඛ්ඛං. ඉදම්පි යම්පිච්ඡං න ලහති තම්පි දුක්ඛං.

මරණධම්මානං භික්ඛවෙ සත්තානං එවං ඉච්ඡා උපපජ්ජති: අහො වත මයං න මරණධම්මා අසසාම, න ච වත නො මරණං ආගචෙජ්ජයානී, න ඛො පනෙතං ඉච්ඡාය පත්තඛ්ඛං. ඉදම්පි යම්පිච්ඡං න ලහති තම්පි දුක්ඛං.

සොකධම්මානං භික්ඛවෙ සත්තානං එවං ඉච්ඡා උපපජ්ජති: අහො වත මයං න සොකධම්මා අසසාම, න ච වත නො සොකො ආගචෙජ්ජයානී, න ඛො පනෙතං ඉච්ඡාය පත්තඛ්ඛං. ඉදම්පි යම්පිච්ඡං න ලහති තම්පි දුක්ඛං.

පරිදෙවධම්මානං භික්ඛවෙ සත්තානං එවං ඉච්ඡා උපපජ්ජති: අහො වත මයං න පරිදෙවධම්මා අසසාම, න ච වත නො පරිදෙවො ආගචෙජ්ජයානී, න ඛො පනෙතං ඉච්ඡාය පත්තඛ්ඛං. ඉදම්පි යම්පිච්ඡං න ලහති තම්පි දුක්ඛං.

දුක්ඛධම්මානං භික්ඛවෙ සත්තානං එවං ඉච්ඡා උපපජ්ජති: අහො වත මයං න දුක්ඛධම්මා අසසාම, න ච වත නො දුක්ඛං ආගචෙජ්ජයානී. න ඛො පනෙතං ඉච්ඡාය පත්තඛ්ඛං. ඉදම්පි යම්පිච්ඡං න ලහති තම්පි දුක්ඛං.

දෙමනසසධම්මානං භික්ඛවෙ සත්තානං එවං ඉච්ඡා උපපජ්ජති: අහො වත මයං න දෙමනසසධම්මා අසසාම, න ච වත නො දෙමනසං ආගචෙජ්ජයානී. න ඛො පනෙතං ඉච්ඡාය පත්තඛ්ඛං. ඉදම්පි යම්පිච්ඡං න ලහති තම්පි දුක්ඛං.

උපායාසධම්මානං භික්ඛවෙ සත්තානං එවං ඉච්ඡා උපපජ්ජති: අහො වත මයං න උපායාසධම්මා අසසාම, න ච වත නො උපායාසො ආගචෙජ්ජයානී. න ඛො පනෙතං ඉච්ඡාය පත්තඛ්ඛං. ඉදම්පි යම්පිච්ඡං න ලහති තම්පි දුක්ඛං.

මහණෙනි, ව්‍යාධීන් ගෙන් පෙළෙන සුලු සත්වයනට 'අපි ව්‍යාධි ස්වභාවය (ලෙඩ වන සුලු බව) ඇත්තෝ නොවන්නමෝ නම්, ඒකාන්තයෙන් ව්‍යාධියෙක් අප කරා නො එන්නේ නම් ඉතා යෙහෙකැ' යි මෙසේ ආශාවෙක් උපදී. වැලි දු මෙය ආශායෙන් ලද හැක්කෙක් නො වේ. මේ ද 'යමක් කැමැත්තේ නො ලබන්නේ නම් ඒ ද දුකැ යි යන්න යැ.

මහණෙනි, මැරෙන සුලු සත්වයනට 'අපි මැරෙන සුල්ලෝ නො වන්නමෝ නම්, අප කරා මරණය නො එන්නේ නම් ඉතා යෙහෙකැ' යි මෙසේ ආශාවෙක් උපදී. එතෙකුදු වුවත් මෙය ආශායෙන් ලැබියැ හැක්කෙක් නො වේ. මෙය ද 'යමක් කැමැත්තේ නො ලබන්නේ නම් එය ද දුකැ' යි යන්න යැ.

මහණෙනි, ශෝකය පියවී කොට ඇති සත්වයනට 'අපි සොවන සුලු නො වන්නමෝ නම්, අප කරා ශෝකය නො එන්නේ නම් ඉතා යෙහෙකැ' යි මෙසේ ආශාවෙක් උපදී. එතෙකුදු වුවත් මෙය ආශායෙන් ලැබියැ හැක්කෙක් නො වේ. මෙය ද 'යමක් කැමැත්තේ නො ලබන්නේ නම් ඒ ද දුක් යැ' යන්න යැ.

මහණෙනි, හඬන සුලු සත්වයනට 'අපි හඬන සුලු නො වන්නමෝ නම්, අප කරා හැඬීම නො එන්නේ නම් ඉතා යෙහෙකැ' යි මෙසේ ආශාවෙක් උපදී. එහෙත් මෙය ආශායෙන් ලැබියැ හැක්කෙක් නො වේ. මෙය ද 'යමක් කැමැත්තේ එය නො ලබන්නේ නම් ඒ ද දුක් යැ' යන්න යැ.

මහණෙනි, කායික දුකින් පෙළෙන සුලු සත්වයනට 'අපි කායික දුකින් පෙළෙන පියවී ඇත්තෝ නො වන්නමෝ නම්, අප කරා කායික දුක නො එන්නේ නම් ඉතා යෙහෙකැ' යි මෙසේ ආශාවෙක් උපදී. එහෙත් මෙය ආශායෙන් ලැබියැ හැක්කෙක් නො වේ. මේ ද 'යමක් කැමැත්තේ එය නො ලබන්නේ නම් ඒ ද දුක් යැ' යන්න යැ.

මහණෙනි, දෙමනසින් (මානසික දුකින්) පෙළෙන සුලු සත්වයනට 'අපි දෙමනසින් පෙළෙන සුලු නො වන්නමෝ නම්, අප කරා දෙමනස නො එන්නේ නම්, ඒ ඉතා යෙහෙකැ' යි මෙසේ ආශාවෙක් උපදී. එහෙත් මෙය ආශායෙන් ලැබියැ හැක්කෙක් නො වේ. මෙය ද 'යමක් කැමැත්තේ එය නො ලබන්නේ නම් ඒ ද දුක් යැ' යන්න යැ.

මහණෙනි, දැඩි ආයාස ඇති සත්වයනට 'අපි දැඩි ආයාසයෙන් පෙළෙන සුලු නොවන්නමෝ නම්, දැඩි ආයාසයෙක් අප කරා නො එන්නේ නම්, ඒ ඉතා යෙහෙකැ' යි මෙසේ ආශාවෙක් උපදී. එහෙත් මෙය ආශායෙන් ලැබියැ හැක්කෙක් නො වේ. මෙය ද 'යමක් කැමැත්තේ එය නො ලබන්නේ නම් ඒ ද දුක් යැ' යන්න යැ.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ සඩ්ධිතෙතන පඤ්චුපාදනකඛන්ධා දුක්ඛා: සෙය්‍ය-
පීදං රුප්පාදනකඛන්ධො වේදනුපාදනකඛන්ධො සඤ්ඤුපාදනකඛන්ධො සඛ්ඛා-
රුපාදනකඛන්ධො වි ඤ්ඤුපාදනකඛන්ධො. ඉමෙ වුවවන්ති භික්ඛවෙ සඩ්ධි-
තෙතන පඤ්චුපාදනකඛන්ධාපි දුක්ඛා, ඉදං වුවවති භික්ඛවෙ දුක්ඛං අරියසච්චං.

26. කතමඤ්ඤ භික්ඛවෙ දුක්ඛසමුදයො අරියසංච්චං: යායං තණ්හා
පොනොභවිකා නන්දිරාගසභගතා තත්‍ර තත්‍රාභිනන්දීති, සෙය්‍යපීදං: කාම-
තණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා.

සා ඛො පනෙසා භික්ඛවෙ තණ්හා කඤ්ඤ උපපජ්ජමානා උප-
ජ්ජති: කඤ්ඤ ගිවිසමානා නිවිසති: යං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං
එතෙසා තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති, එතං නිවිසමානා නිවිසති.
කිඤ්ඤ ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං: වකුඤ්ඤ ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං,
එතෙසා තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති, එතං නිවිසමානා නිවිසති.
සොතං ලොකෙ -පෙ- සාතං ලොකෙ -පෙ- ජීව්හා ලොකෙ -පෙ- කායො
ලොකෙ -පෙ- මනො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, එතෙසා තණ්හා
උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති, එතං නිවිසමානා නිවිසති.

රූපා ලොකෙ -පෙ- සද්ද ලොකෙ -පෙ- ගන්ධා ලොකෙ -පෙ- රසා
ලොකෙ -පෙ- ඵොඤ්ඤා ලොකෙ -පෙ- ධම්මා ලොකෙ පියරූපං සාත-
රූපං, එතෙසා තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති, එතං නිවිසමානා නිවිසති.

වකුඤ්ඤ විඤ්ඤාණං ලොකෙ -පෙ- සොතවිඤ්ඤාණං -පෙ- සාතවිඤ්ඤාණං
-පෙ- ජීව්හාවිඤ්ඤාණං -පෙ- කායවිඤ්ඤාණං -පෙ- මනොවිඤ්ඤාණං
ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං. එතෙසා තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති,
එතං නිවිසමානා නිවිසති.

වකුඤ්ඤ සමඵසෙසා -පෙ- සොතසමඵසෙසා -පෙ- සාතසමඵසෙසා -පෙ-
ජීව්හාසමඵසෙසා -පෙ- කායසමඵසෙසා -පෙ- මනොසමඵසෙසා ලොකෙ
පියරූපං සාතරූපං, එතෙසා තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති, එතං
නිවිසමානා නිවිසති.

මහණෙනි, සැකෙවින් දුක් වූ පංච උපාදන සකන්ධයෝ නම් කවුරු ද යත්: ඒ රූප උපාදන සකන්ධය, වේදනෝපාදන සකන්ධය, සංඥෙ-පාදන සකන්ධය, සංඝාතෝපාදන සකන්ධය, විඤ්චෝපාදන සකන්ධය යන මොහු ය. මහණෙනි, මොහු පංච උපාදන සකන්ධයෝ දුක්භ යි කියනු ලැබෙත්. මහණෙනි, මෙය දුඛායතීසත්‍ය යැ යි කියනු ලැබේ.

26. මහණෙනි, දුඛසමුදයායතී සත්‍යය කවරේ ද යත්: පුනර්භවය ඇති කරන සුලු වූ, නන්දිරාගය හා එක් වැ ගිය, ඒ ඒ උපනුපත් අත්බවහි සතුටු වන, කාමතෘෂ්ණා භවතෘෂ්ණා විභවතෘෂ්ණා යන යම් තෘෂ්ණාවෙක් වේ ද එය යැ.

මහණෙනි, ඒ තෘෂ්ණාව උපදනේ කොහි උපදී ද? නැවැත නැවැත පවත්නේ (පිහිටනුයේ) කොහි පවතී ද? (පිහිටා ද?) යත්: යමෙක් ලොවැ ප්‍රිය සම්භාවයෙක් මධුර සම්භාවයෙක් වේ ද, ඒ තෘෂ්ණාව පහළ වනුයේ මෙහි පහළ වෙයි, පිහිටනුයේ මෙහි පිහිටයි. කිමෙක් නම් ලොවැ ප්‍රිය සම්භාවයෙක් මධුර සම්භාවයෙක් වේ ද යත්: වක්ඝුස (ඇස) ලොවැ ප්‍රිය සම්භාවයෙක, මධුර සම්භාවයෙක. ඒ තෘෂ්ණාව උපදිනුයේ මෙහි උපදී, පිහිටනුයේ මෙහි පිහිටයි. ශ්‍රෝත්‍රය (කන) ... ස්‍රාණය (නාසය) ... ජිහ්වා (දිව) ... කය ... මනස ලොවැ ප්‍රිය සම්භාවයෙක, මධුර සම්භාවයෙක. ඒ තෘෂ්ණාව උපදිනුයේ මෙහි උපදී, පිහිටනුයේ මෙහි පිහිටයි.

රූපයෝ ... ඉබ්දයෝ ... භන්ධයෝ ... රසයෝ ... ස්ප්‍රෂ්-ච්චායෝ ... ධර්මාලම්බනයෝ ලොවැ ප්‍රිය සම්භාව ය යැ, මධුර සම්භාවය යැ. ඒ තෘෂ්ණාව උපදිනුයේ මෙහි උපදී, පිහිටනුයේ මෙහි පිහිටයි.

වක්ඝුර්විඤ්චනය ... ශ්‍රෝත්‍රවිඤ්චනය ... ස්‍රාණවිඤ්චනය ... ජිහ්වාවිඤ්චනය ... කාය විඤ්චනය ... මනෝ විඤ්චනය ලොවැ ප්‍රිය සම්භාවයෙක, මධුර සම්භාවයෙක. ඒ තෘෂ්ණාව උපදිනුයේ මෙහි උපදී, පිහිටනුයේ මෙහි පිහිටයි.

වක්ඝුසංස්පර්ශය ... ශ්‍රෝත්‍රසංස්පර්ශය ... ස්‍රාණසංස්පර්ශය ... ජිහ්වාසංස්පර්ශය ... කායසංස්පර්ශය ... මනාසංස්පර්ශය ප්‍රිය සම්භාවයෙක, මධුර සම්භාවයෙක. ඒ තෘෂ්ණාව උපදිනුයේ මෙහි උපදී, පිහිටනුයේ මෙහි පිහිටයි.

චක්ඛුසමඵසසජා වේදනා -පෙ- සොතසමඵසසජා වේදනා -පෙ-
සානසමඵසසජා වේදනා -පෙ- ජීව්හාසමඵසසජා වේදනා -පෙ-
කායසමඵසසජා වේදනා -පෙ- මනෝසමඵසසජා වේදනා ලොකෙ
පියරූපං සාතරූපං, එතෙසා තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති, එසු
නිව්ච්චමානා නිව්ච්චති.

රූපසඤ්ඤා -පෙ- සද්දසඤ්ඤා -පෙ- ගන්ධසඤ්ඤා -පෙ- රස සඤ්ඤා
-පෙ- ඵොඪබ්බසඤ්ඤා -පෙ- ධම්මසඤ්ඤා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං,
එතෙසා තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති, එසු නිව්ච්චමානා නිව්ච්චති.

රූපසංකේතනා -පෙ- සද්දසංකේතනා -පෙ- ගන්ධසංකේතනා -පෙ-
රසසංකේතනා -පෙ- ඵොඪබ්බසංකේතනා -පෙ- ධම්මසංකේතනා
ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, එතෙසා තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති,
එසු නිව්ච්චමානා නිව්ච්චති.

රූපතණ්හා -පෙ- සද්දතණ්හා -පෙ- ගන්ධතණ්හා -පෙ- රසතණ්හා
ලොකෙ -පෙ- ඵොඪබ්බතණ්හා -පෙ- ධම්මතණ්හා ලොකෙ පියරූපං
සාතරූපං, එතෙසා තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති, එසු නිව්ච්චමානා
නිව්ච්චති.

රූපචිතකේකා -පෙ- සද්දචිතකේකා -පෙ- ගන්ධචිතකේකා -පෙ-
රසචිතකේකා -පෙ- ඵොඪබ්බචිතකේකා -පෙ- ධම්මචිතකේකා ලොකෙ
පියරූපං සාතරූපං එතෙසා තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති, එසු
නිව්ච්චමානා නිව්ච්චති.

රූපච්චාරො -පෙ- සද්දච්චාරො -පෙ- ගන්ධච්චාරො -පෙ- රස-
ච්චාරො -පෙ- ඵොඪබ්බච්චාරො -පෙ- ධම්මච්චාරො ලොකෙ
පියරූපං සාතරූපං එතෙසා තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති, එසු
නිව්ච්චමානා නිව්ච්චති.

ඉදං වූවන් භික්ඛවෙ දුක්ඛසමුදයො අරියසච්චං.

චක්ඛුසංස්පර්ශයෙන් උපදනා වේදනාව . . . ශ්‍රොත්‍රසංස්පර්ශයෙන් උපදනා වේදනාව . . . ස්ප්‍ර්ශසංස්පර්ශයෙන් උපදනා වේදනාව . . . ජීව්වාසංස්පර්ශයෙන් උපදනා වේදනාව . . . කායසංස්පර්ශයෙන් උපදනා වේදනාව . . . මනාසංස්පර්ශයෙන් උපදනා වේදනාව ලොච්ඡුය ස්වභාවයෙක, මධුර ස්වභාවයෙක. ඒ තෘෂ්ණාව උපදිනුයේ මෙහි උපදී, පිහිටනුයේ මෙහි පිහිටයි.

රූපසංඤ්ච . . . ඔබ්බසංඤ්ච . . . ගන්ධසංඤ්ච . . . රසසංඤ්ච . . . ස්ප්‍ර්ශ්ච ව්‍යා සංඤ්ච . . . ධර්මසංඤ්ච ලොච්ඡුය ස්වභාවයෙක, මධුර ස්වභාවයෙක. ඒ තෘෂ්ණාව උපදිනුයේ මෙහි උපදී, පිහිටනුයේ මෙහි පිහිටයි.

රූප සංඤ්චේතනාව . . . ඔබ්බ සංචේතනාව . . . ගන්ධසංචේතනාව . . . රස සංචේතනාව . . . ස්ප්‍ර්ශ්ච ව්‍යා සංචේතනාව . . . ධර්ම සංචේතනාව ලොච්ඡුය ස්වභාවයෙක, මධුර ස්වභාවයෙක. ඒ තෘෂ්ණාව උපදිනුයේ මෙහි උපදී, පිහිටනුයේ මෙහි පිහිටයි.

රූපතෘෂ්ණාව . . . ඔබ්බ තෘෂ්ණාව . . . ගන්ධතෘෂ්ණාව . . . රස-තෘෂ්ණාව . . . ස්ප්‍ර්ශ්ච ව්‍යා තෘෂ්ණාව . . . ධර්මතෘෂ්ණාව ලොච්ඡුය ස්වභාවයෙක, මධුර ස්වභාවයෙක. ඒ තෘෂ්ණාව උපදිනුයේ මෙහි උපදී, පිහිටනුයේ මෙහි පිහිටයි.

රූපචිතර්කය . . . ඔබ්බචිතර්කය . . . ගන්ධචිතර්කය . . . රස-චිතර්කය . . . ස්ප්‍ර්ශ්ච ව්‍යාචිතර්කය . . . ධර්මචිතර්කය ලොච්ඡුය ස්වභාවයෙක, මධුර ස්වභාවයෙක. ඒ තෘෂ්ණාව උපදිනුයේ මෙහි උපදී, පිහිටනුයේ මෙහි පිහිටයි.

රූප විචාරය . . . ඔබ්බ විචාරය . . . ගන්ධ විචාරය . . . රස විචාරය . . . ස්ප්‍ර්ශ්ච ව්‍යා විචාරය . . . ධර්ම විචාරය ලොච්ඡුය ස්වභාවයෙක, මධුර ස්වභාවයෙක. ඒ තෘෂ්ණාව උපදිනුයේ මෙහි උපදී, පිහිටනුයේ මෙහි පිහිටයි.

මහණෙනි, මෙය දුටු සමුදයායා සත්‍යයැ යි කියනු ලැබේ.

27. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දුක්ඛනිරොධො අරියසච්චං? යො තස්ස යෙව තණ්හාය අසෙසවිරාගනිරොධො වාගො පටිනිසසග්ගො මුත්ති අනාලයො, සා ඛො පනොසා භික්ඛවෙ තණ්හා කඤ්ච පභීයමානා පභීයති. කඤ්ච නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති: යං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං එකෙසා තණ්හා පභීයමානා පභීයති, එකෙසා නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති.

කිඤ්ච ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං? චක්ඛු ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, එකෙසා තණ්හා පභීයමානා පභීයති, එකෙසා නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති. සොතං -ඵ- සාතං -ඵ- ජීව්හා -ඵ- කායො -ඵ- මනො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං. එකෙසා තණ්හා පභීයමානා පභීයති, එකෙසා නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති.

රූපා -ඵ- සඤ්ඤා -ඵ- ගන්ධා -ඵ- රසා -ඵ- ඵොච්චබ්බා -ඵ- ධම්මා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, එකෙසා තණ්හා පභීයමානා පභීයති, එකෙසා නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති.

චක්ඛුච්චිඤ්ඤාණං -ඵ- සොතච්චිඤ්ඤාණං -ඵ- සාතච්චිඤ්ඤාණං -ඵ- ජීව්හාච්චිඤ්ඤාණං -ඵ- කායච්චිඤ්ඤාණං -ඵ- මනොච්චිඤ්ඤාණං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, එකෙසා තණ්හා පභීයමානා පභීයති, එකෙසා නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති.

චක්ඛුසම්ඵසෙසා -ඵ- සොතසම්ඵසෙසා -ඵ- සාතසම්ඵසෙසා -ඵ- ජීව්හාසම්ඵසෙසා -ඵ- කායසම්ඵසෙසා -ඵ- මනොසම්ඵසෙසා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, එකෙසා තණ්හා පභීයමානා පභීයති, එකෙසා නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති.

චක්ඛුසම්ඵසසරා වෙදනා -ඵ- සොතසම්ඵසසරා වෙදනා -ඵ- සාතසම්ඵසසරා වෙදනා -ඵ- ජීව්හාසම්ඵසසරා වෙදනා -ඵ- කායසම්ඵසසරා වෙදනා -ඵ- මනොසම්ඵසසරා වෙදනා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, එකෙසා තණ්හා පභීයමානා පභීයති. එකෙසා නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති.

27. මහණෙනි, දුටු නිරෝධායඨි සත්‍යය කවරේ ද යත්: ඒ තෘෂ්ණාව ගේ ම නිරවශේෂයෙන් ක්ෂයයට පැමිණීමෙන්, නො පැවැත්මට යෑමෙන්, නිරුද්ධ වීමෙන්, ත්‍යජනයෙන්, නැවැත නො පවත්නා සේ දුරු වීමෙන්, බැඳුම් මිදීමෙන්, නො ඇලීමෙන් වේ ද එය යැ. ඒ තෘෂ්ණාව ප්‍රභීණ වන්නේ කොහි ප්‍රභීණ වේ ද? නිරුද්ධ වනුයේ කොහි නිරුද්ධ වේ ද යත්: ලොවැ යම් ප්‍රිය ස්වභාවයක් මධුර ස්වභාවයක් වේ ද, ඒ තෘෂ්ණාව ප්‍රභීණ වනුයේ මෙහි ප්‍රභීණ වෙයි, නිරුද්ධ වනුයේ මෙහි නිරුද්ධ වෙයි.

කීමෙන් නම් ලොවැ ප්‍රිය ස්වභාව මධුර ස්වභාව වේ ද යත්: වක්ඛුස (ඇස) ලොවැ ප්‍රිය ස්වභාවයක, මධුර ස්වභාවයක. ඒ තෘෂ්ණාව ප්‍රභීණ වනුයේ මෙහි ප්‍රභීණ වේ, නිරුද්ධ වනුයේ මෙහි නිරුද්ධ වෙයි. ශ්‍රොත්‍රය . . . ස්‍රාණය . . . ජිහ්වා ව . . . කාය . . . මනස ලොවැ ප්‍රිය ස්වභාවයක, මධුර ස්වභාවයක. ඒ තෘෂ්ණාව ප්‍රභීණ වනුයේ මෙහි ප්‍රභීණ වෙයි, නිරුද්ධ වනුයේ මෙහි නිරුද්ධ වෙයි.

රූපයෝ . . . ඔබ්දයෝ . . . ගන්ධයෝ . . . රසයෝ . . . ස්ප්‍රෂ්-
ටව්‍යයෝ . . . ධර්මාලම්බනයෝ ලොවැ ප්‍රිය ස්වභාව යැ, මධුර ස්වභාව
යැ. ඒ තෘෂ්ණාව ප්‍රභීණ වනුයේ මෙහි ප්‍රභීණ වේ. නිරුද්ධ වනුයේ
මෙහි නිරුද්ධ වේ.

වක්ඛුර්විඤානය . . . ශ්‍රොත්‍ර විඤානය . . . ස්‍රාණ විඤානය . . .
ජිහ්වා විඤානය . . . කාය විඤානය . . . මනෝ විඤානය ලොවැ ප්‍රිය
ස්වභාව යැ, මධුර ස්වභාව යැ. ඒ තෘෂ්ණාව ප්‍රභීණ වනුයේ මෙහි ප්‍රභීණ
වේ, නිරුද්ධ වනුයේ මෙහි නිරුද්ධ වේ.

වක්ඛු: සංස්පර්ශය . . . ශ්‍රොත්‍ර සංස්පර්ශය . . . ස්‍රාණ සංස්පර්ශය
. . . ජිහ්වා සංස්පර්ශය . . . කාය සංස්පර්ශය මනා: සංස්පර්ශය
ලොවැ ප්‍රිය ස්වභාවය යැ, මධුර ස්වභාවයැ ඒ තෘෂ්ණාව ප්‍රභීණ වනුයේ
මෙහි ප්‍රභීණ වේ, නිරුද්ධ වනුයේ මෙහි නිරුද්ධ වේ.

ලොවැ වක්ඛු:සංස්පර්ශජ වේදනාව . . . ශ්‍රොත්‍රසංස්පර්ශජ වේදනාව
. . . ස්‍රාණසංස්පර්ශජ වේදනාව . . . ජිහ්වාසංස්පර්ශජ වේදනාව, . . . කාය
සංස්පර්ශජ වේදනාව . . . මනා:සංස්පර්ශජ වේදනාව ලොවැ ප්‍රිය ස්වරූප
යැ, මධුර ස්වරූප යැ. ඒ තෘෂ්ණාව ප්‍රභීණ වනුයේ මෙහි ප්‍රභීණ වේ,
නිරුද්ධ වනුයේ මෙහි නිරුද්ධ වේ.

රූපසඤ්ඤා -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- ගන්ධසඤ්ඤා -පෙ- රසසඤ්ඤා -පෙ- ඵොට්ඨංඛසඤ්ඤා -පෙ- ධම්මසඤ්ඤා ලොකෙ පියරූපං. සාතරූපං එසෙසා තණ්හා පභියමානා පභියති, එසු නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති.

රූපසංකේතනා -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- ගන්ධ සංවේතනා -පෙ- රසසංවේතනා -පෙ- ධම්මසංකේතනා ලොකෙ පියරූපං. සාතරූපං, එසෙසා තණ්හා පභියමානා පභියති, එසු නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති.

රූපතණ්හා -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- ගන්ධතණ්හා -පෙ- රසතණ්හා -පෙ- ඵොට්ඨංඛතණ්හා -පෙ- ධම්මතණ්හා ලොකෙ පියරූපං. සාතරූපං, එසෙසා තණ්හා පභියමානා පභියති, එසු නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති.

රූපචිතකෙකා -පෙ- සඤ්චිතකෙකා -පෙ- ගන්ධචිතකෙකා -පෙ- රසචිතකෙකා -පෙ- ඵොට්ඨංඛචිතකෙකා -පෙ- ධම්මචිතකෙකා ලොකෙ පියරූපං. සාතරූපං, එසෙසා තණ්හා පභියමානා පභියති, එසු නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති.

රූපවිචාරො -පෙ- සඤ්චිචාරො -පෙ- ගන්ධවිචාරො -පෙ- රසවිචාරො -පෙ- ඵොට්ඨංඛවිචාරො -පෙ- ධම්මවිචාරො ලොකෙ පියරූපං. සාතරූපං, එසෙසා තණ්හා පභියමානා පභියති, එසු නිරුජ්ඣමානා නිරුජ්ඣති.

ඉදං චූළචති භික්ඛවෙ දුක්ඛනිරෝධො අරියසච්චං.

28. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පට්ඨද අරියසච්චං: අයමෙව අරියො අට්ඨංඛිනිකො මග්ගො, සෙයාර්ථදං: සමොද්ධිසි සමොසධිකප්පො සමොචාරො සමොකමමනො සමොආචාරො සමොචාරො සමොසති සමොසමාධි.

කතමා ච භික්ඛවෙ සමොද්ධිසි? යං ඛො භික්ඛවෙ දුක්ඛ ඤාණං දුක්ඛසමුදයෙ ඤාණං දුක්ඛනිරෝධෙ ඤාණං දුක්ඛනිරෝධගාමිනියා පට්ඨද ය ඤාණං, අයං චූළචති භික්ඛවෙ සමොද්ධිසි.

කතමො ච භික්ඛවෙ සමොසධිකප්පො? නොක්ඛමමසඛකප්පො අබ්බාපාදසඛකප්පො අච්චිංසාසඛකප්පො. අයං චූළචති භික්ඛවෙ සමොසධිකප්පො.

රූප සංඤ්ච . . . ශබ්ද සංඤ්ච . . . ගන්ධ සංඤ්ච . . . රස සංඤ්ච . . . ස්ප්‍රෂ්ඨව්‍ය සංඤ්ච . . . ලොච්ඤ්ච ධර්ම සංඤ්ච ප්‍රිය ස්වභාවයෙක, මධුර ස්වභාවයෙක. ඒ තෘෂ්ණාව ප්‍රභීණ වනුයේ මෙහි ප්‍රභීණ වෙයි, නිරුද්ධ වනුයේ මෙහි නිරුද්ධ වෙයි.

රූප සංවේතනාව . . . ශබ්ද සංවේතනාව . . . ගන්ධ සංවේතනාව . . . රස සංවේතනාව . . . ස්ප්‍රෂ්ඨව්‍ය සංවේතනාව . . . ධර්ම-සංවේතනාව ලොච්ඤ්ච ප්‍රිය ස්වභාවයෙක. මධුර ස්වභාවයෙක. ඒ තෘෂ්ණාව ප්‍රභීණ වනුයේ මෙහි ප්‍රභීණ වේ, නිරුද්ධ වනුයේ මෙහි නිරුද්ධ වෙයි.

රූප තෘෂ්ණාව . . . ශබ්දතෘෂ්ණාව . . . ගන්ධ තෘෂ්ණාව . . . රස තෘෂ්ණාව . . . ස්ප්‍රෂ්ඨව්‍ය තෘෂ්ණාව . . . ධර්මතෘෂ්ණාව ලොච්ඤ්ච ප්‍රිය-ස්වභාවයෙක, මධුර ස්වභාවයෙක. ඒ තෘෂ්ණාව ප්‍රභීණ වනුයේ මෙහි ප්‍රභීණ වේ, නිරුද්ධ වනුයේ මෙහි නිරුද්ධ වෙයි.

රූප විතර්කය . . . ශබ්ද විතර්කය . . . ගන්ධ විතර්කය . . . රස විතර්කය . . . ස්ප්‍රෂ්ඨව්‍ය විතර්කය . . . ධර්ම විතර්කය ලොච්ඤ්ච ප්‍රිය ස්වභාවයෙක, මධුර ස්වභාවයෙක. තෙල තෘෂ්ණාව ප්‍රභීණ වනුයේ මෙහි ප්‍රභීණ වෙයි, නිරුද්ධ වනුයේ මෙහි නිරුද්ධ වෙයි.

රූප විචාරය . . . ශබ්ද විචාරය . . . ගන්ධ විචාරය . . . රස විචාරය . . . ස්ප්‍රෂ්ඨව්‍ය විචාරය . . . ධර්ම විචාරය ලොච්ඤ්ච ප්‍රිය ස්වභාව-යෙක, මධුර ස්වභාවයෙක. තෙල තෘෂ්ණාව ප්‍රභීණ වනුයේ මෙහි ප්‍රභීණ වෙයි, නිරුද්ධ වනුයේ මෙහි නිරුද්ධ වෙයි.

මහණෙනි, මෙය දුෂ්චිතරොධායනී සත්‍ය යැ යි කියනු ලැබේ.

28. මහණෙනි, දුෂ්චිතරොධගාමීනී ප්‍රතිපදයනී සත්‍යය කවරේ ද යත්: ඒ සමාග්දෘෂ්ටිය සමාක්සංකල්පය සමාග්වචනය, සමාක්කර්මාන්තය, සමාගාජීවය, සමාග්ව්‍යායාමය, සමාක් සමානිය, සමාක්සමාධිය යන මේ ආයනී අෂ්ටාධිගික මාර්ගය මැ යැ.

මහණෙනි, සමාග්දෘෂ්ටිය කවර යැ? මහණෙනි, දුෂ්චිතරොධගාමීනී සත්‍යයෙහි යම් දැනීමක්, දුෂ්චිතරොධගාමීනී ප්‍රතිපදයෙහි යම් දැනීමක්, දුෂ්චිතරොධගාමීනී සත්‍යයෙහි යම් දැනීමක්, දුෂ්චිතරොධගාමීනී ප්‍රතිපදයෙහි යම් දැනීමක් වේ ද, මහණෙනි, මෙය සමාග්දෘෂ්ටි යැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සමාක් සංකල්පය කවර යැ? නොමනාමා සංකල්පය, අව්‍යාපාද සංකල්පය, අවිභිංසාසංකල්පය යන මේ සමාක් සංකල්පයැ යි කියනු ලැබේ.

කතමා ච භික්ඛවෙ සමමාචාරා? මුසාවාද වෙරමණි, පිසුනාය වාචාය වෙරමණි, ඵරුසාය වාචාය වෙරමණි, සමඵසලාපා වෙරමණි. අයං චූචන් භික්ඛවෙ සමමාචාරා.

කතමො ච භික්ඛවෙ සමමාකමමනෙතා? පාණාතිපාතා වෙරමණි, අදින්නාදනා වෙරමණි, කාමෙසුච්චජාවාරා වෙරමණි. අයං චූචන් භික්ඛවෙ සමමාකමමනෙතා.

කතමො ච භික්ඛවෙ සමමාආචාරො? ඉධ භික්ඛවෙ අරියසාවකො චිජ්ජාආචාරො. පහාය සමමාආචාරො ජිවිකං කපෙපති. අයං චූචන් භික්ඛවෙ සමමාආචාරො.

කතමො ච භික්ඛවෙ සමමාචාරායාමො? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ජන්දං ජනෙති වායමති වීරියං. ආරහති විතං පග්ගණතාති පදහති. උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය ජන්දං ජනෙති වායමති වීරියං. ආරහති, විතං පග්ගණතාති, පදහති. අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ජන්දං ජනෙති වායමති වීරියං. ආරහති විතං පග්ගණතාති පදහති. උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීතියා අසමමාසාය භියොගභාවාය වෙදුලලාය භාවනාය පාරිසුරියා ජන්දං ජනෙති, වායමති වීරියං. ආරහති විතං පග්ගණතාති පදහති. අයං චූචන් භික්ඛවෙ සමමාචාරායාමො.

කතමා ච භික්ඛවෙ සමමාසති? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං, වෙදනාසු වෙදනානුපසයි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං, විතෙහ විතානුපසයි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං, ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. අයං චූචන් භික්ඛවෙ සමමාසති.

මහණෙනි, සමාග්චවනස කවර යැ? මුසවායෙන් වැළැක්ම, පෙහෙසුන් බසින් වැළැක්ම, පරොස් බසින් වැළැක්ම, හිස් තෙප්ලෙන් වැළැක්ම යන මොහු යැ. මහණෙනි, මේ සමාග්චවනසැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සමාක් කර්මාන්තස කවර යැ? පණ්ඩායෙන් වැළැක්ම, අයිතාදනින් වැළැක්ම, කාමයන්හි වරදවා හැසිරීමෙන් වැළැක්ම යන මොහු යැ. මහණෙනි, මේ සමාක් කර්මාන්ත යැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සමාක්ආජීවස කවර යැ? මහණෙනි, මෙහි අරී සවු තෙම මීර්යා ආජීවස හැර, සමාක් ආජීවයෙන් දිවි පවත්වයි. මහණෙනි, මෙය සමාගාජීව නමැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සමාග්ච්ඤායාමස කවර යැ? මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙම නො උපන් ලාමක අකුසල් දහමුත් ගේ නොඉපැදීම පිණිස රිසිය උපදවයි, වෑයම් කෙරෙයි, වැර වඩයි, සිත ඔසොවයි, ප්‍රධන්වීයා කෙරෙයි. උපන් ලාමක අකුසල් දහමුත් දුරුළුම පිණිස රිසිය උපදවයි, වෑයම් කෙරෙයි, වැර වඩයි, සිත ඔසොවයි, ප්‍රධන් (වීයා) කෙරෙයි. නො උපන් කුසල් දහමුත් ගේ ඉපැදීම පිණිස රිසිය උපදවයි, වෑයම් කෙරෙයි, වැර වඩයි, සිත ඔසොවයි, ප්‍රධන් කෙරෙයි. උපන් කුසල් දහමුත් සිටිනු පිණිස, නො නැස්ම පිණිස, බොහෝ වනු පිණිස, මහත් බව පිණිස, භාවනායෙන් පිරිපුන් වනු පිණිස රිසිය දනවයි, වෑයම් කෙරෙයි, වැර වඩයි, සිත ඔසොවයි, ප්‍රධන් කෙරෙයි. මහණෙනි, මෙය සමාග් ච්ඤායාමසැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සමාක් ස්මාකිය කවර යැ? මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙම කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ, මනා දැනුම් ඇත්තේ, සිහි ඇත්තේ, කාය සංඛ්‍යාත ලොව කෙරෙහි අභිධ්‍යාව ද (කාමච්ඡන්දය ද), දෙමනස ද (ච්ඤාපාදය ද සෙසු නිවරණ ද) සන්තිද්‍රවා කර්ම කයෙහි කායානුපස්සනාව වඩන සුලු වැ වෙසෙයි. කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ, මනා නුවණ ඇත්තේ, සිහි ඇත්තේ, වේදනා ලෝකය කෙරෙහි අභිධ්‍යාව ද දෙමනසද, සන්තිද්‍රවා, වේදනාවන්හි වේදනානුපස්සනාව වඩන සුලු වැ වෙසෙයි. කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ, මනා දැනුම් ඇත්තේ, සිහි ඇත්තේ චිත්ත සංඛ්‍යාත ලෝකය කෙරෙහි අභිධ්‍යාව ද දෙමනස ද සන්තිද්‍රවා සිතෙහි චිත්තානුපස්සනාව වඩන සුලු වැ වෙසෙයි. කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ, මනා නුවණ ඇත්තේ, සිහි ඇත්තේ (නිවරණාදී) ධර්ම නමැති ලෝකය කෙරෙහි අභිධ්‍යාව ද දෙමනසද සන්තිද්‍රවා (නිවරණාදී) ධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සනාව වඩන සුලු වැ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙය සමාක් ස්මාකියැ යි කියනු ලැබේ.

කතමො ච භික්ඛවෙ සමමාසමාධි? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විච්චෙව ච කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධමෙමෙහි සවිතකකං සවිචාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං ක්ඛානං උපසමපජ්ජ විහරති, විතකකච්චාරානං චූපසමා අජ්ඣන්තං සමපසාදනං වෙතසො ඵකොදිභාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ක්ඛානං උපසමපජ්ජ විහරති. පිතියා ච විරාගා උපෙකඛකො ච විහරති. සතො ච සමපජානො සුඛඤ්ඤා කායෙන පච්ඨංවෙදෙති, යත්තං අරියා ආවිකකන්ති උපෙකඛකො සතිමා සුඛවිහාරිති, තං තතියං ක්ඛානං උපසමපජ්ජ විහරති, සුඛසස ච පහානා දුකඛසස ච පහානා සුඛෙඛව සොමනසසදෙමනසසානං අඤ්ඤිමා අදුකඛමසුඛං උපෙකඛාසතිපාරිසුඛීං චතුස්සං ක්ඛානං උපසමපජ්ජ විහරති. අයං චූළචති භික්ඛවෙ සමමාසමාධි. ඉදං චූළචති භික්ඛවෙ දුකඛනිරොධංගාමීනිපට්ඨපද අරියසචං.

29. ඉති අජ්ඣන්තං වා ධමෙමසු ධමමානුපසසී විහරති, ඛෙඤ්ඤා වා ධමෙමසු ධමමානුපසසී විහරති, අජ්ඣන්ත ඛෙඤ්ඤාවා ධමෙමසු ධමමානුපසසී විහරති. සමුදයධමමානුපසසී වා ධමෙමසු විහරති, වයධමමානුපසසී වා ධමෙමසු විහරති, සමුදයවයධමමානුපසසී වා ධමෙමසු විහරති.

අඤ්ඤි ධමමා'ති වා පනසස සති පච්චුපට්ඨිතා හොති යාවදෙව ඤ්ඤං-මනනාය පතිසසතිමනනාය, අනිසසිතො ච විහරති, න ච කිඤ්ඤී ලොකෙ උපාදියති,

ඵචමපි ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ධමෙමසු ධමමානුපසසී විහරති චතුස්ස අරියසචෙචසු.

මහණෙනි, සමාක් සමාධිය කවර යැ? මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙම කාමයන් හෙන් වෙන් වැ මැ, අකුසල් දහමුත් හෙන් වෙන් වැ මැ, විතර්ක සහිත වූ, විචාර සහිත වූ විචේතයෙන් උපන්, ප්‍රීතිය හා සුවය ඇති පළමු දහන ලැබ වෙසෙයි, විතර්ක විචාර දෙදෙනා හේ සන්සිද්ධිමෙන් සිය සතන්හි මනා පැහැදීම ඇති කරන, සිතූ එකඟ බව ඇති, විතර්ක රහිත වූ, විචාර රහිත වූ, චිත්ත සමාධියෙන් උපන්, ප්‍රීතිය හා සුවය හා ඇති දෙවෙනි දහන ලැබ වෙසෙයි, ප්‍රීතිය ද පහවීමෙන් උපේක්ෂාව ඇත්තේ ද වෙසෙයි, සිහි ද ඇත්තේ මනා නුවණ ඇත්තේ සුවය ද නාම කයින් වීදී. 'උපේක්ෂා ඇත්තේ යැ, සිහි ඇත්තේ යැ, සුව වූසුම් ඇත්තේ යැ' යි ආයතියෝ යමක් අර්ථ කියත් ද ඒ තෙවෙනි දහන ලැබ වෙසෙයි. සුඛ වේදනාව හේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛ වේදනාව හේ ද ප්‍රභාණයෙන් පළමු කොට ම සොම්නස් දෙමනස් දෙදෙනා හේ සන්සිද්ධිමෙන් දුඃඛ වේදනා ද නැති සුඛ වේදනා ද නැති, උපේක්ෂා ස්මාති දෙදෙනා හේ පිරිසිදු බව ඇති සතර වැනි ධ්‍යානය ලැබ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙය සමාක් සමාධියැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ අරි අටැහි මහ දුඃඛනිරෝධභාමිනිප්‍රතිපදයතීසත්‍යයැ යි කියනු ලැබේ.

29. මෙසේ සිය සතන්හි වූ ධර්මයන්හි හෝ ධම්මානුපස්සනා වඩන සුලු වූයේ වෙසෙයි, මෙරමා සතන්හි වූ ධර්මයන්හි හෝ ධම්මානුපස්සනා වඩන සුලු වූයේ වෙසෙයි. විචේත සිය සතන්හි වූ ධර්මයන්හි ද විචේත මෙරමා සතන්හි වූ ධර්මයන්හි ද ධම්මානුපස්සනා වඩන සුලු වූයේ වෙසෙයි. ඒ ධර්මයන් හේ ඉපැදීමට කාරණ දක්නා සුලු වූයේ හෝ ධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සි වැ වෙසෙයි, ඒ ධර්මයන්හි වැනැස්මට කරුණු දක්නා සුලු වූයේ හෝ ධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සි වැ වෙසෙයි, විචේත ඒ ධර්මයන් හේ ඉපැදීමට කරුණු ද විචේත ඔවුන් හේ වැනැස්මට කරුණු ද දක්නා සුලු වූයේ ධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සි වැ වෙසෙයි.

දුඃඛාදි ධර්මයෝ ම ඇතැ යි (සතෙක් පුභුලෙක් නැතැ යි) හෝ ඔහුට සිහි එළැඹ සිටියේ වෙයි. ඒ මතු මත්තෙහි නුවණ වැඩෙනු පිණිස ම සිහිය වැඩෙනු පිණිස ම වෙයි. මෙසේ වූ හේ තෘෂ්ණා නිශ්ශ්‍රය දෘෂ්ටි-නිශ්ශ්‍රය දෙකින් තොර වැ ද වෙසෙයි, ලොවැ කිසිවකුත් තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි විසින් නො ගනී.

මහණෙනි, මෙසේ ම මහණ තෙම සතර ආයතී සත්‍ය ධර්මයන්හි ධම්මානුපස්සි වැ වෙසෙයි.

30. යො හි කොච්ඡි භික්ඛවෙ ඉමෙ වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය සත්තවස්සානි, තස්ස වින්තං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඛිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ අඤ්ඤ, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා.

තිට්ඨන්තු භික්ඛවෙ සත්ත වස්සානි, යො හි කොච්ඡි භික්ඛවෙ ඉමෙ වත්තාරො සති ධර්මානෙ එවං භාවෙය්‍ය ඡ වස්සානි, තස්ස වින්තං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඛිං, දිට්ඨෙව ධම්මෙ අඤ්ඤ, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා.

තිට්ඨන්තු භික්ඛවෙ ඡ වස්සානි, යො හි කොච්ඡි භික්ඛවෙ ඉමෙ වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය පඤ්ච වස්සානි, තස්ස වින්තං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඛිං, දිට්ඨෙව ධම්මෙ අඤ්ඤ, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා.

තිට්ඨන්තු භික්ඛවෙ පඤ්ච වස්සානි, යො හි කොච්ඡි භික්ඛවෙ ඉමං වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය වත්තාරි වස්සානි, තස්ස වින්තං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඛිං, දිට්ඨෙව ධම්මෙ අඤ්ඤ, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා.

තිට්ඨන්තු භික්ඛවෙ වත්තාරි වස්සානි, යො හි කොච්ඡි භික්ඛවෙ ඉමෙ වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය තිණි වස්සානි, තස්ස වින්තං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඛිං, දිට්ඨෙව ධම්මෙ අඤ්ඤ, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා.

තිට්ඨන්තු භික්ඛවෙ තිණි වස්සානි, යො හි කොච්ඡි භික්ඛවෙ ඉමෙ වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය වෙ වස්සානි, තස්ස වින්තං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඛිං, දිට්ඨෙව ධම්මෙ අඤ්ඤ, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා.

තිට්ඨන්තු භික්ඛවෙ වෙ වස්සානි, යො හි කොච්ඡි භික්ඛවෙ ඉමෙ වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය එකං වස්සං, තස්ස වින්තං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඛිං, දිට්ඨෙව ධම්මෙ අඤ්ඤ, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා.

30. මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මෙ පරිද්දෙන් මේ සතර සතිපට්ඨාන යන් සත් වසක් වඩන්නේ වී නම්, ඔහු විසින් මෙ අත්බවහි ම රහත් බව හෝ, කෙලෙසුන් හෝ ඉතිරි වූ ඇති කල්හි අනාගැමි බව හෝ, මෙසේ මේ ඵල දෙක අතුරෙන් එක්තරා ඵලයක් කැමැති විය යුතු (අපේක්ෂා කළ යුතු).

මහණෙනි, හවුරුදු සතෙක් සිටී වා. මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මෙ පරිද්දෙන් මේ සතර සතිපට්ඨාන යන් සාහුරුද්දක් වඩන්නේ නම්, ඔහු විසින් මෙ අත්බවහි ම රහත් බව හෝ, කෙලෙසුන් ඉතිරි වූ ඇති කල්හි අනාගැමි බව හෝ, මෙසේ මේ ඵල දෙක අතුරෙන් එක්තරා ඵලයක් කැමැති විය යුතු.

මහණෙනි, හවුරුදු සයෙක් සිටී වා. මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මේ සතර සතිපට්ඨාන යන් පස් හවුරුද්දක් මෙසේ වඩන්නේ නම්, ඔහු විසින් මෙ අත්බවහි ම රහත් බව හෝ, කෙලෙසුන් ඉතිරි වූ ඇති කල්හි අනාගැමි බව හෝ, මෙසේ මේ ඵල දෙක අතුරෙන් එක්තරා ඵලයක් කැමැති විය යුතු.

මහණෙනි, පස් වසෙක් සිටීවා. මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මේ සතර සතිපට්ඨාන යන් මෙ පරිද්දෙන් සිවු වසක් වඩන්නේ වී නම්, ඔහු විසින් මෙ අත් බවහි ම රහත් බව හෝ, කෙලෙසුන් ඉතිරි වූ ඇති කල්හි අනාගැමි බව හෝ, මෙසේ මේ දෙක අතුරෙන් එක්තරා ඵලයක් කැමැති විය යුතු.

මහණෙනි, සිවු වසෙක් සිටී වා. මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මේ සතර සතිපට්ඨාන යන් මෙ පරිද්දෙන් තුන් වසක් වඩන්නේ වී නම්, ඔහු විසින් මෙ අත්බවහි ම රහත් බව හෝ, කෙලෙසුන් ඉතිරි වූ ඇති කල්හි අනාගැමි බව හෝ, මෙසේ මේ ඵල දෙක අතුරෙන් එක්තරා ඵලයක් කැමැති විය යුතු.

මහණෙනි, තුන් වසෙක් සිටී වා. මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මේ සතර සතිපට්ඨාන යන් මෙ පරිද්දෙන් දෙ වසක් වඩන්නේ වී නම්, ඔහු විසින් මෙ අත්බවහි ම රහත් බව හෝ, කෙලෙසුන් ඉතිරි වූ ඇති කල්හි අනාගැමි බව හෝ, මෙසේ මේ ඵල දෙක අතුරෙන් එක්තරා ඵලයක් කැමැති විය යුතු.

මහණෙනි, දෙ වසෙක් සිටී වා. මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මේ සතර සතිපට්ඨාන යන් මෙ පරිද්දෙන් එක් වසක් වඩන්නේ වී නම්, ඔහු විසින් මෙ අත්බවහි ම රහත් බව හෝ කෙලෙසුන් ඉතිරි වූ ඇති කල්හි අනාගැමි බව හෝ, මෙසේ මේ ඵල දෙක අතුරෙන් එක්තරා ඵලයක් කැමැති විය යුතු.

31. තිට්ඨන්තු භික්ඛවෙ එකං වසං. යො හි කොච්චි භික්ඛවෙ ඉමෙ වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය සත්ත මාසානි, තස්ස චිත්තං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඛිං, දිට්ඨව ධම්මෙ අඤ්ඤ, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා.

තිට්ඨන්තු භික්ඛවෙ සත්ත මාසානි, යො හි කොච්චි භික්ඛවෙ ඉමෙ වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය ඡ මාසානි. තස්ස චිත්තං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඛිං, දිට්ඨව ධම්මෙ අඤ්ඤ, සති වා උපාදි-
සෙසෙ අනාගාමිතා.

තිට්ඨන්තු භික්ඛවෙ ඡ මාසානි, යො හි කොච්චි භික්ඛවෙ ඉමෙ වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය පඤ්ඤ මාසානි, තස්ස චිත්තං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඛිං, දිට්ඨව ධම්මෙ අඤ්ඤ, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා.

තිට්ඨන්තු භික්ඛවෙ පඤ්ඤ මාසානි, යො හි කොච්චි භික්ඛවෙ ඉමෙ වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ. එවං භාවෙය්‍ය වත්තාරි මාසානි තස්ස චිත්තං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඛිං, දිට්ඨව ධම්මෙ අඤ්ඤ, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා.

තිට්ඨන්තු භික්ඛවෙ වත්තාරි මාසානි, යො හි කොච්චි භික්ඛවෙ ඉමෙ වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය තීණි මාසානි, තස්ස චිත්තං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඛිං, දිට්ඨව ධම්මෙ අඤ්ඤ, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා.

තිට්ඨන්තු භික්ඛවෙ තීණි මාසානි, යො හි කොච්චි භික්ඛවෙ ඉමෙ වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය චෙ මාසානි, තස්ස චිත්තං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඛිං, දිට්ඨව ධම්මෙ අඤ්ඤ, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා.

තිට්ඨන්තු භික්ඛවෙ චෙ මාසානි, යො හි කොච්චි භික්ඛවෙ ඉමෙ වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය එකං මාසං, තස්ස චිත්තං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඛිං, දිට්ඨව ධම්මෙ අඤ්ඤ, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා.

31. මහණෙනි, එක් වසෙක් සිටී වා. මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මේ සතර සතිපට්ඨානායන් මෙ පරිද්දෙන් සත් මසක් වඩන්නේ වී නම්, ඔහු විසින් මෙ අත්ඛවහි ම රහත් බව හෝ, කෙලෙසුන් ඉතිරි වූ ඇති කල්හි අනාගැමී බව හෝ, මෙසේ මේ ඵල දෙක අතුරෙන් එක්තරා ඵලයෙක් කැමැති විය යුතු.

මහණෙනි, සත් මසෙක් සිටී වා. මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මේ සතර සතිපට්ඨානායන් මෙ පරිද්දෙන් ස මසක් වඩන්නේ වී නම්, ඔහු විසින් මෙ අත්ඛවහි ම රහත් බව හෝ, කෙලෙසුන් ඉතිරි වූ ඇති කල්හි අනාගැමී බව හෝ, මෙසේ මේ ඵල දෙකින් එක්තරා ඵලයෙක් කැමැති විය යුතු.

මහණෙනි, ස මසෙක් සිටී වා. මහණෙනි, යම් කිසිවෙක් මේ සතර සතිපට්ඨානායන් මෙ පරිද්දෙන් පස් මසක් වඩන්නේ වී නම්, ඔහු විසින් මෙ අත්ඛවහි ම රහත් බව හෝ, කෙලෙසුන් ඉතිරි වූ ඇති කල්හි අනාගැමී බව හෝ, මෙසේ මේ පල දෙක අතුරෙන් එකෙක් කැමැති විය යුතු.

මහණෙනි, පස් මසෙක් සිටී වා. යම් කිසිවෙක් මේ සතර සතිපට්ඨානායන් සිවු මසක් මෙ පරිද්දෙන් වඩන්නේ වී නම්, ඔහු විසින් මෙ අත්ඛවහි ම රහත් බව හෝ කෙලෙසුන් ඉතිරි වූ ඇති කල්හි අනාගැමී බව හෝ, මෙසේ මේ පල දෙක අතුරෙන් එකෙක් කැමැති විය යුතු.

මහණෙනි, සිවු මසෙක් සිටී වා. යම් කිසිවෙක් මේ සතර සතිපට්ඨානායන් තුන් මසක් මෙ පරිද්දෙන් වඩන්නේ වී නම්, ඔහු විසින් මෙ අත්ඛවහි ම රහත් බව හෝ, කෙලෙසුන් ඉතිරි වූ ඇති කල්හි අනාගැමී බව හෝ, මෙසේ මේ ඵල දෙක අතුරෙන් එකෙක් කැමැති විය යුතු.

මහණෙනි, තුන් මසෙක් සිටී වා. යම් කිසිවෙක් මේ සතර සතිපට්ඨානායන් දෙ මසක් මෙ පරිද්දෙන් වඩන්නේ වී නම්, ඔහු විසින් මෙ අත්ඛවහි ම රහත් බව හෝ කෙලෙසුන් ඉතිරි වූ ඇති කල්හි අනාගැමී බව හෝ, මෙසේ මේ ඵල දෙක අතුරෙන් එකෙක් කැමැති විය යුතු.

මහණෙනි, දෙ මසෙක් සිටී වා. යම් කිසිවෙක් මේ සතර සතිපට්ඨානායන් මසක් මෙ පරිද්දෙන් වඩන්නේ වී නම්, ඔහු විසින් මෙ අත්ඛවහි ම රහත් බව හෝ, කෙලෙසුන් ඉතිරි වූ ඇති කල්හි අනාගැමී බව හෝ, මෙසේ මේ ඵල දෙක අතුරෙන් එකෙක් කැමැති විය යුතු.

තිට්ඨතු භික්ඛවෙ මාසො, යො හි කොච්චි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය අධිච්චාසං, තස්ස චිත්තං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඛිං, දිට්ඨව ධම්මෙ අඤ්ඤ, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනා.

තිට්ඨතු භික්ඛවෙ අධිච්චාසො, යො හි කොච්චි භික්ඛවෙ ඉමෙ චත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍ය සත්තාහං, තස්ස චිත්තං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඛිං, දිට්ඨව ධම්මෙ අඤ්ඤ, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනා'ති.

32. එකායනො අයං භික්ඛවෙ මග්ගො සත්තානං විසුඛියා සොක-පරිඤ්චානං සමතිකකමාය දුක්ඛද්වේශනානං අසච්චිතමාය ඤායසස අධිගමාය නිබ්බානසස සච්ඡිකිරියාය යදිදං චත්තාරො සතිපට්ඨානා'ති ඉති යන්තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තන්ති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

මහාසතිපට්ඨානසුත්තං නිට්ඨිතං නවමං.

මහණෙනි, මසෙක් සිටී වා. යම් කිසිවෙක් මේ සතර සතිපට්ඨානායන් අධිමසක් මෙ පරිද්දෙන් වඩන්නේ වී නම්, ඔහු විසින් මෙ අත්බවහි ම රහත් බව හෝ, කෙලෙසුන් ඉතිරි වූ ඇති කල්හි අනාගැමි බව හෝ, මෙසේ මේ ඵල දෙක අතුරෙන් එකෙක් කැමැති වියැ යුතු.

මහණෙනි, අධිමසෙක් සිටී වා. යම් කිසිවෙක් මේ සතර සතිපට්ඨානායන් සතියක් මෙ පරිද්දෙන් වඩන්නේ වී නම්, ඔහු විසින් මෙ අත්බවහි ම රහත් බව හෝ කෙලෙසුන් ඉතිරි වූ ඇති කල්හි අනාගැමි බව හෝ මෙසේ මේ ඵල දෙක අතුරෙන් එකෙක් කැමැති වියැ යුතු.

32. මහණෙනි, සතර සතිපට්ඨාන නම් වූ යම් දහමෙක් ඇද්ද, මෙය සත්වයන් ගේ පිරිසිදුව පිණිස ද, සෝ වලප් ඉක්මෙනු පිණිස ද, දුක්දෙමනසුන් දුරු වනු පිණිස ද, අරි අවැහි මහට පැමිණෙනු පිණිස ද, නිවන් පසක් කරනු පිණිස ද එක් මැ මහ වේ යැ යි මෙසේ යම් වචනයෙක් කියන ලද ද, මෙය මේ යට කී දහම සඳහා කියන ලද්දේ ය.”

හඟවත් බුදුරජුහු මෙය වදළාහ. සතුටු සිතැති ඒ භික්ෂුහු හඟවත් බුදුරජුන් ගේ වචනය පිළිගත්හ.

නව වන මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රය නිමියේ යැ.

10

පායාසිසු නානං

එවං වෙ සුතං: එකං සමයං ආයස්මා කුමාරකස්සපො කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙහන සඬිං පඤ්ඤාමනෙහි භික්ඛුසතෙහි යෙන සෙතඛ්‍යා නාම කොසලානං නගරං තදවසරි. තත්‍ර සුදං ආයස්මා කුමාරකස්සපො සෙතඛ්‍යායං විහරති උත්තරෙන සෙතඛ්‍යං සිංසපාවනො.

තෙන ඛො පන සමයෙන පායාසිරාජකේසු සෙතඛ්‍යං අජ්ඣාවසති සතකුසසදං සතිණ්කලෙඨාදකං සධකේසු රාජභොග්ගං රකේසු පසෙසනදිනා කොසලෙන දිනනං රාජදයං බ්‍රහ්මදෙය්‍යං.

තෙන ඛො පන සමයෙන පායාසිසු රාජකේසු එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උපපන්නං භොති "ඉති පි නත්ථි පරො ලොකො, නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, නත්ථි සුකට්ඨකකටානං කම්මානං එලං විපාකො"ති.

2. අපසාසු ඛො සෙතඛ්‍යකා බ්‍රාහ්මණභපතිකා: "සමණො ඛලු භො කුමාරකස්සපො සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකො කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙහන සඬිං පඤ්ඤාමනෙහි භික්ඛුසතෙහි සෙතඛ්‍යං අනුපපන්නො සෙතඛ්‍යායං විහරති උත්තරෙන සෙතඛ්‍යං සිංසපාවනො. තං ඛො පන භවිත්තං කුමාරකස්සපං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අබ්‍හුග්ගානො: පණ්ඩිතො ඛ්‍යතො මෙධාවී ඛ්‍යසුතො විත්තකථී කල්‍යාණපටිභානො චුඛො වෙච අරහා ච. සාධු ඛො පන තථාරුපානං අරහතං දස්සනං භොති"ති.

10.

පායාසි රාජන්‍ය සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි කුමර කසුප් මහ තෙරණුවෝ මහණුන් පන්සියක් පමණ වූ මහත් මහණ මුළුවක් කැටු වැ කොසොල් රටු සැරි සරනුවෝ, කොසොල් රටියන් ගේ සේතව්‍යා නම් නුවරට වැඩියාහ. කුමරකසුප් මහ තෙරණුවෝ එහි සේතව්‍යා නුවරට නොදුරු උතුරු දිගැ සිංසපා වනයෙහි (ඇට්ටේරිය කැලැයෙහි) වැඩ වෙසෙති.

එ සමයෙහි වනාහි පායාසි නම් රාජන්‍ය (දබ්බෙස් නොලත් රජ) තෙම බහුජනාකීර්ණ වූ, තණ දඩු දිය යන මෙයින් යුක්ත වූ, බොහෝ ධාන්‍ය ඇති, රජු ගෙන් ලත් තමා ගේ පරිභෝග වස්තුව වූ, රජුහු ගේ දයාදාය වූ, පසේනදී කොසොල් රජුහු දුන් ශ්‍රේෂ්ඨ ත්‍යාගය වූ සේතව්‍යා නගරයෙහි වෙසෙයි.

එකල පායාසි රාජන්‍යයාහට “මේ කරුණින් පරලොවෙක් නැත, මෙසේත් මෙයින් සැවැ පරලොවැ උපදනා සත් කෙනෙක් නැත. මෙසේත් මොනොවට කළ හෝ නපුරු සේ කළ කම්මයනට එල විපාක නැතැ” යි මෙබඳු වූ ලාමක දෘෂ්ටියෙක් උපන්නේ වෙයි.

2. සේතව්‍යා නුවර වැඩි බමුණෝ ද ගැහැවියෝ ද (රටෙහි පැතිරු පැවැති) මතු දැක්වෙන කථාව ඇසුහ: “භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ ගේ ශ්‍රාවක වූ කුමරකසුප් (කුමාරකාශ්‍යප) මහණ වහන්දෑ මහණුන් පන්සියයක් පමණ වූ මහත් මහණ මුළුවක් කැටුවැ කොසොල් රටු සැරි සරනුවෝ, කොසොල් රටියන් ගේ සේතව්‍යා නුවරට වැඩියාහ, එ නුවර උතුරු දිගැ නුවරට නොදුරෙහි වූ සිංසපා වනයෙහි වැඩ වෙසෙති, ඒ භවත් කුමර කසුප් වහන් දෑ පිළිබඳ වැ ‘මොහු පණ්ඩිත භ, ව්‍යක්ත භ, ප්‍රඥාවත් භ, බහුශ්‍රැත භ, චිත්‍රකරී භ (චිසිතුරු කථා ඇත්තාහ), මනා වැටු-හෙන නුවණ ඇත්තාහ, නුවණින් වැඩි සිටියාහු ද රහත්හු ද වෙති. එබඳු රහතුන් දැක්ම වූ කලී වැඩ සිදු කරන්නෙකැ’ යි මෙසේ වූ උතුම් කීර්ති සෝභයෙක් උස් වැ නැංගේ ය” යනු යැ.

3. අඵ ඛො සෙතඛ්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා සෙතඛ්‍යාය නිකඛමීඤ්ඤා සඛ්ඛසඛඤ්ඤි ගණිභුතා උත්තරොන මුඛා ගච්ඡන්ති යෙන සිංසපාවනං. තෙන ඛො පන සමයෙන පායාසි රාජඤ්ඤා උපරිපාසාදෙ දිවාසෙය්‍යං උපගතො භොති. අද්දසා ඛො පායාසි රාජඤ්ඤා සෙතඛ්‍යකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ සෙතඛ්‍යාය නිකඛමීඤ්ඤා සඛ්ඛසඛඤ්ඤි ගණිභුතෙ උත්තරොන මුඛෙ ගච්ඡන්තෙ යෙන සිංසපාවනං. දිඤ්චා ඛන්තං ආමනොසි: කිංඤ්ඤ ඛො භො ඛන්තෙ සෙතඛ්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා සෙතඛ්‍යාය නිකඛමීඤ්ඤා සඛ්ඛසඛඤ්ඤි ගණිභුතා උත්තරොන මුඛා ගච්ඡන්ති යෙන සිංසපාවනන්ති?

“අඤ්ඤි ඛො භො සමණො කුමාරකසපො සමණසඤ්ඤා ගොතමසඤ්ඤා සාවකො කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසඤ්ඤෙන සභිං පඤ්ඤමනෙහි භික්ඛුසතෙහි සෙතඛ්‍යං අනුපපතො, සෙතඛ්‍යායං විහරති උත්තරොන සෙතඛ්‍යං සිංසපාවතෙ. තං ඛො පන භවන්තං කුමාරකසපං එවං කල්‍යාණො කිංඤ්ඤ අබ්භුග්ගතො: පණ්ඨිතො ඛන්තො මෙධාවි ඛුඤ්ඤතො විත්තකරී කල්‍යාණපටිභානො වුද්ධො වෙව අරහා වාති. තමොනං තෙ භවන්තං කුමාරකසපං දසසනාය උපසඛකමන්ති”ති.

“තෙන භි භො ඛන්තෙ යෙන සෙතඛ්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමීඤ්ඤා සෙතඛ්‍යකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ එවං වදෙහි: පායාසි භො රාජඤ්ඤා එවමාහ’ ආගමෙනතු කිර භවනො, පායාසි පි රාජඤ්ඤා සමණං කුමාරකසපං දසසනාය උපසඛකමීසසති පුරා සමණො කුමාරකසපො සෙතඛ්‍යකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ බාලෙ අබ්‍යතෙ සඤ්ඤාපෙති: ඉතිපි අඤ්ඤි පරො ලොකො, අඤ්ඤි සත්තා ඔපපාතිකා, අඤ්ඤිසුකට්ඨකකවානං කමමානං එලං විපාකො’ති. නඤ්ඤි භි භො ඛන්තෙ පරො ලොකො, නඤ්ඤි සත්තා ඔපපාතිකා නඤ්ඤි සුකට්ඨකකවානං කමමානං එලං විපාකො’ති. ‘එවං භො’ති ඛො සො ඛන්තා පායාසිසඤ්ඤා රාජඤ්ඤාසඤ්ඤා පටිසුඤ්ඤා යෙන සෙතඛ්‍යකා බ්‍රාහ්මණ-ගහපතිකා තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමීඤ්ඤා සෙතඛ්‍යකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ එතදවොච: පායාසි භො රාජඤ්ඤා එවමාහ: ආගමෙනතු කිර භවනො, පායාසි පි රාජඤ්ඤා සමණං කුමාරකසපං දසසනාය උපසඛකමීසසති”ති.

3. එ කල්හි වනාහි සේතව්‍යා නුවරැ වැසි බමුණෝ ද ගැහැවියෝ ද සේතව්‍යායෙන් නික්මැ බොහෝ බොහෝ වැ රැස් වූවාහු, එකී එකී පැත්තෙහි මුළු මුළු වැ නුවරින් පිටත්හි දී මහ මුළුවෙක් වැ එකතු වූවාහු, උතුරු දිගට මුහුණු ලා සිංසපාවනය දෙසට යන්නාහු වෙත්. එ සමයෙහි වූකලී පායාසි රාජන්‍ය තෙම සිය පහයෙහි උඩු මහල් තලයෙහි දව යහනට පැමිණියේ වෙයි. හේ (කවළියෙන් බලනුයේ) සේතව්‍යායෙන් නික් මැ බොහෝ බොහෝ වී රැස් වැ, එකී එකී පස්හි මුළු මුළු වැ නුවරින් පිටතැ දී මහ මුළුවෙක් වැ එකතු වැ, උතුරු දෙසට මුහුණු ලා සිංසපාවනය දෙසට යන සේතව්‍යාවාසී බමුණන් ද ගැහැවියන් ද දුටුයේ ම ය. දැක ක්ෂත්තෘහු බණවා, ‘හවත් ක්ෂත්තෘව, සේතව්‍යාවාසී බමුණෝත් ගැහැවියෝත් සේතව්‍යායෙන් නික් මැ, බොහෝ බොහෝ වැ රැස් වැ එකී එකී පසැ මුළු මුළු වැ නුවරින් පිටත්හි දී මහ මුළුවෙක වැ එකතු වැ, උතුරු දිගට මුහුණු ලා සිංසපාවනය දෙසට කවර හෙයින් යෙත් ද?’ යි විචාළේ ය.

“හවත, කාරණයෙක් ඇත. මහණ ගොයුමන් වහන්සේ ගේ සවු වූ කුමර කසුප් වහන්දැ මහණුන් පන්සියක් පමණ වූ මහත් මහණ මුළුවක් කැටු වැ කොසොල් රටැ සැරි සරනුවෝ කොසොල් රැටියන් ගේ සේතව්‍යා නම් නුවරට වැඩියාහු, සේතව්‍යාවට උතුරු දිගැ නුවරට නොදුරු තැනැ සිංසපා වනයෙහි වැඩ වෙසෙති. ‘ඔහු පණ්ඩිත හ, ව්‍යක්ත හ, ප්‍රඥාවත් හ බහුශ්‍රැත හ, චිත්‍රකථී හ, කල්‍යාණප්‍රතිභාන ඇතියාහු, නුවණින් වැඩී සිටියෝ ද රහත් කෙනෙක් ද වෙත්’ යි ඒ හවත් කුමර කසුප් වහන්දැ පිළිබඳ වැ උතුම් වූ කීර්ති සෝභයෙක් ඉතා උස් වැ නැංගේ වෙයි. ඔහු ඒ හවත් කුමරකසුප් වහන්දැ දක්නට එහි යෙත්” යැ යි ක්ෂත්තෘ කී ය.

“එසේ වී නම් හවත් ක්ෂත්තෘව, සේතව්‍යාවාසී ඒ බමුණන් ද ගැහැවියන් ද කරා එළැඹෙව. එළැඹැ ඔවුනට, ‘හවත්හු ඉවසත් වා (මා එන තුරු බලන් වා), කුමර කසුප් මහණ සේතව්‍යාවාසී වූ අඥාන අව්‍යක්ත බමුණනට ද ගැහැවියනට ද ‘මෙසේ මෙසේ පර ලොවෙක් ඇත, සැව පර ලොවැ උපදනා සත්තු ඇත, සුකෘත දුෂ්කෘත කර්මයනට එල විපාක ඇතැ’ යි ගිවිස්නට පෙරාතුව ම පායාසි රාජන්‍ය ද කුමරකසුප් මහණහු දක්නට එළැඹෙන්නේ යැ’ යි මෙසේ කියව, හවත් ක්ෂත්තෘව, පර ලොවෙක් නැත, උපපාදක (මෙයින් සැව පර ලොවැ උපදනා) සත්හු නැත. සුකෘත දුෂ්කෘත කර්මයනට එල විපාක නැතැ’ යි පායාසි රාජන්‍ය කී ය. ‘එසේ යැ පින්වතැ’ යි ම ඒ ක්ෂත්තෘ තෙම පායාසි රාජන්‍යයාට පිළිවදන් දී, සේතව්‍යාවාසී ඒ බමුණන් ද ගැහැවියන් ද කරා එළැඹියේ ය. එළැඹැ ඔවුන් බණවා, ‘හවත්හු මඳක් ඉවසත්වා, පායාසි රාජන්‍ය ද කුමර කසුප් මහණහු දකින්නට එළැඹෙන්නේ යැ’ යි සැළ කෙළේ ය.

4. අඵ ඛො පායාසි රාජඤ්ඤා සෙතඛාකෙහි බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙහි පරිවුතො යෙන සිංසපාවනං යෙන ආයඤ්ඤා කුමාරකසපො තෙනුපසචකම්, උපසඛිකම්චා ආයඤ්ඤා කුමාරකසපෙන සඬිං සමමොදි, සමමොදනියං කඵං සාරාණියං විතියාරෙඤා ඵකමනනං තියිදි. සෙතඛාකාපි ඛො බ්‍රාහ්මණගහපතිකා අපෙකචෙව ආයඤ්ඤා කුමාරකසපං අභිවාදෙඤා ඵකමනනං නියිදිංසු, අපෙකචෙව ආයඤ්ඤා කුමාරකසපෙන සඬිං සමමොදිංසු, සමමො නියං කඵං සාරානියං විතියාරෙඤා ඵකමනනං නියිදිංසු, අපෙකචෙව යෙනායඤ්ඤා කුමාරකසපො තෙනඤ්ඤා පනාමෙඤා ඵකමනනං නියිදි සු, අපෙකචෙව නාමගොතනං සාවෙඤා ඵකමනනං නියිදිංසු, අපෙකචෙව තුණ්හිභුතා ඵකමනනං නියිදිංසු.

5. ඵකමනනං නියිනෙතා ඛො පායාසි රාජඤ්ඤා ආයඤ්ඤා කුමාරකසපං ඵතදචොව: “අහං හි භො කසප ඵචංවාදි ඵචංදිඬිං ‘ඉති පි නඤ්ඤා පරො ලොකො, නඤ්ඤා සතතා ඔපපාතිකා, නඤ්ඤා සුකච්චකචානං කමමානං ඵලං විපාකො”ති.

“නාහං රාජඤ්ඤා ඵචංවාදිං ඵචංදිඬිං අද්දසං වා අසෙසාසි වා. කඵ හි නාම ඵචං වදෙයා: ‘ඉතිපි නඤ්ඤා පරො ලොකො, නඤ්ඤා සතතා ඔපපාතිකා, නඤ්ඤා සුකච්චකචානං කමමානං ඵලං විපාකො’ති. තෙන හි රාජඤ්ඤා තඤ්ඤාචෙඤ්ඤා පටිපුච්ඡසාමී, යඵා තෙ ඛමෙයා තඵානං ඛාකරෙයාසි. තං කිමඤ්ඤාසි රාජඤ්ඤා ඉමෙ වඤ්චමසුරියා ඉමඤ්ඤා වා ලොකෙ පරඤ්ඤා වා, දෙචා වා තෙ මනුසසා වා ති?’

“ඉමෙ භො කසප වඤ්චමසුරියා පරඤ්ඤා ලොකෙ න ඉමඤ්ඤා, දෙචා තෙ න මනුසසා’ති.

“ඉමිනා පි ඛො තෙ රාජඤ්ඤා පරියායෙන ඵචං භොතා: ඉතිපි අඤ්ඤා පරො ලොකො, අඤ්ඤා සතතා ඔපපාතිකා, අඤ්ඤා සුකච්චකචානං කමමානං ඵලං විපාකො’ති.

“කිඤ්ඤාපි හචං කසපො ඵචමාහ, අඵ ඛො ඵචං මෙ ඵඤ්ඤා භොති: ඉතිපි නඤ්ඤා පරො ලොකො, නඤ්ඤා සතතා ඔපපාතිකා, නඤ්ඤා සුකච්චකචානං කමමානං ඵලං විපාකො’ති.

4. ඉක්බිති පායාසි රාජන්‍ය තෙම සේතව්‍යාවාසි බමුණන් ද ගැහැවියන් ද විසින් පිරිවැරුණේ, සිංසපාවන්‍යට, කුමරකසුප් මහතෙරුන් වැඩ ඉන්න තැනට පැමිණියේ ය. පැමිණ, කුමරකසුප් මහ තෙරුන් හා සතුටු විය, සතුටට කරුණු වූ සිතැ රැදවියැ යුතු වූ කථා නිමවා එක් පසෙක හිඳගත්තේ ය. සේතව්‍යාවාසි බමුණෝත් ගැහැවියෝත් කෙනෙක් කුමරකසුප් තෙරුන් ආදරයෙන් වැඳ එක් පසෙක හිඳ ගත්හ, ඇතැම් කෙනෙක් කුමරකසුප් මහ තෙරුන් හා සතුටු වූහ. සතුටට කරුණු වූ සිතැ රැදවිය යුතු වූ කථා කොට නිමවා එක් පසෙක හිඳ ගත්හ. එක්තරා කෙනෙක් කුමරකසුප් මහ තෙරුන් දිසාවට දෙහොත් නමා වැඳ එක් පසෙක හිඳ ගත්හ, තව ද කෙනෙක් තමන් නම් ගොත් අස්වා එක් පසෙක හිඳ ගත්හ, සමහර දෙනෙක් නිහඬ වූ එක් පසෙක හිඳගත්හ.

5. එක් පසෙක හුන් පායාසි රාජන්‍ය තෙම කුමරකසුප් මහතෙරුන් බණවා, ‘‘භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, මම චිනාහි ‘මෙසේත් මෙසේත් පර ලොවෙක් නැත, උපපාදුක (මෙයින් සැව පර ලොවැ උපදනා) සත්හු නැත, කුශලාකුශල කර්මයන් ගේ ඵල විපාක නැතැ’ යි මෙසේ වූ වාද ඇතියෙම මෙසේ වූ දෘෂටි ඇතියෙම වෙමි’’ යි කී ය.

කුමරකසුප් — ‘‘රාජන්‍යයෙනි, මෙබඳු වාද ඇති, මෙබඳු දෘෂටි ඇති එකකු නො ම දිටිමි, නො ද ඇසිමි. ‘මෙසේ ත් මෙසේත් පර ලොවෙක් නැතැ යි උපපාදුක සත්තු නැතැ යි කුශලාකුශල කර්මයන් ගේ ඵල විපාක නැතැ’ යි කවර කරුණෙකින් මෙසේ කියවූ ද? එසේ නම් රාජන්‍යයෙනි, මෙහි ඔබ ම පිළිවිසිමි. යම් සේ ඔබට රිසියෙන්තෝ ද, එසේ එය විසඳන්න. රාජන්‍යයෙනි, ඒ කිමැ යි සිතවූ ද? මේ සඳ දෙව් පුත් ද හිරු දෙව් පුත් ද යන දෙදෙනා මෙ ලොවිහි වෙත් ද? නැත හොත් පරලොවිහි වෙත් ද? ඔහු දෙවියෝ ද? නැත හොත් මිනිස්සු ද?’’

පායාසි — ‘‘කාශ්‍යපයන් වහන්ස, මේ සඳ දෙව්පුත් හිරු දෙව්පුත් දෙදෙන පරලොවිහි වෙත්. මේ මිනිස් ලොවිහි නො වෙත්. ඔහු දෙවියෝ ය. මිනිස්සු නො වෙත්.’’

කුමාරකසුප් — ‘‘රාජන්‍යයෙනි, මේ කරුණින් ‘මෙසේත් මෙසේත් පර ලොවෙක් ඇත, උපපාදුක සත්වයෝ ඇත, කුශලාකුශල කර්මයන් ගේ ඵල විපාක ඇතැ’ යි ඔබට මෙබඳු සිතෙක් වේ වා.’’

පායාසි — ‘‘භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්සේ මෙසේ වදාරත් මට මෙහි, මෙසේ මෙසේත් පර ලොවෙක් නැත, උපපාදුක සත්වයෝ නැත, කුශලා කුශල කර්මයන් ගේ ඵල විපාක නැතැ’ යි මෙබඳු සිතෙක් වෙයි.’’

1. සඳමඛලට අධිශාභිත දෙව්පුත් සඳ දෙව්පුත් නම්. හිරුමඛලට අධිශාභිත දෙව්පුත් හිරු දෙව්පුත් නම්. ඔහු මේ මිනිස් ලොවෙහි නොවෙයි. දෙව් ලොවට අයත් වෙයි.

6. අත්ථි පන රාජඤ්ඤ පරියායො යෙන තෙ පරියායෙන එවං භොති: ‘ඉතිපි නත්ථි පරො ලොකො, නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා නත්ථි සුකට්ඨකකටානං කමමානං එලං විපාකො’ති?

“අත්ථි භො කසප පරියායො යෙන මෙ පරියායෙන එවං භොති: ‘ඉතිපි නත්ථි පරො ලොකො, නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, නත්ථි සුකට්ඨකකටානං කමමානං එලං විපාකො’ති.

“යථා කථං විය රාජඤ්ඤ?”ති.

“ඉධ මෙ භො කසප මිත්තාමච්චා ඤ්ඤානිසාලොභිතා පාණාතිපාති අදින්නාදුඨි කාමෙසු මිච්ඡාවාරි මුසාවාදි පිසුනවාවා එරුසවාවා සමථපපලාපි අභිජ්ඣාලු බ්‍යාපනනවිත්තා මිච්ඡාදිභි. තෙ අපරෙන සමයෙන ආබ්‍යාධිකා භොතති දුකඛිතා බාලහගිලානා. යදහං ජානාමි න දුති මෙ ඉමමහා ආබ්‍යාධා වුඤ්ඤිසකන්ති ත්‍යාහං උපසඛකමිත්ථා එවං වදමි: සන්ති ඛො භො එකෙ සමණව්‍යාහමණා එවංවාදිනො එවංදිභිනො යෙ තෙ පාණාතිපාති අදින්නාදුඨි කාමෙසු මිච්ඡාවාරි මුසාවාදි පිසුනවාවා එරුසවාවා සමථපපලාපි අභිජ්ඣාලු බ්‍යාපනනවිත්තා මිච්ඡාදිභි. තෙ කායසස භෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජිසකන්ති. භවනෙතා ඛො පන පාණාතිපාති අදින්නාදුඨි කාමෙසු මිච්ඡාවාරි මුසාවාදි පිසුනවාවා එරුසවාවා සමථපපලාපි අභිජ්ඣාලු බ්‍යාපනනවිත්තා මිච්ඡාදිභි. සචෙ තෙසං භවතං සමණව්‍යාහමණානං සචචං වචනං, භවනෙතා කායසස භෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජිසකන්ති. සචෙ භො කායසස භෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍යාථ, යෙන මෙ ආගන්තවා ආරොවෙය්‍යාථ: ‘ඉති පි අත්ථි පරො ලොකො, අත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, අත්ථි සුකට්ඨකකටානං කමමානං එලං විපාකො’ති. භවනෙතා ඛො පන මෙ සධායිකා පච්චධිකා යං භවනෙතභි දිඤ්ඤං, යථා සාමං දිඤ්ඤං එවමෙතං භවීසසති’ ති. තෙ මෙ ‘සාධු’ති පටිඤ්ඤවා නෙව ආගන්තවා ආරොවෙතති, න පන දුතං පභිණන්ති. අයමපි ඛො භො කසප පරියායො යෙන මෙ පරියායෙන එවං භොති: ‘ඉතිපි නත්ථි පරො ලොකො, නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, නත්ථි සුකට්ඨකකටානං කමමානං එලං විපාකො’ති.’”

6. කුමරකසුප් - “රාජන්‍යයෙනි, ‘මෙසේත් මෙසේත් පර ලොවෙක් නැත, උපපාදුක සත්වයෝ නැත, කුශලාකුශල කර්මයන් ගේ ඵල විපාක නැතැ’ යි යම් කරුණෙකින් ඔබට මෙසේ සිතෙක් වේ නම්, එසේ වූ කරුණෙක් ඇත් ද?”

පායාසි - “භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, මෙසේත් මෙසේත් පර ලොවෙක් නැත, උපපාදුක සත්වයෝ නැත, කුශලාකුශල කර්මයන් ගේ ඵල විපාක නැතැ” යි යම් කරුණෙකින් මට මෙසේ සිතෙක් වේ නම්, ඒ කරුණෙක් ඇත.

කුමරකසුප් - “ඒ කෙබඳු ද, රාජන්‍යයෙනි.?”

පායාසි - “භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, මෙහි මගේ මිත්‍රාමාත්‍යයෝ ද සහලේ නෑයෝ ද පණ්ඩා කරන්නෝ, අධිනාදන් කරන්නෝ, කාමයන්හි වැරැදූ හැසිරෙන්නෝ, මුසවා කියන්නෝ, පෙහෙසුන් තෙපලන්නෝ, පරොස් බස් බණන්නෝ, ප්‍රලාප දෙඩන්නෝ, මෙරමා සතු දෑයට ලෝභ බහුල කොටැත්තෝ, ක්‍රෝධයෙන් නපුරු වූ සිතැත්තෝ, මිසදිටු ගත්තෝ වූහ. ඔහු මෑත කලැ ආබාධ ඇත්තාහු, දුකට පැමිණියාහු, දඩ ගිලන් වූවාහු වෙත්. ‘මොහු මේ ආබාධයෙන් නො මැ නැගී සිටුනාහ’ යි යම් විටෙක දන ගනිමි ද, එ විටැ ඔවුන් කරා එළැඹ, ‘භවත්නි, යම් කෙනෙක් පණ්ඩා කරන සුලු ද, අධිනාදන් කරන සුලු ද, කාමයන්හි වැරැදූ හැසිරෙන සුලු ද, මුසවා කියන සුලු ද, පෙහෙසුන් තෙපලන සුලු ද, පරොස් බස් බණන සුලු ද, ප්‍රලාප දෙඩන සුලු ද, මෙරමා සතු දෑයට ලෝභ කරන සුලු ද, ක්‍රෝධයෙන් නපුරු වූ සිතැත්තෝ ද, මිසදිටු ගත්තෝ ද, ඔහු කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ස්ථාන වූ, විවස ව පතිත වන තැන වූ නිරයට (එහි ඉපැදීම විසින්) පැමිණෙන්නාහ’ යි මෙබඳු වාද ඇති, මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. භවත්හු වනාහි පණ්ඩා කරන සුලු ද, අධිනාදන් කරන සුලු ද, කාමයන්හි වැරැදූ හැසිරෙන සුලු ද, බොරු කියන සුලු ද, පෙහෙසුන් බස් තෙපලන සුලු ද, පරොස් බස් බණන සුලු ද, හිස් බස් දෙඩන සුලු ද, මෙරමා සතු දෑය කෙරෙහි දඩ ලෝභ උපදවන සුලු ද, ක්‍රෝධයෙන් නපුරු වූ සිත් ඇත්තෝ ද මිසදිටු ගත්තෝ ද වෙත්. ඉදින් ඒ භවත් මහණ බමුණන් ගේ වචනය සත්‍ය වී නම්, භවත්හු කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ, දුකට තැන් වූ, විවස වැ වැටෙන තැන වූ නිරයට පැමිණියාහු නම්, යම් භෙයකින් තෙපි අවුත් ‘මෙසේ මෙසේත් පරලොව ඇත, උපපාදුක සත්වයෝ ඇත, කුශලා කුශල කර්මයන් ගේ ඵල විපාක ඇතැ’ යි කියන්නාහු නම් මැනැවි. භවත්හු වූ කලී මට ඇදහියැ යුතු වචන ඇත්තෝ විශ්වාස කටයුතු වචන ඇත්තෝ වෙති. භවතුන් විසින් යමක් දක්නා ලද ද, එය මා විසින් ම දක්නා ලද්දෙක් යම් බඳු ද එබඳු ම වන්නෝ යැ’ යි මෙසේ කියමි. ඔහු මට ‘මැනැවැ’ යි පිළිවදන් දී කලුරිය කළාහු, පෙරළා අවුත් නො මැ දන්වත්, දුතියකු ද නො එවත්. භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, යම් කරුණෙකින් මට ‘මෙසේ මෙසේත් පර ලොවෙක් නැත, උපපාදුක සත්ව නැත, කුශලාකුශල කර්මයන් ගේ ඵල විපාක නැතැ’ යි මෙබඳු සිතෙක් වේ ද, එයට මේ ද එක් කරුණෙකි.”

‘තෙන හි රාජඤ්ඤ තඤ්ඤවෙඤ්ඤ පටිපුච්ඡිසාමී, යථා තෙ ඛමෙය්‍ය, තථා නං බ්‍යාකරෙය්‍යාසී. තං කිමමඤ්ඤසී රාජඤ්ඤ? ඉධ තෙ පුරිසා වොරං ආගුචාරීං ගභෙඤා දසෙසය්‍යං ‘අයං තෙ භනෙන වොරො ආගුචාරී, ඉමස්ස යං ඉච්ඡසී, තං දණ්ඨං පණෙහී’ති, තෙ ඤං එවං වදෙය්‍යාසී තෙන හි භො ඉමං පුරිසං දලහාය රජජයා පච්ඡාබාහං ගාලහබ්ඤ්ඤා බ්‍යධිඤා බුරවුණ්ඨං කාරෙඤා¹ බරසකරෙන පණවෙන රටීයාය රටීයං සිඛ්ඛාටකෙන සිඛ්ඛාටකං පරිනෙඤා දකඛිණෙන ඤාරෙන නිකඛාමෙඤා දකඛිණතො නගරසස ආසාතනෙ² සීසං ඡිඤ්ඤා’ති. තෙ ‘සාධු’ති පටිසසුඤා තං පුරිසං දලහාය රජජයා පච්ඡාබාහං ගාලහබ්ඤ්ඤා බ්‍යධිඤා බුරවුණ්ඨං කාරෙඤා බරසකරෙන පණවෙන රටීයාය රටීයං සිඛ්ඛාටකෙන සිඛ්ඛාටකං පරිනෙඤා දකඛිණෙන ඤාරෙන නිකඛාමෙඤා දකඛිණතො නගරසස ආසාතනෙ³ නිසීදපෙය්‍යං. ලභෙය්‍ය නු ඛො සො වොරො වොරසාතෙසු ‘ආගමෙනතු තාව භවනෙතා වොරසාතා අමුකසමීං මෙ ගාමෙ වා නිගමෙ වා මිඤ්ඤාමච්චා ඤාතිසා ලොහිතා, යාවාහං තෙසං උද්දසෙසඤා ආගච්ඡාමී’ති? උද්දු විපපලපනතසෙසව වොරසාතා සීසං ඡිඤ්ඤාය්‍යහති?’

“න හි සො භො කසප වොරො ලභෙය්‍ය වොරසාතෙසු: ආගමෙනතු තාව භවනෙතා වොරසාතා අමුකසමීං ගාමෙ වා නිගමෙ වා මිඤ්ඤාමච්චා ඤාතිසා ලොහිතා, යාවාහං තෙසං උද්දසෙසඤා ආගච්ඡාමී’ති. අථ ඛො නං විපපලපනතසෙසව වොරසාතා සීසං ඡිඤ්ඤාය්‍යහති.

“සො හි නාම රාජඤ්ඤ වොරො මනුසෙසා මනුසසභුතෙසු වොරසාතෙසු න ලභිසකති: ආගමෙනතු තාව භොනෙතා වොරසාතා අමුකසමීං මෙ ගාමෙ වා නිගමෙ වා මිඤ්ඤාමච්චා ඤාතිසා ලොහිතා, යාවාහං තෙසං උද්දසෙසඤා ආගච්ඡාමී’ති. කිං පන තෙ මිඤ්ඤාමච්චා ඤාතිසා ලොහිතා පාණාතිපාති අදිනනාදසී කාමෙසු මිච්ඡාචාරී මුසාවාදී පිසුනාවාචා එරුඤ්ඤාචා සමච්ඡපලාපී අභිජ්ඣාලු බ්‍යාපනාවිඤ්ඤා මිච්ඡාදිසී, තෙ කායසස භෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපනතා ලභිසකනති නිරයපාලෙසු: ‘ආගමෙනතු තාව භවනෙතා නිරයපාලා යාව මයං පායාසිසක රාජඤ්ඤසස ගන්ඤ්ඤ ආරොචෙම ඉතිපි අඤ්ඤ පරො ලොකො, අඤ්ඤ සත්ථා ඔපපාතිකා, අඤ්ඤ සුකට්ඨකකචානං කමමානං එලං විපාකො?’ති ඉමිනා පි ඛො තෙ රාජඤ්ඤ පරියායෙන එවං භොතු: ඉතිපි අඤ්ඤ පරො ලොකො, අඤ්ඤ සත්ථා ඔපපාතිකා, අඤ්ඤ සුකට්ඨකකචානං කමමානං එලං විපාකො තී.

1. කර්ඤා PTS
 2. අසාවනෙ මජ්ඣං
 3. උද්දසෙසඤා PTS උද්දසීඤ (සී.ඉ.)

කුමරකසුප් — රාජත්‍යයෙනි, එසේ වී නම්, මෙහි ඔබ ම පිළිවිසින්නෙමි. යම් සේ ඔබට රිසියෙන්තෝ ද, එසේ එය විසදන්න. රාජත්‍යයෙනි, එය කිමැ යි සිත වු ද? මෙහි ඔබේ පුරුෂයෝ වරද කරන සුලු සොරකු අල්ලා ගෙන, 'ස්වාමීනි, මේ ඔබ අණ නො තකා වරද කරන සුලු සොරෙක. මොහුට යමක් කරනු රිසියෙහුද ඒ දඩුවම පමුණුවනු මැනැවැ' යි කියා ඔබට දක්වන්නාහු නම්, ඔබ ඔවුනට 'භවත්නි, එසේ වී නම්, මේ පුරුෂයා දළ රැහැණින් පිටිතල හයා දැඩි බැම්මෙන් බැඳ කරයෙන් හිස මුඩු කරවා, රළු හඬ ඇති වද බෙර වැයුමෙන් යුක්ත කොට විදියෙන් විදියට ද, සිවුමං හන්දියෙන් සිවුමං හන්දියට ද ගෙන ගොස් දකුණු දෙරිත් නික්මවා නුවරට දකුණු දිගැ වධාහුමියෙහි දී හිස සිදිවු' යැ යි මෙසේ කියන්නාහු ය. ඔහු 'මැනැවැ' යි ගිවිසැ ඒ පුරුෂයා දැඩි රැහැණින් පිටිතල හයා දැඩි බැම්මෙන් බැඳ කරයෙන් හිස මුඩු කරවා රළු හඬ ඇති වද බෙර වැයුමෙන් යුක්ත කොට විදියෙන් විදියට ද, සිවුමං හන්දියෙන් සිවුමං හන්දියට ද ගෙන ගොස්, දකුණු දෙරිත් නික්මවා නුවරට දකුණු දිගැ වධාස්ථානයෙහි හිඳුවන්නාහ. ඒ සොර තෙම 'භවත් වෝරසාතකයිනි, අසෝ ගමෙහි හෝ නියම් ගමෙහි හෝ මගේ මිත්‍රාමාත්‍යයෝ සහලේ නැයෝ වෙත්. ඔවුනට මාත් මා සුරැකි කොට තුබු බඩුක් දක්වා පිළිගන්වා යම්තාක් කලෙකින් එන්නෙමි ද ඒ තාක් මොහොතක් බලත් වා' යි කියන්නෝ වී නම්, ඒ සොර තෙම වෝරසාතකයන් කෙරෙහි (වෝරසාතකයන් ගෙන්) අවසරයක් ලැබිය හැකි වන්නෝ ද? නො හොත් වෝරසාතකයෝ ඔහු හඬද්දී ම හිස සිදින්නාහු ද?

පායාසි — 'භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, 'භවත් වෝරසාතකයිනි, අසෝ ගමැ හෝ නියම්ගමැ හෝ මගේ මිත්‍රාමාත්‍යයෝ සහලේ නැයෝ වෙත්. ඔවුනට මාත් මා සුරැකි කොට තුබු බඩුක් දක්වා පිළිගන්වා එනතුරු මොහොතක් බලත්වා' යි කියන්නෝ නුවුදු, ඒ සොර තෙම වෝරසාතකයන් කෙරෙහි අවසරයක් නො ම ලබන්නෝ ය. වැලි වෝරසාතකයෝ ඔහු වැලැපෙද්දී ම ඔහු හිස සිදුනාහු ය.'

කුමරකසුප් — 'රාජත්‍යයෙනි, මිනිස් ම වූ ඒ සොර තෙම මිනිස් වූ වෝරසාතකයන් වෙතැ 'භවත් වෝරසාතකයිනි, . . . මා එනතුරු බලත්ව යි කියන්නෝ ද අවසරයක් නො මැ ලබන්නෝ ය. එසේ කලැ ඔබේ පණිවා කරන සුලු අධිනාදන් කරන සුලු, කාමයන්හි වැරැදැ හැසිරෙන සුලු, බොරු කියන සුලු, පෙහෙසුන් බස් තෙපලන සුලු, පරොස් බණන සුලු, හිස්බස් දෙඩන සුලු මෙරමා සතු දැයට දැඩි ලෝභ කරන සුලු, ක්‍රෝධයෙන් නපුර වූ සිතැති, මිසදිවු වත් ඒ මිත්‍රාමාත්‍යයෝ ද සහලේ නැයෝ ද, කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූදුකට ස්ථාන වූ විවසවැ වැටෙන තැන වූ නිරයට පැමිණියාහු, 'භවත් නිරාපල්ලනි, අප පායාසි රාජත්‍යයන් කරා ගොස් 'මේ මේ කරුණුන් පර ලොව ඇත, මේ මේ කරුණුන් උපපාදුක සත්වයෝ ඇත, මේ මේ කරුණුන් කුශලාකුශල කර්මයන් ගේ එල විපාක ඇතැ' යි කියා එන තෙක් බලත්වා' යි කියා නිරාපල්ලන් වෙත්හි (මෙහි එනනට) අවසරයක් ලැබියැ හැකි වන්නාහු ද? රාජත්‍යයෙනි. මේ කාරණයෙනුත් 'මෙසේ මෙසේත් පරලොව ඇත. උපපාදුක සත්වයෝ ඇත. කුශලකුශල කර්මයන් ගේ එල විපාක ඇතැ' යි සිතෙක් ඔබට වේ වා.'

“කීඤ්ඤාපි භට්ඨං කසසපො ඵවමාහ, අථ ඛො ඵවං මෙ ඵඤ්ඤා භොති: ඉතිපි නඤ්ඤා පරො ලොකො, නඤ්ඤා සත්ථා ඔපපාතිකා, නඤ්ඤා සුකට්ඨකකට්ඨානං කමොනං ඵලං විපාකොති”.

7. “අඤ්ඤා පන රාජඤ්ඤා පරියායො යෙන තෙ පරියායෙන ඵවං භොති: ඉතිපි නඤ්ඤා පරො ලොකො, නඤ්ඤා සත්ථා ඔපපාතිකා, නඤ්ඤා සුකට්ඨකකට්ඨානං කමොනං ඵලං විපාකොති?”

“අඤ්ඤා භො කසසප පරියායො යෙන මෙ පරියායෙන ඵවං භොති: ඉතිපි නඤ්ඤා පරො ලොකො, නඤ්ඤා සත්ථා ඔපපාතිකා, නඤ්ඤා සුකට්ඨකකට්ඨානං කමොනං ඵලං විපාකොති”.

“යථා කථං විය රාජඤ්ඤා?”ති.

“ඉධ මෙ භො කසසප මිත්ථාමච්චා ඤ්ඤානිසාලොභිතා පාණාතිපාතා පටිච්චතා අදික්ඛාදනා පටිච්චතා කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චතා මුසාවාද පටිච්චතා පිසුනාය වාචාය පටිච්චතා ඵරුසාය වාචාය පටිච්චතා සමථපලාපා පටිච්චතා අනභිජ්ඣාලු අබ්‍යාපනනවිත්ථා සමොදිඝි. තෙ අපරෙන සමයෙන ආබාධිකා භොතති දුක්ඛිතා බාලහගිලානා යදහ ජානාමි “නා දනි මෙ ඉමමහා ආබාධා වුඤ්ඤිසසනති”ති. ත්‍යාහං උපසඬක- මිඤ්ඤා ඵවං වදමි: සතති ඛො භො ඵකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා ඵවං වාදිනො ඵවං දිඝිනො “යෙ තෙ පාණාතිපාතා පටිච්චතා අදික්ඛාදනා පටිච්චතා කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චතා මුසාවාද පටිච්චතා පිසුනාය වාචාය පටිච්චතා ඵරුසාය වාචාය පටිච්චතා සමථපලාපා පටිච්චතා අනභිජ්ඣාලු අබ්‍යාපනනවිත්ථා සමොදිඝි, තෙ කායසස භෙද පරමමරණා සුගතිං සඤ්ඤා ලොකං උපපජ්ජන්ති”ති. භවනෙතො ඛො පාණාතිපාතා පටිච්චතා අදික්ඛාදනා පටිච්චතා කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චතා මුසාවාද පටිච්චතා පිසුනාය වාචාය පටිච්චතා ඵරුසාය වාචාය පටිච්චතා සමථපලාපා පටිච්චතා අනභිජ්ඣාලු අබ්‍යාපනනවිත්ථා සමොදිඝි. සචෙ තෙසං භවතං සමණ- බ්‍රාහ්මණානං සචං වචනං, භවනෙතො කායසස භෙද පරමමරණා සුගතිං සඤ්ඤා ලොකං උපපජ්ජන්ති. සචෙ භො කායසස භෙද පරමමරණා සුගතිං සඤ්ඤා ලොකං උපපජ්ජන්ති, යෙන මෙ ආගන්ථො ආරොචෙය්‍යාථ: ‘ඉතිපි අඤ්ඤා පරො ලොකො, අඤ්ඤා සත්ථා ඔපපාතිකා, අඤ්ඤා සුකට්ඨකකට්ඨානං කමොනං ඵලං විපාකොති. භවනෙතො ඛො පන මෙ සධායිකා පච්චයිකා, යං භවනෙතති දිඝං, යථා සාමං දිඝං ඵවමෙන. භවීසසති ති. තෙ මෙ ‘සාධු’ති පටිඤ්ඤානං තෙව ආගන්ථො ආරොචෙතති න පන දුතං පභිණ්ණති. අයමපි ඛො භො කසසප පරියායො යෙන මෙ පරියායෙන ඵවං භොති: ඉතිපි නඤ්ඤා පරො ලොකො, නඤ්ඤා සත්ථා ඔපපාතිකා නඤ්ඤා සුකට්ඨකකට්ඨානං කමොනං ඵලං විපාකොති”.

1. සපිකො, PTS

2. කායෙ (කෙසුච්ච)

පායාසි — “භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්සේ මෙසේ වදාරනත්, මෙහි මට ‘මෙසේ මෙසේත් පර ලොවෙක් නැත උපපාදුක සත්වයෝ නැත. කුශලාකුශල කර්මයන්ගේ ඵල විපාක නැතැ’ යි ම මෙසේ සිතෙක් වෙයි.”

7. කුමරකසුප් — “රාජන්‍යයෙනි, මෙසේ මෙසේත් පර ලොවෙක් නැතැ යි, උපපාදුක සත්වයෝ නැතැ යි, කුශලාකුශල කර්මයන් ගේ ඵල විපාක නැතැ යි යම් කරුණෙකින් ඔබට මෙසේ සිතෙක් වේ නම්, එසේ වූ (තව ද) කරුණෙක් ඇද්ද?”

පායාසි — “භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, යම් කරුණෙකින් මට ‘මේ කරුණකින් පර ලොවෙක් නැතැ’ යි උපපාදුක සත්වයෝ නැතැ’ යි, කුශලාකුශල කර්මයන් ගේ ඵල විපාක නැතැ’ යි මෙසේ සිතෙක් වේ නම්, ඒ කරුණු ඇත.”

කුමාර කසුප් — “ඒ කෙසේ ද රාජන්‍යයෙනි?”

පායාසි — “භවත් කාශ්‍යපයෙනි, මෙහි මගේ මිත්‍රාමාත්‍ය කෙනෙක් සහලේ නැ කෙනෙක් පණ්ඩායෙන් වැළැක්කෝ, අයිනාදනින් වැළැක්කෝ කාමයන්හි වැරදෑ හැසිරීමෙන් වැළැක්කෝ, මුසවායෙන් වැළැක්කෝ පෙහෙසුන් තෙප්ලෙන් වැළැක්කෝ, පරොස් බසින් වැළැක්කෝ, හිස් තෙප්ලෙන් වැළැක්කෝ, මෙරමා අයක් දැයට ගිජු නොවූවෝ, මෙරමා කෙරෙහි නපුරු සිත් නැත්තෝ, සම්දිට්ඨ ගත්තෝ වූහ. ඔහු මැන භාගයෙහි භටගත් ආබාධ ඇත්තාහු, දුකට පත්තාහු, දැඩි ගිලන් වූවාහු වෙත්. මොහු මේ ආබාධයෙන් නො නැගිටුනාහ යි යම් විටෙක දැන ගනිමි ද, එ කල්හි මම ඔවුන් කරා එළැඹූ, ‘භවත්නි, යම් කෙනෙක් පණ්ඩායෙන් වැළැක්කාහු ද, අයිනාදනින් වැළැක්කාහු ද, කාමයන්හි වැරදෑ හැසිරීමෙන් වැළැක්කාහු ද, මුසවායෙන් වැළැක්කාහු ද, පෙහෙසුන් බසින් වැළැක්කාහු ද, පරොස් බණුමෙන් වැළැක්කාහු ද, හිස් බස් දෙඩුමෙන් වැළැක්කාහු ද, අභිධ්‍යාබහුල නො වෙත් ද, ව්‍යාපාදයෙන් නපුරු වූ සිත් නැත්තාහු වෙත් ද, සම්දිට්ඨ ගතුවාහු වෙත් ද, ඔහු කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සහ ලොවට පැමිණෙන්නෝ යැ යි මෙසේ වූ වාද ඇති මෙසේ වූ දෘෂ්ටි ඇති, ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. භවත්හු වනාහි පණ්ඩායෙන් වැළැක්කාහ, අයිනාදනින් වැළැක්කාහ, කාමයන්හි වැරදෑ හැසිරීමෙන් වැළැක්කාහ, මුසවායෙන් වැළැක්කාහ, පෙහෙසුන් බසින් වැළැක්කාහ, පරොස් බණුමෙන් වැළැක්කාහ, හිස් බස් දෙඩුමෙන් වැළැක්කාහ, මෙරමා සතු දැයට ගිජු නො වන්නාහ, ව්‍යාපාදයෙන් නපුරු වූ සිත් නැත්තාහ සම්දිට්ඨ හ. ඉදින් ඒ භවත් මහණ බමුණන් ගේ බස් සැබෑ වී නම්, භවත් කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සහ ලොවට පැමිණෙන්නාහ භවත්නි, ඉදින් තෙපි කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සහ ලොවට, පැමිණෙන්නාහු නම්, එකරුණින් ආවුන් මට ‘මෙසේත් පරලොව ඇත. උපපාදුක සත්හු ඇත, කුශලාකුශල කර්මයන් ගේ ඵල විපාක ඇතැ’ යි දන්වවු. භවත්හු වනාහි මා විසින් හැදෑරියැ යුතු වචන ඇත්තෝ විශ්වාස කටයුත්තෝ වහු. භවතුන් විසින් යමෙක් දක්නා ලද නම්, එය මා විසින් සියැසින් ම දක්නා ලද්දක් සේ ම වන්නේ යැ යි කීමි. ඔහු මට ‘මැනැවැ’ යි ගිවිසෑ (කලුරිය කළාහු) පෙරළා අවුත් නො ම දන්වත්, දුතයකුදු නො ම එවත්. භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, යම් කරුණෙකින් මට ‘මෙසේත් පරලොවෙක් නැත, මෙසේත් උපපාදුක සත්හු නැත, මෙසේත් කුශලාකුශල කර්මයන්ට ඵල විපාක නැතැ යි මෙබඳු සිතෙක් වේ නම් මේ ද ඒ එක් කරුණෙක.”

“තෙන හි රාජඤ්ඤ උපමං තෙ කරිසසාමි. උපමායපි ඉධෙකච්චෙව විඤ්ඤ පුරිසා භාසිතස්ස අඤා ආජානන්ති. සෙය්‍යාපාපි රාජඤ්ඤ පුරිසො ගුරුකුපෙ සසිසකං නිමුග්ගො අස්ස, අථ තං පුරිසෙ ආණාපෙය්‍යාසි: ‘තෙන හි භො තං පුරිසං තමහා ගුරුකුපා උඛරො’ති තෙ ‘සාධු’ති පටිසසුඤා තං පුරිසං තමහා ගුරුකුපා උඛරෙය්‍යුං, තෙ තං එවං වදෙය්‍යාසි: ‘තෙන හි භො තස්ස පුරිසස්ස කායා වෙඵපෙසිකාහි ගුතං සුනිමමඤ්ඤං නිමමඤ්ඤං’ති, තෙ ‘සාධු’ති පටිසසුඤා තස්ස පුරිසස්ස කායා වෙඵපෙසිකාහි ගුරුං සුනිමමඤ්ඤං නිමමඤ්ඤං, තෙ තං එවං වදෙය්‍යාසි: ‘තෙන හි භො තස්ස පුරිසස්ස කායං පණ්ඩුමන්තිකාය තිසබ්බතං සුඛට්ඨිතං උඛට්ඨෙවො’ති. තෙ තස්ස පුරිසස්ස කායං පණ්ඩුමන්තිකාය තිසබ්බතං සුඛට්ඨිතං උඛට්ඨෙවොය්‍යුං, තෙ තං එවං වදෙය්‍යාසි: ‘තෙන හි භො තං පුරිසං තෙලෙන අබ්භඤ්ඤා සුඛුමෙන වුග්ගෙණෙන තිසබ්බතං සුප්පධොතං කරො’ති, තෙ තං පුරිසං තෙලෙන අබ්භඤ්ඤා සුඛුමෙන වුග්ගෙණෙන තිසබ්බතං සුප්පධොතං කරෙය්‍යුං, තෙ තං එවං වදෙය්‍යාසි: ‘තෙන හි භො තස්ස පුරිසස්ස කෙසමස්සුං කප්පො’ති, තෙ තස්ස පුරිසස්ස කෙසමස්සුං කප්පොය්‍යුං, තෙ තං එවං වදෙය්‍යාසි: ‘තෙන හි භො තස්ස පුරිසස්ස මහගසඤ්ඤා මාලං මහගසඤ්ඤා විලෙපනං මහගසානි ව වජානි උපහරො’ති, තෙ තස්ස පුරිසස්ස මහගසඤ්ඤා මාලං මහගසඤ්ඤා විලෙපනං මහගසානි ව වජානි උපහරෙය්‍යුං, තෙ තං එවං වදෙය්‍යාසි: ‘තෙන හි භො තං පුරිසං පාසාදං ආරොපෙඤා පඤ්ඤා කාමගුණානි උපභිපෙඤා’ති, තෙ තං පුරිසං පාසාදං ආරොපෙඤා පඤ්ඤා කාමගුණානි උපභිපෙය්‍යුං, තං කිමඤ්ඤාසි රාජඤ්ඤ? අපි නු තස්ස පුරිසස්ස සුනහාතස්ස සුච්චිකස්ස සුකපපිතකෙසමස්ස ආමුඤ්ඤාමාලාහරණස්ස ඔද්දතවජ්චසනස්ස උපරිපාසාදවරගතස්ස පඤ්ඤාහි කාමගුණෙහි සමපපිතස්ස සමඛගිහුතස්ස පරිවාරයමානස්ස පුනදෙව තස්මිං ගුරුකුපෙ නිමුඤ්ඤං-කමාතා අසසාති’?”

“නො හිදං භො කසප”.

“තං කිසං හෙතු?”

“අසුචි භො කසප ගුරුකුපො, අසුචි චෙව අසුචි සඛිඛාතො ව දුග්ගපෙඤා ව දුග්ගඤ්ඤාඛිඛාතො ව ජෙගුච්චො ව ජෙගුච්චසඛිඛාතො ව පටිකකුලො ව පටිකකුලසඛිඛාතො වාති.

1. කාමතා (කෙමිසු)

කුමරකසුප් — “රාජත්‍යයිනි, ඔබට උපමාවක් කරන්නෙමි. මෙහි ඇතැම් කුඩුණැති පුරුෂයෝ උපමායෙකුදු කී වචනයේ අරුත් දැනගත්-
 නාහ. රාජත්‍යයෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් අසුචි වළෙක හිස සහිත වැ
 ගිලුණේ වන්නේ නම්, එ කල තෙපි (සිය මෙහෙකරු) පුරුෂයනට
 ‘භවත්නි, එසේ වී නම්, ඒ පුරුෂයා ඒ අසුචි වළෙන් ගොඩ ගනිවු’ යැ යි
 අණ කරන්නාහු ද, ඔහු ‘මැනැවැ’ යි පිළිවදන් දී ඒ පුරුෂයා ඒ අසුචි වළෙන්
 ගොඩ නඟන්නාහු ද, (එ කල) ඔබ ‘භවත්නි, එසේ වී නම් උන
 පතුරුවලින් ඒ පුරුෂයා ගේ සිරුරෙන් අශුචි මොනොවට පිස පියවු’ යැ යි
 ඔවුනට මෙසේ කියන්නාහු ද, ඔහු ‘මැනැවැ’ යි පිළිවදන් දී, උන පතුරු-
 වලින් ඒ පුරුෂයා ගේ සිරුර කෙරෙන් අසුචි මොනොවට පිස පියන්නාහු ද,
 (එවිට) ඔබ ඔවුනට භවත්නි එසේ වී නම්, ඒ පුරුෂයාගේ ශරීරය
 පඬුවන් මැටියෙන් තුන් වරක් මොනොවට උලවු’ යැ යි මෙසේ කියන්නාහු ද
 ද, (එ විට) ඔහු ඒ පුරුෂයා ගේ සිරුර පඬුවන් මැටියෙන් තුන් වරක්
 උලන්නාහු ද (එ කල) ඔබ ඔවුනට ‘එසේ වී නම් භවත්නි, තෙපි ඒ
 පුරුෂයා තෙලින් ගහවා (තෙල් ගල්වා) සියුම් සුණුයෙන් තුන් වරක්
 මොනොවට ශුද්ධ කරවු’ යැ යි මෙසේ කියන්නාහු ද, ඔහු ඒ පුරුෂයා
 තෙල් ගල්වා සියුම් සුණුයෙන් තුන් වරක් මොනොවට ශුද්ධ කරන්නාහු ද
 (ඉක්බිති) ඔබ ඔවුනට ‘භවත්නි, එසේ වී නම් තෙපි ඒ පුරුෂයා ගේ
 දැලි රවුළු කපවු සරහවු ‘යැ යි කියන්නාහු ද එ විට ඔහු ඒ පුරුෂයා
 ගේ දැලි රවුළු සරහන්නාහු ද, ඉක්බිති ඔබ ඔවුනට ‘භවත්නි, එසේ වී
 නම්, ඒ පුරුෂයාට මහඟු මල්දම් ද මහඟු විලෙවුන් ද මහඟු වස්ත්‍ර ද
 එළවවු’ යැ යි මෙසේ කියන්නාහු ද, ඔහු ඔහුට මහඟු මල්දම් ද මහඟු
 විලෙවුන් ද මහඟු වස්ත්‍ර ද එළවන්නාහු ද, ඔබ ඔවුනට ‘භවත්නි, එසේ වී
 නම් ඒ පුරුෂයා පහසකට නාවා පස් කම් කොටසුන් එළවා තබවු යැ යි
 කියන්නාහු ද, ඔහු ඒ පුරුෂයා පහසකට නාවා කම් කොටස් පස එළ
 වන්නාහු ද, රාජත්‍යයිනි, (එසේ කලා) එය කී මැයි සිත වුද? මොනොවට
 නා මොනොවට විලෙවුන් ගත් සිරුර ඇති, මොනොවට සරහන ලද
 කෙස් හා දැලි රවුළු ඇති පලන් මල්දම් හා ආභරණ ඇති, සුදු වත්
 හදනා, මහඟු පහසෙක මතු මහළට පැමිණ හුන්, පස් කම් කොටසුන්
 ගෙන් පිහිටියකු වැ සමන්විත වැ ඉදුරන් හසුරුවන ඔහුට නැවැත ද
 ඒ අසුචි වළෙහි ගිලෙනු රිසි බවෙක් වන්නේ ද?

පායාසි — “භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, මෙය නො වේ මැ යැ”.

කුමර — “ඒ කවර හෙයින්?”

පායාසි — “භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, අසුචි වළ අපිරිසිදු ය,
 (මන නොවඩන්නේ ය,) අසුචි කොටස් ම වූයේ ය, දුගද ය, දුගද කොටස්
 ම වූයේ ය. පිළිකුල් කටයුතු ය, පිළිකුල් කටයුතු කොටස් ම වූයේ ය.
 එහෙයින්,”

‘එවමෙව ඛො රාජඤ්ඤ මනුසසා දෙවානං අසුචි වෙච අසුචිසඛිඛාතා ච දුග්ගාඤ්ඤ ච දුග්ගාඤ්ඤඛිඛාතා ච ජෙගුච්ඡා ච ජෙගුච්ඡසඛිඛාතා ච පටිකකුලා ච පටිකුලසඛිඛාතා ච. යොජනසතං ඛො රාජඤ්ඤ මනුසසගඤ්ඤො දෙවෙ උඛොධති. කිම්පන තෙ මිත්තාමච්චා ඤ්ඤතිසාලොභිතා පාණාතිපාතා පටිච්චරතා අදිත්තාදනා පටිච්චරතා කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චරතා මුසාවාද පටිච්චරතා පසුණාය වාවාය පටිච්චරතා ඵරුසාය වාවාය පටිච්චරතා සමථපප්පාපා පටිච්චරතා අනාභිජ්ඣාලු අබ්බාපනනචිත්තා සමමාදිසි කායසස භෙද පරමමරණා සුභතිං සග්ගං ලොකං උපපනතා තෙ ආගනාධා ආරොචෙසන්ති: ඉතිපි අනි පරො ලොකො, අනි සත්තා ඔපපාතිකා, අනි සුකට්ඨකකචානං කමමානං ඵලං විපාකො’ති? ඉමිනාපි ඛො තෙ රාජඤ්ඤ පරියොයෙන එවං භොතු: ඉතිපි අනි පරො ලොකො, අනි සත්තා ඔපපාතිකා, අනි සුකට්ඨකකචානං කමමානං ඵලං විපාකො’ති.

කිඤ්ඤාපි හවං කසස පො ඵවමාහ, අථ ඛො එවං මෙ එස භොති: ඉතිපි නනි පරො ලොකො, නනි සත්තා ඔපපාතිකා, නනි සුකට්ඨකකචානං කමමානං ඵලං විපාකො’ති.

8. “අනි පන භො රාජඤ්ඤ පරියො -පෙ-”

“අනි භො කසස පරියොයො -පෙ-”

“යථාකථං විය රාජඤ්ඤ?”ති

“ඉධ මෙ භො කසස මිත්තාමච්චා ඤ්ඤතිසාලොභිතා පාණාතිපාතා පටිච්චරතා අදිත්තාදනා පටිච්චරතා කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චරතා මුසාවාද පටිච්චරතා සුරාමෙරයමජ්ජපමාදඤ්ඤානා පටිච්චරතා. තෙ අපරෙන සමයෙන ආබාධිකා භොනති දුක්ඛිතා බාලහගිලානා. යදහං ජානාමි න දුති මෙ ඉමමා ආබාධා වුඤ්ඤතිසන්ති ක්කාහං උපසඛකමිතා එවංවදමි: සන්ති ඛො භො එකෙ සමණධ්මාගමණා එවංවාදිතො එවංදිට්ඨිතො ‘යෙ තෙ පාණාතිපාතා පටිච්චරතා අදිත්තාදනා පටිච්චරතා කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චරතා මුසාවාද පටිච්චරතා සුරාමෙරයමජ්ජපමාදඤ්ඤානා පටිච්චරතා, තෙ කායසස භෙද පරමමරණා සුභතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති දෙවානං තාවතිංසානං සහබ්බාතන්ති, හවනෙතා ඛො පාණාතිපාතා පටිච්චරතා අදිත්තාදනා පටිච්චරතා කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්චරතා මුසාවාද පටිච්චරතා සුරාමෙරයමජ්ජපමාදඤ්ඤානා පටිච්චරතා.

කුමර — රාජන්‍යයෙනි, එසේ ම මිනිස්සු දෙවියනට අපිරිසිදු භ, අසුවී කොටස් ම වෙති, දුගඳ භ, දුගඳ කොටස් ම වෙති, පිළිකුල් කටයුතු හා පිළිකුල් කටයුතු කොටස් ම වෙති. රාජන්‍යයෙනි, මිනිස් ගඳ යොදුන් සියයක් ම දෙවියනට බාධන කෙරෙයි, කිමෙක් ද? ඔවුන්ගේ මිත්‍රාමාත්‍යයෝත් සහලේ නෑයෝත් පණ්ඩායෙන් වැළකුණාහු, අයිනාදනින් වැළකුණාහු, කාමයන්හි වරදවා හැසිරීමෙන් වැළැක්කාහු මුසවායෙන් වැළැක්කාහු, පෙහෙවුන් බසින් වැළැක්කාහු, පරොස් බසින් වැළැක්කාහු හිස් බසින් වැළැක්කාහු, මෙරමා සතු දෑට ඇලුම් නැත්තාහු, නපුරු, සිත් නැත්තාහු, සම්දිටු වූවාහු කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සග ලොවට පැමිණියාහු ද, ඔහු අවුත් ‘මෙසේත් පර ලොව ඇත, සැව උපදනා සත්තු ඇත, කුශලා කුශල කර්මයන් ගේ ඵල විපාක ඇතැ’ යි මෙහි අවුත් කියන්නාහු ද? රාජන්‍යයෙනි, මෙ කරුණින් ද ඔබට ‘මෙසේත් පර ලොව ඇත, මෙසේත් සැව උපදනා සත්තු ඇත, කුශලාකුශල කර්මයන් ගේ ඵල විපාක ඇතැ’ යි මෙසේ සිතෙක් වේ වා.’

පායාසි — “භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්සේ මෙසේ වදාරත්, මෙහි මට ‘මෙසේ මෙසේත් පරලොවෙක් නැත, උපපාදුක සත්වයෝ නැත, කුශලාකුශල කර්මයන් ගේ ඵල විපාක නැතැ’ යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි.”

8. කුමරකසුප් — රාජන්‍යයෙනි, . . . යම් කරුණෙකින් ඔබට මෙසේ සිතෙක් වේ නම්, එසේ වූ තවත් කරුණෙක් ඇද්ද?”

පායාසි — “භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, . . . කරුණෙක් ඇත.”

කුමරකසුප් — “රාජන්‍යයෙනි, ඒ කෙසේ ද?”

පායාසි—“භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, පණ්ඩායෙන් වැළැකී, අයිනාදනින් වැළැකී, කාමයන්හි වරදවා හැසිරීමෙන් වැළැකී, මුසවායෙන් වැළැකී, මත් බව කරන පමාවට කරුණු වන රහමෙරින් වැළැකී, මගේ මිත්‍රාමාත්‍ය කෙනෙක් සහලේ නෑ කෙනෙක් මෙහි වූහ. මෑත කාලයෙහි ඔහු ආබාධ ඇත්තාහු, දුකට පැමිණියාහු, දැඩි ගිලන් වූවාහු ය. දන් මොහු මේ ආබාධයෙන් නො ම නැගී සිටින්නාහ’ යි යම් කලෙක දැන ගනිම ද, එ කලා ඔවුන් කරා එළැඹූ, ‘භවත්නි, යම් කෙනෙක් පණ්ඩායෙන් වැළැක්කාහුද, අයිනාදනින් වැළැක්කාහු ද, කාමයන්හි වරදවා හැසිරීමෙන් වැළැක්කාහු ද, මුසවායෙන් වැළැක්කාහු ද, මදය කරන පමාවට කරුණු වූ රහමෙරින් වැළැක්කාහු ද, ඔහු කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සග ලොවට පැමිණෙත්, තවතිසා වැසි දෙවියන් හා එක් වීමට පැමිණෙත්’ යැ යි මෙබඳු වාද ඇති, මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත භවත්හු වූ කලී පණ්ඩායෙන් වැළැක්කාහු ය, අයිනාදනින් වැළැක්කාහු ය. කාමමිථ්‍යාවාරයෙන් වැළැක්කාහු ය, මුසවායෙන් වැළැක්කාහු ය, මද්‍ය වූ ද ප්‍රමාදස්ථාන වූ ද රහමෙරින් වැළැක්කාහු ය.

සවෙ තෙසං භවතං සමණ්ඩ්‍රාගමණානං සවං වචනං, භවනො කායසන භෙද පරමමරණං සුගතිං සඤ්ඤාං ලොකං උපපජ්ජිසන්ති දෙව්‍යානං තාවතිංසානං සහබ්‍රාහ්මණං. සවෙ භො කායසන භෙද පරමමරණං සුගතිං සඤ්ඤාං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍යාථ දෙව්‍යානං තාවතිංසානං සහබ්‍රාහ්මණං, යෙන මෙ ආගන්ථො ආරොවෙය්‍යාථ ඉතිපි අත්ථි පරො ලොකො, අත්ථි සත්ථා ඔපපාතිකා, අත්ථි සුකට්ඨකකචානං කමමානං එලං විපාකො ති. භවනො ඛො පන මෙ සධ්‍යාසිකා පච්චයිකා, යං භවනොති දීඨං, යථා සාමං දීඨං, එවමෙතං භවිසන්ති තෙ මෙ 'සාධුති' පටිසංසුචා තෙව ආගන්ථො ආරොවෙත්ති න පන දුතං පභිණන්ති. අයමෙ ඛො භො කසප පරියායො යෙන මෙ පරියායෙන එවං භොති: ඉතිප නත්ථි පරො ලොකො නත්ථි සත්ථා ඔපපාතිකා කත්ථි සුකට්ඨකකචානං කමමානං එලං විපාකො'ති.

“තෙන හි රාජඤ්ඤා නඤ්ඤාවෙත්ථ පටිසුච්ඡිසන්ති, යථා තෙ ඛමෙය්‍යා නථා නං බ්‍රාහ්මණොසි. යං ඛො පන රාජඤ්ඤා මානුසකං වසසනං, දෙව්‍යානං තාවතිංසානං එසො එකො රතතිදිවො. තාය රතතියා තිංස රතතියො මාසො, තෙන මාසෙන වාදස මාසියො සංචච්ඡරො, තෙන සංචච්ඡරෙන දිබ්බං වසසහසනං දෙව්‍යානං තාවතිංසානං ආශුච්ඡමාණං. යෙ තෙ මිත්තාමච්චා ඤ්ඤාසිලොභිතා පාණාතිපාතා පටිචිරතා අදින්නාද්‍යා පටිචිරතා කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිචිරතා මුසාවාද පටිචිරතා සුරාමෙරයමජ්ජපමාදදානා පටිචිරතා, තෙ කායසන භෙද පරමමරණං සුගතිං සඤ්ඤාං ලොකං උපපන්නා දෙව්‍යානං තාවතිංසානං සහබ්‍රාහ්මණං, සවෙ පන තෙසං එවං භවිසන්ති: 'යාව මයං වෙ වා තිණි වා රතතිදිව්‍යාති දිබ්බෙහි පඤ්ඤාති කාමභුණෙහි සමපපිතා සමධ්විභුතා පටිචාරෙරම, අථ මයං පායාසිසු රාජඤ්ඤාසන ගන්ථො ආරොවෙය්‍යාම: ඉතිපි අත්ථි පරො ලොකො, අත්ථි සත්ථා ඔපපාතිකා, අත්ථි සුකට්ඨකකචානං කමමානං එලං විපාකො'ති, අපි නු තෙ ආගන්ථො ආරොවෙය්‍යාම: ඉතිපි අත්ථි පරො ලොකො, අත්ථි සත්ථා ඔපපාතිකා, අත්ථි සුකට්ඨකකචානං කමමානං එලං විපාකො'ති'’?

ඉදින් ඒ හවත් මහණ- බමුණන් බස සැබෑ වී නම්, හවත් හු කාබුන් මරණින් මතු මනාගති ඇති සග ලොවට පැමිණෙන්නාහ, තවතිසා වැසි දෙවියන් හා එක් වීමට පැමිණෙන්නාහ. හවත්නි, ඉදින් තෙපි කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සග ලොවට පැමිණෙන්නහු නම්, තවතිසා වැසි දෙවියන් හා එක් වීමට පැමිණෙන්නහු නම්, එ කලා අවුත් 'මෙසේත් පර ලොවක් ඇත. උපපාදුක සත්වයෝ ඇත, කුශලාකුශල කර්මයන් ගේ ඵල විපාක ඇතැ' යි මට දන්වවු. හවත්හු වනාහි මා විසින් ඇදහියැ යුතු වචන ඇත්තාහු ය, විශ්වාස කටයුතු වචන ඇත්තාහු ය, යමක් හවතුන් විසින් දක්නා ලද ද, යම් සේ මා තමා විසින් ම දක්නා ලද දැයක් සේ ම වන්නේ ය''. ඔහු 'මැනැවැ' යි මට පිළිවදන් දී අවුත් නො ම දන්වත්, දුකයකු නො ම එවත්. හවත් කාශාපයන් වහන්ස, "මෙසේත් පර ලොව නැත, මෙසේ උපපාදුක සත්තු නැත. මෙසේ කුශලාකුශල කර්මයනට ඵල විපාක නැතැ' යි යම් කරුණෙකින් මෙබඳු සිතෙක් වේද මේද, ඒ කරුණෙක් යැ.

කුමරකසුප් — "රාජන්‍යයෙනි, මෙහි ඔබ ම පිළිවිසින්තෙමි. යම්සේ ඔබට රිසියෙන්තේ ද එසේ එය විසදන්නැ. රාජන්‍යයෙනි, මිනිසුන් පිළිබඳ වූ යම් හවුරුදු සියයෙක් වේ ද, මෙය තවතිසා වැසි දෙවියනට එක් රැ දවාලෙක. ඒ රැසින් තිස් රැයෙක් (ඒ දෙවියනට) මසෙක, ඒ මසින් දෙළොස් මසෙක් ඔවුනට හවුරුද්දෙක. ඒ හවුරුද්දෙන් දිව්‍ය වර්ෂ දහසෙක් තවතිසා වැසි දෙවියන්ගේ ආයුෂ ප්‍රමාණය යැ. පණ්ඩායෙන් වැළැකී අයිනාදනින් වැළැකී, කාමමිථ්‍යාවාරයන් වැළැකී, මුසවායෙන් වැළැකී, මද්‍ය වූ ප්‍රමාදස්ථාන වූ රහමෙරින් වැළැකී යම් ඔබේ මිත්‍රාමාත්‍ය කෙනෙක් සහලේ නැ කෙනෙක් වූහු ද, ඔහු කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සග ලොවට පැමිණියාහු, තවතිසා වැසි දෙවියන් හා එක් වීමට පැමිණියාහු නම්, ඉදින් ඔවුනට 'අපි රැදවල් දෙකක් හෝ තුනක් හෝ යම්තාක් කලක් දිව්‍ය පංචකාම ගුණයන් ගෙන් සමර්පිත වැ සමන්විත වැ ඉදුරන් හසුරුවමෝ ද, එයින් පසු අපි ගොස් පායාසි රාජන්‍යයනට 'මෙසේත් පර ලොවෙක් ඇතැ' යි 'මෙසේත් උපපාදුක සත්තු ඇතැ' යි, 'මෙසේත් කුශලාකුශල කර්මයන් ගේ ඵල විපාක ඇතැ' යි දන්වමහ'යි ඔවුනට මෙසේ සිතෙක් වන්නේ නම්, ඔහු අවුත් 'මෙසේත් පර ලොව ඇතැ යි, මෙසේත් උපපාදුක සත්තු ඇතැ යි, මෙසේත් කුශලාකුශල කර්මයන් ගේ ඵල විපාක ඇතැ යි දන් වියැ හැක්කාහු ද?'

“නො හෙතං භො කසප, අපි හි මයං භො කසප විරංකාලකතා පි භවෙය්‍යාමි. කො පනෙනං භොතො කසපසස ආරොචෙති: අස්ථි දෙවා තාවතිංසාති වා, එවං දීඝායුකා දෙවා තාවතිංසා ති වා. න මයං භොතො කසපසස සඤ්භාම අස්ථි දෙවා තාවතිංසා ති වා එවං දීඝායුකො දෙවා තාවතිංසා ති වා”ති.

“සෙය්‍යථාපි රාජඤ්ඤ ජච්චජෙධා පුරිසො න පසෙසය්‍ය කණ්ණසුකකානි රූපානි, න පසෙසය්‍ය නීලකානි රූපානි, න පසෙසය්‍ය පිතකානි රූපානි, න පසෙසය්‍ය ලොහිතකානි රූපානි, න පසෙසය්‍ය මඤ්ඤවසීකානි රූපානි, න පසෙසය්‍ය සමච්චිසමං න පසෙසය්‍ය තාරකරූපානි, න පසෙසය්‍ය වන්දිමසුරියො, සො එවං වදෙය්‍ය ‘නස්ථි කණ්ණසුකකානි රූපානි, නස්ථි කණ්ණසුකකානං රූපානං දසසාථි, නස්ථි නීලකානි රූපානි, නස්ථි නීලකානං රූපානං දසසාථි, නස්ථි පිතකානි රූපානි, නස්ථි පිතකානං රූපානං දසසාථි, නස්ථි ලොහිතකානි රූපානි, නස්ථි ලොහිතකානං රූපානං දසසාථි, නස්ථි මඤ්ඤවසීකානි රූපානි, නස්ථි මඤ්ඤවසීකානං රූපානං දසසාථි, නස්ථි සමච්චිසමං, නස්ථි සමච්චිසමසස දසසාථි, නස්ථි තාරකරූපානි, නස්ථි තාරකරූපානං දසසාථි, නස්ථි වන්දිමසුරියා, නස්ථි වන්දිමසුරියානං දසසාථි, අභමෙතං න ජානාමි, අභමෙතං න පසසාමි තසමා තං නස්ථිති. සමමා භු චො භො රාජඤ්ඤ වදමානො වදෙය්‍යා?’ති.

“නො හෙතං භො කසප. අස්ථි කණ්ණසුකකානි රූපානි, අස්ථි කණ්ණසුකකානං රූපානං දසසාථි, අස්ථි නීලකානි රූපානි, අස්ථි නීලකානං රූපානං දසසාථි, අස්ථි පිතකානි රූපානි, අස්ථි පිතකානං රූපානං දසසාථි, අස්ථි ලොහිතකානි රූපානි, අස්ථි ලොහිතකානං රූපානං දසසාථි, අස්ථි මඤ්ඤවසීකානි රූපානි, අස්ථි මඤ්ඤවසීකානං රූපානං දසසාථි, අස්ථි සමච්චිසමං අස්ථි සමච්චිසමසස දසසාථි, අස්ථි තාරකරූපානි, අස්ථි තාරකරූපානං දසසාථි, අස්ථි වන්දිමසුරියා, අස්ථි වන්දිමසුරියානං දසසාථි. ‘අභමෙතං න ජානාමි, අභමෙතං න පසසාමි, තසමා තා නස්ථි’ති න හි සො භො කසප සමමා වදමානො වදෙය්‍යා”ති.

පායාසි — “භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, මෙය නො ම වන්නේ ය. වැලි දු අපි (ඔවුන් එන විට) කලුරිය කළ බොහෝ කල් ඇත්තමෝ ද වන්නවු. තවතිසා වැසි දෙව් කෙනෙක් ඇතැයි හෝ තවතිසා වැසි දෙවියෝ මෙසේ දීර්ඝ වූ ආයුෂ ඇත්තෝ යැ යි හෝ කවරෙක් නම් මෙය භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්සේට දන්වා ද? තවතිසා වැසි දෙවියෝ ඇතැ යි හෝ තවතිසා වැසි දෙවියෝ මෙසේ දීර්ඝ වූ ආයුෂයක් ඇත්තෝ යැ යි හෝ කියන භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්සේ ගේ වචනය අපි නො අදහවු.”

කුමරකසුප් — “රාජන්‍යයෙනි, යම්සේ ජාත්‍යන්ධ පුරුෂයෙක් සුදු කලු රූපයන් නො දක්නේ ද, නිල් පැහැති රූපයන් නො දක්නේ ද, කහවත් රූපයන් නො දක්නේ ද, රතු පැහැ රූපයන් නො දක්නේ ද, මදුටිය පැහැ රූපයන් නො දක්නේ ද, සම විසම තැන් නො දක්නේ ද, තාරකා රූපයන් නො දක්නේ ද, හිර සද දෙක නො දක්නේ ද, හෙතෙම ‘සුදු කලු පැහැ රූප නැතැ යි, සුදු කලු රූ දක්නා කෙනෙක් ද නැතැ යි නිල් පැහැ රූ නැතැ යි, නිල් පැහැ රූ දක්නා කෙනෙක් නැතැ යි, කහව, රූ නැතැ යි, කහවත් රූ දක්නා කෙනෙක් නැතැ යි, රත් පැහැ රූ නැතැ යි රත් පැහැ රූ දක්නා කෙනෙක් නැතැ යි, මදුටිය පැහැ රූ නැතැ යි, මදුටිය පැහැ රූ දක්නා කෙනෙක් නැතැ යි, සමවිසම තැන් නැතැ යි, සම විසම තැන් දක්නා කෙනෙක් නැතැ යි හිර සද නැතැ යි හිර සද දක්නා කෙනෙක් නැතැ යි, ‘මම මෙය නො දනිමි, මම මෙය නො දකිමි, එ හෙයින් එය නැතැ’ යි මෙසේ කියන්නේ නම්, රාජන්‍යයෙනි, එසේ කියන තැනැත්තෙක් මනා කොට කියන්නේ ද?”

පායාසි — “භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, එසේ කියනුයේ මනා කොට නො ම කියන්නේ ය. සුදු කලු රූ ඇත. සුදු කලු රූ දක්නේ ඇත. නිල් පැහැ රූ ඇත, නිල් පැහැ රූ දක්නේ ඇත. කහවත් රූ ඇත, කහවත් රූ දක්නේ ඇත, රත් පැහැ රූ ඇත, රත් පැහැ රූ දක්නේ ඇත, මදුටිය පැහැ රූ ඇත, මදුටිය පැහැ රූ දක්නේ ඇත, සම විසම තැන් ඇත, සම විසම තැන් දක්නේ ඇත, තාරකා රූප ඇත, තාරකා රූප දක්නේ ඇත, හිරු සද ඇත. හිරු සද දක්නේ ඇත, ‘මම මෙය නො දනිමි, මම මෙය නො දකිමි, එහෙයින් එය නැතැ’ යි කියන්නේ නම්, භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, හේ කියන්නේ මනා කොට නො ම කියන්නේ ය.”

“එවමෙව ඛො ඤං රාජඤ්ඤ ජච්චනඤ්ඤපමො මඤ්ඤ පටිභාසී,
 යං මං ඤං එවං වදෙසී: කො පනෙතං භොතො කසපසස
 ආරොචෙති: අඤ්ඤ දෙවා තාවතිංසාති වා, එවං දීඤ්ඤා දෙවා
 තාවතිංසාති වා. න මයං භොතො කසපසස සද්දහාම අඤ්ඤ දෙවා
 තාවතිංසාති වා එවං දීඤ්ඤා දෙවා තාවතිංසාති වා’ති. න ඛො
 රාජඤ්ඤ එවං පරො ලොකො දඨබ්බො යථා ඤං මඤ්ඤසී
 ඉමිනා මංසචනඤ්ඤා. යෙ ඛො තෙ රාජඤ්ඤ සමඤ්ඤාභමඤ්ඤා අරඤ්ඤ
 වනපඤ්ඤා පනඤ්ඤා සෙනාසනාති පටිසෙවති අපසඤ්ඤාති අප-
 නිඤ්ඤාසාති, තෙ තඤ්ඤ අපමඤ්ඤා ආතාපිනො පභිතඤ්ඤා විහරනනා
 දීඤ්ඤං වනඤ්ඤං විසොධෙතති, තෙ දීඤ්ඤන වනඤ්ඤා විසුඤ්ඤන
 අතිකකනනමානුසකෙන ඉමඤ්ඤෙව ලොකං පසසනති පරඤ්ඤ, සතෙත ව
 ඔපපාතිකෙ. එවඤ්ඤ ඛො රාජඤ්ඤ පරො ලොකො දඨබ්බො. නඤ්ඤව
 යථා ඤං මඤ්ඤසී ඉමිනා මංසචනඤ්ඤා. ඉමිනාපි ඛො තෙ රාජඤ්ඤ
 පරියායෙන එවං භොතු: ඉතිපි අඤ්ඤ පරො ලොකො. අඤ්ඤ සතො
 ඔපපාතිකා. අඤ්ඤ සුකච්ඤ්ඤකචානං කමමානං එලං විපාකො ති.”

“කිඤ්ඤාපි භවං කසපො එවමාහ, අථ ඛො එවමෙම එඤ්ඤ භොති:
 ඉතිපි නඤ්ඤ පනො පරො ලොකො, නඤ්ඤ සතො ඔපපාතිකා, නඤ්ඤ
 සුකච්ඤ්ඤකචානං කමමානං එලං විපාකො ති.

“අඤ්ඤ පන රාජඤ්ඤ පරියායො-පෙ-”

9. “අඤ්ඤ භො කසප පරියායො-පෙ-”

“යථා කථං විය රාජඤ්ඤති”?

---

1. ඉමෙහස් PTS

කුමරකසුප් - “රාජන්‍යයෙනි, එ පරිද්දෙන් ම ‘තවතිසා වැසි දෙවියෝ ඇතැ යි කියා හෝ තවතිසා වැසි දෙවියෝ මෙසේ වූ දීර්ඝ ආයුෂයක් ඇත්තාහ යි කියා හෝ මෙය හවත් කාශ්‍යපයන් වහන්සේට කවරෙක් දන්වයි ද? තවතිසා වැසි දෙවියෝ ඇතැයි කියා හෝ තවතිසා වැසි දෙවියෝ මෙසේ දීර්ඝායුෂ ඇත්තෝ යැ යි කියා හෝ හවත් කාශ්‍යපයන් වහන්සේ වදරන වචනය අපි නො ම හදහම්හ’ යි තෙපි යම් වචනයක් මෙසේ මට කියවූ ද, එසේ වූ තෙපි මට ජාත්‍යන්ධ එකකු මෙන් එළැඹ සිටිති (පෙනෙති). රාජන්‍යයෙනි, ඔබ සිතන පරිදි මේ මසැසින් මෙසේ පරලොව දැක්ක හැකි නො වේ. රාජන්‍යයෙනි, යම් මහණ බවුණු කෙනෙක් නිහඬ වූ මද ගිඹුම් හඬ ඇති අරණ්‍යයන් විනාප්‍රස්තයන් මිනිස් පියෙන් දුරැ පිහිටි සෙනසුන් සෙවින් ද, ඔහු එහි නො පමා වැ කෙලෙස් කවන වැර ඇති වැ, ප්‍රතිපත්ති විෂයයෙහි මෙහෙයු සිතැති වැ වසන්තාහු දිවැස පිරිසිදු කෙරෙත්. ඔහු පිරිසිදු වූ මිනිසැස ඉක්මැ පැවැති දිවැසින් මෙ ලොව ද පර ලොව ද උපපාදුක (මැරී පුනර්භවය ලබන) සත්වයන් ද දැකිත්. රාජන්‍යයෙනි, මෙසේ ම පර ලොව දැක්කැ යුතු. ඔබ සිතන පරිදි මේ මසැසින් නො ම දැක්කැ හැක්ක. රාජන්‍යයෙනි, මෙ කරුණකුත් ඔබට ‘මෙසේත් පර ලොව ඇත, මෙසේත් උපපාදුක සත්වයෝ ඇත, මෙසේත් සුකෘත දුෂ්කෘත කර්මයන් ගේ එල විපාක ඇතැ’ යි මෙසේ සිතෙක් වේ වා.’”

පායාසි - “හවත් කාශ්‍යපයන් වහන්සේ මෙසේ කියතුදු, වැලින් ‘මෙසේත් පර ලොව නැත, මෙසේත් උපපාදුක සත්වයෝ නැත, මෙසේත් සුකෘත දුෂ්කෘත කර්මයන් ගේ එල විපාක නැතැ’ යි මෙහි මට මෙසේ සිතෙක් වෙයි.’”

9. කුමරකසුප් - “රාජන්‍යයෙනි, . . . යම් කරුණෙකින් මෙසේ සිතෙක් වේ නම්, එබඳු වූ තව කරුණෙක් ඇද්ද?”

9. පායාසි - “හවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, . . . කරුණෙක් ඇත.’”

කුමර - “රාජන්‍යයෙනි, ඒ කෙසේ ද?”

“ඉධාහං භො කසප පසසාමී සමණුච්චාභමණෙ සීලවනෙත කල්‍යාණධම්මෙ ජීවිතුකාමෙ අමරිතුකාමෙ සුඛකාමෙ දුක්ඛපටිකකුලෙ. තස මයං භො කසප “එවං භොති: සචෙ ඛො ඉමෙ භොතෙතා සමණුච්චාභමණා සීලවනෙතා කල්‍යාණධම්මා එවං ජානෙය්‍යුං: ඉතො නො මතානං සෙයො හවිසසනී’ති ඉදනි මෙ භොතෙතා සමණුච්චාභමණා සීලවනෙතා කල්‍යාණධම්මා වීසං වා බාදෙය්‍යුං, සත්ථං වා ආභරෙය්‍යුං, උඛ්ඛන්ධිචා වා කාලං කරෙය්‍යුං, පපාතෙ වා පපතෙය්‍යුං. යඤ්ච ච ඛො ඉමෙ භොතෙතා සමණුච්චාභමණා සීලවනෙතා කල්‍යාණධම්මා න එවං ජානන්ති: ඉතො නො මතානං සෙයො හවිසසනී තී, තසා ඉමෙ භොතෙතා සමණුච්චාභමණා සීලවනෙතා කල්‍යාණධම්මා ජීවිතුකාමා අමරිතුකාමා සුඛකාමා දුක්ඛපටිකුලා. අත්තානං න මාරෙතනී’ති. අයමි භො කසප පරියොසා යෙන මෙ පරියොයෙන එවං භොති: ඉතිපි නත්ථි පරො ලොකො, නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, නත්ථි සුඛට්ඨකඛානං කමොනං එලං විපාකොති”.

“තෙන හි රාජඤ්ඤ උපමනෙත කරිසසාමී, උපමායපි ධෙකචෙව වීඤ්ඤ පුරිසා භාසිතයා අත්ථං ආජානන්ති. භූතපුඛං රාජඤ්ඤ අඤ්ඤතරසස ච්චාභමණසස චෙ පජාපතියො අභෙසුං. එකිසසා පුත්තො අභොසි දසවසසුදෙදසිකො වා ආදාසවසසුදෙදසිකො වා, එකා ගඛනීති උපවිජ්ඤඤ, අථ ඛො සො ච්චාභමණො කාලම්බාසි. අථ ඛො සො මාණවකො මාතුසපතනිං එතදචොච: ‘යමිදං භොති ධනං වා ධඤ්ඤං වා රජතං වා ජාතරූපං වා, සඛඛන්තං මයං, නත්ථි තුයෙහත්ථ කිඤ්චී, පිතු මෙ භොති දයජජං නිය්‍යාතෙහී’ති, එවං වුත්තෙ සා ච්චාභමණී තං මාණවකං එතදචොච: ‘ආගමෙහි තාව තාත යාව විජායාමී. සචෙ කුමාරකො හවිසසනී, තසපි එකදෙසො හවිසසනී, සචෙ කුමාරිකා හවිසසනී සාපි තෙ ඔපභොග්ගා හවිසසනීති. දුතියමි ඛො සො මාණවකො මාතුසපතනිං එතදචොච: ‘යමිදං භොති ධනං වා ධඤ්ඤං වා රජතං වා ජාතරූපං වා සඛඛන්තං මයං. නත්ථි තුයෙහත්ථ කිඤ්චී, පිතු මෙ භොති දයජජං නිය්‍යාතෙහී’ති. දුතියමි ඛො සා ච්චාභමණී තං මාණවකං එතදචොච: ආගමෙහි තාව තාත යාව විජායාමී. සචෙ කුමාරකො හවිසසනී. තසපි එකදෙසො හවිසසනී, සචෙ කුමාරිකා හවිසසනී, සාපි තෙ ඔපභොග්ගා හවිසසනී’ති. තතියමි ඛො සො මාණවකො මාතුසපතනිං එතදචොච: ‘යමිදං භොති ධනං වා ධඤ්ඤං වා රජතං වා ජාතරූපං වා සඛඛන්තං මයං. නත්ථි තුයෙහත්ථ කිඤ්චී, පිතු මෙ භොති දයජජං නිය්‍යාතෙහී’ති. අථ ඛො සා ච්චාභමණී සත්ථං ගභෙචා ඔවරකං පටිසිචා උදරං ඔපාටෙසි: යාව ජනාමී යදී වා කුමාරකො යදී වා කුමාරිකා’ති.

1. ඔපාටෙසි (සීචු)

පායාසි — “භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, මෙහි සිල්වත් වූ කලණ ගුණ ඇති, ජීවත් වනු කැමැති, මැරෙනු නො කැමැති, සුව කැමැති දුක්ට පිළිකුල් කරන මහණ බමුණන් දකිමි. භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස ඒ මට ‘ඉදින් මේ සිල්වත් කලණ ගුණ ඇති භවත් මහණ බමුණෝ ‘මෙයින් මළා වූ අපට පර ලොවැ සුභති, සැපත වන්නේ යැ’යි දන්නාහු නම්, මේ සිල්වත් ගුණවත් මහණ බමුණෝ වස හෝ කන්නාහ, අවියෙන් හෝ දිවි තොර කැරැ ගන්නාහ, ගෙලෑ වැල ලා ගෙන එල්බෑ හෝ මැරෙන් නාහ, ප්‍රපාතයෙක හෝ පනින්නාහ. යම් හෙයෙකින් මේ සිල්වත් ගුණවත් මහණ බමුණෝ ‘මෙයින් මළා වූ අපට මරණින් මතු සුභති සැපතක් වෙතැ’ යි මෙසේ නො දනිත් ද, එ හෙයින් ජීවත් වනු කැමැත්තාහ, මැරෙනු නො කැමැත්තාහ, සුව කැමැත්තාහ, දුක්ට පිළිකුල් කරන්නාහ, තමන් නො මරන්නාහ’’ යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි. භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, ‘යම් කරුණෙකින් මෙසේත් පරලොව නැත, උපපාදුක සත්වයෝ නැත, කුසලා කුසල කර්මයන් ගේ ඵල විපාක නැතැ’ යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි ද, මේත් එයට කරුණෙකි.’”

කුමර — “රාජන්‍යයෙනි, එසේ වී නම්, ඔබට උපමාවක් කරන්නෙමි. උපමායෙකුදු මෙහි ඇතැම් නුවණැති පුරුෂ කෙනෙක් කී බසේ අරුත් දන ගනිත්. රාජන්‍යයෙනි, පෙර වූවක් කියමි. එක්තරා බමුණකුට දෙදෙනෙක් බිරියෝ වූහ. එකියකට දස හෝ දෙළොස් හවුරුදු වයස් වූ එක් පුතෙක් විය. අනිත් බිරිය දරු ගබ්බක් ඇත්තී වදන්නට ළං වූ කල් ඇත්තී වූ ය. එ කල්හි ඒ බමුණා කලුරිය කෙළේ ය. එ කල්හි ඒ මාණවක තෙම සෙවෙත් මව බණවා පින්වතිය, මේ යම් ධනයෙක් හෝ ධාන්‍යයෙක් හෝ රිදියෙක් හෝ රනෙක් හෝ වෙයි ද ඒ සියල්ල මගේ යැ, ඔබට මෙහි කිසිත් නැත. භවතිය, පියා ගෙන් මට උරුම වූ ඒ වස්තුව මට පවරව’ යි කී ය. මෙසේ කී කල්හි ඒ බැමිණි ඒ මාණවකයාට ‘දරුව, මා වදන තෙක් බලා පොරොත්තු වව (මා වදන දරු) ඉදින් කුමරෙක් වී නම්, ඔහුටත් එක් කොටසෙක් අයත් වන්නේ ය, ඉදින් කුමරියක් වී නම්, ඔ ද තට පාදපරිවාරිකා වන්නී යැ’ යි කිවු ය. දෙවෙනි වරද ඒ මාණවක තෙම සෙවෙත් මවට ‘පින්වතිය, මේ යම් ධනයෙක් හෝ ධාන්‍යයෙක් හෝ රිදියෙක් හෝ රනෙක් හෝ ඇද්ද, ඒ සියල්ල මගේ ය, මෙහි කිසිත් ඔබට නැත, භවතිය, පියාගෙන් මට උරුම වූ ඒ වස්තුව මට පවරව’ යි කී ය. දෙවෙනි වර ද ඒ බැමිණි ඒ මාණවකහට ‘දරුව, මා වදන තෙක් බලව, (මා වදන දරු) ඉදින් කුමරෙක් වී නම් ඔහුටත් එක් කොටසෙක් අයත් වන්නේය, ඉදින් කුමරියක් වී නම්, ඔ ද තට පාදපරිවාරිකා වන්නී යැ’ යි කිවු ය. තෙවනු ද ඒ මාණවක සෙවෙත් මවට ‘පින්වතිය, මේ යම් ධනයෙක් හෝ ධාන්‍යයෙක් හෝ රිදියෙක් හෝ රනෙක් හෝ ඇද්ද ඒ සියල්ල මා සතු යැ, මෙහි කිසිත් ඔබ සතු නො වෙයි. භවතිය, පියා ගෙන් මට උරුම වූ ඒ වස්තුව මට පවරව’ යි කී ය. එ කල්හි ඒ බැමිණි ආයුධයක් ගෙන යහන් ගබ වැද, එතෙක් කුසැ දරුවෙක් ඇද්ද නෘත හොත් දැරියක් ඇත් ද යි දනාගනිමැ’ යි බඩ පැළෑ දෑ ය.

සා අත්තනානෙකේච ජීවිතඤ්ඤා ගබ්භඤ්ඤා සාපතෙය්‍යාඤ්ඤා විනාසෙසි. යථා තං බාලා අබ්‍යක්ඛා අන්‍යබ්‍යසනං ආපන්නා, අයොනිසො ද්‍රව්‍යජරං ගවෙසනතී එවමෙව ඛො තං රාජඤ්ඤා බාලො අබ්‍යක්ඛා අන්‍යබ්‍යසනං ආපජ්ජිසසි අයොනිසො පරලොකං ගවෙසනො, සෙය්‍යරාපි සා බ්‍රාහ්මණී බාලා අබ්‍යක්ඛා අන්‍යබ්‍යසනං ආපන්නා අයොනිසො ද්‍රව්‍යජරං ගවෙසනතී. න ඛො රාජඤ්ඤා සමණ-බ්‍රාහ්මණා සීලවනො කල්‍යාණධම්මා අපකකං පරිපාවෙනතී, අපි ච පරිපකකං ආගමෙනතී, පණ්ඩිතානං අපො හි රාජඤ්ඤා සමණබ්‍රාහ්මණානං සීලවනානං කල්‍යාණධම්මානං ජීවිතෙන. යථා යථා ඛො රාජඤ්ඤා සමණබ්‍රාහ්මණා සීලවනො කල්‍යාණධම්මා විරං දීඝමධාන-තිට්ඨනතී, තථා තථා බහුං පුඤ්ඤං පසවනතී. බහුජනහිතාය ච පටි-පජ්ජනතී බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අත්ථාය හිතාය සුඛාය දෙව-මනුසානං, ඉමිනාපි ඛො තෙ රාජඤ්ඤා පරියායෙන එවං හොතු “ඉතිපි අතී පරො ලොකො, අතී සත්ථා ඔපපාතිකා, අතී සුකට්ඨකක-චානං කමමානං එලං විපාකො”ති.

“කීඤ්ඤාපි හවං කසසපො එවමාහ, අථ ඛො එවං මෙ එත්ථ හොති-ඉතිපි නතී පරො ලොකො, නතී සත්ථා ඔපපාතිකා, නතී සුකට්ඨකකචානං කමමානං එලං විපාකොති”.

10. “අතී පන රාජඤ්ඤා පරියායො-පෙ-”

“අතී හො කසසප පරියායො -පෙ-”

“යථා කථං විය රාජඤ්ඤා?”ති

“ඉධ මෙහො කසසප පුරිසා වොරං ආගුචාරීං ගහෙත්වා දංඝෙහති: ‘අයං හතෙන වොරො ආගුචාරී, ඉමසං යං ඉච්ඡසි තං දණ්ඩං පණෙහී’ ති. ත්‍යාහං එවං වදමී: ‘තෙන හි හො ඉමං පුරිසං ජීවිතං යෙව කුමහියා පකඛිපිත්වා මුඛං පිදහිත්වා අලෙලන වමෙමන ඔනක්ඛිත්වා අලලාය මතතිකාය බහලාවලෙපනං කාරෙත්වා උඛනං ආරොපෙත්වා අගභිං දෙථා’ති. තෙ මෙ ‘සාධු’ති පටිස්සුත්වා තං පුරිසං ජීවිතං යෙව කුමහියා පකඛිපිත්වා මුඛං පිදහිත්වා අලෙලන වමෙමන ඔනක්ඛිත්වා අලලාය මතතිකාය බහලාවලෙපනං කාරෙත්වා. උඛනං ආරොපෙත්වා අගභිං දෙනතී. යද්ද මයං ජානාම ‘කාලකතො සො පුරිසො’ති අථ නං කුමභිං ඔරොපෙත්වා උබ්භිද්දිත්වා මුඛං විවරිත්වා සනිකං නිලෙලාකෙම ‘අපෙචනාමයස ජීවං නිකඛමනං පසෙය්‍යාමා’ති. නෙවස්ස මයං ජීවං නිකඛමනං පසාම අයමපි ඛො හො කසසප පරියායො යෙන මෙ පරියායෙන එවං හොති: ඉතිපි නතී පරො ලොකො, නතී සත්ථා ඔපපාතිකා, නතී සුකට්ඨකකචානං කමමානං එලං විපාකොති.’”

ඔ තොමෝ, බාල වූ අව්‍යක්ත වූ ස්ත්‍රියක් යමසේ නොමඟින් දැවැද්ද සොයන්නී අන්‍යව්‍යසනයට පැමිණියාද, එසේ ම තොමෝද ජීවිතයද දරාගබ ද වස්තුව ද නසාලූ දැය. එසේ ම රාජන්‍යයෙනි, යමසේ ඒ අනුවණ නොවියත් ස්ත්‍රී නොමඟින් දැවැද්ද සොයන්නී අන්‍යව්‍යසනයට පැමිණියා ද, එසේ ම අනුවණ වූ නොවියත් වූ ඔබ නොමඟින් පර ලොව සොයන්නාහු අන්‍යව්‍යසනයට පැමිණෙන්නාහු ය. රාජන්‍යයෙනි, සිල්වත් ගුණවත් මහණබමුණෝ නොමුහු කළ (නො ගෙවුණා වූ) ආයුෂය අතර නො ම සිද ලත්. එහෙත් ඒ නුවණැත්තෝ ආයුෂයා ගේ පරිපාකය බලාපොරොත්තු වෙත්. රාජන්‍යයෙනි, සිල්වත් ගුණවත් මහණ බමුණනට ජීවිතයෙන් වැඩ ඇත් ම ය. රාජන්‍යයෙනි, යම යම සේ ම සිල්වත් ගුණවත් මහණ බමුණෝ බොහෝ දික් කලක් සිටිත් ද, එසේ එසේ බොහෝ පින් රැස් කෙරෙත්, බොහෝ දෙනාට භිත පිණිස ද බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස ද ලොවට අනුකම්පා පිණිස ද දෙව මිනිස්නට වැඩ පිණිස ද භිත පිණිස ද, සුව පිණිස ද පිළිපදිත්. රාජන්‍යයෙනි, මේ කරුණින් ඔබට 'මෙසේත් පරලොව ඇත, උපපාදක සත්වයෝ ඇත, කුශලාකුශල කර්මයන් ගේ එල විපාක ඇතැ' යි මෙසේ සිතෙක් වේ වා.'

පායාසි — 'භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්සේ මෙසේ කියතත්, මේ කරුණෙහි මට වැලිදු 'මෙසේත් පරලොව නැතැ' යි 'උපපාදක සත්වයෝ නැතැ' යි 'සුක්කාත දුෂ්කාත කර්මයනට එල විපාක නැතැ' යි ම මෙබඳු සිතෙක් වෙයි.

10. කුමර කසුප් — "රාජන්‍යයෙනි . . . එයට කරුණෙක් ඇත් ද?"

පායාසි — "භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, . . . එයට කරුණෙක් ඇත."

කුමරකසුප් — "ඒ කෙසේ වූයෙක් ද, රාජන්‍යයෙනි?"

පායාසි — "භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, මෙහි මගේ පුරුෂයෝ වරද කළ සොරකු අල්ලා ගෙන, 'ස්වාමීනි, මේ ඔබට වරද කළ සොරෙකි, මොහුට යමක් කරනු කැමැත්තාහු ද, ඒ දඩුවම පණවන්නැ' යි දක්වත්. ඔවුනට මම 'භවත්නි, එසේ වී නම්, ජීවත් වන්නාවූ ම මේ පුරුෂයා සැලක බහා මුව වසා පියා, තෙත් සමිත්, වෙළා, තෙත් මැටියෙන් සන ලෙස ආලේප කරවා උදුනට නඟා ගිනි දෙවූ යැ යි මෙසේ කීම්. ඔහු 'මැනැවැ' යි මට පිළිවදන් දී ජීවත් වන්නාවූ ම ඒ පුරුෂයා සැලක බහා මුව වසාපියා, තෙත් සමිත් වෙළා, තෙත් මැටියෙන් සන ලෙස ආලේප කරවා උදුනට නඟා ගිනි දුන්හ. යම් විටෙක 'ඒ පුරුෂයා කලුරිය කෙළේ යැ යි අපි දන ගත්තමෝ ද, එ විටැ ඒ සැල (උදුනෙන්) බා, (පිටතැ වූ) ආලේපය බිඳ, මුව වසුන් හැර 'නික්මෙන්නා වූ ඔහුගේ ජීවය දකින්නමෝ නම් ඉතා යෙහෙකැ' යි සෙමෙන් බැලූමු. අපි නික්මෙන්නා වූ ඔහුගේ ජීවය නො ම දුටුමු. භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, යම් කරුණෙකින් අපට 'මෙසේත් පර ලොව නැත, මෙසේත් උපපාදක සත්වයෝ නැත, මෙසේත් සුක්කාත දුෂ්කාත කර්මයනට එල විපාක නැතැ' යි මෙබඳු සිතෙක් වේ ද, මේත් ඒ එක් කරුණෙක.'

“තෙන හි රාජඤ්ඤා තඤ්ඤාවෙසු පටිපුච්ඡසාමී. යථා තෙ ඛමෙයා තථා නං ඛ්‍යාකරෙය්‍යාසී. අභිජානාසී නො තුං රාජඤ්ඤා දිවාසෙය්‍යං උපගතො සුපිනකං පසයිතා ආරාමරාමණෙය්‍යකං වනරාමණෙය්‍යකං භූමිරාමණෙය්‍යකං පොකඛරණීරාමණෙය්‍යකනනි?”

“අභිජානාමහං භො කසප දිවාසෙය්‍යං උපගතො සුපිනකං පසයිතා ආරාමරාමණෙය්‍යකං වනරාමණෙය්‍යකං භූමිරාමණෙය්‍යකං පොකඛරණීරාමණෙය්‍යකනනි.”

“රකඛනනි තං තමහි සමයෙ චුජ්ජා පි ව්‍යාමනකා පි කෙළාසිකා පි කොමාරිකා පි? ති.”

“ඵවං භො කසප රකඛනනි මං තඤ්ඤං සමයෙ චුජ්ජා පි ව්‍යාමනකා පි කෙළාසිකා පි කොමාරිකා පි” ති.

“අපි නු තා තුයහං ජීවං පසනනි පච්ඡන්තං වා තිකඛමන්තං වා? ති”

“නො භෙතං භො කසප”

“තා හි නාම රාජඤ්ඤා තුයහං ජීවන්තසං ජීවනනියො ජීවං න පසයිසනනි පච්ඡන්තං වා නිකඛමන්තං වා. කිම්පන තුං කාලකතසං ජීවං පසයිසයි පච්ඡන්තං වා නිකඛමන්තං වා? ඉමිනා පි ඛො තෙ රාජඤ්ඤා පරියායෙන ඵවං භොතු; ඉතිපි අනී පරො ලොකො, අනී සත්තා ඔපපාතිකා, අනී සුකට්ඨකකටානං කම්මානං ඵලං විපාකො’ති.”

“කිඤ්ඤාපි භවං කසපො ඵවමාහ, අථ ඛො ඵවං මෙ ඵසු භොති; ඉතිපි නනී පරො ලොකො, නනී සත්තා ඔපපාතිකා, නනී සුකට්ඨකකටානං කම්මානං ඵලං විපාකො’ති”

11. “අනී පන රාජඤ්ඤා පරියායො-පෙ-”

“අනී භො කසප පරියායො-පෙ-”

“යථා කථං වීය රාජඤ්ඤා? ති”

කුමරකසුප් — “එසේ වී නම් රාජත්‍යයෙනි, මෙහි ලා ඔබ ම පිළිවිසිත්-
නමු. ඔබට යම් සේ රිසියෙන් නේ ද, එසේ එය විසඳන්න. රාජත්‍යයෙනි,
දිවා නින්දට බටුවාවූ ඔබ සිත්කලු ආරාම ද, සිත් කලු වන ද, සිත් කලු
බිම් ද සිත්කලු පොකුණු ද සිහිනෙන් දුටුවා දනිත් ද (සිහි කෙරෙත් ද)?”

පායාසි — “භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, දභවල් නින්දට බටුවා වූ
මම සිත් කලු ආරාම ද සිත්කලු වන ද සිත්කලු බිම් ද සිත්කලු පොකුණු
ද සිහිනෙන් දුටුවා දනිමි (සිහි කරමි)”

කුමරකසුප් — “ඒ වෙලෙහි කුඳු ගැහැනු ද මිටි ගැහැනු ද බාල දැරියෝ
ද තරුණ දැරියෝ ද ඔබට රකවල් කෙරෙත් ද?”

පායාසි — “එසේ ය භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, එ වෙලෙහි කුඳු
ගැහැනු ද මිටි ගැහැනු ද බාල දැරියෝ ද තරුණ දැරියෝ ද මට රකවල්
කෙරෙත්.”

කුමරකසුප් — “ඔහු (එ වෙලෙහි) පිවිසෙන හෝ නික්මෙන ඔබේ
ජීවය දකිද්ද?”

පායාසි — “භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, මෙය නො වෙයි.”

කුමරකසුප් — “රාජත්‍යයෙනි, ඒ ස්ත්‍රීහු වූකලී තුමු ජීවත් වන්නෝ
ජීවත් වන ඔබේ පිවිසෙන හෝ නික්මෙන ජීවය නො දකිත්. කිමෙක් ද
ඔබ කලුරිය කළාහු ගේ පිවිසෙන හෝ නික්මෙන ජීවය දකිනු හැක්කාහු ද?
රාජත්‍යයෙනි, මෙ කරුණින් ‘මෙසේත් පර ලොව ඇත, උපපාදක
සත්වයෝ ඇත, සුකාත දුෂ්කාත කර්මයන් ගේ ඵල විපාක ඇතැ’ යි ඔබට
මෙසේ සිතෙක් වෙ වා.”

පායාසි — “භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්සේ මෙසේ කියනුද මෙසේත්
පරලොව නැතැ යි උපපාදක සත්තු නැතැ යි සුකාත දුෂ්කාත කර්මයනට
ඵල විපාක නැතැ යි මට මෙහි මෙබඳු සිතෙක් වෙයි.

11. කුමරකසුප් — “රාජත්‍යයෙනි, ... එසේ කියන්නට කරු-
ණෙක් ඇද්ද?”

පායාසි — “භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, ... මෙසේ කියන්නට
(තව) කරුණෙක් ඇත.”

කුමරකසුප් — “ඒ කෙබඳු ද, රාජත්‍යයෙනි?”

“ඉධ මෙ භො කසප පුරිසා වොරං ආගුචාරිං ගහෙතො දසෙසන්ති. අයා තෙ භනෙත වොරො ආගුචාරි, ඉමසස යං ඉච්ඡසි තං දණ්ඛං පණෙභි'ති. ත්‍යාහං එවං වදමි: ‘තෙන භි භො ඉමං පුරිසං ජීවන්තං යෙව තුලාය තුලෙතො ජීයාය අනසසාසකං මාරෙතො පුනදෙව තුලාය තුලෙතා'ති. තෙ මෙ ‘සාධු'ති පටිසසුතො තං පුරිසං ජීවන්තං යෙව තුලාය තුලෙතො ජීයාය අනසසාසකං මාරෙතො පුනදෙව තුලාය තුලෙතති. යද සො ජීවති, තද ලහුතරො ච භොති මුදුතරො ච කම්මඤ්ඤතරො ච. යද පන සො කාලකතො භොති, තද ගරුතරො ච භොති පඤ්ඤතරො ච අකම්මඤ්ඤතරො ච. අයමපි ඛො භො කසප පරියාසො යෙන මෙ පරියායෙන එවං භොති: ‘ඉතිපි නඤ්ඤි පරො ලොකො, නඤ්ඤි සත්තා ඔපපාතිකා, නඤ්ඤි සුකට්ඨකකටානං කම්මානං එලං විපාකො'ති.’”

“තෙන භි රාජඤ්ඤ උපමනෙත කරිසසාමි. උපමායමිධෙකචෙව විඤ්ඤ පුරිසා භාසිතසක අඤ්ඤං ආජානන්ති. සෙය්‍යථාපි රාජඤ්ඤ පුරිසො දිවසං සත්තත්තං අයොගුලො ආදිත්තං සම්පජ්ජලිතං සජොතිභුතං තුලාය තුලෙය්‍ය, තමෙනං අපරෙන සමයෙන සීතං නිබ්බුතං තුලාය තුලෙය්‍ය. කද නු ඛො සො අයොගුලො ලහුතරො චා භොති මුදුතරො චා කම්මඤ්ඤතරො චා? යද චා ආදිත්ත සම්පජ්ජලිතො සජොතිභුතො, යද චා සීතො නිබ්බුතො? ති”

“යද සො භො කසප අයොගුලො තෙජොසහගතො ච භොති වායොසහගතො ච ආදිත්තො සම්පජ්ජලිතො සජොතිභුතො, තද ලහුතරො ච භොති මුදුතරො ච කම්මඤ්ඤතරො ච. යද ච පන සො අයොගුලො නෙව තෙජොසහගතො භොති න වායොසහගතො සීතො නිබ්බුතො, තද ගරුතරො ච භොති පඤ්ඤතරො ච අකම්මඤ්ඤතරො චා ති.”

“එවමෙව ඛො රාජඤ්ඤ යද'යං කායො ආයුසහගතො ච භොති උඤ්ඤාසහගතො ච විඤ්ඤාණසහගතො ච, තද ලහුතරො ච භොති මුදුතරො ච කම්මඤ්ඤතරො ච. යද පනායං කායො නෙව ආයුසහගතො භොති න උඤ්ඤාසහගතො න විඤ්ඤාණසහගතො, තා ගරුතරො ච භොති පඤ්ඤතරො ච අකම්මඤ්ඤතරො ච. ඉමිතාපි ඛො තෙ රාජඤ්ඤ පරියායෙන එවං භොතු: ඉතිපි අඤ්ඤි පරො ලොකො, අඤ්ඤි සත්තා ඔපපාතිකා, අඤ්ඤි සුකට්ඨකකටානං කම්මානං එලං විපාකො'ති.

පායාසි - ‘‘භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, මෙහි මගේ පුරුෂයෝ වරද කරා භොරකු අල්ලා ගෙන ‘ස්වාමීනි, මේ ඔබට වරද කළ සොරෙකි. යමක් කැමැත්තාහු නම්, ඒ දඬුවමක් මොහුට පමුණුවන්නැ’ යි දක්වත්. මම ඔවුන් බණවා ‘එසේ වී නම් භවත්නි, ජීවත්වන්නා වූ ම මේ පුරුෂයා තරාදියෙන් කිරා හුස්ම ගත නොහැකි සේ කොට දුනුදියෙන් ගෙල වෙළා මරා යලිදු තරාදියෙන් කිරවු’ යැ යි මෙසේ කීමි. ඔහු මට ‘මැනැවැ’ යි පිළිවදන් දී, ජීවත් වන්නාවූ ම ඒ පුරුෂයා තරාදියෙන් කිරා හුස්ම ගත නොහෙන සේ දුනුදියෙන් ගෙල වෙළා මරා යලිදු තරාදියෙන් කිරුහ. යම් කලෙක හේ ජීවත් වී ද, එ කලැ (ඔහු සිරුර) වඩා හැල්ලු ද වඩා මොළොක් ද වඩා කර්මණ්‍ය ද විය. යම් විටෙක වනාහි හේ කලුරිය කෙළේ වේ ද, එ කලැ (ඔහු සිරුර) වඩා බර ද වඩා දඩ් ද වඩා අකර්මණ්‍ය ද වෙයි. භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, යම් කරුණෙකින් මට ‘මෙසේත් පරලොචනැත, උපපාදුක සත්වයෝ නැත, කුශලාකුශල කර්මයන් ගේ එල විපාක නැතැ යි මෙසේ සිතෙක් වෙයි ද, මේ ද ඒ එක් කාරණයෙකි.’

කුමරකසුප් - ‘‘රාජන්‍යයිනි, එසේ වී නම් ඔබට උපමාවක් කරන්නෙමි. උපමායෙන් ද මෙහි ඇතැම් නුවණැති පුරුෂයෝ කියන ලද වචනයේ අරුත් දනැගන්නාහ. රාජන්‍යයෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් මුළුදවසෙහි මරත්කරන ලද ‘ගින්නෙන් ඇවිළ ගත්’ ගින්නෙන් දිලියෙන, ගිනි දෑල් සහිත යගුළියක් තරාදියෙන් කිරන්නේ නම්, පසු කලෙක සිසිල් වූ, නිවුණු ඒ යගුළිය තරාදියෙන් කිරන්නේ නම්, කවර ද නම් ඒ යගුළිය වඩා හැල්ලු හෝ වඩා මොළොක් හෝ වඩා කර්මණ්‍ය හෝ වෙයි ද? යම් විටෙක ගින්නෙන් ඇවිල ගත්තේ ගින්නෙන් දිලිසුණේ ගිනිදෑල් සහිත වූයේ වී නම් එ විට ද නැත හොත් යම් විටෙක එය සිසිල් වූයේ නිවුණේ වී නම් එ විට ද?’’

පායාසි - ‘‘භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, යම් විටෙක ඒ යගුළිය ගිනි සහිතත් වේ ද වායු සහිතත් වේ ද ගිනි ගත්තේ, ගින්නෙන් ඇවිළුණේ ගිනිදෑල් සහිත වේ ද, එ විටැ එය වඩා හැල්ලු ද වඩා මොළොක් ද වඩා කර්මණ්‍ය ද වෙයි. යම් විටෙක වනාහි ඒ යගුළිය නො ම ගිනි සහිත වේ ද නො ම වායු සහිත වේ ද සිසිල් වේ ද නිව්යේ වේ ද එ විට වඩා බර ද වඩා තද ද වඩා අකර්මණ්‍ය ද වෙයි.’’

කුමරකසුප් - ‘‘රාජන්‍යයෙනි, එසේ ම යම් කලෙක වනාහි මේ සිරුර ආයුෂ සහිතත් වේ ද, උණුසුම් සහිතත් වේ ද, විඤන සහිතත් වේ ද, එ කලැ වඩා හැල්ලු ද වඩා මොළොක් ද වඩා කර්මණ්‍ය ද වෙයි. යම් කලෙක වනාහි මේ සිරුර නො ම ආයුසහිත වේ ද, නො ම උණුසුම් සහිත වේ ද, නො ම විඤන සහිත වේ ද, එ කලැ වඩා බර ද වඩා තෙද ද වඩා අකර්මණ්‍ය ද වෙයි. රාජන්‍යයෙනි, මේ කරුණෙනුත් ඔබට ‘මෙසේත් පරලොච ඇත, මෙසේත් උපපාදුක සත්හු ඇත, මෙසේත් සුකාන්ත දුෂ්කාන්ත කර්මයන් ගේ එල විපාක ඇතැ’ යි මෙබඳු සිතෙක් වේ වා.

“කිඤ්චාපි භවං කසසපො එවමාහ, අථ ඛො එවං මෙ එසු භොති: ඉතිපි නස්ථි පරො ලොකො, නස්ථි සත්ථා ඔපපාතිකා, නස්ථි සුකට්ඨකකට්ඨානං කමමානං එලං විපාකො”ති.

12. “අස්ථි පන රාජඤ්ඤ පරියායො-පෙ-”

“අස්ථි භො කසසප පරියායො-පෙ-”

“යථා කථං විය රාජඤ්ඤති”?

“ඉධ මෙ භො කසසප පුරිසා වොරං ආගුචාරිං ගහෙත්වා දසෙසනති; ‘අයනෙත භනෙත වොරො ආගුචාරී, ඉමසස යං ඉච්ඡසී තං දණ්ඩං පණෙහී’ති. ත්ඛාහං එවං වදමී; තෙන හි භො ඉමං පුරිසං අනුපභවච ජච්ඤාච වමෙඤ්ච මංසඤ්ච නභාරුඤ්ච අට්ඨිඤ්ච අට්ඨිමිඤ්ඤප්ඤ්ච ජීවිතා වොරොපෙථා’ති. තෙ මෙ සාධු ති පටිසසුත්වා තං පුරිසං අනුපභවච ජච්ඤාච වමෙඤ්ච මංසඤ්ච නභාරුඤ්ච අට්ඨිඤ්ච අට්ඨිමිඤ්ඤප්ඤ්ච ජීවිතා වොරොපෙනති. යද සො ආමනො භොති, ත්ඛාහං එවං වදමී: තෙන හි භො ඉමං පුරිසං උක්ඛානං නිපාතෙථ, අපෙචනාමසස ජීවං නිකඛමනං පසෙසය්‍යාමාති. තෙ තං පුරිසං උක්ඛානං නිපාතෙනති. නෙවසස මයං ජීවං නිකඛමනං පසසාම. ත්ඛාහං එවං වදමී; තෙන හි භො ඉමං පුරිසං අචකුජ්ජං නිපාතෙථ, -පෙ- පසෙසන නිපාතෙථ -පෙ- දුතියෙන පසෙසන නිපාතෙථ, -පෙ- උඛං ධපෙථ, -පෙ- ඔමුද්ධකං ධපෙථ -පෙ- පාණිනා ආකොටෙථ -පෙ- ලෙඩඩුනා ආකොටෙථ -පෙ- දණ්ඩන ආකොටෙථ -පෙ- සඤ්චන ආකොටෙථ -පෙ- ඔධුනාථ -පෙ- සනුධුනාථ -පෙ- නිද්ධුනාථ, ‘අපෙචනාමසස ජීවං නිකඛමනං පසෙසය්‍යාමා’ති. තෙ තං පුරිසං අචකුජ්ජං නිපාතෙත්ති -පෙ- පසෙසන නිපාතෙත්ති -පෙ- දුතියෙන පසෙසන නිපාතෙත්ති -පෙ- උඛං ධපෙත්ති -පෙ- ඔමුද්ධකං ධපෙත්ති -පෙ- පාණිනා ආකොටෙත්ති -පෙ- ලෙඩඩුනා ආකොටෙත්ති -පෙ- දණ්ඩන ආකොටෙත්ති -පෙ- සඤ්චන ආකොටෙත්ති -පෙ- ඔධුනාත්ති -පෙ- සනුධුනාත්ති -පෙ- නිද්ධුනාත්ති, නෙවසස මයං ජීවං නිකඛමනං පසසාම. තසස තදෙච චකුඤ්ච භොති තෙ රූපා තඤ්චායතනං නප්පට්ඨංචෙදෙති, තදෙච සොතං භොති තෙ සද්ද තඤ්චායතනං නප්පට්ඨංචෙදෙති, තදෙච සානං භොති තෙ ගඤ්චා තඤ්චායතනං නප්පට්ඨංචෙදෙති, සායෙච ජීව්භා භොති තෙ රසා තඤ්චායතනං නප්පට්ඨංචෙදෙති, සෙචච කායො භොති තෙ ඵොඤ්චා තඤ්චායතනං නප්පට්ඨංචෙදෙති. අයමෙපි ඛො භො කසසප පරියායො යෙන මෙ පරියායෙන එවං භොති: ඉතිපි නස්ථි පරො ලොකො, නස්ථි සත්ථා ඔපපාතිකා, නස්ථි සුකට්ඨකකට්ඨානං කමමානං එලං විපාකො ති”.

පායාසි — “භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්සේ එසේ කියතත්, වැලිදු මට ‘මෙසේ ත් පරලොව නැත, මෙසේත් උපපාදුක සත්ත්‍ව නැත, මෙසේත්, කුශලාකුශල කර්මයනට එල විපාක නැතැ’ යි මෙහි මෙබඳු සිතෙක් වෙයි,

12. කුමර කසුප් — “රාජන්‍යයෙනි, . . . එසේ සිතන්නට කරුණෙක් ඇද්ද?”

පායාසි — “භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, . . . එසේ සිතන්නට කරුණෙක් ඇත.”

කුමර කසුප් — “ඒ කෙසේ වූයෙක් ද? රාජන්‍යයෙනි ?”

පායාසි — “භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, මෙහි මගේ සේවක පුරුෂයෝ, ‘ස්වාමීනි, මේ ඔබට වරද කළ සොරෙකි මොහුට ඔබට රිසියෙන දඩුවමක් පණවන්නැ’ යි කියා වරද කළ සොරකු අල්ලා ගෙනවුත් මට දක්වත්. මම ඔවුනට ‘එසේ වී නම් භවත්නි, මේ මිනිසා (මොහු ගේ) සිවිය ද සම ද මස් ද ගහර ද ඇට ද ඇට මිදුලු ද නො නසා දිවියෙන් තොර කරවු’ යැ යි කියමි. ඔහු මට මැනවැ යි පිළිවදන් දී, සිවිය ද සම ද මස් ද නහර ද ඇට ද ඇට මිදුලු ද නො නසා ඒ මිනිසා දිවියෙන් තොර කරති. යම් විටෙක ඔහු ගේ ප්‍රාණය නිරුද්ධ වන්නට පටන්ගත්තේ වේ ද, එ විටැ මම ඔවුන් බණවා, ‘භවත්නි, එසේ වී නම්, මොහු ගේ නික්මෙන ජීවය දකුමෝ නම් යෙහෙකි.’ එහෙයින් මොහු උඩුකුරු කොට හොවවු’ යි කියමි. ඔහු ඒ මිනිසා උඩු කුරු කොට හොවත්. අපි ඔහු ගේ නික්මෙන ජීවය නො දකුමහ. ඔවුනට මම එසේ වී නම් භවත්නි, මේ මිනිසා ගේ නික්මෙන ජීවය දකුමෝ නම් යෙහෙක, එහෙයින් මේ මිනිසා යැටි කුරු කොට හොවවු. . . ඇලයෙන් හොවවු . . . දෙවෙනි ඇලයෙන් හොවවු. . . උඩු අතට තබවු . . . යැටි අතට තබවු . . . අතින් තළවු . . . ගලින් තළවු . . . දංඬෙන් තළවු . . . අවියෙන් ගසවු මෙහාට පෙරළවු . . . එහාට පෙරළවු . . . එහාටත් මෙහාටත් පෙරළවු’ යැ යි මෙසේ කියමි. ඔහු ඒ මිනිසා යැටිකුරු කොට තබත් . . . ඇලයෙන් හොවත් . . . දෙවෙනි ඇලයෙන් හොවත් . . . උඩු අතට තබත් . . . යැටි අතට තබත් . . . අතින් තළත් . . . ගලින් තළත් . . . දංඬෙන් තළත් . . . අවියෙන් ගසත් . . . මෙහාට පෙරළත් . . . එහාට පෙරළත් . . . එහාටත් මෙහාටත් පෙරළත්. එහෙත් අපි ඔහු ගේ නික්මෙන ජීවය නො දකිමු ඔහු ගේ ඒ ඇස ම වේ. ඒ රූපයෝ ම වෙත්. එහෙත් ඇස ඒ රූපායතනය පහළ නො කෙරෙයි. ඔහු ගේ ඒ කන ම වේ. ඒ ශබ්දයෝ ම වෙත්. එහෙත් කන ඒ ශබ්දයතනය පහළ නො කෙරෙයි. ඒ නාසාව ම වේ. ඒ ගන්ධයෝ ම වෙත්. එහෙත් නාසාව ඒ ගන්ධායතනය පහළ නො කෙරෙයි. ඒ දිව ම වේවී ඒ රසයෝ ම වෙත්. එහෙත් දිව ඒ රසායතනය පහළ නො කෙරෙයි. ඒ කය ම වේ. ඒ ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයෝ ම වෙත්. එහෙත් එය ඒ සප්‍රෂ්ටව්‍යායතනය පහළ නො කෙරෙයි. භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, යම් කරුණෙකින් ‘මෙසේත් පර ලොව නැත, මෙසේත් උපපාදුක සත්වයෝ නැත, මෙසේත් කුශලාකුශල කර්මයන් ගේ එල විපාක නැතැ’ යි මට මෙබඳු සිතෙක් වේ නම් මේ ඒ කරුණ ය.”

“නෙන හි රාජඤ්ඤ උපමනෙන කරිසසාමි. උපමායපිධෙකච්චව වඤ්ඤ පුරිසා භාසිතසස අඤ්ඤ ආර්භානන්ති. භූතපුබ්බං රාජඤ්ඤ අඤ්ඤතරො සඛබ්බමො සඛබ්බං ආදය පච්චන්තිමං ජනපදං අගමාසි. සො යෙනඤ්ඤතරො ගාමො තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමීඤ්ඤා මජ්ඣෙකි ගාමසස ධීතො තිකඛතතුං සඛබ්බං උපලාපෙඤ්ඤා සඛබ්බං භූමියං නිකඛිපිඤ්ඤා එකමනනං තිසිද්දි. අථ ඛො රාජඤ්ඤ තෙසං පච්චන්තර්භානපදනං මනුසසානං එතදහොසි: අමෙභා කසස නු ඛො එසො සද්දෙ එවංරජනීයො එවංකමනීයො එවංමදනීයො එවංබඤ්ඤනීයො එවංමුච්ඡනීයො?ති සන්තතිපතිඤ්ඤා තං සඛබ්බමං එතදවොචු: අමෙභා කසස නු ඛො එසො සද්දෙ එවංරජනීයො එවං කමනීයො එවං මදනීයො එවං බඤ්ඤනීයො එවං මුච්ඡනීයො?ති. “එසො ඛො භො සඛෙඛා නාම යපෙසසො සද්දෙ එවංරජනීයො එවං කමනීයො එවං මදනීයො එවං බඤ්ඤනීයො එවං මුච්ඡනීයො’ති. තෙ තං සඛබ්බං උඤ්ඤානං නිපාතෙසු: ‘වදෙහි භො සඛබ්බ, වදෙහි භො සඛබ්බා’ති. නෙව සො සඛෙඛා සද්දමකාසි. තෙ තං සඛබ්බං අවකුඤ්ඤං නිපාතෙසු -පෙ- පසෙසන නිපාතෙසු -පෙ- දුතියෙන පසෙසන නිපාතෙසු -පෙ- උඛං ධපෙසු -පෙ- ඔමුදධිකං ධපෙසු -පෙ- පාණිනා ආකොටෙසු -පෙ- ලෙඛධුනා ආකොටෙසු -පෙ- දණ්ණෙන ආකොටෙසු -පෙ- සඤ්ඤා ආකොටෙසු -පෙ- ඔධුනිංසු -පෙ- සන්ධුනිංසු -පෙ- නිද්ධුනිංසු: ‘වදෙහි භො සඛබ්බ, වදෙහි භො සඛබ්බා’ති. නෙව සො සඛෙඛා සද්දමකාසි. අථ ඛො රාජඤ්ඤ තසස සඛබ්බමසස එතදහොසි: යාවබාලා ඉමෙ පච්චන්තර්භානපද මනුසසා. කථං හි නාම අසොනීයො සඛබ්බසද්දං ගවෙසිසසන්තී ති තෙසං පෙකඛමානානං සඛබ්බං ගහෙඤ්ඤා තිකඛතතුං සඛබ්බං උපලාපෙඤ්ඤා සඛබ්බං ආදය පකකාමි. අථ ඛො රාජඤ්ඤ තෙසං පච්චන්තර්භානපදනං මනුසසානං එතදහොසි: යද කීර භො අයං සඛෙඛා නාම පුරිසසහගතො ව භොති, වායාමසහගතො ව වායුසහගතො ව, තදයං සඛෙඛා සද්දං කරොති. යද පනායං සඛෙඛා නෙව පුරිසසහගතො භොති න වායාමසහගතො න වායුසහගතො, නායං සඛෙඛා සද්දං කරොති’ති.

කුමරකසුප් - “එසේ වී නම් රාජන්‍යයෙනි, ඔබට උපමාවක් කරන්නෙමි. මෙහි ඇතැම් නුවණැති පුරුෂයෝ උපමායෙන් කියන ලද වචනයේ අරුත් දනගනිත්. පෙර වූවක් කියමි. රාජන්‍යයෙනි, එක්තරා සක් පිඹින්නෙක් සකස් ගෙන පසල් දනව්වකට ගියේ ය. හේ එක්තරා ගමක් කරා එළැඹියේ ය. එළැඹී ගම මැදැ සිටියේ, සක තුන් වරක් හඬවා සක බිමැ තබා එක් පසෙක හුන්නේ ය රාජන්‍යයෙනි, එ කලැ ‘පින්වත්නි, මෙසේ ඇලුම් කටයුතු මෙසේ සිත්කලු මෙසේ අසන්නන් මත් කරන, මෙසේ සිත් බඳනට කරුණු වූ, මෙසේ අසන්නන් මුසපත් කරන මේ හඬ කවරක් හු ගේ ද?’ යි ඒ පසල් දනවුවැසි මිනිස්නට මේ සිත විය ඔහු රැස් වැ ඒ සක් පිඹින්නහු බණවා, ‘හෙමිබා පුරුෂය, මෙසේ ඇලුම් කටයුතු මෙසේ සිත්කලු, මෙසේ අසන්නන් මත් කරන, මෙසේ සිත් බඳනට කරුණු වූ මෙසේ අසන්නන් මුසපත් කරන මේ හඬ කවරක් හු ගේ ද?’ යි විවාළාහ. ‘හවත්නි, යමක්හුගේ මෙසේ ඇලුම් කටයුතු, මෙසේ සිත්කලු මෙසේ අසන්නන් මත් කරන, මෙසේ සිත් බඳනට කරුණු වූ, මෙසේ අසන්නන් මුසපත් කරන මේ හඬ යමක් හු ගේ ද එය මේ සක නමැ යි සක්පිඹින්නා කී ය. ඔහු ‘පින්වත්, සක හඬ නහව, පින්වත් සක හඬ නහව’ යි ඒ සක උඩුකුරු කොට හෙවූහ. සක හඬ නො ම පැවැත් විය. . . ඔහු ඒ සක යැටි කුරු කොට හෙවූහ . . . පසෙකින් හෙවූහ . . . දෙවෙනි පසෙන් හෙවූහ . . . මුදුන උඩට සිටුනා සේ තැබූහ. . . මුදුන යටට සිටුනා සේ තැබූහ. . . අත්ලෙන් තැළූහ. . . ගලින් තැළූහ . . දංඬෙන් තැළූහ. . . අවියෙන් ගැසූහ. . . මැතට පෙරැළූහ. . . ඇතට පෙරැළූහ. . පින්වත් සක, හඬ නහව, පින්වත් සක හඬ නහව’ යි කියා ඇත මැත පෙරැළූහ. (එහෙත්) සක හඬ නො ම පැවැත් වී ය. රාජන්‍යයෙනි, එ විට ඒ සක් පිඹින්නහුට ‘මේ පසල් දනවුවැසි මිනිස්සු කොතරම් අඤාන ද! මොහු කෙසේ නම් නො මහින් සක් හඬ සොයන්නාහු ද?’ යි මේ සිත විය. හේ ඔවුන් බලා සිටියැ දී ම සක ගෙන තුන් වරක් සක හඬවා (සක පිඹි) එය රැගෙන නික්මැ ගියේ ය. රාජන්‍යයෙනි, ඉක්බිති ඒ පසල් දනවුවැසි මිනිස්නට ‘හවත්නි, යම් විටෙක මේ සක මිනිසකු හා එක් වැ පැවැත්තේ ද, මිනිසාගේ උත්සාහය හා එක් වැ පැවැත්තේ ද, වායුව හා එක් වැ පැවැත්තේ ද, එකල මේ සක හඬ කෙරෙයි. යම් විටෙක වූ කලි මේ සක මිනිසකු හා එක් වැ නො පැවැත්තේ ද, මිනිසා ගේ උත්සාහය හා එක් වැ නො පැවැත්තේ ද, වායුව හා එක් වැ නො පැවැත්තේ ද, එ විට හඬ නො කෙරේ යැ යි මේ සිත විය.

එවමෙව ඛො රාජඤ්ඤ යදයං කායො ආයුසහගතො ච හොති උඤ්ඤාසහගතො ච විඤ්ඤාණසහගතො ච, තද අභිකකමතිපි පටිකකමතිපි තිඝ්ඛිපි නිසීද්ධිපි සෙයාමපි කපෙති, චක්ඛුනාපි රූපං පසසති, යොතෙනපි සද්දං සුඤ්ඤාති, ඝාතෙනපි ගඤ්ඤං ඝායති, ජිව්හායපි රසං සායති, කායෙනපි ඵොඝබ්බං චුසති, මනසාපි ධම්මං විජානාති. යද පනායං කායො නෙව ආයුසහගතො හොති, න උඤ්ඤාසහගතො ච න විඤ්ඤාණසහගතො ච, තද නෙව අභිකකමති න පටිකකමති න තිට්ඨති න නිසීද්ධි න සෙයාං කපෙති, චක්ඛුනාපි රූපං න පසසති, යොතෙනපි සද්දං න සුඤ්ඤාති, ඝාතෙනපි ගඤ්ඤං න ඝායති, ජිව්හායපි රසං න සායති, කායෙනපි ඵොඝබ්බං න චුසති, මනසාපි ධම්මං න විජානාති. ඉමිනාපි ඛො තෙ රාජඤ්ඤ පරියායෙන එවං හොතු: ඉතිපි අත්ථි පරො ලොකො, අත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, අත්ථි සුකට්ඨකකටානං කම්මානං ඵලං විපාකො'ති''.

“කිඤ්ඤාපි හවං කසසපො එවමාහ, අථ ඛො එවමෙම එත්ථ හොති: ඉතිපි නත්ථි පරො ලොකො, නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, නත්ථි සුකට්ඨකකටානං කම්මානං ඵලං විපාකො'ති''.

13. “අත්ථි පන රාජඤ්ඤ පරියායො -පෙ-”

“අත්ථි හො කසසන පරියායො -පෙ-”

“යථා කථං විය රාජඤ්ඤති?”

“ඉධ මෙ හො කසසප පුරිසාචොරං ආගුචාරිං ගහෙත්වා දසෙසනති: අයං තෙ හනෙන චොරො ආගුචාරි, ඉමසස යං ඉච්ඡති තං දඤ්ඤං පණෙති'ති. ත්‍යාහං එවං වදාමි: තෙන හි හො ඉමසස පුරිසසස ඡවිං ඡිද්දථ, අපෙපචනාමසස ඡිවං පසෙසයාමා'ති. තෙ තසස පුරිසසස ඡවිං ඡිද්දනති නෙවසස මයං ඡිවං පසසාම. ත්‍යාහං එවං වදාමි: තෙන හි හො ඉමසස පුරිසසස චම්මං ඡිද්දථ -පෙ- මංසං ඡිද්දථ -පෙ- නහාරුං ඡිද්දථ -පෙ- අට්ඨිං ඡිද්දථ -පෙ- අච්ඡිමිඤ්ඤං ඡිද්දථ, අපෙපචනාමසස ඡිවං පසෙසයාමා'ති. තෙ තසස පුරිසසස චම්මං ඡිද්දනති -පෙ- අට්ඨිමිඤ්ඤං ඡිද්දනති නෙවසස මයං ඡිවං පසසාම. අයමපි ඛො හො කසසප පරියායො යෙනා මෙ පරියායෙන එවං හොති: ඉතිපි නත්ථි පරො ලොකො, නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, නත්ථි සුකට්ඨකකටානං කම්මානං ඵලං විපාකො'ති.'’

රාජන්‍යයෙනි, එ පරිද්දෙන් ම යම් කලෙක මේ සිරුර ආයුෂ (ජීවිතෙන්ද්‍රිය) සහිත වේ ද, උණුසුම් සහිත වේ ද, විඤාන සහිත වේ ද එ කලා ඉදිරියට ද යෙයි, පෙරළා ද යෙයි, සිටුවනේ ද වෙයි, හිඳුනේ ද වෙයි, ශයනය ද කෙරෙයි, ඇසින් රූප දක්නේ ද වෙයි, කනින් හඬ අසනුයේ ද වෙයි, නැහැයෙන් හඳ අහනුයේ ද වෙයි, දිවෙන් රස විඳිනුයේ ද වෙයි, කයින් හැපෙන දෑ පහස්නේ ද වෙයි, මනසින් දහම් දන්නේ ද වෙයි. යම් කලෙක වූ කලී මේ සිරුර නො ම ආයුෂ සහිත වේ ද, නො ම උණුසුම් සහිත වේ ද, නො ම විඤාන සහිත වේ ද, එ කලා නො ම ඉදිරියට යෙයි, නො ම පෙරළා යෙයි, නො ම සිටියි, නො ම හිඳියි, නො ම ශයනය කෙරෙයි, ඇසින් රූප නො ම දක්නේ ද වෙයි, කනින් හඬ නො ම අසනුයේ ද වෙයි, නැහැයෙන් හඳ නො ම අහනුයේ ද වෙයි, දිවෙන් රස නො ම විඳිනුයේ ද වෙයි, කයින් හැපෙන දෑ නො ම පහස්නේ ද වෙයි, මනසින් දහම් නො ම දන්නේ ද වෙයි. රාජන්‍යයෙනි, මේ කරුණින්ද ඔබට 'මෙසේත් පරලොභ ඇත, මෙසේත් උපපාදක සත්ත්‍ව ඇත, මෙසේත් සුකෘත දුෂ්කෘත කර්මයන් ගේ එල විපාක නැතැ' යි මෙබඳු සිතෙක් වේ වා.'

පායාසී — ‘‘භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්සේ මෙසේ වදාරනු දු, වැලිත් ‘මෙසේත් පර ලොභ නැත, මෙසේත් උපපාදක සත්ත්‍ව නැත, කුශලාකුශල කර්මයන් ගේ එල විපාක නැතැ’ යි මේ කරුණෙහි මට මෙසේ සිතෙක් වේ.’’

13. කුමරකසුප් — ‘‘රාජන්‍යයෙනි, . . . එයට කරුණෙක් ඇද්ද?’’

පායාසී — ‘‘ඇත, භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස.’’

කුමරකසුප් — ‘‘ඒ කෙබඳු එකෙක් ද?’’

පායාසී — ‘‘භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, මෙහි මගේ සේවක පුරුෂයෝ වරද කළ සොරක්හු අල්ලා ගෙනවුත් ‘ස්වාමීනි, මේ ඔබට වරද කළ සොරෙක. ඔබට රිසියෙන දඬුවමක් මොහුට පණවන්නැ’ යි කියා දක්වත්. මම ඔවුනට ‘එසේ වී නම් භවත්නි, මේ මිනිසා ගේ සිවිය සිඳලා මොහු ගේ ජීවය දැක්කැ හෙන්නමෝ’ නම් යෙහෙකැයි මෙසේ කියමි. ඔහු ඒ මිනිසා ගේ සිවිය සිඳිත්. එහෙත් ඔහු ගේ ජීවය අපි නො දකුමහ. එ විට ඔවුනට ‘එසේ වී නම් භවත්නි, මේ මිනිසා ගේ සම සිඳ ලවු . . . මස සිඳ ලවු . . . නහර සිඳ ලවු . . . ඇට සිඳ ලවු . . . ඇට මිඳුලු සිඳ ලවු මේ මිනිසා ගේ ජීවය දැක්කැ හෙන්නමෝ’ නම් යෙහෙකැ’ යි මෙසේ කියමි. ඔහු ඒ මිනිසා ගේ සම සිඳ ලත් . . . ඇට මිඳුලු සිඳ ලත් එහෙත් අපි ඔහු ගේ ජීවය නො දකුමහ. භවත් කාශ්‍යප යන් වහන්ස, යම් කරුණෙකින් මට ‘මෙසේත් පෙර ලොභ නැත, මෙසේත් උපපාදක සත්වයෝ නැත, මෙසේත් සුකෘත දුෂ්කෘත කර්මයන් ගේ එල විපාක නැතැ’ යි මෙබඳු සිතෙක් වේ ද, මේ ද ඒ එක් කරුණෙකි.

“තෙන හි රාජඤ්ඤ උපමනෙන කර්සකාමි. උපමායපි ඉධෙකච්චෙවී ඤ්ඤානු පුරිසා භාසිතස්ස අසං ආජානඤ්ඤි. භුතපුබ්බං රාජඤ්ඤ අඤ්ඤතරො අභිකො ජට්ටො අරඤ්ඤයතනෙ පණ්ණකුට්ඨො වසති. අපං ඛො රාජඤ්ඤ අඤ්ඤතරො ජනපදෙ සඤ්ඤා වුඨාසි. අපං ඛො සො සඤ්ඤා තස්ස අභිකස්ස ජට්ටස්ස අසමස්ස සාමනා ඵකරතති. වසිතා පකකාමි. අපං ඛො රාජඤ්ඤ තස්ස අභිකස්ස ජට්ටස්ස ඵතදභොසි: ධනනුනාහං යෙන සො සඤ්ඤාතො තෙනුපසඤ්ඤමෙයාං, අපොචනාමෙසු කිඤ්ඤි උපකරණං අධිගච්ඡයානති. අපං ඛො සො අභිකො ජට්ටො කාලසෙව වුට්ඨාය යෙන සො සඤ්ඤාතො තෙනුපසඤ්ඤමි, උපසඤ්ඤමිතා අද්දස තස්මිං සඤ්ඤාතො දහරං කුමාරං මඤ්ඤං උත්තානපෙයයකං ජඤ්ඤිතං. දිසනාසස ඵතදභොසි: න ඛො මෙන පතිරුපං, යමෙම පෙකඤ්ඤාතස්ස මනුසුභුතො කාලකරෙයා. ධනනුනාහං ඉමං දුරකං අසමං නොතා ආපාදෙයාං පොසෙයාං වඤ්ඤියානති. අපං ඛො සො අභිකො ජට්ටො තං දුරකං අසමං නොතා ආපාදෙසි පොසෙසි වධෙසිසි. යද සො දුරකො දසවස්සුදෙසිකො වා භොති ආදසවස්සුදෙසිකො වා, අපං ඛො තස්ස අභිකස්ස ජට්ටස්ස ජනපදෙ කිඤ්ඤිදෙව කර්ණියං උපපජ්ජි. අපං ඛො සො අභිකො ජට්ටො තං දුරකං ඵතදචොච: ‘ඉච්ඡාමහං තාත ජනපදං ගනතුං, අභිකං තාත පරිචරෙයාසි. මා ච තෙ අභිකං නිබ්බාසි. සචෙ ව තෙ අභිකං නිබ්බාසෙයා, අයං වාසි, ඉමානි කඤ්ඤානි, ඉදං අර්ණසභිතං. අභිකං නිබ්බනොතා අභිකං පරිචරෙයාසි’ති. අපං ඛො සො අභිකො ජට්ටො තං දුරකං ඵචං අනුසාසිතා ජනපදං අගමාසි. තස්ස බිඤ්ඤාපසුතස්ස අභිකං නිබ්බාසි. අපං ඛො තස්ස දුරකස්ස ඵතදභොසි: පිතා ඛො මං ඵචං අචච: ‘අභිකං තාත පරිචරෙයාසි, මා ච තෙ අභිකං නිබ්බාසි. සචෙ ව තෙ අභිකං නිබ්බාසෙයා අයං වාසි ඉමානි කඤ්ඤානි. ඉදං අර්ණසභිතං, අභිකං නිබ්බනොතා අභිකං පරිචරෙයාසි’ති. යනනුනාහං අභිකං නිබ්බනොතා අභිකං පරිචරෙයානති. අපං ඛො සො දුරකො අර්ණසභිතං වාසියා තච්ඡ: අපොච නාම අභිකං අධිගච්ඡයානති. නොච සො අභිකං අධිගච්ඡ. අර්ණසභිතං විධා ඵාලෙසි -පෙ- තිධා ඵාලෙසි -පෙ- චතුධා ඵාලෙසි -පෙ- පඤ්ඤාධා ඵාලෙසි -පෙ- දසධා ඵාලෙසි -පෙ- සතධා ඵාලෙසි -පෙ- සකලිකං සකලිකං අකාසි -පෙ- සකලිකං සකලිකං කර්තා උදුකඤ්ඤෙ කොච්චෙසි -පෙ- උදුකඤ්ඤෙ කොච්චො මගාවාතෙ ඔපුණ්ණි: අපොචනාම අභිකං අධිගච්ඡයානති. නොච සො අභිකං අධිගච්ඡ.

---

1. සි. මු. ඉ. සචෙව
 2. සි. මු. ඉ. අර්ණ
 3. සි. මු. ඉ. අර්ණ

කුමරකසුප් — ‘‘රාජන්‍යයෙනි, එසේ වී නම් ඔබට උපමාවක් කරන්නෙමි. උපමායෙකුත් මෙහි ඇතැම් නුවණැති පුරුෂ කෙනෙක් කියන ලද වචනයේ අරුත් දැනගනිත්. රාජන්‍යයෙනි, පෙර වූවක් කියමි. එක්තරා ගිනි පුදන ජට්ටියක් වෙනෙහි කොළ සෙවිලි කළ පැලෙක වෙසෙයි. රාජන්‍යයෙනි, එ කලැ දනව්වෙක එක්තරා වෙළෙඳ මුළුවෙක් නැඟී සිටියේ ය. (ගමන් ඇරැඹියේ ය). ඉක්බිති ඒ වෙළෙඳ මුළුව ඒ ගිනි පුදන ජට්ටියා ගේ අසපුව සමීපයෙහි එක් රැයක් වැස නික්මැ ගියේ ය. එ කලැ ඒ ගිනිපුදන ජට්ටියාට ‘ඒ වෙළෙඳ මුළුව වුසු තැනට ගියෙමි නම් යෙහෙක. එහි දී කිසි උපකරණයක් ලදුයෙමි වීම් නම් යෙහෙකැ’ යි මෙ සිත වී ය. ඉක්බිති ඒ ගිනි පුදන ජට්ටියා කලින් ම නැඟී සිට, ඒ වෙළෙඳ මුළුව රැදී සිටි තැනට එළැඹියේ ය. එළැඹ, ඒ වෙළෙඳ මුළුව වුසු තැන හැර දමා පියන ලද උඩුකුරු වැ හෝනා ඉතා කුඩා ළදරුවකු දිටීය. දැකීමෙන් ඔහුට ‘ මා දක්ක දී මිනිස් වූයෙක් කලුරිය කරන්නේ ය යන යමෙක් ඇද්ද, එය මට නො සුදුසු ය. මේ දරුවා අසපුවට ගෙන ගොස් ඇති දැඩි කෙළෙම් නම් පෝෂිත කළෙම් නම්, වඩා ගන්නෙම් නම් ඉතා යෙහෙකැ’ යි මෙ සිත විය. ඉක් බිති ඒ ගිනි පුදන ජට්ටි තෙම ඒ දරුවා අසපුවට ගෙන ගොස් ඇති දැඩි කෙළේ ය, පෝෂිත කෙළේ ය, වඩා ගත්තේ ය. යම් කලෙක ඒ දරු දස වස් හෝ දෙළොස් වස් ඇත්තේ වී ද, එ කලැ ඒ ගිනි පුදන ජට්ටියාට දනව්වෙහි කිසියම් කටයුත්තක් උපන. එ කලැ හේ ගිනි පුදන ජට්ටි තෙම ඒ දරු බණවා, ‘දරුව, දනව්වට යන්නට කැමැත්තෙමි. දරුව, ගින්න පුදව, තගේ ගින්න නො නිවේ වා, ඉදින් තගේ ගින්න නිවී ගියේ නම් — මේ වැය මය, මේ දර ය, මේ ගිනි ගානා දඬු දෙක ය. (මෙයින්) ගිනි උපදවා ගිනි පුදව’ යි මෙ වචන කී ය. ඉක්බිති ඒ ගිනි පුදන ජට්ටි තෙම ඒ දරුවාට මෙසේ අනුශාසනා කොට දනව්වට ගියේ ය. ක්‍රීඩායෙහි යෙදුණු ඔහු ගේ ගින්න නිවී ගියේ ය එ විට ඒ දරුවාට ‘ මා පියා මට ‘දරුව ගින්න පුදව, තගේ ගින්න නො නිවේ වා. ඉදින් තගේ ගින්න නිවී ගියේ නම්, මේ වැය ය, මේ දර ය, මේ ගිනි ගානා දඬු දෙක ය (මෙයින්) ගිනි උපදවා ගිනි පුදව’ යි කීයේ ය. මම ගිනි උපදවා, ගිනි පිදීම නම් යෙහෙකැ’ යි මෙ සිත විය. ඉක්බිති ඒ දරු තෙම ගිනි ලදීම නම් යෙහෙකැ’ යි සිතා, ගිනි ගානා දඬු දෙක වැයෙන සැස්සේ ය (එහෙත්) හේ ගිනි නො ම ලැබී ය. ගිනි ගානා දඬු දෙක දෙකට පැළී ය. . . . . කුනට පැළී ය. . . . සතරට පැළී ය. . . පසට පැළී ය. . . දහයට පැළී ය. . සියයට පැළී ය . . . කැබැලි කැබැලි කෙළේ ය. . . කැබැලි කැබැලි කොට වනෙහි කෙටී ය. . . වනෙහි කොටා, ‘ගිනි ලදීම නම් යෙහෙකැ’ යි සිතා, මහ සුළඟෙහි පිඹ හළේ ය. (එහෙත්) හේ ගිනි නො ම ලැබී ය.

අථ ඛො සො අග්ගිකො ජට්ටො ජනපදෙ තං කරණීයං තිරොන්ධා,
 යෙන සකො අසසමො තෙත්ථපසඛකම්, උපසඛකම්ඤා තං දුරකං
 එතදවොච: ‘කච්චි තෙ තාත අග්ගි න නිබ්බුතො’ති. ඉධ මෙ
 තාත බ්බ්බාපසුතසස අග්ගි නිබ්බාසී. තසස මෙ එතදභොසි: පිතා ඛො
 මං එවං අවච: අග්ගිං තාත පරිචරෙය්‍යාසී, මා ව තෙ අග්ගි නිබ්බාසී.
 සචෙ ව තෙ අග්ගි නිබ්බායෙය්‍ය අයං වාසි ඉමානි කසානි ඉදං
 අරණීසහිතං, අග්ගිං නිබ්බතෙත්ඤා අග්ගිං පරිචරෙය්‍යාසී තී. යනත්ථාතං
 අග්ගිං නිබ්බතෙත්ඤා අග්ගිං පරිචරෙය්‍යන්ති. අථ ඛවාහං තාත
 අරණීසහිතං වාසියා තච්ඡං: අපෙචනාම අග්ගිං අධිගච්ඡය්‍යන්ති.
 නෙවාහං අග්ගිං අධිගච්ඡං. අරණීසහිතං විධා ඵාලෙසිං -පෙ- තිධා
 ඵාලෙසිං -පෙ- චතුධා ඵාලෙසිං -පෙ- පඤ්ඤා ඵාලෙසිං -පෙ- දසධා
 ඵාලෙසිං -පෙ- සතධා ඵාලෙසිං -පෙ- සකලිකං සකලිකං අකාසිං -පෙ-
 සකලිකං සකලිකං කර්ථා උදුක්ඛලෙ කොට්ටසිං -පෙ- උදුක්ඛලෙ
 කොට්ටඤා මහාවාතෙ ඔච්ඡිණං අපෙචනාම අග්ගිං අධිගච්ඡය්‍යන්ති.
 නෙවාහං අග්ගිං අධිගච්ඡන්ති. අථ ඛො තසස අග්ගිකසස ජට්ටසස
 එතදභොසි: යාවබාලො අයං දුරකො අබ්‍යතෙතු. කථං හි නාම
 අයොනිසො අග්ගිං ගචෙසිසසතී තී තසස පෙක්ඛමානසස අරණීසහිතං
 ගහෙත්ඤා අග්ගිං නිබ්බතෙත්ඤා තං දුරකං එතදවොච: එවං ඛො තාත
 අග්ගි නිබ්බතෙත්ඤා, නතෙච යථා ඤා ඤාලො අබ්‍යතෙත්ඤා
 අයොනිසො අග්ගිං ගචෙසිසසතී තී,

එවමෙච ඛො ඤා රාජඤ්ඤා බාලො අබ්‍යතෙත්ඤා අයොනිසො
 පරලොකං ගචෙසිසසතී. පට්ඨිසසඤ්ඤා රාජඤ්ඤා පාපකං දිට්ඨිතං.
 පට්ඨිසසඤ්ඤා රාජඤ්ඤා පාපකං දිට්ඨිතං. මා තෙ අභොසි දීඝරත්තං
 අභිතාය දුක්ඛායා’ති.

‘කීඤ්ඤාපි හවං කසසපො එවමාහ, අථ ඛො නෙවාහං සකෙකාමී¹
 ඉදං පාපකං දිට්ඨිතං පට්ඨිසසඤ්ඤා. රාජා පි මං පසෙනදි කොසලො
 ජානාතී තිරොරාජානොපි: ‘පායාසිරාජඤ්ඤා එවංවාදි එවංදිට්ඨි: ඉත්ඨි
 නත්ථි පරො ලොකො, නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, නත්ථි සුක්ඛදුක්ඛවානං
 කමමානං එලං වීපාකො තී. සවාහං භො කසසප ඉදං පාපකං දිට්ඨිතං
 පට්ඨිසසඤ්ඤාමි, හවිසසන්ති මෙ වත්තාරො; යාවබාලො පායාසි-
 රාජඤ්ඤා යාවඅබ්‍යතෙත්ඤා දුක්ඛිතග්ගාහීති. කොපෙනපි නං හරිසසාමි,
 මකෙඛනපි නං හරිසසාමි, පලාපෙනපි නං හරිසසාමි තී.’

1. සඤ්ඤාමි PTS

එ කල ඒ ගිනි පුදන ජට්ඨ තෙම දනව්වෙහි ඒ කටයුත්ත නිමවා සිය අසපුවට පැමිණියේ ය. පැමිණ ඒ දරුවාට 'කිමෙක් ද දරුව, තගේ ගිනි නො නිව්ගේ ද?' යි කී ය. 'පියාණෙනි, මෙහි ක්‍රීඩායෙහි යෙදුණු මා ගේ ගිනි නිව් ගියේ ය. ඒ මට 'දරුව, ගිනි පුදව, තගේ ගින්න නො නිව් ව , ඉදින් තගේ ගින්න නිව් ගියේ වී නම්, 'මේ වෑය ය, මේ දර ය, මේ ගිනි ගානා දඩු දෙක ය (මෙයින්) ගිනි නිපදවා ගිනි පුදව' යි මා පියා මට කී ය. (එ බැවින්) මම ගිනි නිපදවා ගිනි පිදීම නම් යෙහෙකැ' යි මට මේ සිත විය. පියාණෙනි, ඉක්බිති මම ගිනි ලදීම නම් යෙහෙකැ යි සිතා ගිනි ගානා දඩු දෙක වෑයෙන් සැස්සෙමි. (එහෙත්) මම ගිනි නො ලදීම. ගිනි ගානා දඩු දෙක දෙකට පැළීමි. . . තුනට පැළීමි . . . සතරට පැළීමි. . . පසට පැළීමි . . . දසයට පැළීමි . . . සියයට පැළීමි . . . කැබැලි කැබැලි කෙළෙමි. . . කැබැලි කැබැලි කොට වනෙහි ලා කෙටීමි . . . වනෙහි ලා කොටා, ගිනි ලදීම නම් මැනවැ යි සිතා මහ සුළඟෙහි පිඹ හළෙමි. එහෙත් මම ගිනි නො ලදීම' යි මෙ පවත් කී ය. 'මේ දරු තෙම කොතරම් අනුවණ ද! කොතරම් අවියත් ද! කෙසේ නම් නොමගින් ගිනි සෙව් දැ!!!' යි ඒ ගිනිපුදන ජට්ඨයාට මේ සිත විය. හේ ඔහු බලා සිටියැ දී ගිනිගානා දඩු දෙකක් ගෙන ගිනි නිපදවා 'දරුව, මෙසේ ම ගිනි ඉපැදවියැ යුතු ය. අනුවණ වූ නොවියත් තෝ යම්සේ නොමගින් ගිනි සෙවූයෙහි ද එසේ ගිනි ඉපිදවියැ නො හැක්කැ' යි කී ය.

රාජන්‍යයෙනි, අනුවණ වූ නොවියත් වූ ඔබ නො මගින් පර ලොව සොයන්නාහ. රාජන්‍යයෙනි, තෙල ලාමක දෘෂ්ටිය බැහැර කරන්න. එය ඔබට දික් කලක් අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස නො වේ වා.'

පායාසි — 'හවත් කාශ්‍යපයන් වහන්සේ මෙසේ වදරතත් වැලි මේ ලාමක දෘෂ්ටිය බැහැර කරන්නට මම නො හැක්කෙමි. පායාසි රාජන්‍ය 'මෙසේත් පර ලොව නැත, උපපාදුක සත්වයෝ නැත, සුකෘත දුෂ්කෘත කර්මයන් ගේ ඵල විපාක නැතැ' යි පායාසි රාජන්‍ය තෙම මෙබඳු වාද ඇත්තෙක, මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙකැ' යි පසේනදී කොසොල් රජ ද මා දනී, පිටත දනවුහි රජුහු ද දනිත්. හවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, ඉදින් මම මේ ලාමක වූ දෘෂ්ටිය බැහැර කෙළෙමි වීම නම් 'මේ පායාසි රාජන්‍ය තෙම ඉතා බාලයෙක, ඉතා නොවියත් ය. කරුණු වරදවා ගන්නා සුල්ලෙකැ' යි මට කියන්නෝ වන්නාහ. (එ බැවින්) ඔවුන් කෙරෙහි කෝපයෙනුත් මේ දෘෂ්ටිය ගෙන හැසිරෙන්නෙමි, ඔබ කී මනා කරුණු මකන ස්වභාවයෙන් යුක්තව ද ඒ දෘෂ්ටිය ගෙන හැසිරෙන්නෙමි, යුගග්‍රාහයෙන් ද ඔවුනට (එකට එක කිරීමක් වශයෙන්ද) මේ දෘෂ්ටිය ගෙන හැසිරෙන්නෙමි.'

14. “තෙන හි රාජඤ්ඤ උපමනෙක කරිසාමි. උපමායපීධෙකච්චෙව විඤ්ඤ පුරිසා භාසිතස්ස අසුං ආජානනති. භූතපුබ්බං රාජඤ්ඤ මහාසකට්ඨසඤ්ඤා සකට්ඨසහස්සං පුරස්ථිමා ජනපද පච්ඡිමං ජනපදං අගමාසි. සො යෙන යෙන ගච්ඡති බිප්පමෙව පරියාදියති තිණකට්ඨොදකං හරිතකපණණං. තස්මිං ඛො පන සඤ්ඤා දෙව සසුවාහා අභෙසුං, එකො පඤ්ඤානං සකට්ඨසතානං එකො පඤ්ඤානං සකට්ඨසතානං. අඵ ඛො තෙසං සසුවාහානං එතදභොසි. අයං ඛො පන මහාසකට්ඨසඤ්ඤා සකට්ඨසහස්සං. තෙ මයා යෙන යෙන ගච්ඡාම බිප්පමෙව පරියාදියති තිණකට්ඨොදකං හරිතකපණණං. යනනුත මයං ඉමං සසුං ද්විධා විහරෙය්‍යාම එකතො පඤ්ඤා සකට්ඨසතානි, එකතො පඤ්ඤා සකට්ඨසතානීති. තෙ තං සසුං ද්විධා විහරිංසු එකතො පඤ්ඤා සකට්ඨසතානි එකතො පඤ්ඤා සකට්ඨසතානී. එකො තාව සසුවාහො බහුං තිණඤ්ඤා කථඤ්ඤා උදකඤ්ඤා ආරොපෙඤ්ඤා සසුං පයාපෙසි. ද්විභතීහං පයාතො ඛො පන සො සඤ්ඤා අද්දස පුරිසං කාළං ලොභිතකඛං සනතඛකලාපං කුච්චිදමාලිං අලලවසුං අලලකෙසං කද්දමමකබ්බිතෙහි වකෙකහි හද්දෙන රඵෙන පටිපඵං ආගච්ඡන්තං. දිසවා එතදවොච: ‘කුතො හො ආගච්ඡසී’ති ‘අමුකමා ජනපද’ති. ‘කුභිං ගමිසසසී’ති ‘අමුකං නාම ජනපදනති.’ ‘කච්චි හො පුරතො කන්තාරෙ මහාමෙසො අභිප්පවුට්ඨො?’ති. එවං ඛො හො පුරතො කන්තාරෙ මහාමෙසො අභිප්පවුට්ඨො. ආසිකෙතාදකානි වටුමානි බහුං තිණඤ්ඤා කථඤ්ඤා උදකඤ්ඤා, ඡධෙධිඵ හො පුරාණානි තිණානි කථඤ්ඤානි උදකානි, ලහුභාරෙහි සකට්ඨෙහි සීසසීසං ගච්ඡඵ. මා යොග්ගානි කීලමෙඵාති. අඵ ඛො සො සසුවාහො සසීකෙ ආමනෙහසී: අයං හො පුරිසො එවමාහ: පුරතො කන්තාරෙ මහාමෙසො අභිප්පවුට්ඨො¹, ආසිකෙතාදකානි වටුමානි, බහුං තිණඤ්ඤා කථඤ්ඤා උදකඤ්ඤා, ඡධෙධිඵ හො පුරාණානි තිණානි කථඤ්ඤානි උදකානි, ලහුභාරෙහි සකට්ඨෙහි සීසසීසං ගච්ඡඵ, මා යොග්ගානි කීලමෙඵාති, ඡධෙධිඵ හො පුරාණානි තිණානි කථඤ්ඤානි උදකානි, ලහුභාරෙහි සකට්ඨෙහි සසුං පයාපෙඵා’ති. ‘එවං හො’ති ඛො තෙ සසීකා තස්ස සසුවාහස්ස පටිඤ්ඤානා, ඡධෙධිඤ්ඤා පුරාණානි තිණානි කථඤ්ඤානි උදකානි ලහුභාරෙහි සකට්ඨෙහි සසුං පයාපෙසුං. තෙ පඨමෙපි සසුවාසෙ න අද්දසංසු තිණං වා කථං වා උදකං වා, දුතියෙපි සසුවාසෙ -පෙ- තතියෙපි සසුවාසෙ -පෙ- වකුඤ්ඤෙපි සසුවාසෙ -පෙ- පඤ්ඤමෙපි සසුවාසෙ -පෙ- ඡචෙධිපි සසුවාසෙ -පෙ- සඤ්ඤමෙපි සසුවාසෙ න අද්දසංසු තිණං වා කථං වා උදකං වා. සඤ්ඤෙව අනායබාසනං ආපඤ්ඤංසු. යෙ ව තස්මිං සඤ්ඤා අභෙසුං මනුසසාවා පසු වා සඤ්ඤා සො යකෙඛා අමනුසසො හකෙඛසී, අට්ඨිකානොව සෙසෙසී.

1. අභිප්පවුට්ඨො, PTS

14. කුමරකසුප් — “එසේ වී නම් රාජන්‍යයෙනි, ඔබට උපමාවක් කරන්නෙමි. උපමායෙකුත් මෙහි ඇතැම් නුවණැති පුරුෂයෝ කියන ලද වචනයේ අරුත් දැන ගන්නාහ. පෙර වූවක් කියමි. රාජන්‍යයෙනි, ගැල් දහසක් වූ මහ ගැල් මුළුවෙක් පෙර දිගැ දැනව්වෙන් නික්මැ පැසිම් දිගැ දැනව්වකට ගියේ ය. එය යම් යම් මහෙකින් යෙයි ද, ඒ ඒ මහ තණ දර දිය ද යටත් පිරිසෙයින් නිල් තණ කොළ ද ඉතිරි නො වැ අවසන් වෙයි. ඒ ගැල් මුළුවෙහි එකෙක් ගැල් පන්සියයකට ද තවෙකෙක් ගැල් පන්සියයකට ද යි සාත්තු නායකයෝ දෙදෙනෙක් වූහ. එ කලා ඒ සාත්තු-නායකයනට ‘ගැල් දහසක් වූ මෙය මහ ගැල් මුළුවෙකි. ඒ අප යන යන මහා තණ දර දිය නිල් කොළ යන මේ සියල්ල වහා ම නො ඉතිරි වැ නිමාවට යෙයි. එක් කොටසකට ගැල් පන්සියයක් ද ඉතිරි කොටසකට ගැල් පන්සියයක් ද යි මේ ගැල්මුළුව දෙ කොටසකට බෙදූ ගන්නමෝ නම් ඉතා යෙහෙකි’ යි මේ සිත විය. ඔහු ඒ ගැල් මුළුව එක් කොටසකට ගැල් පන්සියය පන්සියය කොට දෙකට බෙදූහ. (ඔවුන් ගෙන්) පළමු කොට එක් ගැල් නාවෙක් බොහෝ තණ ද දර ද දිය ද (ගැල්හි) නාවා ගෙන ගැල් මුළුව පැදවී ය. දෙතුන් දිනක් ගියා වූ ඒ ගැල්මුළුව ලේ පැහැ ඇස් ඇති බැඳගත් හියවුරු ඇති ගෙලා පලන් හෙළ ඇඹුල මල්දම් ඇති, තෙත් වස්ත්‍ර ඇති, තෙත් කෙහෙ ඇති, මඩ වැකි සකින් යුත් සොදුරු රියෙකින් ඉදිරියට එන කළු වන් මිනිසකු දිවී යා. දැක ‘භවත, කොයින් එයි ද?’ යි විචාළේ ය. ‘අසෝ දැනව්වෙන් එමි’ යි හේ කීව. ‘කොහි යන්නෙහි ද?’ යි අනෙකා ඇසී ය. ‘අසෝ නම් දැනව්වට යෙමි යි පළමු තැනැත්තේ කී ය. ‘කිම භවත, ඉදිරි කතරෙහි මහ වැසි වට ද?’ යි අනෙකා ඇසී ය. ‘එසේ ය. භවත, ඉදිරියේ කතරෙහි මහවැසි වට. මංහු ද කඳුරැලි ද දියෙන් පිරී ඇත. තණ ද දිය ද බොහෝ ඇත. භවත, පරණ වූ තණ දර දිය ඉවත ලව. ලුහු බර ඇති ගැලින් යුතු වැ වහ වහා යව. ගොනුන් නො වෙහෙස ව, යි පළමු තැනැත්තා කීය. එ විට ඒ ගැල් නා තෙම ගැල්පදුවන් බණවා, ‘භවත්ති, ඉදිරි කතරෙහි මහවැසි වටැ යි, ‘මංහු ද කඳුරැලි ද දියෙන් තෙත් වැ ඇතැ යි ‘තණ දර දිය ද බොහෝ යා’ යි, භවත්ති, පරණ තණ දර දිය ඉවත ලවුයැ’ යි, ‘ලුහු බර ඇති ගැලින් යුතු වැ වහ වහා යන්නැ යි, ගොනුන් නො වෙහෙසන්නැ යි මේ මිනිසා කීයයි. භවත්ති, පරණ තණ දර දිය ඉවත දමවු. ලුහු බර ඇති ගැලින් යුතු ව වහ වහා ගැල් මුළුව පදවවු යැ යි කී ය. ‘එසේ ය, පින්වතැ යි ඒ ගැල්-පදුවෝ ඒ ගැල්නාවාට පිළිවදන් දී, පරණ තණ දර දිය ඉවත ලා, ලුහු බර ගැල් වලින් යුතු වැ ගැල්මුළුව පැදවුහ. ඔහු පළමු ගැල් නවාතැගෙහි ද තණ හෝ දර හෝ දිය හෝ නො දුටුහ. දෙවෙනි ගැල් නවාතැගෙහි ද . . . තෙවෙනි ගැල් නවාතැගෙහි ද . . . සතර වන ගැල් නවාතැගෙහි ද . . . පස් වන ගැල් නවාතැගෙහි ද . . . සවන ගැල් නවාතැගෙහි ද . . . සත්වන ගැල් නවාතැගෙහි ද තණ හෝ දර හෝ දිය හෝ නො දුටුහ. සියල්ලෝ ම විනාශයට පැමිණියාහ. ඒ ගැල්මුළුවෙහි යම් මිනිස් කෙනෙක් හෝ සිවුපා කෙනෙක් හෝ වූහු ද ඒ සියල්ලන් ඒ නොමිනිස් යක් තෙම කෑගේ ය. ඇට පමණක් ඉතිරි කෙළේ ය.

යද අද්දසුසි දුතියො සසුවාහො බහුනිකකතො ඛො හො දුනි සො සඤ්චා'ති, බහුං තිණ්ණඤ්ච කඨඤ්ච උදකඤ්ච ආරොපෙඤ්චා සසුං පයාපෙසි. ද්විගතීහං පයාතො ඛො පනෙසො සඤ්චා අද්දස පුරිසං කාළං ලොහිතසකං සන්තධිකලාපං කුමුදමාලීං අලලවසුං අලලකෙසං කද්දුලමකඤ්චෙහි වකෙකභි භද්දෙන රචෙන පටිපටං ආගච්ඡන්තං. දිස්වා එතදවොච: කුතො හො ආගච්ඡසී?'ති 'අමුකමසා ජනපද'ති 'කුභිං ගමීසසපි?'ති 'අමුකං නාම ජනපදනති.' 'කච්චි හො පුරතො කන්තාරෙ මහාමෙසො අභිපච්චි ධරා?'ති 'එවං ඛො හො පුරතො කන්තාරෙ මහාමෙසො අභිපච්චි ධරා, ආසිකොදකානි වටුමානි, බහුං තිණ්ණඤ්ච කඨඨඤ්ච උදකඤ්ච, ඡධෙධිච්ච හො පුරාණානි තිණ්ණානි කඨඨානි උදකානි, ලහුභාරෙහි සකචෙහි සීසපීසං ගච්ඡට, මා යොග්ගානි කිලමෙටාති. අච්ච ඛො සො සසුවාහො සසීකෙ ආමනෙතසි: අයං හො පුරිසො එවමාහ'පුරතො කන්තාරෙ මහාමෙසො අභිපච්චිධරා, ආසිකොදකානි වටුමානි, බහුං තිණ්ණඤ්ච කඨඨඤ්ච උදකඤ්ච, ඡධෙධිච්ච හො පුරාණානි තිණ්ණානි කඨඨානි උදකානි, ලහුභාරෙහි සකචෙහි සීසපීසං ගච්ඡට, මා යොග්ගානි කිලමෙටා'ති. අයං ඛො හො පුරිසො නෙව අමහාකං මිකො න ඤ්ඤිසාලොහිතො. කච්චං මයං ඉමසස සද්ධාය ගමීසස ම? න ඛො ඡධෙධිතඛරානි පුරාණානි තිණ්ණානි කඨඨානි උදකානි යථාහතෙන හණ්ණඛන සසුං පයාපෙට. න නො පුරාණං ඡධෙධිසකාමා'ති. 'එවං හො ති ඛො තෙ සසීකා තසස සසුවාහසස පටිසුඤ්චා යථාහතෙන හණ්ණඛන සසුං පයාපෙසුං. තෙ පඨමෙ පි සසුවාසෙ න අද්දසංසු තිණ්ණං වා කඨඨං වා උදකං වා, දුතියෙ පි සසුවාසෙ තතියෙ පි සසුවාසෙ වතුඤ්ච පි සසුවාසෙ පඤ්චමෙ පි සසුවාසෙ ඡධෙධි පි සසුවාසෙ සකචමෙ පි සසුවාසෙ න අද්දසංසු තිණ්ණං වා කඨඨං වා උදකං වා තඤ්ච සසුං අද්දසංසු අනායබ්බාසනං ආපනතං. යෙ ව තසමී සඤ්ච පි අහෙසුං මනුසසා වා පසු වා, තෙසඤ්ච අච්චිකානෙව අද්දසංසු තෙන යකෙඛන අමනුසෙත හකඛිතානං. අච්ච ඛො සො සසුවාහො සසීකෙ ආමනෙතසි: අයං ඛො හො සඤ්චා අනායබ්බාසනං ආපනො යථා නං තෙන බාලෙන සසුවාහෙන පරිණායකෙන. තෙනහි හො යානමහාකං සඤ්ච අපසාරානි පණියානි, තානි ඡධෙධිඤ්චා, යානි ඉමසමී සඤ්ච මහාසාරානි පණියානි තානි ආදියථා'ති. 'එවං හො'ති ඛො තෙ සසීකා තසස සසුවාහසස පටිසුඤ්චා යානි සකසමී සඤ්ච අපසාරානි පණියානි තානි ඡධෙධිඤ්චා යානි තසමී සඤ්ච මහාසාරානි පණියානි තානි ආදියඤ්චා, සොඤ්චා තං කන්තාරං නිසුරිංසු යථා තං පණ්ණිතෙන සසුවාහෙන පරිණායකෙන.

---

1. අභිපච්චිධරා ආස
2. යථාහතෙන මඤ්චං

දෙවෙනි, ගැල් නා තෙම 'භවත්ති, ඒ ගැල් මුළුව නික්ම ගොස් බොහෝ කල් ගියේ වේ යැ යි යම් විටෙක දැන ගත්තේ ද, එ විටැ බෙ හෝ තණ ද දර ද දිය ද පටවා ගැල් මුළුව පිටත් කැරැවී ය. මේ ගැල්මුළුව දෙතුන් දිනක් ගියේ ම ලේ පැහැ ඇස් ඇති, බැඳ ගත් හියවුරු ඇති (ගෙලැදුරු) හෙළැඹුල් මල්දමක් ඇති, තෙත් වස්ත්‍ර ඇති, තෙත් කෙහෙ ඇති, මඩ-වැකුණු සකින් යුත් සොදුරු රියෙකින් ඉදිරියට එන කළු පැහැ පුරුෂයකු දිවී ය. දැක 'භවත කොයිබිත් එයි දූ?' යි විචාළේ ය. 'අසෝ දනව්වෙනැ' යි හේ කීව. 'කොහි යෙහි දූ?' යි අනෙකා පුළුවන. 'අසෝ නම් දනව්වට යි පළමු තැනැත්තා පිළිවදන් දුන. 'භවත, කිමෙක් ද? ඉදිරියෙහි කතරෙහි මහවැසි වට දූ?' යි අනෙකා පුළුවන. 'එසේ ය, භවත, ඉදිරියේ කතරෙහි මහවැසි වට, මංහු ද කඳුරැලි ද දියෙන් පිරී ගියාහ. බොහෝ තණ ද දර ද දිය ද (එහි) ඇත. භවත, පරණ තණ දර දිය ඉවත දමා පියවු. ලුහු බර ගැලින් වහ වහා යවු. ගොනුන් නො වෙහෙසවු' යැ යි පළමු තැනැත්තා කී ය. එ විට ඒ ගැල්නා තෙම ගැල් පදුවන් බණවා, 'භවත්ති, මේ පුරුෂයා 'ඉදිරියෙහි කතරෙහි මහ වැසි වැස ඇත. මංහු ද කඳුරැලි ද දියෙන් පිරී ඇත. බොහෝ තණ ද දරද දිය ද ඇත, භවත්ති, පරණ තණ දර දිය ඉවත දමා පියවු. ලුහු බර ඇති ගැලින් වහ වහා යවු. ගොනුන් නො වෙහෙසවු' යැ යි කියයි. භවත්ති, මේ පුරුෂයා අප ගේ මිතුරෙක් නො වේ, සහලේ නැයෙකුත් නො වේ. කෙසේ අපි මොහු ගේ බස හදහා යන්නවු ද? පරණ තණ දර දිය ද නො ම ඉවත දැමියැ යුතු. ගෙනෙන ලද හැම බඩුයෙන් ම යුතු ව ගැල් මුළුව පදවවු. අප ගේ පරණ බඩු නො ම ඉවත ලන්නවු' යි කී ය. 'භවත්ති, එසේ යැ යි කියා ම ඒ ගැල් පදුවෝ ඒ ගැල් නාවාට පිළිවදන් දී, ගෙනා බඩුයෙන් යුතු ව ගැල්මුළුවැ පැදවුහ. ඔහු පළමු ගැල් නවාතනෙහි ද තණ හෝ දර හෝ දිය හෝ නො දුටුහ. දෙවෙනි ගැල් නවාතනෙහි ද තෙවෙනි ගැල් නවාතනෙහි ද සතර වන ගැල් නවාතනෙහි ද පස්වන ගැල් නවාතනෙහි ද සවන ගැල් නවාතනෙහි ද සත්වන ගැල් නවාතනෙහි ද තණ හෝ දර හෝ දිය හෝ නො දුටුවාහ, එහෙත් විනාශයට පැමිණි ඒ පළමු ගැල්මුළුව දුටුවාහ. ඒ ගැල් මුළුවෙහිත් යම් මිනිස් කෙනෙක් හෝ සිවුපා කෙනෙක් හෝ වූහු ද ඒ නොමිනිස් යකුහු විසින් කත ලද ඔවුන් ගේ ඇට පමණක් දුටුවාහ. ඉක්බිති ඒ ගැල්නා තෙම ගැල්පදුවන් බණවා, 'භවත්ති, ඒ අනුවණ අධිපති ගැල්නාවා කරණ කොට ගෙන එය විසැ යුතු ද එසේ මේ ගැල් මුළුව විනාශයට පැමිණියේ ය. භවත්ති, එසේ වී නම්, අප ගැල් මුළුවෙහි යම් අගයෙන් අඩු වූ වෙළෙඳ බඩු ඇද්ද, ඒවා ඉවත දමා පියා, මේ වැනැසුණු ගැල්මුළුවෙහි මහත් අගය ඇති යම් වෙළෙඳ බඩු ඇත් නම් ඒවා ගනිවු' යැ යි කී ය. 'එසේ ය, පින්වතැ, යි කියා ම ඒ ගැල්පදුවෝ ඒ ගැල්නාවාට පිළිවදන් දී, සිය ගැල් මුළුවෙහි මද අගය ඇති යම් වෙළෙඳ බඩු ඇද්ද, ඒවා ඉවත දමා පියා ඒ වැනැසුණු ගැල් මුළුවෙහි යම් මහඟු බඩු ඇද්ද, ඒවා ගෙන, නුවණැති අධිපති ගැල්නාවකු කරණ කොට ගෙන එය යම් සේ විසැ යුතු ද, එසේ සුව සේ ඒ කතර තිණුහ (තරණය කළාහ).

එවමෙව ඛො ඤං රාජඤ්ඤ ඛාලො අඛ්‍යාතො අන්‍යඛ්‍යාසනං ආපඡ්ඡසසි අයොනියො පරලොකං ගවෙසනො, සෙය්‍යථාපි සො පුරිමො සඤ්චාභො. යෙ පි තච සොතඛං සද්දුභාතඛං මඤ්ඤදීසනති, තෙ පි අන්‍යඛ්‍යාසනං ආපඡ්ඡසනති, සෙය්‍යථාපි තෙ සඤ්චාසං. පරිනිසසඡෙතං රාජඤ්ඤ පාපකං දිට්ඨිගතං, පටිනිසසඡෙතං රාජඤ්ඤ පාපකං දිට්ඨිගතං. මා තෙ අභොසි දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායා'ති.

“කිඤ්චාපි භවං කසාපො එවමාහ, අථ ඛො නෙවාහං සකෙකාමී ඉදං පාපකං දිඝිගතං පටිනිසසඡිතුං. රාජාපි මං පසෙසනදිකොසලො ජානාති තිරොරාජානො පි. පායාසිරාජඤ්ඤ ඵචංවාදී ඵචංදිට්ඨි: ‘ඉතිපි නඤ්චි පරො ලොකො, නඤ්චි සත්තා ඔපපාතිකා, නඤ්චි සුකට්ඨකකචානං කමමානං ඵලං විපාකො’ති. වාහං භො කසප ඉදං පාපකං දිට්ඨිගතං පටිනිසසඡිසසාමී, භවිසසනති මෙ චත්තාරො: යාව ඛාලො පායාසිරාජඤ්ඤ යාව අඛ්‍යාතො යාව දුග්ගහිතගොහීති, කොපෙනපි නං හරිසසාමී මකෙඛනපි න හරිසසාමී, පලාසෙනපි නං හරිසසාමී’ති.

15. “තෙනහි රාජඤ්ඤ උපමනෙත කරිසසාමී. උපමායපිධෙකචෙව චිඤ්ඤ පුරිසා භාසිතසස අඤ්චං ආජානනති. භුතපුඛං රාජඤ්ඤ අඤ්ඤතරො සුකරපොසකො පුරිසො සකමහා ගාමා අඤ්ඤං ගාමං අගමාසි. තඤ්ච අද්දස පඤ්ඤං සුඤ්ඤං ගුථං ඡඩ්ඨිතං. දිස්වානසස ඵතදභොසි: අයං ඛො ඛහුකො සුකකගුථො ඡඩ්ඨිතො, මමං ච සුකරභත්තා. යනනුනාහං ඉතො සුකකගුථං හරෙය්‍යනති, සො උත්තරාසඛ්‍යං පඤ්චිඤ්චා පඤ්ඤං සුඤ්ඤං ආකිරිඤ්චා භණ්ඨිකං ඛඤ්චිඤ්චා සීසෙ උඛ්ඤ්චො අගමාසි. තස අන්තරාමගෙ මභාඅකාලමෙසො පාවසි. සො උග්ගරත්තං පග්ගරත්තං යාව අඤ්ඤතො ගුථොන මකඤ්ඤො ගුථොරං ආදය අගමාසි. තමෙනං මනුසසා දිස්වා එවමාහංසු: කචචි නො ඤං භණ්ඨෙ උමමනො, කචචි විචෙතො? කථංහි නාම උග්ගරත්තං පග්ගරත්තං යාව අඤ්ඤතො ගුථොන මකඤ්ඤො ගුථොරං හරිසසාමී?’ති. ‘තුමෙහ ඛෙචඤ්ච භණ්ඨෙ උමමනො තුමෙහ විචෙතො. තථා හි පන මෙ සුකරභත්තනති’ එවමෙව ඛො ඤං රාජඤ්ඤ ගුථොරිකුපමො මඤ්ඤ පටිභාසි. පටිනිසසඡෙතං රාජඤ්ඤ පාපකං දිඝිගතං. පටිනිසසඡෙතං රාජඤ්ඤ පාපකං දිඝිගතං. මා තෙ අභොසි දීඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායා’ති.

රාජන්‍යයෙනි, එසේ ම අනුවණ වූ නොවියත් වූ ඔබ, ඒ පළමු ගැල්නාවා පරිද්දෙන් නො නුවණින් (නොමඟින්) පර ලොව සොයනුවෝ විනාශයට පැමිණෙන්නාහු ය. යම් කෙනෙකුත් ඔබ බස ඇසියැ යුතු කොට, හැදැහියැ යුතු කොට සිතන්නාහු ද ඔහුත් (යට කී අනුවණ ගැල්නාවා, අනුව ගිය) ගැල් පදුවත් මෙන් විනාශයට පැමිණෙන්නාහ. රාජන්‍යයෙනි, මේ ලාමක දාෂ්ටිය දුරැලන්න, මේ ලාමක දාෂ්ටිය බැහැර කරන්න. මෙය ඔබට දිගු කලක් ඇවැඩ පිණිස දුක් පිණිස නො පවතී වා”.

පායාසී — “භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්සේ මෙසේ කියනුදු වැලිත් මේ ලාමක දාෂ්ටිය දුරැ ලන්නට නො හැක්කෙමි. ‘පායාසී රාජන්‍ය මෙසේත් පරලොව නැතැ යි උපපාදුක සත්තු නැතැ’ යි කුශලාකුශල කර්මයනට එල විපාක නැතැ’ යි මෙබඳු වාද ඇත්තේ යැ යි, මෙබඳු දාෂ්ටි ඇත්තේ යැ යි පසේනදී කොසොල් රජ ද දැනී, මෙයින් පිටත රටවලැ රජහු ද දැනී. භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, ඉදින් මම මේ ලාමක දාෂ්ටිය දුරැලීම නම්, පායාසී රාජන්‍ය තෙම කොතරම් මහත් අනුවණ-යෙක් ද! කොතරම් මහත් නොවියතෙක් ද!! කොතරම් මහත් සේ කරුණු වරදවා ගත්තෙක්ද!!! යි මට කියන්නෝ වන්නාහ. එ බැවින් ඔවුන් කෙරේ කෝපයෙනුදු මේ දාෂ්ටිය ගෙන හැසිරෙන්නෙමි, ඔවුන් කී දැ මකන ස්වභාවයෙනුත් ඒ දාෂ්ටිය ගෙන හැසිරෙන්නෙමි, ඔවුනට යුගග්‍රාහ වශයෙනුත් (එකට එක කරනු විසිනුත්) මේ දාෂ්ටිය ගෙන හැසිරෙන්නෙමි.”

15. කුමරකසුප් — “එසේ වී නම් රාජන්‍යයෙනි, ඔබට උපමාවක් කරන්නෙමි. මෙහි ඇතැම් නුවණැති මිනිස්සු උපමායෙනුත් කියන ලද වචනයේ අරුත් දැනගන්නාහ. රාජන්‍යයෙනි, පෙර දවසැ හුරන් රක්තා එක්තරා පුරුෂයෙක් සිය ගමින් අන් ගමකට ගියේ ය. හේ එහි (කිසි තැනක) දමා පියන ලද වියැළි ගිය බොහෝ අසුවී දිවි ය. දැකීමෙන් ඔහුට ‘මේ වනාහි දමාපියන ලද වියැළිණු බොහෝ අසුවී ය. මගේ හුරනට අහරෙක. මම මෙයින් වියැළි අසුවී ගෙන ගියෙමි නම් ඉතා යෙහෙකැ’ යි මේ සිත විය. හේ උතුරු සඵව එළා බොහෝ වියැළි අසුවී ගොඩගසා පොදියක් කොට බැඳ හිසින් උසුලා ගෙන ගියේ ය. ඔහු යන අතර මහැදී මහ නොකල් වැස්සෙක් වැටිණි. හේ පයැ නිය අග තෙක් ම අසුවියෙන් වැකුණේ, උඩින් වැගිරෙන, පහනින් පෙරෙන අසුවී බර රැගෙන ගියේ ය. මිනිස්සු ඔහු දැක, ‘සගය කීමෙක් ද? තෝ උමතුයෙහි ද? කීමෙක් ද? විකල සිතැත්තෙහි ද? කෙසේ නම් තෝ අසුවියෙන් වැකුණෙහි නියගතෙක් ම උඩින් වැගිරෙන යැටින් පෙරෙන අසුවී බර රැගෙන යෙහි ද?’ යි මෙසේ කීහ. ‘සගයෙනි, මෙ කරුණෙහි ලා තෙපි ම උමතුවෝ ය, තෙපි ම විකල සිතැත්තෝ ය. එසේ මැ යැ මේ මගේ හුරනට ගෙනයන අහර!’ යැ යි කී ය. රාජන්‍යයෙනි, එ පරිද්දෙන් ම ඔබ අසුවී ගෙන යන්නකු මෙන් පැනෙහි. රාජන්‍යයෙනි, මේ ලාමක දාෂ්ටිය බැහැර කරන්න. එය ඔබට දිගු කලක් ඇවැඩ පිණිස දුක් පිණිස නො පවතීවා.

“කිඤ්චාපි භවං කසසපො ඵවමාහ, අථ ඛො නෙවාහං සකෙකාමී ඉදං පාපකං දිඝිගතං පටිනිසසජජිත්තුං. රාජාපි මං පසෙකනදිකොසලො ජානාති තිරොරාජානොපි: පායාසි රාජකෙඤ්ඤා ඵවංවාදී ඵවංදිඝි: ‘ඉතිපි නත්ථී පරො ලොකො, නත්ථී සත්තා ඔපපාතිකා, නත්ථී සුකට්ඨකකටානං කල්මානං ඵලං වීපාකො’ති. සවාහං භො කසසප ඉදං පාපකං දිඝිගතං පටිනිසසජජිසාමී, භවිසසත්ති මෙ චත්තාරො: යාව ඛාලො පායාසිරාජකෙඤ්ඤා අබ්බාකො දුග්ගහිතග්ගාහිති කොපෙනපි නං හරිසසාමී, මකෙඛනපි නං හරිසසාමී, පලාසෙනපි නං හරිසසාමී ති.’”

16. “තෙන හි රාජකෙඤ්ඤා උපමනෙක කරිසසාමී. උපමායපි ඉධෙකච්චෙව විඤ්ඤා පුරිසා භාසිතසස අත්ථං ආජානන්ති. භූතපුබ්බං රාජකෙඤ්ඤා වෙ අකඛ්ධුතො අකෙඛති දිඛිංසු. ඵකො අකඛ්ධුතො ආගතාගතං කල්පිං ගිලති. අද්දසා ඛො දුතියො අකඛ්ධුතො තං අකඛ්ධුතං ආගතාගතං කල්පිං ගිලන්තං. දිඝ්ඛා තං අකඛ්ධුතං ඵතදවොච: තං ඛො සමම ඵකන්තිකෙන ජිනාසි’ දෙහි මෙ සමම අකෙඛ, පජජාහිසසාමී’ති.¹ ‘ඵවං සමමා’ති ඛො සො අකඛ්ධුතො තසස අකඛ්ධුතසස අකෙඛ පාදසී. අථ ඛො සො අකඛ්ධුතො අකෙඛ විසෙන පරිභාවෙත්වා තං අකඛ්ධුතං ඵතදවොච: ඵහි ඛො සමම අකෙඛති දිඛිංසසාමාති. ඵවං සමමා’ති ඛො සො අකඛ්ධුතො තසස අකඛ්ධුතසස පච්චසෙසාසි. දුතියමපි ඛො තෙ අකඛ්ධුතො අකෙඛති දිඛිංසු, දුතියමපි ඛො සො අකඛ්ධුතො ආගතාගතං කල්පිං ගිලති. අද්දසා ඛො දුතියො අකඛ්ධුතො තං අකඛ්ධුතං දුතියමපි ආගතාගතං කල්පිං ගිලන්තං. දිඝ්ඛා තං අකඛ්ධුතං ඵතදවොච:-

“ලිත්තං පරමෙන තෙජසා ගිලමකං පුරිසො න බුජ්ඣති,
ගිල රෙ ගිල පාපධුක්ක පච්ඡා තෙ කට්ඨකං භවිසසති”ති.

ඵවමෙව ඛො තං රාජකෙඤ්ඤා අකඛ්ධුතොපමො මකෙඤ්ඤා පටිභාසී. පටිනිසසජජනං රාජකෙඤ්ඤා පාපකං දිඛිගතං, පටිනිසසජජනං රාජකෙඤ්ඤා පාපකං දිඛිගතං. මා තෙ අභොසි දීඝරත්තං අභිතාය දුකඛායා’ති.

1. පජජිසසාමී ති - PTS

පායාසී — “භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්සේ එසේ වදාරනත් වැලිදු මම මේ ලාමක දෘෂ්ටිය බැහැර කරන්නට නො හැක්කෙමි. ‘පායාසී රාජන්‍ය තෙම’ මෙසේත් පර ලොව නැතැ යි, උපපාදක සත්වයෝ නැතැ යි කුශලා-කුශල කර්මයනට එල විපාක නැතැ යි මෙබඳු වාද ඇත්තේ යැ යි මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තේ යැ යි පසේනදී කොසොල් රජ ද මා දනී. බැහැර ජනපද වල රජුහු ද දනිති. භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, ඉදින් මම මේ ලාමක දෘෂ්ටිය දුරැලීමි නම් ‘පායාසී රාජන්‍ය තෙම කොතරම් මහත් අනුවණ යෙක් ද! කොතරම් මහත් අව්‍යක්තයෙක් ද!! කොතරම් මහත් ලෙස වැරැදි ගැනුම් ගත්තෙක් ද !!!’ යි මට දෙස් කියන්නෝ වන්නාහ. එබැවින් ඔවුන් කෙරේ කෝපයෙනුත් මේ දෘෂ්ටිය ගෙන හැසිරෙන්නෙමි, ඔබ කී දැ මකන ස්වභාවයෙනුත් මේ දෘෂ්ටිය ගෙන හැසිරෙන්නෙමි, ඔවුනට එකට එක කරනු විසිනුත් මේ දෘෂ්ටිය ගෙන හැසිරෙන්නෙමි.’”

16. කුමරකසුප් — “රාජන්‍යයෙනි, එසේ වී නම් ඔබට උපමාවක් කරන්නෙමි. උපමායෙනුදු මෙහි ඇතැම් නුවණැති පුරුෂයෝ කියන ලද වචනයේ අරුත් දැනගන්නාහ. රාජන්‍යයෙනි, පෙර වූවක් කියමි. දුටුරුවෝ¹ දෙදෙනෙක් පසැටින් දු කෙළියාහ. එක් දුටුරුවෙක් ආ ආ (පරදින පරදින) පසැට ගිලී. දෙවැනි දුටුරු තෙම ඒ දුටුරුවා පැරදුණු පැරදුණු පසැට ගිලින්නහු දිවී ය. දක ඒ දුටුරුවාට ‘යහලුව, තෝ ඒකාන්තයෙන් දිනති ය. යහලුව, මට සියලු පස ඇට දෙව, බිලියමක් කරන්නෙමි’ යි කී ය. ‘යහලුව, එසේ යැ’ යි කියා ඒ දුටුරුහට සියලු පසැට දුන්නේ ය. එ කල ඒ දුටුරු තෙම පසැට විසයෙන් යොද ඒ අනිත් දුටුරුවා බණවා ‘යහලු, එව, පසැටින් කෙළින්නාමු’ යි කී ය. හේ ‘එසේ ය, යහලු’ යි කියා ම ඔහුට පිළිවදන් දුන. දෙවනු ද ඒ දුටුරුවෝ පසැටින් කෙළියාහ. දෙවනු ද ඒ දුටුරු තෙම පැරදුණු පැරදුණු පසැට ගිලිසි. දෙවෙනි දුටුරු තෙම දෙවනු ද ඒ දුටුරුවා පස ඇට ගිලින්නහු දිවී යැ. දක ඒ දුටුරුවාට,

“කියුණු විසයෙන් තවරන ලද පසැට ගිලින පුරිස් එය (විස තවරා ඇති බව) නො දනී. බොල පව්ටු දුහුව, ගිලෑ පිය පසු වැ එය තට නපුරු වනු ඇතැ’ යි

මෙ බස් පැවැසී ය.

රාජන්‍යයෙනි, මෙසේ ම ඔබ පසැට දුහු වකු (අක්ෂධුර්තයකු) මෙන් පැනෙති. රාජන්‍යයෙනි, මේ ලාමක දෘෂ්ටිය බැහැර කරන්න. එය ඔබට දිගු කලක් ඇවැඩ පිණිස දුක් පිණිස නො වේ වා.’”

1. දු කෙළින්තෝ
2. ධුතිය

කිඤ්චාපි භවං ක සසපො ඵවමාහ, අඵ ඛො නොවාහං සකෙකාමී ඉදං පාපකං දීඝිගතං පටිනිසසජජිතුං. රාජා පි මං පසෙසනදිකොසලො ජානාති, තිරොරාජානො පි: පායාසිරාජඤ්ඤා ඵවංවාදී ඵවංදිඝි 'ඉතිපි නත්ථී පරො ලොකො, නත්ථී සත්තා ඔපපාතිකා, නත්ථී සුකට්ඨකකවානං කමමානං ඵලං විපාකො'ති. සවාහං හො ක ප ඉදං පාපකං දීඝිගතං පටිනිසසජජිසසාමී, භවිසසනති මෙවත්තාරො: 'යාව ඛාලො පායාසිරාජඤ්ඤා අබාධොනො දුග්ගහිතග්ගාහී'ති. කොපෙන පි නං හරිසසාමී, මකෙඛනපි නං හරිසසාමී, පලාසෙනපි නං හරිසසාමීති''.

17. තෙන හි රාජඤ්ඤා උපමනෙත කරිසසාමී. උපමාය පි ඉධෙකවෙච විඤ්ඤා පුරිසා භාසිතසස අත්ථං ආජානානති. භුතපුබ්බං රාජඤ්ඤා අඤ්ඤතරො ජනපදෙ වුඨාසි. අඵ ඛො සභායකො සභායකං ආමනෙතසි: 'ආයාම සමම, යෙන සො ජනපදෙ තෙනුපසඛකමීසසාම, අපෙපචනාමෙත්ථ කිඤ්චි ධනං අධිගචෙජයාමා'ති. 'ඵවං සමමා'ති ඛො සභායකො සභායකසස පචචසෙකාසි. තෙ යෙන සො ජනපදෙ යෙනඤ්ඤතරං ගාමපත්ථං තෙනුපසඛකමීසු. තත්ථ අද්දසංසු පහුතං සාණං ඡධිඨිතං. දිස්වා සභායකො සභායකං ආමනෙතසි: 'ඉදං ඛො සමම පහුතං සාණං ඡධිඨිතං' තෙන හි සමම තිඤ්ඤා සාණභාරං ඛන්ධි, අහඤ්ඤා සාණභාරං ඛන්ධිසසාමී. උහො සාණභාරං ආදය ගමීසසාමා'ති. 'ඵවං සමමා'ති ඛො සභායකො සභායකසස පටිසුස්වා සාණභාරං ඛන්ධිස්වා තෙ උහො පි සාණභාරං ආදය යෙනඤ්ඤතරං ගාමපත්ථං තෙනුපසඛකමීසු. තත්ථ අද්දසංසු පහුතං සාණසුත්තං ඡධිඨිතං. දිස්වා සභායකො සභායකං ආමනෙතසි: යසස ඛො සමම අත්ථාය ඉචෙජයාම සාණං ඉදං පහුතං සාණසුත්තං ඡධිඨිතං. තෙන හි සමම තිඤ්ඤා සාණභාරං ඡධෙඛිති, අහඤ්ඤා සාණභාරං ඡධෙඛිසසාමී, උහො සාණසුත්තභාරං ආදය ගමීසසාමා'ති. 'අයං ඛො මෙ සමම සාණභාරො දුරාහතො ව සුසත්තධො ව, අලං මෙ, තිං පජානාහී'ති.

පායාසි - “භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්සේ මෙසේ වදරනත්, වැලිදු මේ ලාමක දාෂ්ටිය බැහැර කරන්නට මම නො සමතිමි. ‘පායාසි රාජන්‍ය තෙම ‘මෙසේ පර ලොව නැත, උපපාදුක සත්ත්‍ව නැත, කුශලාකුශල කර්මයනට එල විපාක නැතැ යි මෙසේ වාද ඇත්තෙකැ යි මෙබඳු දාෂ්ටි ඇත්තෙකැ’ යි පසේනදී කොසොල් රජ ද දැනී, පිටත් දනවති රජදරුවෝ ද දැනිත්. භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, අදින් මම මේ ලාමක දාෂ්ටිය හැරැපිම නම්, ‘පායාසි රාජන්‍යයා කොතරම් මහත් අනුවණයෙක් ද! කොතරම් මහත් අව්‍යක්තයෙක් ද! කොතරම් මහත් වැරැදි ගැනුම් ගත්තෙක් ද III’ යි මෙසේ මට ගරභා කියන්නෝ වන්නාහ. එ බැවින් මම ඔවුන් කෙරෙහි කෝපයෙන් ද මේ දාෂ්ටිය ගෙන හැසිරෙන්නෙමි, ඔබ කී දැ මකන සැහැවියෙනුත් මේ දාෂ්ටිය ගෙන හැසිරෙන්නෙමි, ඔවුනට එකට එක කරනු විසිනුත් මේ දාෂ්ටිය ගෙන හැසිරෙන්නෙමි.’”

17. කුමරකසුජ - “එසේ වී නම් ඔබට උවමක් කරන්නෙමි. උපමායෙනුත් මෙහි ඇතැම් නුවණැති පුරුෂයෝ කී කරුණෙහි අරුත් දන ගනිත්. රාජන්‍යයෙනී, පෙර වූවක් කියමි: එක්තරා දනවුවක් නැහී ගියේ ය (දනවූ වැස්සෝ දනවව හැර දමා ගියාහ.) එ කලා යහලුවෙක් යහලුවකු බණවා, ‘යහලුව, එමු. ඒ දනවව කරා යන්නම්හ. එහි දී කිසි ධනයක් ලදුමෝ නම් ඉතා යෙහෙකැ’ යි කී ය. ‘එසේ ය, යහලුවැ’ යි කියා ම අනිත් යහලු තෙම ඔහුට පිළිවදන් දුන. ඔහු ඒ දනවවට ගොස් එහි එක්තරා ජනශුන්‍ය වූ ගමකට පැමිණියාහු ය. එහි දමා පියන ලද බොහෝ හන වැහැරී දුටුහ. දක එක් යහලුවෙක් අනෙකා බණවා, ‘යහලුව, මේ හැර දමා පියන ලද බොහෝ හණ වැහැරී ය. එ බැවින් යහලුව, තෝත් හණ වැහැරී බරක් බඳුව, මමත් හණ වැහැරී බරක් බඳින්නෙමි. අපි දෙදෙනා ම හණවැහැරී බරක් ගෙන යන්නමු’ යි කී ය. ‘යහලුව, එසේ යැ’ යි අනෙකා සිය යහලුවාට පිළිවදන් දී, හණ වැහැරී බරක් බැඳ ඔහු දෙදෙනා ම එය ගෙන ජනයා ගෙන් හිස් එක්තරා ගමකට ගියාහ. ඔහු එහි දී හැර දමා පියන ලද බොහෝ හණනුල් දුටුහ. දක එක් යහලුවෙක් අනිත් යහලුවාට ‘යහලුව, යම් ධනයක් සඳහා අපි හණවැහැරී ගෙන යනු කැමැතිවූමු ද, මේ එයට වඩා අගන්‍යා ඉවත දමන ලද බොහෝ හනනුල් ඇත. එ බැවින් යහලුව, තෝත් හණවැහැරී බර ඉවත දමව, මමත් හණ වැහැරී බර ඉවත ලන්නෙමි. අපි දෙ දෙනා ම හණනුල් බරක් ගෙන යන්නම්හ’ යි කී ය. ‘යහලුව මේ හණ වැහැරී බර වනාහි මා විසින් දුර සිටම ගෙනෙන ලද්දෙක මොනොවට බඳනා ලද්දේ ය. මට හනනුලින් කම් නැත. කළ සුත්ත තෝ දනුව’ යි කී ය.

අථ ඛො සො සභායකො සාණභාරං ඡට්ඨෙධිත්වා සාණසුතභාරං ආදිසි. තෙ යෙනාඤ්ඤතරං ගාමපඤ්ඤා තෙනුපසඛිතමිංසු. තඤ්ඤා අද්දසංසු පහුතා සාණියො ඡට්ඨිතා. දිසවා සභායකො සභායකං අමනෙකසි: 'යසස ඛො සමම අඤ්ඤාය ඉවෙඡයාම සාණං වා සාණසුතං වා, ඉමා පහුතා සාණියො ඡට්ඨිතා. තෙන හි සමම තිඤ්ඤා සාණභාරං ඡට්ඨෙධිති, අහඤ්ඤා සාණසුතභාරං ඡට්ඨෙධිසසාමි, උභො සාණභාරං ආදය ගමිසසාමා'ති. 'අයං ඛො මෙ සමම සාණභාරො දුරාහතො ව සුසන්තඛො ව, අලං මෙ තිං පඤ්ඤාති'ති. අථ ඛො සො සභායකො සාණසුතභාරං ඡට්ඨෙධිත්වා සාණභාරං ආදිසි. තෙ යෙනාඤ්ඤතරං ගාමපඤ්ඤා තෙනුපසඛිතමිංසු. තඤ්ඤා අද්දසංසු පහුතං ඛොමං ඡට්ඨිතං -පෙ- පහුතං ඛොමසුතං ඡට්ඨිතං -පෙ- පහුතං ඛොමදුසං ඡට්ඨිතං -පෙ- පහුතං කප්පාසං ඡට්ඨිතං -පෙ- පහුතං කප්පාසිකසුතං ඡට්ඨිතං -පෙ- පහුතං කප්පාසිකදුසං ඡට්ඨිතං -පෙ- පහුතං අයං ඡට්ඨිතං -පෙ- පහුතං ලොහං ඡට්ඨිතං -පෙ- පහුතං තිපුං ඡට්ඨිතං පහුතං සිසං ඡට්ඨිතං. දිසවා -පෙ- පහුතං සඤ්ඤා ඡට්ඨිතං -පෙ- පහුතං සුවණ්ණං ඡට්ඨිතං. දිසවා සභායකො සභායකං අමනෙකසි: 'යසස ඛො සමම අඤ්ඤාය ඉවෙඡයාම සාණං වා සාණසුතං වා සාණියො වා ඛොමං වා ඛොමසුතං වා ඛොමදුසං වා කප්පාසං වා කප්පාසිකසුතං වා කප්පාසිකදුසං වා අයං වා ලොහං වා තිපුං වා සිසං වා සඤ්ඤා වා, ඉදං පහුතං සුවණ්ණං ඡට්ඨිතං. තෙන හි සමම තිඤ්ඤා සාණභාරං ඡට්ඨෙධිති, අහඤ්ඤා සඤ්ඤාභාරං ඡට්ඨෙධිසසාමි, උභො සුවණ්ණභාරං ආදය ගමිසසාමා'ති. 'අයං ඛො මෙ සමම සාණභාරො දුරාහතො ව සුසන්තඛො ව අලං මෙ, තිං පඤ්ඤාති'ති. අථ ඛො සො සභායකො සඤ්ඤාභාරං ඡට්ඨෙධිත්වා සුවණ්ණභාරං ආදිසි. තෙ යෙන සකො ගාමො තෙනුපසඛිතමිංසු. තඤ්ඤා යො සො සභායකො සාණභාරං ආදය අගමාසි. තසස නොව මාතාපිතරො අභිනන්දි සු, න පුතඤ්ඤා අභිනන්දි සු, න මිත්තාමච්චා අභිනන්දි සු, න ව තතො නිදනං සුඛං සොමනසං අධිගමති. යො පන සො සභායකො සුවණ්ණභාරං ආදය අගමාසි, තසස මාතාපිතරො පි අභිනන්දි සු, පුතඤ්ඤා පි අභිනන්දි සු, මිත්තාමච්චා පි අභිනන්දි සු, තතො නිදනඤ්ඤා සුඛං සොමනසං අධිගමති. එවමෙව ඛො තිං රාජඤ්ඤා සාණභාරිකුපමො මඤ්ඤා පටිභාසි. පටිනිසසඤ්ඤාතං රාජඤ්ඤා පාපකං දිසිගතං, පටිනිසසඤ්ඤාතං රාජඤ්ඤා පාපකං දිසිගතං. මා තෙ අහොසි දීඝරතං අභිතාය දුසබ්බායා'ති.

එවිට අනිත් යහලුවා තමා ගෙනා හන වැහැරී බර ඉවත දමා හණනුල් බරක් ගත්තේ ය. ඔහු මිනිසුන් හැර දමා ගිය එක්තරා ගමකට ගියාහ. එහි හැර දමා පියන ලද බොහෝ හණරෙදි (ගෝනි) දුටුහ. දැක පළමු සඟයා දෙවැනි යහලුවා බණවා 'යහලුව, යම් ධනයක් සඳහා අපි හණ හෝ හණ නුල් හෝ කැමැත්තමෝ ද, (එයට සුදුසු වූ) මේ හැරදමා පියන ලද බොහෝ හණරෙදි ඇත. යහලුව, එ බැවින් තෝත් හණවැහැරී බර ඉවත දමා පියව, මමත් හණනුල් බර ඉවත දමා පියන්නෙමි. අපි දෙදෙනා ම හණ රෙදි බරක් ගෙන යමු' යි කී ය. 'යහලුව, මේ හණ වැහැරී බර මා විසින් දුරැ සිට ගෙනෙන ලද්දේ ද මොනොවට බඳනා ලද්දේ ද වෙයි. මට හණ රෙද්දෙන් වැඩෙක් නැත. කළ යුත්තක් තෝ දනුව' යි දෙවැන්නා කී ය. ඉක්බිති ඒ යහලු තෙම හණනුල් බර ඉවත දමා හණරෙදි බරක් ගත්තේ ය. ඔහු මිනිසුන් හැර දමා ගිය එක්තරා ගමකට පැමිණියාහ. එහි ඉවත දමා පියන ලද බොහෝ කොමුවැහැරී දුටුහ. . . ඉවත දමා පියන ලද බොහෝ කොමු නුල් දුටුහ . . . ඉවත දමා පියන ලද බොහෝ කොමු පිළි . . . ඉවත දමා පියන ලද බොහෝ කපු . . . ඉවත දමා පියන ලද බොහෝ කපු නුල් . . . ඉවත දමා පියන ලද බොහෝ කපු පිළි . . . . . ඉවත දමා පියන ලද බොහෝ යකඩ . . . ඉවත දමා පියන ලද බොහෝ තඹ . . . ඉවත දමා පියන ලද බොහෝ කලු රියම් . . . ඉවත දමා පියන ලද බොහෝ සුදු රියම් . . . ඉවත දමා පියන ලද බොහෝ රිදී . . . ඉවත දමා පියන ලද බොහෝ රන් දුටුහ. දැක පළමු යහලුවා දෙවැන්නා බණවා 'යහලුව, යම් ධනයක් සඳහා හණ වැහැරී හෝ හණ නුල් හෝ හණ පිළි හෝ කොමු වැහැරී හෝ කොමු හුල් හෝ කොමු පිළි හෝ කපු හෝ කපු හු හෝ කපු පිළි හෝ යකඩ හෝ තඹ හෝ කලු රියම් හෝ සුදු රියම් හෝ රිදී හෝ කැමැති වන්නමෝ ද, ඒ සඳහා ම (අපට ඇවැසි වූ) මේ හැර දමා පියන ලද බොහෝ රන් ලැබී ඇත. එ බැවින්, යහලුව, තෝත් හණවැහැරී බර ඉවත දමා පියව, මමත් රිදි බර ඉවත දමා පියන්නෙමි. අපි දෙදෙනා ම රන් බරක් ගෙන යමිහ' යි කී ය. 'යහලුව, මේ හණවැහැරී බර මා විසින් දුරැ සිට ගෙනෙන ලද්දේ ද මොනොවට බැඳ ගන්නා ලද්දේ ද වෙයි. එ බැවින් මට රනින් කම් නැත. තා කළ යුතු දෑ තෝ දන ගනුව' යි කී ය. එවිට ඒ පළමු යහලු තෙම රිදි බර ඉවත දමා පියා රන් බරක් ගත්තේ ය. ඔහු දෙදෙන සිය ගම කරා ගියාහ. ඔවුන් අතුරෙන් යම් යහලුවෙක් හණ වැහැරී බර ගෙන ගියේ ද, ඔහු ගේ මා පියෝ ඔහු නො ම පිළි ගත්හ. අඹු දරුවෝ ද ඔහු නො පිළිගත්හ. එ හෙයින් හේ සුවක් සොම්නසක් නො ලද්දේ ය. යම් යහලුවෙක් වනාහි රන් බරක් ගෙන ගියේ ද, ඔහු ගේ මා පියෝ ද ඔහු පිළි-ගත්හ, අඹුදරුවෝ ද ඔහු පිළිගත්හ. මිත්‍රාමාත්‍යයෝ ද පිළිගත්හ, එහෙ-යින් හේ ද සුවයක් සොම්නසක් ලැබී ය. රාජන්‍යයෙනි, එ පරිද්දෙන් ම ඔබ ද හණ වැහැරී ගෙන ගිය පුරුෂයා වැන්නකු සේ පෙනෙති. රාජන්‍ය-යෙනි, මේ ලාමක දෘෂ්ටිය බැහැර කරන්න. එය ඔබට දිගු කලක් අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස නො වේ වා.'

18. “පුරිමෙනෙවාහං ඔපමෙමන භොතො කසසපසස අත්තමනො අභිරඛො. අපිවාහං ඉමානි විචිත්‍රානි පඤ්ඤපටිභානානි යොතුකාමො එවාහං භවන්තං කසසපං පච්චනිකං කාතඛං අමඤ්ඤීසං. අභිකකන්තං හො කසසප, අභිකකන්තං හො කසසප! සෙය්‍යථාපි හො කසසප නිකකුජ්ජිතං වා උකකුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලුභසස වා මග්ගං ආවිසෙඛය්‍ය, අන්ධකාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය: වකුචුමනෙත්ත රුපානි දකඛිත්තීති. එවමෙව භොතා කසසපෙන අනෙකපරියායෙන ධමෙමො පකාසිතො. එසාහං හො කසසප කං භගවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඛිතඤ්ච, උපාසකං මං භවං කසසපො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙනං සරණං ගතං. ඉච්ඡාමි වාහං හො කසසප මහායඤ්ඤං යජීතුං. අනුසාසතු මං භවං කසසපො යං මමසස දීඝරත්තං භිතාය සුඛායා”ති.

“යථාරූපෙ ඛො රාජඤ්ඤ යඤ්ඤෙ භාවො වා භඤ්ඤන්ති, අජෙළකා වා භඤ්ඤන්ති, කුකකුටසුකරා වා භඤ්ඤන්ති, විචිධා වා පාණා සංසාතං ආපජ්ජන්ති, පටිග්ගාහකා ව භොන්ති මිච්ඡාදිභි මිච්ඡාසංකප්පා මිච්ඡාවාවා මිච්ඡාකමමන්තා මිච්ඡාආජීවා මිච්ඡාවායාමා මිච්ඡාසති මිච්ඡාසමාධි, එවරූපො ඛො රාජඤ්ඤ යඤ්ඤෙ න මහපඨලො භොති න මහානිසංසො න මහාජුතීකො න මහාවිප්ථාරො. සෙය්‍යථාපි රාජඤ්ඤ කසසකො ඛේරනඛගලමාදය වනං පටිසෙය්‍ය. සො තත්ථ දුකෙඛකෙත දුඛගුමෙ අවිභතවාණුකණ්ඩකෙ ඛේරානි පතිඨාපෙය්‍ය ඛණ්ඩානි පුතීනි වාතාතපභන්තානි අසාරාදුනි අසුඛසධිතානි, දෙවො ව න කාලෙන කාලං සමමා ධාරං අනුපපචෙවෙජය්‍ය. අපි භු තානි ඛේරානි වුඬිං වෙරුළභිං වෙපුලුලො ආපජ්ජෙය්‍ය?, කසසකො වා විපුලං එලං අධිගච්ඡෙය්‍යා?”ති

18. පායාසි — “පළමු උපමායෙන් ම මම හවත් කාශ්‍යපයන් වහන්සේ ට සතුටු වීම, වෙසෙසින් පැහැදිණිමි. එතෙකුදු වුවත් මේ විසිතුරු පැණ විසැදුම් අසනු කැමැත්තෙම ම හවත් කාශ්‍යපයන් වහන්සේට විරුද්ධ වැ කලා කළ යුතු කොට සිතීමි, හවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, ඔබේ දෙසුම අභිකාන්ත යැ, හවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, ඔබ දෙසුම වෙසෙසින් කාන්ත යැ. හවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, යම් සේ මුණින් නමා තබන ලද බඳුනක් උඩුකුරු කොට තබන්නේ ද, වැසුණු දෑයක් වැහුම් හැර දක්වන්නේ හෝ වේ ද, මං මුළු වුවකුට මහ හෝ කියන්නේ ද, ඇස් ඇතියන් මෙයින් රූප දකිති’ යි අඳුරෙහි තෙල් පහනක් දල් වන්නේ හෝ වේ ද, එ පරිද්දෙන් ම හවත් කාශ්‍යපයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් කරුණින් දහම් පැවැසිණ. හවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, ඒ මම ඒ හගවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද, ධර්මය ද භික්ෂු සංඝයා ද සරණ යෙමි. හවත් කාශ්‍යපයන් වහන්සේ මා අද සිට දිවි හිමි කොට සරණ ගිය උවසුවකු කොට සලකන සේක් වා! හවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, යම් ඒ යඥයක් මට දිගුකලක් වැඩ පිණිස සුව පිණිස වන්නේ ද එසේ වූ මහා යඥයක් යජනට (මහ දනක් දෙන්නට) කැමැත්තෙමි ද වෙමි. එහි ලා හවත් කාශ්‍යපයන් වහන්සේ මට අනුශාසනා කරන සේක්වා”.

කුමරකසුප් — “රාජන්‍යයෙනි, යම් බඳු යඥයෙක (දන්‍යයෙක) ගවයෝ හෝ මරනු ලැබෙත් ද, එළුවෝ තිරෙළුවෝ හෝ මරනු ලැබෙත් ද, කුකුළෝ හූරෝ හෝ මරනු ලැබෙත් ද, විවිධ ප්‍රාණිහු හෝ මරණයට පැමිණෙත් ද, එය පිළිගන්නෝත් මිථ්‍යා දෘෂ්ටි ඇත්තෝ මිථ්‍යා සංකල්ප ඇත්තෝ මිථ්‍යා වචන ඇත්තෝ මිථ්‍යා කර්මාන්ත ඇත්තෝ, මිථ්‍යා ආජීවය ඇත්තෝ මිථ්‍යා ව්‍යායාමය ඇත්තෝ මිථ්‍යා ස්මෘතිය ඇත්තෝ මිථ්‍යා සමාධිය ඇත්තෝ වෙත් ද, රාජන්‍යයෙනි, මෙ බඳු වූ යඥය වූ කලී මහත් ඵල ඇත්තේ නො වෙයි, මහත් අනුසස් ඇත්තේ නො වෙයි. මහත් බැබැලීම් ඇත්තේ වෙයි, මහත් පැතිරීම් ඇත්තේ වෙයි. රාජන්‍යයෙනි, යම් බඳු වූ යඥයෙක (දන්‍යයෙක) වනාහි ගවයෝ නො ම මරනු ලැබෙද්ද, එළුවෝ තිරෙළුවෝ නො ම මරනු ලැබෙද්ද, කුකුළෝ හූරෝ නො ම මරනු ලැබෙද්ද, විවිධ ප්‍රාණිහු හෝ මරණයට නො පැමිණෙත් ද, ඒ යඥය පිළිගන්නෝත් සමයක් දෘෂ්ටි ඇත්තාහු සමයක් සංකල්ප ඇත්තාහු සමයක් වචන ඇත්තාහු සමයක් කර්මාන්ත ඇත්තාහු සමයාජීවය ඇත්තාහු සමයක් ව්‍යායාමය ඇත්තාහු සමයක් ස්මෘතිය ඇත්තාහු සමයක් සමාධිය ඇත්තාහු වෙත් ද, රාජන්‍යයෙනි, මෙබඳු වූ යඥය මහත් ඵල ඇත්තේ වෙයි, මහත් අනුසස් ඇත්තේ වෙයි, මහත් බැබැලීම් ඇත්තේ වෙයි. මහත් පැතිරීම් ඇත්තේ වෙයි. රාජන්‍යයෙනි, යම්සේ ගොවියෙක් බිජුවට හා නඟුල හා ගෙන වනයකට පිවිස්සේ ද, හේ එහි නො නසන ලද කණු කටු ඇති, නො සම වූ බිම් ඇති නිසරු කෙතෙක කැඩී ගිය කුණු වූ අවුසුළහින් පෙළුනු, පොළොවේ සාරය නො ඇද ගන්නා වූ ධර්මයෙහි සුවසේ නො ම භෝවනා ලද්ද වූ බිජුවට වසුරන්නේ නම්, මේසයත් කලින් කලා මොනොවට වැසි දහර නො වස්වන්නේ නම්, ඒ බීජයෝ වැඩීමට නැඟීමට මහත් බවට පැමිණෙන්නාහු ද? ගොවියා හෝ මහත් ඵල ලබන්නේ ද?”

“නොහිදං හො කසසප.”

“එවමෙව ඛො රාජඤ්ඤ යථාරූපෙ යඤ්ඤො ගාවො වා හඤ්ඤන්ති අපේළකා වා හඤ්ඤන්ති කුක්කුටසුක්කරා වා හඤ්ඤන්ති විවිධා වා පාණා සඛ්ඛාතං ආපජ්ජන්ති. පටිග්ගාහකා ච හොන්ති. මිච්ඡාදිඝි මිච්ඡාස කප්පා මිච්ඡාවාවා මිච්ඡාකමමන්තා මිච්ඡාආජීවා මිච්ඡාවායාමා මිච්ඡාසනී මිච්ඡා-සමාධි. එවරූපො ඛො රාජඤ්ඤ යඤ්ඤො න මහපථලො හොති න මහානිසංසො න මහාච්ඡන්ධො න මහාවිපථාරො. යථාරූපෙ ච ඛො රාජඤ්ඤ යඤ්ඤො නෙව ගාවො හඤ්ඤන්ති න අපේළකා හඤ්ඤන්ති න කුක්කුට-සුක්කරා හඤ්ඤන්ති න විවිධා වා පාණා සඛ්ඛාතං ආපජ්ජන්ති, පටිග්ගාහකා ච හොන්ති සමොදිඝි සමොසංකප්පා සමොවාවා සමොකමමන්තා සමොආජීවා සමොවායාමා සමොසනී සමොසමාධි, එවරූපො ඛො රාජඤ්ඤ යඤ්ඤො මහපථලො හොති මහානිසංසො මහාච්ඡන්ධො මහාවිපථාරො. සෙය්‍යථාපි රාජඤ්ඤ කසසකො ඛේරනඛගලං ආද්‍ය වනං පටිසෙය්‍යා, සො තථ සුඛෙතෙහ සුභුමෙ සුචිහතබාණුකණ්ඩකෙ ඛේරානි පතිඨාපෙය්‍යා අඛණ්ඩානි අසුතීනි අවාතාතපහතානි සාරාද්‍යනි සුඛසයිතානි, දෙවො ච කාලෙන කාලං සමො ධාරං අනුපච්චෙඡය්‍යා, අපි නු තානි ඛේරානි වුඬිං වෙරුලුභිං වෙපුලුං ආපජේජ්‍යස්සා, කසසකො වා විපුලං ඵලං අධිගච්චෙඡය්‍යාති? ’.

“එවං හො කසසප.”

“එවමෙව ඛො රාජඤ්ඤ යථාරූපෙ යඤ්ඤො නෙව ගාවො හඤ්ඤන්ති න අපේළකා හඤ්ඤන්ති න කුක්කුටසුක්කරා හඤ්ඤන්ති න විවිධා වා පාණා සඛ්ඛාතං ආපජ්ජන්ති, පටිග්ගාහකා ච හොන්ති සමොදිඝි සමොසංකප්පා සමොවාවා සමොකමමන්තා සමොආජීවා සමොවායාමා සමොසනී සමොසමාධි, එවරූපො ඛො රාජඤ්ඤ යඤ්ඤො මහපථලො හොති මහානිසංසො මහාච්ඡන්ධො මහාවිපථාරො”ති.

පායාසී - “භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස, මෙය නො ම වන්නේ ය.”

කුමරකසුප් - “රාජන්‍යයෙනි, එ පරිද්දෙන් ම යම්බඳු යඤ්ජයෙක භවයෝ හෝ මරනු ලැබෙත් ද, එළුවෝ තිරෙළුවෝ හෝ මරනු ලැබෙත් ද, කුකුළෝ හුරෝ හෝ මරනු ලැබෙත් ද, විවිධ ප්‍රාණිහු හෝ මරණයට පැමිණෙත් ද, ඒ යඤ්ජ පිළිගන්නෝත් මිථ්‍යාදෘෂ්ටි ඇත්තෝ, මිථ්‍යා සංකල්ප ඇත්තෝ, මිථ්‍යා වචන ඇත්තෝ, මිථ්‍යා කර්මාන්ත ඇත්තෝ, මිථ්‍යා ආජීවය ඇත්තෝ, මිථ්‍යා ව්‍යායාමය ඇත්තෝ, මිථ්‍යා ස්මෘතිය ඇත්තෝ, මිථ්‍යා සමාධිය ඇත්තෝ වෙත් ද, රාජන්‍යයෙනි, මෙබඳු වූ යඤ්ජ වනාහි මහත්ඵල ඇත්තේ නො වේ, මහත් අනුසස් ඇත්තේ නො වේ, මහත් බැබැලීම් ඇත්තේ නො වේ, මහත් පැතිරීම් ඇත්තේ නො වේ. රාජන්‍යයෙනි, යම් බඳු වූ යඤ්ජයෙක වනාහි භවයෝ නො ම මරනු ලැබෙත් ද, එළුවෝත් තිරෙළුවෝත් නො ම මරනු ලැබෙත් ද, කුකුළෝත් උෟරෝත් නො ම මරනු ලැබෙත් ද, විවිධ ප්‍රාණිහු හෝ මරණයට නො පැමිණෙත් ද, ඒ යඤ්ජ පිළි ගන්නෝත් සමාග් දෘෂ්ටිය ඇත්තෝ, සමාක් සංකල්පය ඇත්තෝ, සමාග් වචනය ඇත්තෝ, සමාගාජීවය ඇත්තෝ, සමාග් ව්‍යායාමය ඇත්තෝ, සමාක් ස්මෘතිය ඇත්තෝ, සමාක් සමාධිය ඇත්තෝ වෙත් ද, රාජන්‍යයෙනි, මෙබඳු වූ යඤ්ජ මහත් ඵල ඇත්තේ මහත් අනුසස් ඇත්තේ මහත් බැබැලීම් ඇත්තේ මහත් පැතිරීම් ඇත්තේ වෙයි. රාජන්‍යයෙනි, යම්සේ ගොවියෙක් බිජුවට හා නගුල හා ගෙන වනයකට පිවිස්නේ නම්, හේ එහි මොනොවට නසා පියන ලද කණු හා කටු හා ඇති, සමතලා බිම ඇති සරු කෙතෙක කැඩී නො ගිය, කුණු නො වූ අවුසුළු දෙකින් නො පහළ, පොළොවේ ඝාරය ඇද ගනුයෙහි සමත් තවාණෙහි සුව සේ භොවිතා ලද බීජයන් පිහිටුවන්නේ නම්, මේසය ද කලින් කලා මොනොවට වැසි දහර පිවිස්වන්නේ නම්, ඒ බීජයෝ වැඩීමට නැඟීමට මහත් බවට පැමිණෙන්නාහු නම්, ගොවියා මහත්ඵල ලබන්නේ ද?”

පායාසී - ‘එසේ ම ය, භවත් කාශ්‍යපයන් වහන්ස.’

කුමරකසුප් - “රාජන්‍යයෙනි, එ පරිද්දෙන් ම යම්බඳු වූ යඤ්ජයෙක භවයෝ නො ම මරනු ලැබෙත් ද, එළුවෝත් තිරෙළුවෝත් නො ම මරනු ලැබෙත් ද, කුකුළෝත් උෟරෝත් නො ම මරනු ලැබෙත් ද, විවිධ ප්‍රාණිහු හෝ මරණයට නො ම පැමිණෙත් ද, යඤ්ජ පිළිගන්නෝත් සමාග් දෘෂ්ටි ඇත්තාහු, සමාක් සංකල්පය ඇත්තාහු, සමාග් වචනය ඇත්තාහු, සමාක්-කර්මාන්ත ඇත්තාහු, සමාගාජීව ඇත්තාහු, සමාග්ව්‍යායාම ඇත්තාහු සමාක්ස්මෘති ඇත්තාහු, සමාක්සමාධි ඇත්තාහු වෙත් ද, රාජන්‍යයෙනි, මෙබඳු වූ යඤ්ජ මහත් ඵල ඇත්තේ, මහත් අනුසස් ඇත්තේ, මහත් බැබැලීම් ඇත්තේ, මහත් පැතිරීම් ඇත්තේ වෙයි.”

19. අථ ඛො පායාසි රාජඤ්ඤා දුතං පට්ඨපෙසි සමණබ්‍රාහ්මණ-
 කපණධිකවණ්ඛධකයාවකානං. තස්මිං ඛො පන දුතො ඵවරූපං
 භොජනං දියාති කණාජකං බිලඛගදුතියං, ධොරකානි ච¹ ව්‍යානි
 භුලභාලකානි. තස්මිං ඛො පන දුතො උත්තරො නාම මාණවො
 බ්‍යාවටො අභොසි. සො දුතං දුතො ඵවමනුද්දිසති ‘ඉමිනාභං
 දුතොන පායාසිං රාජඤ්ඤමෙව ඉමස්මිං ලොකෙ සමාගඤ්ජිං
 මා පරස්මිනති.’ අභොසාසි ඛො පායාසි රාජඤ්ඤා ‘උත්තරො කීර
 මාණවො දුතං දුතො ඵවමනුද්දිසති ‘ඉමිනාභං දුතොන පායාසිං රාජඤ්ඤ-
 මෙව ඉමස්මිං ලොකෙ සමාගඤ්ජිං මා පරස්මිනති’ අථ ඛො පායාසි
 රාජඤ්ඤා උත්තරං මාණවං ආමනතාපෙඤා ඵතදවොච; සචචං කීර ඤං
 තාත උත්තර දුතං දුතො ඵවමනුද්දිසසි. ‘ඉමිනාභං දුතොන පායාසිං රාජඤ්ඤ-
 මෙව ඉමස්මිං ලොකෙ සමාගඤ්ජිං මා පරස්මිනති’?

‘ඵචං භො’ති. “කිසස පන භො ඤං තාත උත්තර දුතං දුතො ඵව-
 මනුද්දිසසි. ‘ඉමිනාභං දුතොන පායාසිං රාජඤ්ඤමෙව ඉමස්මිං ලොකෙ
 සමාගඤ්ජිං මා පරස්මිනති නත්‍ර මයං තාත උත්තර පුඤ්ඤඤීකා දානසෙඨව
 ඵලං පාටිකඛබිනො?’”ති.

“භොතො ඛො පන දුතො ඵවරූපං භොජනං දියාති කණාජකං
 බිලඛගදුතියං. භචං පාදපි න ඉචෙජයා ඵුසිතුං, කුතො භුඤ්ජිතුං.
 ධොරකානි ච ව්‍යානි භුලභාලකානි යානි භචං පාදපි න ඉචෙජයා ඵුසිතුං,
 කුතො පරිදභිතුං. භචං ඛො පනමතාකං පියො මනාපො. කථං මයං
 මනාපං අමනාපෙන සංයොජෙමා?”ති. “තෙන භි ඤං තාත උත්තර
 යාදිසාභං භොජනං භුඤ්ජාමී තාදිසං භොජනං පට්ඨපෙභි, යාදිසානි වාභං
 ව්‍යානි පරිදභාමී තාදිසානි ච ව්‍යානි පට්ඨපෙභි”ති.

“ඵචං භො”ති ඛො උත්තරො මාණවො පායාසිරාජඤ්ඤාසස
 පටිසසුඤා යාදිසං භොජනං පායාසි රාජඤ්ඤා භුඤ්ජති තාදිසං භොජනං
 පට්ඨපෙසි, යාදිසානි ච ව්‍යානි පායාසි රාජඤ්ඤා පරිදභති තාදිසානි ච
 ව්‍යානි පට්ඨපෙසි.

---

1. ටරකානි PTS
 2. භුල වාලකානි PTS

19. ඉක්බිත්තෙන් පායාසී රාජන්‍ය තෙම මහණ බමුණන්ට දුගියනට මගියනට යදියනට දන් පිහිටු වී ය. ඒ දනයෙහි වනාහි කාඩ් දෙවතු කොට ඇති නිවුඩු සහලින් පිසූ බත් ඇති බොජුනෙක් දෙවෙයි. මහත් දවලු ඇති දළ පිලි ද දෙවෙයි. ඒ දනයෙහි වූ කලී උත්තර නම් මාණවකයෙක් ව්‍යාපෘත විය. හේ දන් දී, මම මේ දනය කරණ කොට පායාසී රාජන්‍යයා හා ම මෙ ලොවහි දී එක් වීම්. පර ලොවහිදී ඔහු හා නොම එක් වෙම වා' යි මෙසේ පුන පුනා කියයි. පායාසී රාජන්‍ය තෙම "උත්තරමාණවක දන් දී, 'මේ දනය කරණ කොට මම පායාසී රාජන්‍යයා හා ම මෙලොවහි දී එක් වීම් පරලොවහි දී නොම එක් වෙමවා' යි මෙසේ පුන පුනා කියති" යි මේ පවත් ඇතිය. ඉක්බිති පායාසී රාජන්‍ය තෙම උත්තරමාණවකයා කැඳවා 'දරුව උත්තර ය, තෝ දන් දී 'මේ දනය කරණ කොට මම පායාසී රාජන්‍යයා හා ම මෙ ලොවෙහි දී එක් වීම්. පර ලොවහි දී නො ම එක් වෙම වා' යි මෙසේ පුන පුනා කියහි ද? ඒ සැබෑද?' යි විචාළේ ය.

'එසේ ය, සැබෑවැ' යි උත්තර මාණවක කී ය.

'හවත් දරුව උත්තරය, තෝ දන් දී කවර හෙයින් "මේ දනය කරණ කොට මම පායාසී රාජන්‍යයා හා ම මෙ ලොවහි දී එක් වීම්, පර ලොවහි දී නො ම එක් වෙම වා' යි පුන පුනා කියහි ද? දරුව, උත්තරය, අපි පිනෙන් ප්‍රයෝජන ඇත්තමෝ, දනයේ විපාක කැමැත්තමෝ නො වමුද?' යි පායාසී රාජන්‍ය කී ය.

'හවත්හු හේ දනයෙහි වූකලී කාඩ් දෙවතු කොටැති නිවුඩු සහලින් පිසූ බත් ඇති මෙබඳු බොජුනෙක් දෙවෙයි. හවත්හු එය පසිනුදු පහස්නට නො කැමැති වතු ඇත. වළදන්නට කොයින් කැමැති වන්නෝ ද? හවත් තෙමේ යම් වස්ත්‍රයන් හදින්නට තබා පසිනුදු පහසනට කැමැති නො වන්නෝ ද, එසේ වූ මහත් දවලු ඇති දළ පිලි දෙවෙයි. හවත් තෙමේ වූ කලී අපට ප්‍රිය ය, මනාප ය. අපි කෙසේ නම් මනාපයක්හු අමනාපයක්හු හා එක් කොට යොදමෝ ද'" යි උත්තරමාණවක කී ය. "එසේ වී නම් දරුව, උත්තරය, මම යම් බඳු බොජුනක් වළඳම ද, එ බඳු බොජුනක් දනයෙහි පිහිටුව (පිළියෙල කොට තබව), යම් බඳු පිලි මම හදිම ද, එසේ වූ පිලින් දනයෙහි පිහිටුව ව'" යි පායාසී රාජන්‍ය කී ය.

"එසේ ය, හවත' යැයි කියා ම උත්තර මාණවක තෙම පායාසී රාජන්‍යයාට පිළිවදන් දී, පායාසී රාජන්‍යයා යම් බඳු බොජුනක් වළඳයි ද, එබඳු බොජුනක් දන් පිණිස පිහිටුවී ය, යම් බඳු පිලි පායාසී රාජන්‍ය තෙම හදිමි ද, එබඳු වූ පිලි දන් පිණිස පිහිටුවී ය.

අඵ ඛො පායාසී රාජඤ්ඤා අසකකච්චං දනං දඤ්ඤා අසහස්ථා දනං දඤ්ඤා අචිතතීකතං දනං දඤ්ඤා අපච්ඤා දනං දඤ්ඤා කායසස භෙද පරමමරණා වාතුමහාරාජිකානං දෙව්‍යානං සහඛ්‍යතං උපපජ්ජී සුඤ්ඤා සෙරීසසකං විමානං. යො පන තසස දුනෙ ඛ්‍යාවටො අහොසී උතතරො නාම මාණවො, සො සකකච්චං දනං දඤ්ඤා සහස්ථා දනං දඤ්ඤා චිතතීකතං දනං දඤ්ඤා අනපච්ඤා දනං දඤ්ඤා කායසස භෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජී දෙව්‍යානං තාවතී සානං සහඛ්‍යතං.

තෙන ඛො පන සමයෙන ආයසමා ගවමපතී අභිකඛණං සුඤ්ඤා සෙරීසසකං විමානං දිවාචිහාරං ගච්ඡතී. අඵ ඛො පායාසී දෙවපුත්තො යෙනායසමා ගවමපතී තෙනුපසඛකමී, උපසඛකමීඤ්ඤා ආයසමග්ගං ගවමපතී අභිවාදෙඤ්ඤා ඵකමනනං අට්ඨාසී. ඵකමනනං ඨිතං ඛො පායාසී දෙවපුත්තං ආයසමා ගවමපතී ඵතදවොච; ‘කො’සී ඤ්ඤා ආචුසො?’තී. ‘අහං භතෙන පායාසී රාජඤ්ඤා’තී. ‘නත්ත ඤ්ඤා ආචුසො ඵචංදිට්ඨිකො අහොසී. ‘ඉතීපි නත්තී පරො ලොකො, නත්තී සත්තා ඔපපාතිකා, නත්තී සුකට්ඨකකචානං කමමානං ඵලං විපාකො’තී?’ ‘සවාහං භතෙන ඵචංදිට්ඨිකො අහොසී; ‘ඉතීපි නත්තී පරො ලොකො, නත්තී සත්තා ඔපපාතිකා නත්තී සුකට්ඨකකචානං කමමානං ඵලං විපාකො තී. අපි වාහං අයොන කුමාරකසසපෙන ඵතසමා පාපකා දිට්ඨිගතා විචෙචිතො’තී.

‘‘යො පන තෙ ආචුසො දුනෙ ඛ්‍යාවටො අහොසී උතතරො නාම මාණවො, සො කුභිං උපපතොනා?’තී. ‘‘යො මෙ භතෙන දුනෙ ඛ්‍යාවටො අහොසී උතතරො නාම මාණවො, සො සකකච්චං දනං දඤ්ඤා සහස්ථා දනං දඤ්ඤා චිතතීකතං දනං දඤ්ඤා අනපච්ඤා දනං දඤ්ඤා කායසස භෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපතොනා දෙව්‍යානං තාවතීංසානං සහඛ්‍යතං. අහං පන භතෙන අසකකච්චං දනං දඤ්ඤා අසහස්ථා දනං දඤ්ඤා අචිතතීකතං දනං දඤ්ඤා අපච්ඤා දනං දඤ්ඤා කායසස භෙද පරමමරණා වාතුමහාරාජිකානං දෙව්‍යානං සහඛ්‍යතං උපපතොනා සුඤ්ඤා සෙරීසසකං විමානං. තෙන හි භතෙන ගවමපතී මනුසසලොකං ගන්ඤ්ඤා ඵචමාරොචෙහී: සකකච්චං දනං දෙඵ, සහස්ථා දනං දෙඵ, චිතතීකතං දනං දෙඵ, අනපච්ඤා දනං දෙඵ, පායාසී රාජඤ්ඤා අසකකච්චං දනං දඤ්ඤා

ඉක්බිත්තෙන් පායාසි රාජන්‍ය තෙම නොසකසා දන් දී, සියතින් දන් නො දී, ගෞරව නාති ව දන් දී, ඉවත දමන දෑයක් මෙන් දන් දී, කාබුන් මරණින් මතු සිවු මහරජයේ දෙවියන් හා එක් වීමට, සේරිස්සක නම් හිස් වූ විමනකට උත්පත්ති විසින් පැමිණියේ ය. යම් උත්තර නම් මාණවකයෙක් ඔහු ගේ දනායෙහි ව්‍යාපෘත වී ද, හේ සකසා දන් දී, ගෞරව ඇතිවූ දන් දී, ඉවත ලන දෑයක් මෙන් නොකොට ආදරයෙන් දන් දී, කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සඟ ලොවට තවතිසා වැසි දෙවියන් හා එක් වීමට පැමිණියේ ය.

එ සමයෙහි වනාහි ආයුෂ්මත් ගවම්පති මහතෙරණුවෝ හිස් වූ සේරිස්සක නම් විමනට දිවා විහරණය පිණිස එක වන් වඩිති. එ කල පායාසි දෙවපුත් ආයුෂ්මත් ගවම්පති තෙරුන් වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹි ඔබ වැද එකත්පස් වූ සිටියේ ය. එකත්පස් වූ සිටියාවූ ම පායාසි දෙව පුතුවට ආයුෂ්මත් ගවම්පති තෙරණුවෝ “ඇවැත්නි, තෙපි කවුරුද?” විචාළෝ ය. ‘වහන්ස, මම පායාසි රාජන්‍ය වෙමි’ යි හේ උත්තර දුන. ඇවැත්නි, තෙපි ‘මෙසේත් පර ලොව නැත, උපපාදුක සත්වයෝ නැත, කුශලාකුශල කර්මයනට එල විපාක නැතැ’ යි මෙසේ වූ දෘෂ්ටි ඇත්තෝ නො වූහ ද?’ යි තෙරණුවෝ පුළුවන්හ. ‘වහන්ස, ඒ මම ‘මෙසේත් පරලොව නැත, මෙසේත් උපපාදුක සත්වයෝ නැත, කුශලාකුශල කර්මයන් ගේ එල විපාක නැතැ’ යි මෙබඳු වූ දෘෂ්ටි ඇත්තෙකිම් වීමි. එහෙත් ආයාසි වූ කුමාරකාශ්‍යපයන් වහන්සේ විසින් ඒ ලාමක දෘෂ්ටිය කෙරෙන් මම වෙන් කරන ලද්දෙමි වෙමි.

“ඇවැත්නි, යම් උත්තර නම් වූ මාණවකයෙක් ඔබ ගේ දන ක්‍රියායෙහි ව්‍යාපෘත වූයේ ද හේ කොහි උපන්නේ ද?” යි තෙරණුවෝ පුළුවන්හ. “වහන්ස, යම් උත්තර නම් මාණවකයෙක් මගේ දනායෙහි ව්‍යාපෘත වී ද, හේ සකසා දන් දී, සියතින් දන් දී, සැදූහැයෙන් දන් දී, ඉවතූ දෑ දෑයක් සේ නො කොට සාදර වූ දන් දී, කාබුන් මරණින් මතු මනාගති ඇති සඟ ලොවට, තවතිසා වැසි දෙවියන් හා එක් වීමට පැමිණියේ ය. වහන්ස, මම වූ කලී නො සකසා දන් දී, නො සියතින් (අනුන් ලවා) දන් දී ශ්‍රද්ධාගෞරව නැති වූ දන් දී, ඉවතූ දෑ දෑයක් මෙන් කොට දන් දී, කාබුන් මරණින් මතු සිවු මහ රජයෙහි වැසි දෙවියන් හා එක් වීමට හිස් වූ මේ සේරිස්සක විමානයට උත්පත්ති විසින් පැමිණියෙමි. එ බැවින් වහන්ස, ගවම්පතිනි, මිනිස් ලෝ වැඩිම කොටැ, ‘සකසා දන් දෙවූ, සියතින් දන් දෙවූ, ශ්‍රද්ධා ගෞරව උපදවා දන් දෙවූ, ඉවත දුමු දෑයක් සේ නො කොට ආදර සහිත ව දන් දෙවූ. පායාසි රාජන්‍යයා නොසකසා දන් දී,

අසහස්වා දනං දක්වා අවිතතිකතං දනං දක්වා අපච්ඡිධං දනං දක්වා කායසස භෙද පරමමරණා වාතුමහාරාජිකානං දෙව්‍යානං සහබ්‍යතං උපපනෙතා සුඤ්ඤං සෙට්ඨසකං විමානං. යො පන තසස දුනෙ බ්‍යාවටො අහොසි උත්තරො නාම මාණවො, සො සකකච්චං දනං දක්වා සහස්වා දනං දක්වා විතතිකතං දනං දක්වා අනපච්ඡිධං දනං දක්වා කායසස භෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපනෙතා දෙව්‍යානං තාවතීංසානං සහබ්‍යතනති."

අඵ ඛො ආයසමා ගච්ඡති මනුසසලොකං ආගන්තවා එවමාරො-
වෙසි: "සකකච්චං දනං දෙඵ, සහස්වා දනං දෙඵ, විතතිකතං දනං දෙඵ,
අනපච්ඡිධං දනං දෙඵ. පායාසි රාජඤ්ඤා අසකකච්චං දනං දක්වා අසහස්වා
දනං දක්වා අවිතතිකතං දනං දක්වා අපච්ඡිධං දනං දක්වා කායසස භෙද පරමම-
රණා වාතුමහාරාජිකානං දෙව්‍යානං සහබ්‍යතං උපපනෙතා සුඤ්ඤං
සෙට්ඨසකං විමානං. යො පන තසස දුනෙ බ්‍යාවටො අහොසි උත්තරො
නාම මාණවො, සො සකකච්චං දනං දක්වා සහස්වා දනං දක්වා විතතිකතං
දනං දක්වා අනපච්ඡිධං දනං දක්වා කායසස භෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං
ලොකං උපපනෙතා දෙව්‍යානං තාවතීංසානං සහබ්‍යතනති."

පායාසිරාජඤ්ඤාසුතතං නිට්ඨිතං දසමං.

අපදනඤ්ච නිදනඤ්ච නිබ්බානඤ්ච සුදසසනං,
ජනවසහඤ්ච ගොච්ඡං සමයං සකකමෙචච
සතිපට්ඨානපායාසි මහාවග්ගසස සඛකභො,

මහාවග්ගො නිට්ඨිතො දුතියො.

මහාපාදනං නිදනං නිබ්බානඤ්ච සුදසසනං,
ජනවසහඤ්ච ගොච්ඡං සමයං සකකපඤ්ඤකං
මහාසතිපට්ඨානඤ්ච පායාසි දසමං භවෙ. (කස්ථවි)

නොසියතින් දන් දී, ගරුසැලැකිලි නැති වූ දන් දී ඉවත ලූ දෑයක් සේ කොට දන් දී, කාබුන් මරණින් මතු සිවුමහරජයෙහි දෙවියන් හා එක් වීමට ශුන්‍ය වූ සේරිස්සක නම් වියනකට පැමිණියේ ය. ඔහු ගේ දනායෙහි ව්‍යාපෘත වූ උත්තර නම් යම් මාණවයෙක් වී ද හේ සකසා දන් දී, සියතින් දන් දී, ශ්‍රද්ධා ගෞරව ඇති වූ දන් දී ඉවත ලූ දෑයක් සේ නො කොට සැලැකිලිමත් වූ දන් දී, කාබුන් මරණින් මතු මනා ගති ඇති සඟ ලොවට, තවතිසා වැසි දෙවියන් හා එක් වීමට පැමිණියේ යැ' යි මෙසේ දන්වා වදාරනු මැනවැ' යි පායාසි රාජන්‍ය කී ය.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් ගවමිපති තෙරණුවෝ මිනිස් ලොවට අවුත්, සකසා දන් දෙවු, සියතින් දන් දෙවු, ශ්‍රද්ධා ගෞරව උපදවා දන් දෙවු, ඉවත ලූ දෑයක් සේ නො කොට සැලැකිලිමත් වූ දන් දෙවු. පායාසි රාජන්‍යයා නො සකසා දන් දී, නො සියතින් දන් දී, ශ්‍රද්ධා ගෞරව නො උපදවා දන් දී, ඉවත ලූ දෑයක් සේ කොට දන් දී, කාබුන් මරණින් මතු සිවු මහරජයෙහි දෙවියන් ගේ සහභාවයට (දෙවියන් හා එක් වීමට), ශුන්‍ය විමානයකට පැමිණියේ ය. යම් උත්තර නම් මාණවයෙක් ඔහු ගේ දනායෙහි ව්‍යාපෘත වී ද, හේ සකසා දන් දී, සියතින් දන් දී, ශ්‍රද්ධා ගෞරව උපදවා දන් දී ඉවත ලූ දෑයක් සේ නො කොට සාදර වූ දන් දී කාබුන් මරණින් මතු මනාගති ඇති සඟ ලොවට, තවතිසා වැසි දෙවියන් ගේ සහභාවයට (දෙවියන් හා එක් වීමට) පැමිණියේ යැ' යි මෙසේ දන්වූහ.

දස වනු පායාසි රාජඤ්ඤ සූත්‍රය නිමිතය ය.

මහාවර්ගයේ උද්දන ය:

මහාපදන සූත්‍රය, නිදන සූත්‍රය, නිර්වාණ සූත්‍රය, සුදර්ශන සූත්‍රය, ජනවසභ සූත්‍රය, ගොවින්ද සූත්‍රය, සමය සූත්‍රය, සක්කපඤ්ඤ සූත්‍රය, මහාසතිපට්ඨාන සූත්‍රය, දස වන පායාසි සූත්‍රය ද යන මොවුන් ගෙන් මහාවර්ගයා ගේ සංග්‍රහය වෙයි.

දෙවෙනි මහාවර්ගය නිමිතය ය.

දීඝනිකාය-මහාවග්ගසෙඝි

ගාථාදීපාද සූචි

අ		ඉ	
අග්ගි පජ්ජලිතො ආසි	368	ඉසී හුචා වජ්ජ	
අවච්චකුසො ව නාගොච	400	පුමාමභි දෙවො	410
අට්ඨ දෙණං චක්ඛුමතො සරිරං	264	ඉදං දිස්වාන නන්දනන්ති	318, 322
අත්ථායං ඉතරා පජා	332		336, 344
අථද්දසං භික්ඛවො දිට්ඨපුට්ඨෙ	408	ඉධෙව වික්ඛානි විරාජයිචා	410
අථාගු නාහසා නාගා	390	ඉධෙව තිට්ඨමානසා	430
අථාගු සහගු දෙවා	392	ඉමෙහි තෙ භීනකායුපපන්නා	410
අථාගු හරයො දෙවා	392		
අනිච්චා චත සඛ්ඛාරා	246, 304		
අනුපචාදෙ අනුපසාතො	72		
අනෙතන පානෙන උපට්ඨතිමහා	408		
අපමන්තා සතිමනෙතා	188		
අපාරුතා තෙසං අමතසසඤ්චාරා	58		
අප්පකො චත මෙ සකො	400		
අභයං තද නාගරාජානමාසි	390		
අමනුසසච්චො සුඤ්චා	368		
අසලලීනෙන විකෙතන	246		
ආ		උ	
ආගුං පඤ්ඤිට්ඨො චෙච	388	උට්ඨෙහි වීර විජිත සඛ්ඛාම	58
ආතුරසෙච භෙසජ්ජං	398	උක්කරං ව දිසං රාජා	388
ආපො ව දෙවා පඨවී	390	උපාසිතා චක්ඛුමතො අහොසිං	408
ආමනනාමී රාජානං	368		
ආමනනයි චුඤ්ඤං නාම-			
භික්ඛුං	210		
ආසනං උදකං පජ්ජං	364		
ඉ		උ	
ඉච්චෙන සොළස සහසා	386	උච්චෙහි වීර විජිත සඛ්ඛාම	58
ඉති තත් මහාසෙතො	394	උක්කරං ව දිසං රාජා	388
ඉති බුද්ධො අභිඤ්ඤා	190	උපාසිතා චක්ඛුමතො අහොසිං	408
ඉතො සත්ත තතො සත්ත	314		

ගාථාදීපාද සූචි

කො		ත	
කොටො මොසවජ්ජං නිකායී ව 366		තදසු දෙවා මඤ්ඤ න්ති 324	
බ		ත	
බන්තීපරමං තපො තිතික්ඛා 72		තයි ගෙයිතවිකොතොසම් 400	
බේ		තස	
බෙමියා තුසිතා යාමා 392		තසා ධම්මසා පත්තියා 410	
භ		තසෙ	
ගන්ධාන බුද්ධො නදියං කකු සුං 210		තසෙව තෙජෙන අයං වසුඤ්චරා 264	
ගන්ධබ්බකායුජගතා භවනො 408		තසෙව බුද්ධසා සුධම්මතාය 408	
ච		තා	
චතුත්තං අරියසච්චානං 142		තානි එතානී දිට්ඨානී 144	
චක්ඛ ලීසසමා දන්තා 264		ති	
චක්ඛාරො තෙ මහාරාජා 388		තිණ්ණං තෙසං වසීනොසු 410	
චන්දනො කාම සෙවෙයා ව 388		තු	
චු		තුලමතුලඤ්ච සමභවං 166	
චුතොහං දිවියා කායා 430		තුචං පිතා අභං පුකොතා 368	
චුතොහං මාත්‍රසා කායා 432		තෙ	
චුන්දසභ භක්ඛං භුඤ්ජේති 200		තෙ අපඤ්ඤ අතිරොචනනී 318, 322, 336, 344	
ජ		තෙ ව ආනපපමකරුං 394	
ජ සභසා හෙමචතා 386		තෙ ව සධෙඛ අභිකකතො 394	
ජේ		තෙ පභිතතරා දෙවා 432	
ජේතිා බීලං ජේතිා පලීසං 384		තෙ චුක්ඛවාකයා රාජානො 342	
ජී		තෙසං නිසීනනානං අතිකකම්භු 410	
ජීතා වරීරහසෙන්ත 390		තෙසං පාතුරහු ඤ්ඤං 386	
ඤ		තෙසං මායාවිනො දසා 388	
ඤායෙන මෙ වරතො ව 432		තෙසං යථා සුතං ධම්මං 434	
ත		තා	
තඤ්ච සබ්බං අභිඤ්ඤාය 386, 394		තායාසු යද මං ජානනනී 434	
තණ්හාසලලසා භන්තාරං 434		තච	
තතො නං අනුකම්පනනී 140		තචමෙව ආසි සම්බුද්ධො 434	
තත්‍ර භික්ඛවො සමාදහංසු 384			
තදසි යං භිංසනකං 248			

ගාථාදිපාද සූචි

ද

දකුණිණිකුඳ දිසං රාජා	388
දදනො පුඤ්ඤං පව්ඨතී	212
දකුණුරං කලිඞගානං	356
දසෙතෙ දසධා කායා	390,392
දසෙත් ඉසකරා ආගු	394

දෙ

දෙවකායා අභිකකතනා	384,386
දෙව්දනාගිඤ්ඤ නරිඤ්ඤ පුජිතො	264

න

න වෙ දෙවෙ ව පසතනා	318,322,336,344
-------------------	-----------------

නා

නාගොව සද්දනගුණාති ඡෙත්වා	410
නාහු අසතාසපසතාසො	246

නහා

නහාඤ්ඤා ව පිඤ්ඤා වුද්ධාරි	සඤ්ඤා 210
---------------------------	-----------

ප

පව්වකං වෙදිතබ්බො හි	ධම්මො 408
පව්විමං ව දිසං රාජා	388
පට්ඨණ්ණාම තෙ අග්ගං	364
පට්ඨසොකගාමීං නිපුණං	54,56
පරිපකෙකා වයො මග්ගං	188
පච්චිකාමිකම්බලං	394

පු

පුච්ච වාසව මං පඤ්ඤං	412
පුච්චාමි බුභුමානං සනංකුමාරං	364
පුත්තාපි තස ඛනවො	388
පුත්ථ සිභාව සලච්ඡා	384
පුත්ථං ව දිසං රාජා	386
පුත්ථං දිසං ධතරවෙඨා	388

බු

බුද්ධො ජනිඤ්ඤී මනුසං-	ලොකෙ 410
-----------------------	----------

භී

භීයො පඤ්ඤාසතෙ ඤ්ඤා	384
--------------------	-----

භු

භුක්තසං ව සුකරමද්දවෙන	200
-----------------------	-----

ම

මණි යථා වෙච්චියො	368
මහාසමයො පව්නසමීං	382
මං වෙ කුමාරං ජානනතී	364

මි

මිට්ඨා ව විදෙහානං	356
-------------------	-----

මො

මොදනතී වත හො දෙවො	318,322,336
-------------------	-------------

ය

යථා නිමිත්තා දිසකතී	320,342,344
---------------------	-------------

යථා පාචුසකකො මෙයො	394
යථා පි මුනි නඤ්ඤො	400
යද ව බුද්ධමද්දකම්බිං	434
යසමීං පදෙසෙ කපෙත්ති	140
යං කරොම හි බුභුමුනො	434
යං ව සුඤ්ඤා ජනාසිනො	368
යං තෙ ධම්මං ඉධිඤ්ඤාය	410
යං මෙ අත්ති කතං පුඤ්ඤං	400

යා

යා තත් දෙවතා ආසුං	140
යාමුනා ධතරවො ව	390

යෙ

යෙකෙවි බුද්ධං සරණං ගතාසෙ	384
යෙ තරනතී අණ්ණෙවං සරං	140
යෙ නාගරාඡෙ සහසා හරනතී	390

ගාලාදිපාද සූචි

යො	
යො ඉමසමිං ධම්මවිනායෙ	188
යා	
යාසසු මඤ්ඤාමි සමමො	432
ලි	
ලික්ඛං පරමෙන තෙජසා	550
ච	
චණ්ණවා යසවා සිරිමා	364
චන්දෙ තෙ පිතරං හදෙද්ද	398,402
චරුණා සහ ධම්මා ච	392
චා	
චානොච යෙදසඛකතො	398
චාමුරු සජ මං හදෙද්ද	400
චෙ	
චෙණ්ණු ච දෙවා සහලී ච	390
චෙසාමිත්තා පඤ්චසතා	386
ස	
සකකස පුට්ඨොමභි	
මහානුභාවො	408
සකෙකා චෙ මෙ වරං දජජා	400
සකාපුතොච කුමාරො	400
සචෙ තෙ උභනං කාමෙභි	368
සචෙ ජහථ කාමානි	372
සචෙට්ඨ තෙ දෙවනිකායා	394
සතං එතෙ සහසානං	386
සතං ච බලිපුත්තානං	390
සතහු චුභමදතො ච	356
සතසහසා යකඛා	386
සද මත්තා භාරගජා	392
සඛපාපස අකරණං	72
සඛඛච නිකඛිපිසානනි	368
සඛඛච භොතො සහිතා	
සමග්ගා	262
සඛඛ විජිතසඛගාමා	394

ස	
සමානා මහාසමානා	392
සහසං චුභමලොකානං	394
සා	
සාතාගිරා තිසහසා	386
සාලං ච නවිරං චුලලං	400,402
සි	
සිඛගිවණණං යුගං වඤ්ඤා	208
සිලොකමනුකසාමි	384
සී	
සීතොදකං පොසබරණං	400
සීලං සමාධිපඤ්ඤා ච	190
සු	
සුකකා කරුමිතා අරුණා	392
සුණනා භොතො මම	
එකවාකාං	262
සුචුභමා පරමඤ්ඤා ච	394
සුරියසසුපනිසා දෙවා	392
සෙ	
සෙලො යථා පඛනමුඛ	
නිවසිතො	58
සො	
සො මෙ පඤ්ඤං වියාකාසි	368
සච	
සචාහං අමුලපඤ්ඤාස	432
හ	
හන්ද බ්‍යායමාම වියායමාම	410
හි	
හිතා මමත්තං මනුපෙසු චුභම	364
හී	
හීනං කායං උපපත්තා	
හචතො	408

දීඝනිකාය මහාවග්ගියෙහි

සාන-පුදගල සංඥ සුවි

	අ		ආ
අභිදක	10	ආපොදෙව	390
අඛග	356	ආලකමඤ	266
අච්චක	392	ආලාරකාලාම	202
අපපාල නිග්‍රොධ	176	ආසව	392
අජාතසනතු	110, 258, 264		
අනාථපිණ්ඩක	2	ඉ	
අනුරුඳ්ධ	246	ඉඤ්ඤාල	396
අනෙජක	392	ඉසිගිලි	182
අනොම	10		
අභිභු	6	උ	
අමෙගාම	192	උකාර	6, 560
අමෙපාලි	152	උකාරා	10
අමෙපාලිවන	150	උදෙනවෙතිස	160, 184
අමෙලච්චිකා	126	උපවකතන	214, 266
අමෙවන	150	උපවාන	216
අමිසණ්ඛා	396	උපසනන	8
අරිච්චක	392	උරුවෙලා	176, 402
අරුණ	10, 392		
අරුණවතී	10	එ	
අලලකප	264	එරාවණ	390
අලලකපක	260		
අවනතී	356	ඔ	
අසම	390	ඔදනගයා	392
අසොක	8	ඔපමඤ්ඤ	388
අසක	356		
අසකතර	388	ක	
	ආ	කකු ජා	200
ආකුමා	204	කකුධ	144
ආනඤ	10, 89, 112, 248	කකුසඤ්චි	4
ආනඤවෙතිස	150		

සමාන පුද්ගල සංඥා සූචි

	ක			කු	
කට්ඨසභ	144		කුසිනාරා	214, 266	
කට්ඨක	392		කුටාගාරසාලා	186	
කණ්ණ	394				
කපිලවස්ථු	10, 382		කො		
කමබල	390		කොණාගමන	4	
කමමාසකධමම	80, 436		කොණ්ඩකුඤ්ඤ	4	
කරුණාකාසික	390		කොට්ඨාම	142	
කරුමහ	392		කොලිය	260	
කරෙරි (කුටිකා)	2, 12		කොසමිච්චි	228	
කලන්දකනිවාප	182		කොසල	300, 506	
කසාප	4		කොසිනාරක	214	
කලිංගා	356		කොසිය	298	
	කා		බ		
කාපිලවස්ථව	386		බණ්ඩ	6, 60, 80	
කාමසෙවධ	388				
කාලක ඤා	390		බි		
කාලිඛග	144		බිඛිට්ඨපදුසික	392	
කාසි	300, 356				
කාලසිලා	182		බෙ		
			බෙම	10, 60	
			බෙමඛකර	8	
	කි		බෙමවතී	10	
කිකී	10		බෙමිය	392	
කිනරිසංඤ්ඤ	388				
			භ		
			භඛයා	140	
	කු		භනුපුර	356	
කුටෙඤ්ඤ	388		භනුබඛ	386	
කුමාරකසාප	506		භවමපතී	562	
කුමහණ්ඩ	388				
කුමසීර	386		භි		
කුරු	80, 300, 486		භිජ්ඣකුට	110, 126, 182, 334	
කුචෙර	388		භිඤ්ඤකාවසථ	144, 300, 316	
කුසාවතී	266				

සාන-පුදගල සංඥ සුවි

ගො		ජො	
ගොතම	506	ජොති	392
ගොතමකවෙතිය	140, 150	ජොතිපාල	350
ගොතමති ස්	140		
ගොතමදාර	140	ක	
ගොපක	406	තවජකනාග	390
ගොපිකා	406	තපොදුරාම	182
ගොවිඤ	350		
		කා	
		කාවතිංස	138, 318, 520
වඤ	390		
වඤන	388	ති	
වමපා	228, 356	තිබෙරු	388 398
		තිසස	6, 60, 394
		කු	
වාකුමෙහාරාජික	562	කුටඨ	144
වාපාලවෙතිය	160	කුසිත	392
		තෙජො	390
විකතසෙන	388		
විත්ත	390		
		ද	
		දකතපුර	356
වුඤ	196	ද	
වුඤක	200	දනවෙසස	390
		දිසමපති	350
		දෙ	
වොරපපාත	182	දෙණ	262
		ධ	
ජනවසහ	314	ධතරවඨ	334, 356, 386, 390
ජනෙසහ	388	ධනවතී	10
ජලුගාම	192	ධල	392
ජිවකභවන	182	ධමපාසාද	282
ජෙතවන	2	ධමොපොකබරණි	284

සථාන-පුද්ගල සංඥ සුචි

	න		පා
නක්කිකන්	390	පාචාරිකම්බවන	128, 132
නඤ	144	පාවේයඝකා	262
නමුච්චි	390	පිසලිවනියා	262
නළ	388	පුකකුස	202
		පුරිඤ්ඤ	392
	නා		
නාග	388		පො
නාතිකා	144, 300	පොතන	356
නාලඤ	128, 132		බ
		බඤ්චනාතු	10
	නි	බඤ්චනී	10, 60
නිකට	144	බඤ්චමා	28
නිසංඤ්ච	388	බලී	390
නිමොඤ්ච	392	බලීපුක	390
නෙර ජරා	176, 402	බහුපුකකවේතිය	150
		බාරාණසී	10, 228, 356
	ප		
පජ්ජනන	392		බි
පඤ්චසිම	322, 388, 396	බිච්චිසාර	308
පඤ්චාල	300		
පඨවී	390		බු
පනාද	388	බුඤ්චිජ	8
පභාවතී	10	බුලී	260
පරනිමිත	392		
පරමස	394		බෙ
පපෙතදී	548	බෙලුවගාමක	156
පභාරාද	390		
			බු
	පා	බුභම	390
පාටලීගාම	132	බුභමදක	10, 356
පාමොකඛ	392		
පායාග	390		භ
පායාසිරාජඤ්ඤ	506	භඤ්චගාම	190
පාරග	392	භඤ්ච	144
පාවා	194	භරත	356

සථාන-පුද්ගල සංඥ සූචි

	භී		මො
භීයා	6	මොහොලලොන මොරිය	6 262
			ඟ
භූජනී	406	යකඤ්ඤක යම	10 390
			ඟ
භොගනගර	192	යස යසවතී	390 10
			යා
		යාම	392
මකුටබන්ධන	252	යාමුන	390
මගධ	396		
මච්ඡ	300		
මදකුච්ඡිමිගදය	182	රාජගහ	110, 126, 228, 334, 396
මනොපද්ධික	392	රාජගාරක	126
මන්දවලාහක	390	රාමගාම	234
මලල	262	රාමගාමකා	260
මහාක සකප	254	රාහුභඤ්	390
මහාගොව්ඤ්	358		
මහාසාරග	392		
මහාසමාන	392	රුචිර	392
මහාසුදසකන	228		
			රෙ
		රෙණු	354, 356
			රො
මාතලී	388	රොජ	392
මානුස	392	රොරුක	356
මානුසුකතම	392		
මාහිසකතී	356		
			ල
		ලම්බිකක	362
			ලා
මිටිලා	356	ලාමසෙට්ඨ	392
මිසකක	392		
			ලී
මෙහතාකායික	390	ලීච්චි	154, 261, 264

සථාන-පුද්ගල සංඥ සුවි

	ලො		වෙ
ලොභිතවාසී	392	වෙදිසක	396
		වෙපවිතකී	390
	ව	වෙපුලල	386
වරිච්ඡසා	392	වෙභාර	182
වජ්ජි	112	වෙරොච	390
වරුණ	390	වෙසාල	390
වසු	392	වෙසාලී	150, 160, 264
වසසකාර	110,136	වෙසහු	356
		වෙසවණ	334
	වා	වෙසසාමිතත	386
වායො	390	වෙඵචන	182
වාරුණ	390, 392		
වාසව	390, 392	ස	
වාසවනෙයි	392	සකක	246, 336, 392, 396
වාසෙච්ච	230	සකා	260
	වි	සකාපුතත	400
විවකඛණ	392	සකුච්ච	6
විටුච්ච	388	සකහු	356
විටුච්ච	388	සකඛඛචෙතිය	150
විදෙහ	356	සදුමතත	392
විධුර	6	සනංකුමාර	144 320, 344, 394,
විපසී	4	සපපසොණකිකපඛතාර	182
විරුපකඛ	334, 388	සඛඛමිතත	10
විරුණ	388	සමාන	392
විරුණක	334	සහහු	392
විසාඛා	10	සහලී	390
විසසකමම	280		
	වෙ	සාකෙත	228
වෙඛනස	392	සාතාගිර	386
වෙචෙණච්ච	388	සාරඤ්ඤචෙතිය	150
වෙද්දිප	264	සාරිපුතත	6, 128
වෙද්දිපක	260	සාවතී	2, 228
වෙණු	390	සාලහ	144

සථාන-පුදගල සංඥ සූචි

	සි			සූ	
සිංහලය	402		සුලලයා		392
සිංහල	4		සුරසෙන		300
සිංහලාචන	504, 506			සෙ	
සිතවන	182		සෙ තබා		504
			සෙරිසසක විමාන		562
		සූ		සො	
සුකක	392		සොණ		6
සුචිතති	390		සොඤ්ඤ		10
සුජාන	144		සොහ		10
සුදනන	144		සොභාවතී		10
සුදොධාදන	10		සොම		390
සුධම්මා සභා	334		සොචිර		356
සුනිධ	136				
සුපණණ	390			හ	
සුපපතීක	10		හඤ්ඤාම		192
සුමුභම	394		හරි		356, 392
සුභඤ	144, 232			හා	
සුභඤ බුධිභවබවිත	256		හාරගජ		392
සුරිය	392		හාරිත		392
සුරියවච්චසා	398		හිරිඤ්ඤවතී		214

දීඝනිකායයේ මහවග්ගයෙහි

පදනුක්‍රමණිකාව

	අ		අ
අකමොසානි	126	අජෙකසනං	56
අකාචො	368	අජෙකාකිරන්ති	214
අකංඛා	152	අජෙකාගාහෙකා	208
අකංඛුකෙතා	550	අජෙකාසානං	86, 88
අකංඛාහතං	272	අ ඤජනෙතා	438
අකෙකඛි	550	අ ඤජනව ණණොනි	26
අඛණ්ඩානි	126	අ ඤඤජාභාචො	226
අභෙකො	540	අ ඤඤදජ්චි	428
අගගුපට්ඨාකො	76	අ ඤඤතානං	130
අඟ්ගං	364	අ ඤඤතාරො	70
අසා	16, 22	අ ඤඤපෙසෙකා	234
අසාචනො	232	අට්ඨසො	18
අචෙක	30	අට්ඨකානි	456
අචෙකන	28	අට්ඨසඛබ්බිකං	452
අඛිඨිරස	398	අ ණණ්චො	140
අචිත්තිකතං	562	අතකකාවචරො	54
අචචඛකුසො	400	අතථං	94
අචචනනනිට්ඨා	426	අතරමානො	276
අචචනනපරියොසානා	426	අතාරී	210
අචචනනමුභමචාරී	426	අතුලං	166
අචචනනයොගකෙකම්ඵ	426	අතිඛිපං	216
අචචාධාය	208	අතිතතා	226
අචජාදිකො	208	අතිරිච	398
අචජීද්දනි	126	අතිචතනති	402
අචෙජා	18	අතිතසජ්චකං	242
අචෙජාදකං	210	අතතවාදුපාදනං	84
අජකකතං	172, 440	අතතසම්භවං	166
අජකකතඛභිද්ධා	440	අතතසරණං	158
අජකකතරතො	166	අතතානං	94, 98
අජකසපකෙතා	390	අත්ථකරණං	30
අජකධ්වපඤ්ඤා	434	අත්ථකරණසප්ඵලො	272

පදනුකකමණිකා

අ		අ	
අස්වසං	430	අනුපලිකානි	58
අස්ස	30	අනුසාදිසෙසාස	208
අද්දණ්ඩ වචරො	430	අනුපුබ්බසො	386
අද්ද කචුං	386	අනුමුඛං	142
අද්දසංසු	22	අනුයනකානි	290
අද්දසාම	408	අනුයාගිකා	272
අධිපපායො	252	අනුලොමං	108
අධිමුත්තො	106	අනුලොමපටිලොමං	108
අධිවචනපථො	94, 102	අනුච්චලොකෙත්ති	22
අධිවචනසමථසෙකා	90	අනුසාසති	30
අධිවුසං	154	අනුසෙති	94
අනච්ඡරියං	54	අනුභීරමානො	22
අනර්ඛොවුසංපුට්ඨො	74	අනෙකධාතු	426
අනඤ්ඤා	22	අනෙජො	246
අනණ	58	අනොනමනෙකා	26
අනතීතො	32	අනතරධායාමී	170
අනතතසඤ්ඤං	124	අනතරභිතං	170, 248
අනතතං අතතානං	94	අනතරාකථා	12
අනතතකොනුද්ධි	94	අනතළිසඛා	20
අනතතරං	158	අනෙතවාසාභිසෙකෙන	240
අනගඛාසනං	110	අනෙතනිමුග්ගපොසිති	58
අනසාසකා	532	අනුකාරතිමිසා	16, 22
අනාවතතිධමමා	146	අනුදෙව	270
අනිච්චසඤ්ඤා	124	අනෙසනෙතා	432
අනිමිසනෙතා	30	අපගතකාළකං	60
අනිසසිතො	440	අපගතසමධිකානි	456
අනුකසාමී	384	අපනුජ්ජ	348
අනුකකමමානො	130	අපායාපෙතං	276
අනුධිකා	160, 180	අපරඥං	182
අනුකාරං විකාං	466	අපරපච්චයා	62
අනුධම්මචාරිනියො	164	අපරාජිතසඛා	382
අනුපසානො	72	අපරිභානියා	116
අනුපචාදෙ	72	අපරියොසිතසඛාපො	432
අනුපරියාසපරං	130	අපච්චං	562
		අපසාරෙති	216

පදනුකකමණිකා

අ		අ	
අපිසුදං	398	අභිභාරභී	208
අපපට්ඨග්ගලො	246	අමකඛිතො	20
අපපට්ඨිභක්කභොගී	124	අමඛකුභුතො	134
අපපමාදුධිකරණං	134	අමානුසං	430
අපපට්ඨසංචෙදනො	98	අමබකාය	152
අපපරජකඛරාතිකා	54	අයං	554
අපපසාරානි	546	අයොගුලො	532
අපපාත ඛතං	110, 276	අරණිසභිතං	540
අපපාබාධං	110	අරියසච්චසු	472
අපපසාසුකකතාය	54	අරූපසඤ්ඤී	178
අබාගිරං	158	අරූපී	94, 98
අබහඤ්ඤිංසු	236	අලඤ්චිං	64
අබහනතරානි	114	අලමඤ්චසතරො	350
අබහුකකිරි	270	අලච්ච	304
අබහුනතමිජ්ඣා	258	අලං	32, 94
අභයං	390	අලලන	528
අභිකකනෙත	150	අචකුජ්ජ	534
අභිකකාමුං	386	අචසීචධං	198
අභිජ්ඣාදෙමනසසං	150	අචසඤ්ච	166
අභිණ්ණස නතිපාතා	118	අච්චරදනො	26
අභිනිකඛමන	74	අච්චාරී	322
අභිනිපථනෙතා	338	අච්චඤ්ඤාමානො	156
අභිනිවිසන්ති	426	අරිහතබාණුකණ්ඩකා	556
අභිනිවිසස	426	අසබලානි	126
අභිනිලනෙතෙතා	28	අසඤ්ඤසත්තායතනං	106
අභිපාකිරන්ති	214	අසජ්ඣාච්චරො	430
අභිභායතනානි	172	අසංවුතා	22
අභිභුයා	172	අසාතං	480
අභියාතුකාමො	110	අසාරාදනි	556
අභිවදිතො	404	අසිතෙ	100
අභිවිජ්ජනාතු	270	අසුචිනා	20
අභිවිජ්ජ	24	අසුභසඤ්ඤං	124
අභිසමයො	48	අසෙච්චබබං	418
අභියච්චොධි	74	අසොභර	208
		අසාසාමී	438

පදනුකකමණිකා

අ		ආ	
අසසඪිසස	6	ආයතපණි	24
අසරතනං	24	ආයසාය	222
අසවණතා	56	ආයාගසෙට්ඨි	264
අසසාදං	106	ආයාමෙන	230
අසොවෙසි	420	ආයුසඛාරො	18
අසසාසපසසාසා	246	ආයුපපමාණං (බුද්ධානං)	6
අසසාසමතතා	156	ආයුසභගතො	538
අසුඪ	406	ආරකෙඛා	86
අභතෙන	220	ආරඤ්ඤකෙසු	120
අභිනිඤ්ඤා	18	ආරාධනා	432
		ආලයරතා	56
ආ		ආලයරාමා	56
ආකාරෙභි	90	ආලයසමුද්දිතා	56
ආකාසානඤ්ඤායතනුපගා	104	ආලිමෙටතං	256
ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනුපගා	104	ආලොකිතෙ	150
ආකිණ්ණියකඛා	268	ආවසරාගාරං	132
ආකොට්ඨ	534	ආවිලං	200
ආගුචාරි	512	ආවුතා	54
ආගුං	388	ආවුසොවාදෙන	242
ආචරියකං	176	ආසභිංවාචං	22
ආජානිසසඪි	60	ආසභිවාචා	128
ආජීවමො	254	ආසවෙභි	126
ආතපං	384	ආසිතෙඤ්ඤාකානි	544
ආතාපි	150	ආභවට්ඨ	394
ආදීනවසඤ්ඤා	124	ආභිණ්ඩනතා	218
ආදීනවං	106		
ආධිපතෙය්‍යසංවණනිකං	212	ඉ	
ආනතුජනනි	398	ඉඤ්ඤා	394
ආනුකමටතො	224	ඉට්ඨකා	280
ආනුසුඛිංකල්පං	60	ඉඪ්ඪකාය	92
ආපාදං	410	ඉඪ්ඪිකසස	278
ආපාදෙසසාමි	110	ඉඪ්ඪිකා	20
ආමගකා	366, 368	ඉඪ්ඪරතනං	24
ආමුඤ්ඤාමණිකුණ්ඩලා	516	ඉඪ්ඪුඤ්ඤා	370
ආයතනෙසු	470	ඉදපච්චයනාපට්ඨවසමුප්පාදෙ	54

පදනුකකමණිකා

උ		ඔ	
උභතොමුඛො	446	ඔකාසකමුඛො	428
උභතොලොභිතකුපධුනානානි	290	ඔකාසාධිගමො	326
උභිතතං	20	ඔකිරනභි	214
උමොරපුපථං	172	ඔකකනෙතා	18
උරුඤ්ඤ	404	ඔකකමිඤ්ඤා	92
උසමාසභගතො	538	ඔකකසස	114
උසසඛිඛපාදො	24	ඔගාභි	210
උසසාවො	28	ඔගාභිඤ්ඤා	274
උසුසකකං	396	ඔසතරං	394
උපාරො	22	ඔදනනිදසකනානි	174
උඵමපං	140	ඔදන නිභාසානි	174
		ඔදනමනසා	384
ඵ		ඔදනවඤ්ඤාසනසා	516
ඵකකතකායාඵකකතසඤ්ඤීනො	104	ඔධිනා	252
ඵකකතකායානානකතසඤ්ඤීනො	104	ඔධුනාඵ	534
ඵකනචුතො කපො	4	ඔපභොග්ගා	526
ඵකනතඤ්ඤාසානා	424	ඔපාතෙසි	526
ඵකනතඤ්ඤා	424	ඔපුනාමි	206
ඵකනතවාද	424	ඔපුනි	540
ඵකනතපිලා	424	ඔභාසො	16, 22, 160
ඵකචාකාං	262	ඔමුඤ්ඤං	334
ඵකායනො	436	ඔරකො	42, 314
ඵකෙකලොමො	26	ඔරමකතකෙන	122
ඵකොදි	400	ඔරමභාගියානං	146
ඵඡා	428	ඔචාරෙනෙතා	216
ඵඡ්ඡඛෙකා	24	ඔසසට්ඨා	180
ඵකපරමා	226, 385		
ඵතාදිසො	246	ක	
ඵචංචුමො	78	කඛෙකභි	450
ඵචමපඤ්ඤ	78	කඛිඛාධිමමො	234
ඵචමභාථි	448	කඤ්ඤිත සනුනිභකතවො	26
ඵචංචිමුත්තා	78	කචුකං	550
ඵචංචිභාරි	78	කණාඡකං	560
ඵචංචිලා	78	කතමෙකතවතා	274
ඵසිකා	268	කතාවකායො	58
		කඵංකඵාසලලං	423

පදනුකකමණිකා

ක		ක	
කථංකථී	432	කිලනෙතා	200
කපථං	180	කිලමරො	54
කපථාසපිචුනො	274	කුච්ඡනා	20
කපථාසං	554	කුඬිනගරකං	228
කපථාසික දුසං	554	කුණ්ඩලාවකතානී	26
කපථාසික සුක්කං	554	කුතොමුඛා	406
කපථාසෙන	220	කුමාරවණණී	322
කමනීයො	268	කුරුරා	366
කමමරතා	120	කුලපරිවක්කසො	232
කමමච්චාකජං	30, 274	කුලලං	140
කමමාරාමා	120	කුසපක්කපරිඤ්ඤා	368
කසිරතී	38	කෙළාසිකා	530
කරච්චිකභාණී	28	කොමාරිකා	530
කරච්චිකා	30	කොසොභිතච්චඤ්ඤා	26
කලහං	86		
කලිං	550	ඛ	
කචචං	166	ඛක්කිසිනී	302
කසසාම	434	ඛන්තිවාදෙ	262
කාකපෙය්‍යා	140	ඛාසිතෙ	150
කාදලිමිගපවරපච්චිඤ්ඤානී	290	චිපනතී	378
කාමුච්චාදනං	84	චීලං	384
කායසමාචාරං	420	චුද්දානු චුද්දකානී	242
කායං	472	චොමසුචුමානං	290
කායානුපසී	150, 436	චොම සුක්කං	554
කාරුඤ්ඤකං	56	චොමං	554
කාසාවචසනං	42	ඟ	
කාසිකෙ	20	ඟණිභුතා	506
කිචකතො	32	ඟණෙකා	421
කිචකිණික ජාලානං	234	ඟතයොඛ්ඛනං	32
කිචකිණියො	282	ඟතී	376
කිචෙජන	54	ඟතියො	22
කිඤ්ඤරභි	130	ඟතෙ	150
කිඤ්ඤකඛරෙණුනා	400	ඟතොනී	264
කිත්තයමානරුපා	308	ඟන්ධිඛ්ඛතාය	82
කිමඛගපන	62	ඟඛහං	20

පදනුකකමිණිකා

ග		ච	
ගම්භීරාවාහසො	80	වාතුරනො	22
ගම්භීරො	54	විතකං	222
ගලගලායනො	204	විතනකරංසො	26
ගහණියා	276	විතතානුපසී	150, 464
ගහපතිරතනං	24	විරකාලකතා	522
ගාමසෙබ්බො	262	විරප්පතිකා	404
ගාමපඤ්ච	554	වීයති	212
ගාලුඛකං	512	වුණණකජාතානි	456
ගිමිහිතං	30	වුණණකං	222
ගිරාහි	386	වෙනියවාරිකං	218
ගිරිගබ්බරං	384	වෙනොපරියක්ඛණං	130
ගීතකරො	402	වෙනොවිමුක්ඛි	108
ගුලුගාලකානි	560		
ගුලාගුණධිකජාතා	80	ජ	
ගුඵකුපෙ	516	ජන්දරාගො	86, 88
ගුඵභාරිකුපමො	548	ජව්විචෙණණං	208
ගෙධිතවිකො	400	ජාරිකා	258
ගොසාතකො	448	ජිනනාපපංචෙ	216
ගොණකඤ්චාහි	290	ජිනනපාතං	216
ගොපචුමො	28	ජිනනවටුමෙ	10
ගොපානසිව්ඛිකා	32		
		ජ	
		ජව්විකුචුපමො	524
		ජජජරසකටං	158
ඝ		ජට්ටො	540
ඝට්ඨ	220	ජනපදඤ්චාවරියප්පකො	22, 28
		ජනොක්ඛි	76
ච		ජනොසුතා	394
චකකචජිනනං	200	ජනනුමකොතන	252
චකකරතනං	24	ජනනුකානි	26
චකකාති	24	ජරාධමො	32
චතුපදකාය	82	ජලනං	398
චකතාලිසදකො	26	ජාගරො	202
චන්දනවුණණනි	214	ජාතිමා	18
චච්චි	46	ජාතිසංසාරං	188
චචෙට්	94	ජානුමණ්ඩලං	54
චාතුමමභාපටෙ	22		

පදනුකකමණිකා

ජ		ක	
ජායති	46	තාදිනො	246
ජායෙඵ	94	තාලනාරිතාසු	278
ජාලහස්පාදෙ	24	තාලපනති	284
ජිහිං සානො	100	තිකඛිඤ්ජයෙ	56
ජියති	46	තිණණවිවිකිච්ඡා	62
ජියෙඵ	94	තිතිකඛා	72
ජිවං	534	තිඤ්ඤානං	226
ජිවිතසඛ්ඛාරං	156	තිපු	554
ජිවිතඛං	32	තිපොරිසඛ්ඛා	268
ජුතිමනෙතා	386	තිපොරිසනිඛාතා	268
		තිරොකුච්ඡිගතං	18
		තිරොරාජානො	552
ඤ		තුනතතොමරං	400
ඤ්ඤානං	130	තුඛචුපො	265
ඤ්ඤිපරිවට්ඨං	366	තුඛකස	262
ඤ්ඤසස	238	තුරියෙ	30
ඤ්ඤයෙන	432	තුලං	166
		තුලාය	532
ඨ		තුචනතුචං	86
ඨිතචිතතසස	246	තුසිතාකායං	20
ඨිතතො	26	තුලපිච්චිනො	274
ඨිතො	150	තෙජසා	550
		තෙජොසභගතො	532
ඪ		තෙරොච්ඡසීකානී	456
ඪචපරියක්ඛං	444	තෙලදෙණියා	222
ඪණතා	84, 486		
ඪණතානිරොධො	50	ඵ	
ඪණතාපච්චයා	80	ඵනායනෙතා	394
ඪණතාසඛ්ඛයච්චුකෙතා	426	ඵාමසා	426
ඪණතාසලලසස	434	ඵාලිපාකො	302
ඪඵක්ඛාය	82	ඵිනච්චිඤ්ඤං	468
ඪදනතරපටිසලලිනා	398	චුපාරභා	222
ඪදසසීනා	384	චුපො	222
ඪද්දපියං	302	චේරතරො	242
ඪනතාතුලකථාතා	80		
ඪනනීයසරො	402		
ඪමොකඛිකෙධිනා	54		

පද්‍යුක්තමණිකා

ද		ද	
දකඛිණතො	250	දෙවනතාය	82
දකඛිණාවනතකජාතානි	26	දෙව්‍යුපුත්තියො	166
දකඛිතායෙ	382	දෙවපුත්තා	20
දකඛිනනි	54	දෙවාසුරසඛනාමො	430
දකඛිසසති	202	දෙවාරිකා	130
දකෙඛා	448	ආකාමෙ	56
දණ්ඩපරායණං	32	ආදසපොරිසා	268
දණ්ඩානං	86	ආරානි	268
දඤ්ඤමානා	388		
දනතමයාති	290	ධ	
දමථං	272	ධනුපාකාරං	258
දසසනීයං	218	ධම්මෙවකකප්පවනනනං	74
දඤ්ඤපාකාරතොරණං	130	ධම්මෙවරියා	42
දළභුඤ්ජං	130	ධම්මතා	16, 18
දිජා	390	ධම්මධාතු	12, 14
දිට්ඨධම්මො	62	ධම්මපරියායො	146
දිච්ඡුපාදනං	84	ධම්මොදසො	148
දිඛ්ඛවකචු	30, 274	ධම්මොනි	408
දිඛ්ඛිංසු	550	ධම්මොනුපසසී	466
දිසඛ්ඛුච්චි	24	ධම්මිකං බලිං	114
දීසරතනානුසයිතං	428	ධානියො	28
දුකකටං	182	ධාරණියං	206
දුකෙඛකෙත	556	ධාරෙණි	28
දුඤ්ඤසො	54	ධිරප්පු	32
දුඤ්ඤකඛ	284	ධුච්චසන්දනානි	290
දුඤ්ඤිට්ඨරූපං	408	ධොරකානි	560
දුඛ්ඛලීකරණං	130		
දුඛ්ඛුමෙ	556	න	
දුරනුබොධො	54	නමති	54
දුරභිසම්භවතරං	204	නවකතරෙන	242
දුරූපසඛකමා	398	නභාතකසතානි	374
දුච්චිඤ්ඤපයෙ	56	නභාරූ සම්බද්ධං	452
දුසසානං	38	නානිකාලී	274
දුරාභතො	552	නානතනකායා	
		එකතනසඤ්ඤිතො	102

පදනුකකමණිකා

න		න	
නානසකකායා		නියයාතෙහි	526
නානසකසඤ්ඤිතො	102	නියයාතිකා	126
නානසක වණ්ණිතො	394	නියයාසී	110
නානසක සඤ්ඤානං	126	නිරාමිසං සුඛං	462
නානාධාතු	426	නිරුතභිපථො	94, 102
නානාභාවො	226	නිරොධසඤ්ඤං	124
නානාරකතානං	38	නිචාරතා	130
නානාවිභිතසස	446	නිසිනෙකා	150
නානුභොති	16	නිසරණං	46, 104
නාභසා	390	නිභතථා	54
නාමකියෙන	394	නීලනිදසසනානි	172
නාමරූපං	82	නීලනිභාසානි	172
නාමරූපනිරොධා	52	නෙකතානි	384
නාළිතොදනපරමං	302	නෙමිත්තා	22
නිකඛනතානි	72	නෙමිසදෙදන	406
නිබ්නාහි	198	නෙවිසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතනං	106
නිබ්බාතා	268	ප	
නිග්‍රොධපරිමණ්ණිලො	26	පකිරිය	216
නිග්‍රොධසසමුලෙ	6	පකඛිත්තාය	82
නිවජරනකිසු	204	පච්චකතඤ්ඤෙව	130
නිසරිංසු	546	පච්චනියාහි	32
නිද්දරතා	120	පච්චනුසිට්ඨචචනා	318
නිද්දරාමා	120	පච්චනතිමං	130
නිඤ්ඤානාථ	534	පච්චවෙදකඛියා	18
නිධි	274	පච්චාසිංසති	158
නිත්තාදී	322	පච්චුට්ඨාසී	140
නිපච්ඡං	210	පච්චුකතරිචා	208
නිපුණො	54	පච්චුදවකති	394
නිපුරියෙහි	30	පච්චුපට්ඨිතා	440
නිබ්බිද්දිකුං	304	පච්චක සමබුද්ධා	222
නිමිකෙහි	90	පච්චොරොහිචා	110
නියතා	146	පච්චානිපාතිනි	274
නියයනෙකා	32	පච්චිමකං	190, 242
නියයංසු	60, 152	පජ්ජලී	258

පදනුකකමණිකා

ප			ප
පජ්ජලියකති	256	පණිතො	54
පජ්ජනාතසස	246	පණධිතවෙදනියො	54
පජ්ජායති	32	පණචුසුතත	18
පඤ්ඤාතති	92	පණණරසෙ	270
පඤ්ඤාපනාය	94	පතිවට්ඨසි	152
පඤ්ඤාපරිභාවිතං	126	පතිසලච්ඡිනසස	46
පඤ්ඤාවචරං	94	පතිසාතිමත්තාය	442
පඤ්ඤාවිමුතති	108	පත්තධම්මො	62
පඤ්ඤාවිමුතො	106	පත්තපරියාපත්තමත්තමි	124
පඤ්ඤාපටිභානානි	556	පත්තිකා	154
පටලිකස්තානි	290	පඤ්ඤා	210
පටිකස්තානි	290	පඤ්ඤාතරො	532
පටිකවෙච්ච	226	පදවිතිභාතර	22
පටිකුජ්ජිකා	222	පදුමානි	58
පටිකුජ්ජිකා	254	පදුමිනියං	58
පටිකුලා	518	පදෙසවතති	238
පටිකකතො	150	පධානං	74
පටිසසඤ්ඤානං	106, 174	පපඤ්ඤාසංඛානිදානං	416
පටිසසම්මට්ඨො	92	පපඤ්ඤාසංඛානිදානං	416
පටිච්චාදිකානං	408	පපඤ්ඤා	216
පටිච්චසම්ප්පාදො	80	පබ්බලං	200
පටිපද්ධිය	242	පබ්බලිතො	42
පටිපපනාමෙඤ්ඤා	156	පබ්බලිතා	58
පටිබ්බාහාය	136	පරකාමිනි	402
පටිභංසු	54	පරපෙසසා	410
පටිරාජානො	270	පරලොකවජ්ජනසංඝාතො	56
පටිලොමං	108	පරසෙනපමදානා	24
පටිවිභංගං	142	පරාමසස	426
පටිවෙදෙසි	292	පරිකච්චිති	428
පටිවෙදෙසුං	22	පරිච්චිතා	160
පටිවෙසාතගාමිං	54	පරිගණකාති	136
පඨවිසඤ්ඤානිදානො	246	පරිග්ගතො	86
පණායති	30	පරිවාරකා	332
පණියානි	546	පරිවාරයමානසස	516

පදනුකකමණිකා

ප			ප
පරිවාරියමානෝ	30	පසයහ	114
පරිවාරෙසුං	268	පසාදෙය්‍යාසී	398
පරිණාමං	198	පසාරිනෙ	150
පරිතසසති	100	පසාසති	388
පරිනෝ	398	පසසසාමී	438
පරිත්‍යක්‍යානුදිට්ඨි	94,26	පහානසඤ්ඤං	124
පරිත්‍යං	76,220	පහුතර්වෙහා	28
පරිත්‍යාසකරතනං	24	පළිසං	384
පරිත්‍යාසකෙන	546	පළිපනතං	34
පරිතිබ්බුතනා	246	පළිසකඡ	400
පරිපකෙකා	188	පාකාරවිවරං	130
පරිභාවෙත්‍යා	550	පාකාරසන්ධිං	130
පරිමජ්ජති	26	පාචිනතෝ	396
පරිමසති	26	පාටලියා මූලෙ	6,16
පරිමුඛං	438	පාටිකඛ්ඛා	114
පරියාදිත්‍යවට්ඨිං	10	පාණකජාතෙහි	430
පරියායෙන	88	පාණිකලෙහී	26
පරියෙසනා	86,90,422	පාතරාසං	272
පරියොගාභ්‍යධමමා	62	පාතිමොක්ඛුද්දෙසාය	70
පරියොදුතෝ	208	පාපමීත්‍යා	122
පරිහරනතී	28	පාපසමපච්ඛිකා	122
පරිහරිත්‍යා	20	පාපසභායා	122
පරිභාවෙත්‍යතී	114	පාපි වජ්‍යා	120
පරාපසාති	72	පායෙනතී	28
පරොසහසසං	24	පාරිමතිරං	214
පලුජඡී	248	පාවචනං	242
පලොකධමමං	248	පාවුසසකෝ	394
පචක්කතු	270	පිණ්ඩපාතපටිකකතනා	160
පචක්කතා	210	පිපාසතෝ	398
පචනසමීං	382	පිපාසා	268
පචාගෙමී	206	පිපාසිතෝ	200
පච්චික්ඛච්චාරිතෝ	432	පියාපපියනිදනං	414
පචේධමානං	32	පියාපපියසමුදයං	414
පචේසෙනා	130	පිතනිදසනානි	172

පදනුකකවර්ණකා

ප		බ	
පිතනිභාසානි	172	බාලහරිලානං	34
පිතො	150	බිඤ්ඤ	322
පුග්ගලවෙමකකා	238	බිලසො	448
පුඤ්ජකතානි	456	බිලබ්භ දුතියං	560
පුට්ඨෙදනං	138	බිලාරනිසසකකන මකං	130
පුට්ඨොළී	446	බුද්ධචකඛුනා	56
පුණ්ඩරිකසස මූලෙ	6	බොජ්ඣබයා	122
පුණ්ඩරිකානි	58	බොජ්ඣංගෙසු	474
පුණ්ඩරිකිනියං	58	බොද්ධබ්බං	372
පුට්ඨවියා	54	බොධිසත්තමාතු	18
පුබ්බුට්ඨාසිනි	274	බ්‍යාකරොති	110
පුබ්බනිවාසපටිසංයුක්තං	12	බ්‍යාධිමො	34
පුබ්බනිවාසො	2	බ්‍යාධිධමො	36
පුමා	410	බ්‍යාමො	26
පුත්ති	556	බ්‍රහ්මකාසිකා	104
පෙකඛිති	30	බ්‍රහ්මචාරයො	140
පෙතතිකෙ	434	බ්‍රහ්මඤ්ඤං	376
පෙසුඤ්ඤං	86	බ්‍රහ්මදුෂ්ඨො	242
පොඨෙසුං	154	බ්‍රහ්මසසරො	28
පොනොභවිකාය	120	බ්‍රහ්මච්ඡ්ඤ්ඤො	26
පොරොභිව්වං	368		
		භ	
		භණ්ඩිකං	548
		භණ්ඩුං	42
		භක්ඛාභිභාරොන	360
		භක්ඛාරං	376
		භද්දකපෙ	76
		භද්දනච	404
		භද්දනෙක	390
		භද්දයුගං	6
		භද්දානි	32
		භමකාරො	438
		භමකාරනෙචාසී	438
		භමුකනනරෙ	28
		භවනීරොධා	84,50
ඵ			
ඵසසච්චියා	82		
ඵසෙසා	90,82		
ඵලිකමයො	268		
ඵාසුචිභාරං	110		
ඵොට්ඨබ්බො	472		
ඛ			
ඛන්ධනීයො	536		
ඛලපහකො	246		
ඛහලාවලෙපනං	528		
ඛහිඤ්ඤා	440		
ඛහුලීකතා	160		
ඛාරාණසෙය්‍යකං	172		

පදනුකකමණිකා

හ		ම	
හවනෙතනි	142	මධුරසසරො	30
හවපවටයා	80	මනං	472
හවසංඛාරං	166	මනුජෙසු	58
හසසරතා	120	මනුසසතතාය	82
හසසාරාමා	120	මනොච්ඡෙක්ඛයාං	422
හාවිතකෙතන	210	මනනාය	372
හාවිතා	160	මන්දලොචනෙ	400
හාවිං	96,98	මන්දරවපුපචානි	214,252
හිඛකාරං	270	මමකං	364
හිංසනකං	248	මමුදෙද්ධිකො	158
හිංසනකො	166	මරණධම්මො	38
හියොයා හික්ඛනරො	128	මලලපජාපතියො	250
හියොයොසොමකතාය	38	මලලපාමෙකඛා	252
හුජිසසානි	126	මලලසුභිසා	250
හුතතාවිසස	198	මසාරගලලමයො	268
හුමමා	384	මසී	258
හුසාගාරසස	204	මභං	258
හුතානුකට්ඨා	42	මභාජුතිකො	558
හුමිචාලො	166	මභාපදෙසෙ	192
හුමිරාමචණ්ණයාකං	530	මභාපුරිසසස	22
භොග්ගං	32	මභාරජකෙඛි	56
		මභාවිපචාරො	558
		මභාසකටසජො	644
		මභාසමයො	382
		මභාසාරානි	546
		මභීයති	264
		මභෙතනි	264
		මභෙසකෙඛා	22
		මිථුහෙද	116,138
		මීයති	46
		මීයෙථ	94
		මුච්ඡනියො	536
		මුක්ඛකෙසො	271
		මුක්ඛබ්බජහුතා	80
		මුදිද්දියො	56

පදනුකකම ණිකා

ම		ර	
මුද්‍රනඵණභස්පාදෙ	24	රක්‍ෂාවසෙසං	250
මුද්‍රතුලසනනිභා	28	රසග්ගසග්ගි	26
මුසාවාද	86	රාගරක්‍ෂා	54
මුසනි	284	රුභිරෙන	20
මෙත්තං කායකමමං	124	රුපසඤ්ඤනං	174,106
මෙත්තාකරුණා කායිකා	390	රුපසඤ්ඤී	172
		රුපියමයො	268
		රුපී	94,98
ය		උ	
යත්‍ර හි නාම	34	උඛ්‍යා	248
යස්ඵව්‍යකං	108	උහුකං	76
යථාකාරීතථාවාදී	348	උහුට්ඨානං	110
යථාපඤ්ඤාදෙත්ත	114	උචෙග්ගහි	90
යථා පරියක්‍තං	428	උපික්‍තං	550
යථාභුට්ඨව	339	උපුලිතං	200
යථාභුක්‍තං	270	උලොකනනරිකා	22,16
යථාභක්‍තං	156	උලොමකුපෙසු	26
යථාවාදීතථාකාරී	348	උලොමභංසනං	248
යථාසඤ්ඤිට්ඨං	156	උලොමභංසාහිසලභුනො	384
යථාසම්භක්‍තං	156	උලොභං	554
යථාසුතං	428	උලොභිතකනිදසසනානි	174
යදිව්‍යකං	108	උලොභිතකනිභාසානි	174
යසසංවත්තනිකං	212	උලොභිතඛකමයො	268
යානීකතා	160	උලොභිතපඤ්ඤිකා	198
යාවකීචං	114		
යාවගමහීරො	80	ච	
යාවදිව්‍යකං	108	චගගු	268
යුග්ගං	152,206	චගගුසසරො	30
යුක්‍තානි	32	චඩිකසසොනා	400
යොග්ගානි	544	චචීසමාවාරා	422
		චජ්ජ නනි	214
ර		චජ්ජවෙතීයානි	114
රසඛාවරණගුත්තී	116	චචුමානි	544
රජො	28	චච්චං	94
රජොජලලං	29	චණ්ඨපථො	138
රක්‍තනිකාරතිමීසායං	272		

පදනුකකමණිකා

ව		ව	
වණණසංවත්තනිකං	212	විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනුපගො	104
වස්ථුකතා	160	විඤ්ඤාණධර්මියො	102
වස්ථුනි	136	විඤ්ඤාණසහගතො	538
වනරාමණෙයාං	530	විජාරිකා	262
වයධමො	188	විජාරෙන	230
වයධමොනුපසි	440	විදිතධමො	62
වයො	188	විනාභාවො	226
වච්ඡිකාන	386	විනිච්ඡයො	86
වසුඤ්චරා	264	විනිපාතිකා	102
වසිකං	30	විනෙතබ්බො	210
වෘතෙට්ඨානාං	268	විනෙයා	150
වෘමනකා	530	විපකතා	12
වෘමුරු	400	විපට්ඨාරො	210
වෘයොසහගතො	532	විපසනෙතා	18
වෘරෙපි	234	විමති	242
වෘසියා	540	විමොකො	106,174,246
වෘසුපගතසස	46	විරාගසඤ්ඤං	124
වෘසෙතනි	114	විරාජෙඤ්ඤා	74
වෘහසා	370	විරාධනා	432
වෘළභ්‍යකොට්ඨිනිකුදන		විරිඤ්ඤාමානො	200
මකෙපි	216	විරුළුතිං	92
විග්ගකථංකථා	62	විලාතං	38
විග්ගහ	86	විලොකිතෙ	150
විවිකිච්ඡි	332	විවක්ඛච්ඡදෙ	24
විවෙතො	548	විවාද	86
විවෙයා	30	විසදෙ	20
විජායතනි	20	විසාරදෙ	134
විජිතසඛ්‍යාමං	58,430	විසෙසාධිගමෙන	122,332
විජිතං	116	විහතෙන	220,254
විජිතාවි	22	විහසසති	188
විජ්ජුතාසු	204	විහෙසාපෙකො	234
විජ්ජුපාද	328	විතච්චිකං	208
විඤ්ඤාතනීපටො	94,102	විතිනාමෙසුං	250
විඤ්ඤාණං		විරඛරුපා	24

පදනුකකමණිකා

ඉ		ඍ	
චූච්ඡාපියමානං	34	සඛිතං	248
චූච්ඡාසි	540,552	සඛිධමො	536
චූක්ඛවචනා	318	සඛිවණ්ණපනිභානි	456
චූද්ධිං	92	සඛිඛාය	346
චූපකට්ඨො	42	සඛිඛාරා	188, 246
චේකඛමීසසකෙන	158	සඛිගණිතරතා	120
චේදනා	84,488	සඛිගණිකාරාමා	120
චේදනානුපසසි	150	සඛිගාභකසස	402
චේදනාපච්චයා	82	සඛිගීතානි	214
චේදපට්ඨාභං	320,430	සඛිකකරණියානි	118
චේද්ධිතා	480	සඛිකසඛිඪී	506
චේද්ධිකා	282	සඛිකාට්ඨක විචරධාරණෙ	150
චේදුලලං	92	සඛිකාතං	556
චේලලිතකෙසියා	400	සචිත්තපරියොදපනං	72
චේසාරජ්ජප්පකා	62	සජක්ඛුං	554
චේසසිනී	302	සජක්ඛුභාරං	554
චේඵරියමයො	268	සඤ්ඤනෙ	140
චේඵරියො	18	සඤ්ඤමනො	212
චෝකිණ්ණං	100	සඤ්ඤා	488
චෝකකමීසසථ	92	සඤ්ඤාචේද්ධිතනිරොධං	242
චෝච්ඡිජජීසසථ	92	සඤ්ඤාදී	202
චෝසානං	122	සඤ්ඤාඤ්ජනං	472
		සනිමා	150
		සත්තප්පතිට්ඨො	272
		සත්තරතනානි	22
		සත්තිපඤ්ජරං	258
		සත්තාවාසො	74
		සත්තාභපරිනිබ්බුතො	256
		සත්තභුසසද්ද	26
		සත්ථවාසෙ	544
		සත්ථවාහො	58
		සත්ථා	242
		සත්ථාදනං	86
		සත්ථො	540
		සත්ථිකෙ	544
සඋත්තරං චිත්තං	466		
සඋත්තරච්ඡද්ධි	290		
සඋද්දයා	378		
සකරණියං	224		
සතලිකං	540		
සකුණජාති	30		
සකෙ	34		
සකකතසකකතෙහි	264		
සකඛිසාවකො	240		
සඛිකමපනි	18		
සඛිකුද්දො	394		

පදනුකකමණිකා

ස		ස	
සඤ්චාරවේන	242	සමදනෙතා	26
සඤ්චසාසනං	192	සමනනායොජනං	30
සදණ්ඩාවචරො	403	සමචතතකඛිජෙධා	26
සදජෙ	220	සමචෙපාකිනියා	276
සනාභිකානි	24	සමාදහංසු	384
සනෙමිතානි	24	සමාධිපරිකඛාරා	330
සනතිකාවචරො	216	සමාධිපරිභාවිනො	126
සනතිං	246	සමාපජජිතපුඛ්වා	170
සනෙතා	54	සමාභිතං විතතං	466
සඤ්චනා	252	සමිඤ්ජිතං	74
සඤ්චරිඤා	132	සමිඤ්ජෙය්‍යා	74
සඤ්ජෙසසතබ්බානි	192	සමුදයො	88
සඤ්ජනගුණානි	410	සමුදයධම්මොනුපසී	440
සඤ්චාචිතං	142	සමුදයචයධම්මොනුපසී	440
සඤ්චසමලසංකචරා	252	සමුද්වරිතබ්බො	242
සනතයනිඤා	390	සමුද්දපරියනතං	272
සනතිපාතබහුලා	118	සමුපබ්‍යුලොහා	430
සනතිපාතිනො	118	සමුසසයං	246
සනතිපානෙථ	254	සමෙචච	410
සප්පාච්චාරියං	176	සමෙහි පාදෙහි	22
සබ්බකායපට්ඨංචෙදී	438	සමොදකං	58
සබ්බගජෙධාදකෙන	258	සමපකමපති	18
සබ්බබ්‍හවච්චබ්බිං	18	සමපජානකාරී	150
සබ්බතතනාය	288	සමපජානො	150
සබ්බථා	88	සපපජ්ඣනි	428
සබ්බනිභීතං	322	සමපතිජානො	22
සබ්බථාලි ජුලලා	211	සමපචෙධති	18
සබ්බබ්‍හතරිමං	258	සමපතාරො	262
සබ්බරතනමයො	268	සමපායනති	428
සබ්බසඤ්චරිසඤ්චනං	132	සමච්ච්චි	200
සබ්බසඤ්චරිං	132	සමෙඛාධිපරායණ	146
සබ්බාකාරචරුපෙන	248	සමහවං	166
සබ්බාකාරසමපනෙත	18	සමහචෙය්‍යුං	86
සමචරියා	42	සමෙභානති	432
සමතිකතිකා	140	සමොසමාධි	496

පදනුකකම ඒකා

ස		ස	
සම්මිඤ්ඤිතෙ	150	සාරමයානි	290
සමමුලෝභා	134	සාරිරානි	258
සමග්ගි ආසනො	318	සාරුපපට්ඨපදං	418
සයනාසීකසස	278	සාලසස	6
සරං	140	සාවකානංස නනිපාතා (බුධානං)	8, 12
සරිංසපකතාය	82	සාභාරං	152
සරිරහාගෙ	262	සිඬගිව ණණං	206
සලොමභංසො	166	සිරිසසමුලෙ	6
සලලං	428	සිලොකං	384
සලලිනා	384	සීසසොතාය	206
සසඤ්චවරො	430	සීලපරිභා වීතො	126
සසීසකං	516	සීලබ්බතුපාදානං	84
සහ සසාරානි	24	සීලවිපකතියා	134
සභායකො	242	සීලවිපනෙතා	134
සළායතනං	48	සිවරීකාය	448
සංයොජෙම	560	සීසං	554
සංවද්ධානි	58	සීහපුබ්බඤ්චකායො	26
සංවෙජනීයං	218	සීහහනු	26
සංවෙසියමානං	34	සුකඛං	548
සංසාරානි	314	සුකපමිතකෙසමසසුසස	516
සංසරිතං	142	සුබසංවහනනිකං	212
සංසිතං	142	සුඛිනී	18
සාකවෙජනි	358	සුබ්බමච්ඡවී	26
සාධානාගරකං	228	සුචියො	278
සාණභාරං	552	සුදං	28
සාණසුතනං	552	සුද්ධාවාසකාසිකානං	382
සාණං	552	සුනිමදයා	370, 372, 368
සාණියො	554	සුපරිකමකතො	18
සාතොදකං	210	සුපරිදනො	272
සාධාරණභොගී	124	සුපට්ඨනාලීනසස	268
සාමනා	130	සුපතතිච්ඡිනෙසු	24
සාමිසංසුචං	402	සුභං	106
සාසිනෙ	150	සුභූමෙ	558
සාරථී	32		

පදනුකකමණිකා

ස		ස	
සුභො	18	සෙලෙනන	20
සුලභ රූපො	74	සෙව්තබ්බං	418
සුව ණණ්භාරං	554	සොකපරිද්දව්‍යානං	436
සුවී ඤාඤාපයෙ	56	සොණ්ඩා	268
සුවීනීතසා	268	සොතවනෙතා	58
සුවීලික්ඛසා	516	සොපාණානී	282
සුවීහතඛාණුකණටකෙ	558	සොබ්භො	198
සුසකකතං	264	සොච ණණ්මයො	268
සුසන්තඤ්ඤා	552	සොමනසාපටිලාභං	430
සුසමාරඤ්ඤා	160	සවාකාරෙ	56
සුසමාහිතස ඛිකපපා	188		
සුසමබ්බුධො	55	භ	
සු සුකකදයො	26	භජීරතනං	24
සු සු නාගා	384	භන්තාරං	434
සුකරපොසකො	548	භරීතකප ණණ්	544
සුකරමද්දවං	198	භෙට්ඨාපාදතලෙසු	24
සුරා	24	භෙට්ඨාපාසාදං	30
සෙට්ඨො	224	භෙමජාලපටිච්ඡක්ඛානී	290
සෙදතං	398	භෙමව්වෙ ණණ්	208
සෙමානං	34		

සම්බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලා - නැවත මුද්‍රණය

1	පාරාජිකා පාලි	
2	පාචිත්තිය පාලි	I
3	පාචිත්තිය පාලි	II
4	මහාවග්ග පාලි	I
5	මහාවග්ග පාලි	II
6	චුල්ලවග්ග පාලි	I
7	චුල්ලවග්ග පාලි	II
8	පරිවාර පාලි	I
9	පරිවාර පාලි	II
10	දීඝනිකාය 1	
11	දීඝනිකාය 2	
12	දීඝනිකාය 3	
13	මජ්ඣිම නිකාය	I
14	මජ්ඣිම නිකාය	II
15	මජ්ඣිම නිකාය	III
16	සංයුක්ත නිකාය	I
17	සංයුක්ත නිකාය	II
18	සංයුක්ත නිකාය	III
19	සංයුක්ත නිකාය	IV
20	සංයුක්ත නිකාය පඤ්චම භාගය (1)	
21	සංයුක්ත නිකාය පඤ්චම භාගය (2)	
22	අංගුත්තර නිකාය	I
23	අංගුත්තර නිකාය	II
24	අංගුත්තර නිකාය	III
25	අංගුත්තර නිකාය	IV
26	අංගුත්තර නිකාය	V
27	අංගුත්තර නිකාය	VI
28	මුද්දක නිකාය - මුඤ්ඤපාඨ - ධම්මපදපාලි - උදානපාලි - ඉතිවුත්තකපාලි	

- 29   මුද්දක නිකාය - සුත්ත නිපාත
- 30   මුද්දක නිකාය - විමානවත්ථු - ජේතවත්ථු
- 31   මුද්දක නිකාය - ථෙරගාථා පාලි - ථෙරීගාථා පාලි
- 32   මුද්දක නිකාය - ජාතක පාලි   I
- 33   මුද්දක නිකාය - ජාතක පාලි   II
- 34   මුද්දක නිකාය - ජාතක පාලි   III
- 35   මුද්දක නිකාය - මහා නිද්දේස පාලි
- 36   මුද්දක නිකාය - චුල්ල නිද්දේස පාලි
- 37   මුද්දක නිකාය - පටිසම්භිදාමගගප්පකරණ I
- 38   මුද්දක නිකාය - පටිසම්භිදාමගගප්පකරණ II
- 39   මුද්දක නිකාය - අපදාන පාලි 1
- 40   මුද්දක නිකාය - අපදාන පාලි 2 - 1
- 41   මුද්දක නිකාය - අපදාන පාලි 2 - 2
- 42   මුද්දක නිකාය - මුද්ධවංසපාලි - චරියා පිටක පාලි
- 43   නෙත්තිප්පකරණය
- 44   පෙටකොපදේස
- 45   ධම්මසංගනිප්පකරණ
- 46   විභංගප්පකරණ   I
- 47   විභංගප්පකරණ   II
- 48   කථාවච්ඡුප්පකරණ   I
- 49   කථාවච්ඡුප්පකරණ   II
- 50   කථාවච්ඡුප්පකරණ   III
- 51   ධාතුකථාප්පකරණ - පුගලපඤ්ඤානිප්පකරණ
- 52   යමකප්පකරණ   I
- 53   යමකප්පකරණ   2 - I
- 54   යමකප්පකරණ   2 - II
- 55   පට්ඨාප්පකරණය   I
- 56   පට්ඨානප්පකරණය   II
- 57   පට්ඨානප්පකරණය   III

ශ්‍රී ලංකා ධර්ම චක්‍ර ළමා පදනමේ සත්කාරයන් හා ආගමික සේවාවන්

1. රජය පිළිගත් පුණ්‍යායතනයක් වශයෙන් කටයුතු කිරීම.
2. බණ්ඩාරගම විද්‍යාලය දුරුවන් සියයක් සඳහා ධර්මචක්‍ර ළමා නිවාසය පිහිටුවා උනට රුපුඩන් 50 දෙනෙකුට සෙවණ ලබාදීම.
3. පූර්ණ පහසුකම් සහිත නේවාසික පහසුකම් හා විධිමත් අධ්‍යාපනික පහසුකම් ලබාදීම.
4. ධර්මචක්‍ර ළමා නිවාස සංකීර්ණය තුළ විහාර මන්දිරය, වෛතසය, බෝධිය, භාවනා කුටී හා භාවනා මන්දිරය තනා නිම කිරීම.
5. ලියෙන් සිං ළදරු පාසල ආරම්භ කොට පූර්ව ළමාවිය සංවර්ධන අධ්‍යාපනය ආරම්භ කිරීම.
6. තණමල්විල ප්‍රදේශයේ ලියෙන් සිං ළදරු අධ්‍යාපන මධ්‍යස්ථාන කීපයක් ආරම්භ කිරීම.
7. දේශීය විදේශීය ධර්ම ග්‍රන්ථ මුද්‍රණය කොට බෙදා හැරීම.
8. පිරුවානා පොත් වහන්සේ මුද්‍රණය කොට සෑම නිවසකටම ලබාදීම සඳහා වසරින් වසර මුද්‍රණය කොට බෙදා දීම. උනට පිටපත් ලක්ෂ දෙකක් බෙදා හැර ඇත.
9. වියතුන් විසින් රචිත සිංහල ධර්මග්‍රන්ථ ඉංග්‍රීසි භාෂාවට පරිවර්තනය කොට මුද්‍රණය කොට බෙදා හැරීම.
10. ජාතක පොත් වහන්සේ කාටුන් චිත්‍ර වශයෙන් කුඩා දුරුවන් සඳහා සිංහල ඉංග්‍රීසි භාෂිත භාෂාවන්ගෙන් මුද්‍රණය කිරීම.
11. වෛද්‍ය ශිෂ්‍යයන්, පාසල් දුරුවන්, ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනය ලබන විදේශික ශිෂ්‍ය නිකුත් වහන්සේලාට ශිෂ්‍යත්ව ප්‍රදානය කිරීම.
12. දිළිඳු පවුල් සඳහා රෙදි පිළි හා අධ්‍යාපනික උපකරණ පරිත්‍යාග කිරීම.
13. 2003 ජල ගැල්මට ලක්වූ හම්බන්තොට, මාතර, හාල්ල, කළුතර, රත්නපුර හා අම්පාර දිස්ත්‍රික්කවල විහාරස්ථාන 63ක් සඳහා රුපියල් කෝටි 2 1/2ක මූල්‍යමය ආධාර සැපයීම.
14. 2004 සුනාමි විපතට භාජනය වූ පිරිස් සඳහා නිවාස දහසක් ඉදිකිරීම හා අවශ්‍ය ද්‍රව්‍යමය ආධාර සැපයීම.
15. වාර්ෂිකව විදේශීය හා දේශීය වෛද්‍යවරුන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් වෛද්‍ය සායන පැවැත්වීම.
16. කැළණිය බොල්ලෑගල මානෙල්වතු විහාරයේ ජාත්‍යන්තර බෞද්ධ විශ්ව විද්‍යාලයක් ආරම්භ කිරීම.
17. මුද්ධ ජයන්ති ක්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ නැවත මුද්‍රණය කොට නොමිලයේ බෙදා හැරීම.

ශ්‍රී ලංකා ධර්ම චක්‍ර ළමා පදනමේ නිර්මාතෘවරයාණෝ :

තායිවානයේ ප්‍රධාන සංඝනායක තායිපේ ශ්‍රී රතනපෝති ථේරවාදී බෞද්ධ මධ්‍යස්ථානයේ අධිපති, තායිවානයේ එක්සත් සමූහ බෞද්ධ අධ්‍යාපන පදනමේ අනුශාසක ලෝක බෞද්ධ සංඝ සම්මේලනයේ සංස්කෘතික අංශයේ සභාපති, තායිවානයේ සමාධි අධ්‍යාපන සංගමයේ නිර්මාතෘ සහ අනුශාසක, මහා බෝධි වර්යා සංගමයේ නිර්මාතෘ සහ සභාපති,

රත්මලාන ශ්‍රී විජයාරාම වාසී

පූජ්‍ය ආචාර්ය බෝදාගම වන්දිම නානිමිපාණන් වහන්සේයි.

NAME OF SPONSOR

助印功德主名錄

**Book Title : BUDDHA JAYANTI TRIPITAKA SERIES,
Volume1~Volume 14**

書名：斯里蘭卡巴利文大藏經，第一冊～第十四冊

Book Serial No., 書號：SR201～SR214

N.T. Dollars :

401,100：美國淨宗學會, AMITABHA BUDDHIST SOCIETY OF USA

1,127,200：財團法人佛陀教育基金會

Amount : N.T. Dollars 1,528,300 ; Print 1,000 sets

以上合計，新台幣 1,528,300 元；恭印壹仟套。

回向：天下和順，日月清明，風雨以時，災厲不起，國豐民安，兵戈無用，
崇德興仁，務修禮讓，國無盜賊，無有怨枉，強不凌弱，各得其所。
祝願法界一切有情，所有六道四生，宿世冤親，現世業債，咸憑法力，
悉得解脫。

祝願現生者增福延壽，發菩提心，常隨佛學，勤修精進，利濟群生。

祝願已故者往生淨土，同出苦輪，共登覺岸，直證阿毘跋致，圓滿無上
菩提。

附記：本會接受善信委託，代印經書、佛像，其必要之費用，皆經本會審
慎評估；若有結餘，均續作本會之印(購)經書及運費使用，為施主
廣積陰德；此案所需金額龐大，且分四批出版，捐助款項若有不足，
則由本會負擔其餘之經費。

DEDICATION OF MERIT

May the merit and virtue
accrued from this work
adorn Amitabha Buddha's Pure Land,
repay the four great kindnesses above,
and relieve the suffering of
those on the three paths below.

May those who see or hear of these efforts
generate Bodhi-mind,
spend their lives devoted to the Buddha Dharma,
and finally be reborn together in
the Land of Ultimate Bliss.

Homage to Amita Buddha!

NAMO AMITABHA

南無阿彌陀佛

《斯里蘭卡巴利文大藏經 第十一冊》

財團法人佛陀教育基金會 印贈

台北市杭州南路一段五十五號十一樓

Printed and donated for free distribution by

The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation

11F., 55 Hang Chow South Road Sec 1, Taipei, Taiwan, R.O.C.

Tel: 886-2-23951198 , Fax: 886-2-23913415

Email: overseas@budaedu.org

Website: <http://www.budaedu.org>

This book is strictly for free distribution, it is not for sale.

නොමිලයේ බෙදාදීම පිණිසයි.

Printed in Taiwan

1,000 copies; January 2013

SR211 - 10868